

TIHV
Türkiye İnsan Hakları Vakfı

Türkiye İnsan Hakları Raporu 2007

**S. Erdem Türközü
Evren Özer
Marko Perels**

Ankara, Mayıs 2008

Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları (53)

ISBN: 978-975-7217-62-6

Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türkiye Medeni Yasası'na göre kurulmuş, hükümet dışı ve bağımsız bir kuruluştur. Statüsü 30 Aralık 1990 tarihli ve 20741 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu rapor, TİHV'nin Adana, Ankara, Diyarbakır, İstanbul ve İzmir'deki Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezlerinin ve vakıfta gönüllü olarak çalışan birçok insanın katkısıyla hazırlanmıştır.

BULUŞ Tasarım ve Matbaacılık Hizmetleri San. ve Tic. Ankara
Tel: (312) 222 44 06 • Faks: (312) 222 44 07

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
YAŞAM HAKKI	5
1- Siyasî ve Yasadışı Örgüt Cinayetleri.....	6
2- Yargısız İnfaz, Dur İhtar, Rastgele Ateş Etme Olayları	26
3- Kara Mayınları	31
4- Bombalı Saldırıları	34
5- Güneydoğu'da Çatışma ve Saldırıları	38
6- Sivil Çatışmalar	46
7- Süren ya da Sonuçlanan Davalar	48
KİŞİ GÜVENLİĞİ	61
CEZAEVLERİ ve İNSAN HAKLARI.....	101
1. Yasal ve İdarî Düzenlemeler	106
2. Cezaevlerinde Olaylar ve Baskılar	111
3. Cezaevlerinde Şüpheli Ölüm, İntihar ya da İntihar Teşebbüsleri Vakaları.....	140
4. Tedavisi Engellenen Tutuklu ve Hükümlüler	141
DÜŞÜNCE ve İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	147
1. Yasal Düzenlemeler	148
2. İletişim ve Basın Özgürlüğü.....	150
3. Düşünce ve İfade Özgürlüğü Alanındaki Davalar ve Soruşturmalar	166
ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ	235
1- İnsan Hakları Savunucularına Baskılar	237
2- Siyasî Partiler	237
3- Meslek Örgütleri ve Çalışma Yaşamı	248
4- Dernek, Vakıf ve Sivil Girişimler	251
5- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları.....	256
TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ	257
KÜRT SORUNU	281

Ek 1 - Türkiye ve 2007 Yılında Verilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM).....	319
Ek 2 - 2007'de AİHM'nin Türkiye ile İlgili Kararları (Maddelere Göre).....	331
Ek 3 - Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik: Durdurma-Kimlik Sorma-Arama- Parmak İzi Alınması- Silah Kullanma*	337
Ek 4 - İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun.....	355
Ek 5 - Genelge No: 45/1	361
Ek 6 - Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu	381
Ek 7 - İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu 2006-2007 Raporu.....	385
Ek 8 - Ankara Tabip Odası Sincan Cezaevi Ziyareti Değerlendirme Raporu.....	417
Ek 9 - Çağdaş Hukukçular Derneği İstanbul Şubesi'nin 19 Aralık Operasyonlarına İlişkin, 18 Aralık 2007 Tarihli Basın Açıklaması:.....	421

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği	DSP	Demokratik Sol Parti
AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi	DTP	Demokratik Toplum Partisi
AİHS	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	DYP	Doğru Yol Partisi
AKP	Adalet ve Kalkınma Partisi	EĞİTİM-SEN	Eğitim, Bilim ve Kültür Emekçileri Sendikası
AKPM	Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi	EMEKLİ-SEN	Tüm Emekliler Sendikası
ANAP	Anavatan Partisi	EMEP	Emeğin Partisi
AP	Avrupa Parlamentosu	ESP	Ezilenlerin Sosyalist Platformu
BBP	Büyük Birlik Partisi	GÖÇ-DER	Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği
BES	Büro Emekçileri Sendikası	HABER-SEN	Basın Yayın ve İletişim Emekçileri Sendikası
BM	Birleşmiş Milletler	HADEP	Halkın Demokrasi Partisi
BMMYK	BM Mülteciler Yüksek Komiserliği	HAK-PAR	Haklar ve Özgürlükler Partisi
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi	HEP	Halkın Emek Partisi
CİK	Ceza İnfaz Kanunu	HÖC	Haklar ve Özgürlükler Cephesi
CMUK	Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu	HPG	Halk Savunma Güçleri
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu	HRW	Human Right Watc (İnsan Hakları İzleme Örgütü)
CPT	Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi	İHD	İnsan Hakları Derneği
ÇGD	Çağdaş Gazeteciler Derneği	ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
ÇHD	Çağdaş Hukukçular Derneği	İP	İşçi Partisi
DBP	Demokrasi ve Barış Partisi	KADEK	Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi
DEHAP	Demokratik Halk Partisi	KDP	Kürdistan Demokrat Partisi (Kuzey Irak)
DETAK	Devrimci Tutsak Aileleri Birliği	KESK	Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu
DİHA	Dicle Haber Ajansı	KHK	Kanun Hükmünde Kararname
DGM	Devlet Güvenlik Mahkemesi	KONGRA-GEL	Kürdistan Halk Kongresi
DHKP-C	Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi	MAZLUM-DER	İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği
DİSK	Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu		

MGK	Milli Güvenlik Kurulu	TİHV	Türkiye İnsan Hakları Vakfı
MHP	Milliyetçi Hareket Partisi	TİKB	Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği
MİT	Milli İstihbarat Teşkilatı	TİKKO	Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
MLKP	Marksist Leninist Komünist Parti	TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
MKP	Maoist Komünist Parti	TMY	Terörle Mücadele Yasası
MYK	Merkez Yürütme Kurulu	TDP	Toplumcu Demokrasi Partisi
OHAL	Olağanüstü Hal	TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
ÖDP	Özgürlük ve Dayanışma Partisi	TTB	Türk Tabipleri Birliği
ÖTP	Özgür Toplum Partisi	TUHAD	Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Yardımlaşma Derneği
PKK	Kürdistan İşçi Partisi	TUYAB	Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği
PM	Parti Meclisi	TÜMTİS	Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası
RP	Refah Partisi	TÜM-YARGI-SEN	Tüm Yargı ve İnfaz Kurumları Çalışanları Sendikası
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	TÜRK-İŞ	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
SES	Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası	YARSAV	Yargıçlar ve Savcılar Birliği
SHP	Sosyal Demokrat Halkçı Parti	YÖDER	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği
SDP	Sosyalist Demokrasi Partisi	YÖGEH	Yurtsever Özgür Gençlik Hareketi
SİP	Sosyalist İktidar Partisi	YÖK	Yükseköğretim Kurulu
SPY	Siyasi Partiler Yasası		
TAYAD	Tutuklu Aileleri Yardımlaşma Derneği		
TBB	Türkiye Barolar Birliği		
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi		
TCY	Türk Ceza Yasası		
TGC	Türkiye Gazeteciler Cemiyeti		
THÖD	Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği		

ÖNSÖZ

Geçen bir yıllık dönemin bazı önemli olgularından hareketle, her yıl yaptığımız gibi, genel bir insan hakları, demokrasi ve barış durumu sunmaya çalışacağız. Şiddetin günlük yaşamımıza sirayet ettiği 2007 yılının insan hakları ihlalleri açısından başlangıcı 19 Ocak 2007'de Hrant Dink'in öldürülmesidir. 2007 içindeki genel seçimler ve cumhurbaşkanlığı seçimi Türkiye'nin siyasi ortamını ve gündemini oluşturdu.

Türbanlı eşi olanların Çankaya Köşkü'ne çıkması olasılığına karşı örgütlenen cumhuriyet mitinglerine katılım yüksek oldu. İlk miting Ankara'da 14 Nisan'da yapıldı. Sonra, İstanbul'da 29 Nisan'da, Manisa, Çanakkale ve Marmaris'te 7 Mayıs'ta, İzmir'de 13 Mayıs'ta, Samsun'da 20 Mayıs'ta yapılan mitingler düzenlendi. Bu toplantılarda Türkiye'de "laik cephe"yi oluşturma ve seçimlerde İslâmî siyasete karşı alması bir "sol" siyaseti etkili kılma mesajları verildi. CHP ve DSP'ye "birleşin" mesajları verildi. Bu iki parti 17 Mayıs'ta seçim ittifakı yaptığını ilân etti. Ardından düzenlenen terörle mücadele mitingleri ise sönük geçti.

Sivil alandaki bu kurgularla birlikte TSK da, kamuoyunu yönlendirmeyi hedef alan açıklamalar yaptı. Genelkurmay Başkanı'nın 12 Nisan'da yaptığı basın açıklaması, 27 Nisan ve 4 Mayıs'ta Genelkurmay Başkanlığı'nın resmî internet sitesinde verilen mesajlarda iç ve dış düşmanların oluşturduğu tehdide değinilirken anti-laik hareketlere de vurgu yapılıyordu. 12 Nisan açıklaması TSK'nin ülkenin siyasal ve toplumsal alanıyla ilgili yaptığı değerlendirmelerinde, cumhuriyeti koruma ve kollama misyonunu bir kez daha hatırlatmış oldu. Türkiye'nin kaderini belirlemede askerlerin kapsamlı bir role sahip olduğu ve TSK tarafından belirlenmiş tehdit unsurlarını bertaraf ya da kontrol edeceği ilan edildi. TSK, ilk defa AB'yi Türkiye'yi parçalama projesinin bir parçası olarak niteledi. AB ile köprüleri attı. 27 Nisan açıklaması da geçmişte örnekleri olan askerî müdahalelerin bir benzeri idi. Bu süreçte TİHV Yönetim Kurulu da açıklamalarda bulundu, mevcut durum hakkında değerlendirmeler yaptı.

Cumhurbaşkanlığı seçimi de Türkiye'nin gündemini uzun süre işgal eden bir sorun oldu. 16 Mayıs'ta görev süresi sona eren Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in yerine Dışişleri Bakanı Abdullah Gül aday olarak gösterildi; 27 Nisan'da TBMM'de ilk tur seçimi yapıldı. Ancak CHP, bu seçimin yapılabilmesi için 550 milletvekili sayısının üçte iki çoğunluğu olan 367 oyun (toplantı yeter sayısı) gerekli olduğu iddiasını aynı gün Anayasa Mahkemesi'ne götürdü. 1 Mayıs Salı günü iki çekimser oya karşı mahkemenin iddiayı haklı bulmasıyla, Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı seçilmesi girişimi başarıya ulaşamadı. TBMM 3 Mayıs'ta 458 oyla erken genel seçim kararı aldı. Ahmet Necdet Sezer'in görev süresi genel seçimler sonrasına kadar uzadı. 367 oy engellemesini aşmak üzere AKP 4 Mayıs'ta TBMM'den bir yasa geçirdi. Bu yasa; cumhurbaşkanının 5 yıl için ve en fazla iki kez, halk tarafından seçilmesi; milletvekillerinin 4 yıl süreyle görev yapması; TBMM toplantı yeter sayısının 184 olması ve geçici bir madde ile de 11. cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi gibi düzenlemelere olanak sağlayacak anayasa değişikliklerini öngörüyordu. Ancak referandum tarihini Yüksek Seçim Kurulu, en erken 21 Ekim olarak uygun bulunca AKP cumhurbaşkanlığı seçimini öne almak zorunda kaldı ve Abdullah Gül referandum tarihinden önce 28 Ağustos'ta cumhurbaşkanı seçildi. Bunun üzerine referanduma sunulan metinde "11. cumhurbaşkanını halk seçer" ifadesi, "12. cumhurbaşkanını halk seçer" biçiminde değiştirildi ve değişiklik MHP ve DTP'nin desteği ile TBMM'de oylanarak kabul edildi. Referandum 21 Ekim'de yapıldı ve öneriler geçerlik kazandı. Katılım %69 geçerli oy oranı da %67,5 oldu.

Yukarıda özetle verilen süreç yaşanırken, kent merkezlerinde sivil halka yönelik bombalama ve intihar saldırıları düzenlendi. 12 Mayıs'ta İzmir Bornova'da 1 kişinin ölümüne onlarca kişinin

yaralanmasına, 22 Mayıs'ta Ankara Anafartalar'da 9 kişinin ölümüne 102 kişinin yaralanmasına, 11 Haziran'da İstanbul'da 14 kişinin yaralanmasına neden olan patlamalar gerçekleştirildi. Toplum kaygı korku ve güvensizlik duygularıyla yüklendi. Tırmandırılan bu kanlı şiddet eylemlerini İHD ile birlikte basın toplantıları ve yerinde yapılan açıklamalarla kınadık.

Seçim öncesi ortamı iyice anlayabilmek için bir başka olaya değinmek gerekir. Bir yıla yakın bir süre içinde çok sayıda askerî ve silahlı Irak sınırına yakın yerlere konuşlandırılan TSK, 2007 yılında bölgede operasyonlarını kesintisiz sürdürdü. Seçim öncesinde üç ilde güvenlik alanı oluşturuldu ve ilan edilmemiş bir OHAL rejimi uygulandı. DTP'ye oy verilmemesi yönünde propagandalar bu ortamda yapıldı.

Bütün bu ataklar, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin işine yaradı, AKP 22 Temmuz'da yapılan erken genel seçimlerde parlamentoda çoğunluğu sağladı ve tek başına Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki 60. Hükümet'i kurdu. Seçimlere katılım oranı 2002 seçimlerine göre 6 puan artarak % 85,1 olarak gerçekleşti. Oyların partilere göre oranları ve milletvekili sayıları: AKP % 46,47 (341), CHP ve DSP ittifakı % 20,84 [112 (13 ü DSP)], MHP % 14,26 (71), Bağımsız % 5,19 [26 (20 DTP)] şeklinde oldu. AKP, özellikle Kürt oylarını arttırarak Güneydoğu illerinde DTP ile başa baş bir konuma geldi. AKP Kürt kökenli 75 milletvekili ile Kürtlerin siyasî temsilcisi olduğu iddiasını ileri sürmeye başladı. DTP'nin bağımsız 20 milletvekilini yapılan her türlü engelleme ve baskıya rağmen seçtirerek TBMM'de grup kurmasını ise bir başarı olarak değerlendirdik. Bu durumun, Kürt sorununun siyasî ortamda barış yoluyla çözümüne katkı sağlayacağı umutlarımızı dile getirdik.

Ancak seçim öncesinde, parlamentoda temsil edileceklerine mutlak gözüyle bakılan AKP, CHP ve MHP'nin parti liderlerinin konuşmalarını ve seçim bildirgelerini incelediğimizde, Türkiye'nin ihtiyacı olan barış ortamına ve gerçek demokrasiye dair bir vaade ve açılıma rastlamadık. Sivil siyaset alanında da güvenlik ve terör kaygıları ön plandaydı. Devletin iç ve dış düşman tehdidinin varlığı üzerine kurulu resmî konseptle bu partilerin de buluştuğunu gördük.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, seçim sonrasında 16 Ağustos'ta, Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında oluşturulan 60. Hükümet'in onayını yeni seçilecek cumhurbaşkanına bıraktı. 28 Ağustos'ta TBMM'de üçüncü turda ve 339 oyla, Abdullah Gül Türkiye Cumhuriyeti'nin 11. cumhurbaşkanı seçildi. 29 Ağustos'ta hükümeti onayladı. 31 Ağustos'ta TBMM'de hükümet programı okundu ve 5 Eylül'de hükümet 337 oyla güvenoyu aldı.

Hükümet kurulduktan kısa bir süre sonra güvenlik güçleri, 11 Eylül'de Ankara Sıhhiye'de çok katlı otoparkta bir minibüs içinde 300 kilogram kadar patlayıcıyı bularak el koydu. 2 Ekim'de İzmir Buca'da iki patlama oldu ve 1 kişi öldü, 11 kişi yaralandı. 3 Ocak 2008 tarihinde de Diyarbakır kent merkezinde bir dershanenin önünde büyük bir patlama oldu ve 7 kişi öldü, 68 kişi yaralandı.

AKP'nin ilk icraatı, seçim bildirgelerinde ve hükümet programında dile getirdikleri yeni bir anayasa taslağı hazırlamak oldu. Ancak, konunun uzmanı bazı profesörlere hazırlatılan bu ısmarlama anayasa taslağı yıllardır insan hakları savunucuları olarak özlemine duyduğumuz, üzerinde toplumsal bir mutabakat sağlanmış, sorunları çözen bir belge değildi. Bu nedenle toplumun değişik kesimleri yeni bir anayasadan beklentilerini dile getirme çabalarını yoğunlaştırdı. Toplum anayasa dersine çalışırken gündem aniden değişiverdi.

PKK, Eylül-Ekim aylarında saldırılarını yoğunlaştırdı; Şırnak'ta 12, Hakkâri Dağlıca'da 13 askeri öldürdü. İki ay içinde Türkiye, 50'den fazla asker cenazesi kaldırdı. Her tören Türk- Kürt ayrışmasını besledi, savaş yanlılarını güçlendirdi. Hükümet ve TSK, saldırıların Irak Bölgesel Kürt Yönetimi denetimindeki Türkiye sınırına yakın Kuzey Irak topraklarında konuşlanmış olan kamplardan örgütlendiğini açıkladı. Türkiye'nin meşru savunma hakkı ulusal ve uluslararası ortamlarda çoğunlukla kabul gördü. TBMM, 17 Ekim'de 507 oyla TSK'ye sınır ötesi operasyon yapabilmesine olanak tanıyan tezkereyi kabul etti. Bununla hükümete, TSK'nin bu hedeflere karşı öngöreceği zaman ve büyüklükte, güç kullanma yetkisi verdi.

Ancak Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, bu yetkiyi kullanmadan önce ABD'ye gitti. 5 Kasım'da ABD Başkanı G. W. Bush'la bir görüşme yaptı. Görüşmeye Türkiye'den Genelkurmay 2. Başkanı ve dört

general, ABD'den Ulusal Güvenlik Danışmanı ve yardımcısı ABD Ankara Büyükelçisi, Dışişleri Bakanı temsilcisi de katıldı. Bu görüşmeden sonra ABD, PKK'nın bir terör örgütü olduğunu ve ortak düşman olduğunu, terörle mücadelesinde Türkiye'ye özellikle istihbarat alanında destek vereceklerini ilan etti. Bu görüşmede, ABD'nin Türkiye'den Kürt sorunuyla ilgili silahlı çatışma dışında da bazı çözümler getirmesi için talepte ve bazı önerilerde bulunduğu yorumları gündemi hâlâ meşgul etmektedir.

Tezkereden sonra ilk sınır ötesi harekât 1 Aralık günü havadan yapıldı. Uzun bir hazırlık döneminden sonra 21 Şubat günü, yabancı haber ajansları TSK'nin PKK kamplarına karşı hava ve kara harekâtı başlattığını duyurdu. Bir süre sonra Genelkurmay Başkanlığı da haberi doğruladı. On bin kadar asker ağır kış koşullarında Irak'ın kuzeyinde hedef olarak seçildiği sonradan açıklanan Zap Kampı'na kadar ilerleyerek 8 gün süren bir operasyon yaptı. TSK, yalnızca PKK hedeflerinin vurulduğunu, lojistik desteğe imkân veren altyapının imha edildiğini ve sivillerin zarar görmemesi ve peşmerge güçleriyle bir çatışmaya girilmemesi için dikkat edildiğini söylerken, Bölgesel Kürt Yönetimi de sivillerin de zarar gördüğünü açıklıyordu. TSK'nin askerî birliklerini erken geri çekmesi de önemli polemiklere neden oldu. Genelkurmay Başkanı terörle mücadelenin bazen bir gün bazen de bir yıl sürebileceğini açıkladıktan çok kısa bir süre sonra, ABD başkanının "kuvvetlerinizi derhal geri çekin" biçimindeki sert açıklamasının hemen ardından harekâtın sonlandırılması şaşkınlık yarattı. Bu ani geri çekilme kararı Başbakan'ın "Ulus'a Sesleniş" konuşma metninin değiştirilmesine ve konuşmanın ertelenmesine de neden oldu. Bu gelişmeler de CHP ile MHP'den oluşan muhalefet cephesi ve hükümet temsilcileri ile Genelkurmay Başkanı'ndan oluşan resmî cephe arasında sert tartışmalar, karşılıklı suçlamalar yapıldı. Harekâtın sonucunda 24 asker 3 korucu dâhil toplam 267 kadar insanın öldüğü açıklandı.

TSK, Kuzey Irak'a girdikten iki gün sonra 23 Şubat tarihinde Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, türbanın üniversitelerde serbest bırakma girişiminin ilk adımı olarak AKP ile MHP'nin birlikte hazırladığı ve TBMM'de 12 Şubat günü 411 oyla kabul edilen, Anayasa'nın 10. ve 42. maddelerini değiştiren kanunu onayladı. Ancak, bu aşamada iki partinin imzaladığı protokolde yazılı olan, YÖK Yasası'nın geçici 17. maddesinin değiştirilmesi adımı atlamadı. AKP ile MHP arasında anlaşmazlık çıktı. Türbana müdahalenin anti-demokratik olduğu iddiasıyla yola çıkan bu iki parti, türban'ın ancak çene altından bağlanması halinde kabul edileceği konusunu tartışmaya başladı. Türban sorunu büyük iddialara rağmen çözülemedi ve sorun üniversite ortamına atıldı. YÖK Başkanı üniversitelere bir genelge göndererek; anayasa değişikliği ile türbanlı öğrencilerin üniversitelere girme hakkını kazandığını bu nedenle de içeri alınmalarını bildirdi. Üniversite senatolarının büyük çoğunluğu CHP'nin Anayasayı değiştiren kanunu, Anayasa Mahkemesi'ne götürdüğünü, sonuç alınmaya kadar türbanlı öğrencilerin üniversite binalarına sokulmayacağını açıkladı. Bazı üniversiteler bu genelgeye uyararak kapıları açtı. Ayrıca bu arada YÖK başkanının genelgesi Danıştay tarafından iptal edildi. YÖK başkanının genelgesine uyararak türbanlı öğrencilere giriş izni veren bazı üniversiteler tekrar eski uygulamaya döndüler. Üniversite girişlerinde kargaşa arttı, öğrenciler arasında çatışmalar başladı.

"TİHV Yönetim Kurulu Başkanı" imzasıyla yaptığımız açıklamada, türban tartışmalarının yarattığı ortamdan kaygı duyduğumuzu söyledik. Hükümetin temel hak ve özgürlükler konusunda hiçbir adım atmazken sadece "türbana özgürlük" diyerek, bütünlüklü bir yaklaşım içinde olmadığını belirttik. AKP ve MHP'nin esas amacının türban taşıyanları özgürleştirmek değil, Türk- İslâm sentezine dayanan İslâmî ahlâk sistemini tüm topluma dayatmak ve dinî esasa dayalı bir mevzi daha kazanmak olduğunu kayda geçtik. İki siyasî partiyi inanç ve ibadet alanında gerçek bir özgürleşme ve demokratikleşmeyi sağlamaya davet ettik.

AKP Hükümeti'nin iktidarını adım adım tahkim ettiği bir dönemde baskıcı bir yönetim tarzının yarattığı hak ihlallerine de tanık olduk. Yaşam hakkının tehdit altında olduğuna Baran Tursun'un "dur" ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldürülmesinde, Feyzullah Ete'nin parkta otururken göğsüne aldığı darbeye yaşamını yitirmesinde ve Festus Okey'in gözaltında polis memurunun silahından çıkan kurşunla ölmesinde, 10 Aralık 2007'de, İnsan Hakları Günü'nde, evinin basılması sonucu Kevser Mızrak'ın öldürülmesi gibi olaylarda tanık olduk. İşkencenin bir yıldırma ve

sorgulama yöntemi olarak geçen yıla oranla artarak devam ettiğini avukat Mustafa Rollas gibi yüzlerce insana uygulanan işkence ve kötü muamele örneklerinde gördük. Muhaliflerin cezalandırıldığı, suç işlediği şüphesi altında olan kamu görevlilerinin korunduğu ve cezasız bırakıldığı, Türk'ten ve Hanefi mezhebine mensup Müslüman'dan farklı kimliklere sahip kişilerin veya grupların resmî bakış açısına göre tehdit oluşturduğu, bir ülke konumundan kurtulamadık. Aksine polis devleti görüntüsü devam ediyor. PVSK değiştirildikten sonra polis, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde aşırı şiddet uyguluyor. İşkence yöntemlerinde de şiddet grafiği yükseliyor.

2007 yılında insan hakları ihlallerine nicel veriler açısından baktığımızda ise şunları görüyoruz: Gözaltında altı kişi, cezaevlerinde ise dört kişi yaşamını yitirmiştir. 2007 yılı içinde iki faili meçhul cinayet işlenmiştir. Silâhlı çatışmalarda 104'ü güvenlik görevlisi olmak üzere 407 kişi yaşamını yitirmiştir. 2007'de Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV) Tedavi Merkezi'ne işkence gördüğünü beyan eden kişi sayısı 452'dir. Bu kişilerden 320'si 2007 yılı içinde işkence gördüğünü beyan etmiştir; 2006 yılı içinde işkence gördüğünü beyan eden kişi sayısı 222 idi. Bir önceki yıla göre işkence gören kişi sayısındaki artış %44'dür.

11 siteye erişim kısmen ya da tamamen engellenmiş, 21 gazetenin yayını durdurulmuş, 8 soruşturma hakkında yayın yasağı getirilmiş, 17 televizyona ve 1 radyoya yayın durdurma cezası verilmiş, 3 kitap ise toplatılmıştır. Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, Türk Ceza Kanunu'nun 301. maddesinden 2006'da 835 davanın, 2007'nin ilk üç ayında ise toplam 1.189 kişiye 744 davanın açıldığını açıkladı. TİHV Dokümantasyon Merkezi'nin verilerine göre 2007'de düşünce ve ifade özgürlüğü alanında açılan dava sayısı 302'dir. Mahkûmiyetle sonuçlanan dava sayısı 102, beraatle sonuçlanan ise 76'dır.

Muhalif bir siyasî parti olan DTP'nin kapatılması için Anayasa Mahkemesi'nde dava devam ediyor. Kürtçe kitaplar yayınladıkları için Diyarbakır Belediye Başkanı hakkında dava açılıyor. Çok dilli yerel yönetimi hayata geçirdikleri için Diyarbakır Sur Belediye Başkanı ile Sur Belediye Meclisi üyeleri görevden alınıyor. Kürt sorununa çözüm arayan siyasetçiler değişik nedenlerle yargı baskısı altında tutuluyor, ya da cezalandırıyor. İki yüzün üzerinde kişinin siyasetten menedilmesi için davalar açılıyor.

Derin devlet tanımı içinde değerlendirilebilecek bir örgütlenmenin açığa çıkarılmış olması geç kalmış ancak olumlu bir gelişmedir. Ergenekon adı ile kamuoyuna tanıtılan bu yasadışı askerî örgütlenmenin davası devam etmektedir.

2007 yılının Ocak ayında öldürülen *Agos* Gazetesi yazarı ve insan hakları savunucusu arkadaşımız Hrant Dink'in sürmekte olan davasında ciddi bir gelişme olmadı. Ancak ailesi Trabzon Emniyeti'nde görevli memurlar hakkında soruşturma açma izni verilmemesini AİHM'e taşıyarak dava açtı. Hrant'ın davasına 28 Nisan 2008'de yapılacak 5. duruşmayla devam edilecek.

Yavuz Önen
TİHV Başkanı

YAŞAM HAKKI

Giriş

2007 yılında, yaşam hakkı alanında, hafızalarda yer eden ve kolay kolay da unutulamayacak olan iki olay meydana geldi. İlki Hrant Dink'in 19 Ocak 2007'de öldürülmesi; ikincisi ise, 18 Nisan 2007'de, Malatya'da faaliyet gösteren ve dinî ağırlıklı yayın yapan Zirve Yayınevi'nde üç kişinin işkence edilerek öldürülmesidir. Töre cinayetlerinde gözlemediğimiz bir örüntünün bu tür cinayetlerde de gözlemlenebilir hale geldiğini ileri sürecek kadar çok örnek olay birikti. Yaşı küçük fail ya da failler, reşit azmettiriciler tarafından yönlendirilerek bu tür cinayetleri işliyor. Suçun işlendiği tarihte reşit olmayan failler, yasaların sağlamış olduğu indirimden yararlanarak daha az ceza alıyor ve cezaevinde görece kısa bir süre geçirdikten sonra aramıza geri dönüyor.

Reşit olmayan katillerin kararlılıkları ve başlarına geleceklerden korkmuyor olmaları da gerek suç mahallinde gerekse de yargılama aşamasında söyledikleri sözlerle anlaşılıyor. Hrant Dink cinayetinin zanlısı O.S. olay mahallinden uzaklaşırken "Ermeni'yi öldürdüm" sözleri ve benzeri ifadeler zanlıların azmettirildiğinin ve ceza alsalar bile cezaevinde gözetileceklerinin delilleridir.

Töre cinayetlerinde olduğu gibi, azınlıklara yönelik yaşam hakkı ihlallerinde de azmettiricilerin korunduğunu, olayın gerçek sorumlularının cezalandırılmadığını ve cezalandırılmayacağını ve belki de en önemlisi, Türkiye kamuoyunun olayları gerçek boyutlarıyla hiçbir zaman kavrayamayacağını ileri sürebiliriz.

Dördüncü ve son benzerlik bu tür cinayetlerin siyasî boyutudur. Töre cinayetleri patriarşinin yeniden üretimine hizmet eder: Töre cinayeti tüm diğer kadınlar için bir gözdağıdır ve "yoldan çıktıklarında" onlara başlarına ne geleceğini hatırlatır. Azınlıklara yönelik cinayetlerde aynı şekilde "Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya kalktıklarında" başlarına ne geleceğinin birer örneğidir. Töre cinayetleri ve azınlıklara yönelik yaşam hakkı ihlalleri, şu ya

da bu etnisite ile ilişkilendirilemeyecek insanlığın ortak sorunudur. Olayın siyasî boyutu, siyasal iktidarın kararlı ve acil müdahalesini gerektirir. Bununla birlikte bugüne kadar siyasal iktidarın bu tür bir yaklaşım ortaya koyduğunu ileri süremeyiz. Siyasî iktidarın, aksine, dolaylı yollardan işlenen suçları meşrulaştırdığını gözlemliyoruz. Hrant Dink ve Zirve Yayınevi çalışanları için söylenen sözleri bir yana bırakacak olsak bile, benzeri olayların olmaması için hiçbir önlemin alınmıyor olması bile bu kanıyı güçlendirmektedir.

Yaşam hakkına yönelik en büyük tehdit her zaman olduğu gibi 2007'de de güvenlik güçleridir. Birçok olayda, ölümle ya da yaralanmayla sonuçlanan, güvenlik güçlerinin yetki aşımını gözlemliyoruz. Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nda yapılan değişikliklerle güvenlik görevlilerinin yetkileri artırılmış ve buna paralel olarak da yaşam hakkı ihlallerinde de artış gerçekleşmiştir. Hak ihlallerine adı karışan güvenlik görevlilerinin yargılandıkları davalar -21 Kasım 2004 tarihinde Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde Ahmet Kaymaz'ın ve oğlu Uğur Kaymaz'ın öldürülmesine ilişkin davada olduğu gibi- ardı ardına beraat etmeleri de yaşam hakkı ihlallerinin artmasına katkıda bulunmuştur. Kamu görevlilerinin bir tür dokunulmazlığa sahip olması, yurttaşların yaşam hakkı için bir tehdittir.

Güvenlik görevlilerinin yanı sıra "yarı-sivil"lerin de yaşam hakkı için bir tehdit oluşturduğunun birçok örneğini bu yıl içinde gözlemledik. 22 Temmuz 2007 genel seçimleri ve 21 Ekim 2007 Dağlıca saldırısı sonrasında Kürt kökenli yurttaşlara ve onların örgütlerine yönelik saldırılarda benzeri görülmüş bir artış oldu. Öyle ki, siyasî iktidar birçok kez "Türk-Kürt kardeşliği"ne vurgu yapmak ve "itidal" çağrısında bulunmak zorunluluğunu hissetti. Birçok linç girişiminin yaşanmış olması endişe verici olduğu kadar, aynı zamanda bir Türk sorunu da olan Kürt sorununa, barışçı ve demokratik bir çözümün üretilmesinin de önünde bir engeldir.

Yargısız İnfaz, Dur İhtarı,
Rasgele Ateş Açma 24

Silahlı Çatışmalar
Ölen toplam 407

TSK mensupları 96
Geçici Köy Korucusu 7
Polis 1
HPG militanı 278
DHKP-C militanı 4
Sivil 21

Yaralanan toplam 121
TSK mensupları 104
Geçici Köy Korucusu 5
Polis 1
HPG militanı 4
DHKP-C militanı 1
Sivil 6

Mayın ve Bomba Patlamaları
Ölen toplam 41

TSK mensupları 31
Geçici Köy Korucusu 1
Sivil 9

Yaralanan toplam 95
TSK mensupları 68

Geçici Köy Korucusu 10
Sivil 17

Faili Meçhul Siyasi Cinayetler 2
Gözaltında Ölümler 6
Cezaevlerinde Ölümler 4

Silahlı çatışmalarda ölen ve yaralanan militan sayılarında sağlıklı bilgiye ulaşmak neredeyse imkânsızdır. Her iki taraf da kayıplarını az, karşı tarafa verilen zararı yüksek gösterme eğilimindedir. Ayrıca kaynakların çokluğu, bazı olaylar için birden fazla ve farklı açıklama yapılması (Valilik, Genelkurmay Başkanlığı, Emniyet Müdürlüğü açıklamaları gibi) net rakamlara ulaşmayı güçleştirmektedir. Önemli kaynaklardan biri olan Genelkurmay Başkanlığı'nın internet sitesinde bile "30'dan fazla" gibi net olmayan ifadelerle karşılaşılabilir. Ayrıca çatışmalarda yaralanan militan sayısı konusunda da ciddi bir belirsizlik vardır ve bu konuda sağlıklı bir veriye ulaşılamamıştır. Yukarıda söz edilen sitede sık sık "sağ olarak yakalanmıştır" ifadesiyle karşılaşılmasına rağmen bu kişilerin yaralı olup olmadığı konusunda bir bilgi verilmemektedir.

1- SİYASÎ ve YASADIŞI ÖRGÜT CİNAYETLERİ

Hrant Dink Cinayeti

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, 19 Ocak 2007 günü saat 15:00 sıralarında gazetesinin İstanbul Halaskargazi Caddesi'ndeki merkezi önünde öldürüldü. Gazete binasından bir bankaya gitmek için çıkan Dink'e arkasından yaklaşan saldırgan başına ateş etti. Dink, olay yerinde öldü. Saldırdan kısa bir süre sonra çevredeki şirketlerin güvenlik kameralarından saldırganın görüntüsü saptandı ve basına dağıtıldı. Bunun ardından 20 Ocak günü Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne giden Ahmet Samast, görüntülerdeki kişinin oğlu O.S. olduğunu bildirdi. O.S. (17), aynı gün saat 22:30 sıralarında Samsun Şehirlerarası Otobüs Terminali'nde yakalandı. Üzerinde cinayette kullanılan silah bulunan O.S.'in ilk ifadesinde suçu kabul ettiği ve kendisini 2004 yılında Trabzon'daki McDonald's lokantasına bombalı saldırı düzenleyen Yasin Hayal'in yönlendirdiğini söylediği öğrenildi. Trabzon'da Hayal ile birlikte 12 kişinin de gözaltına alındığı bildirildi. Yasin Ha-

yal'in ifadesinde "tabancayı ve parayı ben verdim. Ülkede olup bitenlere kızıyorum. Devlet, Türkiye'ye karşı olanlara bir şey yapmıyor. Onun için O.'yu görevlendirdik. O da başarıyla görevini yaptı ve Türkiye'nin onurunu kurtardı," dediği öğrenildi. Dink'in avukatı Erdal Doğan, saldırıdan kısa bir süre sonra yaptığı açıklamada, sürekli tehdit edilen Hrant Dink'in en çok, adı Susurluk kazasından sonra kamuoyunun gündemine gelen ancak yargılanmayan emekli Tuğgeneral Veli Küçük'ün tehditlerinden endişelendiğini bildirdi. Bu arada Azadiya Welat Gazetesi'nde Küçük'ün Danıştay üyelerine silahlı saldırı (17 Mayıs 2006) düzenleyen Alparslan Aslan'la birlikte çekilmiş fotoğrafı yayınlandı. Küçük, olaydan sonra ısrarla Aslan'ı tanımadığını iddia etmişti. Fotoğrafın 2005 yılında İsveç'te Azerilerin düzenlediği bir kongrede çekildiği belirlendi.

Yasin Hayal'in ardından Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencisi Erhan Tuncel'in de gözaltına alındığı öğrenildi. Erhan Tuncel'in

sadece Yasin Hayal ile bağlantılı olduğu, O.S. ve diğer zanlılarla temas kurmadığı ileri sürüldü. Yasin Hayal'in İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ndeki ifadesinde, "Hrant Dink'i soykırım açıklamaları nedeniyle hedef seçtiklerini," söylediği iddia edildi. Yasin Hayal'in "arkadaşlarıma atış talimi yaptırdım. Oğün'e de hedefi gösterip silahı ben verdim. Devlet yetkilileri bu tür açıklamaları yapan kişilere karşı bir şey yapmayınca kendimi sorumlu hissedip arkadaşlarımı harekete geçirdim. Ben de konuşup fikir aldığım üniversite öğrencisi Erhan T.'den çok etkilendim. Biran önce harekete geçmemiz gerektiğini söylüyordu" dediği öne sürüldü. Erhan Tuncel'in Trabzon'da Santa Maria Katolik Kilisesi'nin papazı Andrea Santaro'nun öldürülmesiyle de ilgisinin olduğu iddia edildi. Yasin Hayal'in Trabzon'daki Mc Donald's lokantasını bombalamasından sonra kendisine avukat bulan kişinin Büyük Birlik Partisi (BBP) Trabzon İl Örgütü yöneticilerinden Halis Egemen olduğu öğrenildi. Mc Donald's lokantasının bombalanması olayıyla ilgili Yasin Hayal'in avukatlığını üstlenen Fatih Çakır şunları söyledi: "BBP ile bağlantısı olduğu için herhalde, partinin üst düzey yöneticisi olduğunu bildiğim Halis Egemen beni aradı. 'Sevdiğimiz bir arkadaşımız, başına böyle bir iş geldi. Fatih Bey yardımcı olur musunuz, savunur musunuz?' dediler. Aracı olan kişi, babamın eski komşusuymuş. Babamdan rica edip aramışlar. 'Yapabilir misin?' dediler. 'Elimden geleni ortaya koyarım' dedim. Ben vekaleti aldıktan dört ay sonra serbest bırakıldı. Tahliyeden sonra ıslah olmuş bir görüntü çiziyordu. Çay ocağı işletiyordu. Çok ketum bir insan". BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, Yasin Hayal'in partiyle ilişkisi olduğu iddialarını reddetmişti. İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, 22 Ocak günü Anadolu Ajansı'na saldırının "siyasi boyutunun ve örgüt bağlantısının olmadığını", "O.S.'nin milliyetçi hislerle hareket ettiği" yönünde bir açıklama yaptı. Bu açıklama daha sonra "cinayetin siyasi boyutunun ve örgüt bağlantısının araştırıldığı" biçiminde düzeltilti. İstanbul Valisi Muammer Güler de örgüt bağlantısı olup olmadığının araştırıldığını belirtti. Vali Muammer Güler, "soruşturma bitmeden örgüt veya siyasi bağlantısının olup olmadığı konusunda kesin bir yargıda bulunmak mümkün değildir. Sayın Cerrah da 'cumhuriyet savcıları bakacaklar, o onların görevidir bizim görevimiz değildir' demiştir," dedi. O.S.'a 21

Ocak gecesi olay yerinde tatbikat yaptırıldı. Ancak tatbikat Dink ailesinin avukatlarına haber verilmedi. Avukat Erdal Doğan, "yakalanan şahısla ilgili yaptığımız araştırmalarda ve görgü tanıklarıyla yaptığımız görüşmelerde bizim de bilgilerimiz var. Bunları tatbikat aşamasında paylaşmamız ve orada zanlıya birtakım sorular sormamız gerekiyordu. Tatbikatın tekrarı için savcılığa müracaat edeceğiz. Zanlının yakalanması yalnız dava süreci başlatmış olur. Arkasındaki güçlerin ortaya çıkmasına yetmez," dedi.

Hrant Dink, 23 Ocak günü İstanbul'da düzenlenen törenle toprağa verildi. Yüz bine yakın kişinin katıldığı cenaze töreni olaysız geçti. Bu arada cinayet zanlısı O.S. ve Yasin Hayal'in arkasındaki kişi olduğu iddiasıyla gözaltına alınan Erhan Tuncel'in Büyük Birlik Partisi (BBP) ve Nizam-ı Alem Ocakları ile ilişkisi olduğu belirlendi. Erhan Tuncel'in BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ile birlikte görüldüğü fotoğraflar, Sabah Gazetesi'nde yayınlandı. Yasin Hayal'in de, futbol konusunda Karadeniz'de Günebakış Gazetesi ile yaptığı röportajda BBP'nin gençlik kollarında çalıştığını açıkladığı bildirildi. Dink'in öldürülmesi nedeniyle O.S., Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in dışında, Arslan İskender, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu adlı kişilerin de gözaltında tutulduğu, 22 Ocak günü Bursa'da Muharrem Kahveci'nin, Trabzon'da da İlhan Tatlı ve E.S.'nin gözaltına alındığı öğrenildi. İlhan Tatlı ve O.S.'in eski kız arkadaşı E.S. daha sonra serbest bırakıldı.

Hrant Dink'i öldüren O.S. ile Yasin Hayal, Ahmet İskender, Ersin Yolcu ve Zeynel Abidin Yavuz, 24 Ocak günü tutuklandı. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Aykut Cengiz Engin, zanlıların "yasada öngörülen azami gözaltı süresi dolduğu için" adliyeye sevk edildiklerini, Samast'ın "cürüm işlemek için oluşturulmuş silahlı suç örgütünün üyesi olmak", "taammüden adam öldürmek" ve "6136 sayılı Ateşli Silahlar Yasası'na muhalefet", diğer zanlıların da "cürüm işlemek için silahlı suç örgütü oluşturmak", "taammüden adam öldürmeye azmettirmek" ve "6136 sayılı Ateşli Silahlar Yasası'na muhalefet" suçlarından tutuklandığını bildirdi. Ersin Yolcu ve Zeynel Abidin Yavuz'un ifadelerinde, "Pelitli, Yasin Abi'den sorulur. Cinayetten bize de bahsetmişti. Hrant Dink'in fotoğraflarını üzerinde taşırdı. Bize de

cinayet teklifinde bulunmuştu ama O.'da karar kıldı" dedikleri ileri sürüldü. O.S.'yi azmettirmekle suçlanan Yasin Hayal'in "fikir babası" olduğu iddiasıyla halen gözaltında tutulan Erhan Tuncel'in ifadesinde, "cinayet konusunda herhangi bir yönlendirmem yok. Yasin birçok kişiye bahsettiği gibi bana da Hrant Dink'i vuracağını söylemişti. Ben de bu düşüncesinin yanlış olduğunu ve insan öldürerek bir yere varılamayacağını ve bu fikrinden vazgeçmesi gerektiğini söyledim. Hatta bu konu yüzünden birkaç kez tartıştık ama vazgeçiremedim," dediği bildirildi. Erhan Tuncel ve Muharrem Kahveci'nin 26 Ocak günü mahkemeye çıkarılacağı öğrenildi. Dink'in öldürülmesinin ardından *Agos* Gazetesi'ne 20 Ocak günü Türk İntikam Tugayı (TİT) imzalı bir e-posta geldiği öğrenildi. TİT hakkında suç duyurusunda bulunan gazetenin avukatı Fetiye Çetin, "TİT uyarıyor" başlıklı e-postada, "ayağınızı denk almazsanız bir dahaki sefere *Agos* binasını havaya uçuracak kadar patlayıcı madde elimizde var," denildiğini bildirdi. Bu arada Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir, Hrant Dink'in öldürülmesini "amatörce" olarak niteledi. Yavuzdemir, şunları söyledi: "Amatörce işlenmiş bir cinayet. İdeolojik örgüt yok. İsmi bildiğimiz kişi tarafından kullanılmış ve örgütlendirilmiştir. Teşvik edilmiştir".

O.S.'yi azmettirenler arasında bulunduğu iddiasıyla Trabzon'da gözaltına alınan Erhan Tuncel, 26 Ocak günü tutuklandı. Yasin Hayal'in 2004 yılında Trabzon'daki McDonald's lokantasına attığı bombayı Erhan Tuncel'in yaptığı belirtildi. Tuncel, "adam öldürmeye azmettirme", "cürüm işlemek için kurulan silahlı örgütün üyesi olduğu" ve "bomba hazırlama" suçlarından tutuklandı. Bursa'da gözaltına alınan M.S.K. (17) ise İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı. Tuncel'in, Emniyet Müdürlüğü'nde, Cumhuriyet Savcılığı'nda ve İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki sorgularında susma hakkını kullandığı öğrenildi. Katil zanlısı O.S.'nin yanında bir başka kişinin daha bulunduğu iddia edildi. Gazeteci olduğunu söyleyen Tunç Erdem Yakar, 19 Ocak günü Osmanbey'e doğru yürürken silah sesi duyduğunu belirterek şunları söyledi: "Sol tarafıma döndüm. Katille yüz yüze geldim. Adam yürürken gülmeye başladı. Bana gülmüyordu. İkinci adama 'bak yaptım' der gibi 'bir iddiayı kazanmış' gibi gülüyordu.

İkinci adam tombul yanaklı, esmer, daha iri yarı, sert ifadeli biriydi. Ateş eden birkaç adım bu adama doğru yürüdü. İkinci kişi köşede, caddeye yakın bir yerde bekliyordu. Silahı yoktu. Katil ona yaklaşınca hiçbir şey konuşmadan sokağa doğru 4-5 adım attılar, sonra da birlikte koşmaya başladılar. Beyaz bereli olan daha hızlı koşuyordu, öndeydi. Onları gören bir kadın çığlık attı, onlar koşmaya başlayınca birkaç adım peşlerinden koştu. Herkes şoktaydı. Cadde boştu. Üç kişi gördük. Bir kadın daha vardı, yaşananları gören. Kadının çığlıklarını duyunca polis arabası, boş caddede geri geri geldi. Cep telefonunun saati 14:57'yi gösteriyordu". Gördüklerini saldırıdan iki saat kadar sonra özel bir televizyon kanalında anlatan Tunç Erdem Yakar, polisin kendisiyle iletişime geçmediğini ve ifadesini almadığını söyledi. Yakar, saldırının "örgüt işi olması durumunda ortadan kaldırılmaktan korktuğunu" kaydetti. Tiyatro sanatçısı Orhan Alkaya da olaydan sonra çevredeki esnaftan olayı gören bir kadın olduğunu öğrendiğini ve savcılıktan bir ekibin kadının ifadesini aldığını aktardı: "Ben de yanındaydım. Katil kadını eliyle ittikten sonra önündeki Dink'i vurmuş. Kadın bunu 'beni itti. Önümdeki beyin ensesine... tak tak tak' diye anlattı. Bir kişinin beyaz bereli genci kovaladığını anlattı. Sonradan bu kişinin sivil polis olabileceği söylendi. Ya bu kişi sivil polisti ya da olayda ikinci biri vardı. Kadının anlatımına göre, beyaz berelinin üzerinde bir de beyaz atkı vardı ve cinayetten sonra atkayı attı. Polisler atkıyı ararken ben de vardım, çöplere bakmadılar". O.S., Yasin Hayal, Erhan Tuncel, Ahmet İskender, Ersin Yolcu ve Zeynel Abidin Yavuz, 26 Ocak gecesi Bayrampaşa Cezaevi'nden alınarak Kocaeli ve Tekirdağ'daki F tipi cezaevlerine gönderildi.

Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir ve Emniyet Müdürü Reşat Altay, 27 Ocak günü Başbakan Recep Tayip Erdoğan'ın talimatıyla İçişleri Bakanlığı tarafından görevden alındı. Kararın, Rahip Andrea Santoro'nun öldürülmesi, TAYAD'lılara yönelik linç girişimi ve Dink suikastıyla tartışmaların merkezinde yer alan Trabzon'a ilişkin endişeleri gidermek, gerekli önlemlerin alındığı mesajını vermek amacıyla alındığı iddia edildi. O.S.'yi azmettirdiği iddiasıyla tutuklanan Yasin Hayal'in, McDonald's lokantasına bombalı saldırı düzenlediği gerekçesiyle 11 ay cezaevinde kaldıktan sonra yeni-

den yasadışı faaliyetlere başlaması, “yeterince izlenmediği, istihbarat ve güvenlik zafiyeti bulunduğu” eleştirilerine neden olmuştu. Hem Yavuzdemir hem de Altay çeşitli tarihlerde, Avrupa Birliği’ne uyum çalışmaları çerçevesindeki yasal düzenlemelerin istihbarat faaliyetlerini engellediği yönünde açıklamalar yapmışlardı. İçişleri Bakanlığı da iki mülkiye başmüfettişini “kentteki yönetim boşluğu” iddialarını incelemekle görevlendirdi. Müfettişlerin, “McDonald’s lokantasına düzenlenen saldırıdan hemen sonra Yasin Hayal’in kimliğinin belirlendiği ancak, iki gün boyunca işlem yapılmaması nedeniyle Hayal’in İstanbul’a kaçtığı” iddialarını da soruşturacağı öğrenildi. Bu arada Erhan Tuncel’in Trabzon Emniyet Müdürlüğü’nün “haber elemanı” olduğu iddiaları da ortaya atıldı. Sabah Gazetesi’nin haberinde, “Dink cinayetinin kilit ismi olduğu iddiasıyla Trabzon’da gözaltına alınarak İstanbul’a getirilen Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencisi Erhan Tuncel’in ifadesini almak isteyen Terörle Mücadele Şubesi görevlilerine Emniyet İstihbaratı’nın ‘Tuncel’in haber elemanı’ olduğunu söylediği” öğrenildi. Emniyet Genel Müdürlüğü’nün de bu bilgiyi doğruladığı belirtilen haberde, sorgusunda susma hakkını kullanan Tuncel’in bildiklerini “gayriresmi” olarak anlattığı, tüm anlatımlarının kayda geçirildiği ve durumun Cumhuriyet Savcılığı’na da iletildiği kaydedildi. Erhan Tuncel’in “gayriresmi” anlatımında, “Trabzon’da 24 Ekim 2004 tarihinde McDonald’s lokantasına bombalı saldırıyı Yasin Hayal ile birlikte gerçekleştirdiklerini, ancak Emniyet İstihbaratı adına haber elemanı olarak çalışmayı kabul ettiği için Ramazan Akyürek’in Trabzon Emniyet Müdürlüğü döneminde yargılama dışında bırakıldığını” söylediği öğrenildi. Erhan Tuncel’in, Hrant Dink’e saldırının Pelitli beldesinde aylar öncesinden konuşulmaya başlandığını, bunu istihbarat görevlilerine önceden aktardığını da ileri sürdüğü bildirildi. 24 Ocak günü İçişleri Bakanlığı’na başvuran Ankara Barosu, Dink’in bir yazısında söz ettiği “kendisini yazıları nedeniyle uyanan İstanbul Vali Yardımcısı (Ergun Güngör) ve yanındaki iki ‘istihbarat görevlisi’ hakkında soruşturma başlatılmasını” istedi. Avukat Kemal Vuraldoğan tarafından İçişleri Bakanlığı’na verilen dilekçede, Hrant Dink’in 12 Ocak günü yayınlanan “Neden Hedef Seçildim” başlıklı yazısına yer verildi. İstanbul Valisi Muammer

Güler’in, 24 Şubat 2004 tarihinde gerçekleşen görüşmeyi doğruladığı, ancak görüşmeyi “tehdit” değil, “uyarı” olarak nitelediği anlatılan dilekçede, “odada bulunan iki kişinin ne görev yaptığı, görüşmeden önce Dink’ten bazı belgeler istenmesine rağmen bunların neden incelenmediği, vali yardımcısının iki kişiyi ‘yakın’ olarak tanıtmasının nedeni, hangi görev ve yetkilerle bu kişilerin Dink ile görüştüğü konular hakkında” baroya bilgi verilmesi de istendi.

Hrant Dink’in öldürülmesi nedeniyle Trabzon’da Salih Hacısalihoglu, İstanbul’da da Orhan Ö. adlı kişilerin gözaltına alındı. Bu arada, saldırı nedeniyle tutuklanan Erhan Tuncel’in bir yıl kadar önce “Yasin Hayal’in, Hrant Dink’e suikast düzenlemeyi planladığını emniyet istihbaratına bildirdiği, bu bilginin de İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne iletildiği, ancak Yasin Hayal’in Trabzon’da izlenmediği,” iddia edildi.

Trabzon’da gözaltına alınan Salih Hacısalihoglu, 31 Ocak günü tutuklandı. “Polis muhbiri olduğu” iddia edilen Erhan Tuncel’in, Hrant Dink’in öldürüleceğini Trabzon Emniyet Müdürlüğü’ne birçok kez bildirdiği ve bu bilginin 17 kez Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı’na aktarıldığı öğrenildi. *Hürriyet* Gazetesi’nin haberinde, bu bilginin sadece bir kez 17 Şubat 2006 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne ulaştırıldığı anlatıldı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne ulaştırılan “Yasin Hayal, Hrant Dink’i vurabilir” şeklindeki bilgi notunda, Hayal’in İstanbul’da ağabeyi Osman Hayal’in evinde kalacağı bilgisinin de verildiği kaydedilen haberde, İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nün yaptığı araştırmanın nottaki bilgilerin doğru olmadığını açığa çıkarttığı belirtildi. Habere göre, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Osman Hayal’in bildirilen adreste hiç yaşamadığını saptayınca ihbarın üzerinde durulmadı. Bu arada Yasin Hayal’in O.S.’den önce “Dink’i öldürme” önerisini “eylemi gerçekleştirirsen kahraman olursun. Bütün dünyada ismin duyulacak,” diyerek Zeynel Abidin Yavuz’a götürdüğü bildirildi. Hayal’in İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nde verdiği ifadede, “ilk olarak Hrant Dink’i öldürmek için Zeynel’i görevlendirdim. Zeynel bu konuda kararsızdı, benden çekiniyordu. Kararsız olduğunu görünce ondan vazgeçtim,” dediği öğrenildi. *Radikal* Gazetesi’nde 31 Ocak

günü "Dink'in Vurulacağını Pelitli'de Polis Hariç Herkes Biliyormuş" başlığıyla yayınlanan haberde, "Türkiye'yi sarsacak cinayet, aylar öncesinde Trabzon'un yoksul semti Pelitli'de kulaktan kulağa yayılıyordu. Yakında bütün Türkiye'nin tanıyacağı Yasin Hayal, çevresindeki gençlere 'bir adamı vuracağım, vatan için hayırlı olacak' diyordu. Hayal, bazı kişilere öldüreceği adamın 'Ermeni' olduğu bilgisini verirken, kimilerine de açık açık ismini söylemişti: Hrant Dink. Pelitli'deki birçok kişi yakında cinayet işleneceğini biliyor ve günlük sohbetlerine bile konu ediyordu. Tetiği O.S.'nin çekeceği bile duyulmuştu. Aylar önce şu an tutuklu bulunan sanıklardan Zeynel Abidin Yavuz'un yanına gelen bir esnaf, 'Yasin, O.S.'yi İstanbul'a bir Ermeni'yi vurmaya göndereceğim. Haberin var mı," demişti. 2002'de kilisede bir kişiyi keser sapıyla döven ve hakkında hiçbir işlem yapılmayan Yasin Hayal, McDonald's saldırısından önce mahallenin gençlerini uyarıyor, 'Oraya gitmeyin, bombalayacağım' diyordu" denildi. Dink'in öldürüleceği bilgisinin polise önceden ulaştığının ancak önlem alınmadığının ortaya çıkması üzerine İçişleri Bakanlığı'nın başlattığı soruşturmanın genişletildiği, halen Trabzon'da çalışan iki müfettişin İstanbul'a giderek Vali Muammer Güler ve Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın da bilgisine başvuracağı bildirildi. Müfettişler, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek'i de dinleyecek. 29 Ocak günü Ankara Kızılay Meydanı'nda toplanan Ezilenlerin Sosyalist Platformu üyelerinin "Dink'in öldürülmesini protesto" amacıyla Adalet Bakanlığı'na yürümesine polisler tarafından izin verilmedi.

Hrant Dink'in öldürülmesine karıştığı gerekçeyle gözaltına alınan Tuncay Uzundal, 1 Şubat günü tutuklandı. Tuncay Uzundal'ın Erhan Tuncel'in ev arkadaşı olduğu öğrenildi. Uzundal'la birlikte gözaltına alınan Seyfi Y. ise serbest bırakıldı. *Radikal*'de yayınlanan haberde, Erhan Tuncel'in Hrant Dink'in öldürülmesinin hemen ardından Trabzon'da gözaltına alındığı, ancak kısa bir süre sonra serbest bırakıldığı belirtildi. Habere göre, olay şöyle gerçekleşti: Ramazan Akyürek'in Trabzon'dan Ankara'ya Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'na getirilmesi, yerine de Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne Reşat Altay'ın atanması ile birlikte, Trabzon Emniyet Müdür-

lüğü İstihbarat Şube Müdürü Engin Dinç de Afyonkarahisar'a atandı. Erhan Tuncel'in polis muhbiri olmasını sağlayan Engin Dinç, Dink suikastını televizyondan öğrenince Trabzon'u arayarak Tuncel'in ihbarını anımsattı. Bunun üzerine Erhan Tuncel gözaltına alınıp sorgulandı. Ancak suikastla ilişkisi olmadığı gerekçeyle serbest bırakıldı. O.S.'nin kimliğinin belirlenmesinin ardından Tuncel'in de saldırıda rolü olduğu ortaya çıktı ve Tuncel tekrar yakalandı. Bu arada O.S.'nin 20 Ocak günü Samsun'da yakalandıktan sonra üzerinde Atatürk'ün "vatan toprağı kutsaldır. Kaderine terk edilemez" sözünün yazılı olduğu Türk Bayrağı önünde fotoğrafının çekilmesine ilişkin gelişmeler basına yansımaya başladı. TGRT'de 1 Şubat günü yayınlanan görüntülerde, jandarma ve polislerin O.S.'yle yan yana fotoğraf çektikleri, Atatürk'ün sözünün fotoğrafta net çıkması için çaba harcadığı ve O.S.'ye bir suçludan çok bir "kahraman" gibi davrandıkları görünüyor. Fotoğrafın ortaya çıkmasından sonra çekimin Samsun Otogarı'ndaki jandarma karakolunda çekildiği iddia edilmişti ancak daha sonra çekimin Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörlü Mücadele Şubesi'nin çay ocağında yapıldığı ortaya çıktı. Yasin Hayal'in, Dink'e suikast düzenleyeceği ihbarına karşın cinayetin engellenmemesi nedeniyle soruşturma yürüten İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin bu konuyla da ilgileneyeceği bildirildi.

Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün muhbiri Erhan Tuncel'in "Ağos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürüleceğine" ilişkin ihbarının emniyet tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne iletildiği, ancak İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün gerekli araştırmayı yapmadığı kesinlik kazandı. 2 Şubat günü gazetelerde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 17 Şubat 2006 tarihinde gönderdiği ihbar yazısı yayınlandı. Yazıda, "ihbarın ciddiye alınması gerektiği" şöyle belirtildi: "Bahse konu şahsın (Yasin Hayal) McDoland's isimli işyerine yapmış olduğu eylem öncesinde de benzer söylemlerde bulunduğu göz önüne alınarak, şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğu değerlendirilmekte olup 0 538 719... numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmalarımız devam etmektedir". Yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde Dink'in dosyasına özet bilgi olarak aktarıldığı ancak

gereken işlemlerin yapılmadığı ve bu nedenle de Dink'e koruma polisi verilmediği öğrenildi. Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra ortaya atılan "yakalandığı sırada O.S.'nin üzerinde bulunan iki sim kartın Samsun Otogarı'ndaki jandarma karakolunda, Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde yapılan aramalarında bulunamadığı, sim kartlar, yakalandıktan dört gün sonra Bayrampaşa Cezaevi'nde bulunabildiği" iddiası kesinleşti. O.S. gözaltına alındığı sırada bulunan sim kartın ise kendisine ait olmadığı ortaya çıktı. O.S.'nin kullandığı cep telefonu ise halen bulunamadı. Yakalandığı otobüsteki görgü tanıklarının, O.S.'nin yol boyunca telefonla konuştuğunu iddia etmesine karşın üzerinde cep telefonu bulunamadı. Jandarmanın ilk gözaltı işleminde üst araması sırasında yere düştüğünü fark ederek, tutanaklara geçirdiği 544'lü hata ait sim karta karşın, O.S. sorgusunda 538'li bir numaraya ait sim kart kullandığını söylemişti. Bunun üzerine yapılan araştırmada 544'lü kartın Trabzon'da yaşayan M.A. adlı kişiye ait olduğu belirlendi. İfadesi alınan M.A., kartı kendisinin satın aldığını ancak Trabzon İl Jandarma Komutanlığı'nda askerlik yapan bir arkadaşı tarafından kullanıldığını anlattı. V.V. adlı jandarma eri ise kartı 10 gün önce kaybettiğini iddia etti. *Sabah* Gazetesi'nde 3 Şubat günü yayınlanan haberde, "sürpriz" bir tanığın, "Dink'e O.S.'la birlikte Yasin Hayal'in de ateş ettiği" yönünde ifade verdiği iddia edildi. Kimliği gizli tutulan kadın tanığın, 1 Şubat günü İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde yaklaşık dokuz saat görüntüleri izlediği belirtilen haberde, tanığın iddiasına göre saldırının nasıl geliştiği şöyle anlatıldı: "Kamera görüntülerine göre 14:57'de Hrant Dink, bankadan çıkıp Halaskargazi caddesinde yürümeye başladı. Saldırıdan hemen önce Dink'in yanına orta yaşlı, esmer bir kişi geldi. İkili kısa bir konuşma yaptı. Yoluna devam eden Dink'e bu kez sağdan yine esmer, kısa saçlı ikinci bir kişi yaklaştı. Bu kişiyle sohbet eden Dink'in karşısına daha sonra tutuklanan O.S. çıktı ve tabancasını çekti. Dink, karşısındaki eli silahlı kişiye bakarken arkadan çizgili kazaklı, siyah montlu ve açık renk pantolonlu bir kişi yaklaştı. Yaklaşık 1,5 metre mesafeden 3 el ateş etti." Haberde, tanığın, "Dink yere düşerken O.S.'nin hızla arkadan gelen saldırganın yanına gittiği, kısa burada bir süre konuştuğundan sonra O.S.'nin koşmaya başladığı,

Yasin Hayal olduğu ileri sürülen kişinin ise Şafak sokak girişinde bir başkasıyla buluşup koşarak aynı sokakta bulunan bir inşaata girdiği"ni söylediği anlatıldı. Dink ailesinin avukatı Erdal Doğan olay bölgesindeki güvenlik kameralarının görüntüleri ve tanıkların anlatımlarından O.S.'nin cinayeti tek başına işlemediğini gösterdiğini söyledi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Aykut Cengiz Engin ise saldırı sırasında O.S.'nin yanında Yasin Hayal ya da başka kişiler bulunduğuna ilişkin iddialar için "Ben de o iddiaları gazetelerde gördüm" dedi. *Hürriyet* Gazetesi'ndeki haberde ise soruşturmayı yürüten İstanbul İstihbarat ve Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü yetkililerinin, "Yasin Hayal'in olay yerinde olduğu ve tetiği çektiği iddialarını kesin bir dille yalanladıkları" belirtildi. Yasin Hayal'in babası Bahattin Hayal ve abisi Osman Hayal de, Yasin Hayal'in 19 Ocak günü Trabzon'daki evlerinde olduğunu söylediler. Yasin Hayal'in babası Bahattin Hayal, iki gün önce telefonla konuştuğu oğlunun, "mahkemede her şeyi anlatacağım. Ortalık karışacak. Ben fazla yatmam ama ben konuştuğumda Erhan ömür boyu cezaevinden çıkamayacak" dediğini söyledi. O.S.'ye Bayrampaşa Cezaevi'nde "kahraman muamelesi yapıldığı ve özel bir şekilde ağırlandığı" iddia edildi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Aykut Cengiz Engin, O.S.'nin 18 yaşından küçüklerin barındırıldığı H tipi cezaevinde tecrit hücrelerine konulduğunu belirterek özetle şunları söyledi: "Bu tür tutukluların intihar eğilimi nedeniyle yatağına çarşaf serilmez. Bu koşulda televizyonun takılacağı priz dahi yoktur. Aynı şekilde, gardiyanların, jandarmaların alkışladığına dair iddia da tamamen asılsız ve yersizdir. Tutuklu, çıplak bir yatakta, iki kişilik koşuşun durumu neyse, hiçbir özel işleme tabi kalmaksızın tutulmuştur. Hücrede tek başına kaldı. İntihara tevessül edebilir, diğer tutukluların saldırısına maruz kalabilir diye nakledilinceye kadar tek başına tutulmuştur. İddia edildiği gibi dört gün de kalmamıştır. Bir tam gün kalmış, diğer gece yarısı F tipi cezaevine nakledilmiştir". *Yeni Aktüel* Dergisi'nde yayınlanan haberde, saldırıdan sonra görevden alınan Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay'ın Susurluk kazasında ölen Abdullah Çatlı ile beş kez telefonla görüştüğü belirtildi.

O.S.'nin Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nin çay ocağında jandarma ve polislerle birlikte fotoğraf çekilmesi tartışma

yarattı. Fotoğraf nedeniyle Jandarma Genel Komutanlığı'nda 2 Şubat günü düzenlenen toplantıdan sonra yapılan açıklamada, "görüntülerin medyaya sızması 'kasıtlı' olarak" nitelendi. O.S.'nin fotoğraf ve görüntülerinin jandarma karakolunda çekilmediği yinelenen açıklamada, şöyle denildi: "24 Ocak 2007 tarihinde yapılan basın açıklamasında da kamuoyuna açık ve net bir şekilde duyurulduğu gibi, söz konusu fotoğraf ve görüntüler hiçbir şekilde jandarma karakolunda çekilmemiştir. Ayrıca, halen Samsun'da incelemelerine devam eden İçişleri Bakanlığı müfettişlerince 1 Şubat 2007 günü saat 17.50'de olayla ilgili olarak tanzim edilen 'tespit ve beyan tutanağı'nda da televizyonda yayınlanan görüntülerin Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü çay ocağında çekildiği açıkça belirtilmiştir. Görüntülerde yer alan jandarma personeli, zanlıyı, emniyet müdürlüğüne teslim etmekle görevli olan personeldir. Müfettişlerce tespit ve beyan tutanağının düzenlenmesinden hemen sonra görüntülerin kaynak belirtilmeden ve jandarma karakolunda çekildiği ifade edilerek TGRT televizyon kanalına servis edilmesi, bu tertibin arkasında olanların niyet ve maksatlarını göstermesi açısından son derece düşündürücü ve endişe vericidir". Genelkurmay Başkanlığı da, görüntüler nedeniyle TGRT'nin akreditasyonunu iptal etti. O.S.'nin fotoğraf ve görüntülerine ilişkin Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nden yapılan açıklamaların ardından 2 Şubat günü öğleden sonra İçişleri Bakanlığı O.S.'yle birlikte poz veren dört polisin görevden alındığını, dört jandarmanın da görev yerinin değiştirildiğini ve haklarında adli soruşturma başlatıldığını açıkladı. İçişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Samsun Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürü Yakup Kurtaran, Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürvekili Metin Balta, Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde komiser Ahmet Çetiner ve Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde polis memuru İsmail Türk'ün 657 sayılı Devlet Memurları Yasası uyarınca görevlerinden uzaklaştırıldığı, Samsun İl Jandarma Komutanlığı'nda görevli astsubaylar Yüksel Avan, Soner Turan, Savaş Öner ve Ahmet Yılmaz'ın da görev yerinin değiştirildiği belirtildi. Açıklamada, "olaya adları karışan tüm ilgililer hak-

kında disiplin ve adli işlemlerin" devam ettiği de kaydedildi.

Hrant Dink'in öldürülmesinden önce Erhan Tuncel'in yaptığı ihbarı "üstlerine iletmediği" öğrenilen İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, görevinden alındı. İçişleri Bakanlığı müfettişlerine ifade veren Ahmet İlhan Güler'in, "Yasin Hayal'in Dink'e suikast düzenleyeceği" istihbaratını Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'a iletmediğini söylediği öğrenildi. Güler'in "Trabzon Emniyet Müdürlüğü 17 Şubat 2006 tarihinde bize bir istihbarat yazısı gönderdi. Biz bu istihbarat notu üzerine gerekli çalışmalarda bulduk. Bildirilen adreslere baktık. Ancak herhangi bir bulguya ulaşamadık. Trabzon'dan ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'ndan gelen ham bilgileri araştırdım. Verilen adres boş çıktığından, gelen bilgiyi müdürümüz ve emniyet müdür yardımcımızla paylaşmadım. Bize her gün yüzlerce ham bilgi gelir. Biz bunları araştırırız. Eğer doğrularsak Emniyet Müdürü'yle paylaşırım. Yoksa asılsız bilgiyi Emniyet Müdürümüzle paylaşmam. İşlerimin yoğunluğundan da cevabı yazı yazamadım" dediği bildirildi. Güler'in, tüm sorumluluğu üzerine almasıyla birlikte, İstanbul Emniyet Müdürü Cerrah, hukuki sorumluluktan kurtulmuş oldu. Müfettişlerin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek ve sağ örgütler masası müdürünün ifadelerini alacağı öğrenildi. Hrant Dink'i öldüren O.S.'yle gözaltında fotoğraf çektilmesi nedeniyle Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli polis memuru Cengiz Aydın da görevden uzaklaştırıldı. İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin isteği üzerine Jandarma Genel Komutanlığı'na yazılan yazının ardından Samsun İl Jandarma Komutanlığı'nda görevli Astsubay Birol Usluoğlu'nun da görev yeri değiştirildi. Bu arada Yasin Hayal'in eniştesi Coşkun İğci'nin "Hayal'in Hrant Dink'i öldürme planını jandarma istihbaratına ihbar ettiği" iddia edildi. Trabzon'da gözaltına alındıktan sonra İstanbul'a götürülen Coşkun İğci'nin ifadesinde "jandarmaya muhbirlik yaptığını ve Yasin Hayal'in Dink'i öldürme planından jandarma istihbaratını haberdar ettiğini" söylediği bildirildi. Soruşturma kapsamında gözaltına alınan E.Y. adlı kişi 5 Şubat günü Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı. Böylece soruşturma kapsamında gözaltında kimse kalmadı.

Hrant Dink hakkında İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından eski TCK'nın 159. maddesi uyarınca verilen altı ay hapis cezasının ertelenmesi yönündeki kararın Yargıtay tarafından bozulması üzerine Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava yeniden görülmeye başlandı. Duruşmada söz alan Dink ve Karin Karakaşlı'nın avukatı Bahri Bayram Belen, bozma ilamında müdahillerin sıfatlarının yok hükmünde olduğuna dikkat çekerek, "biz de bu kişilerin ihbarcı ya da muhbir sıfatı alabileceklerini daha önce bildirmiştik. Bu yönden bozma ilamına uyulmasını, müdahilin de duruşmadan çıkarılmasını istiyorum" dedi. Mahkeme Başkanı Mehmet Soykan, Kemal Kerinçsiz ve Birinci Dünya Savaşı'nda Ermeni Çetelerinin Katliamına Uğramış Mağdurlar Derneği üyelerinin aralarında bulunduğu 15 müdahilin bu sıfatlarının kaldırılmasına karar verdi. Dava, 14 Haziran gününe ertelendi. 7 Ekim 2005 tarihinde sonuçlanan davada, İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi Dink'i eski TCK'nın 159. maddesi uyarınca altı ay hapis cezasına mahkûm etmiş, ceza ertelenmişti. Gazetenin Yazışleri Müdürü Karin Karakaşlı hakkındaki dava ise yeni TCK uyarınca ortadan kaldırılmıştı. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın "suçun maddi ve manevi unsurlarının oluşmadığı" gerekçesiyle kararın bozulması istemine uymamış ve Dink'in yazısında "Türklüğe hakaret edildiği" görüşüne katılmış ancak, "suçtan doğrudan zarar görmedikleri halde avukat Kemal Kerinçsiz ve arkadaşlarının müdahil olarak davaya kabul edilmeleri" gibi usul gerekçeleriyle kararı bozmuştu. Bunun üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, "kararın esastan bozulması" gerektiği görüşüyle dairenin kararına itiraz etmiş ve kararın kaldırılmasını istemişti. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 11 Temmuz 2006 tarihinde itirazı reddetmişti. Genel Kurul kararları bağlayıcı olduğu için Hrant Dink'in altı ay hapis cezası kesinleşmişti.

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun bakanlık müfettişlerinin "Dink suikastında adli ve idari yönden ihmalleri bulunduğu gerekçesiyle İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve görevden uzaklaştırılan İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında soruşturması açılması isteğine onay verdiği" bildirildi. O.S.'nin yakalandığı Samsun Otogarı Jandarma Karakolu'nda çekilen fotoğraf ve görüntülerin dışında

başka bir kaset daha olduğu, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin bu kasete ulaştığı iddia edildi. Gazetelere yansıyan haberlerde, gizli tutulan bu görüntülerde güvenlik güçlerinin O.S.'yle samimi bir biçimde sohbet ettikleri öne sürüldü. İkinci kaset nedeniyle Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli polis memuru Cengiz Aydın'ın görevden uzaklaştırıldığı, Samsun İl Jandarma Komutanlığı'nda görevli Astsubay Birol Usluoğlu'nun da görev yerinin değiştirildiği bildirildi. Hrant Dink'e yönelik saldırıda "azmettirici" olduğu iddia edilen Erhan Tuncel'in JITEM'le çalıştığı için polis muhbirliğinden atıldığı iddia edildi. ANKA Haber ajansı'nın haberinde, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin Erhan Tuncel'in muhbirlikten uzaklaştırılmasının nedenini Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek'e sordukları, Akyürek'in de "kendisinin muhbir yaptığı Erhan Tuncel'in jandarma istihbaratı ile çalışmaya başlaması ve düzenli bilgi vermemesi" nedeniyle Eylül 2006'da muhbirlikten atıldığı yanıtı verdiği belirtildi. Emniyet Genel Müdürlüğü, haberi kısa bir süre sonra yalanladı. Ancak ANKA, kaynağına güvendiğini ve haberin titizlikle araştırıldığında ısrar etti. Hrant Dink'i öldüren O.S.'yi azmettirdiği iddiasıyla tutuklanan Yasin Hayal, 6 Şubat günü Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde İstanbul Cumhuriyet Savcıları Selim Berna Altay ve Fikret Seçen'e yeniden ifade verdi. Daha önceki ifadelerinde Erhan Tuncel'i "koruduğu" bilinen Yasin Hayal'in Tuncel'in muhbir olduğunun ortaya çıkması üzerine fikir değiştirdiği ileri sürüldü. Yasin Hayal'in ifadesinde Erhan Tuncel'i, Dink'in öldürülmesinde ve McDonald's'a yönelik bombalı saldırıda "azmettirici ve planlayıcı olmakla" suçladığı öğrenildi.

O.S.'nin 20 Ocak günü Samsun'da yakalandıktan sonra sorgulanması ile ilgili olarak TGRT'de 1 Şubat günü yayınlanan görüntülere bir yenisi eklendi. *Hürriyet* Gazetesi'nin ulaştığı kasetteki 10 dakikalık görüntüde, O.S. kot montunun sol üst cebinden çıkardığı Türk Bayrağı'nı açarak görevlilerle poz veriyor, sohbet ediyor, sivil giyimli bir görevlinin cep telefonu ile çektiği fotoğraflarına, cep telefonunu görevlinin elinden alarak bakıyor; görevliler O.S.'ye Trabzon'dan İstanbul'a gidişi ve cinayeti nasıl işlediği ile ilgili sorular soruyor. Bu arada Yasin Hayal'le muhbir Erhan Tuncel'in ilişkisine

ilişkin yeni iddialar ortaya çıktı. *Radikal*'in haberine göre, Hayal, Erhan Tuncel'le 2002 yılında Alperen Ocakları'nda "reis" olarak tanıştırdı. Daha sonra sık sık Tuncel'in evine giden Hayal, Mc Donald's lokantasını bombaladıktan sonra cezaevinde kaldığı süre içinde Yaşar Cihan (BBP İl Başkanı) adlı kişiden ailesi aracılığıyla 1000 YTL yardım aldığını, Yasin Egemen ve Halis Egemen'in de (BBP Merkez Karar Yürütme Kurulu üyesi) kendisine giyecek ve yiyecek yardımında bulunduğu söylediği öne sürüldü. İddialara göre, 2006 yılında Tuncel, Hayal'i bir otelde 40-45 yaşlarında Akçaabatlı olduğunu söyleyen biriyle tanıştırdı, bu kişinin MİT mensubu olduğunu, Yargıtay'da bulunan McDonald's davasıyla ilgili olarak kendilerine yardım edebileceğini söyledi. Bu arada Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak Trabzon'da Mithat Kod adlı kişi gözaltına alındı.

Hrant Dink'e düzenlenen suikast nedeniyle, 8 Şubat günü Trabzon'da Mithat Kod, 9 Şubat günü de Edirne'de Süleyman Hacısalihoğlu adlı kişiler gözaltına alındı. Bu kişilerin Yasin Hayal'in cezaevinde cumhuriyet savcılarına verdiği ifade üzerine gözaltına alındığı öğrenildi. Büyük Birlik Partisi (BBP) Trabzon Belediye Başkan adayı Ali Kemal Hacısalihoğlu'nun oğlu Süleyman Hacısalihoğlu'nun, O.S.'ye mermi bulduğu iddia edildi. Ali Kemal Hacısalihoğlu'nun diğer oğlu Salih Hacısalihoğlu daha önce tutuklanmıştı. Hrant Dink cinayetinin azmettiricisi olduğu gerekçeyle tutuklanan Yasin Hayal, McDonald's lokantasına düzenlediği bombalı saldırı nedeniyle tutuklu bulunduğu dönemde, BBP Merkez Karar ve Yürütme Kurulu üyesi Halis Egemen ve BBP İl Başkanı Yaşar Cihan'dan para, giyecek ve eşya yardımı aldığını söyledi. BBP yöneticileri de Yasin Hayal'e yardım ettiklerini doğruladılar ancak "insani amaçlarla" yardım ettiklerini söylediler. ANKA Haber Ajansı'nın "Erhan Tuncel'in jandarma muhbiri olmasından sonra polis muhbirliğinden uzaklaştırıldığı" yönündeki haberinin ardından İstanbul Temsilciliği soyuldu. 8 Şubat gecesi ajansın İstanbul Temsilciliği'ne giren kişi ya da kişiler, dört bilgisayarın hard disklerini ve bir dizüstü bilgisayarı çaldılar. Bu kişilerin bürodan başka bir şey almadıkları bildirildi. Bu arada MİT Müsteşarlığı'ndan yapılan açıklamada da, Erhan Tuncel'in Yasin Hayal'i "Yargıtay'da bulunan McDonald's saldırısına ilişkin

davada yardım edecek bir MİT görevlisi ile tanıştırdığı" yolundaki haberler de yalanlandı. McDonald's lokantasına düzenlenen bombalı saldırı nedeniyle yargılanan Yasin Hayal'in tutukluluğunun 10. ayında tahliye edildiği (13 Eylül 2005), duruşmaya katılan üç yargıçtan sadece Başkan Şevki Uluçam'ın ağır ceza yargıcısı olduğu, diğer üyeler Ercan Uğurdu'nun icra mahkemesi yargıcısı, Abdullah Doğanay'ın da ticaret mahkemesi yargıcısı olduğu ortaya çıktı. Ancak, Hayal'in mahkûm olduğu duruşmada (17 Nisan 2006) görev yapan yargıçların ağır ceza yargıçları olduğu belirlendi. Yasin Hayal'in 2002 ya da 2003 yılında Erhan Tuncel'in talimatıyla Santa Maria Katolik Kilisesi'nin papazı Andrea Santaro'yu dövdüğü de öğrenildi.

10 Şubat günü *Akşam* Gazetesi'nde "Vur Emri Polis Şefinden" ve "Şifre: Bayrak" başlıklı haberlerde, Dink'e düzenlenen saldırının asıl azmettiricisinin Trabzon Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk olduğu iddia edildi. Haberlerde, "Erhan Tuncel'in muhbir olduğunu öğrendikten sonra çözülen Yasin Hayal, 'en büyük abi'nin Trabzon Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk olduğunu ileri sürdü. Hayal, O.S.'nin açtığı bayrağın da Öztürk'e verilmiş şifreli mesaj olduğunu söyledi" denildi. Haberlerde, Yasin Hayal'in bu bilgiyi 9 Şubat günü Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde görüştüğü Avukat Fatih Çakır'a verdiği ileri sürüldü. *Akşam* Gazetesi'nin "Hayal'in avukatına yakın kaynaklara" dayandırdığı haberlerde, Dink cinayeti şöyle anlatıldı: "Dink'e suikast kararı Agos'taki yazıları nedeniyle yargılandığı süreçte alındı. Olaylı duruşmaları kamuoyunun gündemine oturduğu sıralarda Trabzon Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk, Erhan Tuncel'i çağırarak, 'Bu bayrak yere düştü, bayrağı kaldırmak Erhan ve Yasin'e düşmüş görevdir' dedi. Tuncel bu mesajı Yasin Hayal'e ilettili ancak Hayal, cezaevinden yeni çıktığını öne sürerek tetikçi olmayı kabul etmedi. Bu konuşmalar Ocak 2006'da Tuncel'in evinde gerçekleşti. Hayal'in olumsuz cevabı üzerine Erhan Tuncel, ondan silah ve para temin etmesini istedi. Tuncel tetikçi olarak da O.S.'yi buldu. Hayal de gerek duyulan silah ve parayı sağladı. Hayal, bu karar alındıktan sonra para biriktirmeye başladı ve bu parayı da kırtasiyecilerle paylaşarak Ahmet İskender sakladı. Hayal, 300

YTL karşılığında bir deniz kazasında ölen arkadaşı Ömer Polatoğlu'ndan 7,65 milimetre çapında bir silah ve 20 adet mermi satın aldı. O.S. 17 Ocak'ta cinayeti işlemek için Trabzon'dan yola çıktı. Otobüse binmeden önce Ahmet İskender'in kırtasiye dükkanında Yasin Hayal, 7,65 milimetrelik tabancayı O.S.'nin beline koydu. Hayal, O.S.'ye ayrıca bir kutu mermi, masrafları için 180 YTL verdi ve cebine de bir Türk Bayrağı yerleştirdi. Kararlaştırılan, O.S. cinayet sonrasında yakalanması durumunda cebindeki bayrağı çıkararak gösterecek ve 'bayrağı yerden kaldırdık' mesajı verecekti. O.S., İstanbul'a geldikten sonra 19 Ocak'ta cinayeti işledi. Jandarmanın yakaladığı tetikçi O.S., Samsun Emniyeti'ne götürüldüğünde burada basına da yansıyan görüntüleri çekildi. O.S., burada aldığı talimatı yerine getirdi. Trabzon'dan ayrıldığından itibaren cebinde taşıdığı bayrağı çıkaran O.S., bayrağı öptü ve bayrak ile görevlilere poz verdi". *Akşam* Gazetesi'nin bu haberi Yahya Öztürk ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yalanlandı. Öztürk, gazete hakkında suç duyurusunda da bulundu. Avukatı Fatih Çakır ise haberdeki bilgilerin ajandasındaki "özel bilgiler" olduğunu ve "nasıl ele geçirildiğini bilmediğini" söyledi. Çakır, Hayal'in savunmasını üstlenmesinin BBP ile ilgisinin olmadığını belirtti. 11 Şubat günü *Akşam*'da yayınlanan haberde de, "Fatih Çakır'ın ajandasındaki bilgilere kendi bilgisi dışında ulaşıldığı" belirtildi. Haberde, Fatih Çakır'ın Hayal'den edindiği bilgileri, Trabzon Cumhuriyet Savcılığı'na vereceği kaydedildi. 11 Şubat günü *Vatan* Gazetesi'nde yayınlanan "Vahim İddia" başlıklı haberde ise Avukat Fatih Çakır'ın "Gazetede [*Akşam* Gazetesi] böyle bir haberin çıkması ile ilgili söyleyecek bir şeyimiz yok. Dosya yargı aşamasında. Bunun gazetelere nasıl sızdığını bilmiyorum. Çünkü bunlar ifade tutanağında yok, müvekkilimin anlattıkları, ajandama kaydettiğim kendi notlarım" dediği belirtildi. Çakır, "Hayal, 'Dink'in öldürülmesi emrini Yahya Öztürk verdi' dedi mi?" sorusuna da "Evet" yanıtı verdi.

Trabzon'da gözaltına alınan Mithat Kod ve Edirne'de gözaltına alınan Süleyman Hacısalihoğlu, 12 Şubat günü İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı. Hrant Dink'in öldürülmesi için Trabzon Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdü-

rü Yahya Öztürk'ün talimat verdiği yolundaki iddialar, cumhuriyet savcılığına iletildi. Erhan Tuncel'in avukatı Avukat Fatih Çakır, Trabzon Cumhuriyet Savcılığı'na verdiği dilekçede, "Erhan Tuncel, müvekkilim Yasin Hayal'e Trabzon Emniyeti Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk'ün 'Bu bayrak yere düştü, bayrağı yerden kaldırma görevi Erhan ve Yasin'e aittir' dediğini söylemiş" iddiasında bulundu. Avukat Fatih Çakır savcılığa verdiği dilekçede şöyle dedi: "Burada dikkati çeken husus Sayın Öztürk'ün isminin, Yasin Hayal'in milli ve manevi değerlere olan saygısını çok iyi bilen azmettirici Erhan Tuncel tarafından müvekkilimi etkilemek maksadıyla kullanılmış olması ihtimalidir. Ancak yine bu sözler Sayın Öztürk tarafından gerçekten de Erhan Tuncel'e söylenmiş olabilir. Yine müvekkilim, Erhan'ın cinayeti kendisinin işlemesi yönündeki bu kışkırtmalarına kapılmamış, fakat çevresinde bulunan tetikçi O.S. ile irtibata geçerek cinayeti onun işlemesini sağlamıştır". Yasin Hayal'in babası Bahattin Hayal'in McDonald's saldırısına ilişkin kapsamlı bilgi sahibi olduğu için ifadesinin alınmasını isteyen Avukat Çakır, Yasin Hayal'in Dink cinayetindeki rolünün "silah, mermi ve para temini ile sınırlı olduğunu" iddia etti. Avukat Çakır, dilekçesinde Sakarya'da yaşayan "Erbil" ve "Ömürhan" adlı kişilerin Erhan Tuncel'le bağlantıları nedeniyle cinayet hakkında bilgi sahibi olduklarını da kaydetti. Adalet Bakanı Cemil Çiçek, McDonald's'a düzenlenen saldırı nedeniyle yargılanan Hayal'in tahliye edildiği duruşmada, farklı mahkemelerden yargıçlardan oluşan bir heyetin görev yapmasının "özel bir durum olmadığını" söyledi. Çiçek, "Ağır Ceza Mahkemesi başkanı rahatsızlığı sebebiyle 15 gün rapor almış, dolayısıyla o gün mahkeme başkanı yok. Üyelerden biri adli tatilde görevli olduğu için adli tatil bitiminde tatilini kullanıyor. Yani bu dosya ile ilgili değil. Sanki özel bir heyet teşekkül etmiş gibi bir hava var ama biz gerekli hassasiyeti gösteriyoruz" dedi. Soruşturma kapsamında Dink'in eşi Raket Dink, çocukları Delal Dink, Arat Dink, Sera Dink, kardeşi Orhan Dink ve avukatları, 12 Şubat günü İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nda ifade verdi. Bu arada Trabzon İl Jandarma Alay Komutanı Kıdemli Albay Ali Öz'ün, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde 26 Eylül 1999 tarihinde 10 mahkûmun öldürüldüğü katliam nedeniyle yargılananlar arasında olduğu öğre-

nildi. "Ağos Gazetesi'ne e-posta ile tehdit mesajı yolladığı" gerekçesiyle Kayseri'de adı açıklanmayan bir kişi gözaltına alındı. Bu kişi ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldı.

O.S.'nin güvenlik güçleri ile "samimi" görüntülerinin çekildiği Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nin çay ocağında Samsun Emniyet Müdürü Mustafa İlhan ve bir cumhuriyet savcısının da bulunduğu öğrenildi. İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin çay ocağında bulunan 13 kişiden 12'sinin kimliğini saptadıkları bildirildi. Çay ocağında bugüne kadar ortaya çıkan iki video kaset dışında üçüncü bir kasetin daha bulunduğu da saptandı. Müfettişlerin kasetlerin dışında 50 kadar fotoğrafa ve bazı görevlilerin cep telefonlarıyla çektikleri görüntülere de el koydukları belirtildi. Bu arada görüntüler nedeniyle Jandarma Yüzbaşı Murat Bayrak'ın da görev yerinin değiştirildiği bildirildi. Ağos Gazetesi'ne tehdit mesajları gönderdikleri gerekçesiyle 13 Şubat günü Kayseri'de dokuz kişi gözaltına alındı. Bu kişiler cumhuriyet savcılığında ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı.

Samsun Cumhuriyet Savcısı Ahmet Gökçınar, O.S.'nin Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde görüntülerinin çekildiği sırada, bir cumhuriyet savcısı ile Samsun Emniyet Müdürü Mustafa İlhan'ın da bulunduğu yolundaki haberleri yalanladı.

19 Şubat 2007'de Hrant Dink'in öldürüleceğine ilişkin ihbarları değerlendirmede gerekçesiyle görevden alınan Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay hakkındaki inceleme tamamlandı. İçişleri Bakanlığının Hrant Dink'in öldürülmesinin ardından görevden alınan Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir ve Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay'ın "kusur ve ihmalinin olup olmadığının araştırılması için" Trabzon'a gönderdiği iki müfettiş raporlarını İçişleri Bakanlığı'na teslim etti. Raporunda, Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay'ın "kusur ve ihmali" olmadığını belirttiği öğrenildi. Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün muhbiri Erhan Tuncel'in ihbarını değerlendirmemekle suçlanan Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay'ın, "konunun dışında olduğuna" dikkat çekilen raporda, Tuncel'in son ihbarı halen Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek'in Emniyet Müdürlüğü görevini sürdürdüğü 2006 yılı Şubat ayında yaptığı belirtildi. Raporunda sorumlulu-

ğun İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Dairesi ve Trabzon eski Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek'te olduğu belirtildi.

21 Şubat 2007'de Şişli Cumhuriyet Savcılığı, Hrant Dink'in cenaze töreninde açılan "Hepimiz Hrant'ın, Hepimiz Ermeniyiz" yazılı pankart ve atılan sloganlar nedeniyle Tertip Komitesi ve Şişli Belediye Başkanı Mustafa Sarıgül hakkında soruşturma açtı. Soruşturmanın Sinop'ta yerel bir gazetede çalışan Mete Çağdaş'ın suç duyurusu üzerine açıldığı öğrenildi. Mete Çağdaş'ın suç duyurusu dilekçesinde, "Şişli Belediye Başkanı Mustafa Sarıgül ve Tertip Komitesi, habercilerin huzuruna çıkararak canlı yayında televizyonlardan tüm ülkeye cenazeye davet teklifinde bulunmuşlardır. Buraya kadar her şey doğal ve normal. Fakat televizyonlardan canlı olarak yapılan yayında gördük ki cenazeye katılanlar bir mevtanın toprağa verilmesinden ötürü sanki bir militanın cenazesi toprağa veriliyor tavrı sergilemişlerdir. 'Hepimiz Hrant'ız, hepimiz Ermeniyiz' sloganları atılmış ve yazılı pankartlar taşımışlardır. Bu ırkçılık değil midir? Ayrıca bir adet olsun Türk bayrağı taşınmamış, açılmamış, 'Hrant'ın katili 301. madde' yazılı pankartlar taşınmıştır. Yine sloganlar atılarak TCK'ya hakaret edilmiştir. Bunlar yasalara aykırı değil mi? Bir Türk vatanı olarak ırk ayrımı yapan, bayrağımı açmayan ve yasalarımı hakaret edilmesine sebep olan başta Sarıgül olmak üzere, tertip komitesinden şikâyetçi ve davacıyım" dediği öğrenildi.

Hrant Dink'i öldüren O.S.'yi azmettirdiği iddiasıyla tutuklanan Yasin Hayal'i "McDonald's lokantasına düzenlediği bombalı saldırıdan sonra İstanbul'da evinde sakladığı" iddia edilen Veysel Toprak, 23 Şubat günü tutuklandı. Cinayet nedeniyle Trabzon'da M.A. (17) ve M.İ. (19) adlı kişilerin 23 Şubat günü gözaltına alındıkları ve İstanbul'a gönderildikleri bildirildi. Bu arada O.S.'nin avukatı Levent Yıldırım, çok sayıda gazete ve özel televizyon kanalı hakkında "O.S.'ye ilişkin haberlerin Çocuk Koruma Kanunu'na aykırı olduğu" gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu. 21 Şubat günü Kocaeli Devlet Hastanesi'nde apandisit ameliyatı olan O.S.'nin yaşının belirlenmesi için el, bilek, dirsek, omuz ve kalça filminin çekildiği bildirildi. Dink ailesinin avukatı Engin Cinmen, cinayetin hemen ardından, O.S.'nin "nüfus kaydında 17 yaşında

görünmesine karşın daha büyük gösterdiği” gerekçesiyle test yapılmasını istemişti.

Büyük Birlik Partisi (BBP) tarafından hazırlanan “Trabzon Raporu”, 23 Şubat günü açıklandı. BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ile aynı fotoğrafta görülen tutuklu sanık Erhan Tuncel’in BBP ile herhangi bir bağlantısının bulunmadığı, üye kayıt defterinde ve üyeliğe kabule ilişkin yönetim kurulu kararlarında adına rastlanılmadığı belirtilen raporda, “Genel Başkanımızın Trabzon ziyaretinde çekilen resimlerde Erhan Tuncel’in özellikle yer aldığı, daha sonra ortaya çıkan bağlantıları da göz önüne alındığında, bilinçli olarak partililerimiz arasına girmek için yönlendirildiği kanaati hâsıl olmuştur” denildi. Tutuklu sanık Yasin Hayal’in 2000 yılında amcası Ali Hayal ile birlikte BBP’ye üye olduğu, Yasin Hayal’in il kongresinde delege seçilmesine karşın kongreye katılmadığı anlatılan raporda, “hiçbir siyasi faaliyete katılmayan Yasin Hayal’in, üyeliğin gerektirdiği sorumlu davranışları sergilemediği, parti dışındaki özel yaşantısına dikkat etmediği, taşkınlıklar yaptığı, lüzumsuz söz ve davranışlar sergilediği, bu tutumuyla partililerimizi rahatsız ettiği ve partimize zarar verebileceği kanaatine varan il başkanının teklifi üzerine Trabzon İl Yönetim Kurulu’nun 30 Kasım 2006 tarih ve 33 sayılı kararı ile parti üyeliğinden ihraç edildiği, aynı kararla iki kişinin daha ihraç edildiği tespit edilmiştir. Merkez İlçe Yönetim Kurulu’nun da aynı yönde 4 Aralık 2006 tarihinde ihraç kararı aldığı tespit edilmiştir” denildi. Yasin Hayal’in McDonald’s’a düzenlenen bombalı saldırı nedeniyle tutuklu olduğu dönemde, BBP’den yardım almadığı, Hayal’e BBP İl Başkanı Yaşar Cihan’ın yardım ettiği belirtilen raporda, “araştırılmaya ve soruşturulmaya muhtaç” sorular şöyle sıralandı: “Hayal, tutuklu iken duruşmalara katılmanın haricinde, herhangi bir sebeple ceza ve tutukevi dışına çıkarılmış mıdır? Çıkarılmış ise, nerelere gönderilmiş, kimlerle karşılaşmıştır? Tuncel basında yer alan bilgilere göre, muhbir midir, yoksa bir operasyon elemanı mıdır? Tuncel’in herhangi bir sosyal güvenlik kurumunda kaydı var mıdır? O.S., Tuncel ve Hayal, son iki yıl içerisinde uçakla seyahat etmişler midir? Trabzon’a turist, gazeteci, bilim veya işadamı olarak gelip konaklayanların, Kimlik Bildirme Kanunu’na göre, sağlıklı bir şekilde kayıtları tutulmuş mudur?”

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink’in öldürülmesi nedeniyle yürütülen soruşturma kapsamında gözaltına alınan Alper Esirgemez ve Muhammet İskender, 26 Şubat günü serbest bırakıldı. Hrant Dink’in cenaze töreninde atılan “Hepimiz Ermeniyiz” sloganı nedeniyle Sinop’ta suç duyurusunda bulunan Mete Çağdaş’ın suç duyurusunu geri çektiği öğrenildi. Sinop’ta yayınlanan *Haber 57* Gazetesi’nde çalışan Mete Çağdaş, suç duyurusunu geri çekmesine “adının deşifre olmasını ve kendisine gönderilen bazı elektronik postalarda ‘tehdit olarak algılanabilecek’ ifadeler bulunmasını” gösterdi.

1 Mart 2007 tarihinde basında yer alan haberlere göre, O.S.’nin yaşının, 18’in altında olduğu belirlendi. Kocaeli Devlet Hastanesi’nde adli tıp, radyoloji ve ortopedi uzmanlarından oluşan heyet, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı ve Kandıra F Tipi Cezaevi Müdürlüğü’nün talebi üzerine, O.S.’nin vücudu üzerinde inceleme yaptı. İnceleme sonucunda O.S.’nin yaşının 18’in altında olduğunu belirledi. Trabzon’un Pelitli Beldesi’nde S.Y. ve İ.O. adlı kişiler 1 Mart’ta gözaltına alındı.

Bu arada Hrant Dink’i öldüren O.S. ile gözaltında fotoğraf çektirilmesi nedeniyle açığa alınan polisler görevlerine iade edildiler. Trabzon Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürü Yakup Kurtaran Amasya’ya, Terörle Mücadele Şube Müdürü Vekili Metin Balta Çorum’a, komiser Ahmet Şahin Sivas’a, İsmail Türk Giresun’a, Cengiz Aydın ise Sinop’a atandı.

Hrant Dink’in öldürülmesi nedeniyle yürütülen soruşturmada İstanbul’da gözaltına alınan Ekrem F., 3 Mart günü serbest bırakıldı.

İstanbul Bağcılar Cumhuriyet Savcılığı, Hrant Dink’i öldüren O.S.’nin adının açık olarak yayınlanması nedeniyle *Yeni Asya* Gazetesi’ne 50 bin YTL ön ödemeli para cezası verdi. Şişli Cumhuriyet Savcılığı da aynı gerekçeyle, *Evrensel* Gazetesi’ne ön ödemeli para cezası vermişti. O.S.’nin avukatı Levent Yıldırım’ın suç duyurusu nedeniyle *Cumhuriyet* Gazetesi yetkililerinin de 28 Şubat günü cumhuriyet savcılığında ifade verdikleri öğrenildi. Levent Yıldırım, TCK’nun 285 (soruşturmanın gizliliğini ihlal), Basın Kanunu’nun 21 (18 yaşından küçüklerin kimliğinin açıklanması), Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 157 (soruşturmanın gizliliği)

maddeleri ve Çocuk Koruma Kanunu uyarınca suç duyurusunda bulunmuştu.

Hrant Dink'in öldürülmesi nedeniyle yürütülen soruşturmada gözaltına alınan İrfan Özkan ve Osman Alpay, 5 Mart günü İstanbul'da serbest bırakıldı.

19 Ocak günü Hrant Dink'i öldüren O.S.'nin kimliğini açık yazdıkları için İstanbul, Şişli ve Bağcılar Cumhuriyet Savcılıklarının, çok sayıda gazeteye toplam 2 milyon YTL tutarında ön ödemeli para cezası verdiği öğrenildi.

Ön ödemeli para cezaları Basın Kanunu'nun, "yargıyı etkileme" başlıklı 19. ve "18 yaşından küçük suç failinin kimliğini açıklama" başlıklı 21. maddeleri uyarınca veriliyor. 19. maddeye göre, 20 bin YTL, 21. maddeye göre de 10 bin YTL para cezası kesiliyor. Her iki madde de "ön ödemeli suçlar" kapsamında olduğu için, tebliğ edilen miktarın yatırılması durumunda ceza davası açılmıyor. Basın Kanunu, televizyon ve radyoları kapsamadığı için sadece gazetelere ceza veriliyor.

O.S., Dink'i öldürdüğü gerekçesiyle Samsun otogarında yakalandığında, Başbakan Recep Tayip Erdoğan, saat 23:30'da canlı yayımlanan açıklamasında ad vererek şöyle demişti: "Hrant Dink cinayetinin zanlısı O.S., az önce Samsun'da yakalanmıştır. Olayda kullanıldığı zannedilen tabanca, O.S.'nin üzerinde çıkmıştır. Kameralara yakalandığı beyaz bere yine aynı şekilde üzerinde çıkmıştır." İstanbul Valisi Muammer Güler de, "kendisi, Trabzon 1990 doğumlu O.S. adlı kişidir" demişti. Soruşturmayı yürüten İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Aykut Cengiz Engin ve İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah da yaptıkları konuşmalarda O.S.'nin kimliğini açık biçimde kullanmışlardı.

O.S.'nin Samsun'da polis ve jandarmalarla "samimi" görüntüleri nedeniyle soruşturma yürüten İçişleri Bakanlığı müfettişleri raporlarını tamamladılar. Polislerin savunmalarında, fotoğrafların "arşiv için çekildiğini" iddia ettikleri bildirildi. Müfettişlerin raporlarında, Samsun Emniyet Müdürü Mustafa İlhan'a, Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün (EÖDT) 6. maddesi (denetim görevini yerine getirmemek) uyarınca 4 ay kıdem durdurma cezası verilmesi istendi. Müfettişler, Samsun'dan başka kentlere atanan diğer polis şefleri ve polis memurlarına ise "kamuoyunda tepki yaratacak

eyleme karışmak", "gizli belgeleri saklamak" ve "belgelerin basına sızmasına neden olmak" gerekçesiyle 16 ay süreyle kıdem durdurma cezası verilmesini istediler.

Soruşturma kapsamında gözaltına alınıp serbest bırakılan Osman Alpay ve İrfan Özkan, Cumhuriyet Savcılığı'nın serbest bırakma kararına itirazının kabul edilmesi üzerine yeniden gözaltına alındı. Osman Alpay, 9 Mart günü İstanbul'da, İrfan Özkan da 10 Mart günü Trabzon'ta tutuklandı.

Hrant Dink'in ailesi ve avukatları, soruşturmanın genişletilmesi istemiyle mart ayında, Cumhuriyet Savcılığı'na başvurdu. Cumhuriyet Savcılığı'na verilen dilekçede, "saldırı sırasında katil zanlısı O.S.'nin yanında iki kişinin daha bulunduğu", "cinayetin örgüt işi olduğu" belirtildi. Katille birlikte hareket eden diğer iki kişinin kaçıp Şafak Sokak'taki bir inşaatta gizlendiklerini ileri sürülen dilekçede, inşaatta çalışanların dinlenmesi istendi. Dilekçede zanlı O.S.'nin suikast günü vakit geçirdiği internet kafenin bir güvenlik şirketine ait olduğu da hatırlatılarak, bu işyerinin sahiplerinin kimler olduğunun araştırılması istendi.

Hrant Dink'in öldürülmesi nedeniyle İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin İstanbul ve Ankara'da yaptıkları incelemeler 21 Mart 2007'de tamamlandı. Müfettişlerin raporunda görevden alınan İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'e kıdem durdurma cezası verilmesi ve "görevi ihmal" suçlamasıyla suç duyurusunda bulunulması istendi. Raporda İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın "Dink'in öldürülmesinden sonra gerek kamuoyu algılamasında gerek idari yönden yıprandığı" saptamasının dile getirildiği, konuya ilişkin haberlere ve köşe yazılarına yer verildiği öğrenildi. Raporda, Cerrah'ın, görevden alınması ya da görev yerinin değiştirilmesine ilişkin bir teklifte bulunulmadığı ancak kınama cezası verilmesinin istendiği bildirildi. Raporda, Trabzon Emniyeti Müdürlüğü'nün 17 Şubat 2006 tarihinde Dink'e suikast yapılacağını resmi yazı ile bildirmesine karşın ciddi bir önlem alınmamasında Cerrah'ın, Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nde yer alan "denetim görevini yerine getirmeme" kusuru bulunduğu yer verildi. Raporda, İstanbul Valisi Muammer Güler'le ilgili özel bir değerlendirme yapılmadı.

Soruşturma kapsamında, Yasin Hayal'e para yardımı yaptığı cinayetten kısa bir süre sonra ortaya çıkan BBP Trabzon İl Başkanı Yaşar Cihan, 25 Mart, oğlu Bahadır Cihan, BBP Merkez Karar ve Yönetim Kurulu yedek üyesi Halis Egemen ve Ersin Öztürk de 26 Mart günü gözaltına alındı. Cihan'ın, Erhan Tuncel'in verdiği ifade doğrultusunda İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün isteği üzerine gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınanlar daha sonra İstanbul'a gönderildi.

"O.S.'yi Hrant Dink'i öldürmeye azmettirdiği" iddiasıyla tutuklanan Erhan Tuncel'in Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde görevli bir öğretim üyesi aracılığıyla, dönemin Trabzon Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek tarafından "istihbarat elemanı" yapıldığı iddia edildi. Erhan Tuncel'in polisle ilişkisini sağlayan kişinin Rize İlahiyat Fakültesi öğretim görevlisi İsmail Hacıahmetoğlu olduğu ileri sürüldü.

24 Mart 2007'de *Vatan* Gazetesi'ne konuşan İsmail Hacıahmetoğlu ise Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'i tanıdığını, ancak dönemin Trabzon Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek'i tanımadığını söyledi. Hacıahmetoğlu, Hrant Dink'in öldürülmesi konusunda ise "Hrant Dink'in öldürülmesinden üzüntü duymadım. Arkadaşlarla konuştuğumuzda, bunun günah-sevap boyutunu, böyle hissetmemin doğru olup olmadığını tarttık. Öldürülmesinden rahatsız olduğumu söyleyemem. Hele hele cenazesindeki tavırlar beni bu kanaate sevk etti. Müslümanlar zulme maruz kaldıklarında bunlar rahatsız oluyor mu" dedi. Dink ailesinin avukatlarından Erdal Doğan, bugüne kadar Hacıahmetoğlu'nun ifadesinin Cumhuriyet Savcılığı tarafından alınmadığını belirterek, Dink'in ölümüne ilişkin sözleri nedeniyle Hacıahmetoğlu hakkında soruşturma açılmazsa suç duyurusunda bulunacaklarını söyledi.

Hürriyet Gazetesi'nde 23 Mart günü yayınlanan bir haberde, Tuncel'in İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde görevli M.Z. adlı polisle 2006 yılı Kasım ayından sonra, biri Dink'in öldürüldüğü gün olmak üzere 25 kez konuştuğu belirtildi. Haberde, M.Z.'nin, Tuncel ile Dink'in öldürüldüğü 19 Ocak günü yaptığı son konuşmada, "cinayeti sizinkiler mi işledi? Oğün hani teslim olacaktı. Bana anlattığınız gibi mi oldu her şey? Yasin mi yaptı?" şeklinde sorular sorduğu öne sürüldü. M.Z.'nin altı ay kadar önce Bartın'a atandığı öğrenildi.

Cinayete karıştığı gerekçesiyle 1 Şubat günü tutuklanan Tuncay Uzundal'ın da suikasttan dört gün önce ev arkadaşı Erhan Tuncel'in cep telefonuna "7,65 mermiler geldi mi" mesajı attığı, Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve İstihbarat Daire Başkanlığı'nın ise bu bilgiyi İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden gizlediği iddia edildi. Tuncay Uzundal'ın poliste verdiği ifadede Erhan Tuncel'in baştan beri ikili oynadığını belirterek, "her şeyi Erhan planladı. Tetikçi olarak Oğün'ü de belirleyen de Erhan oldu" dediği belirtildi. İfadesinde Erhan Tuncel'in polis tarafından dinlendiğini bildiğini de belirten Tuncay Uzundal'ın, "cinayetten dört gün önce '7,65 mermileri geldi mi?' diye bir mesaj çekmişim. Cevap olarak 'Tuncayyyyyyy' diye yazdı. Kızdığını anladım, akşam bir daha böyle mesajlar çekmem konusunda beni uyardı. Telefonlarımızın izlendiğini söyledi" dediği öğrenildi. Tuncay Uzundal'ın bu ifadesinin ardından, Dink cinayetinden sonra Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve İstihbarat Daire Başkanlığı'ndan gönderilen telefon dökümlerini inceleyen İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün böyle bir mesajın kendilerine gönderilmediğini fark ettiği belirtildi. Erhan Tuncel'in "istihbarat elemanı" görevine son verildiği iddialarına karşın, polislerle konuştuğu yolundaki haberler yetkililer tarafından yalanlanmadı.

Dink ailesi avukatları 23 Mart günü soruşturmayı yürüten Beşiktaş Cumhuriyet Savcılığı'ndan bilgi aldılar. Avukat Ergin Cinmen, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin raporunun, savcılığa ulaştırılmadığını belirterek "savcının ceza soruşturmasını yürütebilmesi için bilgi ve belgelere ihtiyacı var. Böyle önemli bir raporun savcılığa ulaştırılmamış olması, bizi avukat olarak endişeye sürüklüyor. İdari soruşturma, sadece idare hukukunu ilgilendiren bir durum değil. Cinayet soruşturmasını da ilgilendiriyor. Raporun savcılığa iletilmesi gerekir. Şimdiye kadar bu raporun gönderilmemesi, soruşturmanın ciddi bir zafiyet içinde olduğunu gösteren belirtilerendir" dedi.

Avukat Cinmen, idari soruşturma raporunda İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler için soruşturma izni verilmesi yönünde görüş belirtilmesine karşın, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında böyle bir istek olmadığını hatırlatarak, Cerrah hakkında soruşturma izni verilmesi için mahkemeye

başvuracaklarını bildirdi. Avukat Cinmen, "Cerrah ve Güler'in sorumlu olduklarını düşünüyorum. Dink'in öldürüleceği istihbaratının geldiği, belgeyle ortada. 17 Şubat 2006 tarihinde ilk ihbar gelmiş, sumen altı edilmiş" dedi. Soruşturma kapsamında Erzurum'da gözaltına alınan Trabzon Alperen Ocağı Başkanı Mustafa Öztürk, 23 Mart günü İstanbul'da mahkeme tarafından tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Ancak Cumhuriyet Savcılığı, bu karara itiraz etti.

Hrant Dink hakkında Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen üç ayrı dava, Dink'in öldürülmesi nedeniyle 26 Mart 2007'de düştü. Düşmesine karar verilen davalarda Dink'in "Türklüğe yayın yoluyla hakaret" ve "adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs" iddiasıyla cezalandırılmasının istendiği öğrenildi.

Soruşturma çerçevesinde gözaltına alınan BBP Trabzon İl Başkanı Yaşar Cihan, 27 Mart günü İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı. Hakkı Bahadır Cihan, Halis Egemen ve Ersin Öztürk de serbest bırakıldı. Serbest bırakıldıktan sonra gazetecilerle konuşan Yaşar Cihan, "O.S.'yi cinayete azmettirdiği" iddiasıyla tutuklanan Yasin Hayal'e, "2004 yılında McDonald's lokantasına düzenlenen bombalı saldırı nedeniyle cezaevinde bulunduğu sırada para yardımı yaptığı" için ifadesinin alındığını belirtti. Cihan ifadesinde, "Trabzon'da neredeyse herkes bunların Dink'i öldürme planı yaptığını biliyordu. Ben de araçlarla böyle bir şey yapmamaları için onlara ulaşmaya çalıştım ama ulaşamadım" dediği iddiasının asılsız olduğunu belirterek, şöyle dedi: "Yalan söylüyorlar. Ben şunu dedim: 'Keşke onları yanımda tutsaydım. Belki bu şekilde cinayeti önleyebilirdim' demiştim. Yoksa aracıya gerek yok. 'Gitme lan' derim, gitmez. 'Gel lan' derim, gelir". Yaşar Cihan, oğlu Bahadır Cihan'ın Erhan Tuncel'le okul arkadaşı olduğunu, bu nedenle görüştiklerini de söyledi.

Soruşturma kapsamında 23 Mart günü Erzurum'da gözaltına alınıp İstanbul'da mahkeme tarafından serbest bırakılan Trabzon Alperen Ocağı Başkanı Mustafa Öztürk, 28 Mart günü Erzurum'da yakalandı. İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın Mustafa Öztürk'ün serbest bırakılmasına itiraz etmesi üzerine İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, gıyabî tutuklama kararı vermişti.

Bu arada Erhan Tuncel'in ev arkadaşı Tuncay Uzundal'ın ifadesinde "Erhan Tuncel'in, İhsan K. adlı bir MİT görevlisi ile ilişkisi olduğu" yönünde ifade verdiği öğrenildi. Uzundal'ın ifadesine göre, Erhan Tuncel, Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra "BBP'den Yaşar (Cihan) amca var. Onunla konuşup O.S.'yi teslim etmeyi düşünüyorum. Bu olayı Trabzon'da herkes biliyor. Fırında çalışan uzun saçlı çocuk bile yardımcı oldu. Hayal'i az bir cezayla kurtaracağım, olayı çözeceğim" dedi.

Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'i azmettirdiği iddia edilen Trabzon Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk, 9 Nisan günü görevden alındı. Avukat Fatih Çakır, Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde görüştüğü Yasin Hayal'in Yahya Öztürk'ün Erhan Tuncel'e suikast talimatını verirken, "Bu bayrak yere düştü. Onu yerden kaldırmak sana ve Yasin'e düşer" dediğini aktarmıştı. Öztürk'ün yerine Güvenlik Şube Müdürü Ercan Demir getirildi.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün daha önce yaptığı açıklamanın aksine kamera kaydının olduğu anlaşıldı. Edinilen bilgiye göre yeni kamera kaydı şöyle ortaya çıktı: Olay günü saldırının gerçekleştiği yerin çevresindeki kuruluşların kameralarına polis el koydu. Failin eşkâlini net olarak ortaya koyan kayıtlar Akbank şubesinde bulundu. Bankada biri dâhili, biri dışarıda ATM'de, diğeri de yan sokağı gözetleyen üç kamera bulunuyordu. Olay yerine en hâkim ATM kamerasındaki kayıtlar incelendi, bunlardan sadece öğleden sonrasına ait kayıtlardan kısa bir bölüm kamuoyuna yansdı. Cumhuriyet savcıları ve müdahil avukatlar İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne ATM'deki kameranın kayıtlarını sordu. Emniyet Müdürlüğü, "olayın gerçekleştiği öğleden sonraya ve olaydan bir gün öncesinin gün boyu kayıtlarının bulunduğu, olay sabahı ve öğle arasına ait kaydın bulunmadığı" yanıtı geldi. Avukatların girişimi ve savcıların istemi üzerine Akbank'tan kasetin varlığı soruldu ve olumlu yanıt alındı. Banka, savcıların doğrudan talebi üzerine de olay sabahına ait kaydın bulunduğu kaseti teslim etti. Avukatlar, "Şimdi o sabaha ait kasetin olduğu ama üzerine yeni kayıt yapıldığı anlaşıldı. Bu çifte kayda rağmen eski kaydı çözebilecek, dünyaca ünlü yabancı bir uzman bilirkişiye ulaştık. Cinayetin hazırlık

aşamasına ilişkin bilinmeyen detaylar içerebilir” dediler.

Suikast sürecini, “azmettirici oldukları” iddia edilen Yasin Hayal ve Erhan Tuncel’in ilişkilerini araştıran içişleri bakanlığı müfettişlerinin “olayda jandarmanın ihmali bulunduğu kanaatine vardıkları”, bu nedenle aralarında Trabzon İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz’ün de yer aldığı görevliler hakkında soruşturma izni istedikleri bildirildi. Müfettişlerin, Hayal’in eniştesi Coşkun İğci’nin “Hayal’in Dink’in öldürüleceğini jandarmaya da bildirdiği” yönündeki açıklamalarının doğru olduğunu saptadıkları, İğci’nin yüzleştirildiği bazı jandarma görevlilerini teşhis ettiği öğrenildi. “Jandarma bölgesi olan Pelitli’de herkesin Dink’in Hayal tarafından vurulacağı yönündeki duyumlara vakıf olduğunu” belirleyen müfettişlerin raporunda, eylemi jandarmanın bilmesinin mümkün olmadığı kaydedildi.

İddianame

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 3,5 aylık soruşturmadan sonra, 18 kişi hakkındaki iddianamesini 30 Nisan 2007’de tamamladı. İddianamede, Dink’in öldürülmesinden sonra “silahlı çete” gerekçesiyle tutuklanan sanıkların suçları iddianamede “terör suçu” olarak değerlendirildi. İddianamede “örgüt”ün eylemleri Trabzon’da Santa Maria Katolik Kilisesi papazı Andrea Santaro’nun öldürülmesinden başlayarak, 2004 yılında McDonald’s lokantasının bombalanması ve Dink’in öldürülmesine kadar uzanan bir süreç içerisinde anlatıldı. İddianamede, “şüphelilerin iştirak ettikleri eylemler karşılığında maddi bir çıkar temin ettiklerine ilişkin olarak herhangi bir delilin bulunmadığı, aksine tüm şüphelilerin ortak siyasal ve sosyal görüşleri doğrultusunda ideolojik amaçla hareket ettikleri anlaşılmaktadır. Şüpheliler tarafından oluşturulan topluluğun bir terör örgütü olarak yorumlanması yasaya uygun olacaktır” denildi. İddianamede, Erhan Tuncel’in suikast hakkında gelişmeleri bilmesine karşın muhbirlik yaptığı emniyete yanlış ve yönlendirici bilgi verdiği polis ifadelerine dayandırılarak anlatıldı. İddianamede, “Tuncel, istihbarat kurumuna eylem öncesinde Yasin Hayal’in yapacağını aksettirerek daha sonra Zeynel Abidin Yavuz fikrinden vazgeçilmesi sonrasında onun adını vererek ve O.S.’de karar

kılınması üzerine hiç bilgi vermeyerek kurumu bilinçli olarak yanlış yönlendirmiştir” denildi. Dink ailesi soruşturma sırasında savcılığa başvurarak gizli yürütülen soruşturmada karanlık kalan bazı noktaların aydınlatılmasını istemişti. Ancak iddianamede, O.S. yakalandığında Samsun Emniyet Müdürlüğü’ndeki sorgulaması sırasında çekilen video bant ve sivil ve askerî sorumluların olayla olası bağlantıları; Dink’e düzenlenen saldırıdan istihbarat birimlerinin haberdar olması, buna karşın Dink’in korunmaması; Hrant Dink için Meryem Ana Kilisesi’nde yapılan anma töreninden sonra havaya ateş açılması konularından bahsedilmedi. İddianamede, Dink ailesinin olay yerindeki tüm kamera kayıtlarının araştırılması ve O.S. cezaevine girerken üzerinde bulunan sim kartların incelenmesi istekleri konusuna da değinilmedi. İddianamede, sanıklar hakkında şu cezalar istendi:

Erhan Tuncel: “Dink’in öldürülmesine azmettirmek”, “silahlı terör örgütünün yöneticisi olmak”, 2004 yılında McDonald’s lokantasına düzenlenen saldırı nedeniyle “patlayıcı madde imal etmek”, “patlayıcı madde atmak”, “mala zarar vermek”, “altı kişinin yaralanmasına neden olmak” gerekçeleriyle ağırlaştırılmış ömür boyu hapis ve hapis cezası.

Yasin Hayal: “Dink’in öldürülmesine azmettirmek”, “silahlı terör örgütünün yöneticisi olmak”, “Orhan Pamuk’u tehdit etmek” ve “ruhsatsız silah bulundurmak” gerekçeleriyle ağırlaştırılmış ömür boyu hapis ve hapis cezası.

O.S.: Dink’in öldürülmesi nedeniyle ağırlaştırılmış ömür boyu hapis. Ancak, suç tarihinde yaşı 18’den küçük olduğu için cezasının hapis cezasına indirilmesi istendi.

İddianamede ayrıca, diğer sanıklar Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Mustafa Öztürk, Tuncay Uzundal’ın “suçun işlenmesine yardım ettikleri” için hapis, Büyük Birlik Partisi (BBP) Merkez Karar Yürütme Kurulu (MKYK) üyesi Halis Egemen ve BBP Trabzon İl Başkanı Yaşar Cihan’ın da “McDonald’s lokantasına düzenlenen saldırıdan sonra Yasin Hayal’e yardım edilmesi ve koruyucu davranışları” nedeniyle “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla cezalandırılması istendi.

Diğer zanlılar hakkında istenen cezalar da şöyle:

Salih Hacisalihoğlu “terör örgütüne üye olmak”, Alper Esirgemez, İrfan Özkan, Osman Alpay, Erbil Susaman, Numan Şişman, Şenol Akduman ve Veysel Toprak, “terör örgütüne yardım etmek”, “suçluyu gizlemek”.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, 30 Nisan günü iddianameyi Cumhuriyet Savcılığı'na iade etti. Kararın “iddianamede suçun terör kapsamında değerlendirildiği, ancak şüphelilerin terör örgütü kurduklarına ve bu örgüte üye olduklarına dair yeterli delillendirmenin yapılmaması” gerekçesiyle alındığı öğrenildi. Cumhuriyet Savcılığı ise karara itiraz etti. İtirazı değerlendiren İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını iptal etti. Böylece zanlılar hakkında dava açılmış oldu.

30 Nisan günü adliyeye gelerek savcılardan bilgi alan Hrant Dink'in ailesinin avukatı Ergin Cinmen, iddianamede “suçun hukukî nitelendirmesiyle ilgili bazı sorunlar ve bazı maddî hatalar” olduğu yönünde bilgi edindiğini söyledi. Cinmen, “davanın asıl ayağı, devletin ilgili kurumları içerisinde bulunan bazı insanların kasit veya ihmalleri olması. Bunlardan bir tanesi İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'tır. Zaten İstanbul Emniyeti, İstihbarat Daire Başkanlığı ve Trabzon Emniyeti'nin sorumlulukları yargı aşamasına gelmedikçe bu dava mutlaka ve mutlaka topal kalacaktır” dedi.

7 Mayıs 2007'de Hrant Dink'in öldürülmesinden önce yapılan ihbarlarla ilgili olarak Trabzon İl Jandarma Komutanlığı'nda yapılan soruşturma tamamlandı. İçişleri Bakanlığı müfettişleri, “Hrant Dink'in öldürülmesinden önce jandarma istihbaratına bilgi verilmesine karşın gerekenin yapılmaması” ve “O.S.'yle birlikte çekirilen fotoğraflar” nedeniyle İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz, Yüzbaşı M.A., Yüzbaşı M.Y., Üsteğmen M.A., astsubaylar C.E., N.T., O.Ş., ve Uzman Çavuş V.Ş. hakkında soruşturma açılmasını istemişti. Ancak, Trabzon İl İdare Kurulu sadece Astsubay O.Ş. ve Uzman Çavuş V.Ş. hakkında soruşturma izni verdi.

İçişleri Bakanlığı'nca Trabzon'a gönderilen dört müfettiş incelemelerini tamamladı. Trabzon İl Jandarma Komutanlığı'nın, Hrant Dink suikastının önlenmesinde bir ihmalinin olup olmadığını araştıran dört müfettiş, ortak bir kaniya

ulaşamadı. İki mülkiye müfettişi, jandarma istihbaratta görevli dört er hakkında soruşturma izni verilmesi gerektiğini belirtirken, iki jandarma müfettişi soruşturmayı gerektirecek kadar sağlam bir iddianın bulunmadığını öne sürdü. Müfettişler arasındaki görüş ayrılığı nedeniyle ön rapor içişleri bakanlığına gönderildi. Dosya, karar verilmesi için Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı'na sevk edildi.

Dava Süreci

Cinayet nedeniyle, 18 kişi hakkında açılan dava, 2 Temmuz günü İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşma, O.S.'nin 18 yaşından küçük olması nedeniyle basına kapalı yapıldı. Duruşma öncesinde Yasin Hayal'in avukatı Fuat Turgut, müdahillere, “it sürüsü toplandı. Hepiniz Ermenistan'a gidin” dedi. Turgut duruşma arasında da, “eğer evimizde rahat uyuyorsak, bunu Muzaffer Tekin, Korkut Eken gibi insanlara borçluyuz” diye konuştu. Turgut duruşmada müvekkilinin suçunun azmettiricilik değil, yardım ve yataklık olduğunu ve Tuncel tarafından “millî hislerinin kullandığını” ileri sürdü.

Basına kapalı olarak yapılan duruşmada, avukatların anlatımlarına göre, Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in polise ve savcılara verdiği ifadeleri tekrarladıkları, Erhan Tuncel'in ifadesinde, “Hrant Dink'in Agos'un önünde ensesinden vurulacağına kadar her türlü bilgiyi emniyete bildirdim. Ben üzerime düşeni yaptım. Bu bilgileri aktardığımı bilen 8 Emniyet görevlisinin isimlerini verebilirim” dediği belirtildi.

Duruşmanın 1 Ekim tarihine ertelenmesine karar veren mahkeme, avukatların talepleri doğrultusunda, Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nce kaydedilen fakat dosyada bulunmayan Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'e ait 6.000'den fazla telefon kaydının tamamının dökümünü talep etti. Sabiha Gökçen ile ilgili yazısından sonra Dink'i, İstanbul Valiliği'ne çağırıp orada görüşenlerin kim olduğunun bildirilmesini talep eden mahkeme, İstihbarat Daire Başkanlığı'nca hazırlanan ve savcılık tarafından incelendikten sonra imha edilen Erhan Tuncel ile ilgili 48 sayfalık rapor ve bazı evrakın da yeniden gönderilmesini istedi. Ayrıca mahkeme, duruşmaları takip edebilecek avukat sayısını 15'le sınırlandırdı. Duruşmada, Osman Altay, İrfan Özkan, Salih Hacisalihoğlu ve Veysel Toprak tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edildi.

İddianamede, "Hrant Dink'in öldürülmesine azmettirmek" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılması istenen sanıklardan Erhan Tuncel'in, "silahlı terör örgütünün yöneticisi olmak", "patlayıcı madde imal etmek", "patlayıcı madde atmak", "mala zarar vermek", "6 kişinin yaralanmasına neden olmak" suçlarından da ayrıca 22 yıl 6 ay ile 48 yıl arasında hapis cezasına çarptırılması isteniyor.

Yasin Hayal'in de "Hrant Dink'i öldürmeye azmettirmek" suçundan müebbet hapis cezasına çarptırılması istenen iddianamede, Hayal'in "silahlı terör örgütünün yöneticisi olmak", "Ferit Orhan Pamuk'u tehdit etmek" ve "ruhsatsız silah bulundurmak" suçlarından da 18 ila 30 yıl arasında hapis cezasına çarptırılması öngörülüyor.

İddianamede, O.S.'nin de "Hrant Dink'i öldürmek" suçundan, yaşının 18'den küçük olduğu da dikkate alınarak 18 yıl ile 24 yıl arasında hapis cezasına çarptırılması talep edilirken sanığın "terör örgütüne üye olmak" ve "ruhsatsız silah taşımak" suçlarından da 8 yıl 6 ay ile 18 yıl arasında hapis cezasına çarptırılması isteniyor.

Mustafa Öztürk, Tuncay Uzundal, Zeynel Abidin Yavuz, Ahmet İskender ve Ersin Yolcu'nun "Hrant Dink'in öldürülmesi eylemine yardım etmek" ile "terör örgütüne üye olmak" suçlarından 22 yıl 6 ay ile 35 yıl arasında hapis cezasına çarptırılması öngörülen iddianamede, Yaşar Cihan ile Halis Egemen hakkında da "terör örgütüne yardım etmek" suçundan 7 yıl 6 ay ile 15 yıl arasında hapis cezası talep ediliyor.

İddianamede, Salih Hacısalihioğlu, Alper Esirgemez, İrfan Özkan, Osman Alpay, Erbil Susman, Numan Şişman, Şenol Akduman ve Veysel Toprak'ın da "terör örgütüne yardım etmek", "ruhsatsız silah taşımak" ve "suçlu gizlemek" suçlarından 7 yıl 6 ay ile 16 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılmaları isteniyor.

Hrant Dink'in katil zanlısı O.S.'nin 20 Ocak günü Samsun'da yakalandıktan sonra üzerinde Atatürk'ün "vatan toprağı kutsaldır. Kaderine terk edilemez" sözünün yazılı olduğu Türk Bayrağı önünde fotoğrafının çekilmesi ile ilgili

soruşturma tamamlandı. İçişleri Bakanlığı'nun emriyle polis, mülkiye ve jandarma müfettişleri konuyla ilgili olarak 21 kişi hakkında disiplin soruşturması başlatmıştı. Müfettişlerin raporunda "görevlilerin zanlıya sempati duyduğu izlenimi oluşturduğu, ancak bunun ceza soruşturması açısından suç oluşturmadığı" anlatılmıştı. Samsun Cumhuriyet Savcılığı da suç unsuru bulunmadığı gerekçesi ile 8 Haziran günü takipsizlik kararı verdi. Savcılık kararında "suçu ve suçluyu öven kimse yoktu, tüm samimi yaklaşımlar zanlının ağzından laf alabilmek için" denildiği öğrenildi. Görüntüleri çekenlerin yazıyı zanlının başının üzerine getirmek için özel çaba harcadığı konuşmalarından ortaya çıktığı halde, kararda "arka fonda TEMA Vakfı'nın takviminin yer almasının, fotoğraf ve kamera görüntülerinin alındığı çay ocağının darlığı ve rahat fotoğraf çekilebilecek nitelikte başka bir yerin olmamasından kaynaklandığı" söylendi. Konuyla ilgili olarak sadece görüntüleri basına sızdıran kişi ve O.S.'yi nezarethaneye koymayan polis müdürü hakkında dava açıldı.

Hrant Dink cinayeti davasının 1 Ekim 2007'de görülen 2. duruşmasında, Erhan Tuncel'le telefonla görüşen polis hakkında suç duyurusu talebi ve imha edildiği belirtilen Tuncel'e ait tutanaklarla ilgili talep reddedildi. Müdahil avukatlarının emniyet görevlisi Muhittin Z. hakkında suç duyurusunda bulunulması istemiyle ilgili olarak bu kişi hakkında daha önce soruşturma yapılarak yargılanmasına gerek görülmediği kararı verildiğini, müdahil avukatlarının bu karara itiraz ettiğini hatırlatan mahkeme heyeti, bu nedenle Muhittin Z. hakkında yeniden suç duyurusunda bulunulmasına yer olmadığını kararlaştırdı.

Mahkeme heyeti, tutuklu sanıklar O.S. ile Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal ve Mustafa Öztürk'ün tutukluluk hallerinin devamına ve duruşmanın 11 Şubat 2008 tarihine ertelenmesine karar verdi.

Yasin Hayal Hakkındaki Dava

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Trabzon'da bulunan McDonald's lokantasına 24 Ekim 2004 tarihinde bombalı saldırı düzenleyen Yasin Hayal hakkında açılan davada Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararının onanmasını

istedi. 17 Nisan 2006 tarihinde sonuçlanan davada Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi, Hayal'i "patlayıcı madde imal etmek, atmak, mala zarar vermek, yaralanmaya neden olmak" suçlarından altı yıl sekiz ay hapis cezasına mahkûm etmişti. Hayal hakkındaki dava, 2006 yılı Temmuz ayında Yargıtay'a gönderilmişti.

Hrant Dink'i Anma Töreninin Ardından Kiliseye Saldırı

Hrant Dink için 4 Mart günü İstanbul Kumkapı'daki Meryem Ana Ermeni Kilisesi'nde düzenlenen anma töreninin ardından, iki kişi kilisenin avlusunda silahla havaya ateş etti. Edinilen bilgiye göre, törenin 12.00 sıralarında bitmesinden sonra kiliseye gelen Volkan Karova (19) ve Yılmaz Murat Özalp (19), bir süre kapıda beklediler. Volkan Karova daha sonra silahını çıkararak havaya bir el ateş etti. Karova ve Özalp, akşam saatlerinde Küçükçekmece'de gözaltına alındılar. Karova'nın, yaklaşık 3 ay önce de Eminönü'ndeki bir Rum kilisesinde havaya ateş açtığı belirlendi. Saldırı nedeniyle Eminönü Emniyet Müdürü Avni Usta'nın görev yeri değiştirildi. İstanbul Emniyeti Müdürlüğü, Avni Usta ile Çatalca Emniyet Müdürü Hüdayi Sayın'ın görev yeri değiştirildi.

Havaya ateş açan Volkan Karova ve Yılmaz Murat Özalp, 7 Mart günü "tehdit amacıyla ateş açma" ve "ruhsatsız silah taşıma" gerekçeleriyle tutuklandı. Volkan Karova, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden İstanbul Adliyesi'ne getirilirken gazetecilerin "Dink olayıyla ilginiz var mı? Niçin havaya ateş ettiniz" sorularına, "İlgim yok. Ben sadece Mutafyan için suikast hazırladım" yanıtı verdi. Bu arada Volkan Karova'nın Danimarka'da yaşanan karikatür krizinin ardından gayrimüslimlere yönelik eylem gerçekleştirmek istediğini söylediği, bir yıl önce İtalyan Kilisesi'ne bomba süsü verilmiş poşet bıraktığı, 2006 yılı Ağustos ayında ise Meryem Ana Kilisesi'nin avlusuna satırla girerek "Bir papaz kafası keseceğim" diye bağırdığı belirlendi. Bunun ardından yakalanan Karova'nın cumhuriyet savcılığı tarafından serbest bırakıldığı öğrenildi. Eminönü Emniyet Müdürlüğü'nün Karova'nın serbest bırakılması üzerine istihbarat ve terör birimleri ile Küçükçekmece Emniyet Müdürlüğü'ne "söz konusu kişi tehlike arz ediyor. Takip edilmesi gerekli" biçiminde bilgi notu gönderdiği, ancak Karova'nın kontrol altında tutulmadığı iddia edildi.

"O.S.'ye Özel Muamele" Davası

İstanbul 13. Asliye Ceza Mahkemesi, 3 Şubat 2007'de gazeteci Hrant Dink cinayeti zanlısı O.S.'ye Bayrampaşa Cezaevi'nde "özel muamele yapıldığını" öne süren Hasan Ersoylu'yu 10 ay hapis cezasına çarptırdı. İstanbul Cumhuriyet Savcısı Halit Kırşehirli Ersoylu'nun, cezaevi personelinin, "görevi kötüye kullandığını" iddia ederek, "işlenmemiş ve işlenmediğini de bildiği suçlar nedeniyle beyanat vererek cezaevi görevlileri hakkında soruşturma açılmasına sebep olduğu" için cezalandırılmasını talep etti. Davayı karara bağlayan hakim, Hasan Ersoylu'yu önce bir yıl hapis cezasına çarptırdı. Bu cezayı daha sonra sanığın iyi hali nedeniyle 10 ay hapis cezasına indiren hakim, Samsun'da oturan Ersoylu'nun cezasını, "bütün duruşmalara katılması ve suçtan pişmanlık duymasını" gözönüne alarak erteledi.

8 Kasım 2007'de, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili istihbari yönden ihmalleri olup olmadığı gerekçesiyle haklarında ön inceleme yapılan sekiz jandarma rütbelisinden, Astsubay O.Ş. ve Uzman Çavuş V.Ş. hakkında Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "görevi kötüye kullanmak" suçlamasıyla 2 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı.

Malatya Zirve Yayınevi'ne Saldırı

18 Nisan günü Malatya'da Hıristiyanlıkla ilgili kitaplar yayınlayan Zirve Yayınevi'ne düzenlenen saldırıda üç kişi öldürüldü. Olay şöyle gelişti:

Saat 13:30 sıralarında Zirve Yayıncılık Şirketi'nin Niyazımısri Mahallesi'ndeki irtibat bürosu Emre Günaydın, Cuma Özdemir (20), Hamit Çeker (19), Salih Gürler (20) ve Abuzer Yıldırım (19) tarafından basıldı. Kapıyı içeriden kilitleyen saldırganlar, Alman uyruklu Tilman Ekkehart Geske (46) ve Necati Aydın'ın (35) bıçak tehdidiyle ellerini ve ayaklarını bağladı ve ağızlarını bantladı. Bu sırada büroya gelen Uğur Yüksel, kapının kilitli olması ve zili çalmasına rağmen açılmaması üzerine Necati Aydın'ı telefonla aradı. Aydın'ın "Git, bugün buraya gelme, otele kal" demesi üzerine durumdan kuşkulanan Uğur Yüksel, polisi aradı. Daha sonra kapıyı yeniden çalan Yüksel, bu kez saldırganlar tarafından bıçak tehdidiyle içeri alındı. Yüksel'in de ellerini, ayaklarını

bağlayıp ağzını bantlayan saldırganlar, üç kişinin boğazlarını bıçakla kesti.

Bu sırada ihbar üzerine polislerin olay yerine gelmesi üzerine paniğe kapılan saldırganlardan Emre Günaydın, üçüncü kattaki büronun penceresinden aşağı atladı. Büroda bulunan dört saldırgan ise gözaltına alındı. Geske ve Aydın'ın olay yerinde öldüğü, Yüksel'in ise ağır yaralı olduğu belirlendi. Ancak Yüksel de kaldırıldığı hastanede öldü. Pencereden atlayan Günaydın'ın "saldırının planlayıcısı ve lideri olduğu" iddia edildi.

Polisler daha sonra, zanlıların kaldığı İhlas Vakfı'na ait İhlas Öğrenci Yurdu'na baskın düzenledi. Araştırmada Günaydın'ın 28 Ocak günü kavga çıkardığı için yurttan atıldığı, diğer saldırganların halen yurttan kaldığı saptandı.

Yayıncılık şirketinde gözaltına alınan saldırganlar Cuma Özdemir, Hamit Çeker, Salih Gürler ve Abuzer Yıldırım'ın ifadelerinde "üç kişiyi kendilerinin bağladığı, boğazlarını ise pencereden atlayarak ağır yaralanan Emre Günaydın'ın kestiği" yönünde ifade verdikleri öğrenildi. Bu arada soruşturma çerçevesinde gözaltına alınanların sayısının 10'a yükseldiği bildirildi.

Saldırganlar Abuzer Yıldırım, Cuma Özdemir, Hamit Çeker ve Salih Gürler ile polisten kaçarken ağır yaralanan Emre Günaydın'ın kız arkadaşı Tuna Işık, 22 Nisan günü Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı. Tuna Işık'ın "terör örgütüne yardım", diğer zanlıların ise "terör örgütü kurmak", "terör örgütüne üye olmak", "terör örgütü faaliyetleri çerçevesinde adam öldürmek", "kişiyi hürriyetinden yoksun kılmak" suçlamalarıyla tutuklandığı öğrenildi. Hayati tehlikeyi atlatan Emre Günaydın hakkında da aynı gerekçelerle giyabî tutuklama kararı verildi. Saldırganlarla bağlantı oldukları gerekçesiyle gözaltına alınan Mehmet Gökçe, Kürşat Kocadağ, Mehmet Uludağ, Mesut Taşdelen, Abdullah Mahmut Kudaş ve Muharrem Özdemir ise serbest bırakıldı. Cumhuriyet savcılığının bu kişilerin serbest bırakılmasına itiraz etti.

Zanlıların cumhuriyet savcılığında verdikleri ifade de, "üç kişiyi Emre Günaydın'ın öldürdüğü" yönünde ifade verdikleri öğrenildi. Tutuk-

lanan Cuma Özdemir'in Malatya'nın Darende İlçesi'ne bağlı Ayvalı Beldesi'nin AKP'li Belediye Başkanı Vahap Özdemir'in yeğeni, serbest bırakılan Muharrem Özdemir'in de Vahap Özdemir'in oğlu olduğu öğrenildi. Muharrem Özdemir'in cinayetten önce ve cinayet sırasında Emre Günaydın'la yaptığı telefon görüşmeleri nedeniyle gözaltına alındığı bildirildi.

Polisin zanlılarla ilişkili oldukları gerekçesiyle yedi kişiyi daha aradığı, bu kişilerden birinin olay yerinde bulunduğu ve polis geldiğinde kaçtığı öne sürüldü.

Nisan ayı içerisinde, saldırı nedeniyle Kocaeli'de O.Ç. adlı kişi gözaltına alındı. O.Ç., 26 Nisan günü serbest bırakıldı.

Saldırının azmettiricilerinden olduğu iddia edilen Varol Bülent Aral'ın Şubat ayında Adıyaman'da üzerinde otomatik silahla yakalandığı ve tutuklandığı öğrenildi.

Saldırının sorumlusu olarak gösterilen Emre Günaydın tedavisi tamamlanarak hastaneden taburcu edildi. Olay yerine gelen polislerden kaçmak isterken üçüncü kattan atlayarak ağır yaralanan Emre Günaydın, 16 Mayıs günü hastaneden Malatya Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. Günaydın'ın ilk ifadesinde "bilgi almak için korkutmaya çalıştım, ancak ardından öldürdüm. Kimse tarafından yönlendirilmedim" dediği bildirildi. Malatya'da düzenlenen misyonerlik karşıtı toplantılardaki konuşmalardan etkilendiğini söyleyen Günaydın'ın, misyonerlik faaliyetlerini yakından izlemek ve bilgi toplamak amacıyla Zirve Yayınevi'nde çalışan Türk ve Alman Hıristiyanlarla yakınlık kurduğunu anlattığı öğrenildi. Yayınevinde girdikten sonra önce üç kişiyi korkutmayı amaçladığını belirten Günaydın, daha sonra kendisine hâkim olmadığını, önce Geske'yi, ardından diğerlerini "görgü tanığı oldukları" gerekçesiyle öldürdüklerini anlattı.

Malatya Valisi Halil İbrahim Daşöz de, Günaydın'ın sorgusunun, nörolojik olarak sağlam raporu verilerek başlatıldığını bildirdi. Daşöz, Günaydın'ın ara sıra unutkanlık belirtileri gösterdiğine dair iddialarla ilgili soruya da, "bütün süreç doktor kontrolünde ve usulüne göre yürüyor. Soruşturmanın uluslararası standartlarda yürütülmesine özel önem veriliyor" yanıtını verdi.

2- YARGISIZ İNFAZ, DUR İHTARI, RASTGELE ATEŞ ETME OLAYLARI

1)X.X.

2 Ocak günü Gaziantep'in İslahiye İlçesi yakınlarındaki Tahta Köprü Sınır Karakolu yakınlarında kimliği belirlenemeyen Suriye uyruklu bir kişi askerler tarafından öldürüldüğü ileri sürüldü. Bir kişinin de gözaltına alındığı öğrenildi.

2) Şeyhmuz Girgin

6 Ocak gecesi İzmir'in Tepecik Semti'nde Şeyhmuz Girgin, polis memuru M.K. tarafından öldürüldü. Şeyhmuz Girgin ve dört kişinin, görevi bittikten sonra evine giden M.K.'ye saldırdıkları ileri sürülen resmî açıklamada, bıçakla hafif yaralanan M.K.'nin saldırganları uzaklaştırmak için silahını çektiği anlatıldı. Boğuşma sırasında Şeyhmuz Girgin'in vurulduğu belirtilen açıklamada, diğer dört kişinin ise kaçtığı kaydedildi. Olayın ardından polis memuru M.K. gözaltına alındı.

3) Mehmet Okur

10 Ocak günü Ankara'nın Cebeci Semti'nde Mehmet Okur adlı kişi, polisler tarafından öldürüldü. Cebeci Kız Meslek Lisesi yakınlarında "öğrencilere teşhircilik yaptığı" iddiasıyla kendisini gözaltına almak isteyen polisler ateş açtığı ve çatışmada yaralandığı belirtilen Mehmet Okur'un bir taksiyi zorla durdurduğu, ancak bayılması üzerine yakalandığı bildirildi. Mehmet Okur, götürüldüğü hastanede öldü.

4) X.X.

4 Şubat günü Mardin'in Nusaybin İlçesi yakınlarındaki Girmeli bölgesinde Suriye'den Türkiye'ye yasadışı yollardan girmeye çalıştıkları ileri sürülen bir gruba ateş açan jandarmalar, Suriye uyruklu bir kişiyi öldürdü. İki kişinin de gözaltına alındığı öğrenildi.

5) Emrah Dervişoğlu

İstanbul Okmeydanı'nda "dur" ihtarına uymayan bir araca ateş açan polisler, Emrah Dervişoğlu'nu (17) öldürdü, Tuncay Karabulut'u yaraladı. Edinilen bilgiye göre olay şöyle gelişti: Çalıntı bir aracı takip eden polislerle

araçtakiler arasında Kâğıthane'de çatışma çıktı. Aracın elektrik trafosuna çarparak durmasının ardından yaya olarak kaçan kişilere ateş açıldı. Olayda Tuncay Karabulut ve Emrah Dervişoğlu, yaralı olarak yakalandı. Boynundan vurulan Emrah Dervişoğlu hastaneye kaldırılırken yolda öldü. Gasp Büro Amirliği'nde görevli polis memurları hakkında idari soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

6) Hüseyin Tarım

7) Mustafa Kazaylı

Diyarbakır'ın Dicle İlçesi, Şahmaran Köyü'nde Hüseyin Tarım ve Mustafa Kazaylı adlı kişiler, 15 Şubat günü korucular tarafından öldürüldü. Jandarmaların olay nedeniyle beş korucuyu gözaltına aldığı bildirildi. Olayın nedeni öğrenilemedi.

8) Hüseyin Aytaç

27 Şubat gecesi İstanbul Terazidere'de Y.K. adlı polis, gaspçı olduğu iddia edilen Hüseyin Aytaç'ı öldürdü. İki motosiklete binen dört kişi tarafından soyulmak için durdurulan Yunus Küncü'nün önce havaya daha sonra bu kişilerin üzerine ateş açtığı bildirildi. Göğsünden yaralanan Hüseyin Aytaç, hastanede öldü. Olayın ardından A.E., R.D. ve G.A. gözaltına alındı. Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü'nde görev yapan Yunus Küncü ise ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldı.

9) Haşim Yakut

10 Mart günü Van'ın Başkale İlçesi'ne bağlı Güleçler Köyü'nde Haşim Yakut (21) adlı köylü, jandarmalar tarafından öldürüldü. Fırat Haber Ajansı'nın (ANF) haberinde, jandarmaların Haşim Yakut'un aracına uyarıda bulunmadan ateş açtığı ileri sürüldü. Haberde, adını açıklamak istemeyen bazı köylülerin, "Anılıp Jandarma Karakolu'nda görevli bir uzman çavuşun Haşim Yakut'un ölümünden sorumlu olduğunu söyledikleri" belirtildi.

10) Osman Akdemir

14 Mart günü Erzincan'ın Üzümlü İlçesi yakınlarında "dur" ihtarına uymadığı iddia edilen bir

araca jandarmalar tarafından ateş açıldı. Olayda, Osman Akdemir (42) öldü. Edinilen bilgiye göre, jandarmalar, İstanbul'dan çaldıkları minibüsle Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'ne giden dört kişiyi yakalamak için Erzincan-Erzurum Karayolu'nda barikat kurdu. Barikatta durmayıp kaçmaya devam eden bu kişileri yakalamak için Yollarüstü bölgesinde ikinci barikat kuruldu. Aracın sürücüsü Osman Akdemir'in burada da durmadığı ve bir astsubaya çarparak kaçmaya çalıştığı, bunun üzerine jandarmaların araca ateş açtığı bildirildi. Araçta bulunan diğer üç kişinin cumhuriyet savcılığı tarafından serbest bırakıldığı öğrenildi.

11) Mikail Çetin

22 Nisan günü Hatay'ın Dörtyol ilçesi Payas beldesi Kuzludere köyü yakınlarında askerlerin "dur" ihtarına uymadığı iddia edilen korucu Mikail Çetin öldürüldü. Olayda, Çetin'in abisi Mehmet Çetin de yaralandı. Hatay Valisi Ahmet Kayhan, olayın saat 20.00 sıralarında meydana geldiğini belirterek, Çetin kardeşlerin silahlarının bulunmadığını, üzerlerinde sırt çantaları olduğunu kaydetti. Kayhan, "Terör örgütüne karşı pusu görevi yapan jandarma komando birliği, karanlıkta çalılıkların arasından sırt çantalarıyla geçen iki kişiyi tespit edip, 'dur' ihtarında bulundu. Bu kişiler durma yerine kaçmaya çalışınca ateş açıldı. Ateş sırasında koruculardan biri öldü, diğeri yaralandı. Yanlış anlamadan kaynaklanan bir durum".

12) Vedat Turgay

"Fırar" nedeniyle tutuklanan Vedat Turgay (26) adlı er, 18 Nisan günü Eskişehir'in Sivrihisar İlçesi yakınlarında nöbetçi askerler tarafından öldürüldü. Edinilen bilgiye göre olay şöyle gelişti: Kütahya'daki askerî birliğinden firar eden Vedat Turgay, 2006 yılında Mersin'de yakalandı. Adana Askerî Hâkimliği, altı ay kadar Mersin'de tutulan Turgay'ın Eskişehir'e teslim edilmesine karar verdi. Bunun üzerine 18 Nisan günü nöbetçi üç asker eşliğinde Eskişehir'e gitmek üzere otobüse bindirilen Turgay, otobüsün mola verdiği Sivrihisar yakınlarındaki bir tesiste yeniden kaçmaya çalıştı. Ağır biçimde dövülen Vedat Turgay, olay yerinde öldü. Otopsi raporunda, Turgay'ın "künt kafa travması sonucunda kafa kemiklerinde kırık, beyin doku harabiyeti ve beyin kanaması" nedeniyle öldüğü belirtildi. Olay nedeniyle bir asker tutuklandığı öğrenildi. Turgay'ın ölü-

mü ailesine 22 Nisan günü polisler tarafından bildirildi. Vedat Turgay'ın ağabeyi Vecdin Turgay, kardeşinin "Kürt kökenli olduğu için askerlik yapmak istemediğini" söyledi. Olay yerini incelediklerini, duvarlara çok fazla kan sıçradığını gördüklerini anlatan Vecdin Turgay, "Aldığımız bilgilere göre kafatası parçalanmış ve beyni dışarı fırlamış. Görevli üç asker bulunmasına rağmen neden bir kişi tutuklu bulunuyor?" dedi.

13) Heysen (Haysem) Anık

2 Mayıs günü Mardin'in Derik İlçesi'nin Dağ Mahallesi'nde bir eve düzenlenen baskında bir kişi öldü. Resmî açıklamada ölen kişinin HPG militanı Heysen (Haysem) Anık olduğu ve çatışmada öldüğü iddia edildi. Heysen Anık'ın, Mardin'in Dargeçit İlçesi Belediye Başkanı DTP'li Süleyman Anık'ın oğlu olduğu öğrenildi. Baskın düzenlenen evde bulunan beş kişinin de gözaltına alındığı bildirildi. *Gündem* gazetesinin haberinde ise evde çatışma çıkmadığı, Heysen Anık'ın özel tim görevlileri tarafından öldürüldüğü ileri sürüldü.

14) Mete Ergün

Bağcılar (İstanbul) Merkez Mahallesi'nde 26 Haziran günü gürültü yüzünden çıkan tartışmada polis memuru E.Y., Mete Ergün (20) adlı genci öldürdü. Edinilen bilgiye göre Ergün'ün işlettiği oyun salonunun yanındaki binada oturan E.Y., büfecinin şikâyeti üzerine aşağı inerek Ergün'ü ve arkadaşlarını gürültü yapmalarını için uyardı. İddiaya göre polis olduğunu açıklamayan E.Y. Ergün'e önce küfür edip yumruk attı sonra da silahının kabzasıyla kafasına vurdu. Ergün de dükkânında bulunan döner bıçağıyla E.Y.'nin koluna vurdu. Yaralanan E.Y., altı el ateş ederek Ergün'ü öldürdü. Olaya müdahale eden bir genç de seken kurşunla yaralandı. Olay yerinden kaçıp karakola sığınan polisi kovalayan Ergün'ün arkadaşlarının da gözaltına alındığı öğrenildi.

15) Narin Bulut

3 Ağustos 2007'de Antalya'nın Alanya İlçesi'nde hırsızlık yaptıkları iddia edilen iki kadına "dur" ihtarına uymadıkları için polisler tarafından ateş açıldı. Edinilen bilgiye göre polis kontrol noktasında araçlarını durdurmayan kadınlara ateş açılması sonucu Narin Bulut öldü, Hanım Çalığı da yaralandı.

16) Bülent Karataş

27 Ağustos 2007'de Hozat İlçesi'ne bağlı Boydaş Köyü yakınlarını yaşanan olayda, operasyon gerçekleştiren askerler, arazi taraması esnasında Bülent Karataş ve Ali Rıza Çiçek adlı gençlerin üzerine ateş açtı. Açılan ateş sonucu Karataş olay yerinde hayatını kaybederken, Çiçek ağır yaralandı (Bkz. Tedavisi Engellenen Mahkûmlar).

17) Ejder Demir

13 Eylül 2007 günü Van'ın Özalp İlçesi'ne bağlı Aşağı Koçkiran Köyü'nde yaşayan Ejder Demir jandarmalar tarafından öldürüldü. Resmî açıklamada askerlerin "taciz ateşine karşılık verdikleri" duyuruldu. Köylüler ise ateş açılmadığı yönünde ifade verdikleri öğrenildi. Ejder Demir'in ölümüyle ilgili Özalp Cumhuriyet Savcılığı tarafından soruşturma başlatıldı. Hakkında yakalama emri olan Ejder Demir'in ölümünü araştıran sivil toplum örgütleri temsilcilerinden oluşan heyet, görgü tanıkları ve otopsi raporuna göre "yargısız infaz yapıldı" iddiasında bulundu. Raporda yargısız infaz iddiası yapılırken görgü tanıklarının anlatımı ve Demir'in sırtından vurulması delil olarak gösterildi. Hakkında kaçakçılıktan yakalama emri bulunan Ejder Demir'in, 13 Eylül'de Aşağı Koçkiran Köyü'ne geldiği ihbarını alan jandarma köye gitmişti. Rapora göre köylülerden Murat Yıldırımçakar olayı şöyle anlattı: "Köye gelen sivil giyimli askerler bir çocuğa Demir'i çağırmasını söylediler. Çocuk Ejder'in eniştesinin evinden çağırdı. Minibüsle Ejder arasında yaklaşık 20-25 metre kala Ejder'in arkasında amcası oğlunun Fevzi Demir çıktı. 'Ejder dur birlikte gidelim' dedi. Ejder cevap vermek için döndüğünde ateş açıldı".

18) Fikret Erdem

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'ne bağlı Ortaklar (Besûsin) Köyü'nde, askerlerin bir araca ateş açması sonucu Fikret Erdem adlı köylü 20 Eylül akşamı öldü. Yapılan resmi açıklamada "dur ihtarına uyulmadığı için araca ateş edildiği" ileri sürüldü.

19) Emine Arık

Diyarbakır'da 10 Ekim 2007'de bir polis ekibinin üzerine el bombası atılması sonucu bir polis memurunun öldüğü ve biri çocuk 6 kişi de

yaralandığı olayın ardından, patlamanın yaşandığı bölgeye giden bir polis panzeri Emine Arık (69) adlı kadını ezdi. Görgü tanıkları, panzerin aşırı hız yaptığı ve Arık'ı vurduktan sürüklediğini ileri sürdü.

20) X.X.

23 Ekim günü Malatya'nın Kale İlçesi'nde polis kontrol noktasında durdurulan bir minibüste bulunan iki kişiden biri güvenlik güçlerinin ateş açması sonucu ölürken, bir kişi de gözaltına alındı. Malatya Emniyet Müdürü yaptığı açıklamada, "minibüsten inen 2 kişi, uzun namlulu silahlarla ekiplere ateş açıyor. Polisin buna karşılık vermesi sonucu çıkan çatışmada, terörist olduğu tahmin edilen 1 kişi öldü, 1 kişi de sağ ele geçirildi" denildi.

21) Emrah Gider

24 Ekim 2007'de İzmir'in Konak İlçesi'nin Eskiizmir Semti'nde polis, bir kişiyi darp ettiği, bir kişiyi de bıçakladığını iddia ettiği Emrah Gider isimli bir kişiyi kendisine direndiği iddiasıyla karnından vurarak öldürdü. Gider'in öldürülmesini protesto eden mahalleli ile polis arasında çıkan çatışmada 1 polis memuru yaralanırken, 3 kişi de gözaltına alındı.

22) Feyzullah Ete

21 Kasım 2007'de İstanbul Avcılar'da bir parkta oturan 26 yaşındaki Feyzullah Ete, polis memurlarının kimlik kontrolünün ardından yaşanan arbede sonucunda göğsüne aldığı darbeye öldü. Görgü tanıklarının ifadesine göre sivil polis ekibinden bir polis memurunun Ete'yi öldüren tekmeyle attığı ve söz konusu polis memurunun ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldığı öğrenildi.

23) Baran Tursun

24 Kasım gecesi İzmir'de "dur" ihtarına uymadığı ileir sürülen otomobile ateş açan polis, "tekerine sıkılan kurşunun sekiz isabet etmesi" sonucu 20 yaşındaki Baran Tursun'u ağır yaraladı. Hastaneye kaldırılan Tursun'un başında mermi çekirdeği bulunurken beyin ölümünün gerçekleştiği belirtildi. Baran Tursun Baran Tursun 30 Kasım sabahı yaşamını kaybetti. Tursun'un cipine ateş açan polis memuru O.A. kazayla tek el ateş ettiğini söyledi. O.A. "Aracı gördüğümüzde dur ihtarını yaptık. Tedbir amaçlı olarak, silahımızı kılıfından çıkarmıştık. Sürücü aracı hızla

üzerimize geldi. Kendimi atarken yere düştüm ve elimdeki silah bir anda ateş aldı. Olay tamamen kaza" dediği öğrenildi. Görgü tanıkları, kovalamaca sırasında polis aracından 3 el ateş açıldığını ve cipin tam bu sırada kontrolünü kaybettiğini iddia etti. Polis memuru O.A. tutuklandı.

İddiaya göre, gece saat 03.30 sıralarında devriye gezen Bornova Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi ekipleri, Bayraklı semti Smyrna Meydanı'nda içinde 3 kişinin bulunduğu 35 AL 9702 plakalı Grand Charokee marka cipe "dur" ihtarında bulundu. Polisin "dur" ihtarına uymayan cip sürücüsü Baran Tursun (20) kaçmaya başladı. Bunun üzerine polis ekipleriyle cip sürücüsü arasında yaklaşık yarım saat süren bir kovalamaca başladı. Manas Bulvarı'ndan Çınarlı yönüne giden cip sürücüsü Tursun, TEKEL deposu karşısında direksiyon hakimiyetini kaybederek orta refüjdeki ağaçlara, sonra da elektrik direğine çarptı. Kazada ağır yaralanan Tursun ambulansla Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Anestezi Yoğun Bakım Ünitesi'ne kaldırılırken, araçta bulunan Emre Ökçelik (20) ve Atilla Doğan (20) kazayı yara almadan atlattı. Hastanedeki tedavi sırasında Baran Tursun'un başının arka kısmında bir kurşun girişi olduğu tespit edildi. Herhangi bir sabıkası bulunmadığı belirlenen gencin, 25 Kasım sabahı saat 06.00 sıralarında beyin ölümü gerçekleşti.

24) Kevser Mızrak

10 Aralık'ta Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri Ankara'da bir evi "hücre evi" olduğu gerekçesiyle bastı. Operasyon sırasında evde bulunan Kevser Mızrak öldürülürken, 2 polis memuru yaralandı, aynı evde kaldığı bildirilen ancak sokakta yakalanan bir kişi gözaltına alındı. Kevser Mızrak ve yakalanan kişinin DHKP/C üyesi olduğu ileri sürüldü. TİHV yaptığı "Ölümlerle Sonuçlanan Her Ev Baskını Cinayettir!" başlıklı basın açıklamasıyla olayı kınadı: "10 Aralık 2007 İnsan Hakları Günü'nde insan haklarını yeniden düşünmemize neden olan bir olay meydana geldi. Ankara'da, Cebeci Mahallesi Dedeferdi Sokak'taki bir evde, DHKP/C militanı olduğu ileri sürülen Kevser Mızrak, ev baskını sonucunda 'ölü olarak ele geçirildi'. Bu olaya 'yargısız infaz' demek istemiyoruz. İnfaz her ne kadar hukuk terminolojisi içinde yer

alan bir kavramsa da hiçbir şekilde meşru görülemez ve çeşitli insan hakları sözleşmelerince tanımlanan 'yaşam hakkı'nın açık bir ihlalidir. Biz TİHV olarak yargılı-yargısız tüm infazlara 'hayır!' diyoruz.

Türkiye'nin güneydoğusunda sık sık gözlemlenen ölümlü ev baskınları, uluslararası kamuoyunda Türkiye'nin görünür yüzünü oluşturan Ankara ve İstanbul gibi büyük kentlerde uzun zamandan beri meydana gelmiyordu. En son 12 Nisan 1995'te Ankara'da bir ev baskını sonucu Mustafa Selçuk, Şirin Erol ve Seyhan Ayyıldız öldürülmüştü. Büyük kentlerde 1993-1995 yılları arasında yoğunlaşan bu ve benzeri olayların oluşturduğu ortama döneceğimizden kaygı duyuyoruz. Bu ortam 'hukuk'un askıya alındığı, yargı organları devredışı bırakılarak, kimin suçlu kimin suçsuz olduğuna genel zabitanın karar verdiği bir ortamdır. 12 Eylül 1980 cuntasının mimarlarından Kenan Evren'in 'asmayıp da besleyelim mi?' ifadesinde somutlanan bir ortamdır. Modern hukuk anlayışının reddettiği 'bir bizlerden bir onlardan' anlayışdır bu. Topluma ve muhalif hareketlere dehşet saçmak için kullanılan, tüm insan hakları belgelerinde ortadan kaldırılmak istenen 'kor-kun'un her yere egemen olmasını amaçlayan bir uygulamadır.

'Silah en son çare olarak ve düzeni bozan kişiyi kaçamaz veya saldıramaz hale getirmek amacıyla kullanılmalıdır.' Devletin silah kullanma yetkisiyle donattığı genel zabıta olarak adlandırılan polis ve jandarma güçlerinin silah kullanırken meşru sınırlar içinde kalacağına inanmak istiyoruz. Ama son olay bize silahın son çare olarak kullanılmadığını düşündürmektedir.

Siyasal iktidarı olayın aydınlatılması için gerekli tüm çabayı göstermeye çağırıyoruz".

Yaralanma ile Sonuçlanan Olaylar

Muşdat Barış

3 Mart günü Van'ın Özalp İlçesi'ne bağlı Aşağı Turgalı Köyü yakınlarında "İran'dan mazot kaçaklığı yaptıkları" iddia edilen yedi kişinin üzerine askerler tarafından ateş açıldı. Olayda, Muşdat Barış adlı köylü yaralandı.

Olayda, kalça ve baldırından kurşun yarası alan Muşdat Barış adlı köylü, Van Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı. Olaydan yara almadan kurtulan Ferhat Bektaş adlı köylü, askerle-

rin “pis Kürtler, hepimizi öldüreceğiz” diyerek, kendilerini taradığını öne sürdü. Bektaş, olay anını şöyle anlattı: “Can havliyle kaçmaya başladık. Askerler sürekli küfür ediyorlardı. Kendimizi yakındaki bir çukura attık. Ancak Muğdat çukura girmeden vuruldu. Çukura atlamasaydık hepimizi öldüreceklerdi”. Karakol yetkilileri olayla ilgili bilgi vermezken, durumu ağır olan Barış'ın tedavisinin sürdüğü öğrenildi.

Ziyadin Telvin

23 Mart günü Siirt'in Erüh İlçesi'ne bağlı Sevimli Köyü'nde soyadı öğrenilemeyen Mehmet Can adlı korucunun “topraklarından geçtikleri” gerekçesiyle beş köylünün üzerine ateş açtığı ve Ziyadin Telvin adlı köylüyü yaraladığı öğrenildi. Edinilen bilgiye göre, Erüh'un Yeşilçoban Köyü'nden çalışmak için Sevimli Köyü'ne giden Beşir Yardım, Nizamettin Yılmaz, Nezir Telvin, Hayrettin Beştas ve Ziyadin Telvin, tarlasından geçtikleri Mehmet Can adlı korucu tarafından durduruldular. Tartışmanın büyümesi üzerine “Mehmet Can”, köylülerin üzerine ateş açarak Ziyadin Telvin'i yaraladı. “Mehmet Can” da silahını elinden alan diğer köylüler tarafından ağır biçimde dövüldü.

Hıdır Taydaş

Seydali Taydaş 5 Eylül 2007 tarihinde İnsan Hakları Derneği Tunceli Temsilciliği'ne başvurarak, özetle: “3 Eylül 2007 tarihinde Tunceli İli Mazgirt İlçesi Koyunuşağı Köyüne bağlı Gölek Mezrası'nda bulunan evlerinden ağabeyi Hıdır Taydaş ile birlikte çıkararak aynı mezrada bulunan ve evlerine takriben 300-400 metre mesafede bulunan akrabaları Mahmut Bulut'un evlerine ziyaret amacıyla gittiklerini, takriben 10 dakika oturduktan sonra evlerine geri dönmek üzere oradan ayrıldıklarını, evlerine gitmek için evlerine doğru yürümeye başladıklarını, üzerlerinde beyaz tişört, ayaklarında terlik ve ellerinde el feneri olduğu halde ve yine sokak lambası ile aydınlatılan köy yolu üzerinde yürüdükleri halde o sırada etrafta gizlenmiş bulunan Jandarma Özel Harekat Timi'nce takriben akşam saat 19:30 sıralarında kendilerine hiçbir uyarı yapılmaksızın doğrudan, duraksamaksızın, hedef gözetilmeksizin ateş edilmeye başlandığını, ateş üzerine kendisi ve ağabeyinin bağırarak ‘köylüyüz sıkmayın, bu köyde oturuyoruz’ diye bağırdıklarını ve isimlerini

uzaktan duyulabilecek şekilde bağırarak söylediklerini, fakat buna rağmen kendilerine ateş edilmeye devam edildiğini, tüm bağırmalarına rağmen takriben yedi dakika boyunca üzerlerine doğru aralıksız olarak ateş edilmeye devam edildiğini, bilahare Jandarma Özel Harekat Timi'nin kendisine ve ağabeyine doğru yaklaşmaya başladığını, bu sırada da ateş etmeye devam ettiklerini, kendisinin yine yüksek sesle bağırarak ‘biz köylüyüz, sıkmayın’ dediğini, bunun üzerine ateşin kesildiğini, tam bu sırada dönüp ağabeyine baktığında ağabeyinin vurulmuş olduğunu ve bayıldığını gördüğünü, kendisine doğru yaklaşmakta olan Jandarma Özel Harekat Timi'ne bağırarak ‘ne yaptınız, ağabeyimi vurdunuz’ diye bağırdığını, bunun üzerine Jandarma Özel Harekat Timi'nden birinin ‘nabzına baksana salak’ diye karşılık verdiğini, olay sonrası Jandarma Özel Harekat Timi'ne ‘madem şüphelendiniz ‘dur’ ihtarı çekseydiniz’ dediğini, karşılık olarak timden birinin ‘sizi terörist sandık, ondan ateş ettik’ dediğini, neticeten abisi Hıdır Taydaş'ın askerî helikopterle Elazığ Askerî Hastanesi'ne kaldırıldığını, ağabeyinin vücuduna giren mermi çekirdeklerinin bazısının burada çıkarıldığını, ağabeyinin daha sonra Fırat Üniversitesi Fırat Tıp Merkezi'ne kaldırıldığını, halihazırda ağabeyinin durumunun ağır olması sebebiyle yoğun bakım ünitesinde tutulduğunu, kendisinin ve ağabeyinin canına açıkça kastedildiğini, olay sonrası bazı askerî kişilerin yakın akrabası B.B. aracılığı ile kendisine haber göndererek, olaydan ötürü davacı olunmamasını, aksi takdirde bazı olumsuz durumlarla karşılaşacaklarını (haklarında bazı isnatlarla içeri alınacakları vb.) belirttiklerini...” ifade ederek yardım talep etmiştir. Jandarma Özel Harekat Timi'nin açtığı ateş sonucu Hıdır Taydaş ağır yaralanırken kardeşi Seydali Taydaş yara almadan kurtuldu.

İddialara göre, Mazgirt Cumhuriyet Savcısı 3 Eylül'de olan olaydan 11 gün sonra mezraya gidebildi. Olayın tanığı olan Taydaş kardeşlerin dayısı Mahmut Bulut'un çarşıda olduğu bir anda rütbeli askerlerle birlikte mezraya gelen Tokalı, bazı kovan ve Bulut'un evine isabet eden mermi çekirdeğini almakla yetindi. Savcı, çatı ve eve isabet eden yerlere bakmadı.

Olayın sorumlusu olduğu iddia edilen askerlere dönük ise şu ana kadar herhangi bir işlem yapılmazken, yaralanan Hıdır Taydaş'ın karde-

şi Zekiye Taydaş, asıl amacın köylerini boşaltmak olduğunu söyledi. Evlerinin 1994 yılında yakıldığını söyleyen Taydaş'ın dayısı Mahmut Bulut ise, "1994 yılında eşimin babası dövülerek öldürüldü. Köyümüz ateşe verildi. Şimdi tekrar dönmek istiyorum" dedi.

Ferhat Gerçek

İstanbul Yenibosna Zafer Mahallesi'nde 7 Ekim günü polisin *Yürüyüş* Dergisi'nin dağıtımını yapan HÖC'lülere ateş açması sonucu Ferhat Gerçek (19) felç oldu. Ferhat Gerçek'e yardım etmek Yenibosna Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği üyelerine polis cop ve gaz bombalarıyla saldırdı. Bir polisin atılan taşlarla yaralandığı ve 14 kişinin gözaltına alındığı eylem sonrası üç eylemci hakkında, herhangi bir silah ele geçirilmediği halde "silah ile yaralama", "görevli memura mukavemet" ve "polis otosuna zarar vermek"ten, diğer zanlılar içinse "izinsiz slogan atma" ve "yol kapama"dan işlem yapıldı.

Faili Meçhul Cinayetler

Hadi Özdemir

Adana Ceyhan'da 2 Nisan 2007'den bu yana kendisinden haber alınamayan 64 yaşındaki Hadi Özdemir'in cesedi, 8 Nisan'da Ceyhan Nehri'nde bulundu. Cesedi Ceyhan nehrinden çıkaranlardan Veysel Bahadır, "Kalabalığını görünce meraklanıp olay yerine gittim. Nehirde akıntıya kapılarak sürüklenen cesedin tanıdığım Hadi Özdemir'e ait olduğunu fark edince itfaiye ekiplerini beklemeden nehre atladım. Birkaç kişinin yardımı ile cesedi nehrinden çıkardık. Ceset, Ceyhan Devlet Hastanesi'ne götürüldü. Burada yapılan ilk incelemede, boyun ve ayağının kırık olduğu tespit edildi" dedi.

En son elektrik ve su faturalarının parasını ödemek için evden ayrılırken görülen Hadi Özdemir'in ailesi İHD'ye kayıp başvurusu

yapmıştı. Ailesi Özdemir'in sürekli tehdit edildiğini de bildirdi. Başvuru yapan oğlu Deham Özdemir, babasının 2001 yılında Ceyhan E Tipi Cezaevine arkadaşlarını ziyarete gittiğinde kaçırılmaya çalışıldığını fakat etraf-taki insanların görmesi üzerine Ceyhan'ın çarşı merkezinde serbest bırakıldığına dikkat çekti. Özdemir "Babam cezaevinden çıktığı günden beri polisler tarafından tehdit ediliyordu. Biz de bunları göz önüne alarak babamızın polisler veya başka güçler tarafından kayıp edildiğini düşünüyoruz" diyerek kaybetme saldırısına işaret etmişti.

1995 yılında "PKK'ye yardım ve yataklık yaptığı" iddiasıyla tutuklanarak 5 ay Konya E Tip Cezaevi'nde tutulan Özdemir'e yönelik tehditler, HPG militanı kardeşi Temirhan Özdemir'in geçen sene yaşamını yitirmesinin üzerine sıklaştığı ileri sürüldü. Bir oğlu da 1999 yılında HPG saflarına katılmıştı.

24 Nisan tarihli bir haberde ise Hadi Özdemir'in JİTEM tarafından öldürüldüğü ileri sürüldü. Haberde JİTEM'in cep telefonuna gönderdiği mesajlarla tehdit ettiği Cevat Sinet'in "Ceyhan'daki olaydan ders almadın mı" denilerek tehdit edildiği savunuldu.

Mehmet Akkoyun

27 Mart 2007 tarihli bir habere göre, "Soro" olarak tanınan itirafçı Mehmet Akkoyun, kaybolduktan 10 gün sonra 26 Mart 2007 gecesi Urfa'nın Ceylanpınar İlçesi'ne bağlı Emüşa Köyü'nde ölü bulundu. Emüşa Köyü Köprüsü, altında bulunan Akkoyun'un cesedi jandarma tarafından otopsi için Adana Adli Tıp Kurumu'na gönderildi.

Mardin'in Kızıltepe İlçesi'ne bağlı Dikmen Beldesi'nde dünyaya gelen Akkoyun'un 1992 yılında PKK'ye katıldığı, 4 yıl önce de teslim olduğu öğrenildi.

3- KARA MAYINLARI

6 Ocak günü Kahramanmaraş'ın Pazarcık İlçesi Narlı Beldesi yakınlarındaki askerî bölgede mayına basan **Sezarnuş Uzdil** (26) yaralandı.

27 Ocak günü Şırnak'ın Güçlükönak İlçesi Fındık Beldesi yakınlarında kaybolan hayvanlarını belde yakınındaki arazide aradıkları

sırada, **Sait Elgay** (43) ile **Ramazan Elgay** (41) adlı korucular, bir mayının patlaması sonucunda ağır yaralandı.

7 Şubat günü Diyarbakır'ın Hazro İlçesi'ne bağlı Şahgeldi Mezrası yakınlarında mayına basan köy korucusu **Salih Erbey** yaşamını yitirdi.

1 Mart günü Mardin'in Nusaybin İlçesi yakınlarında mayın patlaması sonucunda **iki astsubay** yaralandı.

Mart ayında, Siirt'in Pervari İlçesi Belenoluk Köyü'ndeki jandarma karakolu yakınlarında mayına basan **Yusuf Aydınalp** (9) adlı çocuk yaşamını yitirdi.

Bitlis Valiliği'nden yapılan açıklamada, 20 Mart günü Bitlis'in Sarikonak Köyü yakınlarında mayına basan **iki asker**in yaralandığı bildirildi.

23 Mart günü Diyarbakır'ın Dicle İlçesi'ne bağlı Kurşunlu ve Kırkpınar Köyleri arasındaki bölgede mayına basan erler **Tanju Çankaya, Emrah Çetin** ve **Muharrem Yanlız** yaşamını yitirdi, **bir astsubay** ve **bir er** de yaralandı.

Genelkurmay Başkanlığı, 2 Nisan günü Mardin'in Nusaybin İlçesi yakınlarında mayın patlaması sonucu bir güvenlik görevlisinin yaralandığını açıkladı.

5 Nisan günü Van'ın Çatak İlçesi yakınlarında mayına basan köy korucusu **Emin Sidal** (34) yaralandı. Sidal'ın sol ayağının koptuğu öğrenildi.

7 Nisan günü Bitlis'in Hizan İlçesi yakınlarında mayına basan **Sertaç Uzun, Hakan Han** ve **Kaşif Aslan** adlı askerler öldü.

Iğdır'ın Aralık İlçesi'ndeki Boralan Sınır Kapısı yakınlarında 9 Nisan günü mayına basan **Ümit Sağlam** adlı er yaralandı.

Bingöl'ün Kiğı İlçesi yakınlarında 12 Nisan günü mayına basan **üç asker** yaralandı.

16 Nisan günü Kilis'in Çerçili Köyü yakınlarında Suriye'den kaçak yollarla Türkiye'ye giren çalışan **İsmail Devran** (40), mayın patlaması sonucunda ağır yaralandı.

22 Nisan günü Bingöl'ün Genç İlçesi yakınlarında mayına basan er **Hamdi Önen** yaralandı.

24 Nisan günü Şırnak yakınlarındaki Bestler-Dereler bölgesinde mayın patlaması sonucunda **Ramazan Avcı** adlı er öldü.

Nisan ayı sonunda, Diyarbakır'ın Lice İlçesi Oyuklu Köyü yakınlarında mayına basan korucu **Hüseyin Demir** ağır yaralandı.

3 Mayıs günü Hakkâri'nin Çukurca İlçesi yakınlarındaki Çağlayan bölgesinde mayına basan **Sedat Karacan** adlı er öldü, uzman çavuş **Cavit Sarıkaya** yaralandı.

15 Mayıs günü Diyarbakır'ın Dicle İlçesi yakınlarında mayına basan Teğmen **Halit Demiröz** ve er **Suat Özcan** yaşamını yitirdi, **dört asker** de yaralandı.

18 Mayıs günü Hakkâri'de mayına çarpan askeri araçta **bir asker**in yaşamını yitirdiği bildirildi.

20 Mayıs günü Hakkâri'ye bağlı Kaval Köyü yakınlarında mayına basan **Hanife Duman** (40) adlı kadın ağır yaralandı.

Haziran ayı başlarında, Diyarbakır'ın Lice İlçesi Baharlar Köyü yakınlarında uzaktan kumandalı bir mayının patlaması nedeniyle **6 asker** yaralandı.

Haziran ayı başında, Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'ne bağlı Gezne Köyü'nde yaşayan **Hamit Batmaz** ile **Rıdvan Bahşiş**, ot toplamak için gittikleri köy yakınlarındaki arazide bir mayının patlamasıyla nedeniyle yaşamını yitirdi.

7 Haziran günü Siirt'in Şirvan İlçesi yakınlarında uzaktan kumandayla patlatılan bir mayın nedeniyle **3 asker** yaşamını yitirdi. Patlamanın ardından çıkan çatışmada da **bir asker** yaralandı.

9 Haziran günü mantar toplarken mayına basan **Düzeli Toğluk**'un sağ ayağı parçalandı. Olayın askerî bir bölgede meydana geldiğini, bu nedenle patlamadan askerlerin sorumlu olduğunu ifade eden Toğluk'un avukatı Hüseyin Aygün, "olay bölgesi eski bir askeri karakol. Oranın mayınlardan temizlenmesi gerekiyor ya da en azından bir uyarı levhasının olması gerekiyor. Ama hiçbir uyarı yok. Biz de sorumluların tespiti ve cezalandırılması için Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunduk" dedi.

13 Haziran günü Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'ne bağlı Dağlıca Köyü yakınlarında yola döşenen bombanın patlaması sonucu Piyade Binbaşı **Murat Özyalçın** yaşamını yitirdi, **iki er** yaralandı.

10 Haziran'da, Şırnak'ın Güçlükönak İlçesi karayolunun 10. kilometresinde uzaktan kumandalı patlayıcının patlaması sonucu Yarbay **Melih Gülova** ve Binbaşı **Ramazan Armutçu** yaşamını yitirdi, **yedi asker** yaralandı.

Haziran ayı sonlarında, Şırnak yakınlarındaki Bestler Dereler bölgesinde mayına basan piyade er **Kasım Beler** yaşamını yitirdi.

30 Haziran günü Tunceli-Pülümür yolunda gerçekleşen patlamada astsubay **Atilla Şener**, uzman çavuşlar **İsmail Dursun** ve **Ümit Eker** yaşamını yitirdi.

Temmuz ayı başında, Tunceli'nin Mazgirt İlçesi yakınlarında düzenlenen bombalı saldırıda **bir asker**in yaralandığı öğrenildi.

Temmuz ayı başlarında, Şırnak-Hakkâri karayolu üzerindeki Besta Dereler bölgesinde meydana gelen patlamada er **Süleyman Yılmaz**'ın öldüğü bildirildi.

2 Ağustos günü, Tunceli'nin Hozat İlçesi'nde mayın patlaması sonucu **5 asker** yaralandı. Piyade er **Seyithan Yetkin**, dün akşam, Hozat İlçesi kırsalında düzenlenen operasyon sırasında bir mayının patlaması sonucu yaralandı. Patlamada, 4 asker de şarapnel parçalarıyla yaralandı. Yaralı güvenlik görevlilerinin helikopter ile Elazığ'a gönderildiği ve hayatî tehlikelerinin bulunmadığı bildirildi.

2 Ağustos'ta, Şırnak'ın Uludere İlçesi'ne bağlı Ortasu Köyü kırsalında düzenlenen operasyon sırasında meydana gelen patlamada **3 asker**in öldüğü bildirildi. Patlama ardından bölgede yoğun askerî hareketliliğin yaşandığı bildirildi.

7 Ağustos tarihinde, Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde yola döşenen mayın bir askerî aracın geçişi sırasında patlatıldı. Olayda **1 üsteğmen** yaşamını yitirdi, **2 köy korucusu** yaralandı.

8-10 Ağustos tarihleri arasında, Şırnak'ın Besta Dereler bölgesinde yaşanan patlamada **iki asker**in yaralandığı bildirildi.

10 Ağustos günü Hakkâri'de yola döşenen bir mayının askerleri taşıyan minibüs geçerken patlaması sonucu Binbaşı **Mustafa Çelik**, **bir yüzbaşı**, **üç er** ve **bir çocuk** yaralandı. Patlamanın ardından Geçitli Köyü'ne baskın düzenleyen askerlerin 18 kişiyi gözaltına aldığı bildirildi.

12 Ağustos'da, PKK militanlarının yola döşediği ileri sürülen mayın, iki minibüsün geçişi sırasında patlatıldı. Meydana gelen şiddetli patlamada iki minibüste bulunan **12 asker** yaralandı. Yaralı askerler, askerî helikopterle Siirt Askerî Hastanesi'ne kaldırıldı. Yaralılardan 3'ünün durumunun ağır olduğu bildirildi.

28 Eylül'de Diyarbakır'ın Dicle İlçesi Balalan Tepe Beyaz Çeşme mevkiinde odun toplarken mayına basan **bir çocuk** yaşamını yitirdi.

8 Ekim 2007'de Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nde mayın patlaması sonucu **bir asker** yaşamını

yitirdi, **3 asker** yaralandı. Aynı gün Şırnak'ın Namaz Dağı bölgesinde sürdürülen operasyonlar sırasında mayın patlaması sonucu **bir asker** yaşamını yitirdi.

12 Ekim günü Şırnak'ın Küpeli Dağı'nda mayın patlaması sonucu **1 asker** yaşamını yitirdi, **2 asker** yaralandı.

13 Ekim'de Iğdır'da, iki çoban, arazide buldukları bombanın patlaması sonucu yaşamını yitirdi. Edinilen bilgiye göre, Iğdır merkeze bağlı Erhacı Köyü'nde çobanlık yapan **Serkan Abakay** ile **Abdullah Anuk**, arazide buldukları kutuyu incelerken, patlama oldu. Patlama sonucu, iki çoban olay yerinde yaşamını yitirdi.

13 Eylül günü Siirt'in Erüh İlçesi yakınlarındaki Yassıdağı'nda mayın patlatılması sonucu **4 geçici köy korucusu** yaralandı. Patlamada yaralanan köy korucularının adlarının **Resul Toprak**, **A. Samet Sevgin**, **Edip Nas** ve **A. Cabbar Sevgin** olduğu öğrenildi.

14 Eylül günü Şırnak'ın Silopi İlçesi yakınlarında yola döşenen mayının patlatılması sonucu **5 asker**in yaralandığı bildirildi.

15 Ekim 2007'de Bingöl'ün Kiğı İlçesi kırsal kesiminde arazi araması yapan birlikte görevli **bir asker** mayın patlaması sonucu yaşamını yitirdi.

17 Eylül günü Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi yakınlarında mayın patlaması sonucu 3 güvenlik görevlisi yaralandı.

21 Ekim'de Yüksekova'ya bağlı Tokağaç Köyü yakınlarında düğün konvoyu geçerken mayın patlaması sonucu **17 kişi** yaralandı.

28 Ekim günü Siirt'in Pervari İlçesi kırsalında meydana gelen patlamada **1 üsteğmen** yaşamını yitirdi.

28 Ekim günü Tunceli'nin Pülümür İlçesi'nde, mayın patlaması sonucu **bir uzman çavuş** yaşamını yitirdi.

5 Kasım'da Mardin'in Nusaybin İlçesi kırsalında bir mayının patlaması sonucunda **bir güvenlik görevlisi** yaralandı.

10 Kasım günü Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde mayın patlaması sonucu **İdris Dayan** (23) adlı kişi yaşamını yitirdi.

9 Aralık'ta Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nin Yönlüce Köyü'nün Gurmik Mezrası'nda patlayıcıya basan kimliği belirlenemeyen **bir kişi** yaşamını yitirdi.

4- BOMBALI SALDIRILAR

4.1.Parti Binalarına ve STK'lara Saldırıları

25 Ocak günü Samsun'da, Cumhuriyet Kadınları Derneği (CKD), Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, 78'liler Vakfı ve Tüketici Hakları Derneği şubelerinin yer aldığı bir pasajda bomba patladı. CKD Samsun Şube Başkanı Tülay Çalikoğlu, "sabaha karşı 04.15'te emniyet yetkililerinden telefon aldım. Pasaja 02.10 sularında bomba atıldığını bildirdiler. Hasar tespiti yapıldı, ifadelerimiz alındı. Pasajımız iki katlı. Hem arkadan hem önden iki girişi var. Şubemiz arka tarafa bakıyor ve bomba da bu yönden atılmış" dedi.

Eğitim-Sen Sakarya Şubesi 3 Mart gecesi kundaklandı. İtfaiyenin müdahalesiyle kısa sürede söndürülen yangında yaralanan olmadı. Saldırı nedeniyle Sakarya Üniversitesi öğrencilerinden N.Ö., C.K. ve S.B. gözaltına alındı. Bu kişilerin önce cumhuriyet savcılığı tarafından tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldığı öğrenildi.

18 Şubat gecesi saat 22:00 sularında İstanbul'da Atatürkçü Düşünce Derneği'nin Beşiktaş bürosuna molotof kokteylli saldırı düzenlendi. Atılan molotof kokteyli, Türk bayrağı asılı olan cama isabet etti ve alev aldı. Saldırını gerçekleştiren kişilerin "Atatürkçü Düşünce Derneği Beşiktaş Şubesi" yazılı tabelaya, kalemle, "ot-çu" kelimesini ilave ettiği tespit edildi.

10 Mart günü Büyük Birlik Partisi (BBP), Batman İl Örgütü binasında yangın çıktı. Yangının kundaklama nedeniyle çıktığı öğrenildi.

Demokratik Sol Parti (DSP) Uşak İl Örgütü binasına 11 Mart gecesi saldırı düzenlendi. Kapıyı kırarak içeri giren kişi ya da kişilerin camları kırdıkları ve eşyaları tahrip ettikleri bildirildi.

16 Mart gecesi Mardin'in Midyat İlçesi'nde Süryani Kiliseleri Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Yusuf Türker'in evinin bahçesine el bombası atıldı. Olayda ölen ve yaralanan olmadı.

4 Nisan günü Büyük Birlik Partisi'nin (BBP) İstanbul Tuzla ve Ankara Altındağ İlçe örgütü binalarına bombalı saldırı düzenlendi. Tuzla'daki bomba polisler tarafından imha edildi. Saldırının "BBP'nin Hrant Dink'in öldürülmesindeki rolü nedeniyle", "Fakirlerin ve Ezilenle-

rin Silahlı Kuvvetleri (FESK)" adlı örgüt tarafından düzenlendiği bildirildi

25 Nisan günü akşam saatlerinde DTP İskenderun İlçe örgütü binasına silahlı saldırı düzenlendi. Olayda, yaralanan olmadı. 26 Nisan günü saldırıyı gerçekleştirdiği iddia edilen Mehmet Çağlayan gözaltına alındı. Çağlayan'ın son altı ay içinde iki kez daha silahlı saldırı düzenlediği ileri sürüldü. Ancak, Çağlayan 28 Nisan günü tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

CHP'nin Tunceli İl örgütüne 4 Haziran günü bombalı saldırı düzenlendi. Maddî hasara neden olan saldırı ile ilgili 5 kişi gözaltına alındı.

DTP Eskişehir İl örgütüne 7 Haziran günü molotofkokteyli atıldı. Maddî hasara neden olan saldırıda ölen ya da yaralanan olmadığı bildirildi.

Saadet Partisi'nin İstanbul'un İkitelli Semti'nde bulunan binasına 30 Haziran gecesi saldırı düzenlendi. Saldırıda binanın camları kırıldı. Parti binasına 2 Temmuz günü de benzer bir saldırı düzenlendiği öğrenildi.

DTP üyesi Haydar Ölgü'nün Van'ın Gedikbulak (Canık) Köyü'nde bulunan evine 1 Temmuz günü kimliği belirlenemeyen kişilerce silahlı saldırı düzenlendi.

İstanbul'un Kağıthane İlçesi'nde CHP ve SP bürolarına 3 Temmuz gecesi saldırı düzenlendiği bildirildi. SP bürosu bombalanırken CHP bürosuna da molotofkokteyli atıldığı öğrenildi. Saldırıları maddî hasara neden oldu.

15 Temmuz günü, İzmir'in Buca İlçesi'nde AKP ve MHP'nin seçim bürolarına kimliği belirsiz kişilerce 10 dakika arayla bombalı saldırı düzenlendi. Hasara neden olan patlamalarda ölen ya da yaralanan olmadı.

18 Temmuz günü, İşçi Partisi'nin İzmir Eşrefpaşa'daki seçim irtibat bürosu Marksist Leninist Kömünist Parti (MLKP) milislerince bombalandı.

14 Ağustos akşamı DTP Beyoğlu İlçe binasına kimliği belirsiz kişilerce atılan molotof kokteyli yangına neden oldu.

15 Ağustos günü, Tarlabası Bulvarı Ağaç Çileği Sokak'taki 4 katlı bir binanın ikinci katında bulunan DTP'nin Beyoğlu İlçe örgütüne, gece saatlerinde kimliği belirsiz kişi ya da kişilerce molotofkokteyli atıldı. Molotof kokteylinin alev alması sonucu çıkan ve maddî hasara sebep olan küçük çaptaki yangın, itfaiye ekiplerince söndürüldü.

18 Ekim gecesi saat 01:00 sıralarında İzmir'deki Karabağlar Ülkü Ocağı önüne konulan bombanın patlaması sonucu binada maddî hasar meydana geldi. Patlama sonucu yaralanan olmazken, bazı ev ve araçların camları da kırıldı.

İzmir'in Konak İlçesi'nde 24 Ekim gecesi, Hilal Spor Kulübü yönetim binası önünde kimliği belirlenemeyen kişilerin bıraktığı bir paketin patlaması sonucu ölen ya da yaralanan olmazken binada maddî hasar meydana geldi.

25 Ekim'de MHP'nin Ankara-Yenimahalle İlçe başkanlığına bağlı Batıkent Temsilciliği'nde kimliği belirsiz kişilerin koyduğu bombanın patlaması sonucu temsilcilikte maddî hasar oluştu.

17 Kasım gecesi AKP İstanbul Fatih İlçe Başkanlığı önünde patlayan ve çevrede maddî hasara neden olan ses bombasını Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK Ciwan) üstlendi.

4.2. Diğer bombalı saldırılar ve patlamalar

18 Ocak'ta, Şanlıurfa'da Tutluca Karakolu'nun kullandığı atış poligonunda bulunduğu roket başlığının patlaması sonucu (bir başka habere göre de, Şanlıurfa'nın Bozova İlçesi Karacaören Köyü yakınlarında buldukları dinamitle oynayan) **Orhan Güleç** (15) yaşamını yitirdi, **Hasan Güleç** (14) yaralandı. Roket başlığının oğlunun kucağında patladığını belirten Orhan Güleç'in babası Ömer Güleç (39), "olayın meydana geldiği arazi, 20 yıl önce Atatürk Barajı inşaatı sırasında kum ocağıydı. Ancak son yıllarda Bozova Komando Birliği tarafından atış poligonu olarak kullanılıyor. Daha önce de aynı yerde köylüler askeriye ait malzeme bulmuşlardı. Askeriyenin bu konuda herhangi bir önlemi yok" dedi.

20 Ocak'ta Siirt merkezde bulunan Tuğay Komutanlığı'na ait atış alanında bulunduğu patlayıcıyla oynayan **Sait Kılıç** (17) adlı çocuk meydana gelen patlama sonucu ağır yaralandı.

24 Şubat günü Diyarbakır'ın Silvan İlçesi yakınlarındaki Koçak Dağı'nda buldukları patlayıcı maddeyi kurcalayan **Deniz Tokmak** (11), **Kerem Atoz** (14), **Ahmet Solmaz** (11) ve **Şaban Yetişkin** (14), yaralandı.

14 Mart günü Kocaeli'nin Gebze İlçesi'ne bağlı Darıca Beldesi'nde yolda gördüğü paketi kurcalayan **Erol Ödinçer**, paketdeki bombanın patlaması sonucunda hafif yaralandı.

15 Mart gecesi İstanbul Şişli'de Oyak Bank Şubesi'ne molotofkokteyli atıldı. Yangın polisler tarafından söndürüldü.

17 Mart günü Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'ne bağlı Şölen Beldesi yakınlarında arazide bulunduğu bombayı kurcalayan **Kadri Ceyhan** (17) ağır yaralandı. Ceyhan'ın bir elinin koptuğu öğrenildi.

25 Mart günü Bitlis'in Tatvan İlçesi'nde, gizlice girdikleri askerî birliğin atış poligonunda patlayıcı bir maddeyi kurcalayan **B.A.** (15) ve **O.K.** (14) ağır yaralandı. Patlamada, O.K.'nin sağ kolunun koptuğu ve bacağına kırıldığı öğrenildi.

25 Mart günü Rize'de, **S.M.** (30) ve **M.M.** (40) adlı kişiler, kurcaladıkları bir el bombası fünyesinin patlaması sonucunda yaralandı. S.M. ve M.M.'nin, "iki adet el bombasının dedelerinden kaldığını, patlamanın bombalardan birinin fünyesini sökmeye çalışırken meydana geldiğini" söyledikleri öğrenildi.

2 Nisan günü Kahramanmaraş'ın Ekinözü İlçesi'nde işyerinin önüne bırakılan bir torbayı kurcalayan **Bektaş Kısa**, torbadaki bombanın patlaması sonucunda hafif yaralandı.

7 Nisan gece yarısı Adana'nın Dağlıoğlu Mahallesi'ndeki polis karakolu yakınlarında iki bomba patladı. Karakolun yanındaki parka bırakılan ses bombası çevredeki binaların camlarının kırılmasına neden oldu. Bu bombanın patlamasından kısa bir süre sonra karakol girişindeki nöbetçi memur kulübesinin yanında ikinci bir bomba daha patladı. Bu patlamada da karakol bahçesinin duvarı yıkıldı.

21 Nisan gecesi, İstanbul Mecidiyeköy'de bulunan Oyak Bank Şubesi önünde ses bombası saat 23.30'da patladı. Patlama nedeniyle can kaybı yaşanmazken, banka şubesinde maddî hasar meydana geldi. Eylemi, kendilerine "Apocu Gençlik İnisiyatifi" adını veren bir grup üstlendi.

21 Nisan günü Şırnak'ta Çakırsöğüt Tugay Komutanlığı'nın çöplüğünde buldukları bombayı kurcalayan çocuklardan **Süleyman Şengül** (9) yaşamını yitirdi; **Ağit Külter** (8), **Hüseyin Özbey** (9) ve yoldan geçen **M. Sait Bahşiş** (25) yaralandı.

25 Nisan günü Diyarbakır'ın Eğil İlçesi'nde jandarma karakolu yakınlarında meydana gelen patlamada, **Emrah Polat** (13) adlı çocuk yaralandı. Patlamanın neden kaynaklandığı öğrenilemedi.

5 Mayıs gecesi Gaziantep'te Saçaklı Zabıta Karakolu Amirliği binasına bomba atıldı. Patlamada, karakolun yanındaki kahvede oturan **Vural Kalak** (41) hafif yaralandı.

10 Haziran günü İstanbul'un Bakırköy İlçesi'nde bulunan Ebuziya Caddesi'nde bomba patladı. Maddî hasara neden olan patlamada **15 kişi** de yaralandı.

27 Nisan günü Mersin'in Çevlik Köyü yakınlarında meydana gelen patlamada bir kişi öldü. Resmi açıklamada, **Tahir Laçın** (25) olduğu ileri sürülen bu kişinin, "intihar saldırısı hazırlığı yaparken meydana gelen patlamada öldüğü" iddia edildi.

12 Mayıs günü İzmir'in Bornova İlçesi Özkanlar Semt'i'nde kurulan pazaryerinde meydana gelen patlamada bir kişi öldü; çok sayıda kişi de yaralandı. Saldırının üstleneni olmadı. Edinilen bilgiye göre, saat 09.18'de esnafın tezgâhlarını kurdukları sırada pazaryerinde bir ağaca bağlanan bisikletin sepetine yerleştirilen bomba patladı. Patlamada yaralanan **Hatem Kaval**, hastanede yaşamını yitirdi. Yaralananların adları şöyle: **Veli Pinek, Mustafa Önal, Ramazan Bayrak, İrfan Karagöl, Ela Akgül, Devrim Osmanoğlu, Nadir Bayındır, Fikriye Ulucak, Orhan Karatay, Mutlu Kaval, Erdoğan Berber, Çiğdem Özdemir, Gökhan Karagöl, Şakir Kaplan, Şener Gökhan, İkrâm Yılmaz, Hasan Bakan.**

Ankara Anafartalar Çarşısı: 22 Mayıs günü saat 18.45'de Ankara'nın Ulus Semt'i'nde meydana gelen patlamada, **dokuz kişi** öldü, **102 kişi** de yaralandı. Ankara Valiliği'nden yapılan açıklamada, Anafartalar Çarşısı'nın girişindeki otobüs durağında meydana gelen patlamada yaralanan 102 kişiden 39'unun taburcu edildiği bildirildi. Yaralananlardan adları öğrenilenler de şöyle:

Adalet Mascod (Pakistan uyruklu), **Beyler Macartay, Aydın Bedir, Berfin Bayram, Hüseyin Elvan, Tayyabe Pirzade** (Pakistan uyruklu), **Hülya Develi, İsmail Muharremoğlu, Bilal Bayram, Zafer Kargalı, Mehmet Göçmen, Hanife Kumru, Satılmış Yüksekaya, Haydar Elyılmaz, Ecehan Demirok, Leman Çekiç, Ersan Karabulut, Haydar Ali Altıntaş, Mehmet Nuri Laleli, Tuba Doğan, Hüseyin Demirhan, Levent Yıldırım, Tevfik Çavuşel, Dilan Gündüz, İbrahim Kılınç, Fırat Altunay, Aysel Dayı, Rıza Kumru, Baki Koçak, Amil Hüseyin Khun** (Pakistan uyruklu), **Vahit Kılıç, Ayşe Bozkır, Oğuzhan Kılınç, Haydar Taşkesen, Mehmet Bayram, Dilek Akdeniz, Selma Karakaya, Hasan Bulut, Hayrettin Demir, Gökhan Kılıç, Oktay Topal, Mehmet Emin Şimşek, Ekrem Özmen, Abdul Mozet Khan** (Pakistan uyruklu), **Ayşe Kuyuk, Figen Hoşkal, Zülfikar Lodin** (Pakistan uyruklu), **Hatice Şanlıer, Ramiz Güldenoğlu, Tarık Zafer İkbâl** (Pakistan uyruklu), **Ali Ezad Abbas** (Pakistan uyruklu), **Salman Dalhani** (Pakistan uyruklu), **Aydın Canlak, Caner Kaplan, Bünyamin Varlım, Hacı Karagöz, Sabri Kiraz, Bilal Gümüş, Mercan Keleşoğlu, Mithat Kopçak, Halil İbrahim Kopçak, Suat Hayri Koyuncu, Aydın Tatlı, Lokman Gül, Basri Topal, Recep Gedik, Mehmet Çotur, Dursun Deligül, Serdar Çolak, Hülya Akkaş, İbrahim Kolay, Yusuf Karaaslan, Şükran Çelikkaya, Bircan Dikmen, İsmail Özdemir, Mustafa Şahin, Engin Yılmaz, Hamza Arı, Harun Demirtürk, Selahattin Deniz, Osman Karagöz, Firdevs Kazan, Süleyman Danacı, Serkan Ardıç, Serkan Duman, Ayşe Oğuz, Kader Akdemir, Gözde Akın, Fatma Düşünceli, Nafiye Okatan, Arif Bayındır, Kemal Çayır, Ramazan İşler, Ümmüş İşler, Metin Durduygu, Cumhuriyet Emre, Şefik Rahman** (Pakistan uyruklu), **Arif Cedun** (Pakistan uyruklu), **Eda Çelik.**

Patlamanın A-4 tipi bir bombadan kaynaklandığı belirlendi. Saldırının asıl hedefinin bir davete katılmak için Ulus'tan geçecek olan yerli ve yabancı askeri yetkililer olduğu iddia edildi.

Ankara Valisi Kemal Önal, patlamanın intihar saldırısı olduğunu ve olay yerinde bulunan vücut parçalarından saldırıyı düzenleyenin 1979 doğumlu Güven Akkuş olduğunun belirlendiğini açıkladı.

Güven Akkuş'un 1996 yılında İstanbul'da "Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği (TİKB) üyesi olduğu" iddiasıyla tutuklandığı, bir buçuk yıl kadar cezaevinde kaldıktan sonra PKK'ye katıldığı iddia edildi. TİKB tarafından yapılan açıklamada, saldırı ile TİKB'nin ilgisi olmadığı belirtildi. Açıklamada, saldırı kınandı ve Güven Akkuş'un 1997 yılında "TİKB ile uzak bir taraftarlık biçiminde kısa süreli bir ilişkisinin olduğu", cezaevine girip çıkmasından sonra bu ilişkinin kesildiği belirtildi.

PKK'den yapılan açıklamada da, olayla PKK'nin ilişkisinin bulunmadığı ifade edildi.

Güven Akkuş'un İstanbul'da yaşayan ağabeyi Kenan Gürses Akkuş bir süre gözaltına alındı. "Kardeşinden uzun süredir haber alamadıklarını" söylediği öğrenilen Kenan Gürses Akkuş ifadesi alındıktan sonra bırakıldı.

Patlamada ölen diğer kişilerin adları şöyle: **Muzaffer Savaş, Serdar Karayiğit, Serhat Kanat, Tuba Yami, Bilal Genç** ve **İsa Kalkır**. Patlamada yaralanan **Hülya Develi** (21) 18 Haziran günü, **Selahattin Deniz** 7 Haziran günü, **Hamza Arı** (43) ise 4 Temmuz günü öldü. Olayı gerçekleştirdiği ileri sürülen **Güven Akkuş** dışında ölenlerin sayısı dokuza çıktı.

11 Haziran günü, İstanbul Bakırköy'de saat 15:30 sıralarında Ebbuziya Caddesi üzerinde bulunan Çarşı McDonald's'da patlama meydana geldi. Müşterilerin bulunduğu sırada yaşanan patlamada ilk belirlemelere **20 kişi** yaralandı. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 12 Temmuz 2007'de bomba patlaması ile ilgili 3 kişi hakkında dava açtı. İddianamede B.Y. ile M.A.D. için müebbet hapis, S.D. için de 10 yıldan 23 yıla kadar hapis cezasına mahkum edilmesi istendi.

15 Haziran günü sabah saatlerinde Diyarbakır'ın Gevran Caddesi'nde bomba patladı. Patlamada olay yerinden geçen Astsubay Kıdemli Üstçavuş **Fatih Kara** ile **Şaban İlkören, Servet Şengül, Mesut Karadoğan, Metin Çınar, Sadun Çiftçi** ve **Birsan Kalaylı** yaralandı. Çevredeki işyeri ve evlerin de camları patlama nedeniyle kırıldı.

Ankara'da 11 Eylül günü bomba yüklü bir araç yakalandı. Kolej'de bulunan bir otoparkta bulunan araç bombalar patlamadan etkisiz hale getirildi. Aracın 11 Eylül saldırılarının yıldönümü nedeniyle gerçekleştirilecek bir

saldırıda kullanılacağı ileri sürüldü. Olayla ilgili Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla Van'ın Başkale İlçesi'nde gerçekleştirilen operasyonda 7 kişi gözaltına alındı. Bu arada araçtaki cep telefonu sim kartlarından birinin Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'ne bağlı bir köyde yaşayan biri üzerine kayıtlı olduğu tespit edildi. Sim kartın Ankara'da gözaltına alınan üç kişiden biri olan Alparslan Ö.'ye ait olduğu ve Alparslan Ö.'nün "PKK'ya yardım ve yataklık" iddiasıyla 17 Eylül günü tutuklandığı öğrenildi. Diyarbakır'da da konuyla ilgili 3 kişi gözaltına alındı. Sim kartlarından birini PKK'ya ulaştırmakla suçlanan İdris N. de 19 Eylül günü tutuklandı. Bomba yüklü aracın savcılığın verdiği adla "Ergenekon Terör Örgütü"ne ait olduğu da ileri sürüldü.

13 Eylül günü Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'nde hastane yakınlarında bir patlama meydana geldi. Olayda can ve mal kaybı olmadığı bildirildi.

14 Eylül Bingöl'ün Genç İlçesi Yoldaşan bölgesinde demiryoluna döşenen bombanın patlaması sonucu Elazığ-Tatvan seferini yapan yük treni raydan çıktı. Patlamada **2 makinistin** hafif yaralandığı öğrenildi.

23 Eylül 2007'de, Elazığ'dan Tatvan'a gitmekte olan, makinist Hakkı Yılmaz sevk ve idaresindeki 54704 sefer sayılı yük treni, Elazığ'ın Palu İlçesi'ne bağlı Beyhan Kasabası ile Bingöl'ün Genç İlçesi Suveren Köyü arasında Tatvan'a doğru seyir halinde iken saat 22:30 sıralarında mayınlı ve roketatarlı saldırıya uğradı. HPG militanlarınca düzenlendiği ileri sürülen saldırıda Devlet Demir Yolları personelinden **dört kişi** yaralandı. Tren makinisti **Hakkı Yılmaz** ve isimleri belirlenemeyen üç yaralının tedavisi için Bingöl'ün Genç İlçesi'ne gönderildiği öğrenildi. Saldırıda trenin lokomotifini ağır hasar aldı.

2 Ekim günü İzmir'in Buca İlçesi Şirinyer Semtinde, sabah saatlerinde bir mağaza önünde, öğleye doğru da 100 metre mesafedeki halıcı ve eczanenin önünde iki ayrı patlama meydana geldi. İkinci patlamada halı mağazasında çalışan **Atilla Eraslan (29)** yaşamını yitirdi. Her iki olayda toplam **11 kişi** yaralandı. Sabah çöp bidonuna konulan bombanın patlaması sonucu temizlik görevlisi **Mustafa Özşefik (52)**, kolunu ve bacağına kaybetti. Patlamayla ilgili olarak 7 kişi gözaltına alındı.

10 Ekim günü Diyarbakır'da bir polis ekibinin üzerine el bombası atılması sonucu **bir polis memuru** yaşamını yitirdi, biri çocuk **6 kişi** de yaralandı.

7 Ekim akşamı Avcılar Mustafa Burcu Parkı'nda çöp konteynırına konulan el yapımı boru tipi bombanın patlaması sonucu biri polis memuru **5 kişi** yaralandı.

18 Ekim gecesi Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde askerlik şubesi karşısında bulunan markete el bombası atıldı. Olayda **bir kişi** yaralandı.

17 Ekim günü saat 08:45'te Kocaeli'de askerî servis araçlarının geçiş yaptığı D-130 Karayolu kenarına yerleştirilen 2 ses bombasının patlaması sonucu **4 kişi** hafif yaralandı.

24 Ekim'de Tunceli'nin Pülümür İlçesi kırsalında meydana gelen iki ayrı patlamada ölen ya da yaralanan olmadığı bildirildi.

28 Ekim'de İzmit Atatürkçü Düşünce Derneği tarafından düzenlenen "terörü protesto" mitinginde yaşanan patlamada **3 kişi** yaralandı.

1 Kasım 2007'de İstanbul Feneryolu'ndaki UPS Şubesine bomba atıldı. 3 Kasım akşamı UPS Güneşli Şubesi de bombalandı. Her iki bombalama eylemini de ABD Dışişleri Bakanı Rice'ın Türkiye'ye gelişini protesto ettiğini ileri süren MLKP üstlendi.

5 Kasım'da Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde bir hurdalıkta havan topu mermisinin patlaması sonucu **Mesut Biliç** yaşamını yitirdi, **iki kişi** de yaralandı.

25 Aralık'ta İstanbul Sefaköy'de bir çöp konteynırına bırakılan bombanın patlaması sonucu **7 kişi** yaralandı.

5- GÜNEYDOĞU'DA ÇATIŞMA ve SALDIRILAR

14 Ocak günü Bingöl'ün Genç İlçesi yakınlarındaki Sağgöze bölgesinde çıkan çatışmada, **iki** Halk Savunma Güçleri (HPG) **militanının** yaşamını yitirdiği, **bir askerin** de yaralandığı bildirildi.

15 Ocak günü Diyarbakır'ın Lice İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada, Astsubay **Kadir Aydın**'ın ve **üç HPG militanının** yaşamını yitirdiği öğrenildi. Çatışmada ölen üç HPG militanından birinin adının **Zülfü Fidanten** olduğu bildirildi.

Şırnak Valiliği'nden yapılan açıklamada, 8 Mart günü Küpeli Dağ bölgesinde çıkan çatışmada **bir HPG militanının** yaşamını yitirdiği iddia edildi.

8 Mart günü Şırnak yakınlarındaki Gabar Dağı'nda başlayan operasyon sırasında çıkan çatışmada **Mervan Üzüm** adlı HPG militanı öldü. Çatışmada, üç askerin de öldüğü iddia edildi.

9 Mart günü Siirt'in Pervari İlçesi Doğan Köyü yakınlarındaki Beska bölgesinde çıkan çatışmada, **Osman Bulut, Süleyman Bulut ve Salih Bulut** adlı korucular yaşamını yitirdi. HPG tarafından yapılan açıklamada korucuların ölümü ile HPG militanlarının ilgisinin olmadığı iddia edildi.

Mardin'in Nusaybin İlçesi yakınlarında 11 Mart günü çıkan çatışmada **Kamber Güneş** adlı bir HPG militanının yaşamını yitirdi. Yakınları, kulağı kesilen ve yüzü parçalanmış Kamber Güneş'in sağ yakalandıktan sonra öldürüldüğünden kuşkulandıklarını bildirdiler.

9 Mart günü Diyarbakır'ın Kulp İlçesi Yaylak Köyü yakınlarındaki Şınaktepe bölgesinde bir mağarada yedi HPG militanının cesetleri bulundu. 12 Mart günü Kulp Merkez Sağlık Ocağı'nda yapılan otopsi sonucunda cesetlerde birden fazla mermi izi olduğu belirlendi. Fırat Haber Ajansı'nın (ANF) haberinde, "HPG militanlarının zehirlendikten sonra üzerlerine ateş açıldığı" iddiası dile getirildi. Haberde, bir ya da iki militanın güvenlik güçlerine teslim olduğu, bu kişilerin yedi militanın ölümüyle ilgisinin olabileceği de ifade edildi. HPG militanlarının zehirlenip zehirlenmediğinin Diyarbakır Adli Tıp Kurumu tarafından inceleneceği öğrenildi. 16 Mart 2007'de yayınlanan gazetelerde ise HPG militanlarının "Brusk" kod adlı G.E. adlı militan tarafından öldürüldüğü haberi yayımlandı. G.E.'nin güvenlik güçlerine teslim olduğu öğrenildi. Ölenlerden birinin adının **Mehmet Bozbey** olduğu öğrenildi.

HPG tarafından yapılan açıklamada, 16 Mart günü Şırnak yakınlarındaki Gabar Dağı'nda

çıkan çatışmada İran uyruklu **Ümit Ziyayi** adlı militanın öldüğü bildirildi.

HPG tarafından yapılan açıklamada, Şırnak yakınlarındaki Besta bölgesinde 27 Mart günü çıkan çatışmada, **Menan Çaçan** adlı militanın yaşamını yitirdiği bildirildi.

Şırnak yakınlarındaki Besta bölgesinde 30 Mart günü biri kadın, **iki kişinin** cesedi bulundu. Şırnak Valiliği'nden yapılan açıklamada, bu kişilerin HPG militanı olduğu bildirildi.

Genelkurmay Başkanlığı tarafından yapılan açıklamada, 29 Mart günü Şırnak yakınlarında çıkan çatışmada üç askerin yaralandığı bildirildi.

Şırnak Valiliği'nden yapılan açıklamada, 1 Nisan günü Şırnak yakınlarında çıkan çatışmada **üç HPG militanın** yaşamını yitirdiği bildirildi.

Şırnak yakınlarındaki Bestler Dereler bölgesinde 7 Nisan günü çıkan çatışmada Astsubay **Muhterem Yağbasan** adlı asker ile **bir HPG militanın** yaşamını yitirdiği bildirildi.

7 Nisan günü Şırnak'ın Küpeli Dağı bölgesinde çıkan çatışmada **Şeref Bulut** adlı er ve korucu **Metin Kaya** yaşamını yitirdi. Bingöl'ün Kiğı İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada da **üç asker** öldü.

Şırnak yakınlarındaki Bestler Dereler bölgesinde süren operasyon sırasında 8 Nisan günü çıkan çatışmada HPG militanları **Orhan Ayus** ve **Metin Turgut** yaşamını yitirdiği bildirildi.

Bingöl'ün Yayladere İlçesi yakınlarındaki Sağgöze bölgesinde 8 Nisan günü çıkan çatışmada **Ramazan Özen, Mithat Sümer** ve **Halil Atlas** adlı askerler, 9 Nisan günü de Astsubay **Bülent Yollu** yaşamını yitirdi.

Tunceli'nin Hozat ve Çemişgezek İlçeleri arasındaki bölgede 8 Nisan günü çıkan çatışmada **Solmaz Demir, Yunus Gündoğdu, Gülender Çakmak** ve **Ergani Aslan** adlı dört DHKP-C militanı yaşamını yitirdi. Çatışmada, DHKP-C militanı Cengizhan Pilav da yaralı olarak yakalandı.

Tunceli'nin Pülümür İlçesi yakınlarında 9 Nisan günü çıkan çatışmada, bir HPG militanı yaşamını yitirdi.

Hakkari'nin Şemdinli İlçesi yakınlarında 13 Nisan günü çıkan çatışmada HPG militanları

Hacı Gülbahçe, Aydın Demir, Özbey Yalçın ve **Ramazan Kaplan** yaşamını yitirdi.

Şemdinli yakınlarında süren operasyon sırasında 13 Nisan günü çıkan çatışmada **Rizgar İmad** ve **Sukar Mutfaderi** adlı HPG militanlarının öldüğü öğrenildi.

15 Nisan günü Tunceli'nin Hozat, Ovacık ve Çemişgezek İlçeleri arasındaki bölgede çıkan çatışmada **Ahmet Güngör** adlı astsubay yaşamını yitirdi, **bir er** de yaralandı. Bölgede süren çatışmalarda **12 HPG militanın** yaşamını yitirdiği, militanlardan birinin adının **İsmail Sürgeç** olduğu öğrenildi. Militanların cenazeleri, 18 ve 19 Nisan günlerinde toprağa verildi. Ölen HPG militanlarının adlarının **Mehmet Hemo, Mahmut İbrahim, Hafız Karaaslan, Aydın Gelere, Ümit Başkurt, Doğan Şengün, Jehat Binici, Bilal Sağlam, Ekber Yegane** ve **Seyithan Karakuş** olduğu öğrenildi. Aynı dönemde Şırnak yakınlarındaki çatışmalarda da **Bahattin Şadmehr** ve **Abdullah Aktürk** adlı HPG militanlarının yaşamını yitirdiği bildirildi.

15 Nisan günü Hakkâri'de çıkan çatışmalarda da **bir HPG militanın** yaşamını yitirdiği öne sürüldü.

16 Nisan günü, Şırnak yakınlarındaki Bestler Dereler bölgesinde de **bir HPG militanın** öldüğü bildirildi.

16 Nisan günü Şırnak yakınlarındaki Küpeli Dağı'nda çıkan çatışmada ölen **Hüseyin Taşkın** adlı er, 17 Nisan günü Kütahya'da toprağa verildi. Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi yakınlarında çıkan bir çatışmada ölen er **Selçuk Yabansu** da, aynı gün Muş'ta toprağa verildi.

Bingöl'ün Genç İlçesi yakınlarında 22 Nisan günü çıkan çatışmada **İkram Cirit** adlı er yaşamını yitirdi.

Şırnak yakınlarındaki Gabar Dağı'nda 23 Nisan günü çıkan çatışmada Astegmen **Metehan Atmaca** yaşamını yitirdi.

Hatay'ın Hassa İlçesi Hacılar Köyü yakınlarında çıkan bir çatışmada yaralanan **Salih Boramanlı** adlı er 23 Nisan günü hastanede yaşamını yitirdi.

2 Mayıs günü Hatay'ın Hassa İlçesi'ne bağlı Hacılar ve Söğük Köyleri arasındaki bölgede çıkan çatışmada **Filiz Ürün** adlı bir HPG militanı öldü. HPG'den yapılan açıklamada, militan

nın silahsız olduğu ve yakalandıktan sonra öldürüldüğü iddia edildi.

4 Mayıs günü Diyarbakır'ın Lice İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada Üsteğmen **Muhammed Ali Demir** yaşamını yitirdi, iki astsubay ve bir er yaralandı. Yaralanan askerlerin adlarının Astsubay **Cevat Alakurt**, Astsubay **Ali Haydar Kapkaç** ve er **İbrahim Kalıpçı** olduğu öğrenildi.

5 Mayıs günü Şırnak yakınlarındaki Bestler Dereler bölgesinde çıkan çatışmada, **Servet Yıldırım** ve **Ayhan Demirci** adlı erler yaşamını yitirdi.

6 Mayıs günü Hacılar Köyü yakınlarındaki boş bir eve düzenlenen operasyonda iki HPG militanının yaşamını yitirdiği, bir militanın da yakalandığı bildirildi. Militanlarının adlarının **Mehmet Ali Kaynun** ve **Ulaş Gökel** olduğu öğrenildi.

6 Mayıs günü Diyarbakır'ın Kulp İlçesi'ndeki resmî binalara düzenlenen silahlı saldırıda yaralanan polis memuru **Recep Çakıl**, 18 Mayıs günü hastanede yaşamını yitirdi.

HPG militanları, 11 Mayıs gecesi Bingöl'ün Genç İlçesi'nde kamu kurumlarına silahlı saldırı düzenledi. Şehit Cihan Bayık Polis Karakolu, İlçe Emniyet Müdürlüğü, Askerlik Şubesi ve Kaymakamlık binasına düzenlenen saldırıda ölen ya da yaralanan olup olmadığı öğrenilemedi.

18 Mayıs günü Diyarbakır'ın Lice İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada **Yavuz Yıldırım** adlı er yaşamını yitirdi, **dört asker** yaralandı. Bingöl'e bağlı Topalan Köyü yakınlarında çıkan çatışmada da **üç asker** yaralandığı bildirildi.

20 Mayıs günü Van'ın Muradiye İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada **Selim Dere** ve **Mustafa Ökten** adlı erler yaralandı.

Mayıs ayı ortasında, Tunceli'nin Hozat İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada **bir astsubay** ve **bir uzman çavuş** yaralandı. Çatışmada **bir HPG militanının** da yaşamını yitirdiği iddia edildi.

Haziran ayı başında, Bingöl'ün Çiçekdere mevkiinde HPG militanları tarafında orman işçilerine düzenlenen saldırıda **4 işçi** yaşamını yitirdi, **4 işçinin** de yaralandığı bildirildi.

Haziran ayı başında, Tunceli'nin Çiçekli Köyü yakınlarında çıkan çatışmada **4 HPG militanı**

yaşamını yitirdi. Hakkâri'nin Kavaklı bölgesinde de **bir HPG militanı** yaşamını yitirdi.

Tunceli'nin Pülümür İlçesi'nde bulunan Kocatepe Jandarma Karakolu'na 4 Haziran günü saldırı düzenlendi. Saldırıda **7 asker** yaşamını yitirdi, **7 asker** de yaralandı. Ölen askerlerin adlarının **Erdem Erkaçtı**, **Eraslan Güngör**, **Burhan Yalçın**, **Emrah Kayadelen**, **Mustafa Arslan**, **İlhan Sağlam** ve **Eyüp Yabangülü** olduğu bildirildi.

Haziran ayı başlarında, Bingöl'ün Dallitepe Köyü yakınlarında çıkan çatışmada **bir HPG militanının** yaşamını yitirdiği bildirildi.

Genelkurmay Başkanlığı'ndan 11 Haziran 2007'de yapılan açıklamaya göre 16 Ocak ile 11 Haziran tarihleri arasında **50 asker** yaşamını yitirdi. Açıklamaya göre çıkan çatışmalarda ya da olaylarda da **15 kişi** ve **altı köy korucusu** yaşamını yitirdi. 1 Nisan ile 11 Haziran tarihleri arasında ise **75 HPG militanı** yaşamını yitirenken, **62 militan** yakalandı, **24 militan** da teslim oldu.

10 Haziran günü Bitlis'in Mutki İlçesi'ne bağlı Bağarası Köyü yakınlarında çıkan çatışmada **bir HPG militanı** öldürüldü.

Haziran ayı ortalarında, Erzincan'ın Kemah İlçesi yakınlarında çıkan bir çatışmada Onbaşı **Ahmet Bilgiç**'in yaşamını yitirdiği, **bir asker** de yaralandığı bildirildi.

18 Haziran günü Tunceli yakınlarındaki Söğütlü Çeşme bölgesinde askerî konvoyu saldırı düzenlendi. Saldırıda **bir astsubayla iki erin** yaralandığı öğrenildi. Siirt'in Eruh İlçesi yakınlarındaki Çuraf Dağı'nda çıkan çatışmada **3 HPG militanının**; Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi yakınlarında ise **bir HPG militanının** yaşamını yitirdiği bildirildi. Şırnak yakınlarındaki Gabar Dağı'nda çıkan iki ayrı çatışmada **3 asker** yaşamını yitirdiği, **7 asker** de yaralandığı bildirildi. Ölen askerlerden birinin adının **Ramazan Cuma** olduğu iddia edildi.

Haziran ayı ortalarında, Gümüşhane'nin merkeze bağlı Kırıklı Köyü yakınlarında çıkan çatışmada **1 asker** yaşamını yitirdiği, **1 asker** de yaralandığı bildirildi.

Gümüşhane'nin Çamlıköy Köyü yakınlarındaki Hasandağı bölgesinde 19 Haziran günü çıkan çatışmada da **Basri Aslan** adlı er öldü. Çatışmada **3 HPG militanının** da öldüğü bildirildi.

HPG tarafından yapılan açıklamada 19 Haziran günü Gümüşhane'nin Kıvrıklı Köyü yakınlarında çıkan çatışmada **4 asker**in yaşamını yitirdiği, **2 asker**in de yaralandığı iddia edildi. Aynı gün akşam saatlerinde çıkan çatışmada ise **2 asker**in yaşamını yitirdiği, **2 asker**in de yaralandığı bildirildi.

19 Haziran günü Tunceli'nin Baylık (Welikan) Köyü yakınlarında çıkan çatışmada **bir astsubay**ın yaralandığı bildirildi.

24 Haziran günü Diyarbakır'ın Silvan İlçesi'ne bağlı Bayrambaşı Beldesi yakınlarında çıkan çatışmada **bir geçici köy korucusunun** yaşamını yitirdiği, **Mehmet Zaman Sümbül** adlı korucunun da yaralandığı bildirildi. Yapılan resmî açıklamada ise çatışmada ölen olmadığı, **Mehmet Şirin** ile **Mehmet Zaman Simpil** isimli korucuların yaralandığı ileri sürüldü. Yeni Şafak gazetesinden yer alan habere göre ise çatışmada köy korucusu **Abdullah Orak** yaşamını yitirdi; **Mehmet Zaman Simpil** yaralandı. Çatışmanın ardından gerçekleştirilen operasyonlarda ise **2 HPG militanı** yaşamını yitirdi.

21 Haziran günü Tunceli'nin Baylık Köyü yakınlarında çıkan çatışmada **2 HPG militanı** yaşamını yitirdiği, **bir astsubay** ile **bir uzman çavuşun** yaralandığı bildirildi. HPG tarafından yapılan açıklamaya göre Tunceli-Elazığ Karayolu yakınlarında 21 Haziran günü çıkan çatışmada bir asker ve 2 HPG militanı yaşamını yitirdi, 2 asker de yaralandı. Ölen militanın adlarının Erdem Erdal koda adlı **Aslan Güze** ve Amed Colemerg kod adlı **Günay Taş** olduğu bildirildi.

23 Haziran günü Diyarbakır'ın Silvan İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada **bir köy korucusunun** yaşamını yitirdiği, bir köy korucusunun da yaralandığını bildirdi. Aynı çatışmada **Bedri Odabaşı** ve **Velit Meiş** adlı HPG militanlarının da yaşamını yitirdiği açıklandı.

Tunceli'de bulunan Karşılar Jandarma Karakolu'na 23 Haziran günü yakıt yüklü bir tankerle intihar saldırısı düzenledi. Saldırı sırasında tankerde bulunan **bir HPG militanı** ile tankerin sürücüsü **Hüseyin Tamer** öldü.

Haziran ayı sonlarında, Tunceli'nin Çemişgezek İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada **üç asker**in yaralandığı, **3 HPG militanın**ın da öldüğü öğrenildi.

Haziran ayı sonlarında, Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde bulunan Cilo Dağı'nda çıkan çatışmada **3 HPG militanın**ın yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Bingöl'ün Yayladere İlçesi'nde 24 Haziran günü çıkan çatışmada **3 asker**in yaralandığı öğrenildi.

25 Haziran günü HPG tarafından yapılan açıklamada da Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi yakınlarındaki Kato Jirka Dağı'nda çıkan çatışmada **3 asker**in öldüğü; aynı günü Şırnak yakınlarındaki Bestler Dereler bölgesinde de bir askerî helikopterin düşürüldüğü iddia edildi.

27 Haziran günü HPG tarafından Şırnak'ın Uludere İlçesi yakınlarındaki Kelameme Dağı'nda çıkan çatışmada **Mehmet Tanrıbuyurdu, Osman Göktepe, Rızki Kaplan, Süleyman Süleyman (Fevzi Afrin), Mustafa Altun, Cengiz Milan, Rojda Nas ve Cihan Unat** adlı HPG militanlarının yaşamını yitirdiği açıklandı. HPG militanlarının yakalandıktan sonra önce zehirlendiği daha sonra da vurulduğu ileri sürüldü.

27 Haziran günü Şırnak yakınlarındaki Cudi ve Besta Dağlarında çıkan çatışmalarda **6 asker**in yaralandığı ileri sürüldü.

30 Haziran günü Bingöl'ün Yedisu İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada HPG militanı **Halim Sönmez** (Ciwan Zaza) öldüğü açıklandı.

Tunceli Valiliği'nden yapılan açıklamaya göre, 4 Temmuz gecesi, Tunceli'nin Pülümür İlçesi yakınlarında Geyiksu Beldesi'nde çıkan çatışmada **iki HPG militanı** yaşamını yitirdi. Bingöl'ün Yedisu İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada ise **bir HPG militanı** ile köy korucusu **Firar Çetin** yaşamını yitirdi.

12 Temmuz günü, Erzincan'ın Kemah ile Bingöl'ün Genç İlçelerindeki operasyonlarda meydana gelen patlamada ve çatışmada **2 asker** yaşamını yitirdi, **1 asker** de yaralandı.

14 Temmuz'da, İHD Diyarbakır Şubesi, 2007 yılının ilk altı ayında toplam **111 güvenlik görevlisinin** ve **109 HPG militanın**ın çatışmalarda hayatını kaybettiğini; **149 güvenlik görevlisi** ile **2 HPG militanın**ın ise yaralandığını söyledi. Çatışmalarda **2 sivilin** yaşamını yitirdiği ve 6'sının ise yaralandığı belirtilen raporda toplam 16 kuşku ölüm gerçekleştiğini bildirdi. 3 kişi-

nin inançları nedeniyle saldırıya uğradığını ifade etti.

Genelkurmay Başkanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre 19 Temmuz-26 Temmuz günleri arasında çıkan çatışmalarda **3 HPG militanı** yaşamını yitirdi, **10 HPG militanı** sağ olarak yakalanırken, 5 HPG militanı da teslim oldu.

20 Temmuz'da, Şırnak'ta çıkan çatışmada **iki HPG militanı** yaşamını yitirdi. Olayın basına yansımalarından sonra açıklama yapan HPG ise olayı yalanladı.

27 Temmuz'da, Giresun'un Alucra İlçesi Tepeköy Köyü kırsalında güvenlik güçleri ile HPG militanları arasında çıkan çatışmada Uzman Çavuş **Saadettin Yazıcı** yaşamını yitirdi.

30 Temmuz günü Mardin'in Nusaybin İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada Uzman Çavuş **Muzaffer Karaca** yaşamını yitirdi, **iki asker** de yaralandı.

Tunceli'nin Hozat İlçesi yakınlarında 31 Temmuz günü çıkan çatışmada **bir asker** yaralandı.

1 Ağustos günü HPG tarafından yapılan açıklamada ise Temmuz ayında çıkan çatışmalarda **52 asker** ile **9 HPG militanın** yaşamını yitirdiği ileri sürdü.

1 Ağustos tarihinde, Tunceli'de Ovacık İlçesi'nin Mercan Dağları Katirgediği mevkiinde güvenlik güçleriyle HPG militanları arasındaki çatışmada **6 HPG militanı** yaşamını yitirdiği.

2 Ağustos günü, Tunceli'in Ovacık İlçesi'ne bağlı Mercan Dağları bölgesinde, dün yaşanan şiddetli çatışmada **3 asker**in -Jandarma üstçavuş **Fatih Çarman**, Jandarma Komando **Murat Çökmez** ve **Mehmet Kırıl-** yaşamını yitirdiği bildirildi. Tunceli Valiliği çatışmada 5 militanın da yaşamını yitirdiğini bildirdi. Ayrıca, Ovacık ve Hozat İlçelerindeki operasyonlarda **1'i astsubay 3 güvenlik görevlisi** ile **5 militan** yaşamını yitirdi.

5 Ağustos günü, HPG'ye yakın kaynaklar Diyarbakır'a bağlı Dicle İlçesi kırsalında yaşanan çatışmalarda **4 asker**in öldüğünü ileri sürdü. Aynı gün saat 22:00 sıralarında ise Van'ın Gürpınar İlçesi Cepkenli Köyü'ne gelen 3 HPG'li, köylülerden kendilerine yiyecek ve giyecek vermelerini istedi. Erzak vermeyeceğini söyleyen 55 yaşındaki **İkram Öner**'i köy çıkışı-

na götürülen teröristler, el ve ayaklarını bağlayıp kurşuna dizdi.

5 Ağustos günü aynı bölgede çıkan çatışmada **bir HPG militanın** yaşamını yitirdiği, **1 astsubay**ın da yaralandığı öğrenildi.

10 Ağustos günü HPG tarafından yapılan açıklamaya göre Hakkâri yakınlarında çıkan çatışmada 3 asker öldü, 7 asker de yaralandı.

17 Ağustos'ta örgüt üyeleriyle çıkan çatışmada Uzman Çavuş **İzzet Emir** ve **2 HPG militanı** yaşamını yitirdi, 3 güvenlik görevlisi hafif yaralandı.

20 Ağustos günü, Osmaniye'nin Zorgun Yaylası yakınlarında çıkan çatışmada **bir asker**in yaşamını yitirdiği bildirildi. Aynı gün, HPG'ya yönelik Hakkâri'nin Karadağ bölgesinde güvenlik güçlerince icra edilen operasyonda **1 militanın** yaşamını yitirdiği öğrenildi.

22 Ağustos günü, TSK'nın Bingöl'de düzenlediği operasyonda çıkan çatışmalarda **7 asker** yaşamını yitirdi, **4 asker** de yaralandı.

24 Ağustos günü güvenlik güçlerinin Şırnak'ın Uludere İlçesi'ne Bağlı Uzungeçit ve Gülyazı Beldeleri arasında bulunan Tenin Tepelerinde başlattığı operasyon kapsamında çıkan çatışmada **11 HPG militanın** ve **2 uzman çavuşun** yaşamını yitirdiği bildirildi. Aynı gün, Erzincan'ın İliç İlçesi ile Kuruçay Köyü arasındaki bölgede askerî konvoyu ateş açılması sonucu **2 asker** yaralandı. Demokratik Toplum Partisi (DTP) 1 Eylül Dünya Barış Günü nedeniyle yayınladığı mesajda, Şırnak'ın Uludere İlçesi yakınlarında 11 HPG'linin öldüğü operasyonda "kimyasal silah" kullanıldığını iddia etti. DTP'den 30 Ağustos'ta yapılan yazılı açıklamada, "Şırnak'ın Uludere İlçesi kırsalında yapılan operasyonda ölenlerin cenazeleri, ailelerine teslim edilmedi. Bu durum, operasyonda kimyasal silah kullanıldığı iddiasını güçlendirmektedir" görüşüne yer verildi.

28 Ağustos günü, Genelkurmay Başkanlığı'nın internet sitesinde yer alan duyuruda, Diyarbakır'ın Dicle İlçesi'nde güvenlik güçleri ile bir grup HPG militanı arasında çıkan çatışmada, **bir militanın** "yaralı olarak ele geçirildiği" ayrıca Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi kırsalında güvenlik güçleriyle terör örgütü PKK mensupları arasında çıkan çatışmada, ilk belirlemelere

göre, **2 militanın** silahlarıyla birlikte “ölu ele geçirildiği” bildirildi.

28 Ağustos 2007’de Şırnak’ın Beytüşşebap İlçesi’nde ise **bir militanın** yaşamını yitirdiği bildirildi.

28 Ağustos günü, Bingöl’ün Genç İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada da **2 güvenlik görevlisi** yaralandı.

29 Ağustos tarihinde, Van’ın Başkale İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada **2 HPG militanın** yaşamını yitirdiği bildirildi. Aynı gün, Bingöl’de çıkan çatışmada ise **2 asker**in yaralandığı belirtildi. Ayrıca, Diyarbakır’ın Dicle İlçesi yakınlarında sürdürülen operasyonda bir HPG militanın yakalandığı açıklandı.

30 Ağustos tarihinde, Siirt Valiliği’nden yapılan açıklamada Pervari İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada **8 HPG militanın** yaşamını yitirdiği, **bir geçici köy korucusunun** da yaralandığı bildirildi. Genelkurmay Başkanlığı’nın resmî internet sitesinde ise meydana çatışmada **7 militanın** ve **bir köy korucusunun** yaşamını yitirdiği, **1 militanın** ise sağ yakalandığı bilgisi-neri yer verildi.

HPG tarafından yapılan açıklamada, 30 Ağustos-1 Eylül 2007 tarihleri arasında, Şırnak yakınlarında çıkan çatışmalarda **10 asker**in yaşamını yitirdiği ileri sürüldü. Açıklamada Kars’ın Sarıkamış İlçesi’nde **bir itiraftının** da öldürüldüğü bildirildi. Açıklamada, 30 Ağustos günü Şırnak’ın Uludere İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada 4 asker; 31 Ağustos günü Gabar Dağı’nda ise bir asker; yine aynı bölgede 1 Eylül günü çıkan çatışmalarda ise 5 asker öldüğü ileri sürüldü.

Genelkurmay Başkanlığı’ndan yapılan açıklamada ise 2007 yılının 1 Ocak-31 Ağustos tarihleri arasında 159 HPG militanın yaşamını yitirdiği, 128 militanın ise sağ olarak ele geçirildi, 75 militanın da teslim olduğu duyuruldu.

12 Eylül 2007’de Siirt yakınlarında çıkan bir çatışmada **4 HPG militanın** yaşamını yitirdiği öğrenildi.

14 Eylül günü Kars’ın Digor İlçesi’nde **bir HPG militanı** yaşamını yitirdi.

15 Eylül günü Batman’ın Beşiri İlçesi yakınlarında çıkan çatışmada **bir HPG militanı** yaşamını yitirdi, **2 HPG militanı** ise yaralı olarak yakalandı.

15 Eylül’de Siirt yakınlarında çıkan bir çatışmada **2 geçici köy korucusunun** yaralandığı öğrenildi.

17 Eylül günü Iğdır’ın Aralık İlçesi’nde çıkan çatışmada **bir HPG militanı** yaşamını yitirdi.

18 Eylül’de Bitlis’te bulunan Çeltikli Jandarma Karakol Komutanlığı’na saldırı düzenlendi. Saldırıda jandarma er **Erkut Babacan** yaşamını yitirdi, jandarma er **Mustafa Şahin** yaralandı.

Aynı gün Hakkâri’nin Şemdinli İlçesi’nde **İsmail Özkan** adlı köylünün HPG militanları tarafından öldürüldüğü öğrenildi.

19 Eylül günü Şırnak’ın Beytüşşebap İlçesi yakınlarındaki Kato Dağı’nda çıkan çatışmada **5 HPG militanın** yaşamını yitirdiği bildirildi.

22 Eylül’de Hakkâri’nin Çukurca İlçesi’nde yapılan operasyonlarda **4 HPG militanı** yaşamını yitirdi.

22 Eylül’de TSK’nin HPG’ye yönelik operasyonları çerçevesinde Şırnak’ın Beytüşşebap İlçesi, Kato Dağı’nda **10 HPG militanı** yaşamını yitirdi, **1 HPG militanı** da yaralandı.

22 Eylül günü Van’ın Çaldıran ve Çatak İlçelerinde güvenlik güçlerine HPG’lilerce açılan ateşte **2 asker**in yaralandığı bildirildi.

23 Eylül’de Hakkâri’nin Yüksekova İlçesi’ne bağlı Dağlıca bölgesinde HPG militanları ile askerler arasında çıkan çatışmada **5 asker** yaralandı.

23 Eylül günü Van ve Siirt’te TSK ile HPG militanları arasında yaşanan çatışmalarda **9 asker**in yaşamını yitirdiği bildirildi.

29 Eylül 2007’de, Şırnak’ın Beytüşşebap İlçesi’nde, yolcu minibüsüne açılan ateş sonucu **13 kişi** yaşamını yitirdi, **2 kişi** yaralandı. Olay üzerine bölgeye giden Meclis İnsan Hakları Komisyonu üyeleri faille ilgili bir bilgiye ulaşamazken Genelkurmay, oluşturduğu özel güvenlik bölgesine, Beytüşşebap’ı da dahil etti. 18 Ekim 2007’de TBMM İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu’nun, Şırnak’ta 13 sivilin ölümlüyle sonuçlanan saldırıya ilişkin hazırladığı rapor tamamlandı. “Katliamın PKK tara-

findan düzenlendiği kanaatine varıldığı" bildirildi. Akın Birdal rapora muhalefet serhi koydu. Birdal, gerekli inceleme süresinin tamamlanmaması nedeniyle, olayın faillerine ilişkin kesin bir kanaate varamadığını da belirtti.

29 Eylül 2007 tarihli bir habere göre, Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi, İncebel Dağları bölgesinde 15 gündür devam eden operasyonlarda **20 HPG militanı** yaşamını yitirdi.

29 Eylül günü Irak sınırında görev yapan askerî birliğe HPG'lilerin saldırı düzenlemesi üzerine çıkan çatışmada **2 HPG militanı** yaşamını yitirdi.

1 Ekim'de Genelkurmay'ın yaptığı açıklamaya göre TSK'nin 1 Ocak-30 Eylül 2007 tarihleri arasında yürüttüğü operasyonlarda, ocak ayında 18, şubat ayında 8, mart ayında 28, nisan ayında 78, mayıs ayında 62, haziran ayında 65, temmuz ayında 38, ağustos ayında 65, eylül ayında da 55 olmak üzere toplam 417 HPG militanı öldü.

4 Ekim'de Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde çıkan çatışmada **3 HPG militanı** yaşamını yitirdi, **1 asker** yaralandı.

4 Ekim'de Siirt'te bir militan yakalandı, Şırnak'ta mayın patlamasından **2 asker** yaralandı.

6 Ekim günü Van'ın Başkale İlçesi'nde HPG'liler tarafından piyade bölük komutanlığına açılan ateş sonucu, **1 askerin** yaşamını yitirdiği bildirildi.

7 Ekim 2007 tarihinde Şırnak'ta HPG tarafından yapılan bir saldırıda, **13 asker** yaşamını yitirdi.

8 Ekim'de TSK'nin HPG'ye yönelik düzenlediği operasyonlarda **1 HPG militanı** yaşamını yitirdi.

21 Ekim gecesi, Genelkurmay'ın açıklamasına göre, Hakkâri'de Dağlıca mevkiinde, HPG'li militanlar ile TSK arasına çıkan çatışmada **12 asker** ve **32 HPG militanı** yaşamını yitirirken, **16 asker** de yaralandı. ANF'nin açıklaması ise **40 askerin** öldüğü **8 askerin** de HPG'liler tarafından rehin alındığı şeklinde oldu. Yaşanan çatışma hakkında TİHV ve İHD ortak basın açıklaması yaptı.

22 Ekim'de, 21 Ekim gecesi Hakkâri-Dağlıca'da yaşanan saldırının ardından Genelkurmay, sekiz askerle irtibat kurulamadığını duyurdu.

Bağlantı kurulamayan askerlerin adları ise: 1- Ramazan Yüce, Mardin, Piyade Er, 2- İrfan Beyaz, Antep, Er, 3- Mehmet Şenkul, Niğde, Çavuş, 4- Nihat Başova, Konya/Cihanbeyli, Er, 5- İlhami Demir, Ağrı/Patnos, Er, 6- Fatih Atakul, Denizli, Er, 7- Halis Tan, Adana, Uzman Çavuş, 8- Orhan Şabanoğlu'dur. Kaçırılan askerler 4 Kasım günü Kuzey Irak'ta serbest bırakıldı.

HPG, Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'de 22 Ekim günü, çıkan çatışmada **2 militanın** yaşamını yitirdiğini bildirdi.

Genelkurmay Başkanlığı'nun resmî internet sitesinde 25 Ekim'de yer alan açıklamaya göre, devam eden operasyonlarda **30'dan fazla HPG militanın** yaşamını yitirdiği; 2007 yılı başından bu yana yaşamını yitiren militan sayısının da 261 olduğu bildirildi.

27 Ekim akşamı Bingöl Kültür Mahallesi'nde devriye gezen polis aracına kimliği belirsiz kişilerce ateş açılması sonucu polis memuru **Kadir Söğüt** yaralandı.

28 Ekim'de Tunceli'de yapılan operasyonda **15 HPG militanın** yaşamını yitirdiği bildirildi. Operasyon kapsamında Tunceli-Erzincan karayolu ulaşıma kapandı.

29 Ekim günü Şırnak'ın Cudi ve Gabar Dağlarında sürdürülen operasyonlarda ismi açıklanmayan **bir asker** ile Jandarma Uzman Çavuş **Ercan Çiçek**, Uzman Çavuş **İlyas Karadavut** ve Kıdemli Üstçavuş **Halil Özçelik** yaşamını yitirdi.

30 Ekim'de Bingöl'ün Genç İlçesi'nde TSK mensuplarıyla HPG militanları arasında çıkan çatışmada **bir uzman çavuş** yaralandı.

3 Kasım'da Şırnak'ın İdil İlçesi kırsalında süren operasyonlarda **3 HPG militanı** ile **Ramazan Birgül** (30) adlı geçici köy korucusu yaşamını yitirdiği bildirildi. Ayrıca Bingöl'ün Karlıova kırsalındaki çatışmada da **bir HPG militanı** yaşamını yitirdi.

6 Kasım gecesi Tunceli'de Uzunçayır Jandarma Karakolu'na HPG'li militanlarca yapılan silahlı saldırıda **bir asker** yaşamını yitirdi.

13 Kasım'da Şırnak'taki Gabar Dağı'nda devam eden operasyonlarda güvenlik güçleri ile HPG militanları arasında çıkan çatışmada **bir üsteğ-**

men ve üç erin yaşamını yitirdiği, **9 asker** yaralandığı ve yaralılardan 5'inin durumunun ağır olduğu öğrenildi.

1 Aralık'ta Şırnak kırsalında düzenlenen operasyonda 2 HPG militanının, 2 Aralık'ta da Siirt'in Erüh İlçesi'nde düzenlenen operasyonda 2 HPG militanının öldüğü bildirildi.

3 Aralık'ta Şırnak Gabar Dağı'nda düzenlenen operasyonda 1 yüzbaşının ve 6 HPG militanının öldüğü öğrenildi. Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde sınır ötesindeki PKK kamplarına top atışı yapılırken meydana gelen kazada 1 asker öldü, 5 asker de yaralandı.

25 Aralık, Genelkurmay Başkanlığı, Şırnak'ın Küpeli Dağı'nda gerçekleştirilen operasyonda **5 HPG militanının** yaşamını yitirdiği açıklandı.

26 Aralık sabahı Genelkurmay Başkanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre, Şırnak'ın Küpeli Dağı bölgesinde devam eden operasyonlar kapsamında yaşanan çatışma sonucunda **6 HPG militanı** yaşamını yitirdi, 2'si de sağ yakalandı.

30 Aralık'ta Bingöl'ün Genç İlçesi'nde, güvenlik güçleriyle HPG militanları arasında çıkan çatışmada **1 geçici köy korucusu** yaralandı.

Sınır ötesi operasyonlar

17 Ekim 2007'de sınır ötesi askerî harekât yapılabilmesi için hükümete bir yıl süreyle yetki verilmesini öngören tezkere, TBMM Genel Kurulu'nda 19 red oyuna karşı 507 oyla kabul edildi.

Genelkurmay Başkanlığı'nın 1 Aralık'ta yaptığı basın açıklamasında yer alan bilgilere göre, 28 Kasım 2007'de verilen operasyon yetkisinin ardından, 1 Aralık 2007'de Irak sınırları içinde bir bölgeye operasyon düzenlendi.

Genelkurmay Başkanlığı'nın 16 Aralık 2007'de yaptığı basın açıklamasında yer alan bilgilere göre, "Irak'ın kuzeyindeki Zap, Avaşin, Hakurk bölgeleri ile derinlikteki Kandil Dağı'nın Irak tarafında kalan kesimlerinde tespit edilen PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne ait hedefler, Türk Hava Kuvvetleri savaş uçaklarının 16 Aralık 2007 günü saat 01:00'dan itibaren uyguladığı, geniş kapsamlı bir hava harekâtı ile vurulmuştur". Operasyonda PKK'nin merkez komuta karargâhının yok edildiği ve HPG'nin üst düzey bir isminin öldüğü ileri sürüldü. Kuzey Irak'taki Kürt yetkililerin yaptığı açıklama-

lamalara göre hava operasyonunda Esterokan Köyü'nde bir kadın hayatını kaybetti. Operasyonda toplam 6 kişi yaralandı. HPG ise hava operasyonu sonucu 5 militanın ve 2 sivilin öldüğünü bildirdi. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) sözcüsü Astrid van Genderen TSK'nin 15 Aralık 2007'de düzenlediği sınır ötesi operasyon sonucunda 300 ailenin, 1800 kişinin, yaşadığı yerleri terk etmek zorunda kaldığını bildirdi. Sözcü ayrıca 10 köyün zarar gördüğünü, bir kadının öldüğünü ve en az altı kişinin yaralandığını, 200'den fazla büyük baş hayvanın öldürüldüğünü ileri sürdü.

Genelkurmay Başkanlığı'nın 17 Aralık 2007'de yaptığı basın açıklamasında yer alan bilgilere göre, "Irak'ın kuzeyinde ve Kandil Dağı bölgesindeki PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne ait hedeflerin, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından 16 Aralık 2007 günü saat 01:00'dan itibaren icra edilen hava harekâtı ve karada konuşlu ateş destek vasıtaları ile vurulduğu kamuoyuna açıklanmıştır".

Genelkurmay Başkanlığı'nın 18 Aralık 2007'de yaptığı basın açıklamasında yer alan bilgilere göre, "(...) 17-18 Aralık gecesi Türkiye-Irak sınırını geçmeye çalışan bir grup terörist görüntüsü alınmıştır. Bölgede konuşlu kara birlikleriyle sıcak takip kapsamında icra edilen küçük çaplı bir operasyon sonucu, söz konusu gruba ağır bir darbe vurulmuştur".

Genelkurmay Başkanlığı'nın 22 Aralık 2007'de yaptığı basın açıklamasında yer alan bilgilere göre, "Irak'ın kuzey kesiminde, 22 Aralık 2007 günü öğlen saatlerinde tespit ve teşhis edilen PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne ait önemli bazı hedefler; Türk Hava Kuvvetlerine mensup savaş uçakları tarafından 14:25-15:00 saatleri arasında vurulmuştur".

Genelkurmay Başkanlığı'nın 26 Aralık 2007'de yaptığı basın açıklamasında yer alan bilgilere göre, "Türk Silahlı Kuvvetlerinin Irak'ın kuzeyinde uzun süreden beri izlediği büyük bir terörist grubun, Zap bölgesinde bulunan 8 adet mağara ve barınaklarda kışı geçirmeye hazırlandığı tespit edilmiştir. Türk Hava Kuvvetlerine bağlı savaş uçaklarımız, 26 Aralık 2007 günü sabah saatlerinden itibaren, söz konusu terörist gruba ait hedefleri etkili bir nokta operasyonu ile vurmuşlardır".

6- SİVİL ÇATIŞMALAR

9 Ocak günü Erzincan'da bir grup sağ görüşlü öğrenci, sol görüşlü öğrencilere saldırdı. Edinilen bilgiye göre, sağ görüşlü Oğuzhan Karatepe'yi dövdükleri iddiasıyla bazı öğrencilerin gözaltına alınmasından sonra Enez Bediz Karakolu'nun önünde toplanan sağ görüşlü öğrenciler, sol görüşlü öğrencilere saldırdı. Olayda, İsa Tam, Coşkun Demir ve İbrahim Çeliker adlı öğrenciler bıçakla yaralandı. Olay nedeniyle 12 öğrenci gözaltına alındı.

Hatay'ın Dörtüyl İlçesi

25 Ocak 2007'de Hatay'ın Dörtüyl İlçesi'nde Kürt kökenli Murat Kurt, Erdal Döndü, Ferhat Demir, Metin Kurt ve Cezmi Ersöz adlı lise öğrencilerinin sağ görüşlüler, polisler ve belediye işçileri tarafından ağır biçimde dövüldüğü ve bıçakla yaralandığı bildirildi. Yaralılardan Murat Kurt, olayı şöyle anlattı: "Dörtüyl Lisesi'nde okuyan ülkücü öğrenciler ve Kürt öğrenciler arasında bir tartışma çıkmıştı ama polis iki tarafı barıştırmıştı. Biz Atatürk Parkı'nda oturuyorduk, birden bıçaklı ve sopalı bir grubun saldırısına uğradık. Kendimi korumak için karşılık verdiğimde, bıçak ile yaralandım. Saldıranlar bizden yaşça büyüktü, bize 'bizimkiler dün ellerini size öptürdü, biz de size ayaklarımızı öptüreceğiz' dedi ve saldırmaya başladı. Saldırganlar ile birlikte polis ve belediyenin temizlik personeli de saldırdı". Güvenlik güçlerinin hafif yaralı dört öğrenciyi ve bir saldırganı gözaltına aldığı öğrenildi.

Hatay'ın Dörtüyl İlçesi'ndeki Mustafa Kemal Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu'nda okuyan Kürt kökenli öğrenciler, 13 Şubat'ta yeniden sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Olayda, Metin Kurt, Ferhat Demir (Demirbaş) ve adı öğrenilemeyen üç öğrenci bıçakla yaralandı. Metin Kurt kaldırıldığı İskenderun Devlet Hastanesi'nde öldü. Durumu ağır olan Ferhat Demir'in de Adana Numune Hastanesi'ne sevk edildiği bildirildi. Saldırıdan sonra yaralı arkadaşlarını hastaneye götürmek isteyen 15 öğrencinin gözaltına alındığı, saldırganlardan ise gözaltına alınan olmadığı öğrenildi. Metin Kurt, 14 Şubat günü toprağa verildi.

Ferhat Demir (Demirbaş), saldırganların "Atatürkçü Düşünce Derneği ile ilişkisi olduğunu" iddia etti. Saldırıya uğrayan öğrencilerden Ali Demirkıran ise şunları söyledi: "Bıçakla Ferhat

ve beni yaraladılar. Metin arkalarından kovalarken, kalbine aldığı tek darbeye ağır bir şekilde yaralandı. Metin'i Muzaffer adlı kişi bıçakladı. Muzaffer olaydan sonra bir binaya saklandı. Polislere söylememize rağmen saldırganı gözaltına almadılar". Demirkıran, "yarım saat yaralı bir şekilde yerde bekletildik. Polislere, 'bizi hastaneye kaldırın' dememize rağmen, kaldırmadılar. Metin hastaneye kaldırıldıktan hemen sonra kan kaybından yaşamını yitirdi" dedi. Olaydan sonra gözaltına alınan Kürt kökenli dokuz öğrencinin de serbest bırakıldığı öğrenildi.

6 Mart günü DTP Elazığ İl Örgütü tarafından Ahmet Aytar Kapalı Spor Salonu'nda düzenlenen "Demokrasi ve Barış Şöleni"ne sağcı bir grup saldırdı. Spor salonunun girişinde toplanarak slogan atan sağ görüşlüler polisler tarafından uzaklaştırıldı. Daha sonra aynı grup salonu taşıdı.

8 Mart günü Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi'nde pankart asmak isteyen Halkevleri üyesi öğrencileri, sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Olayda, Halkevleri üyesi beş öğrenci hafif yaralandı.

1 Nisan günü Zonguldak'ın Ereğli ilçesinde TKP tarafından yürütülen "ABD'den Korkmuyoruz" kampanyası için imza toplayan bir grup, sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Saldırını kınamak için 2 Nisan günü Ereğli Belediye Meydanı'nda toplanan TKP'liler de saldırıya uğradı. Kavga sırasında TKP üyesi bir gencin linç edilmesi polisler tarafından önlenildi. Kavganın ardından meydan yakınlarındaki Eğitim-Sen binasına sığınan TKP'liler sağ görüşlüler tarafından taşlandı. Polisler, çoğu TKP'li altı kişiyi gözaltına aldı.

14 Nisan gecesi İstanbul Okmeydanı'nda "DTP'li oldukları" iddia edilen bir grup Temel Haklar Derneği'ni bastı. Baskın üzerine iki grup arasında çıkan silahlı çatışma yaklaşık bir saat sürdü. Polislerin uzun süre müdahale etmediği çatışmada Hüsnü Çetin (39), Abdullah Yiğit Alp (22), Ahmet Ömer (27), Aydın Aykanat (25) ve Kasım Ergin (23) yaralandı. Geçen hafta da Alibeyköy'de *Denge Welat* gazetesi dağıtanlar kimliği belirlenemeyen kişilerin saldırısına uğramıştı.

27 Nisan günü İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'nde sağ görüşlü bir grup, sol görüşlü öğrencilere saldırdı. 1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle stand açan sol görüşlü öğrencilere 26 Nisan günü sağ görüşlülerin sataştığı, 27 Nisan günü de yaklaşık 30 kişinin sol görüşlü dört öğrenciye saldırdığı bildirildi. Olayda, Kenan Dağdana adlı öğrenci yaralandı.

2 Mayıs günü İzmir'de bulunan Yeni Kapı Tiyatrosu'nun yönetmeni Sosyalist Gençlik Derneği üyesi Orçun Masatçı, sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Çankaya semtindeki Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) binasından çıkan Masatçı'yı üç kişinin sopalarla dövdüğü bildirildi.

3 Mayıs günü Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde "3 Mayıs Türkçülük Günü" nedeniyle ses sistemi kuran ve kutlama yapmak isteyen sağ görüşlüler, yüksek sesten rahatsız olan öğrencilere saldırdı. Öğrenciler arasındaki kavgaya, polisler tarafından engellendi.

3 Mayıs günü İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü'nde toplanan 40 kadar sağ görüşlü, sol görüşlü öğrencilere saldırdı. Saldırıda yaralanan öğrencilerden Dilan Oğuz, "öğrenci olmadıkları belli yaklaşık 40-45 kişilik bir grup üniversite içinde tekbir getirerek yürüyüş yaptı. Yanımıza gelerek bize küfür etmeye başladılar. 'Taksim'de polis size nasıl yaptıysa bizde üniversitede size yapacağız' dediler. Sonra üstümüze saldırdılar. Bıçak ve silahlarını gösteriyorlardı. Özel güvenlik olaya müdahale etmedi" dedi.

7 Mayıs günü akşam saatlerinde Kocaeli Üniversitesi öğrencisi beş kişinin sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradığı bildirildi. Olay yerine gelen polislerin saldırganlara müdahale etmediği, öğrencilerin daha sonra götürüldükleri hastanede de saldırıya uğradıkları öğrenildi.

9 Ağustos günü, Bolu İzzet Baysal Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu öğrencisi Sercan Tandoğan'ın kendilerini ülkücü olarak tanıtan kişilerce dövüldüğü öğrenildi. Olay sırasında Sercan Tandoğan'ın burnunun kırıldığı bildirildi.

9 Ekim günü Şişli Ayazağa'da 17 yaşındaki fırın işçisi E.Ç., PKK sempatizanı olduğu gerekçesiyle vatandaşlar tarafından linç edilmek istendi. Gözaltına alınan E.Ç. "PKK

sempatizanı olmak", "halkı galeyana getirmek" suçlamasıyla sevk edildiği savcılık tarafından serbest bırakıldı. Öte yandan E.Ç.'ye saldıran gruptan kimsenin gözaltına alınmadığı öğrenildi. Olay gencin Ayazağa'daki bir parkta otururken cep telefonundan Ahmet Kaya'ya ait Kürtçe bir şarkıyı dinleyip eşlik etmesi üzerine başladı. Kısa süre içinde parkta toplanan bir grup, E.Ç.'ye saldırarak dövmeye başladı. Vücudunun çeşitli yerleri darp edilen E.Ç., öfkeli grubun elinden kurtulmak için kaçarak çalıştığı fırına sığındı.

12 Ekim'de Zonguldak'a bağlı Alaplı İlçesi'nde, Zonguldak Gençlik Derneği üyesi Ersin Sönmez, *Yürüyüş* dergisi okuduğu gerekçesiyle çevredeki kimi kişiler tarafından linç edilmek istendi. Öğrenciyi kurtarmak isteyen bir esnaf da saldırıya maruz kaldı.

20 Ekim günü Eskişehir Anadolu Üniversitesi (AÜ) Sosyoloji Bölümü 2. sınıf öğrencisi Ali Şaro, sağcıların saldırısına uğradı. Şaro, hastaneye kaldırıldı.

22 Ekim gecesi Adana'nın Seyhan İlçesi Selahattin Eyyübi Mahallesi'nde, 3826. sokakta gösteriler sırasında, silahla ateş edilmesi sonucu Şafak Gürbüz (20) bacağından yaralandı.

22 Ekim'de Elazığ'da 15 kişilik grup Fırat Üniversitesi öğrencisi Efkani Ataseven'e rektörlük binası önünde linç girişiminde bulundu. Öğrencinin hastaneye kaldırıldığı öğrenildi.

22 Ekim'de Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde sağcı öğrenciler tarafından düzenlenen eylemi protesto eden bir kız öğrenci linç edilmek istendi.

24 Ekim'de Şanlıurfa'da, MHP ve Ülkü Ocağı tarafından düzenlenen yürüyüş sırasında Arife Cirit (28) adlı kadın, yürüyenlere zafer işareti yaptığı iddiasıyla kalabalık tarafından linç edilmek istendi. Polisin araya girmesiyle saldırıdan kurtulan Cirit'in Terörle Mücadele Şubesi'ne götürüldüğü bildirildi.

24 Ekim akşamı Samsun Haklar ve Özgürlükler Cephesi temsilcisi Hasan Toğan ile Karadeniz Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği çalışanı Fatih Yavuz kimliği belirsiz bir grubun saldırısına uğradı. Grubun "Kana kan intikam" şeklinde bağardıkları belirtildi.

23 Ekim'de Ege Üniversitesi'nde (İzmir) yürüyüş düzenleyen sağcı öğrenciler bir öğrenciyi bıçakla yaraladı.

24 Ekim'de İstanbul Altunizade Erkek Öğrenci Yurdu'ndan okuluna gitmek için çıkan Marmara Üniversitesi öğrencisi Yusuf Bayram adlı Kürt öğrenci, 4 sağcının bıçaklı saldırısına uğradı.

24 Ekim'de Bursa Ortabağlar Mahallesi'nde maç seyreden sağcı bir grup, Mesken Semti'nde kahvehane sahibi ve kahvede bulunan 2 kişiye bıçakla saldırdı. Saldırıda biri ağır 3 kişi yaralandı.

7 Kasım'da İmralı Adası'nda Abdullah Öcalan'la haftalık görüşmelerini yapmak üzere Bursa'nın Gemlik ilçesine gelen Abdullah Öcalan'ın avukatları Hatice Korkut, Asya Ülker, Muharrem Şahin ve Mahmut Bayraktar 40 kişilik grubun saldırısına uğradı.

8 Kasım'da Eskişehir'de YÖK protestosuna katılarak tiyatro gösterisinde bulunan 3 öğrenci ve öğrencilerden birinin babası, kimliği belirsiz 6 kişi tarafından darp edildi.

16 Kasım günü Ankara Gazi Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olan Servet Akyol, temsilci adayı olduğu öğrenci konseyi seçimlerinde oyunu kullandıktan sonra, kendisini başkanlık

seçiminde aday olmaması için tehdit eden bir grup tarafından üniversite binasında saldırıya uğradı. Sol gözünde ve vücudunun çeşitli yerlerinde ciddi yaralar oluşan Akyol, saldırganların elinde sopa ve bıçaklar olduğunu, bıçak darbelerinden şans eseri kurtulduğunu söyledi.

Muğla'da karşıt görüşlü iki öğrenci grubu arasında 15 Kasım'da başlayan gerginlik Muğla'da giderek tırmanıyor. Polis 17 Kasım'da bir çayevine yaptığı baskında sağ görüşlü iki öğrenciyi dövdükleri iddiasıyla 40 kişiyi gözaltına aldı.

16 Aralık'ta İzmir'de Saint Antuan Kilisesi'nin rahibi Adriano Francini, uğradığı bıçaklı saldırı sonucu yaralandı. Rahibi yaralayan zanlı R.B. bir süre sonra rahibi yaraladığı bıçakla beraber yakalandı.

29 Aralık'ta Eskişehir'de, F Tipi cezaevlerini protesto etmek için bildiri dağıtan 10 kişilik gruba, "Kahrolsun PKK" sloganı atan yaklaşık 300 kişilik bir grup saldırdı. Saldırıya uğrayan 10 kişi polis ekipleri tarafından Emniyet Müdürlüğü'ne götürülürken, olayda 4 polis memuru yaralandı.

7- SÜREN ya da SONUÇLANAN DAVALAR

Musa Anter: 20 Eylül 1992'de Diyarbakır'ın Seyrantepe Semti'nde, çağırıldığı bir konferans sonrasında uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürülen Musa Anter davasında AİHM, Türkiye'yi 19 Aralık 2006'da mahkeme gideri dâhil 28.500 Euro tazminata mahkûm etmişti. Söz konusu karara karşı itirazda bulunan Anter ailesi ise, Türkiye'nin para cezasına mahkûm edilmesini Kürt halkına ve Musa Anter'e bir hakaret olarak kabul ettiklerini belirterek, bir dizi soru başlığı altında AİHM Büyük Dairesi'ne başvurmaya hazırlanıyor.

Kararda geçen bazı başlıklara değinen Dicle Anter, "alınan taksit şoförünün adı nedir ve bu kişi kimlere ifade vermiştir? Süphan Mete ne kadar doğru konuşuyor? M.G. kimdir? 9. ek niye verilmedi? Meclis Araştırma Komisyonlarına göre bu tür cinayetler tespit ediliyor ama hukukî bir zemini olmadığı için rafa kaldırılıyor. O zaman işlevi yoksa bu komisyonların kuruluş amacı nedir? Toplanan veriler mahke-

melerce değerlendirilmemesinin nedeni nedir? Araştırma koşulları nedir niçin yapılmadı?" diyerek, davayı bu soru başlıkları çerçevesinde AİHM Büyük Dairesi'ne taşıyacaklarını söyledi. AİHM Büyük Dairesi'nde sözlü görüş belirtmek istediklerini belirten Anter, birçok sorunun yanıtının verilmesi gerektiğini söyledi.

AİHM'nin verdiği kararlarla töhmet altına girdiğini söyleyen Anter, "AİHM bu konuda töhmet altında kaldı. Türkiye bazı olayların üstünden gelmek için tavizler veriyor bunda da söz konusu olabilir. Hatta bir dönem bizimle dostane çözüme bile gitmek istediler. Neyin dostanesi? Neyin çözümü? Babamı katlettiler bunun dostanesi mi var? Binlerce faili meçhul cinayet çözümlenemedi ve hatta bu kişilerin yakınları dava açmaya dâhi cesaret edemediler. Ölüm tehditleri alan insanlar yerlerinden de göç ettirildiler. Olan yargılanmalarda da suçlu kişiler serbest bırakılmakta veya dava zaman aşımına uğratılmaktadır. Zaten onun için adı

failli meçhul cinayettir. Yargı normal koşullarda işleseydi bu dava burada çözülür ve AİHM'e gitmezdi. Aygan bu konuda 'can güvenliğim sağlansın savaş mahkemesinde ifade vereyim' diyor. En canlı tanık olan kişinin tanıklığını dinlemeden verilecek kararın doğru olmayacağı aşikârdır. Belge Aygan'dır".

Gazeteci yazar Musa Anter'i öldüren timde yer aldığını söyleyen Aygan, bu timde Yeşil kod isimli Mahmut Yıldırım, Mustafa Deniz ve itirafçı "Hogir" kod adlı Cemil Işık ile "Şırnaklı Hamid" in yer aldığını söylemişti.

Cemil Işık'ın önceden Musa Anter'i tanıdığını belirten Abdülkadir Aygan itiraflarında "Hamit, Musa Anter'in kaldığı otele gönderilerek, 'Hogir sizi bir evde bekliyor' diyerek otelden çıkarttı. Ben ve Hogir, Seyrantepe'de bekliyordum. Yeşil ve Mustafa Deniz, bizden biraz ileride bekliyordu. Hamit Musa Anter'i getirecekti, Hogir de öldürecekti. Ancak, bir süre sonra siren sesleri gelince aracımıza binerek JİTEM'e gittik. Bir süre sonra Hamit gelince, 'iş tamam' dedi. 'Neden yanımıza getirmedi' deyince, 'benden şüphelenince yolda indirdim 'öldürdüm' diye cevapladı" demişti.

5 Nisan 2007'de tarihli bir habere göre Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, 15 yıllık Musa Anter cinayetiyle ilgili geniş kapsamlı bir soruşturma başlattı.

Başsavcılık, bir süre önce İsveç'ten "devlet beni korursa, mahkemede tanıklık yaparım" diyen itirafçı Abdülkadir Aygan'ın iadesi için girişim başlattı ve cinayette adı geçen "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım, itirafçılar Aygan, Ali Ozansoy, Cemil Işık, Şırnaklı Hamit ve ölen Binbaşı Ahmet Cem Ersever hakkında gıyabî tutuklama kararı çıkardı.

Bundan 15 yıl önce yaşanan ve Anter'in yaşamını yitirdiği saldırıda ağır yaralanan Orhan Miroğlu ise, "son derece önemli bir girişim. Umarım Türkiye'de karanlık bir dönemin aralanmasına ve bugün de yeni kimlikleriyle aramızda dolaşan çok sayıda siyasal, ekonomik statülü birçok savaş suçlusunun yargılanmasına vesile olur" dedi.

Aygan'ın itirafları karşısında hükümet ve kamuoyunun suskunluğunu çok şaşkıncı bulduğunu aktaran Miroğlu, "Aygan'ın sözlerinden sonra Ankara'da şikayette bulunmuştum. Aradan çok uzun süre geçmesine karşın ne

banaya ne de avukatıma hiçbir tebliğ yapılmadı" dedi.

Sevinç Özgüner Davası: 14 Şubat 2007 tarihli bir habere göre, İçişleri Bakanlığı, 1980'de dış hekimi Sevinç Özgüner'in öldürülmesine ilişkin olarak, ihbarı değerlendirmedeği ve katilleri bulamadığı gerekçesiyle mahkûm oldu. Danıştay'ın bozma kararına rağmen kararında direnen İstanbul 2. İdare Mahkemesi, "failin 20 yıllık zaman aşımı içinde yakalanamamasının devlete ve hukuka duyulan güveni sarsacağı" belirtti.

Türkiye İşçi Partisi ve Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi üyesi dış hekimi Sevinç Özgüner, bir süredir ölüm tehdidi alıyordu. Dönemin Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Erdal Atabek, 21 Mayıs 1980'de İstanbul Valiliği'ne başvurarak Özgüner'in "bir süredir ülkücü bir gruptan tehdit aldığını, hayatının korunmasına ilişkin gereken tedbirin alınmasını" istedi.

Herhangi bir koruma işlemi yapılmayan Özgüner, başvurudan 3 gün sonra, 24 Mayıs 1980'de Mecidiyeköy'deki evine zorla giren saldırganlar tarafından eşinin gözleri önünde öldürüldü. Katiller bulunamazken, 20 yıl boyunca çözülemeyen cinayet zaman aşımına uğradı.

Özgüner'in kızı Alev Özgüner ve avukatı Ömer Kavilli, zaman aşımının ardından 16 Kasım 2000'de bu kez İstanbul 2. İdare Mahkemesi'ne başvurdu. Dilekçede, ölümünden 3 gün önce İstanbul Valiliği'ne "Özgüner'in hayatının korunması" amacıyla başvuruda bulunduğu ancak asla koruyucu hizmet yapılmadığı, "cinayette kamu görevlilerinin ağır hizmet kusurunun bulunduğu" savunularak, İçişleri Bakanlığı'ndan tazminat talep edildi. İstanbul 2. İdare Mahkemesi de tazminat talebini yerinde bularak 30 Eylül 2002'de İçişleri Bakanlığı'na 3 milyar lira manevî tazminat ödemeye mahkûm etti.

İçişleri Bakanlığı da kararı temyiz etti. Danıştay 10. Dairesi, 23 Aralık 2005'te bozma yönünde görüşünü bildirerek dosyayı yerel mahkemeye iade etti. Danıştay da tümüyle reddedilmesi gerektiğini bildirdiği davayı esastan bozdu.

Yerel mahkemede yeniden görülen davada 28 Eylül 2006'da verilen kararda şöyle denildi: "Devletin temel görevlerinden biri en temel

kişilik hakkı olan yaşam hakkını korumaktır. 20 yıllık zaman aşımı süresince failller yakalanmamıştır. Bu tarihten sonra yakalansalar dahi yargılanamayacaklar ve ceza verilemeyecektir. Burada İçişleri Bakanlığı'nın hizmet kusurunun açık olduğu görülmektedir. Bu sonuç vatandaşın ve toplumun, devlete ve hukuka duyduğu güveni sarsacak ve manevi zarara yol açacak niteliktedir".

Aytekin Arnavutoğlu: 11 Mayıs 2006 tarihinde İstanbul Fındıkzade'de Aytekin Arnavutoğlu'nun öldürülmesi nedeniyle Bayram Engin adlı polis hakkında açılan davaya 16 Mart 2007 günü devam edildi. Fatih Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, duruşmaya gelmeyen Bayram Engin hakkında yakalama kararı çıkarıldı.

Murat Kasap: Ceyhan Kaymakamlığı, Adana'nın Ceyhan İlçesi'nde Hacı İbrahim Mahallesi'nde 29 Eylül 2006 tarihinde Murat Kasap (19) ve Reşit Seven adlı gençlere, 'dur' ihtarına uymadığı gerekçesiyle ateş açan ve Murat Kasap'ın öldürmekten hakkında soruşturma açılan polis memuru Halil İbrahim Yıldırım'ın yargılanmasına 18 Ekim 2007'de izin vermedi. Ceyhan Ağır Mahkemesi, "dur" ihtarına uymadığı iddia edilen Murat Kasap'ın öldürülmesi (3 Ekim 2006) nedeniyle polis memuru Halil İbrahim Yıldırım hakkında açılan davada görevsizlik kararı verdi. "Taksirle adam öldürme" iddiasıyla açılan dava, 29 Kasım 2006 tarihinde Ceyhan 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlamıştı. Mahkeme, sanığın "kasten adam öldürme" iddiasıyla yargılanması gerektiği görüşüyle görevsizlik kararı vermişti. İki mahkeme de görevsizlik kararı verdiği için yargılamanın nerede yapılacağına "Uyuşmazlık Mahkemesi" sıfatıyla Yargıtay karar verecek. Müdahil Avukat Gülşen Battal, sanığın iki ay tutuklu kaldıktan sonra görevine döndüğünü belirtti.

Ahmet ve Uğur Kaymaz: 21 Kasım 2004 tarihinde Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde Ahmet Kaymaz ve oğlu Uğur Kaymaz'ı öldürdükleri iddiasıyla Mehmet Karaca, Yaşafettin Açıkgöz, Seydi Ahmet Döngel, Salih Ayaz adlı polisler hakkında açılan davanın 9. duruşması 14 Mart 2007'de Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Müdahil avukatlar adına söz alan Erdal Kuzu, sanıklardan Yaşafettin Açıkgöz'ün "kamyonun

arkasında bulunmadığı" yönünde ifade verdiğini hatırlatarak, Açıkgöz'ün silahından çıkan mermi kovanlarının evin önünde ve kamyonun arkasında bulunduğunu belirtti. Kuzu, "adli tıp raporunda sanıkların suç işlediğine ait ciddi şüpheler oluşmuştur" dedi. Duruşmada, sanık polislerin tutuklanması istemi reddedildi. Duruşma 18 Nisan gününe ertelendi.

Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden yargılamada 18 Nisan'da 10. duruşma görüldü. Duruşmaya, sanık ve müdafî avukatlarının yanı sıra Uğur Kaymaz'ın amcaları Reşat ve Murat Kaymaz katıldı. Duruşmada Kaymaz ailesinin avukatı Tahir Elçi olay yerinde keşif yapılması taleplerini yineleyerek, "Ayrıca Mardin Emniyet Müdür Yardımcısı Kemal Dönmez ile Özel Harekât Şube Müdürü Rıza Murat Yiğitoğlu'nun da duruşmada ifade vermelerini istiyoruz" dedi. Mahkeme, Elçi'nin taleplerini reddetti.

Savcı Ahmet Meriç mütalaasında, sanıkların olayı meşru müdafaa sınırları içinde gerçekleştirdiklerini belirterek beraat istedi. Mahkeme Heyeti, "meşru müdafaa sınırlarını aşarak, kasten ve maktülü belli olamayacak şekilde adam öldürme" iddiasıyla haklarında dava açılan 4 polis memurunun, Türk Ceza Kanunu'nun 24. maddesi gereğince yasal savunma şartlarından olayı gerçekleştirdikleri kanaatine vararak sanıkların beraat etmesine karar verdi. Kararın açıklanması üzerine salonda bulunan Kaymazların avukatı ve Kaymaz ailesi üyeleri mahkemenin vermiş olduğu kararı alkışlarla protesto etti.

Sanık avukatlarından Veysel Güler, duruşma çıkışı yaptığı açıklamada "adalet yerini buldu" ifadelerini kullanarak "mahkeme polislerin görevini yaptığına karar vermiştir" diye konuştu. Sanık polislerin mahkeme boyunca psikolojilerinin bozulduğunu iddia eden Güler, şunları konuştu: "Uğur Kaymaz'ın 12 yaşında olduğu söyleniyordu. Ama biz araştırdık. Yaşı daha da büyük ve bıyıkları terlemiş yetişkin birisidir. Silah kullanarak polislerle çatışmaya girmiş ve bunun sonucunda da karşılığını almıştır" iddiasında bulundu.

Uğur Kaymaz ve babası Ahmet Kaymaz'ın avukatları adına konuşan müdafî avukatlardan İHD Diyarbakır eski Şube Başkanı, DTP Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş, gerekçeli kararın çıkmasını bekleyeceklerini ve

hukuk mücadelelerini sürdüreceklerini söyledi. Uğur Kaymaz'ın amcası Murat Kaymaz da mahkeme heyetinin verdiği kararın altında ezildiğini söyledi. Kararın adil olmadığını ve verilen kararı protesto ettiklerini dile getiren Kaymaz, "Türkiye'yi polis devleti olmaktan çıkarıp demokratik bir ülke haline getirmeliyiz" diye konuştu.

Andrea Santaro: Yargıtay 1. Ceza Dairesi, Santa Maria Kilisesi Rahibi Andrea Santaro'yu öldürdüğü iddiasıyla yargılanan sanık O.A'ya verilen 18 yıl 10 ay ağır hapis cezasını, 4 Ekim 2007'de onadı. Yerel mahkeme, sanık O.A'yı, "tasarlayarak adam öldürmek", "ruhsatsız silah bulundurmak" ve "genel güvenliği tehlikeye sokmak" suçlarından toplam 18 yıl 10 ay ağır hapis cezasına çarptırmış, O.A'nın, suç tarihinde 18 yaşından küçük olması nedeniyle cezasında indirimine gidilmişti.

Mehmet Şerif Unat: Mardin'in Derik ilçesi Germik köyü korucularından PKK itirafçısı Ömer Karataş hakkında, 25 Haziran 2006 tarihinde HPG militanı Mehmet Şerif Unat'ın öldürülmesi nedeniyle açılan dava, 25 Ocak günü Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Resmi açıklamada, Unat'ın çatışmada öldürüldüğü iddia edilmişti. Unat'ın ailesinin suç duyurusu üzerine hakkında dava açılan Ömer Karataş'ın ifadesinde "Derik İlçe Jandarma Komutanlığı bilgisi dâhilinde olay yerinde tek başıma keşif ve denetleme yapıyordum. PKK itirafçısı ve köy korucusuyum. Arabamın yanına biri geldi, camı tıklattı ve beni öldüreceği esnada ben onu öldürdüm. 'Seyda (Mehmet Şerif Unat'ın kod adı)' olduğunu ve terörist olduğunu biliyordum. Onu öldürdükten sonra üç arkadaşı da olay yerinden kaçarak kurtuldular. Ben de onlar kaçtıktan sonra olay yerine geldim ve terörist ile arabayı alarak Derik İlçe Jandarma Komutanlığı'na geldim" dediği öğrenildi. Duruşma, 1 Mayıs gününe ertelendi. Yurtdışında yayınlanan *Özgür Politika* gazetesindeki haberde, "Unat'ın yaralı olarak Derik İlçe Jandarma Komutanlığı'na getirildiği ve bahçede öldürüldüğü" iddia edildi. Haberde, çatışmanın çıktığı iddia edilen yerin ilçe merkezine yakın olmasına karşın silah sesi duyulmadığı, ancak akşam saatlerinde Derik İlçe Jandarma Komutanlığı'nın bahçesinden silah sesleri geldiği, çevredeki evlerde sesleri merak edenlerin de jandarmalar tarafından içeri girmeleri için uyarıldığı anlatıldı.

Mustafa Sevindi: 12 Ocak 2006 tarihinde Gaziantep'te Mustafa Sevindi adlı kişiyi "bir işyerine girmeye çalışırken öldürdüğü" gerekçesiyle polis memuru Hacı K. hakkında açılan dava, 14 Şubat günü sonuçlandı. Gaziantep 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada söz alan Hacı K., "oğlumla ortak işlettiğim işyerine gece yarısı geldiğimde, iki kişinin dükkan kepenklerini kırarak içeriye girdiğini gördüm, bu sırada şüphelilere durmalarını söyledim. Ancak iki kişi uyarılarıma rağmen kaçmaya başladı. Kovalamaca sırasında elini beline atınca arkadan ateş ettim. Niyetim öldürmek değil yakalamaktı" dedi. Mahkeme, Hacı K. hakkında, "Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun verdiği yetkiyi kullandığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi. Olaydan sonra tutuklanan Hacı K., altı ay kadar sonra tahliye edilmişti.

Şiar Perinçek: Şiar Perinçek'in 28 Mayıs 2004 tarihinde Adana'da öldürülmesi nedeniyle üç polis hakkında açılan dava, 6 Mart 2007'de Adana 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, D.Ö. hakkında "Şiar Perinçek'i meşru müdafaa sınırları içinde kalarak öldürdüğü", olayda gözaltına alınan Mehmet Nurettin Başçı'ya işkence yaptıkları ileri sürülen M.G. ve E.Ç. hakkında ise "delil yetersizliği" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Yargılama aşamasında Şiar Perinçek'e hangi mesafeden ateş açıldığının saptanabilmesi için gerekli olan giysilerinin kaybolduğu ortaya çıkmıştı. Giysilerin kaybolması nedeniyle polis memurları K.K., D.A.Y., Adana Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde görevli polis memuru T.S. ve hastane güvenlik görevlisi E.P. hakkında, "cumhuriyet savcılığında yalan beyanda buldukları" gerekçesiyle açılan dava da 7 Şubat günü Adana 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nde beraatla sonuçlanmıştı.

Şaban Cadıroğlu: Van 2. Ağır Ceza Mahkemesi 28 Aralık 2007'de, "tezgâhını kaldırmasını isteyen" polisler tarafından dövülerek öldürülen Şaban Cadıroğlu'nun (14) davasını karara bağladı. 16 Ağustos 1999 tarihinde Şaban Cadıroğlu'nun öldürülmesi olayıyla ilgili TCK'nın 455. maddesi gereğince "dikkatsizlik ve tedbirsizlik sonucu adam öldürmek" iddiasıyla yargılanan polis memurları Seyit Demir ile Sabri Sivacı, Diyarbakır ve İstanbul Adli Tıp Kurumlarının "önceden kafasında var olan ödem nedeniyle hayatını kaybettiği" yönünde

verilen raporlar esas alınarak beraat etti. Dava 10 Ekim 2003'ten bu yana sürüyordu. Cadıroğlu ailesinin avukatı Menaf Kıran, dönemin koşulları nedeniyle Adli Tıp Kurumu'nun bağımsız bir karar veremediğine dikkat çekerek, "birçok davada olduğu gibi bu davada da Adli Tıp Kurumu bağımsız bir karar veremedi, baskı altında karar verdi. Olay yerindeki tanıkların beyanları mahkeme tarafından dikkate alınmadı. Dava 'kasten adam öldürmek' suçundan açılması gerekiyordu" dedi.

Hikmet Fidan: Kapatılan HADEP'in Genel Başkan Yardımcısı Hikmet Fidan'ın 6 Temmuz 2005 tarihinde Diyarbakır'da öldürülmesi nedeniyle Fırat Karahan, Veysi Akgönül, tutuksuz sanıklar Mustafa Kemal Ok ve Zeki Peker hakkında açılan davaya, 25 Ocak günü Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, "Hikmet Fidan'ı kaçırıp PKK'lı Serkan Şitilay'a teslim ettiği" iddia edilen Fırat Karahan'ın ruh sağlığının araştırılması için İstanbul Adli Tıp Kurumu'na gönderilmesine karar verildi.

Davaya, 22 Mart günü Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, İstanbul Adli Tıp Kurumu'nun raporunun beklenmesi için ertelendi.

Bununla birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın DTP'nin kapatılması istemiyle hazırladığı iddianamede Hikmet Fidan'ın PWD'yle (Partiya Welatparezen Demokratên Kurdistan) ilişkisi nedeniyle PKK tarafından öldürüldüğü ileri sürüldü. İddianamede dikkat çeken bir diğer nokta ise kaynak olarak *Milliyet* gazetesinin gösterilmesidir. İddianamenin ilgili bölümü şu şekildedir:

"DTP'nin terör örgütü PKK ile bağlantısını kanıtlayan bir olay da Demokratik Toplum Partisi'nin kuruluşu aşamasında gerçekleşen Hikmet Fidan cinayetidir. Olayda öldürülen Hikmet Fidan geçmişte Anayasa Mahkemesi kararı ile temelli olarak kapatılan HADEP'te başkan yardımcılığı yapmış, parti içinde aktif çalışmalarda bulunmuş bir kişidir. Öcalan'ın DTP'nin kurulması talimatı üzerine DEHAP yönetimi ve diğer unsurlar tarafından başlatılan çalışmalar sırasında Hikmet Fidan'a da yeni parti (DTP) için çalışması teklifi iletilmiştir. Ancak Hikmet Fidan o tarihlerde Ab-

dullah Öcalan'la ilgili oluşan kişisel düşüncelerinin etkisi ile PKK terör örgütünden kopma noktasına gelmiş, bu bağlamda daha önce PKK terör örgütünden ayrılarak Irak'ın kuzeyinde üslenen ve PWD (Partiya Welatparezen Demokratên Kurdistan) adı altında kurulan yasadışı örgütle temasa geçmiştir.

Burada PWD'de ile ilgili bazı bilgilerin olayı anlamaya katkısı olacağı düşünülmektedir. Botan (K) Nizamettin Tas ve arkadaşlarının PKK'dan ayrılarak oluşturdukları PWD örgütü PKK'yı değişik nedenlerle (amaç, eylem tarzı vb. gibi) eleştirmiş ve yine bölücü amaçlarla ancak PKK'dan farklı bir oluşum olarak ortaya çıkmıştır. (PWD'nin kuruluşunda ve halen desteğini sağlayan (yerleşme yeri, güvenlik, parasal ihtiyaçları vb. gibi) ülke veya şahıs gibi kaynaklar her zamanki gibi kendilerini ve amaçlarını açıkça deşifre etmemişlerdir.) PWD konusunda yanıtlanamayan soruların yanında bazı gelişmeler açık olarak gerçekleşmiştir. Bunlara örnek olarak PKK'dan ayrılıp PWD'ye katılan Kani Yılmaz, Serdar Kaya, Sabri Tori gibi kişilerin PKK militanlarınca bir anlamda iç hesaplaşma adına öldürülmeleri gösterilebilir.

Hikmet Fidan'da bu aşamada Demokratik Toplum Hareketi adı altında (Öcalan'ın talimatları gereği!) faaliyete başlayan partilerin çalışmalarına katılması yolundaki davetine olumsuz yanıt vermiştir. DTP'ye red yanıtı veren ve bu arada PKK'nın muhalifi PWD ile ilişkisi ortaya çıkan Hikmet Fidan 06.07.2005 tarihinde Diyarbakır'da tuzağa düşürülerek bilinmeyen bir PKK mensubu terörist tarafından ensesine ates edilmek suretiyle öldürülmüş, tuzağa düşürenler yargılanarak mahkum edilmişlerdir. Bundan sonra olaya DTP'nin yaklaşımı baslı basına ele alınması gereken mahiyettedir. Zira hiçbir DTP (DEHAP)'li olayı kınayamamış, hatta cenazenin kaldırılması için Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinden ambulans talebi dahi "deposu delik" gerekçesi ile karşılanmamıştır (s. 41-42)".

Akın Birdal Davası: İHD Genel Başkanı Akın Birdal'a düzenlenen silahlı saldırıyı (12 Mayıs 1998) organize ettiği gerekçesiyle hapis cezasına

mahkûm edilen Semih Tufan Gülaltay, "ifadele-
rinin işkence ile alındığı" gerekçesiyle yeniden
yargılama istemiyle mahkemeye başvurdu.
Gülaltay'ın isteminin görüşülmesine 3 Ocak
günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde
başlandı. Duruşmada söz alan Gülaltay, "bana
ilk sorgu yapılırken maddi ve manevi cebir
uygulanmıştır. Polis tarafından savunmam
alınırken avukatım yanımda bulunmamıştır. Bu
nedenle polisteki ifadelerimi kabul etmiyorum.
İşkence raporları da dosyada mevcuttur. Yeni-
den yargılamam yapılarak sorgu ve savunmam
alınsın. Polis raporları geçersiz sayılarak, bera-
atma karar verilsin" dedi. Avukat Erkut Şahin
de, yeni TCK ve Ceza Muhakemesi Yasası
uyarınca, Semih Tufan Gülaltay'ın ifadesinin
alınması sırasında avukat bulundurulmadığı için
ifadenin geçersiz olduğunu söyledi. Ankara
DGM'de 29 Aralık 1999 tarihinde sona eren
davada Semih Tufan Gülaltay, "saldırımı organi-
ze ettiği" gerekçesiyle 19 yıl 2 ay 3 gün hapis, 1
milyon 477 bin 777 lira para cezasına mahkûm
edilmiş, dört yıl altı ay cezaevinde yattıktan
sonra Şartla Salıverilme Kanunu uyarınca ser-
best bırakılmıştı. Semih Tufan Gülaltay, 2004 yılı
Aralık ayında Ulusal Birlik Partisi'nin Genel
Başkanı olmuş, ancak Yargıtay Cumhuriyet
Başsavcılığı'nın uyarısı üzerine partiden ayrıl-
mıştı.

3 Mayıs 2007'de davaya yeniden bakan Ankara
11. Ağır Ceza Mahkemesi, bu yargılamada da
mahkûmiyet kararı verdi. Gülaltay'ın 19 yıl
olan cezası, yeni TCK'da sanık lehine getirilen
düzenlemeler dikkate alınarak 17 yıla düşürül-
dü. Gülaltay, daha önce Rahşan Affi'ndan
yararlandığı için bu suç nedeniyle yeniden
hapis yatmayacak.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 8 ay süreyle
teknik takiple dinlenen Gülaltay ve annesinin
de aralarında bulunduğu 32 kişi hakkında
yürüttüğü soruşturmayı Haziran 2007'de
tamamlandı. Savcılığın, 14'ü tutuklu 32 kişi
hakkında hazırladığı 175 sayfalık iddianamede
gasp, tehdit, zorla senet imzalatma ve adam
kaçırma gibi 12 eyleme yer verildi. İddianame-
de, Semih Tufan Gülaltay'ın, suç işlemek için
örgüt kurmak, gasp ve ruhsatsız silah bulun-
durmak suçlarından 76.5 yıla kadar hapsi
istendi. Diğer 31 sanık için de 26 yıl kadar hapis
cezası talep edildi.

14 Kasım 2007'de aralarında Semih Tufan
Gülaltay'ın da bulunduğu 32 sanığın, "suç

işlemek için örgüt kurmak" ve "örgüte üye
olmak"tan yargılandığı davada, tutuklu sanık-
lardan 1'i tahliye edildi. İstanbul 12. Ağır Ceza
Mahkemesindeki duruşmada, Gülaltay'dan
sonra ifadeleri alınan diğer sanıklar da hakla-
rındaki suçlamaları reddettiler. Mahkeme
heyeti, tutuklu sanıklardan Serkan
Dostoğlu'nun tahliyesine karar vererek, eksik-
liklerin giderilmesi amacıyla duruşmayı erteledi.

Nakliyat-İş'li işçiler: 20 Kasım 2002 tarihinde
İstanbul Zeytinburnu Nakliyeciler Sitesi'nde
işçiler arasında çıkan kavgada üç Nakliyat-İş
üyesi işçinin öldürülmesi, 7 kişinin de yaralan-
ması nedeniyle açılan dava 13 Şubat günü
Bakırköy 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuç-
landı. Sanıklardan Hasan Doğan, "cinayet" ve
"cinayete kalkışma" gerekçesiyle 36 yıl, Aziz
Özdoğan sekiz yıl dokuz ay, İlker Dilcan beş
yıl, Kemal Karabulut yedi yıl altı ay hapis
cezasına mahkûm edildi. 25 sanığı "mala zarar
vermek" suçundan birer yıl üçer ay hapis
cezasına mahkûm eden mahkeme, 12 sanık
hakkında beraat kararı verdi.

Kemal Türker Davası: 22 Temmuz 1980
tarihinde DİSK Genel Başkanı Kemal Türker'i
İstanbul Merter'de öldürdüğü iddia edilen
Ünal Osmanağaoğlu'nun yargılanmasına 5
Şubat günü Bakırköy 2. Ağır Ceza
Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada,
müdahil Avukat Rasim Öz'ün "soruşturmanın
derinleştirilmesi", bu kapsamda sıkıyönetim
mahkemesinde görülen MHP davası dosyaları-
nın incelenmesi ve bilirkişilerin Kemal Tür-
ker'in evinde keşif yapması istekleri reddedildi.

Dava, 5 Mart günü sonuçlandı. Bakırköy 2. Ağır
Ceza Mahkemesi, "Ünal Osmanağaoğlu'nun,
suçu işlediği konusunda yeterli ve kesin deliller
bulunmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

1989 yılında Avusturya'da uyuşturucu ticareti
iddiasıyla tutuklanan Ünal Osmanağaoğlu, üç
yıl cezaevinde kaldıktan sonra Türkiye'ye
döndü. Bu arada Türker ailesinin avukatı
Rasim Öz'ün girişimleri üzerine 1996 yılında
Osmanağaoğlu hakkında yeniden dava açıldı.
Osmanağaoğlu da, 1990 yılında Aydın'ın Ku-
şadası İlçesi'nde sahte kimlikle yakalandı ve
tutuklandı. İlk yargılama 14 Nisan 2003
tarihinde beraat kararıyla sonuçlandı. Ancak
Yargıtay 9. Ceza Dairesi kararı, Türker'in
öldürülmesi nedeniyle yargılanan Abdülsamet

Karakuş, Aydın Eryılmaz, Celal Adan, İsmet Koçak ve İsmail Aydın Esî'nin durumunun araştırılmadığı gerekçesiyle bozdu.

Osmanağaoğlu, Ankara Bahçelievler'de yedi TİP üyesinin öldürülmesi nedeniyle ömür boyu hapis cezasına mahkûm edildiği için cezaevinde bulunuyor.

Onat Kutlar Davası: 30 Aralık 1994 tarihinde İstanbul Taksim'deki Opera Pastanesi'ne yerleştirilen bombanın patlaması sonucu gazeteci-yazar Onat Kutlar ve arkeolog Yasemin Cebenoyan'ın ölümü nedeniyle "PKK üyesi oldukları" iddia edilen beş kişinin yargılandığı dava, 25 Nisan günü sonuçlandı. İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, ilk yargılamada ömür boyu hapis cezasına mahkûm edilen sanıklardan Deniz Demir'i Pişmanlık Yasası uyarınca 16 yıl, Hicran Kaçmaz'ı da 14 yıl hapis cezasına mahkûm etti. Hicran Kaçmaz, kararla birlikte tahliye edildi. Davanın tek tutuklu sanığı Abdülcelil Kaçmaz'ı ömür boyu hapis cezasına mahkûm eden mahkeme, Hasan Ergün'e de 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Yargıtay'ın bozma kararına karşı görüşü sorulamayan Hasan Kızılkaya'nın dosyası ise ayrıldı.

Bombalı saldırı, İBDA/C örgütü tarafından üstlenildiği halde DGM Savcılığı, PKK üyesi olduğu iddia edilen 20 kişi hakkında dava açmıştı. Dava, 26 Şubat 2003 tarihinde İstanbul DGM'de sonuçlanmıştı. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Deniz Demir, Hicran Kaçmaz, Abdülcelil Kaçmaz, Hasan Ergün ve Hasan Kızılkaya hakkındaki kararı bozmuştu.

Hizbullah Davası I: "Hizbullah üyesi oldukları ve 1990-1994 yılları arasında 97 kişiyi öldürdükleri, 23 kişiyi yaraladıkları" iddia edilen 34 kişinin yargılandığı dava, 26 Şubat günü sonuçlandı. Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Mustafa Demir, Kasım Erkan, Sedat Şeran, Güro Adem, Mehmet Selçuk, Mahsum Nazlı, Veysi Ülsen, Mustafa Sevim, Abdulgaffur Batmaz, Sıdık Kurt, Ramazan Elaltuntaş, Seyfettin Kınay, Mehmet Duman, Şahin Yapıcı, Mehmet Zeki İnal, Mehmet Ali Enez, İskender Tutar, Zekeriye Ezer, Tamer Gezer ve Mecit Damar'ı "Cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya çalıştıkları" gerekçesiyle ağırlaştırılmış ömür boyu, Halil Askan ve Bayram Kınay'ı ise "suç tarihinde 18 yaşından küçük oldukları" için aynı gerekçeyle 16 yıl 8

ay hapis cezasına mahkum etti. Mahkeme, Fırat Doğan'a 9 yıl 4 ay, Muharrem Onuk'a 6 yıl 3 ay, Mehmet Arıcan'a 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi. Mehmet Kaya, Reşat Ekitici, Murat Börü, Nejdet Arıcan, Ahmet Direkçi hakkındaki dava, 10 yıllık zamanaşımı süresi dolduğu için düştü, Emin Atlı, Cengiz Atlı, Şeyhmus Atman ve Veysi Kınay ise beraat etti.

Hizbullah Davası II: "Hizbullah üyesi oldukları ve Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan'ın öldürüldüğü (24 Ocak 2001) saldırıya katıldıkları" öne sürülen Servet Yoldaş, Şener Dönük ve Suat Çetin adlı kişiler hakkında açılan dava, 9 Mart günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Servet Yoldaş'ı "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin anayasal düzenini silah zoruyla değiştirip yerine İslami esaslara dayalı bir şeriat devleti kurmayı amaçlayan ve bu amaç doğrultusunda eylemlerde bulunan Hizbullah örgütü adına vahamet arz eden silahlı eylemlere katıldığı (eski TCY madde 146/1)" gerekçesiyle ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkûm etti. Ceza, ömür boyu hapis cezasına çevrildi. Mahkeme, Suat Çetin'i 10 yıl, Şener Dönük'ü 6 yıl 3 ay, Veysi Şanlı'yı da 3 yıl 1 ay hapis cezasına mahkûm etti. Mehmet Yaman hakkında ise beraat kararı verildi.

Hizbullah Davası III: Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, 20 Şubat günü Antalya'da "Hizbullah üyesi olduğu" iddiasıyla gözaltına alınan ve tutuklanan Mehmet Şakir Fidancı hakkında "Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan'a düzenlenen suikasta katıldığı" gerekçesiyle dava açtı. Mehmet Şakir Fidan'ın kardeşi Mehmet Fidancı'nın aynı iddiayla yargılanmasına Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam ediliyor.

Hizbullah Davası IV: "Hizbullah üyesi oldukları ve Diyarbakır'da çok sayıda eyleme katıldıkları" iddia edilen 37 kişi hakkında açılan dava, 22 Mart günü sonuçlandı. Mahkeme, "Üç kişiyi öldürdükleri, altı kişiyi yaraladıkları" ileri sürülen Ramazan Kalkan, Cafer Selçuk, Mustafa Ozan, tutuksuz sanıklar Süleyman Balta ve Nihat Direkçi'yi ömür boyu hapis cezasına mahkum etti. Süleyman Balta hakkında arama kararı çıkarıldı.

Hizbullah Davası V: Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen 27 sanıklı Hizbullah davasına ilişkin kararını 21

Mart günü açıkladı. Yargıtay, Murat Kayacan, Bilal Yazarlı, Gürsel Aldemir, Mikail Gültepe, Turan Bozdağ, Necmi Aksona, Şakir Kaçmaz, Cömert Yorgun, İsmal Balka, Yakup Taş, Şahin Kaçmaz, Mehmet Ali Arpa ve Nazif Acar'a eski TCY'nin 146/1. maddesi uyarınca verilen ömür boyu hapis cezasını onadı. 10 sanığa "örgüt üyeliği" iddiasıyla verilen hapis cezalarını düzelterek onayan Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Tahir Baran, Cafer Baran, Kadir Baran ve Naif Şavran hakkındaki hapis cezası kararlarını, "sanıkların pişmanlık yasasından yararlanma isteklerinin değerlendirilmediği" gerekçesiyle bozdu.

Hizbullah Davası VI: "Hizbullah üyesi oldukları ve Diyarbakır'da 1990'lı yıllarda altı kişiyi öldürdükleri" iddia edilen üç kişinin yargılandığı dava, 26 Mart günü sonuçlandı. Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Şafi Kırtay, Şahabettin Başaran ve Mehmet Şirin Gazanfer'i "Anayasal düzeni silah zoruyla değiştirip yerine dinî esaslara dayalı bir devlet kurmaya teşebbüs" ve "yasadışı örgüt adına silahlı eylemlerde bulunmak" suçlarından ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkûm etti. Şahabettin Başaran ve Mehmet Şirin Gazanfer'in cezası, suç tarihinde 18 yaşından küçük oldukları için 16 yıl 8'er aya, Şafi Kırtay'ın cezası da iyi hali nedeniyle ömür boyu hapis cezasına indirildi.

Hizbullah Davası VII: "Hizbullah üyesi oldukları" iddia edilen dört kişinin yargılandığı dava, 4 Nisan günü sonuçlandı. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi, Aydın Dağlı'yı ömür boyu, Hacı Bayancuk'u 15 yıl, Remzi Kaçar'ı yedi yıl beş ay ve Fadıl Şani'yi altı yıl üç ay hapis cezasına mahkum etti.

Aralarında "Hizbullah'ın üst düzey yöneticileri" oldukları iddia edilen Cemal Tutar, Mehmet Sudan ve Edip Gümüş'ün de bulunduğu 30 kişinin yargılanmasına 5 Nisan günü devam edildi. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, Mehmet Feysel Bozkuş ve Gazi Kavan tahliye edildi.

"Hizbullah üyesi oldukları ve 1992-1994 yılları arasında 24 kişiyi öldürdükleri, 21 kişiyi yaradıkları, birçok bombalama eylemi gerçekleştirdikleri" iddia edilen 11 kişinin yargılandığı dava, 25 Haziran günü Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, sanılardan İhsan Baran, Naşit Tutar, Murat Salur, Asif

Güneş, Hasan Süsli, İdris Şimşek, Mehmet Çiğdem, Mesut Tuncce, Hüsamettin Çiçek ve Mehmet Halil Taş'ı ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkûm etti. Sanıkların duruşmalardaki iyi hallerini dikkate alan mahkeme, cezayı ömür boyu hapis cezasına indirdi. Mahkeme heyeti ayrıca, Toplum Kazandırma Yasası'ndan yararlanmak için başvuruda bulunan sanıklar Mehmet Halil Taş ve Hüsamettin Çiçek'in başvurusunu reddetti. Bir sanık ise beraat etti.

DHKP-C Davası: "DHKP-C üyesi oldukları ve İstanbul DGM Savcısı Yaşar Günaydın (6 Şubat 1992), koruma polisi Şaban Ceylan, makam şoförü Halis Balta ile emekli Orgeneral Adnan Ersöz'ün (13 Ekim 1991) ölümüyle sonuçlanan silahlı saldırılara katıldıkları" iddia edilen ikisi tutuklu sekiz kişinin yargılandığı davaya, 3 Mayıs günü devam edildi.

İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, yaklaşık 15 yıldır tutuklu yargılanan Galip Aygül ve Nursel Demirdövcü tahliye edildi.

Devrimci Sol Davası: 1981 yılında İstanbul 2 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde başlayan 1243 sanıklı Devrimci Sol davasına, 10 Nisan günü Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşma avukatların savunmalarını hazırlaması için 25 Eylül gününe ertelendi. Hakkında ceza istenen 163 sanık hakkındaki davalar ise 2009 ve 2010 yıllarında zamanaşımına girecek.

Danıştay'da Silahlı Saldırı: 17 Mayıs 2006 tarihinde Danıştay 2. Dairesi üyelerine düzenlenen silahlı saldırı ve *Cumhuriyet* gazetesinin İstanbul'daki merkezine üç kez bombalı saldırı düzenlenmesi nedeniyle Alparslan Arslan ve sekiz kişi hakkında açılan davaya 15 Şubat 2007'de Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada sanık Süleyman Esen'in avukatı Mehmet Ener, *Cumhuriyet* gazetesine atılan bombalarla ilgili inceleme yapılmadığını hatırlatarak, "müvekkilim hakkında bombaları temin ettiğine yönelik maddi delil yoktur. Sanık Alparslan Arslan, bir ara 'bombaları Süleyman verdi' demiş, sonra da Esen'in asker eniştesinden temin ettiğini iddia etmiştir. Ancak Arslan bu iddialarını daha sonra yalanladı. Bombaların 1975-1978 yıllarında Milli Savunma Bakanlığı'na ait olduğu ifade

edildi. Bombaların nasıl ve nereden temin edildiği araştırılsın" dedi. Mahkeme, bu istemi ve Danıştay avukatı Canan Sibel Özkan'ın soruşturmanın genişletilmesi istemini reddetti.

Davaya 4 Mayıs günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada söz alan Avukat Ahmet Doğan, müvekkili Alparslan Arslan'ın tek amacının Danıştay 2. Daire Başkanı Mustafa Birden'i öldürmek olduğunu söyledi. Doğan, *Cumhuriyet* gazetesine bomba atılması suçlamasını da kabul etti. Arslan ise Doğan'ın savunmasını kabul etmediğini söyledi. Duruşma, 22 Haziran gününe ertelendi.

22 Haziran günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada Mahkeme Başkanı Mehmet Orhan Karadeniz, Ümraniye'de bir gecekondu bulunan 27 el bombası, TNT kalıpları ve fünyelere ilişkin İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilliği'nce yürütülen soruşturmanın, Danıştay saldırısı ve Cumhuriyet Gazetesi'ne atılan bombalarla ilgili yürütülen dava dosyası ile irtibatlı olabileceği ihtimali üzerine mahkemece soruşturmanın genişletilmesi kararı alındığını bildirdi.

Mahkeme Başkanı Karadeniz, Danıştay'a saldırı davasının hazırlık soruşturmasında adı geçen emekli subay Muzaffer Tekin ile Mahmut Öztürk hakkında Ümraniye'deki olayla ilgili İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilliği tarafından soruşturma yapılması nedeniyle, her iki olay arasında irtibat olup olmadığının tespiti için İstanbul'daki soruşturmanın onaylı evrak suretlerinin istenilmesine karar verildiğini açıkladı.

Muzaffer Tekin, Danıştay'a düzenlenen saldırı ile ilgili sürdürülen hazırlık soruşturması sırasında gözaltına alınmış ve tutuklanması istemiyle Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk edilmişti. Ancak ifadesi alınan Tekin, serbest bırakılmıştı.

Bu arada sanıklar Osman Yıldırım, Aykut Metin Şükre ve Tekin Irşi'nin avukatları da müvekkillerinin uzun zamandır tutuklu bulunduğunu ifade ederek, tahliye talebinde bulundular. Mahkeme, bu talebi reddetti ve duruşmayı erteledi.

JİTEM Davası: 1994 yılı Nisan ayında Diyarbakır'da Mehmet Şerif Avşar adlı kişinin öldürülmesi nedeniyle JİTEM elemanı Uzman

Çavuş Gültekin Sütçü hakkında dava açıldı. Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Gültekin Sütçü'nün 29 Ekim 2006 tarihinde Bulgaristan'dan Türkiye'ye gelirken yakalandığı bildirildi. Sütçü'nün eski TCK'nın "adam öldürme" suçuna ilişkin 448. maddesi uyarınca cezalandırılması istenen iddianamede, hakkında arama kararı bulunan Sütçü'nün 1999 yılından sonra düzenli olarak "işadamı" sıfatıyla Bulgaristan'a gidip geldiği de belirtildi. Dava, 24 Mayıs günü Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayacak.

22 Nisan 1994 tarihinde işyerine gelen korucular tarafından götürülen Mehmet Şerif Avşar'ın cesedi 7 Mayıs 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Silvan ilçesi yakınlarında bulunmuştu. Olay nedeniyle korucular Ömer Güngör, Yaşar Günbattı, Fevzi Gökçek, Aziz Erbay, Sayel Akçil ve itirafçı Mesut Mehmetoğlu hakkında açılan dava 31 Mart 2000 tarihinde Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlanmıştı. Mahkeme, Avşar'ı öldüren Ömer Güngör'ü 24 yıl, diğer sanıkları "adam öldürmeye azmettirmek ve adam kaçırma" suçlamasıyla sekizer yıl hapis cezasına mahkum etmişti. "Cinayeti planladığı" belirtilen Gültekin Sütçü hakkında da gıyabi tutuklama kararı verilmişti.

Davaya, 23 Mayıs günü devam edildi. Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada cinayet nedeniyle 24 yıl hapis cezasına mahkûm edilen ve 10 yıl cezaevinde kaldıktan sonra serbest bırakılan eski korucu Ömer Güngör dinlendi. Güngör, Sütçü'yü tanımadığını söyledi. Sütçü de cinayete ilgisinin olmadığını iddia etti.

Avşar ailesinin avukatı Tahir Elçi ise Sütçü'nün "Jandarma istihbaratının aktif tetikçilerden biri olduğunu" söyledi ve olay tarihinde Diyarbakır'da görev yapan İl Jandarma Alay Komutanı Eşref Hatipoğlu ve Merkez Karakol Komutanı Yüzbaşı Mithat Gül hakkında suç duyurusunda bulundu. Mahkeme, "Sütçü'nün olay tarihinde asker olması nedeniyle" görevsizlik kararı vererek dosyayı 7. Kolordu Askeri Mahkemesi'ne gönderdi.

İstanbul'daki Bombalı Saldırıları: İstanbul'da 15-20 Kasım 2003 tarihinde düzenlenen bombalı saldırılar nedeniyle 73 kişinin yargılandığı davaya, 15 Şubat günü İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşma sanık-

lardan Suriye uyruklu Louai Sakka'nın kaçırılacağı ihbarı nedeniyle yoğun güvenlik önlemleri altında yapıldı.

Dava 16 Şubat günü İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, "radikal İslamcı El-Kaide örgütünün üst düzey yöneticilerinden olduğu" iddia edilen Suriye uyruklu Louai Sakka, Fevzi Yitiz, Yusuf Polat, Baki Yiğit ve Harun İlhan'ı, "El Kaide'ye üye oldukları, Anayasayı değiştirmeye cebren teşebbüs ettikleri ve bombalı saldırıları düzenledikleri" gerekçesiyle ağırlaştırılmış ömür boyu hapis, Adnan Ersöz ve Osman Eken'i ise ömür boyu hapis cezasına mahkum etti. Davada, Seyit Erkul 18 yıl, Sakka ile yakalanan Homed Obysi 12 yıl 6 ay, 10 sanık üçer yıl dokuzar ay, 29 sanık ise altışar yıl üçer ay hapis cezasına mahkum edildi. 26 sanık hakkında beraat kararı verildi.

Mavi Çarşı'ya Saldırı Davası: "13 Mart 1999 tarihinde İstanbul Göztepe'de Mavi Çarşı adlı iş merkezine molotofkokteyli atarak 13 kişinin ölümüne neden oldukları" iddiasıyla Ergin Atabay, Abdullah Günay, Azime Işık ve Metin Yamalak hakkında açılan davaya 26 Mart günü İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşma, kararın açıklanması için ertelendi.

Dava, 7 Mayıs günü İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, Azime Işık, Ergin Atabay, Abdullah Günay ve Metin Yamalak'ı eski TCK'nın 125. maddesi "Devletin hâkimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya yönelik eylemlerde bulunmak" uyarınca ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkûm etti. Azime Işık'ın cezası "olaydaki rolü ve duruşmalardaki davranışları" nedeniyle ömür boyu hapis cezasına çevrildi.

Mısır Çarşısı Davası: Yargıtay 9. Ceza Dairesi, İstanbul'daki Mısır Çarşısı'na bomba yerleştirerek (9 Temmuz 1998) 7 kişinin ölümüne 120 kişinin yaralanmasına neden oldukları iddia edilen 15 kişinin yargılandığı davaya ilişkin kararını 2 Mayıs günü açıkladı.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, "Mısır Çarşısı'ndaki patlama" nedeniyle Pınar Selek ve Abdülmecit Öztürk hakkındaki beraat kararını "ceza verilmesi" gerektiği görüşüyle bozdu. "Erdal Nayır'ı öldürme talimatı verdiği" gerekçesiyle Abdülmecit Öztürk hakkındaki ömür boyu

hapis cezası ise iddianamede bu suça ilişkin hüküm bulunmadığı gerekçesiyle bozuldu. Sanıklar Kadriye Fikret Sevgi'ye "yasadışı örgüt üyeliği" iddiasıyla verilen 12 yıl 6 ay hapis cezasını "ek savunma hakkı tanınmadığı" gerekçesiyle bozan Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Heval Öztürk'e verilen aynı cezayı da "eksik soruşturma" nedeniyle bozdu.

Haydar Erkol: 2004 yılında askerlik görevini yaparken konulduğu Mamak Askerî Cezaevi'nde yaşamını yitiren Haydar Erkol'un ailesinin Millî Savunma Bakanlığı aleyhine açtığı ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi'nde 2005/269 Esas Numarasıyla görülen tazminat davası AYİM tarafından 2007 yılının başında reddedildi. Mahkeme kararında, "ölümü kendi isteği ile yaptığı uzun süreli açlık grevi ve buna bağlı olarak gelişen komplikasyonlar sonucu olduğu müteveffanın tedaviyi kabul etmediği, müteveffanın ölümünde idarenin her hangi bir kusurunun bulunmadığı, zararlı sonuçla idarenin davranışı arasında uygun illiyet bağının bulunmadığı, idareyi sorumlu tutmayı gerektirecek herhangi bir kusurlu hareket veya kusursuz sorumluluğu gerektirecek bir durumun bulunmadığı anlaşılmaktadır" gerekçesi yer aldı.

Haydar Erkol, 22 Nisan 1992'de İstanbul Sarıgazi'de gözaltına alındı. 12 gün gözaltında tutulan Erkol, daha sonra çıkarıldığı İstanbul 1 No'lu DGM tarafından yasadışı örgüt üyesi olmak suçlamasıyla yargılandı ve 35 yıl ağır hapis cezasına mahkum edildi. Bayrampaşa Cezaevi'ne konan Erkol, 11 yılı aşkın süre cezaevinde kaldı. Şartla Salıverme Yasası'ndan yararlanarak, 22 Temmuz 2003 yılında tahliye edildi. Erkol, tahliyesinden 2 gün sonra 24 Temmuz 2003 yılında askerliğe alındı.

Önce Sivas'ta askerliğini yapan Erkol, acemi eğitimini tamamladıktan sonra Diyarbakır 70'nci Mekanize Piyade Tugay Destek Kıta Kışla Hizmet Birlik Komutanlığı'na gönderildi. Burada geri hizmette kalorifer dairesinde görevlendirilen Erkol, 5 Mart 2004 tarihinde izin kullandı. 20 gün izin alan Erkol, İstanbul'a ailesinin yanına gitti. Erkol, izinden 4 gün geçtikten sonra birliğine teslim edildi. Bu nedenle hakkında 7'nci Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı tarafından "mehil içi izin tecavüzü" suçundan dava açıldı.

Kendisine yönelik tutumu protesto için açlık grevine başladığı için hakkında "TSK'yı tahkir ve tezyif etmek" suçundan dava açılan Erkol, Mamak Askeri Cezaevi'ne kapatıldı. 4 Ağustos 2004'te henüz 34 yaşındayken yaşamını yitirdi.

Erkol'un yapılan otopsisinin ardından Kara Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Savcılığı, inceleme başlattı ve kovuşturmayaya yer olmadığı kararını verdi. Savcılık kararında, "siyasi düşünceleri doğrultusunda kendi iradesiyle yürüttüğü açlık grevi neticesinde vefat etmiştir. Ölümünde kendi eylemi dışında diğer kişilere yükletilecek herhangi bir kusur bulunmamaktadır" denildi. Ve dosya kapandı.

Digor Olayları: 6 Mart 2007'de yayınlanan bir habere göre, Kars'ın Digor ilçesinde PKK'nın silahlı eylemlere başlamasının yıldönümünü nedeniyle, 14 Ağustos 1993 günü izinsiz gösteri yapan kalabalıktan güvenlik güçlerine roketle ateş açılması ve güvenlik güçlerinin karşılık vermesi sonucu 17 sivilin öldüğü, 63 sivilin de

yaralandığı olayla ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) yapılan başvurudan dostane çözüm kararı çıktı.

Dışişleri Bakanlığı, olayda güvenlik güçlerinin orantısız aşırı güç kullandığını ve Türkiye'nin ailelere maddi tazminat ödemek istediğini bildirdi. AİHM 2. Dairesi aracılığıyla hükümet ve başvurucuların avukatı Tahir Elçi arasında yapılan görüşmeler sonucunda toplam 350.000 Euro tazminat ödenmesine karar verildi.

Olayı gerçekleştirdiği ileri sürülen 8 özel harekât polisi 10 yıl boyunca Kars Ağır Ceza Mahkemesi'nde, "kasten adam öldürmek ve adam öldürmeye tam teşebbüs" suçundan tutuksuz yargılandı. Polisler T.Y., İ.Y., M.D., Y.A., S.Ö., A.Y., S.K. ve S.B., tayinleri başka illere çıktığı için hiçbir duruşmaya katılmadı. Mahkeme, "meşru müdafaa şartlarının oluştuğu" gerekçeyle tüm sanıkların Şubat 2006'da beraatlarına karar verdi.

Yıldırım Türker, "Digor Vietnam'da mı?", Radikal, 12 Mart 2007.

Kars'ın Digor İlçesi nadir de olsa çatışmalarla, doğal afetlerle, gerilimli atışmalarla gündemimize gelir. Ama Digor'u bir açık yara haline getiren olay 1993 yılında, 17 kişinin ölümü, 63 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan gösteridir. Anılmaz. Büyük basın tarafından yok sayılır.

O uğursuz günü anmanın zamanıdır.

14 Ağustos 1993 günü, Kağızman ve ilçelere bağlı köylerden Digor'a gelen yaklaşık 3 bin kişi yürüyüş yapmak istedi. Kent merkezi girişinde toplanan kalabalık yürüyüşe geçeceği sırada polis ve jandarmanın "Dur" ihtarıyla karşılaştı. 3 bin kişilik grup ilçe merkezine doğru yürüyüş yapınca, özel timcilerin konumlandıkları tepeden kitlenin üzerine ateş açıldı.

Sekiz yaşındaki Gülcan Çağdavul, 13 yaşındaki Yeter Kerenciler, 14 yaşındaki Nejla Geçener, aynı yaştaki Selvi Çağdavul, 15 yaşındaki Zariye Boylu, 17 yaşındaki Erdal Buğan, 19 yaşındaki Zeynep Çağdavul, 20 yaşındaki Tuncer Hacıoğlu, 21 yaşındaki Suna Çidemal, 22 yaşındaki Fatma Parlak, 27 yaşındaki Faruk Aydın, 39 yaşındaki Cemil Özvarış, 41 yaşındaki Gıyasettin Çalışçı, 43 yaşındaki Hasan Çağdavul, 47 yaşındaki Süleyman Taş, 50 yaşındaki Nurettin Orun ve 66 yaşındaki Tütiye Talan hayatını kaybederken, 63 kişi de yaralandı.

Üstüne ateş açılan "terörist" kalabalıktan oracıkta düşüp ölenlerin ve yaralananların dökümü budur. Özel harekât polisleri besbelli şirazedden çıkmış, oracıkta bir savaş başlatmıştır.

Olayın hemen ardından ölen ve yaralananların yakınları güvenlik kuvvetleri hakkında 15 Ağustos günü suç duyurusunda bulunurken, göstericilerle ilgili de 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefetten soruşturma açıldı.

Olay kaçınılmaz olarak yargıya intikal edecektir. Yüce Türk Adaleti devreye girer. Ama bu topraklarda yaşayan herkes şunu iyi bilir: Yüce Türk Adaleti, zanlılar polis ya da jandarma olduğunda fazlasıyla isteksiz ve yavaştır. Nitekim Digor Cumhuriyet Savcılığı tarafından başlatılan hazırlık soruşturması üç yıl sürdü. Ardından dosya Kars Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderildi. Kars Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Özel Harekât Şube Müdürlüğü'nde görevli polis memurları Tuncay Yasa, İsmail Yıldız, Mustafa Demir, Yunus Alper, Sezai Özyurt, Atilla Yıldız, Suat Kaymak ve Sıraç Birol hakkında "kasten adam öldürmek" ve "kasten adam öldürmeye teşebbüs" suçlarından açılan davaların sonuçlanması da hayatımızın 10 yılını aldı. Sekiz özel timcinin Kars Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davada 40'ın üzerinde duruşma yapıldı.

Nihayet karar duruşmasında mahkeme, çıkan olaylarda "meşru müdafaa" şartlarının oluştuğu gerekçeyle tutuksuz yargılanan polis memurları hakkında beraat kararı verdi. Kahraman polisler olaydan sonra Cumhuriyet Savcılığı'nda ifade vermiş ve başka illere tayin edilmişti. 10 yıl boyunca hiçbir duruşmaya katılmadılar. Son duruşma gününde alınan karar sanıkların avukatı Kahraman Özçağın'a iletildi. Polislerden Tuncay Yasa, savcılığa verdiği ifadesinde, "olay sırasında ölenler ve yaralananlar, yürüyüş yapan grup içerisinde bulunan silahlı terörist veya milislerin silahından çıkan kurşunlarla yaralanmış veya ölmüşlerdir. Biz ateş ederken yürüyüş yapan grubun önüne veya yana doğru ateş ettik" deyiverdi. Oysa olaydan sonra, polise ateş açtığı öne sürülenlerden kimse, her nasılsa, yakalanamamıştı. Eylemciler hakkında izinsiz gösteri düzenlemekten açılan dava ise takipsizlikle sonuçlandığına göre Digor'da o gün ölen 17, yaralanan 63 kişi mevsim koşulları sonucu telef olmuştu. Belki de hiç yaşamamış, hiç sağlıklı olmamışlardı.

Pamuk eller ceplere

Yaygın medyadan bu konuya ilgi gösteren yegâne gazete Radikal'den okuyoruz. Köylüler özel timcilerin beraat kararına tepki göstermiş. Güvenlik kuvvetlerinin kendilerine ateş açtığını söyleyip çaresizlik içinde yakınmuşlar. Kars'ın Digor'undan olsa bile anlayabileceğimiz bir dille dövünüyorlar.

"Varlı Köyü'nden yürüyüşe katılan ve olaylar sırasında yaralanan 66 yaşındaki Güzel Çalkınsın, 13 yıldır iki eli ve sağ ayağını kullanmadığını söyledi. Olay sırasında kendilerinin hiçbir şey yapmadığını ifade eden Çalkınsın, 'üzerimize ateş açtılar. 13 yıldır ilaçlarla ayakta duruyorum. Polisler niye beraat etti?' diye konuştu. 21 yaşındaki kızı Suna Çidemal'i kaybeden anne Sefure Çidemal de, 'ölmeyeydi bir hafta sonra düğünü olacaktı. Yavrumun çeyizi bile gelmişti' dedi. Yürüyüşe katılan ve yara almadan kurtulan Ahmet Özboğanlı ise, 'biz sadece yürümek istedik ancak izinsiz olduğunu söyleyip ateş ettiler. Birçok masum insan öldü ve yaralandı. Ama polisler serbest kaldı' diye konuştu."

Yüce Türk Adaleti'nin ataleti elbette AİHM'ye taşınacaktı. Taşındı da. Ölen yedi kişinin ailesi adına dava açan avukat Tahir Elçi, üç yıl önce "yaşam hakkının ihlali", "etkin soruşturma yürütülmemesi" ve "uzun yargılama" gerekçesiyle davayı AİHM'ye taşımıştı.

Bundan sonrası da "dostane çözüm".

Türkiye, olayda güvenlik güçlerinin orantısız güç kullandığını kabul ederek dostane çözüm teklifinde bulundu. Hükümetin AİHM'ye sunduğu deklarasyonunda şöyle deniyor: "Hükümet, mevcut Türk mevzuatına ve böylesi eylemleri önleme hususundaki kararlılığına rağmen aşırı güç kullanımı neticesinde ölümlerle sonuçlanan münferit olaylardan üzüntülüdür. Ölümle sonuçlanan aşırı ve orantısız güç kullanılması, sözleşmenin 2. maddesinin ihlalini oluşturduğu kabul edilmektedir. Hükümet gelecekte yaşama hakkına saygı gösterilmesi, soruşturmaların etkin bir şekilde yapılması yükümlülüğü dahil olmak üzere gerekli talimatları yayımlamayı ve tedbirleri almayı üstlenmektedir. Ayrıca bununla bağlantılı olarak şu ana kadar alınan yeni yasal ve idari önlemlerle meydana gelen ölüm olaylarında bir azalma ve daha etkin soruşturma yürütülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin başvuruculara belirlenen miktarı ödemeyi teklif ettiğini beyan ederiz".

AİHM 2. Dairesi aracılığıyla hükümet ve ailelerin avukatı Tahir Elçi arasında yapılan görüşmeler sonucunda, ölen yedi kişinin ailelerine toplam 350.000 Euro tazminat ödenmesine karar verildi. Dönemin Kars Cumhuriyet Savcısı Cevat Barutçu'nun olaydan üç yıl sonra hazırladığı iddianamede şöyle denildi: "PKK'nın silahlı eylemlere başladığı 15 Ağustos 1984 tarihinin yıldönümü olması nedeniyle teröristler, Digor ve Kağızman'a bağlı köylerden halkı silah tehdidiyle korsan gösteriyeye zorladı. Toplanan 3 bin kişilik topluluk, 14 Ağustos 1993 günü Digor'a doğru yürüdü. Güvenlik güçleri topluluğun dağılması için ikazda bulundu. Ardından kalabalığın içinden güvenlik güçlerine roketle ateş açıldı. Güvenlik güçleri, kalabalığın dağılması için buna cevap verdi. Karşılıklı ateş bir dakika sürdü. Ölen ve yaralananların tümü Digor ve Kağızman'a bağlı köylerde oturan köylü vatandaşlardan oluştu".

Bu arada müdahil avukatı Kahraman Özçağın çırpınıyordu. Olayla ilgili emniyet kuvvetlerinin çektiği görüntü kayıtlarının çözümünün dahi yapılmadığını söyleyen Özçağın, "üç aydır kasetler RTÜK'te bekliyor. Emniyetin görüntüleri olmasına karşın, o kasetlerde dahi olayın bir katliam olduğunu gösteren görüntü ve tanıklıklar olduğunu biliyoruz" demişti.

Aradan 12 yıl geçmesine karşın hâlâ olay yeri keşfinin yapılmadığını belirten Özçağın, "bugüne dek yapılan tüm duruşmalarda keşif talebinde bulundum yerine getirilmedi. Olayın üzerinden uzun bir süre geçtiğini belirterek, keşfe gerek olmadığını söylediler. O zaman niye bu kadar beklendi? Kitlenin içinden ateş edildiği söyleniyor. Grubun bulunduğu yer düzlük bir alan, kitlenin sağ tarafında ise askeri birlikler bulunuyor. Eğer kitle içinde ateş edilse askerlere yönelik ateş edilirdi. Öte yandan asker ya da polislerden bir tek kişi dahi yaralanmış değil. Olaydan sonra kitle denetim altına alınarak tek tek kimlik kontrolünden geçirildi. Madem silahlı PKK militanları vardı o zaman niye bulunamadı?" diyordu, ama ne gam.

Sonuçta, Özel Timcilerimize dokunmadık. Digor'da hayatını kaybedenleri zaten hiç diriye saymadık. Nemene bir hukuk devleti olduğumuzu dünya aleme bir kez daha kanıtlamış olduk. Şimdi hepimizin cebinden çıkacak Cumhuriyetimizin dostane pişmanlık akçesi. Türkiye suçunu kabul etti. Bakalım yargı, beraat ettirdiği özel timcilerin kahramanlığının meşruiyeti konusundaki ısrarından vaz geçecek mi?

KİŞİ GÜVENLİĞİ

TİHV'nin derlediği bilgilere göre, 2007 yılı içinde **altı (6)** kişi gözaltında yaşamını yitirdi. Çeşitli kuruluşların da gözlemlediği gibi özgürlüğünden alıkonulan kişilere yönelik işkence ve kötü muamele uygulamalarında belirgin bir artış gerçekleşmiştir. 2006'da gözaltında ölen kişi sayısı **iki (2)** idi. 2007 yılı içinde gözaltında ölümlerin, işkencenin ve kötü muamelenin bu kadar artmış olmasının nedenleri olarak, 2007'deki seçim atmosferi, seçilmişlerle atanmışlar arasındaki gerginlik ve sınır ötesi operasyon tartışmalarıyla yükselen Kürt karşıtı milliyetçilik gösterilebilir. Ama bunlardan daha önemli bir neden varsa bu da Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nda (PVSK) Değişiklik Yapılmasına dair 5681 sayılı Kanun'un, 14 Haziran 2007 tarihinde *Resmî Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe girmesidir.

Önceki yıllarda görülmeyen ve yetkililerin "sağlığa zararlı olmayacağı"ni iddia ettiği plastik mermi kullanımınıdır. TİHV'ye başvuran dört kişide saptanan sağlık sorunları, plastik mermilerin aslında ne denli ciddi tehlike yaratabileceğini ortaya koymaktadır.

İşkencenin ve kötü muamelenin faillerinin bulunmasını ve cezalandırılmasını engelleyen bir uygulama önceki yıllarda olduğu gibi 2007'de de işleyişini sürdürdü. İşkence ve kötü muamele ile ilgili suç duyuruları çoğu zaman sonuç vermezken, bu suç duyurularında bulunan kişiler hakkında, güvenlik güçlerinin şikâyetleri sonucu birçok dava açıldı ve birçok kişi mahkûm edildi. 2006 yılında "görevli memurun görevini yerine getirmesini engellemek" gerekçesiyle 11.782 dava açıldı. 18.092 kişi sanık olarak yargılandı. "Görevi yapması engellenen memur" sayısı ise 19.440'tır. Bu tür davalar işkence ve kötü muamelenin etkin bir şekilde soruşturulmasını ve faillerin cezalandırılmasını engelleyici bir işlev gördüğü ileri sürülebilir. İşkence görenler, faillerin değil kendilerinin cezalandırılacağını düşünerek yargı sürecine başvurmaktan çekineceklerdir. Aynı şekilde başlarının daha fazla derde gir-

memesi için gerek tıbbî gerek psikolojik yardım almaktan da imtina edeceklerdir.

2006 yılında işkence ve kötü muamele gördüğü gerekçesi ile TİHV'nin 5 ildeki (Adana, Ankara, Diyarbakır, İstanbul, İzmir) işkence görenlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon merkezlerine başvuran kişi sayısı 337 iken, 2007'de bu sayı 293'ü erkek, 159'u kadın ve 33'ü çocuk olmak üzere toplam 452'ye çıkmıştır. TİHV'ye 2007 yılı içinde başvuru yapan 452 kişiden 320'si aynı yıl içinde işkence gördüğünü beyan etmiştir. 2006'da ise bu sayı 222 idi.

2007 yılı içinde işkence gören 320 kişinin bu uygulamaya maruz kaldığı yerler şöyledir:

İşkence Uygulanan Yerler	Başvuru sayısı	Oran %
Emniyet Müdürlükleri	98	% 30.6
Polis Karakolu	61	% 19.0
Jandarma Karakolu / komutanlığı	17	% 5.3
Açık alan/araç içi	112	% 34.9
Diğer	32	% 10.2
TOPLAM	320	% 100

Bu başvuruların maruz kaldığı işkence yöntemlerine gelince *ağır kaba dayak, aşağılama, hakaret etme* en yüksek değerleri göstermektedir. Bunların yanı sıra *öldürme tehdidi, diğer tehditler, işkenceye görsel ve işitsel tanıklık, yakınlarının yanında işkence yapma, anlamsız itaat etmeye zorlama, vücudun tek bir noktasına sürekli vurma, saç, sakal, bıyık yolma, aşırı fiziksel aktiviteye zorlama, soğuk ortamda bekletme, biber gazı sıkma, cinsel taciz, haya burma* gibi uygulamalar da söz konusu olmuştur. Fiziksel tanılara bakıldığında ise başvuruların maruz kaldıkları *kaba ve vahşi uygulamalar* sonucunda *oluşabilecek kırıklar, organ yaralanmaları ve kaybı, kulak zarı yırtılması* gibi çeşitli *ağır travma* tabloları ile karşılaşmışlardır. Fiziksel tanıların yanı sıra başvurularda başta akut stres bozukluğu ve travma sonrası

stres bozukluğu olmak üzere çeşitli ruhsal bozukluklar da saptanmıştır.

Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına dair 5681 sayılı Kanun

Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nda (PVSK) Değişiklik Yapılmasına dair sayılı Kanun, 14 Haziran 2007 tarihinde *Resmi Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe girdi (Söz konusu kanunun tam metni için Bkz. Ekler). Ülkede herkesin ilgisinin genel seçimlere kitlendiği koşullarda alelacele çıkarılan bu yasa, içeriğinden, zamanlamasına ve çıkarılış biçimine kadar pek çok yönden ciddi tepki ve eleştirilere konu oldu.

TİHV'nin 28 Eylül 2007 tarihli ve "Değişen Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu (PVSK) Pervasızlık Getirdi!" başlıklı basın açıklaması söz konusu değişikliğin üç ay gibi kısa bir sürede ve sadece İzmir'de yol açtığı sonuçları özetlemesi açısından önemlidir: "Nitekim 5681 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği günden 16 Eylül 2007 tarihine kadar geçen yaklaşık üç aylık süre içerisinde sadece TİHV İzmir Temsilciliği'ne işkence ve kötü muameleyle maruz kaldığı için 7'si siyasi, 9'u adli gerekçeler ile gözaltına alınan toplam 16 kişi başvuru yapmıştır.

(...)

Ancak güvenlik görevlileri, "görev" ve "yetkilerini" kullanırlarken söz konusu kişiler, gerek gözaltına alınma sırasında, gerekse gözaltı mekânlarında aşağılama, hakaret, ağır kaba dayak, biber gazı sıkma, cinsel taciz, saç çekme, işkenceye tanıklık ettirme, yakınlarının yanında işkence yapma gibi uygulamalara maruz kalmışlardır. Bu uygulamaların sonucunda:

* Bir kişide böbrek ezilmesine bağlı kan işeme,

- * Bir kişide sağ el 5. matatars-distalinde kırık,
- * Bir kişide kulak zarı yırtığı,
- * Bir kişide darp ve basınç artışıyla belirginleşen fitik,
- * Bir kişide dış kulak yolunda hiperemi ve ödem
- * Tümünde yaygın yumuşak doku travması, yaygın ekimoz,
- * Tümünde akut stres bozukluğu, saptanmıştır.

(...)

Yukarıda aktarılan veriler ve olay göstermektedir ki PVSK'nın bazı maddelerinde değişiklik yapan 5681 sayılı Yasa, yetkililerin aksi yöndeki iddialarına karşın, "görev ve yetki" kullanımının keyfiyete dönüşmesi ve hak ihlallerine yol açmasında kolaylaştırıcı, hatta teşvik edici rol oynamaktadır. Nitekim 2006 Yılı'nın 14 Haziran-16 Eylül arası döneminde TİHV İzmir Temsilciliği'ne yapılan akut (işkence sürecini son bir ay içinde yaşamış) başvuru sayısı sadece 3 iken içinde bulunduğumuz yılın aynı döneminde bu sayının 16'ya tırmanmıştır. Bu dikkat çekici bir gelişmedir. Kaldı ki bu veriler, TİHV'nin 5 merkezinden sadece İzmir Temsilciliği'ne yapılan başvuruların küçük bir bölümünü oluşturmaktadır ve tüm ülke çapında gerçekleşen benzeri çok sayıdaki olaydan ancak TİHV'e başvuranların durumunu yansıtmaktadır.

Sonuç olarak, kamu düzeninin bozulmasına engel olmak amacıyla "önleyici kolluk" gibi tartışmalı bir "yetkinin" keyfi biçimde kullanımı, mevcut anayasanın "kişi hürriyeti ve güvenliği" (md.19), "özel yaşamın gizliliği" (md.20) ve Başbakan'ın "işkence yoktur" söylemine rağmen "kişi dokunulmazlığı ve işkence yasağı" (md.17) gibi temel hak ve özgürlüklerin ihlal edilmesine yol açmaktadır".

Ümit Kardaş, "Sessiz ve derinden", *Radikal İki*, 10 Haziran 2007.

Demokrasi ve hukuk ilkeleri açısından mağdur olduğunu düşünen ve gerçekten demokratik bir rejimde olmaması gereken müdahalelerle karşılaşan AKP'nin seçime giderken 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nda 02.06.2007 tarih ve 5681 sayılı kanunla yaptığı değişiklikler, bu partinin demokrasi, hukuk, hukuk güvenliği ve özgürlük kavramları açısından herhangi bir ilkeye ve anlayışa sahip olmadığını ortaya koyuyor. Söz konusu değişiklikler iktidarın hukuk güvenliğini yok eden bir yasayla faşizmin kapısını araladığını gösteriyor. Şemdinli'de ortaya çıkan hukuk dışı devlet yapılanmasıyla hukuku işleterek mücadele etmeyen, 301. madde konusunda samimi davranmayan, TCK'ya antidemokratik düzenlemeleri sokuşturan, Hrant Dink, Trabzon ve Malatya cinayetlerinin arkasındaki oluşumların üzerine gitmeyen iktidar, son kanun değişikliğiyle demokrasi ve hukukla ilgisi olmayan rejimin üzerine tüy dikti. Kaşla göz arası, kamuoyunda ve hukukçular arasında hiçbir tartışmaya meydan vermeden polisin yetkileri, yurttaşın hukuk güvenliğini ve kişilik haklarını yok edecek şekilde genişletildi.

Söz konusu kanunun 5. maddesi, polislerin kimlerin parmak izlerini alarak ve fotoğraflarını çekerek kayda almaya yetkili olduğunu gösteren bir düzenlemedir. Değişiklikten önceki düzenlemede, polislerin bu yetkisi bazı önemli suçların yanında, fuhuşla ilgili suçları işleyenleri, kaçak durumda olan yabancıları ve kimliğini ispat edemeyenleri, yargı organlarının bir meselenin soruşturulması bakımından zorunlu olanları kapsıyordu. Bu eski düzenleme de hukuk açısından eleştirilecek bir yetkiyi içeriyordu. Yine bu düzenlemede polis, yakaladığı kişilerin tekrar tanınmalarını sağlamak üzere kişinin vücut bütünlüğüne müdahale ediyor. Kuşkusuz bu müdahale ancak bir suç isnadıyla başlayabilir ve ceza yargılama hukukunu ilgilendirir. Mağdur veya tanık kişiyi resminden tanıyacaksa, parmak izleri olay yerindeki izlerle karşılaştırılacaksa, bu işlemler bir tedbir olarak suçların aydınlatılmasında bir araç olarak kullanılır. Bu şekilde elde edilen bilgiler ceza davası dosyasına giriyor. Ancak bir suç nedeniyle kişinin fotoğraflarının çekilmesi ve parmak izinin alınması için o kişinin şüpheli (hakkında soruşturmaya başlanmış, ancak iddianameyle kamu davası açılmamış kişi) olmaktan çıkıp, sanık (hakkında iddianameyle kamu davası açılmış kişi) olması gerekiyor. Alman Ceza Yargılaması Kanunu'nun 163 b maddesine göre parmak izi alınması ve fotoğraf çekilmesi işlemleri sanık statüsüne girmemiş şüphelilere karşı ancak kimliklerinin saptanması amacıyla yapılabilir. Bunun dışında bu işlemlerin yapılabilmesi şüphelinin sanık statüsüne girmesiyle olanaklıdır.

Yine bu işlemlerden sonra elde edilen bilgiler ancak davada gerekli olduğunda olayın aydınlatılması amacıyla kullanılabilir (Nur Centel-Hamide Zafer, *Ceza Muhakemesi Hukuku*) Yine Alman hukukundaki ölçüye göre, kişiyi ileride tekrar tanımaya yarayan bu tedbirlere başvurulurken meşru amaçla orantı göz önünde tutuluyor, hafif suçlarda bu tedbirler uygulanıyor. Polislerin önleme görevi içerisinde bu tedbirleri alması suçun ağırlığı ve işleniş bakımından kriminal bir özellik bulunması veya sanığın tekrar benzer bir suç işleyeceğine ilişkin verilerin olması halinde mümkün bulunuyor. (Centel-Zafer- a.g.e.)

CHP-AKP "ortaklığı"

Ülkemizde ise, değiştirilen 5. madde eski haliyle belli suçlarda sanık statüsü aranmadan şüpheli olan her kişiye uygulanıyordu. Beklenen, Alman hukukunda olduğu gibi kişinin hukuk güvenliğine ve özgürlüğünün güvence altına alınmasına, yani demokratikleşmeye doğru bir adım iken, iktidar yeni düzenlemeyle toplumun bütün bireylerinin parmak izlerinin alınıp fotoğraflarının çekilmesini öngöreyerek, onları sanık durumuna düşürdü. Yeni düzenleme, dudakları uçuklatacak derecede kabuslu bir geleceği işaret ediyor. 5. madde artık aşağıdaki gibidir. "Polis; a) Gönüllü, b) Her çeşit silah ruhsatı, sürücü belgesi, pasaport veya pasaport yerine geçen belge almak için başvuruda bulunan, c) Başta polis olmak üzere, genel veya özel kolluk görevlisi ya da özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilen, ç) Türk vatandaşlığına başvuruda bulunan, d) Sığınma talebinde bulunan veya gerekli görülmesi halinde, ülkeye giriş yapan sair yabancı, e) Gözaltına alınan, kişilerin parmak izini alır". Maddenin 5. fıkrasında, gönüllü olanlar hariç diğer kişilerin fotoğraflarının da çekilip sisteme kaydedilmesi öngörüldü. Parmak izi vermeye ve fotoğraf çekilmeye gönüllü yurttaş bulunacağına düşünülmesi de ayrıca, ilginç ve zeka ürünü. Böyle bir kanunu akıl etmenin çeşitli açıklamaları vardır. Aslında siyasi kadroların demokrasiyi ve hukuku içselleştirmedikleri, yurttaş küçümsedikleri anlaşılıyor. Laiklik konusunda ortalığı birbirine katan CHP'nin bu kanuna ilişkin tek bir söz etmemesi, AKP ile CHP'nin otoriter bir rejimde, güçle uzlaşarak birbirlerini beslediklerini gösteriyor. Diğer partilerin ise ne olup bittiğinden haberleri dahi yok.

Yine 5681 sayılı kanunla 2559 sayılı kanunun 4. maddesine getirilen 4/A ek maddesiyle, polise, hiçbir karar ve izin aranmadan durdurma ve kimlik sorma yetkisi tanındı. Daha önceki kanunda bulunmayan böyle bir düzenlemeyle polise çok rahat keyfilğe kaçabilecek bir yetki verildi. Oysa zaten kanunun 9. maddesinde, belirli durumlarda ve yerlerde hâkim kararına veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, mülki amirin vereceği emirle, hiçbir suç işlenmediği durumlarda dahi polise önleyici arama yetkisi verilmişti. 9. maddenin yeni düzenlemesinde eleştirilecek hususlar bulunuyor. Bu maddedeki "tehlike" ve "gecikmesinde sakınca bulunan hal" kavramlarının mülki amirce değerlendirilmesinde sorunlar olabilir. 9. madde varken ek 4/A maddeyle, polise, hiçbir karara ve izne bağlamadan herkesin aracını durdurup, araçta ve kişinin üzerinde arama yapma ve kimlik sorma yetkisinin verilmesi, önleyici polislikte geri ve antidemokratik bir anlayışı sergiliyor. Bu maddeye göre polis, önleyici polislik görevi olarak istediği zaman ve yerde araçları durdurabilecek, bunu takdir ederken de kanuna göre tecrübesine ve içinde bulunulan durumdan edindiği izlenime göre makul bir nedene dayanacaktır. Polis aracı durdurduktan sonra durdurma sebebini bildirip, buna ilişkin sorular sorabilecek, kimlik ve bulundurulması gerekli diğer belgelerin ibrazını isteyebilecek. Keyfilğe, hukuksuzluğa, kolayca kaçabilecek bu düzenleme hukuk alanında bir geriye gidişi gösteriyor. Yine bu maddeye göre polis, durdurduğu kişi veya aracının üzerinde silah veya tehlike oluşturmayan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli bir şüphenin varlığı halinde, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önlemek amacıyla yönelik olarak gerekli tedbirleri alacaktır. Ancak bu amaçla kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın dışarıdan bakıldığına içerisi görünmeyen kısmının açılması istenmeyecektir. Neresinden tutsanız elinizde kalacak, tutarsız, zorlama ve kişinin hukuk güvenliğini yok eden bir düzenleme.

Herkes iktidarın son anda gözden kaçırarak kanunlaştırdığı bu düzenlemelerin kendi özgürlüklerinin, yaşamının ve geleceğinin bir prangasını oluşturacağını, demokrasinin ve hukukun dışına çıkılıp, faşizme gidişi hızlandıracağını bilerek tepkisini göstermelidir. AKP hukuk dışılığa sivrulüyor, CHP ise bu gidişin rüzgarını şişirerek aynı yere sürükleniyor. Kant'ın deyişiyle, iktidara sahip olmak, aklın özgürce yargıda bulunmasını kaçınılmaz olarak sekteye uğrattıyor. Yurttaş olarak önce uyum gösterip sonra alışkanlık edinmeden, oldu bittiyle kabul edilen bu kanunun değiştirilmesi için en baştan direnç göstermeliyiz. Çünkü Ahmet Hamdi Tanpınar'ın deyişiyle, haksızlığı her kabul ediş, daha büyüğünü doğurur.

Ahmet İnsel, "Polis hassasiyetleri hakkında", *Radikal İki*, 21 Ekim 2007.

Bundan bir buçuk yıl önce, Trabzon'da, bildiri dağıttıkları için linç girişimine maruz kalan dört kişi, haklarında "slogan atarak halkı güvenlik güçlerine karşı kışkırtmaya çalışmak, toplumda infiale yol açacak davranışta bulunmak, görevli memura mukavemet, saldırı ve sokakta bulunan vatandaşı darp etmek" suçlamasıyla mahkemeye sevk edilmişlerdi. Öldürmeye tam teşebbüs eylemini gerçekleştirenler değil, bu teşebbüse maruz kalıp son anda kurtulabilenler suçluydular.

Olayın hemen ardından Başbakan Tayyip Erdoğan, yapılanların halkın hassasiyetlerine dokunduğu için mazur görülmesi gerektiğini ifade ederek, kendisinin de dört dörtlük bir millî hassasiyet devleti adamı olduğunu ispat etme fırsatını kaçırmamıştı. Şöyle demişti Erdoğan: "Tabii ki halkımızın hassasiyeti çok, ama çok önemli. Halkımızın bu hassasiyetlerini göz

önünde bulundurarak herkes tavrını belirlemelidir ve halkımızın bu millî hassasiyetlerine dokunulduğu zaman, şüphesiz ki bunun tepkisi farklı olacaktır. Ancak, bunu da kimse istismar etmesin...”

Bunun üzerinden çok zaman geçmeden, demokratikleşme paketleri içinde değiştirilen yasaların polisin elini kolunu bağladığını, suçluyu takip edemediğini, suç oranında patlamaya neden olduğunu iddia eden haberlerin etkisiyle, Polis Vazife ve Salahiyet Yasası'nda değişiklik yapılması gündeme geldi.

Eli kolu bağlı mı?

Kasım 2006'da, Emniyet Genel Müdürlüğü sözcüsü İsmail Çalışkan, “Polis olaylar karşısında yetersiz mi kalıyor? Polise karşı saldırılar artıyor mu?” sorusunu yanıtlarken, bu olayların yaşanmasında yeni yasal düzenlemelerin büyük rol oynadığını belirtiyordu: “Parmak izi alamıyoruz, DNA testi ve üst araması yapamıyoruz, eskiden gözaltı süresi 15 gündü, şimdi 24 saat. Gel de olayı çöz”. Olayı çözenin modern hukuk devletindeki yöntemi olan, yargıca bağlı adli polis kurumuna şiddetle karşı çıkan, bu konudaki “hassasiyeti” her vesileyle dile getiren polis sözcüleri için, “olayın çözümlenmesinin” yegâne yöntemi polisin Salahiyetleri nin pekiştirilmesi ve mahkemen, hatta mülki amirden izin almadan arama, kimlik denetimi, bekletme, tutuklama yapabilmeydi. “Çünkü”, diyordu Emniyet Genel Müdürlüğü sözcüsü, “Polisten korkma dönemi bitti. Eskiden Türkiye’de bir söz vardı; ‘Polisin düğmesini koparmak bile altı aydan başlar’ diye, şimdi bırakın düğme koparma, saldırıyorlar”. Yanlış anlamayın, polis saldırmıyor, polise saldırıyorlar!

Polis hassasiyetinin diğer sözcüleri de bu konuda benzer görüşleri dile getirdiler. Polis kökenli eski İçişleri Bakanı Necdet Menzir, Ceza Muhakeme Kanunu’nda yapılan değişikliklerin Polis Vazife ve Salahiyetler Kanunu’na yansıtılmadığını ve polisin elinin kolunun bağlı bırakıldığını belirtti. Başka bir eski Emniyet Müdürü, “maalesef CMK polis ve jandarmanın aleyhine değiştirildi” diye şikâyet etti. Polis Emeklileri Derneği genel başkan yardımcısı ise, “Avrupa Birliği Uyum Yasaları polisin elindeki bir sürü yetkiyi aldı, yeni yasalarda birinin üstünü aramıyorsun, rahat rahat gözaltına alamıyorsun, alsan bile hemen serbest bırakılıyor” diye acı acı şikâyet ediyordu. “Rahat rahat gözaltına alma hakkı”, en doğal hak olarak talep ediliyordu.

Polis ve jandarma haklarının yeniden tesis edilmesi lobisinin yaygın kampanyası, buna cazır medya güçlerinin açık destek vermesi ve bazı terör eylemlerinin de yarattığı uygun ortam, 2007 Haziran ayının ilk günlerinde, Meclis’in seçim için tatile girmesine bir gün kala, Polis Vazife ve Salahiyeti Hakkındaki Kanun’da değişikliklerin Meclis genel oturumunda tartışılmasıyla sonuçlandı. AKP ve CHP’nin desteğiyle değişiklikler kabul edildi. Cumhurbaşkanı Sezer müzirdenmeden yasada yapılan değişiklikleri onayladı ve yürürlüğe girdi.

Millî hassasiyetlerle polis hassasiyetlerinin sentezi gerçekleşti, polis devletine doğru çok büyük bir ileri adım atıldı. Yasanın yürürlüğe girdiği günlerde, Ümit Kardeş *Radikal İki*’de (10 Haziran 2007), demokratik rejimde olmaması gereken müdahalelere maruz kalan AKP’nin kendisinin, yaptığı bu kanun değişikliğiyle, “demokrasi, hukuk, hukuk güvenliği ve özgürlük kavramları açısından herhangi bir ilkeye ve anlayışa sahip olmadığını ortaya koy[duğunu], söz konusu değişiklikler[in] iktidarın hukuk güvenliği yok eden bir yasayla faşizmin kapısını araladığını” gösterdiğini belirtiyordu. Bu değerlendirmesinin doğruluğunu, 9 Eylül’de bu konuda yazdığı ikinci bir yazıda, bu kez somut gelişmeler ışığında hatırlatıyordu.

Çağdaş Hukukçular Derneği’nin, ceza hukuku avukatlarının, sivil toplum kuruluşlarının yapılan değişikliklerle polis devletine doğru, zararlı sonuçları belirgin olan büyük bir adım atıldığı ikazlarına AKP ve CHP güvenlik devleti koalisyonu kulaklarını tıkadı. Kanun Meclis’te görüşüldüğünde, CHP milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu, değişiklik yapılan kanun maddelerinin gerekçelerinde, “şüphe üzerine müdahale” yetkisinin sınırsızlığına, İnsan Hakları Derneği’nin görüşlerini aktararak dikkat çekmesine rağmen, başka CHP’liler AKP’yi terörle mücadelede pasif kalmakla suçlamayı tercih ettiler. Sonuçta ulusalcı hassasiyet, millî hassasiyet ve polis hassasiyetinin sentezi gerçekleşti. Polis Vazife ve Salahiyetler Kanunu’nda yapılan değişikliklerle, Türkiye’de ilk kez polise kanunla “durdurma ve kimlik sorma” yetkisi verildi. Daha önce polis bunu yönetmeliklerle “edinilmiş bir hak” olarak kullanıyordu.

Edinilmiş bir hak olarak tabirine mim koyalım. Çünkü işte tam burada, 1990’ların ikinci yarısında, “polisin insan hakları yok mu?” diye sokaklara dökülen emniyet görevlilerinin haykırışlarının yankısı gelmeye başlıyor. Artık hiçbir suç işlenmediği durumda bile, önleyici arama yetkisiyle donanmış bir polis gücüyle yaşıyoruz. Kimlik denetimlerinin herhangi bir neden belirtilmeden her yerde yapıldığı, aranmadığı halde “polisin gıcık olduğu” kişilerin özel muameleye maruz kaldıkları (Özgür Hayat ve yüzde 52 Öfke dergileri yazı işleri sorumlusu Sinan Tekpetek’in Ağustos ayında başına gelenler), bazı polislerin tekerlekli arabadaki insan ve yanındakileri arabadan inmediği için taciz ettiği, yapılan işlemle ilgili herhangi bir soru veya sözlü muhalefet karşısında şiddete başvurdukları haberleri basında daha sık yer alıyor. Bunlar, polis devleti yolunda ilerlediğimiz en somut işaretlerdir.

Yasa Meclis’te kabul edildiği sırada, seçim yasaları çerçevesinde İçişleri Bakanlığı makamında oturan Güneş, yasa değişikliğinin felsefesini tüm çıplaklığıyla bir cümlede özetliyordu: “Bu teklif kanunlaştıktan sonra inanıyorum ki güvenlik güçlerinin eli rahatlayacaktır”. Elleri rahatlayan bazı polislerin o elleriyle neler yaptığını görüyoruz... Artık rahatlayan ellerini nasıl zapt edeceklerini bilemediğimiz bazı güvenlik güçlerinden korkuyoruz. Hassasiyetlerinin birden depreşmesinden ürküyoruz. Yasa amacına şimdiden ulaştı. Milliyetçi-muhafazakâr ve dahi ulusalcı ittifakın tam desteğini arkasına almış olan polis hassasiyetinin sözcüleri amaçlarına ulaştılar. Bu toplum, polisinden korkuyor.

Kayıplar

Salih Temel, Fikret Temel

Şırnak’ın Beytüşşebap İlçesi’nde 19 Mart’ta sivil bir araçla gezdikleri bildirilen JİTEM elemanları

oldukları tahmin edilen bir grup, Salih ve Fikret Temel adlı kardeşleri zorla evinden alarak kaçırdığı iddia edildi. Temel kardeşlerden yılsonu itibarıyla haber alınmazken, köylüler 2 köylüyü kaçıranları tanıdıklarını dile getirdi.

DİHA'nın haberine göre Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'ne 10 kilometre uzaklıkta bulunan Hisarkapı Köyü'ne giden ve JİTEM üyesi olduğu ileri sürülen bir grup, Salih Temel ile Fikret Temel adlı köylüleri evlerinden çıkararak zorla kaçırdı. Köylülerden edinilen bilgilere göre bu sabah 07:00 sıralarında Hisarkapı Köyü'ne gelen beyaz Ford marka dolmuştan inen yerel kıyafetli (şal-şapık) bir grup Salih ve Fikret Temel'in evine baskın düzenledi. Evlerinden silah zoru ile çıkarılan Temel kardeşler, dolmuşta konularak köyden çıkarıldı.

Nereye götürüldüğü bilinmeyen kardeşlerden henüz bir bilgi alınamazken, köylüler, 2 köylüyü kaçıran kişilerin JİTEM üyesi olduğunu ileri sürdü. Köylüler, köye gelen kişilerin yöresel kıyafet giydiğini ancak buna rağmen kendilerini tanıdıklarını belirterek, bu kişilerin daha önce de bölgede gezerek, benzer tarzda istihbarat çalışmaları yaptığını dile getirdi.

Gözaltında Ölüm Olayları

E.T.

Hırsızlık iddiasıyla 6 Haziran günü gözaltına alınan E.T.'nin (26) İzmir Alsancak Polis Karakolu'nda intihar ettiği iddia edildi. E.T.'nin kendini kemer olarak kullandığı ipe kendisini astığı ileri sürüldü. Olayla ilgili başlatılan araştırmada, güvenlik kamerası kayıtlarından E.T.'nin kendini astığının belirlendiği bildirildi.

Hakkı Çancı

Çanakkale'de hırsızlık yaptığı iddiasıyla gözaltına alınan Hakkı Çancı'nın 4 Haziran günü Çanakkale Emniyet Müdürlüğü'nde kendini astığı iddia edildi. Çanakkale Emniyet Müdürü İmettin Köklü yaptığı açıklamada Çancı'nın intiharı ile ilgili soruşturma başlatıldığı söyledi. İlgili karar:

Çanakkale İnsan Hakları İl Kurulunun Toplantı Tutanağı

Toplantı Tarihi: 20.08.2007

Toplantı No: 8

20.08.2007 tarihinde İlimiz İnsan Hakları İl Kurulu Vali Yardımcısı Hasan ŞENSES Başkanlığında toplanarak;

3 - İlimizde Hakkı ÇANCI isimli vatandaşın İlimiz Emniyet Müdürlüğü nezarethanesinde battaniyelerden birini parçalayarak nezarethane demirlerine kendisini asma ile ilgili Komisyon

üyelerince düzenlenen İnceleme ve Bilgilendirme Raporu hakkında Kurul üyelerinin bilgilendirilmesi yapılmış olup konu ile ilgili komisyon kurularak olayın incelenmesi ve gelişme safhalarından rapor düzenlenerek İl Kuruluna sunulması uygun bulunmuştur.

Hasan ŞENSES
Vali Yardımcısı
İnsan Hakları İl Kurulu Bşk.

Festus Okey

İstanbul Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü tarafından gözaltına alınan 1982 doğumlu Nijerya uyruklu Festus Okey, polise ait bir tabancadan çıkan mermiyle gözaltında öldü.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne "sığınma" talebinde bulunan, Mersin'de mültecilere ait uydu kentten 15 gün izinle İstanbul'a gelen Festus Okey, Burundili arkadaşı M.O. ile birlikte 20 Ağustos'ta Tarlabası'nda gezerken "uyuşturucu bulduklarını" şüphesiyle gözaltına alındı.

M.O.'nun iddiasına göre Okey, iki polis memuru tarafından aranmak üzere bir odaya alındı. Daha sonra, kamera kaydı bulunmadığı açıklanan odada, polisin iddiasına göre Okey, üzerini arayan polis Cengiz Y.'nin silahını almak için yeltendi. Çıkan arbedede silah ateşlendi ve kurşun Okey'e isabet etti.

Nijeryalı futbolcu Festus Okey'in karakolda şüpheli ölümüyle ilgili olarak silahın hangi mesafeden ateşlendiğini ve ölümün nasıl meydana geldiğini ortaya çıkaracak tek kanıt olan Okey'in kanlı gömleği Taksim Polis Merkezi'yle Taksim İlkyardımlı Hastanesi arasında kaybedildi! Beyoğlu Savcılığı ölümün yanı sıra gömleğin kaybolmasıyla da ilgili soruşturma başlatırken, Adli Tıp Uzmanı Prof. Dr. Fatih Yavuz "kanlı gömlek" bulunduğu takdirde olayın yüksek oranda çözüleceği görüşünde. Bu yüzden Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi'nin 10 Eylül'deki raporunda, silahın atış mesafesi belirlenemedi. Raporda şöyle denildi: "Cilt altı bulgulara göre atışın bitişik atış mesafesi dışından yapıldığı, kesin atış mesafesinin tayin edilemediği, mesafenin tayini için kişinin üzerinde bulunan ve delik ihtiva eden giysilerinin temininin gerektiği..."

Festus Okey'i gözaltına alan ve daha sonra hastaneye götüren polislerden K.K.A., 21 Ağus-

tos'ta ifadesinde, "hastane görevlilerinin kendisine teslim ettiği eşyalar arasında maktulün gömleğinin bulunmadığını" söyledi. Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, kayıp gömlekle ilgili ayrı bir soruşturma başlattı.

Polis sağlam girdiği karakoldan yaralı çıkan ve hastanede ölen Okey'in bir polis memurunun silahını almaya çalışırken vurulduğunu ileri sürdü. Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'nın hazırladığı iddianamedeyse polis Cengiz Y. hakkında "bilinçli taksirle öldürme"den dört buçuktan dokuz yıla hapis istendi.

İddianameye göre, 20 Ağustos'ta saat 17:00 civarında şüphe üzerine durdurulan Okey, saat 17:47'de Taksim Polis Merkezi'ne getirildi. Kapıdaki kamera kaydına göre, saat 18:06'da yaralı halde çıkarılıp Taksim İlkyardım Hastanesi'ne götürüldü. Okey'in hastaneye geliş saati 18:08'di.

Bu arada, olayı aydınlatacak ikinci gelişme de el swapları (el süprütüsü) idi. Ancak Kriminal Polis Laboratuvar Dairesi Başkanlığı'nın 29 Ağustos'taki raporuna göre Cengiz Y. ve Okey'in ellerinde "atış artığına" rastlanılmadı. Oysa örnekler ölümün yaşandığı gün alınmıştı. İddianameye ve polise göre ikili olay anında silahın iki ucundan tuttuğuna göre ikilinin ellerinde atış artığı barut "yüksek oran"da olmalıydı.

İÜ Adli Tıp Enstitüsü'nden Prof. Dr. Fatih Yavuz böyle durumda ellerde barut izi bulunmasının yüzde 100 olmasa da "beklenilir" olduğunu vurguladı. Yavuz'a göre tabancanın uzaktan mı yakından mı atıldığını netleştirecek olan barut iziyle birlikte gömlek üzerinde yapılacak analiz:

"Barut artıkları 40-50 santimetre uzağa kadar gider. Bu, kısa atış mesafesidir. Barut giyside birikir. Gömlek olmadığı için yalnızca bitişik atış olup olmadığı bilinebilir. Uzak atış dersiniz, 40-50 santimetrenin üzerinde bir atış mesafesini gösterir ki, anlatılan öyküyle uyumsuz olur. Eğer söylendiği gibi birisi olay sırasında namlunun ucundan, diğeri kabzadan tutuyorsa yakın atış bekleriz. Olayı çözecek nokta da mesafedir. Gömlek bulunduğu zaman olay yüksek oranda çözülür."

ÇHD İstanbul Şubesi'ne üye avukatlara göre, Festus Okey'in öldürülmesiyle ilgili soruşturmadaki hukuk dışılıklar şöyle:

"Önce vurdu, sonra soruşturdu: Olay tutanağı, 21.08.2007 tarihinde saat 01:10'da düzenlenmiş. Tutanağı düzenleyense Okey'in ölümüne neden olan ekip. Sanık polis Cengiz Yıldız'ın da tutanağın altında düzenleyicilerden biri olarak imzası var. Bu ekibin hemen olay yerinde müsadere edilmesi ve nezarethaneye konulması gerekirdi.

Olay savcıdan üç saat gizlendi: Festus Okey'in 20 Ağustos 2007'de saat 17:47'de Beyoğlu Asayiş Büro Amirliği'ne girip, 18.07'de yaralı vaziyette çıktığına dair kamera görüntüleri mevcut. Demek ki Okey bu saatler arasında vuruldu. Belgelere göre olay savcılığa 21.10'da haber verilmiş. Yani polisin, olayı tam üç saat boyunca savcılıktan sakladığı anlaşılıyor. Bu süre delillerin karartılması için yeterli.

Tetiği çekenin elinde barut izi yok: Okey'i vuran Yıldız'ın el swapları alınmış ve hazırlanan rapora göre barut izi bulunamamış. Bu durum sadece polis memurunun elini yıkaması halinde mümkün. Şüphelinin elini yıkamasına izin verilmiş olması ağır bir ihmal.

Nezarethanenin kullanılmadığı doğru değil: Dosyadaki bilgilere göre, Okey, avukatların müvekkilleri ile görüşme yapması için tahsis edilen odada öldürüldü. Oysa üst araması için nezarethanenin kullanılması gerekirdi. Bu açığı kapatmak için Beyoğlu Asayiş Büro Amirliği 01.04.2007 tarihinden itibaren nezarethanenin kullanılmadığına dair bir yazıyı dosyaya ekletmiş. O bölgede görev yapan avukatlar, nezarethanenin tadilata girmediğini biliyor. Üstelik Okey ile birlikte gözaltına alınan Mamina Oga'nın nezarethaneye konulmuş olması, nezarethanenin kullanıldığını net bir biçimde ispatlamakta.

Olay silahı sahibine teslim edildi: Olayda kullanılan silaha Sulh Ceza Mahkemesi el koydu. Ancak şüpheli polis memuru 29.08.2007 tarihinde 1. Sulh Ceza Mahkemesi'ne başvurup silahın iadesini istedi. Bu talep reddedildiği gün sanık polis bu kez Beyoğlu Asliye Ceza Mahkemesi'ne başvuru yaptı. Mahkeme bu kez silahı polis memuruna iade kararı aldı. Yargılanan polis memuru açığa alınmadığı ve tam maaş almaya devam ettiği gibi, cinayet sırasında kullandığı silah da artık belinde.

Kamera görüntüye göre mi kayıt yapıyor: Tanık olarak ifadesi alınan Mehmet Aldemir isimli

polis olayı görmediğini, kamerada izlediğini ifade etmiş. Ancak kamera kaydı bulunmuyor. Emniyet, bilgisayarın kaydetme özelliğinin bulunmadığını söylüyor. Fakat bilgisayarda karakola giriş çıkış görüntülerinin bulunduğu açıklandı. Bilgisayar, 'giriş çıkış' görüntüleriyle diğer görüntüler arasında ayırım yapmayacağına göre Okey'in vurulduğu anı gösteren kamera kayıtlarının sonradan silinmiş olabileceği, hâlâ güçlü ihtimal.

Festus Okey'in gömleği nerede kayboldu?: Festus Okey'in vurulduğu sırada giydiği gömlek, gerek karakol giriş-çıkış gerekse de hastane giriş sırasındaki kamera görüntülerinde mevcut olmasına karşın, delillerin arasında bu gömlek yok. Polise göre gömlek hastanede kayboldu.

Silahın hangi mesafeden ve hangi açıdan ateşlendiğini göstermesi bakımından çok önemli olan bu delilin kaybolmasına ilişkin araştırma ise çok ağır yürüyor".

26 Kasım'da Beyoğlu 7. Asliye Ceza Mahkemesi sığınmacı Okey'in öldürülmesinin "kasten insan öldürmek" olabileceği düşüncesiyle dosyayı Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi.

Mahkeme, ÇHD'nin davaya müdahil olma talebini ise reddetti.

Festus Okey'in Yaklaşık 2 ay Adli Tıpta bulunan cenazesi 25 Ekim'de ülkesi Nijerya'ya gönderildi.

İsmail Saymaz, "Bir İnsan Öldü, 18 Gün Geçti, Hala Kapı Duvar", *Radikal*, 7 Eylül 2007.

Polis kurşunuyla ölen Okey'le ilgili soruşturmada savcılık delillere ulaşmakta güçlük çekiyor, yetkililer susuyor. Nijeryalı Festus (Fastos) Okey, Beyoğlu Asayiş Şube Müdürlüğü'nce 20 Ağustos'ta gözaltına alındı ve aynı gün sorgu odasında kurşunlanarak öldürüldü. Devlet, Okey'i öldüren kurşunun hangi polis memuruna ait tabancadan çıktığını bilmiyor.

Ancak cinayetin üzerinden 18 gün geçmesine rağmen ne Emniyet Genel Müdürlüğü ne de İçişleri Bakanlığı'ndan açıklama geldi. Soruşturmayı sürdüren Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı delillere ulaşmada ciddi zorluklarla karşı karşıya kalırken, Nijeryalı Festus Okey'in, 18 gündür morgda yatan cesedi bu ülkeden adalet bekliyor.

Savcılık hazırlık soruşturmasını yürütürken karakoldaki kamera görüntülerini istedi. Ancak bu talep 'Yok' denilerek geri çevrildi. İstanbul Valiliği'nin görevli polisler için açtığı 'idari soruşturma' da sürüyor.

Valiliğe bağlı İnsan Hakları Danışma Kurulu'nun, işlem yapıp yapmadığı meçhul. Kurul başkanı Vali Yardımcısı Mehmet Seyman Ankara'da. Kurul üyesi Vildan Yirmibeşoğlu ise adım atılıp atılmadığını bilmiyor.

İşte, Okey'in gözaltına alındığı 20 Ağustos'tan bugüne geçen 18 günlük sürede adaletin karnesi:

20 Ağustos: Nijeryalı Festus (Fastos) Okey ve arkadaşı M.O., Tarlabası'nda yürürken polislerce şüphe üzerine durduruldu. Okey daha orada dövülmeye başlandı. Apar topar karakola götürülen Okey, beşinci kattaki Asayiş Şubesi'ne çıkarıldı. Polisin iddiasına göre Okey, 'ifadesi alınmak' için kamerasız bir sorgu odasına alındı.

Burada soyunduruldu, üzerinde uyuşturucu madde bulundu. Polis C.Y., odadan çıkarken Okey, C.Y.'nin silahını almak istedi. Aralarında boğuşma çıktı, silah patladı. Oysa Okey'in aynı anda gözaltında olan ve alt katta bir başka odada tutulan arkadaşı M.O., önce çılgınlık, sonra bir el silah sesi duymuştu.

22 Ağustos: Okey, morga kaldırıldı. Ölüm gerekçesine, 'ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı kot kırığı ve iç organ delinmesinden gelişen iç kanama' diye yazıldı.

23 Ağustos: Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, Okey'in ölümü hakkında soruşturma başlattı. İstanbul Valiliği de idari soruşturma açtı.

25 Ağustos: Nijerya Konsolosluğu'nun yetkilileri ve Nijerya Topluluğu lideri İgwe Ehi'nin Yabancılar Şubesi'nde görüştüğü M.O., Okey'in çılgınlığını, ateşlenen silahı, yanına gelen bir polisin "Arkadaşın öldü" dediğini anlattı.

30 Ağustos: 10 günlük sessizliği bozan Radikal, Okey'in ölümünü, "Ölüm yeri: Beyoğlu Emniyeti" başlığıyla duyurdu. Helsinki Yurttaşlar Derneği yaptığı açıklamada, polisin kötü muamelesi cezasız kalınca, Okey'i öldürenlerin de cesaret kazandığını savundu.

31 Ağustos: Mülteciler, Ezilenlerin Sosyalist Partisi üyeleriyle Galatasaray Meydanı'nda açıklama yaptı.

3 Eylül: CHP İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Özpolat, İçişleri Bakanlığı'nun yanıtı için verdiği önergede, "Emniyet'te siyahi ırka mensup yabancılara karşı önyargı mevcut mu? Sık sık gözaltına alınıp kötü muameleye tabi tutuldukları doğru mu?" diye sordu. Aynı gün Birleşmiş Milletler (BM) Mülteciler Yüksek Komiserliği de Okey için bilgi istedi.

4 Eylül: İHD, Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü önünde açıklama yaptı.

5 Eylül: Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, ilçe emniyet müdürlüğünden Okey'in ölümüne ilişkin karakoldaki kamera kayıtlarını istedi. Ancak yanıt, olumsuzdu. Müdürlüğe göre, bu odada kamera yoktu. Okey ile birlikte gözaltına alınan M.O., Yabancılar Şubesi'nden iki ay içinde Türkiye'ye terk etmesi koşuluyla serbest bırakıldı.

6 Eylül: Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, bir televizyon kanalında konuyla ilgili soruları yanıtladı. Şahin, "Savcılık konunun üzerine ciddiyetle gidiyor. Ölüm olayından sonra Nijerya Büyükelçiliği hemen haberdar edilmiş ama gözaltında hayatını kaybeden yabancı uyruklu biri var. Bu insan, gözaltında nasıl ölür? Hangi nedenle ölmüştür? Bu ortaya çıkarılmalı. Ben de konuyu bakanlık görevine başladıktan sonra öğrendim. Çok kısa sürede sonuç beklediğimizi ifade edebilirim" dedi. İçişleri Bakanı Beşir Atalay gazetecilerin sorularını ayaküstü sorulduğu gerekçesiyle yanıtlamadı. Atalay, "Her yerde her sorulan soruya cevap vermek gerekmiyor" dedi. Atalay gün boyu gelen sorular üzerine gece yaptığı açıklamada müfettiş görevlendirdiğini söylemekle yetindi.

Dariuz Witek

Sınırdışı edilmek üzere Kumkapı'daki Yabancılar Şube Müdürlüğü misafirhanesinde tutulan Polonya uyruklu Dariuz Witek (39) odasında ölü bulundu. Resmî açıklamada Witek'in pantolonunun astar kısmındaki ipi kullanarak intihar ettiği duyuruldu. Polonya uyruklu Dariuz Witek 12 Eylül günü Türkiye'ye gelmiş, 14 Eylül günü karıştığı kavga sonrası polis tarafından gözaltına alınmıştı.

Olayı soruşturmak üzere İçişleri Bakanlığı bir, Emniyet de iki başmüfettiş görevlendirdi. Üç müfettiş, misafirhanedeki güvenlik kameralarının, Witek'in ölümünü saniye saniye kaydettiğini belirledi. Müfettişler, Witek'in, pantolonunun astarını sökerek kendini astığını saptadı. Görevli polisin, görüntüleri izlemediği için Witek'in intiharını fark etmediği; bu nedenle de müdahale edilemediği anlaşıldı. Polisin görevini ihmal ettiği sonucuna varan müfettişler, raporlarını önümüzdeki günlerde tamamlayacak.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı adli, iki polis müfettişi de idarî yönden soruşturma başlattı. Misafirhanede görevli üst düzey emniyet yetkililerinin de aralarında bulunduğu bütün polislerin ifadesine başvuruldu. Yapılan soruşturma sonucunda, Başkomiser E.A. ve dört polis memuru açığa alındı.

Mustafa Kükçe

İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde hırsızlık iddiasıyla 14 Haziran günü gözaltına alınıp tutuklanan ve daha sonra cezaevinde rahatsızlanması üzerine Ümraniye Cezaevi'nden götürüldüğü Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde 16 Haziran günü ölen Mustafa Kükçü'nün ailesi İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'ne başvurdu. Ailesi, Mustafa Kükçü'nün gözaltında işkence gördüğü gerekçesiyle öldüğü söyledi ve çektikleri fotoğrafları gösterdi.

Soruşturma başlatan Ümraniye Başsavcılığı yetkilileri ise Kükçü'nün dosyasında birden çok sağlık raporu bulunduğunu, mahkemeye çıkmadan önceki son raporunda darp izlerinin belgelendiğini belirtti. Ümraniye Cezaevi yetkilileri hapse girdiği sırada Kükçe'nin vücudunda ekimozlar bulunduğunu vurguladı. Avukat Abdulaziz Levent de müvekkilinin için "polislerin kollarında getirildi. Ayakta durmak-

ta zorlanıyordu. İfadesini oturarak verdi. Savcı, 'Dövdüler mi seni' diye sorunca 'Tansiyonum var' dedi. Kötü görünüyordu" dedi.

Halil Kılıç

TİHV'nin edindiği bilgilere göre 12 Aralık'ta Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde Suriye'ye geçmek isterken gözaltına alındığı ileri sürülen aklı dengesi bozuk 67 yaşındaki Halil Kılıç'ın gözaltında tutulduğu Nusaybin Demirkurt Jandarma Karakolu'nda darp edilerek öldürüldüğü ileri sürüldü. İHD de Kılıç'ın gözaltında öldüğüne ilişkin 26 Aralık'ta yaptıkları olay yeri incelemesinin raporunu 2 Ocak'ta açıkladı.

Gözaltında Ölüm Davaları

Birtan Altınbaş

Birtan Altınbaş'ın gözaltında ölümü (16 Ocak 1991) nedeniyle İbrahim Dedeoğlu, Sadi Çaylı, Hasan Cavit Orhan ve Süleyman Sinkil'in yargılandığı davada 16 Şubat günü sanık polisler İbrahim Dedeoğlu, Hasan Cavit Orhan ve Sadi Çaylı son savunmalarını yaptı.

23 Mart günü Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlanan davada, mahkeme, polis memurları İbrahim Dedeoğlu, Sadi Çaylı, Süleyman Sinkil ve Hasan Cavit Orhan'ı "işkenceyle adam öldürmek" suçundan 8'er yıl 10'ar ay 20'er gün hapis cezasına mahkûm etti. Sanıklar hakkında tutuklama kararı vermeyen mahkeme, sanık Nail Kılıç hakkında beraat kararı verdi. Yargılama aşamasında ölen Ahmet Baştan hakkındaki dava ise düştü.

Yasa değişikliği ile bu suça ilişkin zamanaşımı süresi 20 yıla çıkarıldığı için zamanaşımı süresi 2011 yılında dolacak. Yargıtay'ın kararı onaması durumunda TMY'nin "1991 yılı Nisan ayından önce suç işleyen sanıkların cezalarının 1/5'ini yatar" hükmü nedeniyle, sanıklar yaklaşık 21 ay cezaevinde kalacak.

Mahkemenin nisan ayında açıkladığı polis memurlarına ilişkin gerekçeli kararda, otopsi raporları, tanıkların anlatımları ve sanıkların dolaylı ikrarları sonucunda Altınbaş'ın sanıklar tarafından öldürüldüğünün sabit olduğu belirtildi.

Gökhan Belgüzar

21 Ocak 2005 tarihinde İstanbul Bakırköy'de gözaltına alınan Gökhan Belgüzar'ın, 23 Ocak 2005 tarihinde Osmaniye Polis Merkezi'nde ölümü nedeniyle polis memuru Ali Osman

Topçuoğlu hakkında açılan dava, 16 Mayıs günü sonuçlandı. Bakırköy 3. Asliye Ceza Mahkemesi, Belgüzar'ın intiharına engel olmadığı için "görevi ihmal" iddiasıyla yargılanan Topçuoğlu hakkında "delil yetersizliği" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Şemsettin Yavuzkaplan

Şemsettin Yavuzkaplan (16) adlı çocuğu, 17 Aralık 2006 tarihinde Diyarbakır'ın Pirinçlik Köyü Jandarma Karakolu'nda ölmesiyle ilgili 8 asker hakkında açılan soruşturmada takipsizlik kararı verildi. Savcılık, Yavuzkaplan'ın kalp rahatsızlığı nedeniyle öldüğünü, ateş açarak kalp krizi geçirmesine neden olan askerlerin hiçbir şekilde kusurlu olmadıklarına kanaat getirdi. Olay günü Jandarma Karakolu'nun telefon kablolarının çalındığı iddiasıyla, köy meydanında top oynayan çocukları gözaltına almak isteyen askerler, çocukların kaçmaya başlaması üzerine çevreye rasgele ateş açmıştı. Bu sırada bir asker yakaladığı Şemsettin Yavuzkaplan'ı yere yatırarak başına ayağıyla basmış ve başının çevresine ateş etmişti. Olaylar sırasında Gönül Şeppek, Ümit Şeppek, Ünal Şeppek, Ata Şeppek, Fedai Gezer, Ramazan Gezici ve Nurettin Yavuzkaplan da gözaltına alınmıştı. Çocukların gözaltına alınmasından kısa bir süre sonra karakol yetkilileri "Yavuzkaplan'ın kalp krizi sonucunda öldüğünü" açıklamışlardı.

Ahmet Fenkli

Askerî Yargıtay, Kırklareli 33. Mekanize Tugay Komutanlığı'nda askerlik yapan Ahmet Fenkli adlı erin 4 Temmuz 2001 tarihinde dövülerek öldürülmesi nedeniyle iki subay hakkında verilen beraat kararını bozdu.

Kararda, davada dinlenen tanıkların, Yüzbaşı İsmet Yetkin ve Uzman Çavuş İlhan Önal'ın er Fenkli'yi ölümünden önce dövdüğünü gördüklerini söyledikleri, bu durumun aksini kanıtlayabilecek dosya içinde bilgi ve bulgu bulunmadığı belirtildi. Kararda, sanıklar hakkında "asta müessir fiil" suçundan 2 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları gerektiği vurgulandı. Tugay Komutanı Tümgeneral Emin Ünal'ın da aralarında bulunduğu 3 sanığa verilen beraat kararları ise onandı.

2 Haziran 2006 tarihinde Genelkurmay Askerî Mahkemesi, dönemin Tugay Komutanı Tümgeneral Emin Ünal, Kurmay Albay Recai Elmas,

Merkez Komutanı Yüzbaşı Nahit Balcı ve Uzman Çavuş İlhan Önal hakkında "delil yetersizliği" gerekçesiyle beraat kararı vermişti. Mahkeme, Ahmet Fenkli'nin Bölük Komutanı Yüzbaşı İsmet Yetkin'e "görevini kötüye kullandığı" gerekçesiyle altı ay hapis cezası vermiş. İsmet Yetkin'in cezası 1.350 YTL para ceza cezasına çevrilerek ertelenmişti.

Metin Yurtsever

Metin Yurtsever adlı kişinin gözaltında ölümü nedeniyle 7 polis hakkında açılan dava, 25 Temmuz günü sonuçlandı. Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Şeyh Ömer Ediz, Şaban Kurnaz, İsmail Türkdemir, Sadettin Topal, Bülent Oral Tunar, Bekir Şahin ve Temel Çakmak'ı ise "görevlerini yaparken yasal sınırları aşarak zor kullandıkları" nedeniyle 6'şar yıl 8'er ay hapse mahkûm etti ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmalarına karar verdi.

İlk yargılamada, Şih Ömer Ediz, Şaban Kurnaz, İsmail Türkdemir, Sadettin Topal, Bülent Oral Tunar, Bekir Şahin ve Temel Çakmak adlı polisleri 1 yıl 8 ay hapis cezasına mahkûm olmuştu. Şinasi Yılmaz, Süleyman Başkal, Kadir Cenk, Onur Düzcan, Cemil Çetin, Nihal Yücesoy, Mehmet Gürcan, Mustafa Atik ve Recai Ergün adlı polisler ise "delil yetersizliği" nedeniyle beraat etmişti. Yargıtay beraat kararlarını onarken mahkûm olan polisler hakkındaki kararı bozmuştu.

Yurtsever, 20 Kasım 1998 tarihinde HADEP Kocaeli İl Örgütü'ne yapılan baskında gözaltına alınmış, gördüğü işkence nedeniyle 23 Kasım 1998 tarihinde ölmüştü.

Özgür Ünal

Balıkesir Edremit'te bir kadına sarkıntılık ettiği iddiasıyla, 16 yaşında olması nedeniyle yasaların izin vermemesine rağmen nezarethaneye koyulan ve daha sonra battaniye şeridi ile intihar ettiği açıklanan Özgür Ünal'ın ölümü cezasız kaldı. Yargıtay, 7 polisten 5'i için verilen beraat kararlarını onarken, 2 polise görevi ihmalinden verilerek ertelenen cezaların da lehe olup olmadığının araştırılmasını istedi. Ünal ailesi, AİHM'ye başvurmaya hazırlanıyor.

2001'de yasal olmamasına rağmen gözaltına alındığı nezarethanede, şüpheli bir biçimde yaşamını yitiren Ünal'ın ölümüyle ilgili yargı süreci büyük ölçüde noktalandı.

Yargıtay, Ünal'a işkence yaparak ölümüne neden oldukları iddia edilen 7 polisten 5'inin beraatine hükmeden Burhaniye Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını yerinde buldu. Yargıtay, mahkemenin gerekli önlemleri almadıkları gerekçesiyle görevi ihmal suçundan hapse mahkûm edip cezalarını ertelediği iki polis hakkındaki kararı ise verilen hükmün yeni TCK'ye göre yeniden değerlendirilmesi istemiyle bozdu. Yargıtay, yeni TCK'nin bu polislerin lehine olup olmadığının araştırılmasını istedi. Yerel mahkeme de yeniden yargılama sonrasında ilk kararını lehe olduğu gerekçesiyle tekrarladı. Yargıtay'ın bu kararı da onaması bekleniyor.

Kararları yerinde bulunan Burhaniye Ağır Ceza Mahkemesi, gerekçeli kararında, Ünal'ın gece üşümemesi ve sivrisineklerden korunması için verilen battaniyeyle kendisini astığını, polislerin kendisini öldürmek için gerekçelerinin olmadığını, bacaklarındaki morlukların çırpınmadan, tabanındaki morlukların zaman zaman motosiklet sürmesinden meydana gelmiş olabileceğini ifade etmişti. Mahkeme, polislerin 18 yaşından küçük olduğunu bilmeden Ünal'ı nezarethaneye attıklarını da ifade etmişti. Ailesi, çok sayıda sivil toplum örgütünün raporlarında işkence gördüğü belirtilen Ünal'ın davasını AİHM'ye götürmeye hazırlanıyor.

İşkence ve Kötü Muamele Olayları

Birgür Kayabaş

Zihinsel engelli Birgür Kayabaş, Ankara'da 31 Mayıs 2007'de akrabası doktor Metin Kayabaş'ın kliniğine giderken, Ankara Metro su alt geçidinde elinde çanta olması ve hızlı yürümesi nedeniyle Metro Polis Karakolu'nda görevli polis memurları tarafından "şüpheli" olarak durdurulmuştur. Üzerinde kimliği bulunmayan ve kendini savunacak durumda olmayan Birgür Kayabaş, kendisini yakalayan polis memurları tarafından dış kliniğine götürülerek burada bulunanlar tarafından tanınıp tanınmadığı sorulmuştur. Klinik çalışanlarının ve diğer tanıkların Kayabaş'ın kimliğini doğrulamasına, zihinsel engelli olduğunu, kendisini ifade edemeyeceğini ve kliniğe iş getirdiğini belirtmelerine rağmen Kayabaş'a, tanıkların gözleri önünde kötü muamelede bulunmuş ardından Kayabaş, karakola götürülmüştür. Birgür Kayabaş, karakolda yaklaşık iki saat süresince vücudunun çeşitli yerlerine cop ve

tekme darbelerine, hakaret ve aşağılayıcı sözlerle maruz kalmış, bombacı olup olmadığı sorulmuş ve zorunlu yasal haklarından yararlanılmamıştır.

Abbas Duman, Neriman Akan

1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle ESP'nin hazırladığı afişleri, 23 Nisan günü Kocaeli Gebze'de asarken gözaltına alınan Abbas Duman ve Neriman Akan, gözaltında işkence gördüklerini açıkladı. İHD İstanbul Şubesi'ne ve Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı'na başvuran Abbas Duman ve Neriman Akan, sabah saatlerinde 1 Mayıs afişlerini asarken polisler tarafından fiziksel şiddet kullanılarak gözaltına alındıklarını, polis aracında hakarete maruz kaldıklarını, İstasyon Polis Merkezi'nde de işkence gördüklerini bildirdi.

Neriman Akan ve Abbas Duman'ın gözaltından önce muayene için doktora götürüldüğünü, ancak cumhuriyet savcılığına sevk edilmeden önce muayene edilmediklerini bildiren Avukat Hakan Gündüz, 26 Nisan'da suç duyurusunda bulunacaklarını söyledi.

Hasan Karaçelik, Seyit Karaçelik, Aynur Karaçelik

6 Ocak gecesi kavga ettikleri komşularında şikâyetçi olmak için Ankara'nın Esertepe Senti'ndeki polis karakoluna giden Hasan Karaçelik, kardeşi Seyit Karaçelik ve anneleri Aynur Karaçelik (60) polisler tarafından dövüldüklerini açıkladı. Hasan Karaçelik, polis nezaretinde geldiği adliye önünde gazetecilere yaptığı açıklamada, "polis vurdu. Kağıtlarda 'polise darp' diye yazıyordu. Ben imzalamadım, polisi darp etmedik" dedi. Seyit Karaçelik'e Dışkapı Devlet Hastanesi'nde 23 günlük rapor verildiği bildirildi.

Hulusi Kolanay

Denizli'de Milli Piyango bileti satan Hulusi Kolanay (62), iki belediye zabıtası tarafından dövüldüğünü açıkladı. Zabıtalardan "belediyenin yasakladığı yerde bilet sattığı" gerekçesiyle kendisini dövdüklerini anlatan Hulusi Kolanay suç duyurusunda bulundu.

Gökhan Küney

İstanbul'da bir kargo şirketinde çalışan Gökhan Küney, kendisini hırsız zanneden polisler tarafından dövüldüğünü açıkladı. 13 Ocak günü akşam saatlerinde şirkete ait bozuk bir

motosikleti iterek tamirciye götürdüğü anlatan Gökhan Küney, Dolapdere Caddesi'nde sekiz polis tarafından durdurulduğunu ve motoru çaldığı iddiasıyla dövüldüğünü kaydetti. Dayaktan bayıldığını ve yoldan geçen bir başka polis ekibi tarafından polislerin elinden alındığını anlatan Gökhan Küney, Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde kendisine rapor verilmediğini bildirdi.

Olaylı Gecekondu Yıkımı

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Dikmen Vadisi'nde yürüttüğü çalışmalar çerçevesinde belediye ekiplerinin gecekonduları yıkmak için bölgeye gelmesi üzerine olay çıktı. 1 Şubat günü sabah 05:00 sıralarında polis panzerleri eşliğinde Dikmen Vadisi'ne giden yıkım ekiplerinin önünü kesen mahalleliler, panzerlerden basınçlı su sıkılarak ve biber gazı kullanılarak dağıtıldı. Olaylar sırasında 14 kişinin gözaltına alındığı, İhlas Haber Ajansı kameramanı Özgür Yurdakadim'in de ayağının kırıldığı öğrenildi. Gazetecilere bilgi veren vatandaşlar, "evlerine zorla girildiğini, küfür ve hakaretlere maruz kaldıklarını" bildirdiler.

Halil Savda

25 Ocak günü Çorlu 5. Kolordu Askeri Mahkemesi tarafından tahliye edildikten sonra Tekirdağ Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'na gönderilen vicdanî retçi Halil Savda'ya işkence yapıldığı iddia edildi. Halil Savda'nın Tekirdağ Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'nda üniforma giymeye zorlandığı, askerlik yapmayı reddettiğini açıklaması üzerine hakkında "emre itaatsizlikte ısrar" suçlamasıyla tutanak tutulduğunu belirten Avukat Suna Coşkun, Çorlu Askeri Savcılığı'na çıkarılan Savda'nın, "örgüt propagandası" yapmakla suçlandığını bildirdi. Coşkun şunları söyledi: "Savcı durum hakkında ifade almak yerine daha önceki yargılamalarını öne sürerek, kendisinin oraya örgüt propagandası yapmaya geldiğini, buna izin vermeyeceğini bağırarak ve azarlayan bir üslupla söylemiştir. Bunun üzerine Savda, bu koşullarda ifade vermeyeceğini belirtmiştir. Askeri Savcı, Savda'yı tutuksuz yargılanmak üzere tekrar birliğe geri göndermiştir. Koğuşa geldikten sonra ise işkenceye maruz kalmıştır. Koğuşa gelen disiplin subayı olan astsubay, iki gardiyan ve bir uzman çavuş, müvekkilimi duvara yüzü dönük halde yaslamış, ayaklarını tekmeleyerek yana açtırmış ve

vurmaya başlamıştır. Bu esnada yere düşen müvekkilimi 'sen vatan hainisin, teröristsin' diyerek tekmelemeye devam eden görevliler, bağırması üzerine ağzına pis bir tıkaç tıkayarak sesini kesmeye çalışmışlardır. Müvekkilimin yüzü aldığı darbeler karşısında şişmiş dudağı patlamıştır. Daha sonra Halil Savda'yı aramak isteyen bu görevliler, tartaklamaya devam etmişler ve soyunmasını istemişler. Halil Savda, daha fazla işkence görmemek için üzerindeki elbiseleri çıkararak iç çamaşırıyla kalmıştır. Daha sonra tekrar giyinen müvekkilim yatacak ve oturacak yer bulunmayan bir yere konulmuştur. Üç gün boyunca beton üzerinde yatırılan müvekkilime hiç bir şey verilmemiştir. Halil Savda, maruz bırakıldığı bu insanlık dışı uygulamaya karşı avukatıyla görüşünceye kadar beş günlüğüne açlık grevine girmiştir. Disiplin Koğuşu komutanlarıyla yaptığımız görüşmeler sonucunda Savda, o koşullardan çıkarıldı. 29 Ocak günü Disiplin Koğuşu'nun komutanı geldiğinde duruma müdahale etmiştir. Savda, daha iyi koşullara alındığını belirtmiştir. Savda'nın yargılama süreci şu an belirsiz bir hal almıştır ve Çorlu Askerî Savcısı'nın keyfi ve öznel tutumuna bırakılmıştır".

Nimet Çelik

Çanakkale Derince İlçe Jandarma Karakolu'nda askerlik yapan Nimet Çelik, Karakol Komutanı Astsubay Yılmaz K. tarafından ağır biçimde dövüldüğü gerekçesiyle Manisa Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunda, böbreklerindeki taş nedeniyle sürekli hastaneye gitmek zorunda kaldığını belirten Nimet Çelik, 12 Ocak günü hastaneden döndükten sonra Astsubay Yılmaz K.'nin "burası tedavi merkezi mi?" diyerek kendisine hakaret ettiğini, rahatsız olduğunu söylemesi üzerine Yılmaz K.'nin kendisine yumruk attığını belirtti. Nimet Çelik, daha sonra olanları hatırlamadığını, beş gün sonra hastanede kendine geldiğini kaydetti. Bacağının, iki elmacık kemiğinin ve burnunun kırıldığını, dayak sonucunda komaya girdiğini öğrendiğini anlatan Nimet Çelik, önce Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servisi'ne, ardından Gölcük Askerî Hastanesi'ne, daha sonra da İstanbul Gülhane Askerî Tıp Akademisi Haydarpaşa Eğitim Hastanesi'ne kaldırıldığını, kayıtlara ise "intihar girişiminde bulunduğu" geçtiğini bildirdi. Nimet Çelik, annesine

merdivenden, ağabeyine camdan, dayısına da çatıdan düştüğü bilgisinin verildiğini kaydetti. Beş gün komada kaldıktan sonra 12 gün yoğun bakımda tutulduğunu anlatan Nimet Çelik, 25 gün süren tedavinin tamamlanmasının ardından bir ay dinlenmesi için eve gönderildiğini ifade etti.

Metin Tetikli

16 Şubat günü İstanbul Ataköy'de Metin Tetikli adlı kişi polisler tarafından dövüldü. Trafik kontrolü yapan polislerin izleyen gazetecilerin de görüntülediği olay şöyle gelişti: "Saat 01:30 sıralarında polislerin yaptığı rutin uygulamada durdurulan Metin Tetikli, polislerle tartıştıktan sonra otomobiliyle kaçmaya başladı. Polis ekipleri, Metin Tetikli'yi Yeşilyurt-Yeşilköy yol ayrımında yakaladı. Polisler, arabadan indirdikleri Metin Tetikli'yi, eşi Billur Tetikli'nin 'Yapmayın, ne olur dövmeyin. Kocam alkolik. Alkollü olduğu için kaçıyordu' demesine rağmen dövdüler. Metin Tetikli, kelepçelenerek polis otosuna bindirilirken gazetecileri görünce, kendisine vuran polislere küfretti. Bu sırada bir polis, Tetikli'ye yumruk attı. Burnu kanayan Metin Tetikli, alkol testi için polis merkezine götürüldü".

Esra Yangın

Atılım Gazetesi Mersin Muhabiri Esra Yangın, 16 Şubat günü bir gösteriyi izlerken dövülerek gözaltına alındı. Siteler Polis Karakolu'nun ardından Mersin Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne götürülen Esra Yangın, dövüldüğünü, tehdit edildiğini ve erkek polislerin bulunduğu bir odada çınlıplak soyularak arandığını bildirdi. Yangın, beş saat sonra serbest bırakıldı.

H.D. (16), İ.B. (16), M.G. (15), A.T. (16), R.A. (17), M.K. (17), S.K. (12), X.X., X.X.

Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle Adana'da düzenlenen bir gösteride gözaltına alınan dokuz çocuğa işkence yapıldığı bildirildi. Şakirpaşa ve Barbaros Mahallelerinde düzenlenen gösterilerde gözaltına alınan H.D. (16), İ.B. (16), M.G. (15), A.T. (16), R.A. (17), M.K. (17) ve S.K.'nın (12) yakınları, İHD Adana Şubesi'ne başvurdu. Cumhuriyet savcılığı tarafından serbest bırakılan çocuklardan A.T., "olaylar oluyordu, ben korktum, eve kaçtım. Duvardan atlarken yere düştüm. Polis beni yakaladı. Döverken belimde iki sopa

kırdılar. Karakola kadar dövdüler. Nezarethaneye gittiğimde bir polis bana kemerle vurdu. İki dakikada bir bize 'siz Ermeni çocukları'nız', 'sizi Barzani'ye satacağız' diyorlardı" dedi. M.G. ise "işe gidiyordum, bir grup polis mahalleye girdi. Korkudan kaçtım ama polisler beni yakaladı. 'Sen bize molotofkokteyli attın' dediler. Üzerime orada buldukları bir boyayı döktüler ve döve döve götürdüler. Çocuk Şubesi'nde bize kemerle vurdular ve küfür ettiler" dedi.

Yücel Çakmak

15 Şubat gecesi İstanbul Taksim Meydanı'nda kendisini yakmaya kalkışan Yücel Çakmak, polisler tarafından dövüldüğünü bildirdi. 20 Şubat günü İHD İstanbul Şubesi'nde basın toplantısı düzenleyen Yücel Çakmak, Erzurum'dan çalışmak için İstanbul'a geldiğini, iş bulamayınca bunalıma girerek kendisini yakmaya çalıştığını söyledi. Bu sırada müdahale eden polislerin kendisini bir otobüse bindirerek bilmediği bir yere götürdüğünü ve ağır biçimde dövdüğünü anlatan Yücel Çakmak, dövülürken ağzından ve burnundan yere dökülen kanları yalamaya zorlandığını bildirdi. İşkence sırasında bayıldığını, uyandığında kendisini Tarlabası'nda bulduğunu söyleyen Yücel Çakmak, çevredekiler tarafından Taksim İlk Yardım Hastanesi'ne götürüldüğünü ancak burada tedavi edilmediğini, "burnunun kırıldığı" söylenerek gönderildiğini kaydetti.

Ayşegül Adıgüzel, Yaşar Koç

Diyarbakır'da 18 Şubat günü gözaltına alınan Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) üyesi Ayşegül Adıgüzel ve Yaşar Koç, 20 Şubat günü tutuklandı. Adıgüzel ve Koç'un Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde dövüldükleri bildirildi. Yaşar Koç'a boğazındaki ve belindeki darp izleri nedeniyle rapor verildiği öğrenildi.

Sabır Barık

17 Şubat günü Siirt'in Çal Mahallesi'nde Abdullah Öcalan için düzenlenen gösteriden sonra çevredeki evlerin camlarını kıran polisler engel olmak isteyen Sabır Barık (25) adlı kişinin dövüldüğü bildirildi. Adil Barık, polislerden birinin kardeşinin yüzüne taşla vurduğunu, bunun sonucunda kafatasının çatladığını anlattı. Siirt Devlet Hastanesi'ne kaldırılan Sabır Barık, taburcu edildikten sonra gözaltına alındı.

Gözetim Alınan 20 Kişi

DTP Van İl Örgütü binasına 18 Şubat günü düzenlenen baskında gözetim alınan 20 kişiden 18'i 22 Şubat günü serbest bırakıldı. DTP Van İl Başkanı İbrahim Sunkur ve DTP üyesi Abdülvahap Turan, "yasadışı örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandı. Serbest bırakılanlardan DTP üyesi Edip Erdem, gözetim tutuldukları dört gün boyunca işkence gördüklerini açıkladı. Toplantı yaptıkları sırada baskın düzenlendiğini belirten Erdem, "baskında bizi yere yatırarak üstümüze çıktılar. Burada saatlerce tartaklanarak dayak yedik. Sonra bizi gözetim aldılar. İçerde de baskılar devam etti. Gece yaruları bizi götürüp sürekli dövüp hakaret ediyorlardı" dedi. Celal Ablak ise "baskın sırasında saatlerce yerde yatırılarak bekletildik. Dört gün devam eden gözetim sürekli işkencelere maruz kaldık. Bizden sürekli PKK'ye militan yetiştirdiğimize ilişkin ifade alınmak isteniyordu. Bunu kabul etmediğimiz için işkenceler devam etti" dedi. Mukkades Çağlar ve Aysel Uncu da işkence gördüklerini bildirdi.

13 Kişi

24 Şubat günü Ankara Tuzluca'yı Polis Karakolu'na giden 13 kişinin polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Karakolda dövülenlerden Arap Akburu, bir kişiden konfeksiyon makinesi aldığını, ancak bu kişinin aynı makineyi bir başka kişiye daha satmaya kalkışması nedeniyle tartıştıklarını belirterek şunları söyledi: "Parayı almak için Tuzluca'yı Karakolu'nun önünde buluşacaktık. Buluşma öncesinde karakola giderek yardım istedim. Polisler bana, 'aranızdaki meseleye karışmayız. Kavga edin öyle gelin' dedi. Dışarı çıktığımda, karşı taraf gelmişti. Parayı aldıktan sonra aramızda kavga çıktı. Oradaki sivil polisler, 'biz polisiz' diyerek her iki tarafa da vuruyordu. Bunun üzerine karakola sığındık. Polislerden ilgi beklerken, 'dayak öyle atılmaz böyle atılır' diyerek önce bana saldırmaya başladılar. 5 polis birden beni yaklaşık yarım saat dövdü. Polisler, aralarında 'bak öyle değil böyle vuracaksın', 'ben senden daha iyi vurdum' diyerek birbirleriyle konuşuyorlardı. Bir taraftan da ağzıma bile alamayacağım küfürler ediyorlardı. Bu sırada başka polisler de diğer arkadaşları dövüyordu. Tekme ve yumruğun yanı sıra dipçik, sopa, fırça sapı gibi ellerine ne geçerse onunla vuruyorlardı bize. Bu sırada 17 yaşındaki M.K.'nin korku-

sundan altına kaçırıldığını gördüm. Bunun üzerine onu dövmeyi bıraktılar. Kardeşim Feridun Akburu yeni ameliyattan çıkmıştı. Ameliyat olduğu cinsel organına morartana kadar tekme attılar. Artık dayanamadım, 'avukat istiyorum, yarın savcılıkta görüşürüz' dedim. Bunun üzerine dövmeyi bıraktılar. Bir süre sonra emniyet amiri olduğunu tahmin ettiğim bir kişi geldi. Kan dolu koridorda yürüdü ve polislere dönerek, 'ellerinize sağlık çocuklar' dedi. Amir gittikten sonra M.K.'ye tüm yerlerdeki kanları temizlettiler. Polisler, şikâyetçi olacağımızı anladıktan sonra kendileri de tutanak tuttular. Hatta başka karakoldan bir polis çağırarak nasıl tutanak tutmaları gerektiğini ona danıştılar". 13 kişiden yedisinin 25 Şubat günü suç duyurusunda bulunduğunu belirten Avukat Gökçen Zorcu da karakola giderek amirle görüştüğünü söyledi. Zorcu, söz konusu amirin "dayaksa dayak, nereye başvurursanız başvurun" dediğini anlattı.

Olaydan sonra Arap Akburu, Erol Akbıyık, Hakan Akburu, İbrahim Akşit, Feridun Akburu, Bülent Akşit ve M.K. suç duyurusunda bulundu.

Şikâyet dosyasında, aralarında 18 yaşından küçük olan M.K.'nin dayak nedeniyle altına işediği belirtilerek, Akburu ve arkadaşlarının yaklaşık yarım saat boyunca darp aldıkları kaydedildi. Dosyada, "şikâyetçiler adli tıp raporlarında da görüleceği üzere, göz şişmesi, kafa yarılması, vücutta morluklar, hayalarda morluklar olacak şekilde yaralanmışlardır" denildi. Şikâyetçiler tarafından polise mukavemetle bulunmadığına dikkat çekilen dosyada, "müvekkillerin uğradıkları hukuka aykırı eylemlerin, sorumlu amirin bilgisi ve görgüsü dışında yapılmış olması olanaksızdır" denildi.

Savcı Abdullah Ayhan Şan tarafından yürütülen soruşturma kapsamında eşkâleri tarif edilen polisler ise şikâyetçileri dövmediklerini, darp izlerinin kavga nedeniyle karşı grup tarafından yapıldığını savundu.

İç hukuk yolları tükendiği için AİHM'e başvuracaklarını belirten avukat Gökçen Zorcu, "18 yaşın altındaki bir çocuk tuvaletini altına kaçırarak kadar dövülüyor. Dövüldükleri adli tıp raporlarında dahi belirtilmesine rağmen savcılığa yaptığımız şikâyetten sonuç alamadık. Polislerin bırakın ceza almasını yargılanmasına dahi gerek olmadığı yönünde karar verildi.

Öyle bir zihniyet hâkim ki bazı kamu görevlileri işkenceci polisleri koruyunca devleti koruduklarını sanıyor” dedi.

Dövülen Kadın Göstericiler

“Abdullah Öcalan’ın zehirlendiği iddiaları” nedeniyle 5 Mart günü Şırnak’ın Cizre İlçesi’nde kadınlar tarafından düzenlenen gösteriye polis müdahale etti. İlçe merkezinde yürüyen 200 kadar kadın daha sonra DTP İlçe Örgütü binasına girdi. Daha sonra binayı abluka altına alan ve içeri giren polisler, 150 kadar kadını döverek gözaltına aldı.

Şefik Durmuş vd.

Van’da bulunan Grand Otel’in sahibi Şefik Durmuş ve otel çalışanlarının polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Şefik Durmuş’un kardeşi Fuat Durmuş’un verdiği bilgiye göre, 7 Mart gecesi otelde yemek yiyen dört subay, kendilerinden hesap istenmesi üzerine para vermeyeceklerini söyledi. Bunun üzerine otel çalışanları ile subaylar arasında kavga çıktı. Kavga sırasında subaylardan biri Şefik Durmuş’un başına tabanca kabzası ile vurdu. Daha sonra otele gelen polislerin de Şefik Durmuş’u ve garsonları dövdüğünü anlatan Fuat Durmuş, 12 kişinin gözaltına alındığını söyledi.

M.G.

12 Mart günü Diyarbakır’da “hırsızlık” iddiasıyla gözaltına alınan eşi L.S.’nin durumunu öğrenmek için Bağlar Polis Karakolu’na giden M.G. adlı kişi, işkence gördüğünü açıkladı.

Karakolda eşinin durumunu sorduğunda polisler tarafından bir odaya alındığını belirten M.G., yaşadıklarını şöyle anlattı: “Suçu kabul etmemi ve telefonu getirmemi istediler. Böyle bir şeyin olmadığını söyledim. Sonra bir kişi beni tuttu, diğeri de dövmeye başladı. Başkomiser de dövülmemi izledi. Suçsuz olduğumu söyledim, yalvardım ama bir saat boyunca copla dövüldüm. Avukatım geldiğinde dayak izlerini görünce savcılığa gittik”.

M.G.’nin avukatı Mesut Balkır da, “gittiğimde görevliler anlayamadığım şekilde rahatsız oldular. Müvekkilim, kötü muamele gördüğünü söyledi. Kendisini uygun bir yere götürerek üzerindeki elbiselerini çıkarttım. İşkence izlerini görünce hemen cumhuriyet savcılığına götürdüm. İfadesi alındı ve doktor raporu almak üzere hastaneye sevki yapıldı. Vücudunda çok ağır derecede izler var” dedi.

12 Çocuk

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle 10 Mart günü Diyarbakır’da düzenlenen mitinge yöresel giysileriyle katılan “5 Nisan Mahallesi Eşit Özgür Yurttaş Derneği”nin halk oyunları ekibindeki 12 çocuğun gözaltında polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. İHD’ye başvuran çocuklardan Ö.S.’ye (13) üç günlük rapor verildiği bildirildi.

Çocukların anlatımına göre olay şöyle gelişti: Halk oyunları ekibi üyesi 12 çocuk, yöresel giysileri nedeniyle İstasyon Meydanı’nda düzenlenen mitingin arama noktasında durduruldu. Bu sırada polislerin çocukları gözaltına almasına da çevredekiler engel oldu. Yöresel giysilerini çıkaran çocuklar, çevredekilerin verdiği giysilerle alana girdi. Ancak, çocukların halk oyunları gösterisi de polisler tarafından engellendi. Miting alanından çıkarılarak Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü’ne götürülen çocukların dövüldükleri bildirildi.

R.E. (11), şunları söyledi: “Polisler bizi alana kıyafetimizle sokmadılar ve ‘kitlenin içine girmeyin’ diye tehdit ettiler. Daha sonra bizi emniyete götürüp küfür ettiler, hepimizi dövdüler. Üzerimizdeki kıyafetleri zorla çıkarttılar”.

M.İ. (14) ise Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldükleri sırada dövüldüklerini belirterek, “sırtıma vurdular. Elbiselerimizi zorla çıkarttılar. Yanımızda elbise yoktu. Kız arkadaşlarımız kıyafetlerini bize verdiler. Daha sonra polisler bizimle dalga geçerek ‘gelin bu halde fotoğrafınızı çekelim’ dediler. Ben çok korktum” dedi.

Uğur Şimşek

Kırıkkale’deki Mustafa Necati İlköğretim Okulu 8/D sınıfı öğrencisi 15 yaşındaki Uğur Şimşek, 16 Mart günü kendilerini polis olarak tanıtan ve kimliği belirlenemeyen 2 kişi tarafından sınıftan alınıp, bindirildiği otomobilde dövüldü. Uğur Şimşek, daha sonra aynı otomobille tekrar okul önüne bırakıldı. Parmağı kırılan, başında şişler oluşan Şimşek, hastaneye kaldırıldı.

Uğur Şimşek, “sabah saatlerinde sınıfına giren 2 kişi kendilerini polis olarak tanıtp, ‘bizimle geleceksin’ dediler. Otomobile bindirip beni uzaklaştırıp, dövdüler. Parmağımı kırdılar ve başıma vurdular” dedi. Baba Duran Şimşek ise çocuğuna bunu yapanlardan şikâyetçi olduğu

nu söyleyerek, “Oğluma ‘senin babanı da aynı şekilde götüreceğiz’ demişler. Hakkımı ve oğlumun dövülmesini adalet önünde arayacağım” dedi. Kırıkkale Millî Eğitim Müdürlüğü ise olayla ilgili soruşturma başlattı.

Furkan Demir

17 Mart günü Adana’nın Barbaros Mahallesi’nde “Abdullah Öcalan’ın zehirlendiği yönündeki iddialar” nedeniyle gösteri düzenleyen gruba müdahale eden polislerin, Cemal Demir adlı kişinin evine gaz bombası attığı bildirildi. Gaz bombasından zehirlenen Muhammet Furkan Demir (6), hastaneye kaldırıldı.

Cemil Demir olayı anlatırken, “20:30 sıralarında müdahale için çevik kuvvet polisleri geldi. Bizim oturduğumuz daireye önce gaz bombası atıldı, gaz bombası atılır atılmaz da 10 dakika süreyle polis panzerinden tazyikli su sıkıldı. Gaz bombasının etkisi ile zehirlenen oğlum Furkan’ı hastaneye kaldırmak zorunda kaldım. Dün akşam da yine mahallede olan olayda polisler sapanlar ile evimin camlarını kırdı. Bugün de hem evin balkonuna atılan gaz bombası ile büyük bir delik açıldı, hem de tazyikli su nedeni ile camlarımız kırıldı” dedi.

12 Öğrenci

21 Mart günü Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde “çok sayıda öğrencinin okuldan atılmasını ve uzaklaştırılmasını protesto” amacıyla basın açıklaması yapan öğrencilere jandarmalar müdahale etti. Öğrencileri döverek dağıtan jandarmalar, 12 öğrenciyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan öğrencilerin “yüzleri duvara dönük biçimde aranmayı” kabul etmemesi üzerine kollarının jandarmalar tarafından uzun süre büküldüğü, ağızlarının bağlanmaya çalışıldığı ve dövüldüğü bildirildi.

Özge Sapmaz, T.A.

Adana’da 27 Mart günü bir okulun açılışı nedeniyle düzenlenen törende Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik’i protesto ettikleri için gözaltına alınan Özge Sapmaz (20) ve lise öğrencisi T.A. (17), 29 Mart günü serbest bırakıldı. Öğrencilere, “gürültü yaptıkları” gerekçeyle karakolda 58’er YTL ceza verildiği öğrenildi. Öğrenciler, olaydan sonra götürüldükleri karakolda dövüldüklerini ve hakarete maruz kaldıklarını açıkladı.

Bülent Kemal Yıldırım, Uğur İlbay, Nejdet Dernek ve Ersin Koca

İstanbul Avcılar’da 1 Nisan günü *Yürüyüş* Dergisi satarken gözaltına alınan Bülent Kemal Yıldırım, Uğur İlbay, Nejdet Dernek ve Ersin Koca gözaltında işkence gördüklerini açıkladı.

Gözaltına alınanlardan Bülent Kemal Yıldırım, 4 Nisan günü Temel Haklar ve Özgürlükler Federasyonu’nda düzenlenen basın toplantısında, yüzündeki ve ellerindeki işkence izlerini gösterdi. Gözaltına alınanlar tarafından yapılan açıklamada, saat 15:00 sıralarında Marmara Caddesi’nde dergi satan Bülent Kemal Yıldırım, Uğur İlbay, Nejdet Dernek ve Ersin Koca’nın dövülerek gözaltına alındığı, Bülent Kemal Yıldırım’ın karakolda “avukat görüş odası” denilen yerde bir saat kadar dövüldüğü belirtildi. Açıklamada, bir saat sonra nezarethaneye götürülen Yıldırım’ın tekrar aynı yere götürüldüğü, burada boğazının sıkıldığı, başının duvara vurulduğu, kelepçeli ellerinin arkadan büküldüğü, ayak parmaklarının ezildiği, sırtına, böbreklerine, midesine vurulduğu kaydedildi.

Bülent Kemal Yıldırım’ın karakolda “banyo” olarak bilinen yerde de soyularak dövüldüğü, uzun süre çıplak bir şekilde bekletildiği anlatılan açıklamada, gözaltına alınan diğer kişilerin de hayalarının sıkıldığı, başlarının duvara vurulduğu, yere yatırılarak üzerlerine basıldığı ifade edildi.

Gözaltına alınanların birkaç saat sonra çıkarıldıkları Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığı’nda işkence gördüklerini anlattıkları belirtilen açıklamada, “adliyede koridorda beklerken polisler tarafından ‘Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi’ne sevk edildiniz, yarın Bakırköy’e gideceksiniz. O zamana kadar karakolda tutulacaksınız’ denilerek Avcılar Polis Karakolu’na geri götürüldük. Burada bir süre nezarethanede tutulduk. Karakolun girişinde tekrar saldırı ve küfürler başladı. Karakolun alt katına inene kadar bu devam etti. Burada ‘fizik testisi yapacağız’ denilerek tekrar saldırdılar ve işkence yapıldı, zorla parmak izi almak ve fotoğraf çekmek istediler. Buradan kelepçelenerek çıkarıldık ve kel, iki yıldızlı bir komiserin yanına götürüldük. Bu komiser de bize hakaret etti ve burada da işkenceye maruz kaldık. Buradan dışarı atıldık ve serbest bırakıldığımız söylendi. Savcılıktan serbest bırakılmamıza

rağmen orada bırakılmamış tekrar karakola getirilip işkence yapıldıktan sonra serbest bırakıldık. Bu süre kayıt dışı bir şekilde nezarette tutulmuş olduk. Saat 22:50'de serbest bırakıldık. Bu süre zarfında sürekli olarak fizikî ve psikolojik işkenceye maruz kaldık" denildi.

Samet Kaya

İstanbul Sarıgazi'de 3 Nisan günü çeşitli yerlere asılan pankartlar nedeniyle sokaklarda arama yapan jandarmaların Mehmetçik Lisesi öğrencisi Samet Kaya'yı dövdüğü bildirildi. Sokakta ve daha sonra bindirildiği jandarma aracında dövülen Samet Kaya, aynı gün tutuklandı. Jandarma karakoluna giden yakınları ile görüşen Samet Kaya'nın yüzünün şiştiği ve giysilerinde kan bulunduğu bildirildi.

2 Kişi

5 Nisan günü Ankara'da Başbakanlık binası önünde küçük çocuğuyla eylem yapmak isteyen bir kadın, koruma polisleri tarafından tartaklandı. Kadının ve çocuğunun yerde sürüklenmesini görüntülemeye çalışan *Hürriyet* Gazetesi Muhabiri de tartaklandı. *Hürriyet* Muhabiri ve adı öğrenilemeyen kadın kısa süre gözaltında tutuldu.

Recai Çağrıcı, Sezai Çağrıcı, Mehmet Gedik

8 Nisan günü Diyarbakır'ın Gaziler ve Ofis Semtlerinde *Gündem* Gazetesi dağıtan Recai Çağrıcı, Sezai Çağrıcı ve Mehmet Gedik'in polisler tarafından dövüldüğü ve tehdit edildiği bildirildi.

Recai Çağrıcı, kendisini yanlarına çağıran polislerin, gazete aldıklarını ancak parasını vermediklerini belirterek, şunları söyledi: "Gazetenin parasını istedim. Ama polisler 'biz para vermeyiz' dediler. İtiraz edince sivil polisler beni dövmeye başladı. Bu sırada bir polis 'bu gazeteyi dağıtma. Yarın bu gazeteyi yine elinde görürsem, boş bir araziye götürür, orda öldürürüm' dedi".

Diyarbakır'ın Kayapınar Beldesi'nde gazete dağıtan Sezai Çağrıcı'nın da, dövüldüğü ve gözaltına alındığı öğrenildi. Ofis Semti'nde gazete dağıtırken polislerin kimlik sorduğunu söyleyen Mehmet Gedik ise "polisler daha önce de birkaç defa beni durdurup gazete dağıtmamamı söylemişlerdi. 8 Nisan günü de polis arabasına bindirip, hakaret ettiler. Dayım 1993 yılında çatışmada ölmüştü. Bu nedenle dayıma

ve anneme küfür ettiler. Polisler beni dövdükten sonra, 'bu gazeteyi dağıtma. Gel bizimle çalış. Yarın öbür gün bu gazeteyi dağıtmaya devam ettiğini görürsek, seni öldürürüz' dediler. Daha sonra beni arabadan indirdiler" dedi.

180 Kişi

Haklar ve Özgürlükler Cephesi'nin 16 Temmuz günü Ankara'da 22 Temmuz'da yapılacak genel seçimleri protesto için düzenlediği gösteriye polisler müdahale etti. Seçimi protesto etmek için TBMM'ye yürümek isteyen gruba polisin izin vermemesi üzerine grup iki saat kadar Yüksel Caddesi'nde oturma eylemi yaptı. Daha sonra gruba biber gazı ve coplarla müdahale eden polis ekipleri, 180 kişilik grubun tamamını gözaltına aldı. Gözaltına alınanlardan 21'inin gördükleri kötü muamele ve darptan TİHV'ye başvurdu.

Haklar ve Özgürlükler Cephesi'nin 16 Temmuz günü Ankara'da düzenlediği gösteriye katılan ve "polise mukavemet" ve "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefet" iddiasıyla tutuklanan İbrahim Çuhadır, Mehmet Yaşar, Erdinç Eroğlu, Uğur Eyilik, Deniz Kutlu, İbrahim Akın, Musa Kurt'a Sincan L Tipi Cezaevi'nde işkence yapıldığı bildirildi.

Avukat Özgür Yılmaz'ın verdiği bilgiye göre cezaevi girişinde çıplak soyulan tutuklular daha sonra dövüldü. Mehmet Yaşar'ın savcılığa gönderdiği dilekçede dört kez falakaya yatırıldıklarını ve kaburgasının kırıldığını yazdığı öğrenildi. Deniz Kutlu'nun da hayalarına, başına ve böbreklerine vurulduğunu, falakaya çekildiklerini yazdığı bildirildi.

"Haklar ve Özgürlükler Cephesinin 16 Temmuz günü Ankara'da 22 Temmuz'da yapılacak genel seçimleri protesto için düzenlediği gösteriye katıldıkları gerekçesi ile 42'si tutuklu 157 kişi hakkında açılan dava 3 Eylül günü Ankara 24. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada tutuklu sanıklar tahliye edildi.

Dövülen Protestocular

2006 yılı Eylül ayında çok sayıda basın kuruluşu ve sivil toplum örgütüne düzenlenen baskınlarda "MLKP üyesi oldukları" iddiasıyla gözaltına alınan, tutuklanan 23 kişi hakkında açılan dava, 14 Nisan günü İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı.

Duruşma nedeniyle sabah saatlerinde Beşiktaş'ta toplanan kalabalık bir grup, polisler tarafından zor kullanılarak dağıtıldı. Aralarında dernek ve parti yöneticilerinin de bulunduğu grubun saat 13.00'e kadar eylemi sürdürebileceğini açıklamasından kısa bir süre sonra gruba müdahale edildi. Polisler, göstericileri gaz bombası atarak ve döverek dağıtmaya çalıştı. Göstericiler ise polise taş atarak karşılık verdi. Olayda çok sayıda kişi polisler tarafından ağır biçimde dövüldü. Sanık yakınlarından Gülşah Tağaç'ın başından yaralandığı öğrenildi. Tağaç ve Limter-İş Sendikası yöneticisi Kamber Saygılı hastaneye kaldırıldı.

Yaşar Durmuş, İbrahim Kaçar

Rize'de gözaltına alınan Yaşar Durmuş ve İbrahim Kaçar'ın polisler tarafından dövüldüğü, Yaşar Durmuş'un daha sonra "polise direndiği" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. Edinilen bilgiye göre, Rize'de kız arkadaşı ile gezen Yaşar Durmuş, kız arkadaşını taciz ettiğini ileri sürdüğü sivil giyimli bir polis memuru ile tartıştı. Tartışmanın büyümesi üzerine polisler tarafından cumhuriyet savcılığına götürülen Yaşar Durmuş ve adının "Murat" olduğu öğrenilen polis memuru serbest bırakıldı.

Bu olaydan bir gün sonra Rize Emniyet Müdürlüğü'nün önünden arabayla geçen Yaşar Durmuş ve arkadaşı İbrahim Kaçar, polisler tarafından durduruldu. İbrahim Kaçar, daha sonra yaşadıklarını şöyle anlattı: "Yaşar Durmuş ve ben emniyetin önünden geçerken zorla gözaltına alındık. Emniyetin girişindeki nöbetçi kulübesine bizi zorla soktular. Yaşar'ı dövmeğe başladılar. Bir ara yerdeki küreği alıp ensesine vurdular". Daha sonra Cumhuriyet Savcılığı'na gönderilen Yaşar Durmuş, "polise direndiği" iddiasıyla tutuklandı, İbrahim Kaçar ise serbest bırakıldı.

Hacı Çelik

Nisan ayı içerisinde Kuzey Irak'ın Zaho Kenti'ndeki akrabalarını ziyarete giden Hacı Çelik adlı kişi, Habur Sınır Kapısı'ndan Türkiye'ye dönerken askerlerin "nereden geliyorsun?" sorusuna "Kürdistan'dan geliyorum" yanıtını verdiği için ağır biçimde dövüldüğünü açıkladı. Çelik, sınır kapısında bekleyen şoförlerin arasında tokat, tekme ve silah dipçikleriyle dövüldüğünü, hakarete maruz kaldığını belirtti.

Hayrettin Yıldırım

12 yıl önce göç etmek zorunda kaldığı Batman'ın Sason İlçesi'ne bağlı Kaşayla Mezrası'na "köye dönüş projesi" çerçevesinde dönen Hayrettin Yıldırım, 20 Nisan günü korucular tarafından dövüldüğünü açıkladı. Yıldırım, "Mezramıza yakın Binekli Köyü korucuları, üç yıl önce döndüğümüzden beri 'gidin' diye tehdit ediyordu. Direnince de saldırdılar. 20 Nisan günü öğlen saati bazı korucular, 'karakol komutanı seni istiyor, bizimle geleceksin' dedi. Beni dışarı çağırdıktan bir süre sonra ellerindeki sopalarla, Kalaşnikof dipçigiyle ve kesici aletlerle saldırdılar. Çevredeki köylülerin yardımıyla hastaneye kaldırıldım" dedi.

Özcan Doğan, Zeynep Karademir

24 Nisan günü öğlen saatlerinde Tunceli'de "Haklar ve Özgürlükler Cephesi" imzalı 1 Mayıs afişlerini asan Özcan Doğan ve Zeynep Karademir gözaltına alındı. Doğan ve Karademir'e, önce "çevre kirliliği" yarattıkları gerekçesiyle 117'şer YTL para cezası verildiği öğrenildi. Para cezasını ödedikten sonra afiş asmaya devam eden Doğan ve Karademir, saat 15:00 sıralarında Ali Baba Mahallesi'nde yüzlerine biber gazı sıkılarak ve dövülerek gözaltına alındı.

Mehmet Kaya

Ankara'nın Altındağ İlçesi Hüseyin Gazi Bostancık Mahallesi'nde yaşayan Mehmet Kaya, gözaltına alınan oğlunu sormak için gittiği Şehit İdris Aydın Polis Karakolu'nda polisler tarafından dövüldüğünü açıkladı.

Kaya, olayı şöyle anlattı: "Belediye otobüsüne taş attıkları bahanesiyle 'Mesut' adında bir polis çocuklara ateş açıyor. Daha sonra oğlum gözaltına alınıyor. Durumu öğrenmek için karakola gittiğimde aynı polisin hakaretlerine maruz kaldım. 'Çocuğuma neden kurşun sıktınız, çocuğuma ateş edenleri dava edeceğim' deyince, komiserlerden biri 'benim polisime dava açanı ben de...' diyerek küfür etmeye devam etti. 'Buna hakkınız yok' dediğim için nezarete alındım, 10 polis vurmaya başladı".

Kaya, daha önce başından ameliyat olduğunu söylediğinde, başına daha çok vurulduğunu söyledi. Serbest bırakıldıktan sonra Ankara Hastanesi'ne kaldırılan Kaya ve ziyaretine gelen yakınları, 3 Mayıs gecesi hastaneye gelen polisler tarafından gözaltına alındı.

Burak Demirci, Dursun Göktaş, Osman Bezek, Ferit Mutlu, Songül Bakan, Güney Can, Umut Durmaz ve Turgay Sezer

5 Mayıs günü İzmir Narlıdere’de *Yürüyüş Dergisi*’ni satan Burak Demirci, Dursun Göktaş, Osman Bezek, Ferit Mutlu, Songül Bakan, Güney Can, Umut Durmaz ve Turgay Sezer, dövülerek gözaltına alındı. Gözaltına alınanların üzerine polis aracına bindirildikten sonra biber gazı sıkıldığı bildirildi. Burak Demirci’nin gözlerinin bağlandığı ve karakolun bodrumunda çok sayıda polis tarafından dövüldüğü öğrenildi.

Zeki Güngör

İstanbul Zeytinburnu’nda gerçekleştirilen 21 Mart Newroz kutlamaları sırasında polisler tarafından ağır biçimde dövülen Zeki Güngör’ün (30) felç olduğu bildirildi. Edinilen bilgiye göre, gösteri dağıldığı sırada polisler tarafından dövülen Güngör, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servisi’nde tedavi altına alındı. Vücudunun sağ tarafı felç olan ve konuşamayan Güngör’ün 30 gün kaldığı hastaneden tedavisi tamamlanmadığı halde “yer olmadığı” gerekçesiyle taburcu edildiği öğrenildi. Güngör’ün ekonomik durumu iyi olmadığı için özel hastaneye de yatırılmadığı belirtildi.

Cevat Dikici

10 Mayıs günü İstanbul Sultanbeyli’de belediye zabıtalарının seyyar satıcıların arabalarını çekmelerini görüntüleyen yerel *Flashaber* Gazetesi Muhabiri Cevat Dikici (54), kimliği belirlenemeyen bir zabıta memuru tarafından dövüldü.

Hakan Yılmaz

Hakan Yılmaz adlı kişi, 22 Nisan günü İstanbul Kâğıthane’de polisler tarafından dövüldüğünü açıkladı. Cumhuriyet Savcılığı’na suç duyurusunda bulunan Hakan Yılmaz, yaşadıklarını şöyle anlattı: “22 Nisan günü saat 23:50 sıralarında Çeliktepe İETT otobüs duraklarında bir taksi içinde Veli ve Musa adlı arkadaşlarımla sohbet ediyorduk. Sivil giyimli, sakallı, şapkalı iki kişi aracın yanına gelip ‘kimlik’ dedi. Onlara ‘kimsiniz, kimliğinizi gösterin. Ben de kimliğimi çıkarayım’ dedim. Bizi aşağı indirip aracın üzerine yatırarak üst araması yaptılar. Arandı-

ğımızı gören 7-8 kişi daha, ne olduğunu anlamak için yanımıza geldi. Memura, ‘suçumuz varsa araca alın’ dedim. Bunun üzerine aldılar. Benden başka kimseyi bindirmediler. Sivil polisler beni araç içinde dövmeye başladı. Bu sırada resmî üniformalı polisler de geldi. Sayıları artan memurlar, silah ve sopalarla kalabalığı dağıttılar. ‘Gel bakalım’ deyip bana sopa ve yumruklarla vurmaya başladılar. ‘Ayağım kırıldı’ dememe rağmen beni sürükleyerek başka bir araca bindirdiler. Karakola götürene kadar yumruklamaya devam ettiler. Sağ diziminin alt kısmı aldığı darbeler sonucu kırıldı”.

Yılmaz, olayın ardından hastaneye gelen bir polisin “iyi olmuş. İyileştğin zaman iki bacağını da kıracağız” diyerek kendisini tehdit ettiğini öne sürdü. Kâğıthane İlçe Emniyet Müdürlüğü’nde görevli oldukları öğrenilen polislerin “kimliğini sordüğümüz Hakan Yılmaz bize küfretti. Savcıyı arayacağını söyleyerek tehdit etti. Bacağını da ekip otosunun farına vurarak kırdı” yönünde ifade verdikleri öğrenildi.

Celal Rahmi Gürkan

İzmir Barosu avukatlarından Celal Rahmi Gürkan, Şanlıurfa Sarayönü Polis Karakolu’nda dövüldü. Gürkan, olayı şöyle anlattı: “Basit bir müessir fiil olayından gözlem altına alınan müvekkillerim Nihat G., Sedat B., İsmail B. ve İbrahim D.’yi görmek üzere Sarayönü Polis Merkezi’ne gittim. Avukat olduğumu söylemeye rağmen içeriye alınmadım. Nöbetçi amir ve başkomiser beni içeri almadı. Buna rağmen mesleğimi ve onurumu ayaklar altına almamak için içeriye zorla girdim. İçeride basit müessir fiili ile ilgili suçlu olanların karın üstü yere yatırıldığını ve ellerinin arkadan kelepçelendiğini, iki polisin bunları copla dövdüğünü gördüm. Aralarından biri ‘gözümde mercek var, patlayabilir, kör olurum, ne olur vurma’ diye yalvarıyordu. Diğer biri de ‘ne olur ayağını boynumdan çek’ diye inliyordu. Cep telefonumu çıkarıp olayları görüntülemeye başladım. İsmi M. olan bir başkomiser ile beraberindeki polis tarafından dövüldüm. Her yerime yumruk ve coplarla vuruyorlardı. Şu an bir gözüm kapandı. Görmüyor. Adli Tıp Kurumu’na sevk edildim. Olayı savcıya bildirdim. Savcılık da olayın üzerinde titizlikle durduğunu söyledi. Polis müdürleri de bu olayı lanetledi, ama soruşturma açmadılar” .

Alper Mensur, Osman Türker, Saim Öztürk

16 Mayıs gecesi İstanbul'da polisler tarafından durdurulan Alper Mensur, Osman Türker ve Saim Öztürk adlı kişiler, ağır biçimde dövüldü.

Öztürk, ifadesinde olayı şöyle anlattı: "Arabayı durdurduğumuzda bir polis memuru kapıyı açarak, 'inin lan aşağı' dedi. İndiğimizde polis memurlarınca hırpalanmaya başladık. İçkili olmamıza rağmen herhangi bir direnişte veya hakarete bulunmadık. Ancak polisler bizi kelepçelemeye çalıştı. Birden 8-10 polis aracı daha geldi ve çıkan bütün polisler bizi dövdü. Beni ekip aracına bindirirken, arkadaşım Alper yerde yatıyordu. Polis ekibiyle önce Karaköy Polis Merkezi'ne geldik. Burada polis memurları tarafından ben ve Alper coplarla dövüldük. Daha sonra polis memurlarıyla hastaneye rapor almaya gittik".

Taksim İlköğretim Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılan Alper Mensur'un kardeşi Aydın Mensur ise "ağabeyim önce karakola götürülüp burada polislerden dayak yemiştir. Daha sonra alıp hastaneye getirmişler. Sağlık kontrolünden sonra tekrar karakola götürülmüş ve yine dayak yemiştir. Bu sefer vücudunda ağır darp izleri ve beyinde ödem oluşmuş. O sırada bizim haberimiz oldu. Avukatla karakola gidip kardeşimi polisler eşliğinde hastaneye tekrar götürdük. Polisler bir doktordan ağabeyimin hastaneye ilk gelişindeki durumuna göre rapor tutmalarını istedi. Doktor da bu isteği kabul etti" dedi.

Masis Kürkcügil

1 Mayıs'ta bir kafede eşyle birlikte yemek yiyen 60 yaşındaki Masis Kürkcügil, masalarına yaklaşan bir polise yemek yediklerini söyledi ve polisin sert uygulamasına tepki gösterdi. Bunun üzerine yanına gelen polis, Kürkcügil'e tokat attı. Görüntüler üzerine 2 Mayıs akşamı açıklama yapan İstanbul Valisi Muammer Güler, "bu görüntüde polisin hareketi yanlıştır. Ancak bütün polis terör estirdi, yaklaşımı doğru değil. Bu arkadaşın yaptığı yanlıştır. Ancak bunlar artık polis teşkilatı içinde azınlıktır. Bu polisin bulunması için idarî soruşturma başlatacağım" dedi.

Masis Kürkcügil'e tokat atarken görüntülenen gaz maskeli polisin kim olduğu belirlenemedi. İçişleri Bakanlığı'nın görevlendirdiği mülkiye müfettişlerinin, İstanbul Emniyet Müdürlü-

ğünde amatör kamerayla çekilmiş görüntüleri incelemesi sonucunda polisin kimliği tespit edemediği bildirildi.

Engin Topal, Ali Bakca

22 Mayıs günü kendisini gasp etmeye çalışan üç kişi şikâyet eden Engin Topal, Beyoğlu'nda polisler tarafından dövüldü. Gaspçıları şikâyet ettiği polislerin ilgisizliğini 155'e bildiren Topal'ın İ.S. ve Y.R. adlı iki polis tarafından copla dövüldüğü öğrenildi. Olaya müdahale eden İstiklal Mahallesi Derneği'nin eski yöneticisi Ali Bakca da dövüldü. Daha sonra gözaltına alınan Topal ve Bakca polis aracında da dövüldü. Topal ve Bakca ayrıca şikâyetçi olmamaları yönünde tehdit edildiklerini açıkladılar.

Ferhat Yalçınkaya

26 Mayıs günü Ferhat Yalçınkaya adlı kişi Beyoğlu'nda polis tarafından dövüldü. Edinilen bilgiye göre sabaha karşı bardan çıkan Yalçınkaya sokakta köpek döven bir kişi ile tartıştı. Olaya müdahale eden polisler üzerinde bıçak bulunan ve kimliği olmayan Yalçınkaya'yı çıkan tartışmada dövüldü. Darbeler nedeniyle bayılan Yalçınkaya'yı Yedikule'ye getiren polisler, kendisini orada da dövüp tehdit ettiler. Daha sonra serbest bırakılan Yalçınkaya, polis hakkında suç duyurusunda bulundu.

Esmeray

5 Haziran günü Beyoğlu'nda midye satarak geçimini sağlayan "Esmeray" adlı transseksüel, evine giderken Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü önünde polisler tarafından dövüldü.

Sezai Yakar

Sezai Yakar adlı kişi 8 Haziran günü İstanbul'da Cumhuriyet Caddesi'nde gerçekleştirilen trafik kontrolü sırasında alkollü olduğu gerekçesi ile durduruldu. Avukatı Efkan Bolaç'ın verdiği bilgiye göre, Yakar polisle tartışınca, önce Taksim İlköğretim Hastanesi'ne, sonra da Taksim Polis Merkezi'ne götürüldü. Burada yumruk ve tekmelerle dövülen Yakar, yeniden hastaneye götürüldü. Yakar'a verilen raporda burnunun ve elinin kırıldığı, vücudunda darp izleri bulunduğu belgelendi.

İbrahim Demiryeye

İbrahim Demiryeye (17) adlı gencin Hatay'ın Reyhanlı İlçesi'nde polisler tarafından dövüldü-

ğü bildirildi. Bir kavgayla ilgili ifade vermek için gittiği karakolda gözaltına alınan Demiryeye, önce tokatlandığını, daha sonra sürüklenerek götürüldüğü nezarethane de ağır biçimde dövüldüğünü söyledi. Demiryeye, bir polisin silahının kabzası ile başına vurduğunu da ekledi. Demiryeye'nin, polisler hakkında suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

Mustafa Bilici, Mekan Çiçek, Tamar Oğuz, Suat Oğuz

İstanbul'un Silivri İlçesi Selimpaşa Semtinde çalışan Mustafa Bilici, Mekan Çiçek, Tamar Oğuz ve Suat Oğuz adlı 4 inşaat işçisi, lokantada kendi aralarında Kürtçe konuştukları için polisler tarafından gözaltına alınarak hakarete ve dayığa maruz kaldıklarını söyledi. Polislerin, işçilere, "Kürtçe konuşanlar Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı değildir" dediği belirtildi. Silivri'de 4 yıldır yaşadığını belirten Ağrı doğumlu Mustafa Bilici, söz konusu olayın, 17 Haziran sabahı 3 arkadaşıyla birlikte çorba içmeye gittikleri lokantada yaşandığını belirtti. Kendi aralarında Kürtçe konuştukları esnada lokantada bulan 2 polisin, "kesin lan, ne laga luga ediyorsunuz. Burası Türkiye, burada Kürtçe konuşamazsınız" diye bağırdığını anlattı. Bilici, Kürtçe konuşmanın yasak olmadığını ve kimseyi rahatsız etmediklerini belirtmeleri üzerine, polislerin kimliklerini alarak ekip otosu çağırdıklarını anlattı. Ekip otosu geldikten sonra polisler tarafından tartaklanarak üstlerinin ve arabalarının arandığını söyleyen Bilici, "ayrıca Silivri'den gitmemiz yönünde tehdit edildik" dedi. Polislerin yapacakları üst ve araba araması için savcılıktan izin kâğıdı istediklerini belirten Bilici, şunları dile getirdi: "Bizi, 'yasaları da çok biliyorsunuz, nereden öğrendiniz yasaları' diyerek tokatlamaya başladılar. Şikâyet edeceğimizi söylediğimizde ise 'git nereye şikâyet edersen et. Kürtçe konuşanlar, Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı değildir' dediler" diye konuştu. Yaklaşık 3 saat polis otosunda bekletildiklerini söyleyen Bilici, "Kürtçe anadilimiz, yıllardır konuşuyoruz, konuşmaya devam edeceğiz" dedi.

Mehmet Şahin

Gündem Gazetesi'nin Diyarbakır dağıtımçısından 13 yaşındaki Mehmet Şahin, Kayapınar Beldesi'nin Gaziler Semtinde dağıtım yaptığı esnada sivil polisler tarafından, boş araziye götürülerek tartaklandığını belirtti. Gaziler

Semtinde dağıtım yaptığı esnada, 2 sivil polis tarafından çağrıldığını söyleyen Mehmet Şahin, gitmek istemediğini bunun üzerine polislerin ensesinden ve kolundan tutarak kendisinin zorla Gaziler Semtinde boş araziye götürüldüğünü ifade etti. Kendisini boş araziye götüren polislerin 'hangi o... çocuğunun gazetesini dağıtıyorsun?' dediğini kaydeden Şahin, '2 polis beni götürdü daha sonra biri daha geldi. Bana 'Büroda ne konuşuyorsunuz' diye sordu. Sonra bana 'PKK'yi kendiniz olarak görüyorsunuz' dedi. Ben de dağıtımçı olduğumu ve bir şey bilmediğimi söyledim' diye konuştu. Şahin polislerin kendisine 'bırak *Gündem* Gazetesi'nde çalışmayı. Gel *Zaman* Gazetesi'nde çalış' dediğini belirterek, 'ben de çalıştığım yerden memnun olduğumu' söyledim. Benim üzerimde gazete bilgileri vardı. Onu almaya çalıştılar. Çantamı karıştırdılar. Daha sonra bana tokat attılar' dedi. Gazete dağıtım sırasında gazetesinin adını göstere göstere dağıtım yapması durumunda daha kötü olacağı yönünde tehdit edildiğini dile getiren Şahin, gazeteye ve kendisine hakaret edildiğini söyledi. Bir saate yakın boş arazide bekletildiğini anlatan Şahin, daha sonra polislerin kendisine tokat atarak kendisini bıraktıklarını ifade etti. Şahin, polisler hakkında suç duyurusunda bulunacağını söyledi.

Mehmet Erdoğan

Gündem Gazetesi'nin İstanbul'un Gaziosmanpaşa İlçesindeki dağıtımçısı Mehmet Erdoğan'ya işkence yapıldığı iddia edildi. Erdoğan'nun 27 Haziran günü sivil polisler gözaltına alındığı ve önce Küçükköy Karakolu'na daha sonra da Karadeniz Karakolu'na götürüldüğü öğrenildi. Erdoğan yaptığı açıklamada, gözaltında dövüldüğünü ve hakarete maruz kaldığını söyledi. Erdoğan ayrıca *Gündem* ve *Azadiya Welat* Gazetelerini dağıtmaması için tehdit edildiğini söyledi. Erdoğan, 28 Haziran günü serbest bırakıldı.

Sefer Bektaşlı, Riyat Çay

İskenderun'da 6 Temmuz günü gözaltına alınan Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) üyeleri Sefer Bektaşlı ve Riyat Çay'ın işkence gördükleri bildirildi. Bektaşlı ve Çay'ın "izinsiz afiş yapıştırmak" gerekçesi ile gözaltına alındıkları ve götürüldükleri karakolda yüzlerine biber gazı sıkıldığı, dövüldükleri öğrenildi. Daha sonra serbest bırakılan Sefer Bektaşlı'nın

parmağı kırıldığı, Riyat Çay'ın da kaburgalarında ezilme oluştuğu bildirildi.

Sinan Tekpetek

Özgür Hayat Gazetesi ve Yüzde 52 Öfke Dergisi Sorumlu Yazışmaları Müdürü Sinan Tekpetek 28 Temmuz İHD İstanbul Şubesi'nde düzenlediği basın toplantısında polisler tarafından kaçıldığını ve işkenceye uğradığını söyledi.

Tekpetek, 26 Temmuz günü kardeşinin düğününden çıktıktan sonra polislerin kendisine kimlik sorduğunu ve daha sonra serbest bıraktıklarını söyledi. Daha sonra ise yolda yürüyen Tekpetek resmî üniformalı polislerce zorla bir polis arabasına bindirildi. Araçta sürekli yüzüne göz yaşartıcı sprey sıkıldığını ve dövüldüğünü söyleyen Tekpetek sözlerini şöyle sürdürdü: "Araçta üç polis vardı. Ne olduğunu anlayamadan gözüme biber gazı sıktılar. Sonra beni kargatulumba araca soktular. Aracın içinde beni dövmeye başladılar. Ne olduğunu sordukça çok ağır küfür ettiler. Kafamı kaldırdığım anda biber gazı sıktılar. Araçtan indirip yerde tekmelemeye, coplamaya başladılar. Yüzümü korumaya çalıştım. Sırtımı çok fazla copladılar. Burada yarım saatten fazla dayak olayı sürdü. Sonra beni tekrar araca bindirdiler. Yaklaşık 15 dakika sonra 30-40 kilometre hızla gittiğini tahmin ettiğim aracın içinden beni attılar".

S.G., R.D., S.S., H.S., E.G.

İstanbul'un Bahçelievler İlçesi'ne bağlı Yenibosna Sementi'nde 5 gencin, kimlik taşımadıkları gerekçesiyle polisler tarafından gözaltına alındığı, daha sonra da işkence gördükleri öğrenildi. Avukat Adulhalim Kaplan'ın verdiği bilgiye göre 18 yaşından küçük olan S.G., R.D., S.S., H.S. ve E.G. adlı kişiler, 17 Temmuz günü Yenibosna'da polisler tarafından "kimlikleri olmadığı" gerekçesiyle gözaltına alınarak 75. Yıl Polis Karakolu'na götürüldü.

İHD İstanbul Şubesi'nde basın açıklaması yapan gençlerden E.G., polislerin önce küfrettiklerini, daha sonra polis otosundaki polisler tarafından dövülerek gözaltına alındıklarını söyledi. E.G. yaşadıklarını şöyle anlattı: "Polisler bize küfürler ederek arabaya bindirdi. Kimliklerimizin evde olduğunu, isterlerse getirebileceğimizi söyledik ama bizi dinlemediler. Polislerden biri ekip otosunun camını kırdı. 'Sizi kamu malına zarardan yargılayacağız'

dediler. 75. Yıl Polis Karakolu'na götürüldük ve bizi gören komiser de küfürler yağdırmaya başladı. Yaklaşık bir buçuk saat nezarete kaldık ve 8 polis tarafından sürekli olarak dayak yedik".

Avukat Adulhalim Kaplan, S.G'nin 3 gün tedavi altında kaldığını ve gördüğü kötü muamele nedeniyle rapor aldığını söyledi. Rapor almak için hastaneye götürüldüğünde polislerin gençlere "şikâyetçi olmayın, böyle olacağını tahmin etmedik. Canınızı çok acıttık mı, bir ağabey gibi vurmak istedik" dediklerini söyleyen Kaplan, müvekkillerinin "polise mukavemet" suçlamasıyla savcılığa ifade verdiğini söyledi.

Muammer Öz

Avukat Muammer Öz, 29 Temmuz günü polisler tarafından dövüldüğünü ve burnunun kırıldığını açıkladı. Öz, polislerin ailesi ile parkta otururken kardeşine kimlik sorduğunu, bu sırada telefonuyla konuştuğu için de avukat kimliğini göstermesine karşın önce kendisini dövdüklerini daha sonra da göz yaşartıcı sprey sıktıklarını açıkladı. Daha sonra gözaltına alındığını söyleyen Öz şunları söyledi: "Yolda bana çokça darbeler indirdiler. Burnum kırıldı, gözüm şişti, omzumda, boynumda ve karnımda çürükler oluştu. Bana yol boyunca 'biz senin gibi çok avukat s..tik, seni de s...riz. Biz 15 yıldır bu işi yapıyoruz. Bize hiçbir şey olmaz' dediler. Karakolda ifademiz alındıktan sonra serbest bırakıldık."

Avukat Öz'e Adli Tıp Kurumu'ndan burnunda kırık olduğu, sağ ve sol omzunda, boynunda, sağ gözaltında ve karnında morluklar olduğu yönünde rapor verildiği öğrenildi. Muammer Öz, Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurarak olaya karışan Kadıköy İlçe Emniyet Müdürlüğü, Önleyici Hizmetler Büro Amirliği'nde görevli polis memurları Bülent Okumuş ve Uğur Yıldırım hakkında savcılığa suç duyurusunda bulundu.

Mehmet Nezir Çirik

Mehmet Nezir Çirik (27) adlı kişinin 12 Ağustos günü gözaltına alındıktan sonra işkence gördüğü bildirildi. Edinilen bilgilere göre İstanbul'un Tarlabaşı Sementi'nde gözaltına alınan ve Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen Çirik, gözaltına işkence gördü. Ertesi gün fenalaşan Çirik, polisler tarafından Taksim İlk Yardım

Hastanesi'ne yakın bir yerde bırakıldı. Çevredeki kişiler tarafından hastaneye kaldırılan Çirik'in dalağının patladığı anlaşıldı. Hastane yetkililerinin Çirik'in tedavisini reddetmeleri üzerine Çapa Tıp Fakültesi'ne kaldırılan Çirik'in dalağı alındı. Çirik'in ağabeyi Turan Çirik, polisler ve Taksim İlk Yardım Hastanesi çalışanları hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını açıkladı.

N.S, N.K, M.S.B, Y.S, Y.K., M.F.E.

İstanbul Esenyurt'da "gösteri yapma hazırlığında" oldukları gerekçesiyle Esenyurt Jandarma Karakolu tarafından gözaltına alınan N.S, N.K, M.S.B, Y.S, Y.K. ve M.F.E. adlı 6 kişiye gözaltında işkence yapıldığı iddia edildi. 20 Ağustos'ta gözaltına alınan müvekkillerinin anüslerine çop sokulduğunu ve testislerinin sıkıldığını dile getiren Avukat Baran Doğan, müvekkillerinin geç muayene edilerek ve hazırlanan raporların kendilerine verilmeyerek işkence delillerinin karartılmak istendiğini dile getirdi.

İlyas Baran

Avukat İlyas Baran'ın, Şanlıurfa'nın Suruç İlçesi'nde Merkez Çarşı Karakolu polisleri tarafından işkenceye maruz kaldığı bildirildi. Baran'ın 26 Ağustos günü gittiği karakolda hakarete uğradığı ve dövüldüğü öğrenildi. İlyas Baran, Emniyet Amiri M.S. ve polis memuru İ.T. hakkında Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Mustafa Rollas-Ali Çalışkan

İzmir Enternasyonal Fuarı'nda pankart açmak isterken gözaltına alınan öğrenciler İlker Turgut ve Doğukan Öci ile görüşmek 9 Eylül günü üzere Fuar Asayiş Karakolu'na giden İHD İzmir Şubesi eski Başkanı Avukat Mustafa Rollas ve İHD İzmir Şubesi üyesi Ali Çalışkan dövülerek gözaltına alındı. Gözaltındaki müvekkilleriyle görüşmek isteyen Rollas'ın karakola alınmayınca içeri girmekte ısrar etmesi üzerine polisler tarafından dövüldüğü ve gözaltına alındığı bildirildi.

Özkan Kuru

Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde alkol kullanan üniversite öğrencisi 28 yaşındaki Özkan Kuru, "Ramazan'da içki içilmeyeceğini bilmiyor musun" diyen polislerce dövüldü. Durumunu İstanbul İHD Şubesi'ne giderek anlattığını, şubenin yaralarının iyileşmesi için kendisine

ilaç aldığını ifade eden Kuru, İHD aracılığıyla polisler hakkında suç duyurusunda bulunacağını açıkladı.

TOKİ konutlarında işçilere dayak

Toplu Konut İdaresi (TOKİ) tarafından Kırklareli'nin Lüleburgaz İlçesi'nde yaptırılan Burgazkent konutlarında ücretlerini alamayan işçiler eylem yaptı. Polis ve jandarma eyleme sert müdahalede bulundu, beş işçi yaralandı, 10 işçi gözaltına alındı.

Lüleburgaz 8 Kasım Mahallesi'nde yüklenici firma Özyapı Şirketi'nce inşaatı süren 850 konutun bulunduğu alanda, 3 Temmuz günü yaklaşık 150 işçi maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle toplandı. Bunun üzerine firma yetkilileri polis ve jandarmaya haber verdi. Olay yerine gelen çok sayıda jandarma ve polis ekibi coplarla ve biber gazıyla işçilere müdahale etti. Beş işçi çeşitli yerlerinden hafif şekilde yaralandı, 10 işçi gözaltına alındı. Yaşanan olayların ardından şantiye gelen Lüleburgaz Kaymakamı Lütfullah Gürsoy, işçilerle konuştu ve sakinleştirmeyi başardı. Yaklaşık üç aydır maaşlarını alamadıklarını söyleyen işçilerden bazıları eşyalarını toplayarak şantiyeyi terk etti. Firma yetkilileri ise konu hakkında açıklama yapmak istemedi.

Süleyman Demir

Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'ne bağlı Köprülü (Geman) Jandarma Karakolu'na çağrılan Süleyman Demir (60) karakolda kafasına mayın bağlandığını ve ağızına da fünye konularak kendisine işkence edildiğini söyledi. PKK'ye yardım ettiği ve Hakkâri Bin Umut Adayı Sabahattin Suvağçı'yı desteklediği gerekçesiyle işkenceye uğradığını söyleyen Demir, yaşadıklarını anlattı: "Mayını bağladıktan sonra M. Binbaşı tekme, yumruk ve copla dövmeye başladı. Ben de karşı çıktım" dedi.

Cavit Kayıkçı

İstanbul Birinci bölge bağımsız milletvekili aday emekli Astsubay Cavit Kayıkçı ve Samandıra Belediyesi zabıta ekipleri arasındaki afiş tartışması, kavgayla son buldu. Kayıkçı, 18 Temmuz tarihinde Samandıra alt geçidine posterlerini asmaya çalışırken zabıta ekipleri tarafından dövüldüğünü ileri sürdü. Sekiz kişilik zabıta ekibi tarafından saldırıya uğradığını iddia eden Kayıkçı, "gururum rencide oldu" diyerek, seçim kampanyasını bitirdi.

Olaya karışan iki zabıta görevlisi hakkında ise kasten adam yaralamak suçundan işlem yapıldı.

Kayıkçı olayı şu sözlerle dile getirdi: “Sizin belediye başkanınız seçim döneminde buralara ve daha fazla afişlerle doldurdu. Onların yaptığına da aynı tepkiyi gösterdiniz mi, diye sordum. Döndüm o sırada ben belediye başkanıyla görüşürüm, dedim. Döner dönmez bir yumruk, arkasından bir tane daha yumruk. Amerika’daki zencilerin dövüldüğünden daha fazla (...) hem sürüklendim hem de güzel bir dövüldüm”.

Olayın ardından jandarma karakol komutanlığına başvuran Kayıkçı, yaşadıkları yüzünden gururunun rencide olduğunu seçimle ilgi bütün isteğinin sona erdiğini söyleyerek, “bugünden itibaren seçim kampanyamı bitiriyorum. Ama yasal her platformda bu aleni dayanın savunucusu olacağım” diye konuştu. Olaya karışan iki zabıta görevlisi hakkında kasten adam yaralamak suçundan işlem başlatıldı ve dava dosyası savcılığa gönderildi.

Aydın Doğan vd.

18 Temmuz günü Tatvan’da Fuar Alanı’nda birlikte dolaşan Aydın Doğan (25) ve 5 arkadaşı fuar görevlileriyle tartıştı. Tartışmaya müdahale eden bir kısmı sivil, 30 kadar polis, Doğan ve arkadaşlarını bir inşaata götürerek dövdü. Polisin sert bir cisimle vurduğu sağ gözünü kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalan Doğan, polisler hakkında suç duyurusunda bulunacağını söyledi. Doğan’ın dayak yiyen diğer arkadaşlarının da “polise mukavemet” suçundan tutuklandığı bildirildi.

Eyyüp Doğan

Mardin’in Kızıltepe İlçesi’nden Şanlıurfa’nın Viranşehir İlçesi’nde bulunan evine gitmek için Temmuz ayının son haftasında yolda araç bekleyen Eyyüp Doğan, 10 sivil polis tarafından dövüldü. Doğan, yaşadığı olayı şöyle anlattı: “Kızıltepe’den Viranşehir’e gitmek üzere yolda araç bekliyordum. Viranşehir’e gittiğini sandığı 47 AP 741 plakalı bir minibüse el kaldırarak durmasını istedim. Duran araçtan 10 sivil giyimli polis indi; önce küfür ettiler, sonra da dövmeye başladılar. Ne olduğunu anlamadım. Özür dilediğim halde onlar kafama vurmaya sürdürdüler ve tekmelediler”. Kendine geldikten sonra akrabasının işyerine gittiğini belirten

Doğan, “başımın aldığım darbeler yüzünden midem bulandı. Hastaneye gittim. Bir süre müşahede altında kaldım. Yapılan tetkikler sonucunda darp edildiğime dair rapor aldım” diye konuştu. Saldırı karşısında şoka uğradığını söyleyen Doğan, önce İHD Mardin Şubesi’ne başvurdu, daha sonra da aldığı raporla birlikte Kızıltepe Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu.

Fikret Toptaş

Ümraniye’de yaşayan Fikret Toptaş, 15 Ağustos günü arkadaşının sahibi olduğu bir internet kafede polislerden tekme tokat dayak yedi ve ardından da gözaltına alındı. Toptaş, Çevik Kuvvet’in kendisini dövmediğini iddia eden raporlar hazırlayarak karakola götürüldüğünü, durumunun ağır olduğunu bu yüzden mahkemeye çıkamadığını, söyledi. Toptaş “Bu olayın etkisinden kurtulmam çok zor, hem bedensel hem ruhsal açıdan çok yaralandım” diye konuştu ve avukatı aracılığıyla mahkemeye başvurduğunu da, ekledi.

P.G.

İstanbul Şişli’deki bir kuyumcuda 7 Eylül’de meydana gelen olay, güvenlik kamerası görüntüleriyle ortaya çıktı. Görüntülerde kuyumcuya gelen genç kız tezgâhtardan bilezikleri alıyor. Elindeki çantayı vitrine koyan kız, incelemek için aldığı altı bilezikten üçünü çantasının altına saklarken görülüyor. Durumu fark eden tezgâhtar, genç kızı bileğinden yakalayarak kaçmasını engelliyor. Tezgâhtar bir taraftan telefonla polise haber verirken, diğer taraftan da hırsızlık şüpheli kızın tokatları atıyor. Kısa süre içinde polis ekipleri kuyumcuya geliyor. Polisler şüpheli genç kızı ellerinden kelepçeliyor. İçeri gelen polislerden biri, şüphelinin çantasını ararken diğeri de güvenlik kamerası kayıtlarını inceliyor.

Polislerin şüpheli genç kıza soru sorduğu sırada, resmî kıyafetli bir polis memuru, şüpheliyi saçından tutarak koltuğa savuruyor. Sivil giyimli olan polis memuru ise meslektaşına engel olmaya çalışıyor. Ardından polisler şüpheliyi, kuyumcuda kameraların görmediği bölgeye götürüyor. Bir dakika sonra polisler şüpheliyle birlikte tekrar kameranın alanına giriyor. Genç kızın elleri bu kez arkadan kelepçelenirken, polislerin ardı ardına tokatları genç kızın yüzünde patlıyor.

2 Çocuk

İzmir'in Karşıyaka İlçesi'ne bağlı Yamanlar Mahallesi'nde yaşları 16 ve 17 arasında değişen iki çocuğa kimlik kontrolü yapmak isteyen polis, "kimliğimiz yok" cevabını alınca çocukların gözlerine biber gazı sıktı. 3 gün sonra ise E.T, polise mukavemetten gözaltına alarak cezaevine gönderildi. Mahkemeye çıkarılan E.T, tutuklanarak çocuk cezaevine gönderildi.

Tayfun Durak, Tugay Durak

Felçli gazi Tufan Durak ve onu gezdirmeye çıkaran iki kardeşi Tayfun ve Tugay polis tarafından hakaret ve dayağa maruz kaldıklarını öne sürdü. 12 Ekim günü 14:00 sıralarında Tufan Durak ve kardeşleri Beykoz sahilinde yürürken yanlarına yaklaşan 2 polis Durak kardeşlere kimlik sordu. Durak'a araçtan inmesini söyleyen polise Durak'ın yürüyemediği söylenince arbede yaşandı. Bir süre sonra takviye ekipleri de gelmesiyle "polise mukavemet" gerekçesiyle iki kardeş dayak yedi. Olay sonrasında hastaneye giden Tayfun ve Tugay Durak'ın vücutlarının çeşitli yerlerinde kırıklar olduğu tespit edildi.

1 Kişi

Topkapı'da 11 Ekim gecesi asayiş uygulaması yapan polis ekipleri, içerisinde dört kişinin bulunduğu otomobili durdurdu. Otomobilde bulunan bir kişinin polis ekiplerine kimlik göstermek istememesi ve direnmesi üzerine polislerden biri genci döverek yere yatırdı.

M.G., M.M., C.B.

İzmir Karşıyaka'da polis tarafından gözaltına alınıp, karakolda dövüldüklerini ileri süren üç gençten 27 yaşındaki C.B. ile kuzeni 17 yaşındaki M.G.'nin ailesi, polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. 12 Ekim günü M.G., 24 yaşındaki M.M. ve C.B. İzmir Karşıyaka'da parkta bira içerken gelen şikâyetler üzerine gözaltına alındı. Bostanlı Polis Karakolu'nda 3 gencin ifadeleri alındığı esnada yaşanan sözlü tartışma polislerin C.B'yi dövmesiyle sonuçlandı. Diğer iki genç de polislerin darbelerine maruz kaldı. Kelepçelenerek nezarete konulan üç genç ardından sağlık raporu alınmak üzere Karşıyaka Devlet Hastanesi'ne götürüldü. Burada yapılan kontrolün ardından verilen raporda, C.B. ve M.G.'de darp ve cebir izine rastlandığı belirtildi. Üç gençten 27 yaşındaki

C.B. ile kuzeni 17 yaşındaki M.G.'nin ailesi, polisler hakkında suç duyurusunda bulundu.

K.T.Ö., Ü.Ç., K.N.

K.T.Ö., Ü.Ç. ve K.N. adındaki üç travesti 7 Ekim'de, Zeytinburnu'ndaki Merkez Efendi Polis Merkezi polislerince dövüldüklerini öne sürdü. Bakırköy Savcılığı'na verilen şikâyet dilekçesine göre üç travesti ekip otosuyla ağaçlık bir yere götürüldü sonra sopalarla dövüldü. Üç travesti Haseki Hastanesi'nden darp izlerini gösteren rapor aldı ve polislerden şikâyetçi oldu.

Sertan Çelik

Sertan Çelik, 14 Ekim gecesi Taksim'de yüksek sesle müzik dinlediği için tartıştığı trafik polisi Mehmet Yasif'in kafasına telsizle vurduğunu söyledi. Yasif, gencin düştüğünü ileri sürerken Çelik polise mukavemet göstermekten tutuklandı.

X.X.

Van'da 28 Ekim'de polisler kendilerine hakaret ettiği ve saldırdığı gerekçesiyle akli dengesi yerinde olmayan bir kişiyi kafasına telsiz vurularak darp ettiler.

Taksi Şoförü

29 Ekim akşamı İstanbul Taksim'de bir ticarî taksi sürücüsüyle trafik polisi arasında yaşanan tartışma sonrası taksi şoförü 5 trafik polisi tarafından dövüldü.

Adile Ünal, Ömer Can, Hüseyin Ünal

Adile Ünal adlı bir kişi, İHD Adana Şubesi'nde yaptığı basın açıklamasıyla, 9 Kasım 2007 tarihinde evlerine iki sivil polisin geldiğini ve oğlu Ahmet Ünal'ın ifade vermesi gerektiğini ve nerede olduğunu sorduklarını; şu an nerede olduğunu bilmediğini söylemesi üzerine, iki polis tarafından tehdit edildiğini anlattı. Ünal, polisin evlerine zorla girdiğini, kendisini, kardeşi Ömer Can'ı ve diğer oğlu Hüseyin Ünal'ı demir çubuklarla dövdüklerini de sözlerine ekleyerek 1,5 yaşındaki torunu ve gelinlerinin gözlerine biber gazı sıkıldığını ardından gözaltına alınarak Hürriyet Mahallesi Polis Karakolu'na götürüldüklerini söyledi. Ünal, oğlu Hüseyin Ünal'ın ve kardeşi Ömer Can'ın da polise mukavemet etmek iddiası ile tutuklandığını söyledi.

Ferhat Kaya

DTP Ardahan Merkez İlçe Başkanı Ferhat Kaya, gözaltında işkence gördüğünü iddia etti. Kaya, 12 Kasım akşamı evine gittiği sırada sivil polisler tarafından durdurularak, kimlik kontrolünden geçirildiğini belirtti. Polislerin kendisine "sen örgüte para topluyorsun. Cebinde örgütün parası var. Suçüstü yakalandın" dediğini söyleyen Kaya, bu duruma tepki gösterdiği için "görevini yapan memura mukavemet ettiği" gerekçesiyle polisler tarafından zorla sivil bir araca bindirildiğini anlatan Kaya, araç içerisinde tehdit ve şiddete maruz kaldığını belirtti. Gözaltı süresinde de sürekli kaba dayak ve tehditlere maruz kaldığını aktaran Kaya, aynı gece geç saatlerde savcılığa sevk edilmeden serbest bırakıldığını söyledi.

Mehmet Coşkundeniz

23 Kasım'ı 24 Kasım'a bağlayan gece, yapılan trafik kontrolünde otomobili kullanan, *Posta Gazetesi* Yazıişleri Müdürü Mehmet Coşkundeniz'in kız arkadaşı Derya Özel'in alkollü çıkması üzerine polis memurları Özel'in otomobilini çekmek istedi. Polis memurlarına "aracı çekmeyin" ricasında bulunduğunu belirten Coşkundeniz, bunun üzerine kelepçelenip dövüldüğünü iddia etti.

O gece yaşananları Mehmet Coşkundeniz, "Etiler'de kız arkadaşım 92 promil alkollü çıktı. Ehliyetine el koydular. Arabayı çekeceklerdi. Çekmeyin diye rica ettim. Bir polis memuru bana, 'seni çok kötü ederim' dedi. Ben de 'buna yasal hakkın yok, yapamazsın' dedim. Elimi kelepçeledi ve kaldırımı doğru iterek yere düşürdü ve yerde de vurmaya devam etti" şeklinde anlattı.

Davut Kaplan, Muhammet Ali Kaplan

21 yaşındaki Davut Kaplan, 22 Kasım Perşembe günü kardeşi Muhammet Ali Kaplan'ın sınav tarihlerine bakmak için İstanbul'un Kartal İlçesi Soğanlı Sementi'nde bulunan okula gittiğini ve okul girişinde birkaç polisin kimliğini görmek istediğini söyledi. Kardeşinin polisler tarafından neden kimlik istediklerini sorunca polislerin kardeşine küfrettiğini belirten Kaplan, aynı polislerin kardeşini takip ettiğini ve yolunu kesip nereli olduğunu sorduklarını söyledi. Kaplan, kardeşinin "Batmanlıyım" demesi üzerine polislerin kardeşini dövmeye başladığını iddia etti. O sırada oradan geçerken polislerin kardeşini

dövdüğünü gördüğünü söyleyen Kaplan, polisler tepki göstererek kardeşini neden dövdüklerini sorduğunu dile getirdi. "Bir anda hepsi bana saldırdı. Ellerimi kelepçeleyip bana yumruk ve coplarla vurmaya başladılar" diyen Kaplan, kardeşisiyle birlikte Yakacak Polis Karakolu'na götürüldüklerini söyledi.

Polislerin kendilerini karakolda dövmeye devam ettiklerini belirten Kaplan, muayene için Kartal Yavuz Selim Hastanesi'ne götürüldüklerini söyledi. Kronik şizofren olduğunu ve psikiyatriste sevk edilmek istediğini polisler söylediğini ifade eden Kaplan, ne polislerin ne de kendisini muayene eden doktorun isteğine kulak verdiğini dile getirdi. Muayenenin ardından yine karakola götürüldüklerini kaydeden Kaplan, kendilerine karakolda darp edilmediklerine dair bir kâğıt imzalatıldığını iddia etti.

Yaşadıklarının ardından kriz geçiren Kaplan, Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi görmeye başladı. Kaplan, "Hastaneye gelir gelmez kardeşimi ve beni döven polisler hakkında suç duyurusunda bulunmamız için rapor istedik. Ancak vermediler" dedi.

Sağ gözü, kulağı ve şakaklarındaki morluklar ile bileklerinde kelepçeden ötürü yaralar bulunan Davut Kaplan, kardeşi Muhammet Ali Kaplan'ın ise boğazının sıkıldığını ve kolunda morluklar bulunduğunu, söyledi.

Muzaffer Ateş

17 Kasım günü Muzaffer Ateş'e Taksim'de yürüdüğü sırada kimlik soran polise "siz kimsiniz" diye sorunca polis tarafından kendisine yumruk atıldı. Ateş, şikâyet için gittiği Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde de "kimi kime şikâyet ediyorsun" denilerek benzer muameleyle maruz kaldığını söyledi; hastaneden aldığı raporla savcılığa şikâyette bulundu.

D.Ş., H.Ö., V.A., S.A. ve Y.H.

9 Aralık'ta İstanbul'da yapılacak "Edî Bes e" mitingi için bildiri dağıtan beş genç, polis tarafından gözaltına alınarak kötü muameleyle maruz kaldı.

Bildiri dağıttıkları gerekçesiyle 3 Aralık'ta gözaltına alındı D.Ş., H.Ö., V.A., S.A. ve Y.H. İstanbul Beyoğlu Karakolu'na götürüldü. 4 Aralık sabahı saat 06:00 sıralarında serbest bırakılan 5 kişi, polis tarafından kötü muamele

ve tehditlere maruz kaldıklarını söyledi. D.Ş., “polis bize, mitinge gitmeyeceksiniz, eğer giderseniz, gelir buluruz sizi ve gerisini siz düşünün” diye tehdit edildiklerini belirtti. D.Ş., polisin kendisine tokat attığını da kaydetti.

Haluk Kutlu

14 Aralık'ta Ankara'da kullandığı araçla trafik kazası yapan avukat Haluk Kutlu, gözaltına alındıktan sonra polis memurlarının fizikî şiddetine maruz kaldığını ve vücudunda meydana gelen darp izlerini doktor raporuyla belgelediğinin belirtti. Kutlu, “ellerimi arkadan kelepçeledikten sonra polis arabasının parmaklıklıklı kısmına tıktılar beni. Karakola götürdükten sonra da arabadan çıkartmadılar, ellerim kelepçeli yan yatmış durumda tutuyorlar. Ben de bağırdım, arabayı tekmeledim, ‘beni çıkartın’ diye feveran ettim. Bunun üzerine karakola aldılar, özel bir ilgiyle patakladılar. Avukatım diyorum sürekli, ‘senin gibi çok avukat gördük’ diye daha bir daha dövüyorlar” sözleriyle nasıl dövüldüğünü anlattı.

Hayri Eser

9 Aralık'ta İstanbul Beyoğlu'nda evinden çıktıktan sonra gözaltına alınan DTP Beyoğlu İlçe yöneticisi Hayri Eser, eşi ve kardeşlerinin gözleri önünde polis minibüsüne konulduktan sonra dövüldü. Burnu kırılan Eser, polisler hakkında suç duyurusu yapacağını açıkladı.

B.T., Ö.T.

16 Aralık'ta Çorum'da B.T. ve Ö.T. adlı 2 kişi, Bahçelievler Polis Amirliğine bağlı Cumartesi Pazarı içerisinde bulunan polis kulübesi yakınlarında aralarında tartışırken polis memurlarının önce uyarısına ardından biber gazlı ve coplu müdahalesine maruz kaldı.

Ümit Kül, Ali Demir

İstanbul'da Şükrü Saraçoğlu Stadı'nda 22 Aralık'ta oynanan Fenerbahçe-Trabzonspor maçının ardından Lig TV kameramanları Ümit Kül ve Ali Demir'in polis memurları tarafından darp edilerek gözaltına alındığı öne sürüldü. Serbest bırakılan kameramanlar polislerden şikâyetçi oldu. Polisler de Kül ve Demir hakkında “polise mukavemet”ten suç duyurusunda bulundu.

Kameraman Ümit Kül'ün savcılıktaki ifadesi doğrultusunda olay şu şekilde gerçekleşmiş: “Maç sonunda toplantıya gidecek olanlar basın

girişine yöneldi. Çevik kuvvet geldi, ‘burada durmayın, geri çıkın’ dediler. Biraz çıktık. Bizi itiyorlardı. Kameraman arkadaşım Ali Demir'i itince, kolunu tuttum. Bir polis gelip arkadan tekme salladı. Kamerama vurdular. Kameramı korumak için ayağımı uzatmışım. İkişer polis kollarımıza girdi. Yarım saat stadın etrafında dolaştırdılar. Orada yürürken de dövüyorlardı. Migros tribününün arka tarafında ağzıma biber gazı sıktılar”.

Belediye Güvenlik Görevlileri

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi güvenlik görevlileri park yasağına uymayan sivil polisleri uyarınca tartaklandı. Büyükşehir Belediyesi protokol kapısı önünde park yasağına uymayan bir sivil polis ekibi, belediye güvenlik görevlileri tarafından uyarılınca tepkiyle karşılandı. Uyarıları dinlemeyen sivil polisler bir güvenlik görevlisini tartaklarken, olaya diğer güvenlik görevlilerinin de katılmasıyla arbede yaşandı.

Güvenlik görevlilerinden biri aldığı yumruk darbeleriyle yaralanırken sivil polisler olay yerinden ayrıldı. Daha sonra Büyükşehir Belediyesi önüne gelen resmî kıyafetli polisler olayın kapatılmasını, basına yansıtılmamasını ve davacı olmamalarını istedi. Darp edilen güvenlik görevlisinin rapor olarak sivil polisler hakkında davacı olacağı öğrenildi.

İşkence ve Kötü Muamele Davaları ve Soruşturmaları

İşkence Davaları

Melek Serin

“DHKP-C'ye yardım ettiği” iddiasıyla 2003 yılında Çorum'da gözaltına alınan Melek Serin'e “işkence yaptıkları” gerekçesiyle 11 jandarma istihbarat görevlisi ve “görevini kötüye kullandığı” gerekçesiyle bir hekim hakkında açılan davanın 19 Aralık 2006 tarihinde sonuçlandığı öğrenildi. Çorum Ağır Ceza Mahkemesi, astsubaylar Selahattin Köse, Bayram İlkbahar, Ali Tellioglu, Bülent Demir, Mithat Yiğit, Osman Badak, Ömer Yaman, Metin Çiftçi, Kutlu Gög, Nurullah Kartal, Nihat Tekin ve Dr. Naci Önal hakkında beraat kararı verdi. Mahkeme, sanıklar aleyhinde ifade veren eski Çorum İl Merkez Jandarma Komutanı Yüzbaşı Hamza Gökdemir, hakkında da “iftira” gerekçesiyle suç duyurusunda bulunulmasını kararlaştırdı. Zonguldak'a

atandıktan sonra kendi isteğiyle ifade veren Hamza Gökdemir, şunları söylemişti: “Melek Serin’in sorgusunun tarafımızdan yapılması gerekirken İl Jandarma Komutanı İrfan Şahin’in emriyle istihbarat görevlilerince sorgulandı. Sağlık havalesini benim imzalamam gerekirken, yerime sahte imza atılmış. Sorgu sürerken bir personeli, kötü muamele yapılmasını engellemek için gönderdim. İçeri almamışlar. İçeriden Melek Serin’in bağlantılarının geldiğini söyledi. Ertesi gün Şahin’in odasına çıktım. ‘Hani kötü muamele yapılmıyacaktı?’ dedim. Bana kızdı. Melek Serin’i odasına getirdiler. Sonra hastaneden doktor geldi. Doktora, Melek Serin’in elindeki, vücudundaki sıyrıkları, saçındaki kopmaları gösterdim. Boğazında, kollarında çarpma ve el darbeleriyle oluşan sıyrıklar vardı. Melek Serin de belini tutamadığını, işkence gördüğünü söyleyince, doktor ‘film çekmek gerekir, hastaneye götürmek lazım’ dedi. Şahin ‘Burada bak, vücudundaki izler eski’ dedi. Doktor bu şekilde rapor düzenledi. Tehditlerden dolayı ifade veremedim. ‘Sen hiç mi hata yapmayacaksın? Bizim personelin eli uzun. Sana ya da çocuklarına belki bir şey olur’ diye tehdit edildim”. Erzurum’a atanan İrfan Şahin ise Gökdemir’i “para karşılığı iş görerek yolsuzluk yaptığı” gerekçesiyle Jandarma Genel Komutanlığı’na şikâyet etmişti. Sanıklardan Selahattin Köse de soruşturma aşamasında Cumhuriyet Savcısı’na verdiği ifade, “ifadenin toparlandığı ve alındığı merkez, jandarma karakolumuz değil, İl Jandarma Komutanlığı’dır. İfadeyi alanlar, bu konuda teknik bilgiye sahip personeldir. İsimlerini ben de bilmiyorum. Bu kişiler gerçek isimlerini kullanmazlar. Adli soruşturma yapma yetkileri bulunmadığından ifadeyi okuyup mevzuat gereği imzaladım” demişti.

Melek Serin’in davasında 6 jandarmanın beraatına karar veren mahkemenin gerekçeli kararında, “yardım yataklıktan gözaltına alınan S.’ye işkence yapılması hayatın olağan akışıyla bağdaşmaz” denildi.

İ.A., B.K.

17 Eylül 2003 tarihinde “hırsızlık” iddiasıyla Konya’nın Selçuklu İlçesi’nde gözaltına alınan İ.A. (10) ve B.K. (9) adlı çocuklara işkence yaptıkları iddia edilen Alpaslan Altuğ ve İsa Akyüz adlı polislerin yargılanmasına 1 Şubat

günü yeniden başlandı. Konya 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 11 Ocak 2005 tarihinde sonuçlanan davada, eski TCK’nin 243. maddesi uyarınca yargılanan polisler Alpaslan Altuğ, İsa Akyüz, Ziya Yıldırım ve Hasan Yılmaz beraat etmişti. Yargıtay, Altuğ ve Akyüz hakkındaki kararı esastan bozmuş, Yıldırım ve Yılmaz hakkındaki kararı onamıştı.

Mehmet Desde

2002 yılı Temmuz ayında İzmir’de “Bolşevik Parti Kuzey Kürdistan/Türkiye adlı örgüte üye olduğu” iddiasıyla gözaltına alınan Mehmet Desde’ye işkence yaptıkları iddiasıyla İzmir 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılanan M.Ç, M.A., A.E. ve H.G. adlı polisler hakkındaki beraat kararı onandı.

2003 yılı Aralık ayında İzmir 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nde başlayan davada, 22 Aralık 2004 tarihinde “delil yetersizliği” gerekçesiyle beraat kararı verilmişti. Yargıtay 8. Ceza Dairesi’nin beraat kararını yaklaşık iki yıl sonra 11 Aralık 2006 tarihinde onadığını belirten Mehmet Desde, kararı ancak 26 Şubat günü dosyanın durumunu sorunca öğrenebildiğini söyledi. Desde, Yargıtay 8. Ceza Dairesi’nin ilamında, kararın hangi gerekçeyle onandığı açıklanmadan sadece “mahkemece kanıtlar değerlendirilip gerektirici nedenleri açıklanmak suretiyle verilen beraat kararı usul ve yasaya uygun bulunduğundan müdahil vekilinin yerinde görülmeyen itirazlarının reddiyle hükmün istem gibi onanmasına, 11.12.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi” denildiğini kaydetti.

Çiğdem Nalbantoğlu

8 Ağustos 2006 tarihinde polisler tarafından dövülen Beyoğlu Gümüşsüyü Mahallesi muhtarı Çiğdem Nalbantoğlu, hakkında “polise direndiği ve hakaret ettiği” iddiasıyla açılan dava, 13 Mart 2007’de Beyoğlu 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı.

Duruşmada ifade veren Çiğdem Nalbantoğlu, suçlamayı reddederek kendisinin dövüldüğünü ve hakarete maruz kaldığını söyledi. Avukat Erdal Doğan da, 16 Ağustos 2006 tarihinde polisler hakkında “görevi kötüye kullanma” ve “darp” gerekçeleriyle suç duyurusunda bulduklarını ancak, polisler hakkında dava açılmadığını söyledi. Duruşma ileri bir tarihe ertelendi.

Ahmet Turan, Müslim Turfan ve Dinçer Erduvan

İşkence yaptığı iddiasıyla yargılanan Ahmet Okuducu'nun dosyası, yeni kayıt yapılmadığı için zamanaşımına uğradı. Ahmet Turan, Müslim Turfan ve Dinçer Erduvan'a 1998 yılında işkence yapılması nedeniyle yargılanan Okuducu hakkında 1 Aralık 2003 tarihinde giyabî tutuklama kararı verilmiş ve dosyasının diğer sanıkların dosyalarından ayrılması kararlaştırılmıştı. Yeni davanın kaydı yapılmadığı için dava, zaman aşımına uğradı.

20 Ağustos günü Esenyurt Jandarma Karakolu'nda işkence gören gençlerin Adli Tıp Kurumu'ndan aldıkları raporda copla tecavüz nedeniyle oluşan kızarıklıkların "mevsim nedeniyle havaların sıcak olmasından" kaynaklandığının ileri sürüldüğü öğrenildi.

Aliona G.

İzmir'de Moldova uyruklu Aliona G. (26) adlı kadını gözaltına aldıktan sonra bir otele götürüp isteği dışında birlikte oldukları iddia edilen 2 polis memurunun yargılanmalarına başlandı. Sanık polis memurları, suçlamaları kabul etmedi.

Bir fuhuş operasyonu çerçevesinde dinlenen telefon görüşmelerinde, Moldova uyruklu Aliona G.'nin "iş dönüşü" polislerce alındığı ve polislerle bir otelde cinsel ilişkiye girdiği yönündeki ifadeler tespit edildi.

Aynı operasyon çerçevesinde gözaltına alınan Aliona G.'nin arkadaşı Alena R.'nin, "Aliona G. bana 'İzmir'de resmî polisler tarafından alındım. Problem çıkmaması için kötü ve pis bir otelde, her iki polisle de birlikte olmak zorunda kaldım' dedi" şeklinde beyanda bulunduğu belirtildi.

Aliona G.'nin daha sonra İstanbul'a oradan da ülkesine döndüğü ve Türkiye'ye girişine 1 yıl süreyle yasak konduğu kaydedildi.

Telefon görüşmelerinde geçen resmî polis aracının plaka numaralarından yola çıkan savcılık, polis memurları E.K.B. ve A.G.'ye, "Kamu görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle cinsel saldırı" suçundan dava açtı.

İzmir 11. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen ilk duruşmaya, tutuksuz yargılanan polis memurları ve avukatları katıldı. Polis memuru E.K.B.,

olay günü içinde yabancı uyruklu kadınların olduğu bir otomobili durdurduklarını belirterek, şunları söyledi: "Aralarında yüzbaşı olduğunu söyleyen bir kişi de vardı. Pasaportlarını inceledik. Herhangi bir eksik bulamadık ve pasaportları kendilerine iade ettik. Yabancı uyruklu bir kadını otele götürdüğümüz ve orada cinsel ilişkiye girdiğimiz kesinlikle doğru değildir. Meslek yaşamımız başarılarla ve takdirnamelerle doludur. Suçlamaları kabul etmiyorum".

Polis memuru A.G. de savunmasında böyle bir olayın gerçekleşmediğini iddia etti. Duruşmada, 2 polis memuru ile bir otelde resepsiyon görevlisi olarak çalışan bir kişi dinlendi. Diğer tanıkların da dinlenmesi için yargılama ertelendi.

Hasan Irmak

Danıştay, yerel mahkemenin "işkence yoktur" diyerek reddettiği işkence davasını eksik soruşturma gerekçesiyle bozdu. Karar sayesinde Diyarbakır'da gösteriye katıldığı gerekçesiyle gözaltında işkence ve kötü muameleyle maruz kalan Hasan Irmak'ın, İçişleri Bakanlığı hakkında açtığı 100.000 YTL tazminat davası yeniden görülecek. Hasan Irmak, 6 Haziran 2000 tarihinde Diyarbakır'da düzenlenen bir gösteriye katıldığı gerekçesiyle gözaltına alındı. 11 gün Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde tutulan Irmak, 17 Haziran'da serbest bırakıldı. Gözaltında kaldığı süre boyunca işkenceye maruz kaldığını belirten Irmak, savcılığa yaptığı şikâyet üzerine Adli Tıp Kurumu'na sevk edildi. Ancak, Adli Tıp Kurumu Diyarbakır Şube Müdürlüğü, Irmak'ın iddialarının aksine 'işkence ve kötü muameleyle ait bulgu tespit edilememiştir' raporu verdi. İşkence gördüğünü raporla tespit ettiremeyen Hasan Irmak, gözaltından çıktıktan sonra normal hayatına bir türlü geri dönemedi. Şikâyetleri artan Irmak, bu kez Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne başvurdu. Psikiyatri Anabilim Dalı Başkanlığı tarafından düzenlenen raporda, Irmak'ta 'yoğun anksiyete, gerginlik, her an tetikte olma hali, şüphe ve kuşkulu hal, çabuk öfkelenme, ellerde titreme, mesleki uğraşlarda beceri azalması, yaşamdan zevk almama, yorgunluk, duygusal çöküntü, dikkat dağınıklığı, uyku bozukluğu, uykuda sıçrama ve travmatik olayları tekrar tekrar yaşama' gibi belirtilerin saptandığı kaydedildi. Raporunda, Irmak'ın gözaltına alınmadan önce

bir hastalık belirtisinin olmadığına da kanaat getirildiği kaydedildi. Üroloji Anabilim Dalı'na yapılan fizikî muayenede ise Irmak'ın erkekliğini kaybettiği belirlendi. Raporla, "intrakavernazal enjekte edilen 75 mg. papaverin sonrasında rijit ereksiyon olmasına rağmen 30 derecelik bir penil diversiyonu gözlenmiştir" denildi ve Irmak'ta iştih kaybı yaşandığı kaydedildi. Bunun üzerine Hasan Irmak, Diyarbakır İdare Mahkemesi'ne başvurdu. İşkence ve kötü muameleye maruz kaldığını belirten Irmak, 20.000 YTL maddî, 80.000 YTL manevî tazminat talep etti. Ancak İdare Mahkemesi, üniversite hastanesi yerine Adli Tıp Kurumu tarafından verilen 'işkence bulgusuna rastlanmamıştır' raporunu dikkate alarak, davayı reddetti. Irmak, İdare Mahkemesi'nin kararını temyiz edince dava Danıştay'a taşındı. Danıştay 10. Dairesi, Adli Tıp Kurumu raporunda, Irmak'a işkence yapıldığına dair bulguya rastlanmazken, üniversite hastanesinden alınan raporlarda, davacıya işkence yapıldığının belirtildiğine dikkat çekti. Danıştay, çelişkili raporlara rağmen davayı reddeden İdare Mahkemesi'nin kararını eksik inceleme gerekçesiyle bozarak, davanın yeniden görülmesi için dosyayı yerel mahkemeye gönderdi.

Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Davası

Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde "hastalara kötü muamele ettikleri ve görevlerini ihmal ettikleri" iddiasıyla iki başhekim hakkında iki yıl hapis istemiyle dava açıldı.

Star TV'de yayımlanan Deşifre adlı programda gizli kamerayla çekilen görüntülerin Şubat 2007'de yayınlanmasından sonra, savcılık soruşturma başlatmıştı. Soruşturma sonucunda Başhekim Cem Uraldı, eski Başhekim Niyazi Yurtseven, Hastane Müdürü Ömer Şimşek ve Başhemşire Neşe Yıldız, temizlik işçisi Nusret Er hastalara kötü muamelede bulunmakla suçlandı. Temizlik işçisi Hüseyin Hatipoğlu'nun ise hastane içine uyuşturucu madde getirerek görevi ihmal ettiği belirlendi.

Malatya Çocuk Yuvası Davası

Malatya 0-6 Yaş Çocuk Yuvası'nda kalan çocuklara şiddet uyguladıkları iddiasıyla haklarında dava açılan 12 bakıcının yargılanmasına devam edildi. Malatya 1. Ağır Ceza Mahkeme-

sindeki duruşmaya, tutuksuz yargılanan 12 bakıcı kadın ile avukatları katıldı. Medyada yayınlanan görüntülerin montajsız halini incelemek üzere mahkemeye ulaştırılmasına karar verildi. Tanıkların dinlenmesinin ardından duruşma ertelendi. Malatya'da 2005 yılının Ekim ayında yuvadaki çocuklara şiddet uygulandığına ilişkin görüntüler bir televizyon kanalında yer almıştı.

Y. ve Ç.

İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi, 2002'de İstanbul Terörle Mücadele Şubesi'nde (TEM) işkence yapmakla yargılanan polislere, Adli Tıp Kurumu'ndan gelen yorum raporuna dayanarak beraat kararı verdi. İşkence gördüklerini söyleyen Y. ve Ç.'nin avukatı Fatma Karakaş, kararın verildiği 27 Kasım'da temyiz ettiklerini söyledi. İki genç kadın 2002'de dört gün boyunca gözaltında kaldı. Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne çıkarılmalarından önce Adli Tıp Kurumu'na sevk edildiler. Adli Tıp Kurumu'nun 2002'deki raporu işkencenin fiziksel darp izlerini ve ruhsal travmayı buluyordu.

Daha sonra Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukukî Yardım Bürosu, olayla ilgili suç duyurusunda bulundu. Y. ve Ç. Kendilerine işkence yaptığını söyledikleri dört polis memurunu teşhis etti. Ancak işkence yapan polislerden bir kısmının da orada bulunmadığını belirtince, ikinci bir suç duyurusunda bulunuldu. Dosyalar birleştirildi. Toplam on sanıklı davanın son duruşmasında, savcı dört polis Ömer Özüyılmaz, Özkan Ekici, Ömer Faruk Albayrak ve Feyzullah İlker Serdar'ın cezalandırılmasını, diğer sanıkların da beraatini istedi.

Avukat Karakaş, belgelerin dört memurun o sırada görevde olduğunu ve sorguya katıldığını doğruladığını söyledi. Ancak mahkeme "işkence suçu işlediklerine dair kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden" sanıkların hepsine beraat kararı verdi. Karar, sanık avukatlarının Adli Tıp Kurumu İhtisas Kurulu'ndan istediği ve dava dosyasına giren ikinci bir rapora dayanıyordu. Karakaş, 27 Haziran 2007 tarihli bu raporun aslında bir "yorum" raporu olduğunu söyledi: "Yeni rapor işkenceyi belgeleyen ilk raporun değerlendirmesinden ibaret. Üstelik hem fiziksel darp izlerini hem de ruhsal travmanın bulunduğunu belirtiyor. Ama sonra

'bunların işkence delili olduğu söylenemez. İzler kendilerini duvara sürtmeleriyle de oluşmuş olabilir' diyor".

İşkence ve Kötü Muamele Olaylarında Süren Davalar

Mustafa Kemal Gül, Kartal İş, Fırat Develioğlu, Emre Nil, Ayşegül Hüma, Tuğba Babuna

1999 yılında "çete kurdukları" iddiasıyla gözaltına alınan Bilim Araştırma Vakfı üyesi 27 kişiden Fırat Develioğlu, Emre Nil, Ayşegül Hüma, Mustafa Kemal Gül, Kartal İş ve Tuğba Babuna'ya işkence yapılması nedeniyle açılan davaya yıl içinde devam edildi. Başka işkence olayları nedeniyle meslekten ihraç edilen İstanbul Emniyet Müdürlüğü Organize Suçlar Şubesi eski müdürü Adil Serdar Saçan ile Ahmet Erdoğan, Metin Rakipoğlu, Semir Günaydın, Vedat Mercan, Necati Kurt, Serdal Akça ve Osman Köprü adlı polisler hakkındaki davanın 1 Mayıs günü yapılan duruşmasında, mağdurların avukatlarından Kerim Kalkan, işkencenin yapıldığı yerlerin ve işkence türlerinin anlatıldığı animasyon bir filmi mahkemeye sundu.

İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, 12 Temmuz günü yapılan duruşmada dinlenen Mustafa Kemal Gül ve Kartal İş, gözaltında yaşadıklarını anlattılar. Mustafa Kemal Gül, "dayak attılar, soydular, kalorifere kelepçelediler, işkence görenlerin bağışmalarını dinlettiler, ayak parmak uçlarımdan elektrik verdiler, başımdan su döktüler" dedi. Saçan'ın kendilerini, "buradan sizi kimse kurtaramayacak. Başınıza geleceklere haberiniz var mı?" diye tehdit ettiğini anlatan Gül, uyutulmadıklarını ve sabah saatlerinde emniyet müdürlüğünün koridorunda ağır fizikî hareketler yapmaya zorlandıklarını, bu nedenle sakatlananlar olduğunu bildirdi. Kartal İş de, üstünde sadece iç çamaşırları kalacak şekilde soyulduğunu, yanıtlamadığı sorular olduğunda şakaklarına ve yüzüne tekme atıldığını söyledi. İş, yaşadıklarını şöyle anlattı: "İşkence nedeniyle rahatsızlandım. Saçan, beni önce hastaneye götürmek istemedi. Oradaki imkânlarla tedavi edilmemi istiyordu. Fakat bu mümkün olmadı. Sonra beni hastaneye götürdüler. Serum verildi. 3 saat tedavi gördüm. Tekrar geri geldik ve işkenceler devam etti".

Gözaltına alınanlara işkence yapılması nedeniyle Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma takipsizlik kararıyla sonuçlanmış, avukatların itirazı üzerine Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi, takipsizlik kararını kaldırmıştı. İddianamede, sanıkların eski TCK'nin "işkence" suçuna ilişkin 243. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Pınar Duman, İsmail Doğan, Ramazan Devrim Danış, Salim Melih Arslan, X.X, X.X, X.X.

2004 yılı Haziran ayında düzenlenen NATO zirvesini sırasında gerçekleştirilen eylemlerde gözaltına alınan yedi kişiye işkence yaptıkları ileri sürülen dokuz polisin yargılandığı dava, 17 Mart 2007 günü başladı.

İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada söz alan müdahillerden Salim Melih Arslan, gözaltında bulunduğu süre içinde tehdit edildiğini, yere yatırılarak isteği dışında parmak izinin alındığını, susma hakkını kullanmak istemesi üzerine sanıklardan H.M. ile avukatı arasında tartışma çıktığını, H.M.'nin kendisine küfür ettiğini, bazı polislerce tartaklandığını, ancak bu kişilerin sanıklar arasında bulunmadığını anlattı.

Ramazan Devrim Danış ise hakarete uğradığını, tehdit edildiğini, isteği dışında kan örneğinin alındığını, fotoğrafının çekildiğini ve parmak izinin alındığını söyledi. Danış, susma hakkını kullanmak istemesine rağmen polislerin ifade alma konusunda ısrar ettiklerini belirterek, bu nedenle polislerle avukatı Umre Deniz Tuna arasında çıkan tartışmada, Tuna'nın polisler tarafından tartaklandığını ifade etti.

İsmail Doğan da kendilerine yemek için sadece ekmek verildiğini, suyu parayla alabileceklerinin söylendiğini anlattı.

Pınar Duman ise gösteri sırasında yaralandığını ve bir gün hastanede kaldığını, bu süre içinde doktorlardan çok polislerle muhatap olduğunu, tedavisinin engellendiğini, emniyet müdürlüğüne götürüldüğünde de hakarete uğradığını anlattı.

Davada, M.S.Ö., İ.K., B.K., N.A., S.B., M.B., H.M., A.E. ve K.D. adlı polislerin TCK'nin "işkence" suçuna ilişkin 94. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Erhan Marik

2003 yılı Nisan ayında "hırsızlık" iddiasıyla gözaltına alınan Erhan Marik'e işkence yaptıkları gerekçesiyle İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi'nde görevli Recep Budak, Gürsel Küçük, Osman Arslan, Fatih Mehmet Tan, Mehmet Demir, Özer Ötücü ve Yahya Eser adlı polisler hakkında açılan davaya 26 Mart'ta İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Dava 2007 yılında sonuçlanmadı.

Sunay Yeşildağ, Naciye Çoğaltay

23 Eylül 2002 tarihinde "KADEK üyesi oldukları" iddiasıyla İstanbul'da gözaltına Sunay Yeşildağ ve Naciye Çoğaltay'a işkence yapılması nedeniyle 10 polisin yargılandığı davaya İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yıl içinde devam edildi.

Polisler Ömer Özüyılmaz, Ömer Faruk Albayrak, Feyzullah İlker Serdar ve Özkan Ekinci hakkında 2003 yılı Nisan ayında açılan dava sürerken, 2005 yılı Şubat ayında İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Şube Müdürlüğü'nde görevli Komiser Çetin Erdemir, polisler Mustafa Kara, Erol Dinçel, Serap Tola, Nuh Aracı ve Ali Özel hakkında da dava açılmıştı. Bu davalar daha sonra birleştirildi.

Dövülen Göstericiler

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle 6 Mart 2005 tarihinde İstanbul Beyazıt Meydanı'nda düzenlenen gösteriye müdahale eden polislerden 54'ü hakkında açılan dava, 14 Mart günü İstanbul 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada ifadesi alınan sanık polislerden Murat Cürebal, idarî soruşturma sırasında müfettişlere verdiği ifadeyi kabul etmedi. Cürebal, "o ifadeyi baskı altında verdim. İfadeyi amirlerim aldığından rahat değildim" dedi. Polis memuru Osman Parlar da, kimseye vurmadığını öne sürerek, müfettişlere verdiği ifadeyi baskı altında verdiği için kabul etmediğini söyledi.

Müdahil avukatlardan Murat Çelik'in "dağılan gruba biber gazı ve copla saldırma emrini kim verdi?" sorusu üzerine Parlar, "yapılan saldırı değil, müdahaledir. Emri, kişi olarak kimin verdiğini bilmiyorum. Telsiz haberleşmesi sonucunda grubun dağıtılması istendi" dedi. Sanık polis Süleyman Bilgin ise "müfettişlerin ifade alırken kendilerine bağırdığını" anlattı.

Polislerin yakaladıkları ve zor kullandıkları her müşteki için ayrı ayrı sorumlu olduğu vurgulanan iddianamede, yedi polisin 3 yıl 6 ay ile 33 yıl arasında, üç polisin 1 yıl 6 ay ile 4 yıl 6 ay arasında, 15 polisin 1 ile 3 yıl arasında, 29 polisin de 6 ay ile 1 yıl 6 ay arasında değişen hapis cezasına mahkûm edilmesi isteniyor. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Bu arada, olay nedeniyle İçişleri Bakanlığı müfettişleri tarafından hazırlanan rapor, Ocak ayında basına yansıdı. Raporda, "polise yönelik bir saldırı olmamasına rağmen bazı Çevik Kuvvet görevlilerinin özellikle yolun orta bölümünde çalılar arasında bulunan göstericileri defalarca dövdüğü, yakın mesafeden gaz sıkarak aşırı güç kullandığı" görüşüne yer verildi. Raporda, "dolayısıyla orantısız güç kullanımı, copun ve gazın usulsüz kullanımı ve etkisiz hale getirilmiş göstericilerin tekmelenmesi yasal değildir" denildi.

H.G.

Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'ndeki 5. Hudut Alay Komutanlığı'nda askerlik yapan H.G. adlı askere, askerî cezaevinde işkence yapan F.D. ve A.D. adlı erler hakkında Mart ayında dava açıldı. Edinilen bilgiye göre, izinden eşinin rahatsızlığı nedeniyle geç gelen H.G.'ye Alay Disiplin Mahkemesi tarafından 13 gün hapis cezası verildi. Alay Disiplin Ceza ve Tutukevi'ne konulan H.G.'ye, gardiyan erler F.D. ve A.D. tarafından copla tecavüz edildi. Cezasını tamamladıktan sonra birliğine dönen H.G.'nin intihara kalkıştığı, kurtarıldıktan sonra cezaevinde yaşadıklarını anlattığı öğrenildi. Iğdır Cumhuriyet Savcılığı'nın askerler hakkında "kötü muamele" iddiasıyla dava açtığı, ancak asliye ceza mahkemesinin, suçun "işkence" olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek dosyayı ağır ceza mahkemesine gönderdiği öğrenildi.

S.E.

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, beş polis hakkında, "bir polise işkence yaptıkları" gerekçesiyle Mayıs ayında dava açtı. Sanıkların, 7 Eylül 2005 tarihinde Asayiş Şube Müdürlüğü'ne çağrılan S.E. adlı polisten "bir kişiden rüşvet aldığı" iddiasını kabul etmesini istedikleri, bunu kabul etmeyen S.E.'nin "çırılçırıl soyulduktan sonra kelepçelendiği, göğsüne tekmelele vurulduğu" anlatıldı. İddianamede, sanık-

ların TCK'nin "işkence" suçuna ilişkin 94/1. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Sezai Karakuş

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 28 Eylül 2004 tarihinde İstanbul'da "Kongra-Gel üyesi olduğu" iddiasıyla gözaltına alınan Sezai Karakuş'a (22 Kasım 2004 tarihinde Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde intihar etti) işkence yaptıkları gerekçesiyle yedi polis hakkında Eylül ayında dava açtı. Karakuş'a işkence yapılması nedeniyle M.K. ve M.B. adlı polisler hakkında açılan dava da İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sürüyor.

Abdülmenaf Zengin

Mersin'de 18 Aralık 1995 tarihinde gözaltına alınan Abdülmenaf Zengin'in gözaltına ölümüne tanık olan bir kişi, Şubat ayında Cumhuriyet Savcılığı'na başvurdu. "PKK üyeliği" iddiasıyla Bingöl Cezaevi'nde bulunan Aydın Altıç, yakınları aracılığıyla yaptığı başvuruda, İzmir'de gözaltına alındığını ve daha sonra Mersin'e götürüldüğünü belirterek şunları söyledi: "İzmir Emniyet Müdürlüğü'nde beş gün gözaltında yoğun işkence altında kaldım. Daha sonra Mersin'e götürüldüm. Götürüldüğüm dönemin Aralık ayının ilk haftası olduğundan eminim. Mersin Terörle Mücadele Şubesi'nde 17 gün işkence altında kaldım. İşkencede toplam 37-38 kişi vardık. Abdülmenaf Zengin de bu grup da yer alıyordu. Bu gruptan isimlerini hatırladıklarım ve Zengin'in işkencede öldürülmesine tanıklık edenler de var. Abdullah Bektaş (Mersin), Salih Tekin (Mardin/Mazıdağ) tanıklık etmişlerdi ve şu an tahliye olmuşlar. Abdülrezzak Şimşek, Adana F Tipi'nde, Nurettin Erdemci Siirt'te cezaevinde tutuklu bulunuyor. Mersin'de işkencede kaldığım ilk hafta, Abdülmenaf Zengin bizim bulunduğumuz yerde gözaltında kaldı. Aralık ayının 2. haftasıydı, Abdülmenaf Zengin getirildi. Yoğun işkence yapıldı. İşkenceyi görmedik, ancak bulunduğumuz ana koridora Abdülmenaf Zengin yüzükoyun atılmıştı ve gelip geçenler basıp geçiyordu. Tekme vurarak geçiyorlardı. İki gün boyunca yerde uzanmış gözleri bağlı bir vaziyette ve inleme sesiyle koridorda kaldı. Zengin'e yapılan işkenceye tepki gösterdiğim için beni de hücreden çıkararak ceza verdiler. Bu nedenle kış soğukunda Abdülmenaf Zengin'in yüzüstü yere uzatıldığı koridora beni attılar. Zengin'le

yan yanaydık. Abdülmenaf Zengin ile aramızda yarım metre bulunuyordu. İki gün boyunca Zengin'in yanında, çömelir oturur bir vaziyette kaldım. Ayağa kalktığımızda ayak, el ve gazoz şişesi ile vücudumuza vuruyorlardı. Abdülmenaf Zengin konuşmıyordu. Yanıt veremiyordu. Zorlanarak ve kısık bir ses tonuyla adını soyadını söyledi. Koridorda 20 kişiden fazla insan vardı. Çok kısık sesle konuşmaya çalışıyorduk. Abdülmenaf'ın üzerinde siyah deri bir mont vardı. Koyu bir pantolon vardı. Her tarafı ıslanmıştı. Adıyamanlı bir polis vardı. Polislerin fotoğraflarını, simalarını aradan 50 yılda geçse unutmam, tanırım. Polisler Abdülmenaf'a süt ve bisküvi getirdi ama o yemedi. Abdülmenaf'ı doğrultup sırtını duvara dayadılar. Zorla yiyecek vermeye çalışıyorlardı, ama yine yemedi. Bandajı bir kez daha açıldı polislerce. Yüzümüze takılan bandaj ince bir bez parçasıydı ve arasına pamuk konmadığı için tüm bunları görmek zor olmuyordu. Sabah saatlerinde Abdülmenaf'ı banyoya aldılar, üzerindeki elbiseleri çıkarıp soydular. Önce soğuk su ardında sıcak su verdiler. Bir daha da kendine gelmedi. Abdülmenaf'tan ses çıkmayınca, polisler paniklediler ve 6-7 kişi gelerek battaniye koyup götürdüler".

Özel Güvenlik Güçleri

Yunus Fidan, Gökhan Ülker, Mustafa Aysan

6 Ocak'ta İstanbul İçerenköy Carrefour'da önceden birlikte çalıştıkları güvenlik müdürüne iş başvurusu için aynı mağazanın Maltepe Şubesi'ne giden Yunus Fidan, Gökhan Ülker ve Mustafa Aysan adlı 3 kişi, güvenlik elemanlarınınca durdurdu. Güvenlik görevlileri Fahrettin Mordemir ile Erdal Tuğ, söz konusu kişilere niçin geldiklerini ve şeflerini niye aradıklarını sorunca arbede yaşandı. Güvenlik görevlisi Erdal Tuğ elindeki telsiz ile Gökhan Ülker'in başına vurarak yaraladı.

Bu sırada arkadaşına yardımcı olmak isteyen diğer güvenlik görevlisi Fahrettin Mordemir ise belindeki kurusıkı tabancayı çıkartarak rastgele ateş etmeye başladı. Alışveriş merkezinin en yoğun olduğu saatlerde meydana gelen olay, büyük paniğe yol açtı. Kavgada yaralanan Gökhan Ülker çağırılan ambulans ile Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındı. Olay yerine gelen polis, güvenlik görevlileri Fahrettin Mordemir ve

Erdal Tuğ'u gözaltına aldı. Adliyeye çıkartılan sanıklar, bir hafta önce yine böyle bir olay olduğunu, gelen kişilerin güvenlik görevlilerini darp ettiğini, bu şahısların da onlarla bağlantılı olduklarını sandıklarını söyledi. Savcılıkta ifadesi alınan güvenlik görevlileri tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

X.X.

Amatör bir kameranın kaydettiği görüntülere göre, İstanbul Otogarı'nın güvenliğini sağlayan Dolunay Güvenlik Şirketi'nin iki görevlisi, 20 Haziran'da 40-45 yaşlarındaki adı öğrenilemeyen bir kadını yere devirip copladı. Hırsız olduğu ve dilendiği iddia edilen kadın, dayanın etkisiyle baygınlık geçirdi. Olayın görüntülenmesi üzerine şirket sorumlusu Arif Alim, görevliler hakkında işlem başlatıldığını, olayın polise intikal ettiğini ve rapor hazırlandığını kaydetti.

Diğer Kurumlarda Kişi Güvenliği

Şadıman Kara

İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi gördüğü 12- 27 Şubat tarihleri arasında görevli hemşirelerden dayak yediğini iddia eden Şadıman Kara, eşiyle birlikte Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Vücudunda dayak izleri ve morluklar olan Şadıman Kara'ya "15 gün iş göremez" raporu verildi. Eşinin hastanede görevli hemşireler tarafından günlerce dövüldüğünü iddia eden Mustafa Kara, "eşimi girdiği bunalımdan kurtarmak için hastaneye yatırdık. Ancak burada sürekli dayak yedi ve daha çok bunalıma girdi. Hastane yetkililerinden ve hemşirelerden davacıyız" dedi. Tekirdağ Cumhuriyet Savcılığı şikâyet üzerine soruşturma başlattı.

Müjdat Kaya

Zihinsel engelli Müjdat Kaya (15) adlı çocuğun İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde işkence gördüğü iddia edildi. Edinilen bilgiye göre, Şakir Kaya ve Nevin Kaya'nın çocuğu Müjdat Kaya, Mayıs ayı içerisinde Sakarya Valiliği aracılığıyla polis kontrolünde Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne sevk edildi. Bir hafta hastanede kalan Müjdat Kaya, 15 Mayıs günü taburcu edildi. Oğlunun burnunda, ayak parmaklarında, kolunda ve sırtında yara izleri gördüğünü

belirten Şakir Kaya, 16 Mayıs günü Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

İstanbul Aydos Huzurevi

Bir televizyon programının elde ettiği ve 4 Mart'ta yayınladığı görüntülerde İstanbul Kartal'daki Özel Aydos Huzurevi'nde kalan alzheimer hastalarına şiddet uygulandığı ortaya çıktı. Huzurevindeki görevlilerin 25 yaşlıya dayak attığı, sözkonusu 25 kişiyi tehdit ettiği ve bu kişilerin temizliklerinin yapılmadığı görüntülendi.

5 Mart'ta huzurevinin işletmecileri Naim-Gönül Cengiz ile çalışanlar gözaltına alındı. Huzurevi kapatılırken yaşlı hastalar başka huzurevlerine gönderildi.

Sekiz Öğrenci

Zonguldak Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağlı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Çaycuma Yurdu'nda kalan 8 öğrenci, yurt görevlilerinden dayak yediklerini iddia etti.

İstanbul Sosyal Hizmetler Müdürlüğü Çocuk Yuvası

6 Şubat'ta yayınlanan habere göre, bir televizyon programının muhabiri, çocuk gelişimiyle ilgili bir eğitimi olmadığını söylemesine rağmen hakkında sabıka kaydı aranmaksızın İstanbul'da 7-12 yaşları arasında çocukların kaldığı Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağlı yuvada işe başladı. Muhabirin gizli kamera kaydıyla elde ettiği görüntülerde öğretmenlerin bir yandan çocuklara hakaret ederken bir yandan dayak attıkları görüldü.

Muhabirin görüntülediği yuvadaki şiddet manzaraları şöyle:

- Erkek bir öğretmen ve bakıcı annenin şiddetine maruz kalan çocuklar korku içinde oldukları yere sınıyor. Öğretmen, çocuklara "hayvanlar, geri zekalılar" diye bağırırken bir yandan da vuruyor.

- Çocukların oyun oynadığı sırada gürültüden rahatsız olan bakıcı anne, çocuklara dayakta atıyor.

TBMM İnsan Hakları Komisyonu Raporu

TBMM İnsan Hakları Komisyonu, 8-12 Şubat 2007 tarihleri arasında İstanbul'da 17 çocuk

yuvası, rehabilitasyon ve gençlik merkezi, 2 cezaevi, 3 hastane, 2 mülteci misafirhanesi, 1 sığınma evi, 1 karakol olmak üzere 26 kurum ve kuruluşta yaptığı incelemenin raporunu tamamladı. İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış ve incelemelere katılan 7 milletvekilinin imzasıyla hazırlanan İstanbul İnceleme Raporu'nda yer alan çarpıcı tespitler ve öneriler şöyle sıralandı: "Bu manzara bize yakışmıyor: Mülteci misafirhanelerinin insanca yaşam şartlarına sahip olmadığı görülmüştür. Çocuk misafirhanesinde sadece iki yatak bulunması, yere serili kartonlar üzerinde battaniye dahi olmadan yatmak zorunda bırakılmaları Türkiye'ye yakışmayan bir manzara teşkil etmektedir. Yuvalar bakımsız: Yuvalar ve rehabilitasyon merkezlerinin bir kısmı çok modern, bir kısmı ise özellikle zihinsel özürülülerin kaldıkları rehabilitasyon merkezleri, eski ve bakım gerektiren yapılardır. Tüm yuvaların yeniden gözden geçirilmesi gerekiyor. Yetiştirme yuvalarında kötü alışkanlıklara sahip kız çocukları ile diğerlerini bir arada tutmanın sağlıklı bir sonuç doğurmadığı görülmüştür. Bu çocukların ayrıştırılması gereklidir.

Manevi eğitim yetersiz: Yetiştirme yurtları ve çocuk yuvalarında yapılan incelemelerde çocukların manevi eğitimlerine yeterince önem verilmediği tespit edilmiştir. Fiziksel gelişimi ile manevi gelişimini beraber sağlayabilen kişiler topluma daha yararlı olabilecektir. 18 yaşa tedbir alınmalı: Çocukların, 12 yaşına kadar ceza sorumluluğu bulunmadığından, gerek aileleri gerekse suç çeteleri tarafından bu yaş grubuna giren çocuklar yankesicilik, kapkaç gibi suç türlerinde kullanılmaktadır. Bazı vatandaşlarımızca çocukların nüfusa geç kayıt yaptırılmasının alışkanlık haline getirilmesi sonucu 18 yaşın üzerindeki şahıslar bile çocuk gösterilerek adli mekanizmalar yanıtılmaktadır. Çocukları suçta kullanan ailelere yönelik TCK'da öngörülen cezalar artırılarak caydırıcılık sağlanmalıdır.

Bayrampaşa Cezaevi'nin koşulları gezildi. Koğuşta bulunan hükümlülerle görüşüldü. Koğuş mevcutları 79 olmasına rağmen yemeklerin 50 kişilik geldiğini mahkumlar ifade etmişlerdir. Sıcak suyun üç günde bir aktığını belirten mahkumlar, suyun da çamurlu olduğunu söylemişlerdir. Gerçekten de heyetimiz tarafından sıcak suların çamur renginde olduğu görülmüştür. Koğuşlar eski ve bakımsızdır.

Hükümlüler sağlıklı koşullarda kalmakta, yeterli beslenmeme nedeniyle sağlıklarını kaybetmekten korktuklarını ifade etmektedirler. Karantina odasında bir-iki gün bile kalınması güç olan koşullarda mahpusların bir haftadan fazla kalmaları insanlık dışı muameledir. Bahçelievler Atatürk Kız Yetiştirme Yurdu'ndan firarların olduğu görüldü. Bunların çoğunluğu Hacı Hüsrev Mahallesi'nden. Yurtta kalan bir genç kız ile yapılan görüşmede, özürülü kızlardan bazılarının yurttan kaçtığını ve üst başları kirli olarak geri geldiklerini, dışarıda tecavüze uğramış olabileceklerini ifade etmiştir. Çocukların açıklamalarından anlaşıldığı üzere kurumda yönetim zafiyeti oluşmuştur. Bu sebeple yönetim değişikliği faydalı olacaktır".

Berkay Öktem

Kızılay Meydanı'nda şekeri düşen gence, götürüldüğü Ankara Numune Hastanesi'nde kelepçeyle tedavi uygulandığı öne sürüldü. 10 yıldır şeker hastası olan 23 yaşındaki Berkay Öktem, 8 Mart'ta Kızılay'da yürürken aniden fenalaştı. Öktem'in cep telefonundan ailesine haber verildi. Öktem, Numune Hastanesi'ne kaldırılırken, Öktem'in babası derhal hastaneyi arayıp oğlunun şeker hastası olduğunu, hipoglisemi krizine girmiş olabileceğini söyledi. Berkay Öktem'in annesi ise: "Hastaneye girdiğimde oğlumun çığlıklarını duydum. Yüzüstü yatırmışlar, üzerine beş-altı kişi çullanmış, el ve bacaklarını tutuyordu. Hemen doktora koştum, şeker hastası olan oğluma şeker ilacı verilmesini istedim ama dinlemediler. Tersine, oğluma sakinleştirici yapıyorlardı. Bana 'git büfeden çikolata al' dediler. Çikolatayı aldım ama işe yaramayacağını, ilaç gerektiğini söyledim. Dinlemediler. Bir sakinleştirici daha yaptılar. Sonunda elime bir kâğıt verip, 'git beşinci kattan Glucagen al' dediler. İlaç getirdiğimde şoke oldum. Oğlum yüzüstü yatırılmış, ellerine arkadan kelepçe takılmıştı. Ellerine kan oturmuştu" dedi.

Aile savcılığa başvurarak hastane yönetiminin şikâyetçi olurken, Adli Tıp'tan rapor da aldı. Başhekim Mahmut Koç ise "hastanemiz 'prestij' hastanesidir, imajını bu tür haberlerle bozmayın" uyarısı yaptıktan sonra, "hastaya kelepçe takmak doğru değil. İnceleme talimatı verdim. Doğru olan hastanın yatağa bağlanması ama o anki imkânlarla bağlayamamış olabirler" dedi.

H.T.

Afyonkarahisar'ın Sandıklı İlçesi'ne bağlı Bekteş Köyü İlköğretim Okulu'nda, 11 Aralık'ta verdiği testleri çözemeyen H.T.'nin kulağını çeken okul müdürü Musatafa Yavuz, öğrencisinin kulağının yırtılmasına neden oldu.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları**Vedathan Gülşenoğlu**

AİHM, 1994'te bir gösteride gözaltına alındıktan sonra karakolda kafasının arkasına kurşun sıkılarak öldürülen Vedathan Gülşenoğlu hakkında açılan davada, Türkiye'nin yaşam hakkını ihlal ettiğine karar verdi. Mahkeme, bu olayla ilgili olarak güvenlik birimlerinin ateşli silah kullanma konusunda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) yaşam hakkıyla ilgili maddesinin sınırlarını aştığı yorumunda bulundu.

Gülşenoğlu, 1994'te İstanbul'da düzenlenen gösteride bir bankaya molotofkokteyli attığı iddiasıyla olay yerindeki 3 trafik polisi tarafından gözaltına alındı. Karakola götürülen Gülşenoğlu, burada öldürüldü. Olayın faili polis, cinayetle suçlanarak 20 yıl hapse mahkûm edildi. Ancak karar Yargıtay tarafından iki kez bozuldu. Gülşenoğlu'nun kardeşi, davayı AİHM'ye taşıdı. AİHM, yaptığı değerlendirme sonucunda davayla ilgili yanlışlar dizisinin Gülşenoğlu'nun sorgu odasında trafik polisiyle kalması da bir başka aykırılık olarak belirlendi.

Mahkeme, davada ateşli silah kullanımının da kapsamını aştığına dikkat çekti. Gülşenoğlu'nun üzerinde silah bulunup bulunmadığı konusunda hükümetin ikna edici bir açıklama yapamaması da AİHM tarafından ihlal olarak değerlendirildi. AİHM, Türkiye'nin mahkeme masrafları da dahil olmak üzere 18 bin euro ödemesine karar verdi.

Cengiz Aksakal

AİHM, Dev-Yol üyesi olduğu gerekçesiyle 1980'de Artvin'de gözaltına alındıktan bir süre sonra kaldırıldığı hastanede ölen Cengiz Aksakal'ın eşi Teren Aksakal'ın başvurusu üzerine açılan davayı sonuçlandırdı. Mahkeme, kararında Cengiz Aksakal'a ait otopsi raporunun, vücudunda birçok yara, çürük ve sıyrıkların bulunduğunu gösterdiğini belirterek bir Türk mahkemesince 1997'da verilen ve 2003'de

kesinleşen kararda iki jandarma subayının işkenceye karıştıkları gerekçesiyle iki yıl 1 ay hapis cezasına çarptırıldıklarını kaydetti.

Buna karşın, mahkeme kararının, hiçbir zaman uygulanmadığını belirten AİHM, söz konusu iki subayın emekliliklerine kadar orduda görevlerini sürdürdüklerine dikkat çekti. Olayın Türkiye'nin bireysel başvuru hakkı tanıdığı 1987 öncesi meydana geldiğine işaret eden Mahkeme, buna karşın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin yaşam hakkı ve işkencenin önlenmesine ilişkin maddelerin ihlal edildiği kararını verdi.

Abdullah Canan (bkz. Yaşam Hakkı)

AİHM, Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde askerler tarafından gözaltına alındıktan sonra cesedi bulunan Abdullah Canan davasında Türkiye'yi "yaşam hakkını ihlal etmek" ve "işkence yapmak"tan 83.000 Euro tazminata mahkûm etti. Canan'ı, aralarında yüksek rütbeli subayların da bulunduğu Yüksekova Çetesi'nin öldürdüğü TBMM Susurluk Komisyonu raporuna girmişti.

Abdullah Canan, 17 Şubat 1996'da Van Karayolu'ndaki Puling Çeşmesi yakınlarında jandarma kontrol noktasında gözaltına alındı. 21 Şubat'ta Canan'ın cesedi Esendere Beldesi'nde bir köprü'nün altında elleri ve gözleri bağlı, işkence edilmiş halde bulundu. Yakınları, Canan'ın liderliğini Binbaşı Mehmet Emin Yurdakul'un yaptığı Yüksekova Çetesi tarafından öldürüldüğünü öne sürerek dava açtı. Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Binbaşı Mehmet Emin Yurdakul, Yüzbaşı Nihat Yiğiter ve Üsteğmen Bülent Yetüt beraat etti. Canan'ın yakınları ise AİHM'ye başvurdu. AİHM'ye savunma veren Dışişleri Bakanlığı, sanıkların beraat ettiğini, bu nedenle Türk makamlarının olaydan doğrudan sorumlu tutulamayacağını ileri sürdü.

Türkiye, Canan'ın yakınlarına 30.000 Euro ödenerek dostane çözüm sağlanabileceği teklifinde bulundu. Ancak Canan'ın yakınları bunu kabul etmedi. Türkiye'yi temsil eden yargıç Rıza Türmen'in de yer aldığı AİHM 3. Dairesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin yaşam hakkı, işkence ve kötü muameleyle etkin soruşturma ile ilgili maddelerinin ihlal edildiğine karar vererek Türkiye'nin 80.000'i tazminat, 3.000 Euro da mahkeme masrafları olarak toplam 83.000 Euro tazminat ödemesine hük-

metti. Kararda, “aralarında askerî personelin de yer aldığı tanık beyanlarından da anlaşılacağı üzere Abdullah Canan’ın gözaltında öldürüldüğü mahkememizce saptanmıştır. Canan öldürülmeden önce ağır işkenceden geçirilmiştir” denildi.

TBMM Susurluk Komisyonu’nca hazırlanan raporda Canan cinayeti itirafçı Kahraman Bilgiç’in ifadelerinden yola çıkılarak şöyle anlatılmıştı: “Abdullah Canan’ın da (Binbaşı) Mehmet Emin Yurdakul’un tabura aldığını, bir hafta taburda sorguladığını, sonra da kendisinin tabura getirdiği ve üsteğmen diye tanıttığı, ancak gerçekte üsteğmen olmayan iki tetikçiye öldürttüğünü, kendisine (Kahraman Bilgiç’e) de ‘kimseye söyleme’ dediğini...”

Kayseri Jandarma Bölge Komutanlığı’nda İstihbarat Şube Müdürü olarak görev yapan Albay Kamber Oğur, olay tarihinde Hakkâri’de görev yaptığını, Canan’ı Hakkâri Dağ ve Komando Taburu’na ait revirde gördüğünü belirterek tanık sıfatıyla Yüksekova Savcılığı’na dilekçe vermişti.

Oğur, dilekçesinde, “Esat Canan’ın seçim bölgelerini birlikte gezen akrabası olan Abdullah Canan’ın başı sarılı halde revirde oturduğunu gördüm. Kendisiyle konuşmadım. Bir süre sonra Esat Canan yanıma gelerek Abdullah’ın kaybolduğunu söyledi. Ben de taburda olabileceğini söyledim. Canan’ın cesedi bulduktan sonra, aynı taburun şikâyeti üzerine Şırnak’a tayin edildim, yani sürüldüm”.

Abdulah Canan’ın oğlu Tayyip Canan, AİHM’nin verdiği kararın Türkiye’de çetelerin varlığının bir göstergesi olduğunu belirterek şöyle konuştu: “Bu, babamın Yüksekova Çetesi tarafından yargısız infaz yapılarak öldürüldüğünün en açık delilidir”.

Serdar Tanış, Ebubekir Deniz

Şırnak Silopi İlçe Jandarma Komutanlığı Merkez Karakolu görevlisi Uzman Çavuş Taşkın Akyün tarafından 25 Ocak 2001 tarihinde Silopi İlçe Jandarma Komutanlığı’na çağrıldıktan sonra kendilerinden bir daha haber alınamayan HADEP Silopi İlçe Başkanı Serdar Tanış ve ilçe yöneticisi Ebubekir Deniz’in kaybolmasından beri Tanış ve Deniz’e hâlâ ulaşılamadı. Yaptıkları girişimlerden sonuç alamayan Tanış ve Deniz ailelerinin AİHM’e Türkiye aleyhine açmış oldukları dava sonuçlandı ve Türkiye

mahkûm edildi. Olaya adı karışan Şırnak İl Jandarma Komutanı Levent Ersöz ve diğer yetkililer hakkında ise herhangi bir işlem yapılmadı. Tanış ve Deniz ailesinin Silopi Cumhuriyet Savcısı hakkında “görevi suiistimal”den işlem yapılması için Adalet Bakanlığı’na yaptıkları başvuru da, “iddiaların gerçeği yansıtmadığı” gerekçe gösterilerek reddedildi.

İsa Salgın

Hatay’ın İskenderun İlçesi’nde 39. Mekanize Piyade Tank Taburu 3. Tank Bölüğü Komutanlığı’nda askerlik yapan İsa Salgın, 22 Kasım 1997 tarihinde saat 17.00 sıralarında nöbet tuttuğu bölgede ölü bulundu.

Otopsi raporlarında İsa Salgın’ın, sol göğüs bölgesinde tam kalbinin üzerine isabet eden 3 adet kurşunla öldüğü tespiti yapıldı. Oğlunun ölümünü şüpheli bulan baba Salgın, dosyayı AİHM’e taşıdı. Uzun bir aradan sonra dosyayı karara bağlayan AİHM, “yaşam hakkını ihlal etmek” ve Salgın’ın ölümü sonrasında “iç hukuk yollarının etkili bir şekilde işletilmemesi”nden ötürü Türkiye’yi mahkûm etti. AİHM, Türkiye’nin, İsa Salgın’ın ailesine toplam 15.000 Euro manevî tazminat ödemesine karar verdi.

Dava avukatlarından İHD Genel Başkan Yardımcısı Avukat Reyhan Yalçındağ, AİHM’den ilk defa böyle bir karar çıktığını söyledi. Askerde şüpheli ölüm veya intihar şeklinde yaşanan ölümlerin çok yaygın olduğuna dikkat çeken Yalçındağ, “özellikle de bunların büyük çoğunluğunun bölge nüfusuna kayıtlı insanlar olması ayrıca dikkat çekici bir husus” dedi.

AİHM’in verdiği kararın emsal teşkil edeceğini de vurgulayan Yalçındağ, şöyle konuştu: “Bir çağrıda bulunmak istiyorum: Farklı farklı illerde gerçekleşen ölüm olayları var. Emsal teşkil eden bir karar var elimizde. Aileler insan hakları savunucularına başvurabilirler, hukukçulara başvurabilirler, barolara başvurarak yardım talep edebilirler. En azından sonuna kadar takipçi olmaları konusunda elimizde somut bir örnek var”. Kızıltepe’de yaşayan baba Seyfettin Salgın ise, oğlunun yaz aylarında pamuk toplamaya gittiğini ve 10 çocuğunu bu koşullarda büyüttüğünü söyledi. İsa’nın Kızıltepe’ye geldikten sonra inşaatlarda çalışmaya başladığını belirten baba Salgın, oğlunun 4 yıl boyunca askere gitmemek için kaçtığını söyledi. İsa’yı evliliğinin 3’üncü ayında askere gönderdiklerini belirten baba Salgın, “evi sık sık arar-

dı. 6 ayı dolmuştu. Annesiyle sık sık konuşurdu. Öldürülmeden 20 gün önce eşi doğum yaptı ve Kani adında bir oğlu oldu. Annesiyle telefonda konuşurken, oğlunun resmini istemişti ve biz ona resmini gönderdik. Ama oğlum oğlunun resmini bile göremeden öldürüldü” dedi.

Acılarının yıllarca dinmediğini belirten Baba Salgın ise: “Oğlumun katillerinin kim olduğunu halen bilmiyoruz. Yani AİHM bana para vermeseydi, oğlumun katilini bulsaydı bu yeterli olurdu benim için. Ama yine de en azından Türkiye’deki hukukun yalan söylediği ortaya çıktı. Oğlum Kürt olduğu ve Kürtler için mücadele vermeyi savunduğu için öldürüldü. Çok duyarlı bir çocuktu. Yani Kürt mücadelesini savunurdu. Ben oğlumun tarlalarda çalışarak, zorluklar içinde büyüttüm ama devlet onu benden aldı. Torunumu babasız bıraktı. Acımız halen dinmedi. Biz artık böyle olaylar olsun istemiyoruz. Yani bu kadar acı yeter bize. Halen de Kürt gençleri askerlikte üzerlerinde asker elbisesiyle öldürülüyor. Bu Türkiye için bir ayıptır” dedi.

Asiye Zeybek

“Örgüt üyesi olduğu” iddiasıyla 10 yıl önce gözaltına alındığı İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nde tecavüze uğradığını açıklayan ve bu iddiası ilk kez bir psikiyatr raporuyla belgelenen Asiye Zeybek, 6 yıl önce AİHM’de açtığı davayı kazandı. Mahkeme, Türkiye’yi 8.000 Euro tazminat ödemeye mahkûm etti. Tecavüzle suçlanan polislerin soruşturma dosyasını inceleyen Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı takip-sizlik kararı vermişti. İç hukuk yollarının tükenmesi üzerine dosya, AİHM’ye taşınmıştı.

Avukat Ercan Kanar, karara ilişkin yaptığı açıklamada, AİHM’nin kararını olumlu olarak değerlendirdi. Avukat Kanar, mahkemenin, Türkiye’yi AİHS’nin 3. maddesi gereği onur kırıcı, insanlık dışı, kötü muamele ve 13. maddesine göre tecavüz iddiasının etkili soruşturulmamasından dolayı mahkûm ettiğini söyledi.

Veli Tosun

AİHM, PKK üyesi olduğu gerekçesiyle gözaltına alınarak işkenceye tâbi tutulan Veli Tosun’un yaptığı başvuruda, Türkiye’yi suçlu buldu. Türkiye 30.000 Euro tazminat ödemeye mahkûm oldu. Halen Diyarbakır’da tutuklu

bulunan Veli Tosun’un davasına ilişkin AİHM kararında, İstanbul’dan Diyarbakır’a nakil edilen Tosun’un, yapılan muayene sonucunda işkenceye uğradığı, ancak bu konudaki şikâyetlere karşın tatmin edici bir soruşturma yapılmadığı belirtilerek, Türkiye 30.000 Euro manevî tazminat, 2.000 Euro da mahkeme masrafları ödemeye mahkûm edildi.

Erdoğan Yağız

Doktor Erdoğan Yağız’ın 22 Haziran 2002 yılında yaptığı başvuru inceleyen AİHM, Türkiye’nin, AİHS’in işkence ve kötü muamelelerin yasaklanmasıyla ilgili 3. maddesini ihlal ettiği görüşüne vardı. Türkiye, karar gereği 3.000 Euro maddî tazminat ödedi.

Erdoğan Yağız 2002 yılında 3 polis memuru tarafından 4 gün tutulduğu gözaltında işkence gördü. Toplam 14 yıl emniyette hizmet veren Yağız, kendi önerisiyle kurulan Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü Sağlık Tesisleri’nin hekimiyken polislerce gözaltına alınmıştı.

Hatip Alay

AİHM, Hatip Alay’ın yaptığı başvuruda, “Türkiye’nin, AİHS’nin gözaltı süresiyle ilgili 5. maddesini ihlal ettiğine” hükmetti ve toplam 3.200 Euro maddî tazminat ödenmesini kararlaştırdı. Diyarbakır’da jandarma tarafından gözaltına alınan Hatip Alay 24 gün gözaltında tutularak işkenceden geçirilmişti.

Çiloğlu vd.

AİHM, soyadı “Çiloğlu” olarak verilen kişinin 12 arkadaşıyla yaptığı ortak başvuruda, Türkiye’nin insan hakları ihlalinde bulunmadığı görüşüne vardı. Başvuru yapan kişiler, İstanbul’da F Tipi Cezaevlerini protesto için yapılan gösterinin polis tarafından dağıtılmaları ve gözaltına alınmaları sırasında kötü muamele gördüklerini söylemişti.

Sabri Dirik

2000 yılındaki cezaevi operasyonları sırasında Ümraniye Cezaevi’nde bulunan Sabri Dirik, operasyonun ardından Kandıra F Tipi Cezaevi’ne oradan da 23 Şubat 2001 tarihinde Tekirdağ Cezaevi’ne nakledildi. Dirik, Tekirdağ cezaevindeki sayımlar sırasında ayağa kalkarak adını söylemeyi reddetmesi üzerine gardiyanlar tarafından falakaya yatırıldı, tek başına bir hücreye atıldı, saçı ve sakalı zorla kesildi.

4 Mart günü Dirik'in avukatı tarafından işkence şikâyetinde bulunmasının üzerine 8 Mart 2001 tarihinde Dirik cezaevi doktoru tarafından muayene edildi. Ancak doktor, Dirik'in ayağındaki yaralanmaları gizleyen bir rapor sundu. Dirik'i daha sonra muayene eden bir başka doktor da aynı şekilde ayak bölgesinde falakadan kaynaklanan yaralanmaları gizledi.

Dirik'in başvurusunu 2001 yılının Mayıs ayında değerlendiren AİHM, Türkiye'den Dirik'in ayak bölgesinin MR'ını istedi. MR'ı inceleyen AİHM uzmanları Dirik'in ayağındaki yaralanmaların darbeye bağlı travmalar olduğuna hükmetti. 2006 yılının Eylül ayında bir diğer uluslararası adli tıp uzmanı Dirik'in ayağındaki yaralanmaların falaka sonucunda oluştuğu sonucuna vardı. AİHM bu sonuçlardan hareketle falakaya başvurmak suretiyle Türkiye'nin AİHS'nin işkencenin önlenmesi ve işkence iddialarının etkin soruşturulmasını düzenleyen 3. maddesinden mahkûm etti. AİHM davada Türkiye'yi Dirik'e 15.000 Euro tazminat ve mahkeme masraflarını ödemeye mahkûm etti.

Halit Aşan, Abdullah Aşan, Mehmet Sıddık Aslan, Zeki Aslan, Adil Aşan, Übeyt Yacan, Şahbaz Aslan, Süleyman Aslan, Bazi Aşkan, Ahmet Aşan, Zeki Aşan ve Zübeyir Aşan

AİHM, Türkiye'nin, Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi Jandarma Komutanlığında gözaltına alınan köylülere işkence yaptığını hükmetti. 1999 yılında güvenlik güçleri tarafından defalarca gözaltına alınan Halit Aşan, Abdullah Aşan, Mehmet Sıddık Aslan, Zeki Aslan, Adil Aşan, Übeyt Yacan, Şahbaz Aslan, Süleyman Aslan, Bazi Aşkan, Ahmet Aşan, Zeki Aşan ve Zübeyir Aşan adlı köylülerin davasını inceleyen AİHM, Türkiye'yi toplam 116.200 Euro tazminata mahkûm etti. Mahkeme bu davada doktorların işkence gören köylülere yanlış raporlar verdiğine de hükmetti.

Sıddık Onay

AİHM, 2002'de 17 yaşındayken Diyarbakır'da gözaltında işkence gören Sıddık Onay'ın davasında, Türkiye'yi işkenceden ve işkenceyi etkili soruşturmamaktan dolayı mahkûm etti; Onay'a 5.000 Euro manevî tazminat ödenmesine karar verdi.

Onay, Mayıs 2002'de gözaltına alındı. Kötü muamelenin izleri adli tıp raporlarında saptandı. Sorgu yargıcıyla görüşmesinde de kayda

geçti. Savcılık polislerle ilgili başlattığı soruşturmayı 2,5 yıl sonra sonuçlandırdı ve dava açmamaya karar verdi. Onay mahkemede itiraz etti ama ağır ceza mahkemesi, savcılığın kararından iki ay sonra bu itirazı da reddetti.

Mahkeme 20 Eylül'de verdiği kararında Onay'a işkence yapıldığını, savcılığın işkence iddiasını soruşturmadığını saptadı; Onay'ın gözaltı süreci boyunca alınan tıbbî raporların hepsi işkence izlerini gösterirken, "işkence bulgusu yok" diyen bir tıbbî raporun hiçbir bulgusunu dikkate almadığını da yazdı.

AİHM kayıtlarına göre, Diyarbakır Asayiş Şubesi'ne bağlı polisler Onay'ı, Mayıs 2002'de kapkaççılık şüphesiyle gözaltına aldı. Gözaltı öncesi adli tıp raporunda, Onay'ın vücudunda bazı kesikler olduğu ama işkence, kötü muamele izi olmadığı yazılıydı.

27 Mayıs'ta alınan bir başka raporda da Onay'ın vücudunda dayak veya fiziksel kuvvet kullanımına dair bir iz bulunmadığı yazıldı. Aynı gün savcılık, polisin isteğiyle gözaltı süresini Onay'ı görmeksizin iki gün daha uzattı. Polisin raporuna göre Onay, çocuk şubesine teslim edildi.

28 Mayıs'ta Onay yeniden tıbbî kontrole getirildi. Bu seferki raporda, üst kolunda 10x2 santimetrelik iki çürük, omzunun hemen altında 5x1 santimetrelik bir başka çürük olduğu, bunların iki ya da üç günlük olduğu yazılıydı. Rapor, gözaltı öncesinde var olan kesikleri de saptamıştı. Onay için aynı gün öğleden sonra bir tıbbî rapor daha alındı. Bu da bir önceki raporun bulgularını doğruluyordu. İki rapor da asayiş şubesinin isteği üzerine alınmıştı. 29 Mayıs'ta çocuk şubesi bir rapor daha aldı. Ama bu raporda gözaltı öncesi kesikler saptanırken, önceki raporlarda yer alan işkence izlerine dair hiçbir bulgu yoktu.

Aynı gün savcılığa çıkarılan Onay, kendisine yönelik suçlamaları reddetti. Baro'nun görevlendirdiği avukatı, Onay'ın gözaltında kötü muamele gördüğünü, vücudunda izleri olduğunu söyledi ve tam bir tıbbî rapor istedi. Onay, aynı gün görüştüğü sorgu yargıcına işkence gördüğünü, polislerin gözlerini bağladığını, vücuduna elektrik verdiğini, coplarla dövdüğünü ve kendisini suçlamaları itiraf etmeye zorladıklarını söyledi.

Yargıç da Onay'ın sağ üst kolunda serçe parmak kalınlığında, 7 santimetrelilik, sol omzunun altında aynı kalınlıkta 3 santimetrelilik çürükler, sol dizkapağında kabuk bağlamış bir yara, sol ayak bileğinde şişlik ve eski kesikler bulunduğunu saptadı. Ancak Onay yeniden gözüne gönderildi.

30 Mayıs'ta Onay'ın avukatı savcılıktan gözaltında görevli polislerle ilgili işlem yapmasını istedi. Tam bir tıbbî rapor isteğini de yineledi. Bunun ardından savcılık soruşturma başlattı. Aynı gün, savcı Onay'dan ayrıntılı bir ifade aldı. İfadede Onay'ın yargıca söylediklerini tekrarladığı, ancak çocuk şubesine aktarıldıktan sonra artık kötü muamele görmediği, kollarındaki yaralarıysa, kötü muamelenin acısına dayanamadığı için, hücre penceresinden söktüğü metal tellerle kendisinin yaptığı yazılıydı.

Savcılık Adli Tıp Enstitüsü'nden ayrıntılı bir inceleme ve yaraların nedeni hakkında açıklama istedi. Adli Tıp Enstitüsü'nün 30 Mayıs'ta hazırladığı rapor koldaki çürüğün üç, dört günlük olduğunu ve kaba kuvvet kullanımından kaynaklandığını saptadı. Raporunda yaraların hayatî olmadığı, ancak bir gün iş göremezliğe neden olacak nitelikte olduğu yazılıydı.

18 Kasım 2004'te, savcılık yaraların hepsinin gözaltı öncesine ait olduğunu, kol ve gövdedeki izlerinse Onay'ın kendisi tarafından yapıldığını belirterek polis memurları hakkında kovuşturma yapmamaya karar verdi. Onay, bunun üzerine Siverek Ağır Ceza Mahkemesi'ne

başvurdu. Mahkeme 19 Ocak 2005'te bu başvuruyu reddetti.

Muhammet Şahin

Türkiye, AİHM kararı gereği, gözaltında işkence gören Muhammet Şahin'e mahkeme masrafları da içinde olmak üzere toplam 5.500 Euro maddî tazminat ödedi. AİHM'nin gerekçeli kararında, Türkiye'nin söz konusu işkence şikâyetiyle ilgili "etkili soruşturma yapmadığı görüşüne" varıldı. DHKP-C'ye üye olduğu gerekçesiyle 1996 yılında İstanbul'da gözaltına alınan Muhammet Şahin, polis sorgusu sırasında kötü muamele ve işkence gördüğünü belirterek, AİHM'e başvurmuştu.

Cengiz Polat

Cengiz Polat'ın yaptığı başvuruyu inceleyen AİHM, AİHS'nin gözaltı süresinin uzunluğu ve adil yargılanma hakkıyla ilgili maddelerinin, Türkiye tarafından ihlal edildiği görüşüne vardı. Türkiye, karar gereği, mahkeme masrafları da içinde olmak üzere toplam 14.000 Euro maddî tazminat ödeyecek.

K.Ö.

Sadece isim ve soyadının baş harfleri bilinen, K.Ö.'nün yaptığı başvuruda AİHM, Türkiye'nin, AİHS'nin kötü muamele ve işkencenin yasaklanmasıyla ilgili maddesini ihlal ettiğine hükmetti. Başvuru sahibi, gerekli sürede maddî tazminat talep etmediği için Türkiye'ye para cezası verilmesine gerek görülmedi.

CEZAEVLERİ ve İNSAN HAKLARI

Giriş

2007 yılı içinde insan hakları bağlamında ceza ve infaz kurumlarında birçok endişe verici gelişme yaşandı. Raporda bu endişe verici gelişmelerden tespit edilebilenler ayrıntılı olarak ele alınıyor. Devlet Bakanı ve Başbakan yardımcısı Cemil Çiçek'in 21 Kasım 2007'de TBMM'de yaptığı konuşmada belirttiği gibi "57., 58. ve 59. hükümetler döneminde en çok reform yapılan alanların cezaevleri olması"na rağmen, cezaevleri insan hakları ihlallerinin en yoğun yaşandığı yer olma özelliğini sürdürüyor. Sorunların başında ceza ve infaz kurumlarının kapasitelerinin üzerindeki "doluluğu" gelmektedir. Adalet Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre bu kurumlardaki tutuklu ve hükümlü sayısı hızla artmaktadır ve Aralık 2007 itibariyle 90.000 sayısı aşılmıştır. 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra 1981 yılındaki tutuklu ve hükümlü sayısının 79.786 ve Türkiye'deki 458 ceza ve infaz kurumunun toplam kapasitesi'nin 78.318 olduğu hatırlanacak olursa, ceza ve infaz kurumlarındaki doluluk sorununun kısmi müdahalelerle çözülemeyeceği görülür.

Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayısı

28 Şubat 2007	77.425
1 Nisan 2007	79.177
15 Ekim 2007	87.203
Aralık 2007	90.000
458 ceza ve infaz kurumunun toplam kapasitesi	78.318

24 Mart 2007'de dönemin Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in açıkladığı, kamuoyunda "Rahşan Affi" olarak bilinen "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun"un (22 Aralık 2000'de *Resmi Gazete*'de yayınlanarak uygulamaya girdi) uygulanmasına ilişkin *Ocak 2007 verilerine* son bilançoda görülebileceği üzere 2001-2007 yılları arasında "Rahşan Affi"ndan yararlanan 409.246 kişi cezaevlerindeki ceza ve infaz kurumlarının kapasitelerinin üzerindeki doluluk sorununu önemli ölçüde azaltmasına rağmen, tutuklu ve hükümlü sayısı her ay ortalama 1.400 kişi artarak 90.000'in üzerine çıkmıştır.

Ocak 2007 verilerine göre "Rahşan Affi"ndan yararlananlar:

Tutuksuz yargılanan	376.096
Tahliye olan	33.150
Tahliye olan ama bir başka suçtan geri dönenler	3.507
TOPLAM	409.246

CHP İzmir Milletvekili ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Ahmet Ersin cezaevindeki doluluktan kaynaklanan sorunları gözlemlemeğine dayanarak şu şekilde betimlemektedir: "Böyle [Büyük kentlerden birindeki kalabalık] bir cezaevine girdim ve koşulları gezdim. İnsanlar yer yataklarında yatıyorlar. Kapasitesinin üzerinde doluluk nedeniyle cezaevlerinde çok ciddi sorunların yanı sıra sağlık sorunları da ortaya çıkabilir. Bu incelemeler sırasında yerde yattığını gördüğüm

mahkûmun ayağı kırıldı. Ayağının niçin kırıldığını, sordum. Arkadaşlarıyla birlikte yattığı üçlü ranzadan düşmüş ve ayağını kırmıştı”.

Metris Cezaevi'nin kapanmasının ardından 1.880 kişi kapasiteli Bayrampaşa Cezaevi'ndeki tutuklu ve hükümlü sayısının arttığına dikkat çeken TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun AKP'li üyesi Hakan Taşçı ise Şubat 2007 3.500 kişinin kaldığı cezaevindeki durumu şu şekilde özetliyor: “80 kişilik koşullar var. (...) Bayrampaşa cezaevi en büyük sıkıntının yaşandığı yer. Ranzalar üç kata çıkartıldı. Koşullarda bulunan koridorlar yer yataklarıyla dolu. Bazı mahkûmlar aynı yatağı paylaşmak zorunda kalıyor”. 2007 sonunda ise Bayrampaşa'daki tutuklu ve hükümlü sayısı 4400'e ulaştı. Yetkililerin verdiği bilgiye göre, tutuklu ve hükümlüler yemeklerini koşullarında yiyor. Bazı mahkûmlar masalarda yer bulamadığı için kucaklarında yiyor ve banyo sorunu yaşıyor.

10 Aralık 2007 tarihli bir habere göre Ödemiş M Tipi Kapalı ve Açık Cezaevi'nde de durum farklı değil. 300 kişi kapasiteli cezaevinde 550 tutuklu ve hükümlü kalırken ranza sıkıntısı nedeniyle yer yatakları açıldı, cezaevinde 'nöbetleşe uyku' uygulamasının başlatıldığı öne sürülüyor! Ceza İnfaz Kurumları ve Tutuk Evleri İzleme Kurulu Başkanı İrfan Bakacak, mahkûmların yerde yatmak zorunda kaldığını doğruladı: “Kapasite dışı mahkûm personeli zorluyor. Mahkûm sayısının düşürülmesi ve personel sayısının artırılması gerekiyor. Mahkûmlar ranza bulamadığı için battaniye ya da yer yatağı sererek yerde yatıyor.” Mahkûm yakını Dilek Özdemir de “Altı kişilik koşu 10 kişi kalıyor” derken avukat Vedat Öztürk de mahkûmların bazen “nöbetleşe yatmak” zorunda kaldığını da öne sürdü.

Aşağıda yer alan dört tablo sorunu açıkça ortaya koymaktadır:

Cezaevlerinin kapasiteleri ve kalan tutuklu ve hükümlü sayıları (2007 sonu):

Cezaevleri	Kapasite	Mahkûm Sayısı
Bayrampaşa	1880	4.159
Ümraniye	1000	1.139
Metris	1000	1.600
İzmir Cezaevi	1350	2.405
Adana	525	1.361
Bursa Cezaevi	575	1.328
Gaziantep E Tipi Cezaevi	575	1.185
İstanbul H Tipi Cezaevi	324	859
Mersin Cezaevi	475	1.321

Kasım 2007 verilerine göre, nüfus olarak Türkiye'ye yakın beş devletin karşılaştırması:

	Cezaevi sayısı	Tutuklu ve hükümlü sayısı	100.000 kişiye düşen tutuklu ve hükümlü sayısı
Britanya	139	80.229	142
Fransa	182	52.000	91
Almanya	248	76.629	96
İtalya	230	39.348	98
Türkiye	392	87.203	96

Suçlara göre cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayısı (15 Ekim 2007)

“Terör” davalarından	4.249
“Çete-çıkar amaçlı suç örgütü” davalarından	4.151
“Adli”	78.803
TOPLAM	87.203

Hükümlü, Hükmen Tutuklu Ve Tutuklu Sayısının Yıllara Göre Dağılımı¹:

YILLAR	HÜKÜMLÜ			TUTUKLU			GENEL TOPLAM
	ADLİ	TERÖR	TOPLAM	ADLİ	TERÖR	TOPLAM	
1970	30.119	-	30.119	26.392	-	26.392	56.511
1971	33.416	-	33.416	28.047	-	28.047	63.458
1972	36.140	-	36.140	28.749	-	28.749	64.889
1973	33.722	-	33.722	27.246	-	27.246	60.968
1974	5.442	-	5.442	19.418	-	19.418	24.860
1975	14.276	-	14.276	23.340	-	23.340	37.616
1976	19.881	-	19.881	24.450	-	24.450	44.331
1977	22.632	-	22.632	27.752	-	27.752	50.384
1978	25.212	-	25.212	29.430	-	29.430	54.642
1979	22.417	-	22.417	30.236	-	30.236	52.653
1980	31.241	-	31.241	38.931	-	38.931	70.172
1981	42.446	-	42.446	37.340	-	37.340	79.786
1982	44.650	-	44.650	33.551	-	33.551	78.201
1983	45.144	-	45.144	31.114	-	31.114	76.258
1984	44.208	2.162	46.370	26.100	594	26.694	73.064
1985	42.693	2.695	45.388	25.050	792	25.842	71.230
1986	29.157	1.629	30.786	20.942	422	21.364	52.150
1987	29.134	2.181	31.315	18.705	779	19.484	50.799
1988	30.982	2.096	33.078	16.895	1.697	18.592	51.670
1989	27.600	1.807	29.407	15.941	1.756	17.597	47.104
1990	27.731	1.642	29.373	14.488	1.745	16.233	45.606
1991	10.652	395	11.047	14.760	1.044	15.804	26.851
1992	12.301	522	12.823	15.597	3.062	18.659	31.482
1993	14.300	847	15.147	14.681	4.977	19.658	34.805
1994	15.787	1.094	16.881	15.638	6.412	22.050	38.931
1995	20.371	1.637	22.008	17.058	7.025	24.083	46.091
1996	24.651	2.328	26.979	17.697	6.207	23.904	50.883
1997	32.155	4.179	36.334	19.346	4.926	24.272	60.606
1998	31.647	4.239	35.886	19.670	4.835	24.505	60.391
1999	37.986	6.145	44.131	19.953	3.497	23.450	67.581
2000	20.378	4.467	24.855	20.467	4.190	24.657	49.512
2001	22.425	5.116	27.541	24.886	3.182	28.068	55.609
2002	25.514	5.123	30.637	25.928	2.622	28.550	59.187
2003	28.554	4.161	32.715	29.605	1.976	31.581	64.296
2004	23840	2170	26010	30302	1618	31920	57930
2005	22765	2093	24858	29475	1537	31012	55870
2006	24220	2116	26336	42222	1719	44141	70477

¹ <http://www.cte.adalet.gov.tr/>, indirilme tarihi: 5 Mart 2008.

Doluluk sorununun birçok nedeni sayılabilir. İlk akla gelen suç ve suçlu sayısının artışının beklisi de en az etkili nedendir. 1 Haziran 2005 tarihli Ceza İnfaz Kanunu'nda yapılan değişiklik de nedenlerden biridir. Söz konusu değişiklikte hükümlüler cezalarının üçte ikisini tamamlamadan şartla tahliye edilmemektedir. Eski İnfaz Kanunu'nda ise bu oran beşte ikiydi. Eski İnfaz Kanunu'na göre, 10 yıl hapis cezasına mahkûm edilen bir hükümlü dört yıl cezaevinde kaldıktan sonra şartla tahliyeden faydalanıp özgürlüğüne kavuşuyorken, yeni düzenlemeye göre 10 yıl hapis cezası alan bir kişinin şartla tahliye olabilmesi için en az 6 yıl 8 ay cezaevinde kalması gerekiyor. Ama bu da cezaevindeki doluluk sorunun en önemli nedeni değildir; kanundaki bu değişikliğin sonuçlarını ancak yıllar sonra gözlemleyebileceğiz. Bunun yerine gözlemleyebildiğimiz tutuklu sayısında olağanüstü bir artış olduğudur. Adalet Bakanlığı'nın hazırladığı "Hükümlü, Hükmen Tutuklu Ve Tutuklu Sayısının Yıllara Göre Dağılımı" tablosuna baktığımızda, örneğin 1996 yılında tutukluların sayısının hükümlülerin sayısına yakın ama ondan az olduğunu görüyoruz. Bu durumun tersine döndüğü yıl 2004'tür. O yıl tutuklu sayısı hükümlü sayısını, yıllar sonra ilk defa, aşmıştır. 2006'ya geldiğimiz de ise tutuklu sayısı hükümlü sayısının iki katına yaklaşmıştır. Mahkemelerinin iş yükünün fazla olması tutukluluk süresinin artmasına dolayısıyla da cezaevindeki tutuklu sayısının artmasına katkıda bulunmaktadır. Ama mahkemelerin iş yükü her zaman fazlaydı. Son yıllarda mahkemelerin tutuklama önlemine sık sık başvurması; bunun bir önlem olmaktan çıkarılıp bir silaha dönüştürülmesi ise tutuklu sayısındaki olağanüstü artışın ve cezaevlerindeki doluluk sorununun esas nedenidir.

Genel olarak ceza ve infaz kurumlarında gözlemlenen insan hakları ihlalleri ise şu şekilde özetlenebilir²:

- * Cezaevlerinde ve dışarıda F Tipi Cezaevlerini protesto amacıyla sürdürülen ölüm oruçlarının sona ermesini sağlayan 45/1 sayılı Adalet Bakanlığı Genelgesi keyfi olarak uygulanmamaktadır.

² Bu listenin hazırlanmasında "İnsan Hakları Derneği 2007 İlk 6 Ay Cezaevi İhlal Raporu" esas alınmıştır.

- * Cezaevi idareleri, mahpusların "bireysel başvuru ve bilgi edinme hakkında yararlanma" hakları engellemektedir.
- * Anadilde konuşma hakkı engellenmektedir. Kürtçeden başka dil bilmeyen mahpus ve mahpus yakınları görüşmemekte ve zorluklarla karşılaşmaktadır.
- * İletişim hakkı idarece engellenmekte, mektuplara el konularak imha edilmek, sansürlenmektedir. Mahpusların, cezaevinde maruz kaldıkları sorunlara ilişkin mektuplar nedeniyle çeşitli disiplin cezalarına maruz kaldıkları öğrenilmiştir.
- * Haklarında mahkemelerce verilmiş toplatma ve yasaklama kararı olmamasına rağmen Kürtçe ve bazı muhalif yayınlar, cezaevi idaresince keyfi olarak el konulmakta ve mahpuslara verilmemektedir.
- * Ortak yaşam alanlarından mahpusların yararlanması konusunda cezaevi idarelerince zorluk çıkarılmaktadır.
- * Cezaevlerinde tutuklulara ve hükümlülere gereken sağlık hizmeti verilmemektedir. Bulaşıcı ve devamlı bakım isteyen hastalıklar konusunda gerekli hassasiyet gösterilmemektedir. Cezaevi idarelerinin mahkûmların sağlığı konusundaki duyarsızlık ve keyfiyetleri, onların tedavi edilemez derecede hastalanmasına neden olmakta ve tedavileri aksatılmaktadır.
- * Cezaevlerinde görevli doktorların tutuklulara ve hükümlülere tam anlamıyla muayene etmeden ilaç vermesi ve doktorlar hakkındaki şikâyetlerin sonuçsuz kalması da mahkûmların dile getirdiği önemli bir husustur.
- * Tutukluların ve hükümlülerin içme ve temiz su ihtiyacı karşılanmamakta, sıcak su ise 15 günde bir verilmektedir.
- * Tutukluların ve hükümlülerin, odalarında 3 kitaptan fazlasını bulundurmasına izin verilmemektedir.
- * Cezaevi idareleri hakkında toplatma kararı bulunmayan ve cezaevi dışında serbestçe alınıp satılan süreli ve süresiz yayınların cezaevlerine giriş ve çıkışlarında keyfi bir siyasa izlenmektedir. Sayısız kitap, dergi ve gazete cezaevlerine "sakıncalı" olduğu gerekçesiyle sokulmamakta; bir şekilde bunlar içeri giriyse de el konulmaktadır. İlaç rehberi

Vademecum'un sakıncalı bulunması bunun sadece bir örneğidir.

- * Tutuklu ve hükümlülerin düşünsel ürünleri de sıkı bir denetime tâbi tutulmak ve çoğu zaman sansürlenmektedir.
- * Tutukluların ve hükümlülerin spor yaparken boyunlarının altına koydukları gazeteler, gardiyanlarca "amaç dışı kullanılamaz" gerekçesiyle verilmemektedir.
- * Tutukluların ve hükümlülerin TV sehpa veya çöp kovası olarak kullandığı pet şişelere cezaevi yönetimince, 'amacı dışında kullanılamaz' gerekçesiyle el konulmuştur.
- * Cezaevi yönetimince sadece siyah, beyaz ve gri renk iç çamaşırı giyilmesine izin verilmektedir. Cezaevi yönetimince 'sakıncalı' iç çamaşırı renkleri ve gerekçeleri şöyle sıralanmıştır:
- * Kırmızı: Mahpusların iç çamaşırlarından bayrak yapması,
- * Yeşil: Asker kıyafetinin rengi
- * Lacivert: Gardiyan kıyafetinin rengi
- * Bordo: Kırmızıya yakın

Çarpıcı yasaklar kısaca:

- Gazete arşivi tutmak
- Siyah üzüm istemek
- Sabun ve deterjanı pencere kenarına koymak
- Kantin günü dışında alışveriş yapmak
- Kantinden oda arkadaşları için alışveriş yapmak
- Dışardan yiyecek almak
- Ziyaretçilerin getirdiği giysileri giymek
- Ajanda ve spiralli defteri içeri sokmak
- Voleybol oynarken konuşmak
- Mektuplarda moral verici cümlelere yer verilmesi
- Walkman ile müzik dinleme
- Cezaevi idaresinin tutumuna ilişkin dışarıya mektup göndermek
- Görüşlerde anadilde (Kürtçe) konuşmak
- Aile ile görüştürmeme
- Tek kişilik hücre cezası verme
- Kürtçe yayın alma
- Muhalif yayın alma.

CPT Raporu

İşkence ve İnsanlık dışı ya da Aşağılayıcı Muamele ya da Cezalandırmanın Önlenmesi için Avrupa Komisyonu'nun (CPT) 19-22 Mayıs

2007 tarihleri arasında İmralı Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'ne gerçekleştirdiği ziyaretin raporu 23 Temmuz 2007'de Türk yetkililere sunuldu.

Abdullah Öcalan'ın 16 Şubat 1999 yılından beri İmralı Cezaevi'ndeki durumunun, yaklaşık sekiz buçuk yıldır süren, tartışmasız bir biçimde olumsuz etkileri olan bir tecrit olduğunun belirtildiği raporda, CPT'nin önceki ziyaretlerinde, tecridin Öcalan'ın fiziksel ve psikolojik durumunda yarattığı ciddi zararlı sonuçlarıyla karşılaşmadığı ama bu değerlendirmenin Öcalan'ın fiziksel ve psikolojik durumundaki gelişmeler ışığında gözden geçirilmesi gerektiği vurgulandı.

Raporda Türk yetkililerin bir yol ayrımında olduğu belirtilmektedir. Yetkililer ya durumda hiçbir değişiklik yapmayacak ya da temel sosyal ve duygusal bağlarını sürdürmesine izin veren olanaklara izin verecek şekilde Öcalan'ın durumunu gözden geçirecektir.

CPT, raporda, şartlar ne olursa olsun, bir mahkûmun sekiz buçuk yıl, bu tür bir tecritte tutulmasını haklı gösterecek hiçbir gerekçe olmadığına inanmadığı belirtir. CPT ayrıca Türk yetkililere Abdullah Öcalan'ın durumunu tamamen gözden geçirmesi için çağrıda bulunur.

Raporda tıbbî tavsiyelerin yanı sıra cezaevinin maddî koşulları ve ceza infaz rejimine ilişkin bir dizi tavsiyeye de yer verilmektedir:

- Mahkûma hücresi ve bitişiğindeki oda arasında gün içinde dilediği gibi hareket etmesine izin verilmelidir.
- Temel malzemelerle donatılmış daha geniş bir egzersiz alanına zaman zaman ulaşabilmelidir.
- Hücresinde bir televizyona sahip olabilmeli ve bir dizi temel etkinlikten yararlanabilmelidir.
- Mahkûm ailesiyle ayda bir olarak "açık görüş" olanağından yararlanabilmelidir.
- Mahkûm ailesinin üyeleriyle telefon aracılığıyla konuşabilmelidir.

"Hücrede Tek Başına Tutulmanın [Solitary Confinement] Kullanımı ve Etkileri Üzerine İstanbul Bildirisi"

İstanbul'da gerçekleştirilen Uluslararası Psikolojik Travma Sempozyumu'nun "Hücrede Tek

Başına Tutulmanın [Solitary Confinement] Kullanımı ve Etkileri Üzerine İstanbul Bildirisi" 9 Aralık 2007'de ilan edildi. Bildiride Hücrede Tek Başına Tutulma "hücrelerinde 22-24 saat tutulan kişilerin fiziksel yalıtımı" olarak tanımlandı. Birçok infaz sisteminde hücrede tek başına tutulan tutuklu ve hükümlülerin, tecrit edilmiş olarak egzersiz yapmaları için, bir saatliğine hücrelerinden dışarıya çıkmalarına izin verilir. Genel olarak öteki insanlarla anlamlı temas en aza indirilmiştir. Uyarıların azaltılması sadece niceliksel değil aynı zamanda nitelikseldir. Var olan uyarılar ve ara sıra meydana gelen sosyal temas nadiren özgürce seçilmiştir; genelde monotondur ve çoğu zaman empatik olmaktan uzaktır.

Dünya çapındaki çeşitli infaz sistemlerinde hücrede tek başına tutulma kabaca dört durumda uygulanmaktadır: hükümlülerin disiplin cezası olarak, süregiden ceza soruşturmaları sırasında kişilerin yalıtımı için, gittikçe artan biçimde belirli gruptan tutuklu ve hükümlülerin yönetilmesinde idarî araç olarak, ve yargısal ceza olarak. Bildiride hücrede tek başına tutulmanın birçok ceza infaz sisteminde aklı dengesi

yerinde olmayan kişilerin uygun tıbbî ve psikiyatrik tedavisinin ikamesi olarak ve gittikçe artan biçimde soruşturmalarda ve gözaltı süreçlerinde baskı aracı olarak kullanıldığı da dikkat çekilmektedir.

Hücrede tek başına tutulmanın psikolojik ve fiziksel olumsuz etkilerine dikkat çekilen bildiri hücrede tek başına tutulmanın esas zararlı özelliğinin anlamlı sosyal teması, sosyal ve psikolojik uyarıların kişinin sağlığını ve iyi durumunu koruması için gerekenden daha az bir düzeye indirmesi olduğu vurgulandı. Uluslararası sözleşmelerde tanımlanan işkence yasağına gönderme yapılan bildiri, hücrede tek başına tutulmanın yaygın olarak kullanılmasının uluslararası sözleşmelerin ihlali anlamına geldiği ve istisnâ bir önlem dışında kullanılmaması gerektiğinin altı çizildi. Bildiride, hücrede tek başına tutulan tutuklu ve hükümlülerin anlamlı sosyal temasının artırılması için çaba gösterilmesi gerektiği ve küçük grup tecridinin alternatif bir önlem olamayacağı ve benzer etkileri olabileceğinin çeşitli çalışmalarla ortaya konduğu da altı çizilen bir başka noktaydı.

1. YASAL ve İDARÎ DÜZENLEMELER

"45/1 Nolu Genelge" ve 2007 Yılı İçindeki Uygulama Örnekleri

Cezaevlerindeki tutukluların ve hükümlülerin, 10 kişiyi aşmayacak gruplar halinde, idarenin gözetiminde, haftada 10 saati geçmemek koşuluyla sohbet amaçlı bir araya gelebilmesine olanak sağlayan Adalet Bakanlığının 45/1 sayılı ve "Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler" konulu, 45 Nolu Genelgenin bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına yönelik genelgenin 22 Ocak 2007'de yayınlanması, F tipi cezaevleri açısından bir dönüm noktası olarak görülebilir. 2006'da "Dünya Avukatlar Günü" olarak kutlanan 5 Nisan'da ölüm orucuna başlayan ve tecridin kaldırılmasını talep eden avukat Aşçı, 294 gün sonra 23 Ocak 2007'de Bakanlığın genelgesini olumlu bir adım olarak görüp ölüm orucu eylemine ara vermişti. Genelgenin yayınlanmasından sonra Adana'da bulunan Gürcan Görüroğlu ve Uşak E Tipi

Cezaevi'ndeki Sevgi Saymaz da eylemlerine son vermiştir. 22 Ocak 2007 tarihli 45/1 Nolu genelgenin "Ortak Etkinlikler" başlığını taşıyan 3. Bölümün 13. maddesi "sohbet hakkı"nı düzenlemektedir: "Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir. Bu faaliyet hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır" (Bkz. Ekler).

2007 sonu itibariyle genelgenin özellikle 13 F tipi cezaevinde uygulanmasında sorunlar yaşandığını gözlemleyebiliyoruz. Ahçı, "genelgede hükümlülerin aleyhine olan maddeler uygulanıyor ama lehine olanlar için aynı durum söz konusu değil. Örneğin

mektup ve görüş yasağı gibi disiplin cezaları hemen uygulanıyor. Genelgeye göre tutuklu ve hükümlüler günde iki, haftada 10 saat hiçbir şarta bağlı olmaksızın bir araya gelip sohbet edebilecekler. (...) Genelgenin Adalet Bakanlığı'nın emri olduğu da düşünülürse hukuki olarak cezaevleri derhal uygulamakla yükümlü. Türkiye İnsan Hakları Derneği'nden (İHD) bir doktor arkadaş sohbet hakkı yürürlüğe girdikten sonra derneğe yapılan başvurularda azalma olduğunu anlattı. Bunun sohbet edebiliyor olmanın sonucu olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu madde psikolojik hastalıkların önlenmesi açısından bir değere sahip" diyerek genelgenin önemini vurguluyor. Behiç Ahçı'ya göre, söz konusu genelge tam olarak, sadece İzmir Kırıklar ve Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevlerinde uygulanıyor.

ESP'li Tutsak Aileleri aktivisti Sakine Demir de, 9 Kasım 2007 itibariyle sadece Bolu F Tipi Cezaevi'nde uygulandığını, "sohbet hakkı"nın diğer F tipi cezaevlerinde 3 ya da 5 saatle sınırlandırıldığını belirtti. İHD MYK Üyesi Necla Şengül, genelgenin, Diyarbakır, Adana, Erzurum, Tekirdağ ve Kocaeli'nde cezaevi müdürleri tarafından keyfi bir şekilde engellendiğini ifade etti. 2007 yılı içinde sivil toplum örgütleri tarafından hazırlanan cezaevlerine ilişkin tüm raporlarda da "sohbet hakkı"nın uygulanmadığı ya da sınırlandırıldığı tespit edilmiştir. Burada üç örnekle genelgenin uygulanmasında yaşanan sorunlar sergilenmeye çalışılacaktır:

Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevi idaresi "kadro yetersizliğini" ve "cezaevi mimarisinin elverişli olmamasını" gerekçe göstererek genelgeyi uygulamamaktadır. Edirne F Tipi Cezaevi idaresi tarafından "koşulların uygunsuzluğu" gerekçesiyle haftada 3 saat olarak belirlenen "sohbet hakkı", Ağustos 2007 içinde tutuklulara ve hükümlülere yazılı olarak bildirilerek 6 saate çıkartıldı. Genelgenin tam olarak uygulanmaması nedeniyle Edirne F Tipi'ndeki siyasî tutukluların birçoğu uygulamayı protesto ederek, görüşe çıkmamaktadır.

19 Eylül 2007 tarihli habere göre, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde 3 haftadır sohbeta çıkmayan tutuklular ve hükümlüler, idarenin tutukluların ve hükümlülerin sohbet süresini 3

saate indirmeye çalıştığı belirtildi. Hapishane idaresinin personel ve mekân yetersizliği gibi keyfi gerekçeler sunduğunu belirten tutuklular ve hükümlüler, yapılan görüşmelere rağmen idarenin genelgeyi uygulamamak için büyük bir direnç gösterdiğini kaydetti. İdare ve savcı ile yapılan görüşmelerin ardından kısmen uygulanmaya konan sohbetlerin ayda toplam 40 saat olması gerekirken, Eylül 2007'de açık görüş haftası ve genel arama günü haricinde haftada 3 saatten ayda toplam 9 saate indirilmeye çalışıldığı belirtildi. Tutuklular ve hükümlüler uygulamanın adlî tutuklular için ise haftada sadece 2 saat ortak alana çıkarılma şeklinde uygulandığı bilgisini verdi.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde durum şu şekilde özetlenmiştir: "Son uygulama biçimi yine açık görüş haftası ve genel aramanın yapıldığı gün çıkarmama koşuluyla haftada 3 saat sohbet, 1 saat spor, 1 saatte kütüphane olmak üzere 5 saate indirilmek istenmektedir. Bilindiği gibi 45/1 sayılı genelgede spor ve kütüphane haftalık 10 saat olarak belirlenen sohbetin dışında kalan bir uygulamadır. Çünkü spor ve kütüphane tredmana bağlıdır ve disiplin soruşturmalarına konu olmaktadır. İdarenin son uygulamasıyla sohbet 5 saat olarak belirlense de aslında 3 saate indirilmiştir".

Behiç Ahçı'nın genelgenin uygulandığı yerlerden biri olarak saydığı Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde, 29 Ekim ile 4 Kasım günleri arasında tutuklulara açık görüş yaptırılmış olmasını gerekçe yapan cezaevi idaresi, dört hafta boyunca Adalet Bakanlığı'nın "sohbet genelgesi"ni uygulayamayarak, tutuklulara "sohbet haklarını" kullandırmamıştır. İdare, cezaevinde boş bulunan kütüphane ve iş atölyeleri gibi ortak kullanım alanlarını da, "sohbet hakkı"nın kullanımı için siyasî tutuklulara açmadı. Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nden tahliye olan İnan Doğan, ilk zamanlarda 9 saatlik sürelerde birbirleriyle görüştiklerini, ancak cezaevi idaresinin genelgeyi hazmedemediğini belirtti. Doğan, tredmana bağlı olmaksızın uygulanması gereken sohbet hakkının, ayakkabı araması dayatmasına karşı çıkıldığı gerekçesiyle kaldırıldığını söyledi. Aramalarda, jandarma ve gardiyanların girdikleri tüm hücrelerde gerginlik çıkardığını ifade eden Doğan, tutsakların su doldurdukları şişelerin zorla alındığını ve karşı çıkanlara disiplin cezası verildiğini bildirdi.

Yıldırım Türker, "F tipinde son durum", Radikal, 1 Ekim 2007.

Zamanında "devlet zulmünün son mimarı zaferi" demiştik, F tipi hücrelere. Baş mimarlardan, o dönemin Adalet Bakanı Hürstân gözü dönmüş bir tur operatörü gibi F tipi cezaevlerine toplu geziler düzenliyordu. Beyefendiliği ve zarafetiyle kimi çinko gönüllerde taht kuran Hikmet Sami Türk, gezdirirken "yüksek güvenlikli lüks hücreler" diye tanıtyordu onları.

Yeni hükümette Devlet Bakanlığına terfi eden sonraki Adalet Bakanı Cemil Çiçek de, bir cezaevi ziyareti sırasında kendisine sorulan bir soruya karşılık, "Cezaevi sözü içime dokunuyor. Buralar konukevi" demişti. Her gün şefkatli devletin o konukevlerinden mektuplar geliyordu. O cehennemlerde yaşatılanlar, yılmadan duyurmaya çalışıyorlardı seslerini. Öldüklerinde gazetelerde haber olamayanlar. Öldürüldüklerinde katillerinden hesap sorulamayanlar.

18 cezaevinde 865 hükümlü ve tutuklu 2000 yılının Ekim ayında açlık grevine başladı. Grev, 20 Kasım'da ölüm orucuna dönüştürüldü.

19 Aralık günü, Cumhuriyet tarihinin en gözü dönmüş katliamlarından biri gerçekleştirildi. Devlet, kaba alaycılığıyla bu operasyona, "Hayata Dönüş" adını vermişti. 32 kişi öldürülmüştü. Bu kanlı operasyona "katliam" diyenler, ceza aldıklarıyla kaldı. Sonradan katliamın sorumluları hakkında soruşturma açılacaktı.

Yedi yıl içinde ölüm orucunda, müdahaleler sonucu, intihar saldırısı, kendini yakma ve tedavi sırasında 122 kişi hayatını kaybetti. 600'e yakın tutuklu ve hükümlü başta Wernice Korsakoff olmak üzere çeşitli hastalıklara yakalandı. Devlet, inadını sürdürüyordu.

5 Nisan 2006'da, "Avukatlar Günü"nde avukat Behiç Aşçı, ölüm orucuna yatacağını açıkladı. Onun gün günden eriyen halini görüyorduk artık gazetelerde. Devlet, hâlâ burnundan kıl aldırılmıyordu. Sivil toplum kuruluşlarının büyük çabaları sonucu Adalet Bakanlığı yeni bir genelge yayınladı. Sivil toplum kuruluşlarının raporunda belirtilen önerilerin büyük çoğunluğu kabul edilmişti. Behiç Aşçı'nın simgelediği mücadele sonuç almıştı. Aşçı ve diğer iki eylemci, ölüm orucuna ara verip tedaviyi kabul etti. Tecrit, kaldırılmıştı. Hükümlü ve tutuklular ortak etkinliklere katılabilecek, sohbet amacıyla bir araya gelebileceklerdi.

Genelgenin yayınlanma tarihi olan 22 Ocak 2007'den bu yana F tipi cezaevlerinde neler oluyor? Adalet Bakanlığı sözlerini tuttu mu?

Edirne F Tipi Cezaevi: Eylül 2007 tarihi itibarıyla genelge hâlâ uygulanmamıştır.

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi: Genelge bu cezaevinde yeni yeni uygulanmaya başlamıştır.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi: Bu cezaevinde de genelge uygulanmamaktadır.

Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi: Eylül ayı itibarıyla, Sosyal Hizmet Uzmanı, tutuklu ve hükümlülerle görüşerek "ortak kullanım alanlarının sınırlı olduğunu, tutuklu ve hükümlü sayısının fazla olduğunu, ancak haftada dört saat ortak alanlara çıkmanın mümkün olacağını" belirtmiştir. Genelgeye aykırı uygulama, tutuklu ve hükümlülerce kabul edilmemiştir.

Kandıra 2 Nolu F Tipi Cezaevi: Hiçbir uygulama yapılmadığı gibi herhangi bir görüşme de gerçekleşmemiştir.

Bolu F Tipi Cezaevi: Haftada on saatlik uygulama devam etmektedir. Ancak sohbet yeri olarak idare ortak alanlara (spor salonu, kütüphane vb.) çıkma yasağı geldiğinde tutuklu ve hükümlüleri sohbete çıkarmamaya başladı.

Kırklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi: Cezaevi idaresi, talepte bulunan tutuklu ve hükümlülerin "disiplin cezaları bulunduğu" iddiasıyla uygulamaya geçmeyi reddetmiştir. Daha sonra sorun çözülmüştür.

Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi: Genelge hâlâ uygulanmamaktadır.

Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi: Hiçbir uygulama yapılmadığı gibi herhangi bir görüşme de gerçekleşmemiştir.

Haftalık toplamı 10 saatin ve günlük toplamı 2 saatin altına çekmeye çalışan girişimler genelgenin sözüne olduğu kadar amacına da aykırı bulunmakta, hakkın kullanılmasını zorlaştırmakta veya imkânsız hale getirmektedir. Aynı genelge ile açıkça düzenlenen ve "ortak mekân yetersizliği sorunu çözümlünceye kadar kapatılma birimleri de dahil olmak üzere her türlü kapalı alanın kullanılabilmesine imkân tanıyan düzenleme" hayata geçirilmelidir. Bu yönde bahane üretmek genelge koşullarında maddî ve hukukî anlamdan yoksundur.

Tecritten eski bir mektup:

"Kahvaltı, reçel, çay' bağırtılarıyla uyanıyorum. Daha sabahın 7'si bile olmamış. Hava oldukça soğuk. Kalkılacak gibi değil. Gerçi kalkmamı gerektirecek bir şey de yok. Ölüm orucundayım ve orucun 150. günü.

Uykum düzenli olmadığı için gece geç yatabiliyorum. Sabahlarıysa uykumu alamamış kalkıyorum. Kaleriferler iyi yanmadığı için içerisi buz gibi. Saat, 7:30. Yüzümü yıkamaya çalışıyorum. Su buz gibi. Tekirdağ'da yaz boyu günde üç kez 15'er dakika su veriliyor, bütün ihtiyaç bu kadar suyla karşılanırsın isteniyordu. Sıcak suysa 10 dakika. Vaktin yarısı ısınmasını bekle, sonra üç kişi yıkan. Koridorun sonundakilerse tamamıyla susuz yaşıyordu.

Saat 8'de infaz memurları avaz avaz 'sayım, sayım' diye bağıyor. Sayıma en az 7-8 kişi geliyor. Bir kısmı kapının ağzında bekliyor. Boş bir plastik su şişesini alıyorlar. 'Neden?' diye soruyorum. Cevap, değişmiyor: "Emir böyle". Oysa soğuktan korunmanın bir yolu kantinden satın aldığımız ısıtıcıyla su ısıtıp şişelere doldurup yatağımıza almak. Sabah sayımları, işkence. Üçümüzü de aşağı katta, musluğun önüne diziyorlar. İki gardiyan üst kata çıkıyor, dolapları didik didik edip her şeyi darmadağın bırakıyorlar. Aşağıda defterler açılıyor, fotoğrafların yanındaki isimler okunuyor, 'Buradayım' diye bağıracağsın. Direnen ağır dayak yiyor.

Gazeteler için yazılıp parasını önceden vermek gerek. Gelecekleri saat hiç belli olmaz. Okuma komisyonu tarafından tek tek sansür edilmeden bize ulaşmaları imkânsız. Okuduğumuzu diğer hücrelerin avlusuna fırlatıyoruz. Değiş tokuş için. Çatıda kalmazsa.

Sayımdan sonra bir bardak su ve çayımı içiyorum.

Hücreniz koridora bakıyorsa ziyarete ya da mahkemeye çıkanlara el sallarsanız, içinizi ferahlatırsınız. Hücrenizin havalandırması başka bir hücreninkiyle karşı karşıyaysa, arada sadece yüksek bir duvar varsa, üç kişinin sesi daha katılır hayatınıza. En son sıradaysanız, önünüzdeki duvarın ardında asker vardır.

Ziyaret günüyse, konuşacaklarını önceden düşünür, hazırlarsınız.

Vakti iyi değerlendirebilmek için. Ziyaretlerin anısı uzun süre sizinle birlikte kalır.

Mahkemen varsa, ringde gidiş gelişler sırasında dar zamanda kucaklaşmalar, sözü birbirinin ağzından kaparcasına, tek saniyeyi boşa harcamama kaygısıyla konuşmalar... ve tabii itiş kakış, dayak hakaret. Yine de bunlar birbirini görmenin, kucaklaşıp sarılmanın mutluluğunu gölgeleyemez. Ziyarete ya da revire gittiğinde de arada bir arkadaşınla karşılaşsınız. 'Müdahale timi' ona bakmanı dahi engeller. Ama bazen ellerinden kurtulup arkadaşınla kucaklaşıverirsiniz. Her şeyi göze alarak.

Sabah sayımdan sonra mahkeme, hastane, ziyaret yoksa hücre kapısı artık açılmaz. Akşam sayımına kadar.

Saat 9'da merkezî müzik yayını başlar. Radyonun istasyon ayarı onların elindedir. Diyelim memleket türküleri başlamış, sen de özlemler eşlik ediyorsun, fark ettikleri anda değiştirirler. Rahatsız ettiklerini hissederseniz gümbür gümbür arabesk şarkılar çalıp kendi sabırları tükenene kadar dinletirler.

Yandaki arkadaşımızın kazak, hırka gibi giysilere ihtiyacı var. İdareye dilekçe yazıp istiyoruz. 'Yasak' diyorlar.

Saat 14'de bir arama daha. Ortalığı dağıtıyorlar yine. Dolaplara yapıştırmış olduğumuz, ölüm orucunda kaybettiğimiz arkadaşlarımızın resimlerini yırtıp alıyorlar. Gazetelerden kesmiştik.

Onlar çıkınca eşyaları toplayıp hücreye bir çekidüzen veriyoruz.

Saat 16. Gardiyanlar havalandırma kapısını kapatmaya geliyor. Sanki hava ceplerinden çıkıyor. Daha hava kararmadan hücre üstümüze kapanıyor.

Dünya üstümüze kapanıyor. Gece sayımını yapıyorlar. Hava soğuk. Yataklardan çıkamıyoruz.

Hücre yaşamını ben biraz Anadolu'da yolu, ulaşımı olmayan, kar altında kalıp şehirle bağları kopan, aylarca kendi içine kapanan köylere benzetirim. Aynı blokta, hemen çaprazımıza düşen tek kişilik hücrede kalan 22 yıllık arkadaşımın yüzünü görmeyeli bir buçuk yıl oldu. Havalandırmaya çıktığımda bazen onun da duvarın öte yanında olduğunu düşünürüm. Payımıza düşen on metrekaresel gökyüzü. Hücren güneye bakıyorsa arada bir güneşi görmem mümkün. Kuzeye bakanlar hiç görmez. Anlatılacak daha çok şey var, ama hepsinden önemlisi şu. Hücre insanlık dışıdır. İnsan hücreye sığmaz. İnsan kalabilmektir bütün direnişin, mücadelenin özü".

"Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik"

17 Haziran 2005 tarihli "Hükümlü Ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik"te 28 Temmuz 2007'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren değişikliklerle milletvekillerinin tutuklu ve hükümlülere ziyaret etmesini engellendi. Değişiklik öncesinde milletvekillerinin cezaevlerini ziyaretinde herhangi bir sınırlama yokken, TBMM'nin ilgili komisyon üyeleri hariç milletvekilleri bazı suçlardan hükümlü ve tutukluların bulunduğu cezaevi bölümlerine giremeyecek.

Yönetmeliğe göre, geçmişte olduğu gibi, milletvekillerinin, ceza infaz kurumlarındaki yaşam şartlarını yerinde görerek tespitlerde bulunmak, inceleme yapmak veya hükümlü ve tutuklular ile görüşmede bulunmak amacıyla yapmış oldukları istemler, ceza infaz kurumu idaresine bilgi vermek koşuluyla yerine getirilecek. Milletvekilleri, hükümlü ve tutuklularla açık ziyaret şeklinde görüşebilecek. Ancak, suçu ve suçluyu övmek, halkı kin ve düşmanlığa tahrik, kanunlara uymamaya

tahrik, suç işlemek amacıyla örgüt kurma, görev sırasında din hizmetlerini kötüye kullanma, Türk harflerini kabul ve tatbiki hakkında kanun hükümlerine uymama, devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak, düşmanla işbirliği yapmak, devlete karşı savaşa tahrik, anayasa ihlali, cumhurbaşkanı, yasama organı ve hükümete karşı suçlar, silahlı örgüt üyeliği ile terör suçlarından tutuklu ve hükümlü olanlar ile bunların ceza infaz kurumunda barındırıldıkları bölümler, yalnızca Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ilgili komisyon üyeleri tarafından komisyon kararı ve görevi çerçevesinde ziyaret edilebilecek (Bkz. Ekler).

"Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun"

5712 Sayılı "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" 20 Kasım 2007'de TBMM'de kabul edildi. Kanunda yapılan değişikliğe göre, izleme kurulları başkanla birlikte 5 asıl ve 3 yedek üyeden oluşacak. Asıl üyelere en az biri kadın olacak. İzleme

kurulları raporlarının süresi 4 aylık olacak. Kurullar, 2 ayda bir yaptıkları toplantılarını, bundan böyle 3 ayda bir yapacak. Kurul salt çoğunlukla toplanabilecek.

Kurullar, ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili tespitlerini ve aldıkları bilgileri değerlendirerek, en az 4 ayda bir rapor düzenleyecekler. Bu raporların birer örneği TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Adalet Bakanlığına gönderilecek. Adalet Bakanlığı, her yıl bir önceki yıla ait izleme kurullarınca düzenlenen raporları kamuoyuna açıklayacak. İzleme kurullarının toplantılarında salt çoğunluğun sağlanamaması durumunda, toplantıya yedek üyeler katılacak. (Bkz. Ekler)

“Ceza İnfaz Kurumları Dış Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı”

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan “Ceza İnfaz Kurumları Dış Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı” taslağı, Ağustos 2007’de ilgili kuruluşların görüşüne gönderildi ve 14 Aralık 2007’de de Başbakanlığa sevk edildi. Yirmi dört maddeden oluşan taslağın olduğu gibi yasalaşması durumunda cezaevlerinde asker yerine sivil personel görev yapacak; jandarma 2009’dan başlayarak beş yılda cezaevlerinden çekilecek. Taslak ayrıca cezaevinde işkence ve öldürme durumlarında sanıkların avukat parasının devletin karşılanması; infaz uzmanlarına zor kullanma takdir yetkisi verilmesi ve örgütlü suçlardan mahkûm olanlara karşı silah kullanma yetkisi gibi tartışmalı hükümler de içeriyor.

Taslağın gerekçesinde, cezaevlerinde iç güvenliğin Adalet Bakanlığı'nca, dış güvenliğin ve sevk, nakil, duruşmaya götürme, hastaneye sevk gibi işlemlerin ise İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı'nca yerine getirildiğine dikkat çekildi. Jandarmanın silahlı, iç güvenliği sağlayan gardiyanın ise silahsız olduğuna dikkat çekilen gerekçede jandarmaya bu görevlerin 1937’de Adalet Bakanlığı'nın gerekli teşkilatı kuruncaya kadar geçici olarak verildiği, ancak 1983’de çıkarılan yasayla bu durumun kalıcı hale geldiği kaydedildi. Taslakta bu durumun kurumlarda iki başlılığa yol açtığı, mevzuatın farklı yorumlanmasına, mahkûmlar ve ziyaretçilerin iki ayrı yerde aranmasına, gereksiz yazışmalara,

koordinasyon sorunlarına yol açtığı kaydedildi.

Avusturya, Almanya, İsviçre, İsveç, Norveç, Danimarka, Hollanda ve Finlandiya gibi ülkelerde cezaevlerinin iç ve dış güvenlik hizmetlerinin Adalet Bakanlığı'nca yerine getirildiği belirtilen gerekçede Adalet Bakanlığı'nın son yıllarda sağlanan imkânlarla bu görev üstlenecek kapasiteye ulaştığı belirtildi. Gerekçede “Dış güvenlik hizmetlerinin uzman personel tarafından yapılması genel olarak infaz hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesine yol açacaktır” denildi. Taslağa göre Jandarma tarafından cezaevlerinin dış güvenliğinde kullanılan ihtiyaç fazlası silâh ve mühimmat Adalet Bakanlığı'na bedelsiz devredilecek. Taslak yasalaşursa cezaevlerinde görev yapmak üzere Adalet Bakanlığı'na “infaz uzmanı” sıfatıyla 6000 yeni personel alınacak.

Taslakla birlikte gardiyanlara tanınan geniş yetkiler ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- Dış güvenlik görevlileri, direniş, firar, ayaklanma, aktif veya pasif direniş gösterilmesi halinde zor kullanabilecekler. Olayın niteliğine göre uyarı yapılmadan da zor kullanılabilir.
- Gardiyanlar, dış güvenliği sağlarken ve sevkler sırasında silahlı olacak, ancak bir olay çıkmadıkça cezaevine silahlı giremeyecekler.
- Dış güvenlik gardiyanlar “dur” ihtarna uymadığı gerekçesiyle tutumlu ve hükümlülere ateş edebilecek. Ancak firara teşebbüs eden terör veya çete mahkûmlarına karşı, teslim ol çağrısı yapılmadan da doğrudan ve duraksamadan hedefe karşı ateş edilebilecek.
- Gardiyanlar, asayiş bozan mahkûmlara karşı kesici, delici ve bereleyici silahlar da kullanabilecek.
- Dış güvenlikte görevli gardiyanların işlediği iddia edilen “yetkiyi aşarak öldürme, işkence, kötü muamele” gibi suçlarda Bakanlık avukat tutacak. Avukatlara ödenecek ücret avukatlık tarifesine bağlı olmayacak.

2. CEZAEVLERİNDE OLAYLAR ve BASKILAR

Adana Kürkçüler E Tipi Cezaevi

Mimar Sinan Açık Hava Tiyatrosu'nda 21 Mart'ta kutlanan Newroz Bayramı'nda "yasadışı bayrak ve poster açtıkları" gerekçe gösterilerek, 27 Mart tarihinde polisin yaptığı ev baskınlarında gözaltına alınan ve daha sonra da tutuklanan A.A (17), M.K (17) ve S.K'nin (16) adlı üç kişinin Adana Kürkçüler E Tipi Cezaevi'nde işkenceye maruz kaldığı bildirildi. 2 Nisan 2007'de cezaevine giden Avukat Turgay Berk, çocukların maruz kaldıkları uygulamaları anlattığını söyledi. Avukat Berk, çocukların cezaevine gittiği ilk gün "hoşgeldin dayağı" adı altında şiddete maruz kaldığını belirterek, şunları söyledi: "Çocuklarla görüştüğümde çocuklar kendilerine gardiyan ve jandarma tarafından işkence yapıldığını anlattı. Çocukları cezaevine teslim eden polislerin, jandarmaya A.A'yı işaret ederek, 'Bunun babası PKK'li ve 36 yıl ceza almış. Bu da babası gibi 'terörist' dikkat edin' demesinin ardından çocuklara dayak atılmış. Böyle yaklaşımlar kabul edilmez ve bizi kaygılandırıyor".

Çocukların her gece jandarma ve gardiyanlar tarafından dövüldüğünü ve bu durumun çocukların psikolojisini etkilediğini belirten Avukat Berk, çocukların anlatımlarını şöyle aktardı: "Gardiyanlar çocuklara her gece 'en büyük asker bizim asker' şeklinde slogan attırılmış ve bunu yapmayanları da dayaktan geçirmiş. Çocuklar, 'gardiyanlar koğuşa geliyor ve sebep yokken bize saldırıyor. Siz polise hangi elle taş atıyorsanız o eli kıracağız, diyerek dövüyorlar' dedi. Çocuklar öyle bir duruma gelmiş ki; ufak bir ses duyulsa saklanacak yer arıyorlar. Bu durum, çocukların psikolojisinin ne kadar bozulduğunun göstergesidir. Benimle bile konuştuklarında 'ailemize söylemeyin' dediler ama ben avukatlığımın yanı sıra bir insanım. Bu nedenle gerekli mercilere başvuracağız".

M.K.'nın Annesi Fatime K. ise, "Oğlum ağlayarak 'işkence her gece yapılıyor' dedi. Oğlumun boynu, beli ve ayakları morarmış. Vurduklarında 'Sen top oynuyorsun değil mi, al sana top diye ayaklarına vuruyorlarmış.' Bu insanlık değildir, ayıptır. Çocuklara işkence yapılır mı?

Bu çocuklar halen 17 yaşında. İnsan bunlara böyle mi davranır?" diye konuştu.

A.A.'in ablası Kesire A. da, babası PKK davasından cezaevinde olduğu için kardeşinin işkenceye maruz kaldığını iddia etti. Aydemir şunları söyledi: "Kendisini cezaevine götürdüğülerinde bunun babası 'Terörist dikkat edin' denmesinden sonra her şeyin başladığını söyledi. Koşullarında adli iki suçtan kalan kişiler de bunlardan dolayı kardeşimi dövüyorlar. Biz bir an önce devletin bu tür yaklaşımlara son vermesini istiyoruz. Kardeşim hiçbir şey yapmamış ama yine de cezaevinde tutuluyor. Ayrıca her gece işkenceye maruz kalıyor".

Adana Kürkçüler E ve F Tipi Cezaevi

2007 yılının başında İHD Adana Şubesi'nin yaptığı açıklamaya göre, 2006 yılında Adana Kürkçüler E ve F Tipi Cezaevlerindeki tutukluların ve hükümlülerin yarısı ceza aldı. Tutukluların her türlü davranışını disiplin ihlali olarak değerlendiren Kürkçüler F Tipi Cezaevi idaresi, cezaevinde bulunan 194 tutuklu ve hükümlünün 164'üne çeşitli cezalar verirken toplam tutuklu ve hükümlü sayısının yarısı ceza aldı.

Tutuklu yakınlarının koluna vurulan "önce vatan" ve "görölmüştür" damgası, tutuklulara zorla verilmek istenen "terör" ibareli kimlikler, "Kürtçe türkü söyleme cezası" gibi çeşitli hak ihlallerinin yaşandığı Kürkçüler F ve E Tipi cezaevlerinde 2006 yılı boyunca tutuklu ve hükümlülere çok sayıda disiplin cezaları verildi. Dönüşümlü açlık grevi yapma, cezaevi idaresinin verdiği "terör" yazılı kimlikleri kabul etmeme, yüksek sesle Kürtçe şarkı söyleme, halay çekme, görevlilere karşı gelme ve aranmayı kabul etmeme, infaz hâkimliğine ve Adalet Bakanlığı'na dilekçe ile başvurmak gibi çeşitli gerekçelerle, tutuklular ve hükümlüler, kınama, ortak etkinlik alanlarını kullanmama, iletişim ve yayın araçlarından men, ziyaretçi görüşlerinin yasaklanması ve hücre cezaları ile cezalandırıldı.

985 tutuklu, 156 hükümlünün bulunduğu Kürkçüler E Tipi Cezaevi'nde 459 tutukluya ve hükümlüye disiplin cezası verildi. 127 kişinin kınama cezası aldığı E Tipi Cezaevi'nde 58 kişi 10 günlük hücre cezası, 1 kişi 11 günlük hücre

cezası, 5 kişi 15 günlük hücre cezası ve 12 kişi 20 günlük hücre cezası ile cezalandırıldı. Hücre cezası ile aynı anlama gelen odaya kapatma cezasından ise 130 tutuklu ve hükümlü beşer gün cezalandırılmış. Cezaevinden alınan bilgilere göre verilen cezalar şöyle sıralanıyor; “1 ay görüş yasağı alan 89 kişi, 2 ay görüş cezası alan 5 kişi, 3 ay görüş yasağı alan 1 kişi, 1 ay sosyal etkinlik cezası alan 22 kişi, 2 ay sosyal etkinlik cezası alan 5 kişi, 1 ay iletişim ve yayın cezası alan 1 kişi, 2 ay iletişim ve yayın cezası alan 2 kişi, 45 gün iletişim ve yayın cezası alan 1 kişi”.

Kürkçüler F Tipi Cezaevi’nde ise 8 kişi kınama, 117 kişi ortak kullanım alanlarından men edilme, 16 kişi iletişim ve yayından men, 11 kişi de ziyaretçi görüşlerinden men cezası aldı.

Cezaevlerinde hak ihlalleri ile ilgili görüştüğümüz İHD Adana Şube Sekreteri Ethem Açıklın, 2006 yılında çıkan Ceza İnfaz Yasası ile birlikte cezaevlerindeki hak ihlallerinde 2005 yılına göre yüzde yüz artış gösterdiğine vurgu yaptı. Cezaevi idaresinin keyfi uygulamalar yaptığını belirtin Açıklın, mahkeme kararı olmayan gazete ve dergileri de yasaklayarak tutuklu ve hükümlülere cezalandırdığını kaydetti. Cezaevlerinde yaşanan sorunların dışarı aktarılmasında ciddi sorunlar yaşandığını aktaran Açıklın, cezaevlerinden son dört aydır mektup ve faks gelmediğini dile getirdi. Tutuklu ve hükümlülerin İHD’ye göndermek istedikleri dilekçelerin ve faksların cezaevi idaresince el konulduğunu aktaran Açıklın, cezaevinde tutuklu ve hükümlülere fiziksel şiddetin yaygın bir biçimde uygulandığını söyledi. Açıklın, İHD olarak yaşanan hak ihlallerini dilekçe ile Adalet Bakanlığı’na bildirdiklerini ifade etti.

Bakanlığın cezaevlerindeki durumun iyileştirilmesine yönelik çıkardığı genelgenin göstermelik olduğunu dile getiren Açıklın, “ortak kullanım alanı saati artırıldı, ancak hücre cezası alanlar hariç deniliyor. Bu genelge ile cezaevlerinde hücre cezası alanların sayısında artışın yaşanacağını düşünüyoruz. Cezaevlerindeki sorunların artmasından endişe ediyoruz” dedi.

İHD Adana Şubesi’nin hazırladığı 2007 Yılı Hak İhlalleri Raporu’nda, İHD’ye Adana Kürkçüler E Tipi ve F Tipi Cezaevinden toplam 33 başvuru yapıldığı, bu başvuruları incelediğimizde tutuklanıp cezaevine girenlerden bir bölümüne “hoş geldin” dayağı atıldığı, hasta olan siyasi

tutukluların tedavilerinin yapılmadığı, hastane revirine çıkarılarak sadece ağrı kesici verildiği, yüksek sesle müzik söylemek veya Kürtçe türkü ve marş söyledikleri için disiplin cezası verildiği, dışarıdan getirilen kitap ve gazetele- rin verilmediği, cezaevleri ile ilgili gazetelerde çıkan haberlerin cezaevi idaresi tarafından kesildikten sonra tutuklulara verildiği, toplatma kararı olmamasına rağmen cezaevi yazı kurulu, dışarıda rahatlıkla bulunacak ve herkesin ulaşabileceği yayınları sakıncalı bularak tutuklu ve hükümlülere vermediği, vb. gibi birçok hak ihlali yaşandığı tespit edilmiştir.

TAYAD’ın 20 Nisan 2007’de Adana Adliyesi arkasında yaptığı basın açıklamasına göre, 8 Nisan günü Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevi’ne götürülen Emrah Yayla, cezaevi girişinde tamamen soyularak aramaya, küfürlere, kaba dayağa ve su hortumuyla falakaya maruz kaldı. “Yapılan işkence esnasında başına aldığı darbeye hiçbir şey hissetmemiş. Ve iki gün ayağının üstüne basamamış. Hala başının döndüğünü söylüyor. Ayakkabı sorunundan kaynaklı talep ettiği halde, doktora, savcıya çıkarılmamış. Verdiği dilekçeler kabul edilmeyip yrtılmış. Bunun üzerine de suç duyurusunda bulunmuş”. Tek kişilik birimde tutulduğu ve zaman zaman baygınlık geçirdiği belirtilen Yayla’nın doktora gitmesinin keyfi biçimde engellendiği ileri sürüldü. TAYAD Mayıs-Haziran 2007 Raporu’nda, Emrah Yayla’ya yapılan işkenceyi soruşturmak için cezaevine gelen Adalet Bakanlığı müfettişleri Yayla ile görüşmeksizin işkence yapılmadığına dair rapor hazırladıkları öne sürüldü.

Kürkçüler F Tipi Kapalı Cezaevi İdaresi’nin, 29 Haziran’da yer alan “İdamdan Gün Gün Çürüme Konseptine”, 30 Haziran’da yer alan “Kürt Halkı Doğan’ı Yüreğine Gömdü” ile “Biraz Cesaret” ve 1 Temmuz’da yer alan “22 Temmuz seçimlerinde yol ayrımı olacak”, “KCK Zilan’laşmak özgürleşmektir” başlıklı haberlerden dolayı *Özgür Gündem*’i cezaevine sokmadığı bildirildi. Konuya ilişkin bilgi veren Avukat Tugay Bek, “uygulama tamamen cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin hüviyetlerini engelleyen bir tutumdur. Dışarıda hakkında toplatma kararı olmayan ve okunabilen gazeteler, cezaevinde bulunanlar için sakıncalı bulunmaktadır. Devletin cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülere yönelik tam bir otorite sağlayabilmek için açtığı F Tipi Cezaevi’nin,

güvenliğini bir gazete haberi ile tehlikeye düştüğü iddia edilmektedir. Son derece anti-demokratik olan bu yasa ve yönetmenliğin yorumlanması da keyfiyet taşımaktadır” dedi.

Ağustos 2007

Daha önce bisküviyi amaç dışı kullanma cezası, sigara paketine yazı yazma cezası, cezaevinin şevkini kırma cezası gibi uygulamalara imza atan Kürkçüler F Tipi Cezaevi yönetimi bu seferde mahkeme kararı olmamasına rağmen gazetelere yasak koydu. Tutuklu Ayhan Bozkaya, İHD Adana Şubesi'ne gönderdiği mektupta, cezaevi idaresinin son 6 aydır *Gündem* ve *Azadiya Welat* gazeteleri başta olmak üzere, günlük ve süreli yayınları kendilerine vermediğini aktardı. Kürtçe dergi ve gazetele- rin ise “bunlarda anlaşılmayan bir dil var” denilerek tutuklulara verilmemesinden bahse- den Bozkaya, kendilerine “tercüman parası verin, uygunsa size verelim” denildiğini kay- detti. Bozkaya'nın başvurusunu kayda alan İHD Yöneticisi Mustafa Ayçiçek, cezaevi idare- sinin sürekli bu tür uygulamalarla gündemde olduğunu ifade etti. Cezaevinin bu konuda hiçbir insanî kural tanımadığını kaydeden Ayçiçek, “Bu cezaevi idaresi, bisküviden pasta yapmayı amaç dışı kullanım olarak niteleyecek kadar keyfi uygulamalara imza atmış bir cezae- vidir. Bu keyfi uygulamalardan ötürü tutuklu- ların İnfaz Hâkimliği'ne yapmış oldukları başvuru da dikkate alınmamıştır. Tam tersine İnfaz Hâkimliği idarenin konu hakkında verdi- ği bilgiye dayanarak verdiği kararla tutuklula- rın mağdur edilmesini onaylamıştır” dedi.

26 Aralık 2007

Adana Kürkçüler E Tipi Cezaevi'ndeki 4 siyasi kadın tutuklu, cezaevi idaresi tarafından açık görüşlerde takılması zorunlu hale getirilen “terör suçlusu” yazılı kimlikleri kabul etmediği için Kurban Bayramı nedeniyle yapılacak açık görüşe çıkarılmadıklarını bildirdi. Tutukluların aileleri, çocuklarının cezaevi idaresinin bu tutumuna karşı görüşlere çıkmama kararı aldığını belirterek, İHD'ye başvuruda bulundu.

Kürkçüler Cezaevi'nde 2 kızı tutuklu bulunan Meryem Aydar, daha önceki görüşler sırasında kızları ile Kürtçe konuştuğu için kızlarının gardiyanlar tarafından yaka paça görüş salo- nundan götürüldüğünü anlattı. Bayram nede- niyle gittikleri açık görüşte kızlarıyla görüşe-

mediğini dile getiren Aydar, cezaevi idaresi tarafından “terör suçlusu” yazılı kimlikleri açık görüşte kabul etmek istemedikleri için açık görüşe izin verilmediğini söyledi.

Bir yıldır Kürkçüler Cezaevi'nde tutuklu bulu- nan Meral Şahin'in annesi Gültan Şahin, çocuk- ları ile görüştürülmemesine tepki göstererek, “Bayram günü bile çocuklarımızı görmemize izin vermiyorlar. Eğer böyle devam ederse biz tutuklu aileleri olarak da eylem yaparız. Yeter artık” diye konuştu.

İHD Adana Şube Başkanı Ethem Açıkalmın ise söz konusu uygulamanın 3 yıldır çeşitli dönem- lerde Kürkçüler Cezaevi'nde dayatıldığını belirtti. Bu duruma karşı yaptıkları girişimle- rin sonuç alamadıklarını dile getiren Açıkalmın, Kürkçüler Cezaevi'ni Nazi kamplarına benzete- rek, “Daha cezası kesinleşmeden insanlara terör suçlusu kimliği veriyorlar. Tutuklular bunun üzerine açık ve kapalı görüşe çıkmama eylemi başlatmış. Ailelerin bize yaptığı başvuru üzeri- ne tekrar gerekli girişimlerde bulunacağız” dedi.

Alanya L Tipi Cezaevi

14 Ağustos'tan, 27 Aralık 2007 tarihine kadar Alanya L Tipi Cezaevi'nde kalan Metin Özgünay L Tipi Cezaevlerindeki yaşamı şu şekilde özetliyor: “L Tipleri yüksek güvenli- likli hapisaneler. L Tipleri, F Tiplerinde olmayan, göz retinası tarama sisteminin de bulunduğu yoğun güvenlik önlemleri göze çarpıyor. L Tiplerindeki tüm koşullar kameralar ile izleni- yor. Mahpuslar 24 saat izleniyor.

Cezaevine ilk girişte, insanlık onuru ile bağ- daşmayan uygulamalar sırayla başlıyor.

Üzerinize ‘terör suçlusu’ damgası vurulmuşsa, Jandarma ve gardiyanlar nezdinde, ayrı bir uygulamaya maruz kalıyorsunuz. X-Ray cihazından geçmeniz yeterli görülmediği için, tüm elbiseleriniz çıkarılıyor sadece külotla kalıyo- runuz. Külotunuzu bile arıyorlar. Bu da yeterli görülmediği için, ağız içine bakılıyor ve birkaç defa çömeliip kalkmanız isteniyor.

Koşullar, 7 ve 21 kişilik. Siyasileri 21 kişilik koşullara vermiyorlar. Koşullarda kameraların olmasını yeterli görmedikleri için, ayda bir defa arama adı altında ortalığı dağıtıyorlar. Eşyaları ve ortalığı yeniden düzenlemek zorunda kalı- yorsunuz. Günde iki defa sayım yapıyor.

Sayım başlamadan anons ile duyuru yapılıyor. "Sayıma hazır olun" diyorlar. Sayımda sıraya diziyorlar ve sayı saydırıyorlar. Her sabah saat 06:15'te, anons sesi ile uyanıyoruz. 06:50'de sayıma geliyorlar. Ondan sonra kahvaltının verilmesini bekliyoruz. Kahvaltının belirli bir saati yok. Kimi zaman 07:30'da, kimi zaman 09:00'da kahvaltı veriyorlar. Kahvaltıda sıcak hiç bir şey verilmiyor.

Hapishanede merkezi anons sistemi var. Sabah-tan anonslar yapılmaya başlanıyor, ta gece yarısına kadar devam ediyor. Mahkûmları ilgilendiren anonsların yapılmasının anlaşılır bir yönü var. Fakat personel ile ilgili anonslar mahkûmları ilgilendirmiyor. Çalışan personelin her birine çeşitli numaralar verilerek adlandırılmış şekilde "falanca numara, falanca numarayla arasın" ya da "falanca numara müdürün odasına gitsin" vb. Bu bağlamda bilinçli yapılan bir uygulama var. Uygulamanın adı, mahkûmları sürekli rahatsız etmeye yöneliktir. Çünkü mahkûmların duymasını istemedikleri anonsları personel için yapabiliyorlar.

Haftada bir defa kantin ihtiyacı için sipariş verebiliyorsunuz. Kantinde satılan eşyalar dış piyasa ile karşılaştırıldığında çok pahalı. Mahkûmun beğenme imkânı yok. İsteddiğiniz her şeyde, kantinde satılmıyor. Dış kantin için sipariş vermek de mümkün değil. Kantinde radyo satılıyor. Ama radyo bir işe yaramıyor. Çünkü cep telefonlarının çekmemesi için sinyal bozucu sistem kurulmuş. O yüzden radyo çalışmıyor. Radyonun çalışıp çalışmaması önemli görülüyor. Önemli olan mahkûmun sırtından para kazanmaktır. Cezaevine ait olan duvara monte edilmiş merkezi sisteme bağlı sadece iki radyo kanalı var" (amedforum.com, 29.01.2008).

Ankara Sincan Çocuk ve Gençlik Kapalı Cezaevi

Cezaevindeki gardiyanlar tarafından işkenceye uğradıkları iddia edilen dört gencin, 13 Ocak 2007'de cezaevinde yapılan sağlık kontrolünde genel durumlarının "iyi" bulunduğu, bu muayeneden birkaç saat sonra çıkarıldıkları Adli Tıp'ta ise "işkence" gördüklerinin saptandığı ortaya çıktı. Keçiören Adli Tıp doktorları, gençlerin omuzlarında, kalçalarında, gözlerinin ve kürek kemiklerinin çevresinde 9 santimetreyi bulan birçok çürük tespit etti. F tipi cezaevle-

rini protesto amacıyla yapılan eylemde tutuklanan dört genç, Sincan Cumhuriyet Başsavcılığı'na verdikleri ifadede gardiyanlar tarafından dövüldüklerini ve falakaya yatırıldıklarını iddia etmişti.

Ankara Sincan F Tipi Cezaevi

12 Temmuz 2007'de yayınlanan bir habere göre Sincan F Tipi Cezaevi'nde kalan tutuklular, geçtiğimiz aylarda buldukları koşullara ölü güvercin atılması olayının zaman zaman tekrar ettiğini belirtti. Tutuklular, bunu yapanların aynı cezaevinde kalan ve çete suçlarından yargılanan kimseler olduğunu tahmin ettiklerini kaydetti. Bu olaya ilişkin şikâyetle bulduklarını ancak dikkate alınmadığını belirten tutuklular, konuyu İHD'ye de taşıdı.

13 Aralık 2007'de Ankara Sincan F Tipi Cezaevi'nden Sincan Devlet Hastanesi'ne götürülürken jandarmaların fizikî saldırısına sonucu Alihan Alhan'ın vücudunda morlukların oluştuğu bildirildi.

Ankara Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi

Nisan 2007

6 Nisan 2007'de Sedat Ot, Cengiz Kahraman, Naki Demir, Tayyar Eroğlu adlı tutuklular, mahkemeye götürüldükleri sırada, tutukluların ailelerinin gözleri önünde, asker ve gardiyanların saldırısına uğradı.

10 Nisan 2007'de tutuklu Kenan Özyürek ve Cengiz Kahraman'ın revire götürülürken, bir başka tutukluya "merhaba" demesi üzerine gardiyanların saldırısına uğradı. Saldırı sonrası kasıklarına ve testislerine aldığı tekmeler nedeniyle fenalaşan Kahraman, ancak ertesi gün ısrarlı uğraşlar sonucu önce Sincan Devlet Hastanesi'ne, oradan da Ankara Numune Hastanesi'ne sevk edildi. Kahraman'ın testislerinden birinde kanama olduğu tespit edildi; Kahraman, 14 günlük işgöremez raporu aldı.

5 Eylül 2007

Cezaevinde bulunan siyasî tutuklu Mesut Çeki, 11 Temmuz 2007 tarihinde başka bir cezaevindeki arkadaşına yazdığı mektupta daha önceden görülmüştür damgasıyla cezaevine giren Levent Cantekin'in derlediği Çizgili Kenar Notları kitabında yer alan Mesut Yeğen'in "Qırık: İki Çağrı, İki Celp Arasında Bir Şehir"

başlıklı makalesine yer verdi. Mektup cezaevi yönetiminin engeliyle karşılaştı. Mektuptaki "Qırır: İki Çağrı, İki Celp Arasında Bir Şehir" başlığına dikkatini yoğunlaştıran Cezaevi Mektup Okuma Komisyonu, konuyu Cezaevi Disiplin Kurulu'na aktardı. Mektubu inceleyen Disiplin Kurulu, Çeki'ye şu yanıtı verdi: "Gereği Düşünüldü: Disiplin Kurulumuzca adı geçen tutuklu Mesut Çekici'nin yazmış olduğu mektupta 'Qırır: İki Çağrı, İki Celp Arasında Bir Şehir' diye başlayan sayfada PKK'ya destek verici nitelikte yazıların olması, emniyet güçleri hakkında karalayıcı ifadelerden dolayı Tüzükün 91/3 ve 123/1 maddeleri ve 5275 sayılı kanunun 68/3 maddesine göre bu kısmın imhasına oy birliği ile karar verildi".

25 Eylül 2007

Tutuklu Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin 16 Ekim 2007 tarihli basın açıklamasına göre, 25 Eylül 2007 tarihinde Bolu F Tipi Cezaevi'nden kapasite sorunu nedeniyle hükümlülerden Musa Altun, Hasan Alkış ve Asrail Özer, Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevine nakil edilmişlerdir. 9 Ekim 2007 tarihinde İHD yönetim kurulu üyesi Avukat Filiz Kalaycı, Musa Altun'un istemi üzerine cezaevine giderek kendisiyle görüşmüştür. Musa Altun, cezaevine getirildikleri esnada cezaevinin arama yapılan bölümünde iç çamaşırı haricinde çırılçplak soyulduğunu, sarışın uzun boylu bir infaz koruma memuru tarafından tekme ve tokatlar eşliğinde küfür ve hakaretlere maruz kaldığını belirtmiştir. Cezaevinin arama yerlerinde olan merdivenlerde de başka infaz koruma memurları tarafından işkenceye maruz kalan Musa Altun, aynı şekilde diğer arkadaşlarının da şiddet gördüğünü belirtmiştir. Hasan Alkış ve Asrail Özer kendi aralarında Kürtçe konuştuğunda infaz koruma memurlarından biri ; "o şerefsiz dili bir daha burada konuşamayacaksınız" diyerek tehdit ettiğini görmüştür.

Hasan Alkış, daha önce açık kalp ameliyatı olduğunu belirtmesine rağmen infaz koruma memurları özellikle göğsüne ve kafasına vurmaya başlamışlardır. Hayati tehlike geçiren Hasan Alkış gördüğü darplar sonucunda vücudunun birçok yerinde travmalar sonucunda yaralar oluşmuştur. Yine Musa ve Asrail'in vücudunun çeşitli yerlerinde yaralar oluşmuştur.

20 Ekim 2007

Tarihli bir habere göre, Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevine giriş sırasında sistemli bir şekilde kaba dayak işkencesinden geçirilen Meriç Solmaz, Mazlum Çelik ve Erdi Demir'in vücutlarında darp izleri meydana gelmiş, ancak cezaevi yönetimi kaba dayak işkencesinden 11 gün sonra tutukluların Adli Tıp'a getirilmesine izin verilmiştir.

5 Kasım 2007

Gülgün Vatansever ve Rahime Tepeli'nin 30 Kasım 2007, Selvi Gülmez'in 6 Aralık 2007 tarihinde İHD Ankara Şubesi Cezaevi Komisyonu'na yapmış olduğu başvuruya göre, Halil Şahin ve arkadaşları 30 Kasım 2007 tarihinde mahkemelerine giderken saldırıya uğramışlardır. Bu saldırı esnasında Halil Şahin'in gözlüğü kırılmıştır. Halil Şahin'in 8 Aralık 2007 tarihinde İHD Ankara Şubesi Cezaevi Komisyonu'na yazdığı mektup olayın ayrıntılı bir anlatımını içermektedir:

"30 Kasım sabahı hücrelerden alındık. Tecrit denilen bekleme odasından alınıp birde askerlerin arasından sonra ringe bindirilmek üzere alınmaya başladılar. Her zaman iki iki arama odasına alınıyorduk. O gün tek tek almaya başladılar. Hapishanede en küçük değişiklik bile bir şeylerin habercisidir. Onun için dikkat kesildik. Dikkat kesilsek bile yapacağımız fazla bir şey yok. Önce iki arkadaş tek tek alındı, 'keyfi aramaya son' sloganı geldiğinde, keyfi bir şeyler olduğunu anlıyoruz. O slogan geldi eşlik ettik. Sonra arama odasına beni aldılar. O oda da asker arama yapıyor. Keyfi bir şekilde hırkamı çıkardılar, ayağımda ayakkabı olmadığı haldeyken zorla ayak altını aradılar. Aslında bunlar bana hiç anormal gelmedi. Çünkü bunlar hep olur. Sonra koluma iki asker girip sürüyerek kapıda bekleyen ringe doğru götürmeye başladılar. Hapishane kapısından çıktıktan sonra (yani ringin olduğu yere varmadan kamerasız beş-on metre bir alan var) neye uğradığıma şaşırımdım. Başka ringlerden koşan askerler tekme tokat saldırıya geçtiler. O kadar insanın arasında elleri kelepçeli insanın yapacağı fazla bir şey yok, slogan atmaktan başka. Ben de ancak bunu yaptım daha doğrusu yapmaya çalıştım. Çünkü, gözlüğüm bir darbede kırıldı. Onu tutmaya çalıştım. İleri derecede miyop olduğum için gözlük önemli, ama

kırılmıştı. Öyle bir görüntü var ki bir kısım asker tekmelerle ringe sokmaya çalışıyor. İçerdeki askerde tekmelerle ringe almamaya çalışıyor. Yani bir süre epey bir dayak yedim sonra tekme tokat ring hücre sine girdim... İçerde kendime baktığımda elim alınan darbeler sonucu birkaç yerinden kanıyordu, gözlük kırılmıştı, bacaklarım ve sırtımda ağrılar vardı. (...) Duruşmada yaşananlar için suç duyurusunda bulunduk. Daha önce hapishanelerde yaşananlar için suç duyurusu dilekçesi hazırlamıştık onu verdik. Bizlere dayak atan komutanlarda duruşma salonundaydı. Duruşma yargıçlarına olayları anlatıp, gösterdik. Aldığımız yanıt ise 'biz bir şey yapamayız' oldu. (...) Tabi bu saldırı olayı sonrası yeni öğrenmiş bulunuyorum ki slogan atmaktan soruşturma açmışlar".

30 Kasım 2007

Zöhre Kahraman'ın 17 Kasım 2007 tarihinde İHD Ankara Şubesi Cezaevi Komisyonu'na yapmış olduğu başvuruya göre, tutuklu Cengiz Kahraman, 30 Kasım 2007 tarihinde mahkemelerine giderken saldırıya uğramışlardır.

8 Aralık 2007

Halil Şahin'in 8 Aralık 2007 tarihinde İHD Ankara Şubesi Cezaevi Komisyonu'na yazdığı mektuba göre, Yaşar İnce ve Sedat Ot tedavi için gittikleri hastanede askerler tarafından feci şekilde dövülmüşlerdir. Bu saldırı sonrasında Yaşar İnce'nin kaburgalarından birinde sürekli ağrı oluşmuş, nefes alıp vermekte güçlük yaşamaktadır.

Sultan Alhan ve Neslihan Alhan'ın 13 Aralık 2007 tarihinde İHD Ankara Şubesine yapmış olduğu başvuruya göre, tutuklu Alihan Alhan, 10 Aralık 2007 tarihinde Sincan Devlet Hastanesi'ne dört ay önce başvurduğu kulak burun boğaz muayenesi için götürülürken araç içi ve dışında, götüren jandarmalar tarafından kaba dayak ile dövüldüğünü, vücudunda genel olarak kötü muamele izlerinin, yara ve şişlik, morlukların olduğunu belirtmiştir. Sağ elinde bileğe yakın bölümünde şişlik ve morluk, bileklerinde kelepçe izleri ve morluk oluşmuştur.

Elif Zavar'ın 14 Aralık 2007 tarihinde İHD Ankara Şube'ye yapmış olduğu başvuruya

göre, kanser tedavisi görmekte olan Erol Zavar, hastane sevki sırasında bilekleri sıkıca zincirlenmiştir. Bilekleri zincirden kaynaklı morarmıştır. Hastanede muayene edilmemiş, rapor talebi olmasına rağmen işlem yapılmamıştır.

2 Ocak 2007 tarihli bir habere göre, Meriç Solmaz, açık görüş kabinlerine yerleştirilen kameraları protesto etmek amacıyla görüşe çıkmayınca, gardiyanların müdahalesine maruz kaldı. Solmaz'ın müdahale sonucu ağır bir şekilde yaralandığı, gözlerinde morluklar ile retina tabakasında yıpranma meydana geldiği öne sürüldü. Bu arada hakkında arama kararı olduğu iddiasıyla Ankara'da gözaltına alınarak tutuklanan Cihan Karaçöl dün Sincan F Tipi Cezaevi'nden Malatya E Tipi Cezaevi'ne götürüldü. Gözaltında ve cezaevinde işkence görüldüğü öne sürülen Karaçöl'ün, sevk sırasında askerlerin müdahalesine maruz kaldığı öğrenildi.

Ankara Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi

Reşit Arslan'ın kardeşi Ömer Arslan'ın İHD Diyarbakır Şube'sine yapmış olduğu başvuruya göre, Reşit Arslan, 22 Ekim 2007 tarihinde Ankara Numune Hastanesi'ne götürülürken elleri kelepçeli olduğu halde yolda askerlerin işkence ve küfürlerine maruz kalmıştır. Hastaneden darp ve dayak yediklerine dair aldıkları rapor ve evraklarına el konulmuştur. Avukat başvurusu yapmaya çalışmış fakat cezaevi yetkilileri buna izin vermemiştir.

Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi

Gökçe Otlı, İzmir Cezaevi İnisyatifi'ne 5 Mart 2007'de yazdığı mektupta, cezaevi idaresinin geçen ay açık görüşüne gelen annesinden iç çamaşırlarını çıkartmasını istediğini, annesinin böyle bir uygulamayı kabul etmemesi üzerine "ya iç çamaşırlarını çıkartırsın ya da görüşe giremezsin" dediğini ifade etti. Otlı açıklamasının devamında, "görüş yerinde epey bekledim. Anladım kapıda bir sorun yaşandığını. Annem geldiğinde durumu anlattı. Tartışmalarla girmiş içeri. Her görüş günümde (açık ya da kapalı) buna benzer uygulamalarla karşı karşıya kalıyor ailem. Bu konuda yapılan suç duyurularına ret cevabı veriliyor. Buradaki amacın aileleri sindirmek ve geliş gidişleri engellemek olduğu açık. Aramaların artık arama amacını aşarak yapıldığı da kesin" dedi.

Fadime Özkan, Resmîye Vatanserver, Zeliha Bulut, Deniz Tepeli'nin İHD Ankara Şubesi Cezaevi Komisyonu'na 15 Kasım 2007 tarihinde yazmış oldukları mektupta: "Son dönemlerde kısmi arama adı altında sadece 1-2 hücreyi kapsayan aramalar yapılmaktadır. Önceden bu aramalar tüm hücrelere aynı tarihte genel arama olarak yapılmaktayken, bunlar da devam etmekle birlikte kısmi aramalar sıkça yaşanmaya başlamıştır. Bu aramalarda çok sayıda gardiyanın hücrelere girerek tüm eşyaları didik didik arayıp dağıttığı belirtilmektedir. (...) Tutuklu ve hükümlülerin avukatlarına kapalı zarfla mektup gönderme hakkı mevcut. Bu hak iletişim yasağı durumunda da geçerlidir. Fakat Fadime Özkan, Figen Çağrı'nın avukatlarına gönderdikleri mektuplara el konularak savcıya oradan da İnfaz Hâkimliği'ne gönderilmiş ve mektuplar açılmıştır" denilmektedir.

Gülgün Vatanserver ve Rahime Tepeli'nin 30 Kasım 2007 tarihinde İHD Ankara Şubesi Cezaevi Komisyonu'na yapmış olduğu başvuruya göre, Gülgün Vatanserver 26 Kasım 2007'de Sincan Kadın Cezaevi'nde halen tutuklu bulunan ablası Resmîye Vatanserver'in görüş saatini ve tarihini öğrenmek için telefonla aradığında ablasının hücre cezası olduğunu, ancak cezasının 27 Kasım 2007'de biteceğini söylediler. "29 Kasım 2007'de ablamı görmek için hapisaneye gittiğimde ise hala cezası olduğunu, göremeyeceğimi bir yanlışlık olduğunu söylediler. Bu olay tesadüf değil, yanlışlık değil bu olayla üç kez karşılaştım". Aynı başvuruda: "tutuklu bulunan yakınlarımız; içeride cinsel tacize uğradıklarını, gönderdiğimiz gazete, dergi, mektupların verilmediğini, avukat görüşlerinde zorluk yaşadıklarını, not almak için kâğıt, kalem vs. kendilerine verilmediği, mahkemeye getirilirken darp edildiklerini söylediler".

20 Kasım 2007'de 5712 Sayılı "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun"un görüşmeleri sırasında DTP Diyarbakır Milletvekili Akın Birdal, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde bulunan ve Türkçe bilmeyen babasıyla Kürtçe görüşmesine izin verilmeyen tutuklunun durumunu meclise taşıdı. Birdal'a yanıt olarak Devlet Bakanı ve Başbakan Yar-

dımcısı Cemil Çiçek, hükümlü ve tutukluların ziyaret edilmesine yönelik yönetmeliğe göre, görüşmelerin Türkçe yapılması gerektiğini bildirdi. Çiçek, yönetmelikte, Türkçe bilmediğinin tespit edilmesi halinde, başka dilde de görüşme yapılabileceğini ancak kayda alınacağını belirttiğini, söyledi.

Ankara Sincan L-2 Cezaevi

22 Temmuz seçimlerinden önce Meclis'e yürümek isteyen ve dövülerek gözaltına alınan 159 Haklar ve Özgürlükler Cephesi üyesinden 87'si, tutuklanarak Sincan L-2 Cezaevi'ne konuldu. Tutuklulardan İbrahim Çuhadır, Mehmet Yaşar, Erdinç Eroğlu, Uğur Eyilik, Deniz Kutlu, İbrahim Akın, Musa Kurt, avukatları aracılığıyla cezaevinde işkence gördüklerini açıkladı.

Bingöl M Tipi Cezaevi

30 Mart 2007 tarihli bir habere göre, PKK'lı tutuklulara Öcalan'ın sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanlığı'na gönderdikleri dilekçede "Sayın Öcalan" ibaresini kullandıkları için, 1 ay görüş yasağı ile spor ve kültürel faaliyetlerden men cezası verildi.

Bolu F Tipi Cezaevi

2007'nin Nisan ayında 50 PKK'lı tutuklu, Abdullah Öcalan'ı zehirlenme girişimini protesto etmek için girdikleri açlık grevine ilişkin cezaevi yönetimine verdikleri dilekçede, "Sayın Öcalan" ifadesini kullandıkları için onar günlük hücre cezasına çarptırıldılar. Cezayı protesto eden tutuklular Ceza İnfaz Hâkimliği'ne itiraz dilekçesi sundu.

21 ve 25 Mayıs 2007

Bolu F Tipi Cezaevi'nde *Özgür Gündem* gazetesinin "kurum güvenliğini tehlikeye düşürdüğü" gerekçesiyle sansürlenerek tutuklulara verildiği belirlendi. Ayrıca aynı cezaevinde *Özgür Gündem* Gazetesi'ne gönderilen ve tutukluların cezaevinde yaşadığı sıkıntıları aktardıkları mektuplar da sansürlendi. Nuri Özen adlı tutuklu, *Özgür Gündem*'e gönderdiği mektupta, gazetenin keyfi gerekçelerle kendilerine verilmediğini aktardı. Öte yandan Cezaevi Eğitim Kurulu'nun gazeteyi cezaevine aldığı zaman da, sansür uygulamasına başvurduğu belirlendi. Tutukluların *Özgür Gündem* Gazetesi istemesine karşılık, kurulun 21 Mayıs'ta verdiği

kararda, gazetenin sansür gerekçesi şöyle bildirildi: “Eğitim Kurulu tarafından yapılan inceleme sonucunda gazetenin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun’un 62/3. Maddesi’ne, Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi’nin 11-12. maddelerince kurum güvenliğini tehlikeye düşürebileceğinden adi geçen gazetenin ilgili kısmı gazeteden kesilmek suretiyle ilgisine verilmesi...”

Kurul’un çok sayıda benzer kararı 2006 yılı boyunca *Ülkede Özgür Gündem* Gazetesi hakkında aldığı da ortaya çıktı. Kurul bu skandal kararlarını ise, tutukluların Ceza İnfaz Hâkimliği’ne yaptıkları itiraz başvurularını beklemeden hayata geçiriyor. Gazetelerin sansürlenmesi yanı sıra cezaevi yönetimi mektupları da sansürledi. Nuri Özen adlı tutuklunun 25 Mayıs’ta *Ülkede Özgür Gündem* Gazetesi Sorumlu Yazışmaları Müdürü Özlem Aktan’a gönderdiği mektup, Cezaevi Disiplin Kurulu tarafından “sakıncalı” bulunarak karalandı ve bu şekilde dışarı çıkarıldı.

Kandıra F Tipi Cezaevi’nden Bolu F Tipi Cezaevine götürülen Nasrullah Kuran, Muzaffer Akengin, Deniz Güzel ve adını öğrenilemeyen 8 tutuklu, üst araması sırasında X-Ray cihazından sorunsuz bir şekilde geçmelerine rağmen, cezaevi görevlileri, tutuklulara soyunmalarını söyledi. Buna tepki gösteren tutuklular ile cezaevi görevlileri arasında tartışma çıktı. Soyunmak istemeyen tutukluların, görevliler tarafından tartaklanarak, zorla üstlerinin soyulduğu ve onur dışı muameleyle tabi kaldıklarını belirtildi.

Buca 1 Nolu F Tipi Cezaevi

9 Nisan 2007’de yayınlanan bir habere göre, Mehmet Tari’nin ailesiyle yaptığı telefon görüşmesi henüz süresi dolmadan –her tutuklu ver hükümlünün haftada on dakika telefonla görüşme hakkı vardır- kesildi. Cezaevi idaresine itiraz eden ve bir sonuç alamayan Tari, daha sonra İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumu Cumhuriyet Savcılığı’na itiraz başvurusu yaptı. Savcı Yusuf Kaplan imzasıyla 22 Ocak 2007 tarihinde Tari’ye gönderilen yanıtta, görüşmenin Kürtçe yapıldığı için Ceza İnfaz Kurumları Yönetmeliği’nin 88. maddesi uyarınca engellendiği, engellenmenin usul ve esaslara uygun olduğu belirtildi. Mehmet Tari, savcılıktan gelen yanıt-

tan sonra Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Adalet Bakanı Cemil Çiçek’e birer mektup gönderdi. Mektubunda Kürtçe konuşma önündeki yasal engelin kabul edilemez olduğunu vurgulayan Tari, “ilgi ve duyarlılık göstererek vicdanları rahatsız eden bu sorunun bir an önce çözülmesini istiyorum” dedi.

Çorum Sungurlu K Tipi Kapalı Cezaevi

7 Ocak 2007’de, 22 kişinin bulunduğu 4. koğuşta tutuklu ve hükümlüler arasında üstünlük sağlamak amacıyla kavgaya çıktı. Kavgada koğuşta kalan 6 mahkûm yaralandı. Kavgaya esnasında koğuşta bulunan tutuklu ve hükümlüler tarafından kapı, pencerelerin yanı sıra aydınlatma lambalarının kırıldığı tespit edildi.

Diyarbakır Özel D Tipi Kapalı Cezaevi

20 Şubat 2007’de “adam öldürmeye teşebbüs, ruhsatsız silah bulundurma, cinayet, gasp” gibi suçlardan bir yıldır tutuklu bulunan Gökhan Cevheroğlu, aynı suçtan dolayı cezaevinde bulunan Sedat Işıklı ile birlikte E Tipi Kapalı Cezaevi’ne sevk edilmesi için, bulunduğu Özel D Tipi Kapalı Cezaevi’nde bir gardiyana rehin aldı. Buzdolabının arkasından söktüğü şiş ile gardiyana rehin alan ve eylemini bir süre devam ettiren Cevheroğlu, daha sonra yapılan müdahale sonucunda eylemine son verdi.

18 Nisan 2007’de *Güncel* Gazetesi’nde yayınlanan bir habere göre, Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi’nde bulunan tutuklular, ortak kullanım alanlarını haftada 2 saat kullanabildiklerini belirterek, bu konuda yaptıkları hiçbir başvurudan sonuç alamadıklarını bildirdi. Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi’nde bulunan PKK’lı tutuklular, TUAD-DER’e gönderdikleri mektupta, cezaevi idaresinin, “bakanlık D Tipi’nin koşullarından habersizdir” cevabını verdiğini ve var olan sohbet ve hobi alanlarımız keyfi biçimde 2 saate düşürüldüğünü ve engellendiğini belirtti. Çıkarıldıkları sohbet alanlarında ayrı ayrı odalara kapatılıp üzerlerine kapıların kapatıldığını kaydeden tutuklular, mektupta ayrıca şunlara değindi: “Görüşmeler hücre cezası biçimine büründürülüyor. Bu durumda bulunduğumuz normal oda koşullarımız, sohbet alanından daha makul bir duruma geliyor. Kütüphaneye çıkmamız ‘elvermiyor’ bahanesiyle engelleniyor. Spor sahası yılda birkaç turnuvayla sınırlandırılıyor. Birçoğumuz bundan faydalanamıyoruz. Burada da koşulların uygun olmaması gerekçe olarak gösteriliyor.

Yaptığımız bütün başvurular ise sonuçsuz kalıyor”.

Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi

İlknur Özden adlı hükümlü 28 Aralık 2006 tarihinde haftalık olağan gerçekleşen telefon görüşmesini 2 dakika 25 saniye uzattığı gerekçesiyle disiplin cezası aldı ve şartlı tahliye süresi uzatıldı. 5 Nisan 2007’de tahliye edilmesi gereken Özden’in tahliyesi Diyarbakır E Tipi Cezaevi İdaresi tarafından 6 Haziran’a ertelendi. Disiplin soruşturması sonucunda Özden’e 3 ay süre ile haberleşme ve iletişim araçlarından yoksun bırakılması cezası verildi. Disiplin cezasıyla yetinmeyen cezaevi idaresi, cezası 5 Nisan’da bitmesi gereken Özden’in “5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 48/4-D maddesi” uyarınca disiplin cezasının bittiği tarih olan 6 Haziran 2007 tarihinde tahliye edilebileceğine karar verdi. Özden’in avukatı Süleyman Özbayhan, Özden’in tutukluluk haline sadece mahkemelerin karar verebileceğini belirterek, sorumlular hakkında yasal işlem başlattıklarını söyledi.

Edirne E Tipi Kapalı Cezaevi

9 Nisan 2007

Halime Güçlü, İHD Siirt Şubesi’ne başvurarak hukuki yardım talebinde bulundu. Oğlu Hüseyin Güçlü’nün 13 yıldır cezaevinde olduğunu, 2 yıl önce Edirne E Tipi Kapalı Cezaevi’ne götürüldüğünü belirten anne Halime Güçlü, maddi imkânlar nedeniyle oğlula görüşmeye sık gidemediğini, gittiğinde ise Kürtçe konuşmalarına izin verilmediği için oğlunun söylediklerini anlayamadan ve hasret gidermeden geri döndüğünü ifade etti. Güçlü, “Oğlum eve telefon edince ben Kürtçe konuşuyorum, o bana Türkçe cevap veriyor. Ama ben çoğunlukla onun ne dediğini anlamıyorum” dedi. Anne Güçlü, “Erdoğan diyor ki; ‘Türkiye’de Kürtlerin hak sorunu yoktur.’ Ama ben oğlumla konuşmıyorum. Bir Türk anne ve çocuğu benim yaşadığım sorunu yaşıyor mu? Erdoğan, ‘Kürtler ile Türkler arasında fark yoktur’ diyor. Bu doğru değil. Bak işte ben oğlumla konuşamıyorum” diyerek tepkisini dile getirdi.

Edirne F Tipi Cezaevi

Cezaevinde tutuklu bulunan Bekir Şimşek 28 Aralık 2006 tarihinde ailesine yazdığı mektupta üşüdükleri için fazla battaniye alan hükümlülerin battaniyelerinin cezaevi idaresi tarafından

alındığını ve geri verilmesi için de hükümlülerden üşüdüklerini doktor raporu ile kanıtlanmalarını istediklerini iddia etti. 4 Aralık tarihinde yapılan hücre aramalarında yetkililerin mahkûmların battaniyelerini aldığını ifade eden Şimşek yazdığı mektupta “Kişi başına iki battaniyeden fazlası olmayacak. Eğer fazlasını istiyorsanız doktordan üşüdüğünüze dair rapor almalısınız!” demiştir... Geçen yıl kış aylarında aynısını biz de yaşamıştık. Üşüyüp üşümediğimizi de kanıtlamak zorundayız! Buna da doktor karar verecek...” diyerek yaşananları aktardı.

6 Ocak 2007

TAYAD Ocak-Şubat 2007 Raporu’nda 6 Ocak 2007’de Edirne F Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Orhan Demir’in babasının, annesinin ve kardeşinin söz konusu tutuklunun ziyareti ne geldiği ve ziyaret öncesinde yaşanan tartışma nedeniyle Orhan Demir’in babasının fenalaştığı belirtilmektedir.

Raporda, Orhan Demir’in babasının 2 ay önce boğazından ameliyat olduğu için boğazına sokulu hortumdan beslenmesi yapıldığı; gardiyanların boğazındaki hortumla içeri sokmak istememesi üzerine çıkan yarım saatlik tartışma sonrasında ziyarete alındığı ve söz konusu kişinin ziyaret sırasında fenalaştığı anlatılmaktadır.

8 Ocak 2007

İHD’ye tutulduğu Edirne F Tipi Cezaevi’nden bir mektup gönderen Hüseyin Güçlü adlı mahpus “haklarımız sürekli gasp edilmekte yasalar ve genelgeler gerekçe gösterilerek, ne telefonda ne de ziyaretlerde Kürtçe konuşmamıza izin verilmemektedir. Bir süre önce Selahattin Sürmeli ve Suat Kolca adlı arkadaşlarımıza Kürtçe konuştular diye kapalı görüş yaptırılmadı. En son 04.01.2007’de çıktığım kapalı görüşte annemle Kürtçe konuşmama izin verilmedi. 70 yaşına gelmiş annem Türkçe bilmiyor. Ve 70 yaşındaki annemin gidip Türkçe öğrenip öyle gelip benimle konuşması gerektiğine dair bir cevap verildi. Birkaç aydan beri yasalar, genelgeler ileri sürülerek ziyaretlerde Kürtçe konuşmamız tamamıyla engellenmiştir. Kürtçe konuştuğumuzda hem bize hem de ziyaretçilerimize fiziki müdahale edilebilmektedir. Uzun yolculuk yaparak ziyaretime gelen ailem Kürtçe konuştuğu için dışarı atılarak ziyaret yaptırılmadı. Buraya sevk edilen Abdul-

lah Çelik adlı mahkûm ailesiyle Kürtçe konuştuğu için saldırıya uğrayarak, fiziki şiddete maruz kaldı. Kürtçe basın yayınların hiçbiri bize verilmektedir” diyerek yaşadığı mağduriyeti İHD’ye aktarmıştır.

9 Nisan 2007

Edirne F Tipi Cezaevi idaresi, “örgüt üyesi” olduğu iddiasıyla tutuklanan DTP İstanbul İl Yöneticisi Lokman Başaran’a, ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde Kürtçe konuştuğu gerekçesiyle, telefon yasağı verdi.

Haziran 2007

TAYAD Mayıs-Haziran 2007 Raporu’nda Bekir Şimşek’in 30 Haziran 2007 tarihli mektubu yer almaktadır. Mektupta yer alan olay şu şekildedir: “Adli tutuklulardan Cemal Yalçın’ın akıl hastası ve bu durumu belgeleyen raporu da var. Bu tutuklu zaman zaman kriz geçiriyor. Camları kırıyor, elbiselerini hücrenin ortasına yığıyor ve yakıyor. Bir süre önce de yatağını yakıyor. İdare Disiplin Kurulu “Cezai Ehliyeti Yoktur” diye “ceza” vermiyor ama 300 milyon yatak parası istiyor. Ödemiyor. Ödemeyince mahkemelik oluyorlar. Mahkeme ise “100 milyon ödeyin kapatalım” diyor”.

11 Temmuz 2007

TAYAD Temmuz-Ağustos 2007 Raporu’na göre, 11 Temmuz 2007 tarihinde bir grup tutuklu ve hükümlü, Edirne F Tipi Cezaevi’nden İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi’ne, arızalı olduğu gerekçesiyle kliması çalışmayan hücreli ringlerle molasız üç buçuk saatlik yolculuk sonucu İstanbul götürüldü. Orada da ringden indirmeden iki saat bekletildiler. Duruşma sonrası yine mola verilmeden dönüş yolculuğuna başlandı ve daha İstanbul’dan çıkmadan şeker hastası olan ve adı belirtilmeyen bir adli tutuklu fenalaştı. Raporda, bayılmak üzere olan tutuklunun durumu askerlere bildirildiğinde askerlerin “bayılırsa hastaneye götürürüz” dediği ileri sürüldü.

19 Ağustos 2007

Edirne F Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Murat Öndaşlı, ziyaretine gelen yakınlarıyla Kürtçe konuştuğu için cezaevi idaresi tarafından “örgüt propagandası yaptığı” gerekçesiyle bir haftalık hücre cezasına çarptırıldı. Cezaevi idaresinin Kürtçe konuşarak örgüt propagandası yaptığı gerekçesiyle kardeşine ceza verdi-

ğini söyleyen Mehmet Öndaşlı, “Annem Türkçe bilmiyor. Kardeşimde Kürtçe konuşmak zorunda kalıyor. Daha önce de kardeşime Kürtçe konuştuğu için görüş cezası verilmişti” dedi. Cezaevi idaresinin aldığı hücre cezası kararını kınadığını belirten Öndaşlı, İHD İstanbul Şubesi’ne başvuracağını söyledi.

4 Eylül 2007’de Edirne F Tipi Cezaevi’nde tutukluların ve hükümlülerin dışarı ile yapılan telefon görüşme günlerinin, Adalet Bakanlığı talimatı ile hafta sonundan, hafta içi mesai saatlerine alındığı bildirildi. Zaten aile bireyleri ile sınırlı olarak kullanılabilen telefonla görüşme hakkının tırpanlanması anlamına gelen bu uygulama nedeni ile tutuklular ve hükümlüler çalışan aile bireyleri ile görüşemeyecek.

Edirne Kestanelik Askeri Cezaevi

İHD’ye PTT aracılığıyla bir mektup gönderen Erdal Gümüş adlı kişi, bir dönem askerden firar ettiği için tutuklu bulunduğu Edirne Kestanelik Askeri Cezaevi’nde maruz kaldığı uygulamalara ilişkin şunları anlatmıştır: “Edirne Kestanelik Cezaevi’nde ilk girdiğimizde fiziki dayakla başlayan uygulamalar sistematik olarak devam ediyor. Hoş geldiniz dayaağıyla başlıyor. Herhangi bir gerekçe gerekmiyor. Amaç, kişiyi sindirmek, kendilerine itaat ettirmektir. Ve kişi sürekli tekmil vermeye zorlanır. Her defasında adını soyadını söylemesi gerekmektedir. Cezaevinde gardiyanların her söylediğini yapmak zorundasın. Sigarasını yakmak, botlarını boyamak, çayına şekerini atmak vb. uygulamalar zorla yaptırılmaktadır. Yapmayanlar işkenceye maruz kalıyorlar. Mesela bu süre içerisinde şiddete maruz kaldıklarına tanık olduğum Muhammet Kahraman, Selçuk Bulut, Ersin, Mustafa, Erkan, Selçuk, Azmi, Aziz Uçar, Murat Dalgıç, Rahmi Çün, Hüseyin Arı şahıslardır. Psikolojik şiddet olarak da, tek tip elbise dayatması mesela yeşil pantolon, siyah ceket, günde üç kez sayım yapılması, 1-2-3 diye uygun adımda yürütmekteydiler. Gardiyanlar sürekli koğuştta oturuyorlar ve gülmek yasak. Gülemezsiniz vs. vs.” diyerek yaşadığı mağduriyeti İHD’ye aktarmıştır.

Erzurum Yüksek Güvenlikli H Tipi Cezaevi

Erzurum H Tipi Cezaevi’nde kalan siyasi hükümlülerin ve tutukluların duruşmalarda ve görüş sırasında Kürtçe konuşma yasağına maruz kaldığı; geceleri arama bahanesiyle sık

sık uykudan uyandırıldıkları, "tatbikat" adı altında da geceleri elleri kelepçelenerek, sıra halinde dışarıda -40 derecenin altında yürütüldükleri belirtildi. Tutukluların avukatı Fahrettin Kaya, uygulamalarla ilgili olarak Adalet Bakanlığı, cezaevi yönetimi ve savcılık nezdinde girişimde bulduklarını; Avrupa Konseyi(AK) İşkenceyi Önleme Komitesi ve Türkiye Meclisi İnsan Hakları Komisyonu'na başvuracaklarını kaydetti. (Özgür Politika, 12 Ocak 2007)

Erzurum H Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklularla görüşen aileler 2 Kasım 2007'de ortak bir basın açıklaması yayınladı. Görüşmelerde saatlerce bekletildiğine dikkat çeken açıklamada, tutukluların da içerde saldırılara maruz kaldığına vurgu yapıldı.

TBMM'de çıkan sınır ötesi operasyona yönelik tezkerenin çıkmasından sonra baskıların arttığına da dikkat çekilen açıklamada, şu görüşlere yer verildi: "Cezaevinde artık yürümeye dahi hücre cezası verilmektedir. Tutuklular havalandırmaya çıktıkları zaman kulede bulunan askerlerin taşlı saldırısına uğruyorlar. Askerler tutukluların yanında sürekli 'Erzurum Kürtlere mezar olacak' şeklinde slogan atıyorlar. Bu baskılar özellikle savaş tezkeresinin çıkmasıyla başladı. Burada başta insan hakları kuruluşları olmak üzere duyarlı kesimleri cezaevinde inceleme yapmaya davet ediyoruz."

Gaziantep M Tipi Kapalı Cezaevi

6 Ağustos 2007

"Örgüt üyeliği" suçlamasıyla aldığı ceza nedeniyle Gaziantep M Tipi Kapalı Cezaevi K-1 koğuşunda kalan ve siyasî kadın hükümlü bulunmadığı için adli hükümlülerin bulunduğu koğuşa konulan Aşhan Tören'in (60), koğuş sorumlusunun fiziki ve sözlü şiddete maruz bırakıldığı ileri sürüldü. Tören'in oğlu Kemal Pir Tören, annesinin koğuş sorumlusu kadın tarafından örgü ve dantel işlemeye ve işlediği örgüleri satmaya zorlandığını belirterek, bunları kabul etmediği için koğuş sorumlusu ve koğuşta kalan diğer adli kadın hükümlüler tarafından fiziki ve sözlü şiddete maruz kaldığını söyledi. Annesinin diğer hükümlüler tarafından "Sen katilsin, gençleri öldürüyorsun. Ama burada yapacağın bir şey yok, katil kadın" denilerek diğer hükümlüler ile birlikte yemek

yemesine dahi izin verilmediğini kaydeden Tören, annesinin diğer hükümlüler ile konuşmasının da engellenmeye çalışıldığını öne sürdü. Annesinin yaşananları cezaevi yönetimine bildirdiğini ancak hiçbir sonuç alamadığını ifade eden Tören, annesinin daha sonra Elbistan E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildiğini dile getirdi.

Yaşlı annesine yapılanlara tepki gösteren Kemal Pir Tören, annesinin Maxmur Mülteci Kampı'na giderek oradaki kızını ziyaret ettiği için örgüt üyeliğinden ceza verildiğini hatırlatarak, "Yani gerçekte ortada bir örgüt üyeliği yoktu. Ancak böyle bir ceza verildi ve şu anda da cezasını yatmakta. Ancak cezaevi yönetiminin sorumsuzca davranışı ve koğuş içerisindeki olayları denetlememesi nedeniyle anneme fiziki ve sözlü tacizde bulunuyorlar" diye konuştu.

6 Eylül 2007

Cezaevinde başka "siyasî tutuklu" bulunmadığı gerekçesiyle tek kişilik hücrede tutulan Mehmet Deniz'in (52) psikolojik sorunlar yaşadığı belirtildi. Oğlu Necdet Deniz, cezaevinde 100'ye yakın "siyasî hükümlü"nin bulunduğunu belirterek, babasının hücreden çıkarılmasını istedi. "PKK üyesi" olduğu gerekçesiyle 8 yıl cezaevinde kalan ve 2004 yılında tahliye edilen Mehmet Deniz, 19 Mart'ta evine düzenlenen baskında gözaltına alındı. Deniz, "örgüt propagandası" yaptığı gerekçesiyle tutuklanarak, Antep M Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi. Kendisiyle birlikte yargılanan 9 kişiden 7'sinin tahliye olması, birinin de kadın olmasından dolayı cezaevinde tek siyasî tutuklu olarak kalan Deniz, bir süre önce "cezaevinde başka PKK'lı tutuklu olmadığı" gerekçesiyle tek kişilik hücreye alındı. Halbuki cezaevinde 100'e yakın siyasî hükümlünün bulunduğu, Deniz'in tutuklu olduğu için hükümlülerin yanına gönderilmediği öğrenildi. Başağrısı, boğazda iltihaplanma, yiyeceklerden tat alamama ve psikolojik sorunlar yaşayan babasının 1 Eylül'de Gaziantep Cengiz Gökçek Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığını anlatan Necdet Deniz, aynı gün tekrar cezaevine götürüldüğünü söyledi.

Gümüşhane E Tipi Cezaevi

10 Eylül 2007'de yayınlanan bir habere göre, cezaevinin B-6 koğuşunda kalan 16 çocuk tutuklu, yaşadıkları kötü uygulamaları protesto

etmek amacıyla ilaç dağıtan sağlık memurunun elini kapı aralığına sıkıştırarak elindeki ilaçları aldı. Arbede çıkması üzerine koğuşta kişilerle konuşmak isteyen Cezaevi Müdürü Hacı Aydınç'i protesto eden çocuklar, koğuşun kapısının önüne yığıldıkları yatak ve battaniyeleri ateşe verdi. Olay yerine jandarmanın gelmesiyle eylem sona ererken, jiletle kendilerini yaraladıkları iddia edilen 5 çocuk, cezaevi revirinde tedavi altına alındı.

Hakkâri Kapalı Cezaevi

28 Aralık 2007

Yeğeni İslam Timur Hakkâri Kapalı Cezaevi'nde bulunan Tahsin Timur, 26 Aralık 2007'de yeğenini ziyarete gittiğini, yeğenin cezaevinde yaşananlara ilişkin kendisine bilgi verdiğini söyledi. Tutuklular üzerindeki baskıların arttığını belirten Timur, şunları aktardı: "Görüşmede tutuklular son zamanlarda üzerlerine ciddi bir baskının arttığını söylediler. Tutuklular cezaevine yeni gelenlerin, girişte askerler tarafından sorgulandığını, bu sırada tartaklandığını söyledi. 'Kardeşlerimizi öldürüyorsunuz. Bizde burada sizi rahat bırakmayız' gibi tehditlerde bulunuyorlar. Bu uygulamalar son zamanlarda artmaya başlamış".

Harun İke'nin bir yakını da, İke'nin cezaevine götürülürken, çıplak soyularak, hakaret ve dayığa maruz kaldığını iddia etti. İsmi vermek istemeyen İke'nin yakını şu bilgileri verdi: 'Son zamanda tutuklanan kişiler cezaevinin önünde askerler tarafından sorgulandıktan sonra cezaevine konuluyor. Harun İke, cezaevi önünde çıplak olarak soyulduktan sonra kaba dayaktan geçirilmiş. Sorgulanıp hakarete maruz kalmıştır. Biz aileler olarak bu olaylardan kaygı duymaktayız. Yakınlarımızın hayatlarından endişe ettiklerini belirten aileler, insan hakları savunucularının duyarlı olmasını istedi.

Cezaevinde yaşanan sorunlardan haberdar olduklarını belirten İHD Yüksekova Temsilcisi Ferzende Yılmaz, olayla ilgili girişim başlatacaklarını söyledi. Yılmaz ailelerin kendilerine başvurmalarını istedi.

Kırıkkale F Tipi Cezaevi

15 Eylül 2007'de Sincan F Tipi Kapalı Cezaevi'nden yeni açılan Kırıkkale F Tipi Kapalı Cezaevi'ne nakledilen 28'i siyasî 70 tutuklu ve

hükümlüye, on kişilik özel bir ekip tarafından işkence yapıldığı iddia edildi.

Kırıkkale'nin Hacılar İlçesi'nde yeni açılan cezaevindeki "işkence ve zorla sahur" iddiasını, Sincan F Tipi'nden buraya nakledilen tutuklu ve hükümlülerin avukatları Filiz Kalaycı, Murat Vargün ve İbrahim Vargün dile getirdi.

21 Eylül'de İHD Genel Merkezi'nde basın toplantısı düzenleyen üç avukat adına konuşan Filiz Kalaycı, 17 Eylül Pazartesi günü Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde müvekkilleri Hasip Avşar ve Şehmus Özsubaşı ile görüştiklerini söyledi. Kalaycı, "Avşar ve Özsubaşı, cezaevine getirildikleri andan itibaren cezaevi infaz koruma memurları tarafından mütemadiyen darp edildiklerini; ağza alınmayacak küfür ve hareketlere maruz kaldıklarını söylediler. Özsubaşı, darplar sonucu meydana gelen yaralarını gösterdi. Her iki dirseğinde, elinin bazı bölümlerinde ekimozlar ve sıyrıklar olduğunu gördük" dedi.

Kötü muameleye maruz kalan tutuklu ve hükümlülerin, cezaevi hekimine çıktıklarını belirten Kalaycı, "Hükümlüler ısrarla darp izlerini göstermelerine karşın görevli hekim hem görevini yapmamış hem de suç işlendiğine tanık olmasına karşın suçu ihbar etmemiştir" diye konuştu. Kırıkkale Başsavcılığı'na suç duyurusu yaptıklarını ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na bilgi verdiklerini de söyleyen Kalaycı şu iddiaları dile getirdi:

"Şehmus Özsubaşı, kendileriyle gelen diğer hükümlülerin de kötü muameleye maruz kaldığını; Medet Sever'in dişlerinin kırıldığını; Savaş Kahraman'ın gözünün morardığını; Vedat Bakır'ın nefes almakta zorluk çektiğini; Diyavettin Turhan'ın darp sonucu yatalak hale geldiğini belirtmiştir. Bir gün sonra aynı cezaevinde Medet Sever, Ali Haydar Elyakut, Vedat Bakır ve Murat Sözeri isimli hükümlülerle de görüştük. Cezaevine getirildikleri iki gün boyunca hükümlüler, oruç tutmamalarına rağmen saat 04:00'te kaldırılarak sahur yemeği verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca hükümlüler, cezaevi personelinden 10 kişilik özel birim tarafından bu işkencelerin yapıldığını; bunların özel olarak görevlendirilip eğitildiğini belirtmişlerdir."

Cezaevindeki sağlıksız içme suyu nedeniyle ishal salgını başladığını da söyleyen Kalaycı,

tutuklu ve hükümlülerin "Burası Kırıkkale, ailelerinize söyleyin buraya gelmesinler" diye tehdit edildiğini de öne sürdü. Kalaycı, bu iddialar nedeniyle cezaevi personeli hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmasını; bağımsız bir heyetin cezaevini ziyaret ederek tespit yapmasına izin verilmesini istedi.

3 Ekim 2007

Sincan F Tipi Cezaevinden Kırıkkale F Tipi Cezaevine nakledilen Avşar ailesinden üç kuzen [Abdülkerim, Hasip ve Sedat Avşar], geldikleri ilk gün işkence ve saldırıya maraz kaldı. Yargılanmalarının ardından müebbet hapis cezası olarak Çankırı'ya götürülen Avşar Kuzenler, 19 Aralık operasyonları sonrasında da Sincan F Tipi Cezaevi'ne nakledildiler. 6-7 aylık süre sonunda cezaevi idaresi tarafından nedeni belirtilmeden Kırıkkale F Tipi Cezaevi'ne gönderilen iki kuzen, geldikleri ilk gün gardiyanlar tarafından darp ve işkenceye uğradılar.

Hükümlü Abdülkerim Avşar'ın aynı zamanda kardeşi olan avukat Ahmet Avşar, müvekkillerinin Sincan F Tipi Cezaevi'nden hiçbir açıklama yapılmadan çok hızlı bir şekilde Kırıkkale F Tipi Cezaevi'ne aktarıldığını, Kırıkkale'ye gidişleri sırasında hiçbir hukuksuzluğun yaşanmadığını, ancak hapishaneye girdikleri andan itibaren uygulamanın değiştiğini müvekkillerinden dinlediğini ifade etti.

Müvekkillerinin cezaevinde on kişilik bir ekip tarafından işkence uğradığını söyleyen avukat Ahmet Avşar, daha sonra gerçekleştirdiği görüşmelerde tutuklularla yaşananları konuştuğunu, işkence ekibinin cezaevine özel olarak yollandığını belirtti.

Ahmet Avşar, cezaevi görevlilerinin müvekkillerine "burasını Sincan'la karıştırmayın, burası başka yerlere benzemez. Ailelerinize söyleyin gelmesinler" dediğini de vurguladı.

Ahmet Avşar, "İki kuzenimin zaten sağlık sorunları var. Biri bacağından yediği şarapnel parçasının yarattığı sakatlığı yaşıyor, diğeri de sırtından yediği mermi ile yaşamaya çalışıyor. Yaptığım ilk görüşmede Abdülkerim Avşar'ın sağ gözünde morarma ve dudağında patlama vardı. Hasip Avşar yürümekte zorluk çekiyordu. Sedat Avşar'ın da kaburgalarında zedelenme olduğunu tahmin ediyoruz" diye konuştu.

İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi İç Anadolu Bölgesi 3 Aylık Cezaevi Raporu'nda "Abdülbaki Dal, Bazi Aslan, Aydın Ardal, Diyavettin Turhan, Kasım Elçi, Medet Sever, M. Murat Sözeri, Muhammet Bayramlı, Murat Arslan, Muhittin Altın, Nimetullah Tunç, Savaş Karaman, Vedat Bakır, Velat Esen, Şehmus Özsubaşı, Zana Mazak ile adli tutuklulardan Ramazan Dilek, Yusuf Gürsel, Emrah Karıcı, Sercan Özdemir adlı hükümlülerin uğradıkları kötü muamele nedeniyle başlayan hazırlık soruşturmasını etkilemek ve iddiaları boşa çıkartmak amacıyla cezaevi idaresi, hükümlüler hakkında gereksiz olarak marş söylemek ve slogan atmak, aramaya karşı çıkmak iddialarıyla iki ay süreyle haberleşme ve iletişim araçlarından yoksun bırakma ve 1 ay süreyle ziyaretçi kabulünden men cezaları vermiştir. Karara karşı infaz hakimliğine itirazda bulunmuşlar, infaz hakimi itirazı kabul ederek cezanın kaldırılması gerektiğine dair karar vermiştir. Bu karar hükümlü ve tutuklulara tebliğ edilmeden Kırıkkale Savcılığı'nın itirazıyla ağır ceza mahkemesine gönderilmiş, ağır ceza mahkemesi savcılığın talebi doğrultusunda disiplin cezalarını onamıştır. Hükümlülere ek beyanda bulunma hakkı tanınmadan karar onanmıştır" bilgileri yer almaktadır.

12 Kasım 2007 tarihinde hükümlüler Şehmus Özsubaşı, Diyavettin Turhan, Murat Arslan'ın Adalet Bakanlığı'na yazdıkları dilekçelerinde Abdullah Öcalan'ın sağlık durumu hakkında endişelerini bildirmiş, ayrıca ailesi avukatları ve dünya ile iletişim kurabileceği bir yere naklinin sağlanması talebiyle bir haftalık açlık grevi yapmaları nedeniyle haklarında Kırıkkale Cumhuriyet Başsavcılığı "suç ve suçluyu övmek" fiilinden soruşturma başlatmıştır. Hükümlüler 5 Aralık 2007 tarihinde ifade vermişlerdir. Ayrıca hükümlüler hakkında açlık grevi nedeniyle cezaevi idaresince disiplin cezası verilmiştir.

Kocaeli Gebze M Tipi Cezaevi

29 Kasım 2007 tarihli bir habere göre son bir yıldır Gebze M Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Ayten Öztürk, keyfi üst araması uygulamalarının işkenceye dönüştürüldüğünü dile getirdi. Kıyafetlerinin çıkarılmak istenmesine karşı koyan tutsaklar hakkında ise çeşitli disiplin cezaları verildiğini aktardı.

Kocaeli Kandıra F Tipi Cezaevi

Kurban Bayramı'nda PKK davasından müebbet hapis cezası almış hükümlü Nasrullah Kuran ile annesi Kadriye Kuran'ın (56) telefon görüşmesi Kürtçe konuştukları gerekçesiyle yarıda kesildi.

Nisan 2007'de cezaevindeki 30 PKK'lı tutuklu ya ise, Adalet Bakanlığı'na gönderdikleri dilekçelerde "Sayın Öcalan" ibaresini kullandıkları için, 480 günlük görüş ve 80 günlük telefonla görüşme yasağı cezası verildi. Ayrıca, Nusretin Kuran, Nurettin Adamış, Ramazan Kortak, Nevzat Öztürk ve Şaban Soruhan adlı PKK'lı tutuklulara Adalet Bakanlığı'na yazılan dilekçe nedeniyle görüş ve telefon yasağının yanı sıra hücre cezasının da verildiği aktarıldı. Aileleri aracılığı ile açıklama yapan PKK'lı tutuklular, söz konusu uygulamalar ile tutuklu ve hükümlülerin iradesizleştirilmek istendiğine dikkat çektiler.

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink suikastı davasının 1 Ekim 2007'deki 2. duruşmasında yargılanan tutuklu sanıkları getiren cezaevi aracın üzerindeki, "Ya sev ya terk et" yazısı dikkat çekti. Tutuklu sanıkları getiren 06 AG 6063 plakalı cezaevi aracının önündeki 'Ya sev ya terk et' yazılı etiket dikkat çekti. Habercilerin yazıyı görüntülemesi üzerine polis, yazıyı bantladı. Aracın Kocaeli F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na ait olması nedeniyle, Kocaeli Cumhuriyet Başsavcısı Hüseyin Canan adli ve idarî soruşturma başlatıldığını açıkladı.

Kocaeli Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi

16 Şubat 2007

TAYAD Ocak-Şubat 2007 Raporu'nda, 16 Şubat 2007 günü 15:45'te avukat görüşüne çıkan Mehmet Sağlık, görüş bitiminde kendisine 2 kere dayatılan detektörle aramaya itiraz ettiği için kalabalık bir gardiyan grubunun saldırısına uğrayarak, yerlerde sürüklenip müşahede odasına konulduğu ve özellikle kafasına sert bir cisimle defalarca vurulduğu ileri sürüldü. Rapora göre, olaydan 2 saat sonra aynı odayı paylaştığı Taner Korkmaz ve Gökhan Gündüz'ün ısrarları sonucu revire çıkan Mehmet Sağlık'ın muayenesinde gözle görülen kan, çürükler ve ezikler revir doktoru tarafından önemli bulunmayıp, herhangi bir müdahale

yapılmadan geri gönderilmiştir. Gökhan Gündüz, Taner Korkmaz ve Mehmet Sağlık işkence emrini verenler, işkenceye -cezaevi doktoru dahil- katılanlar hakkında suç duyurusunda bulundu.

9 Nisan 2007

İHD Batman Şubesi'ne başvuran İzzettin Rüzgar, Kocaeli Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan oğlu Abdullah Rüzgar ile yaptığı telefon görüşmesinde Kürtçe konuştuğu için telefonun kesildiğini belirtti. Baba Rüzgar, "Telefonda Kürtçe konuşunca telefon kesildi. Bir aydır telefonla da görüşemiyoruz. Türkçe bilmiyorum. Artık Türkçe bilmemek suç mu oldu?" diye sordu.

Kocaeli Kandıra 2 Nolu F Tipi Cezaevi

30 Haziran 2007 tarihinde İHD'ye gelerek başvuruda bulunan Allehedin Koçuk, akrabası Hüseyin Koçuk'un Kandıra 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunduğunu, Hüseyin Koçuk'a cezaevi idaresi tarafından çeşitli tarihlerde iletişim ve hücre cezası verildiğini, kendisi Kürt olan Hüseyin Koçuk'un kendi ana iliyle görüşemediğini, gardiyanların ziyaret saatinde Kürtçe konuşmayı engellediğini, son olarak 21.06.2007 tarihinde bir aylık hücre cezasına çarptırıldığını, açık görüşlerin zaten engellendiğini, buna bağlı olarak da şimdi de kapalı görüşlerin engellendiğini, tüm bu baskıların keyfi olarak uygulandığını belirterek derneğimize hukuki yardım talebinde bulunmuştur.

İstanbul Bayrampaşa ve Metris Cezaevleri

İstanbul Çatalca'daki Aziz Nesin Vakfı'nda 14 yaşındaki bir kıza tecavüz ettikleri iddiasıyla 8 Ocak'ta gözaltına alınan ve 10 Ocak'ta çıkarıldıkları Çatalca Adliyesi'nde nöbetçi mahkeme tarafından tutuklanan biri 18 yaşından küçük iki kişiden reşit olanı Metris Cezaevi'ne, 18 yaşından küçük olan diğeri ise Bayrampaşa Cezaevi'ne konuldu. Adli Tıp'ın tecavüz bulgusuna rastlanmadığı yönündeki raporu üzerine söz konusu kişiler 13 Ocak gecesi Çatalca Sulh Ceza Mahkemesi tarafından serbest bırakıldı. ,bir açıklama yapan Aziz Nesin Vakfı yöneticisi Prof. Dr. Ali Nesin, zanlılara görevliler tarafından kötü muamele edildiğini savundu. Gözaltı ve tutuklanma sürecinde jandarmanın uygarca, insan ve çocuk haklarına saygılı bir biçimde davrandığını anlatan Nesin, ancak cezaevinde durumun değiştiğine dikkat çekti. Nesin,

Metris Cezaevi'nden çıkan gencin hem dışarıda görev yapan askerlerden, hem de içerideki gardiyanlardan dayak yediğini; Bayrampaşa Cezaevi'nden serbest bırakılan çocuğun ise bir gardiyan ve tutuklular tarafından dövülmesi sonucu psikolojik durumunun bozuk olduğunu söyledi.

Nesin, gençlerin iddialarını şöyle aktardı: "Metris Cezaevi'nde kalan çocuğumuz, sürekli dövüldüğünü, aşağılandığını, korkutulduğunu, koğuş ağasına teslim edildiğini, yerde battaniye üstünde yatırıldığını söylüyor. Koğuş ağası, çocuğumuzdan haftada 50 milyon istemiş ve 'Sen de nasıl olsa eroin içeceksin' demiş. Bu çocuğumuzun bacağında yediği tekmelerden kalan izler ve başında bir şiş var" dedi. 18 yaşından küçük çocuğun Bayrampaşa Cezaevi'nden bırakıldığını ve annesinin aldığı ifade eden Nesin, çocuğun yürümekte ve konuşmakta zorlandığını anlattı. Çocuğun bir gardiyan tarafından falakaya yatırıldığını söylediğini kaydeden Nesin, ayrıca çırılçplak soyup plastik borularla dövüldüğünü belirtti. Çocuğun "tecavüzçüler koğuşuna gönderilmek" ve "tecavüz edilmekle" tehdit edildiğini anlatan Nesin, çocuğun dişlerinin kenetlendiğini, konuşmadığını ifade ederek "gardiyanı görürse tanıyacağını" söyledi. Annesinin ifadesine göre bütün gece annesine sarılarak yatmış" dedi.

İncelemeler sonucu kesin Adli Tıp raporunda herhangi bir tecavüz bulgusuna rastlanmadığının kaydedildiğine dikkat çeken Nesin şöyle konuştu: "Yalan haberleri yayan ve yayımlayanların peşini bırakmayacağız. Köy Enstitüleri de 'Fuhuş var' iddiasıyla kapatılmıştı. Aynı senaryonun tekrarlanmasına izin vermeyeceğiz".

İstanbul Ümraniye Cezaevi

Avukat Eren Keskin'e, İstanbul Ümraniye Cezaevi'nde tutuklu Zeki Özhan tarafından Kasım 2007'de gönderilen ve üstünde "Görül-müştür" damgası bulunan bir mektupta tehdit içeren ifadeler yer aldı: "Öncelikle vatanımız sağ olsun avukat hanım hangi bayrağa selam verdiğiniz belli değil, siz gene Türk bayrağına selam verin, hepimiz türküz (AMİN). Senide uyarıda bulunuyorum duruşmalara girmeyeceksin, davayı koşturmayacaksın, kime destek vereceğini bileceksin, hangi davayı dediğimi biliyorsun, dışarıdaki abimizin üstüne fazla gitmeyeceksin, böyle konular seni aşar vede

avukatlığın biter ALLAHA EMANET OL." Keskin tehdit mektubu üzerine şunları söyledi: "Cezaevinde en ufak bir şeye bile dikkat ediyorlar. Okuma komisyonları var. Onlar okurlar. Onlara göre suç unsuru içermeyen mektupları da postaya veririler. Burada açık tehdit var. Okunmuştur damgası var. İnanılmaz. Hem de bir avukata yapılıyor. Kürtçe ifade kullanılan mektuplara el koyuyorlar. O kadar sıkı denetim var. Buradan böyle bir mektubun çıkması çok ilginç".

Tehdit mektubunda belirtilen bir davayı üstlenmediğini de vurgulayan Keskin, "Eskiden çok ciddiye almıyorduk ama ciddiye almak gerekiyor. Hedef saptırma da olabilir. İşkence, gözaltında ölüm dosyalarım var, ama dışarıdaki bir 'abinin' olduğu ağır cezalı bir dosyam yok. Akla her şey geliyor. Cezaevinden geliyor havası verilmek istenmiş de olabilir" dedi. Eren Keskin suç duyurusunda bulundu.

Bergama M Tipi Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

21 Ocak 2007

21 Ocak 2007'de saat 15.00 sıralarında 365 kişinin kaldığı Bergama M Tipi Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndaki tutuklu ve hükümlü çocuklardan yaklaşık 60'ı isyan çıkardı. Yargılandıkları davaların temyiz sonuçlarının geç gelmesini bahane eden çocuk hükümlüler, cezaevinin çatısına çıktı. Çocuk isyancılar, çatıdaki kiremitleri cezaevi bahçesindeki araçların üzerine atarak zarar verdi, bazı camlar da kırıldı. Jandarma cezaevi bahçesinde konuşlandırılırken, polis de tel örgülerin dışında önlem aldı. Ambulans ve itfaiye araçları da cezaevine sevk edildi.

İsyan üzerine Bergama Kaymakamı Hüseyin Eren, Başsavcı Bayram Eray ve İlçe Emniyet Müdürü Osman Aral da cezaevine gelerek, Kurum Müdürü Adem Çakmak ile birlikte çocuk tutuklu ve hükümlülerle görüşüp ikna etmeye çalıştı. Yaklaşık 7 saat süren isyan saat 22.00 sıralarında sona erdi.

Cezaevi araçlarının zarar gördüğü isyan sırasında ikisi çocuk hükümlü 3'ü infaz koruma memuru toplam 5 kişi, atılan kiremit ve cam parçalarıyla hafif yaralandı. Yaralılar Bergama Devlet Hastanesi'ndeki tedavilerinin ardından taburcu edildi.

Başsavcı Bayram Eray, temyize gönderilen dava dosyalarının geç gelmesi gerekçe gösterilerek çıkarılan isyanla ilgili soruşturma başlatıldığını belirtti. İlk etapta, olaylara karıştıkları belirlenen 32 kişinin başka bir ceza infaz kurumuna nakledileceği, hasar tespitinin yapılıp, ardından onarıma başlanacağı belirtildi. Soruşturmanın sürdürüldüğü bildirildi.

5 Şubat 2007

İzmir Bergama M Tipi Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndaki 6 hükümlü, arkadaşlarının başka cezaevlerine gönderilmelerini protesto gerekçesiyle çatıya çıktı. Bergama Cumhuriyet Başsavcısı Bayram Eray, C-10 koğuşundaki 6 çocuğun, koğuştaki battaniyeleri ateşe verdikten sonra bahçe kapı kilidini kırarak çatıya çıktıklarını söyledi. Çocukların çatıda herhangi bir olay çıkarmadan inip koğuşlarına girdiklerini belirten Eray, gazetecilerin, "Çatıya çıkan hükümlüleri başka cezaevlerine sevk edecek misiniz?" sorusuna, "Şu anda böyle bir şey düşünmüyoruz" yanıtını verdi.

Haziran-Temmuz 2007

İzmir Bergama M Tipi Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndaki 5 tutuklu gencin, boğazına jilet dayayarak bir tutuklu çocuğa 3 gün boyunca tecavüz ettiği iddia edildi. Hırsızlıktan tutuklu 15 yaşındaki M.G.'ye tecavüz ettikleri iddia edilen tutuklu 5 genç hakkında, "çocuğun cinsel istismarı" suçundan 21'er yıl hapis cezası istemiyle dava açıldı.

İlk tecavüz olayı 8 Haziran 2007'de B-6 koğuşunda meydana geldi. İddiaya göre, M.G.'ye, aynı koğuşta kalan M.Ç. (16), D.K. (16), M.U. (16) ve O.B. (17) ile E.A. (16) tecavüz etti. Sanıkların, M.G.'ye hakaret edip ellerini ve ayaklarını koğuştaki ranzaya bağladıkları, jileti boğazına dayayarak, sırayla 3 gün boyunca ırzına geçtikleri öne sürüldü. 5 gencin, ayrıca M.G.'nin vücudunda sigara söndürüp işkence yaptıkları da belirtildi.

Tecavüz skandalı, M.G.'nin yaşadıklarını cezaevi yönetimine anlatmasıyla ortaya çıktı. Adli tıp muayenesinde, M.G.'nin defalarca tecavüze uğradığı, ayrıca vücudunda sigara söndürüldüğü anlaşıldı. DNA için kan örnekleri de alındı. Sanıklardan D.K. ve E.A. suçlamaları kabul etti. Beş sanık sevk edildikleri Bergama Adliyesi'nde, nöbetçi sulh ceza mahkemesi tarafından bu suçtan da tutuklandı.

İzmir Buca Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi

12 Ocak 2007 tarihli bir habere göre, İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu'nun 2006 yılı Raporu'na ve Çağdaş Hukukçular Derneği İzmir Şubesi'nin raporlarına da yansıyan İzmir Kırıklar F Tipi Cezaevi'ndeki 31 mahkûma domuz bağıyla işkence yapıldığı ve "Ani Müdahale Mangası" adı verilen görevlilerce dövüldükleri iddiası üzerine İzmir Cumhuriyet Savcılığı tarafından soruşturma başlatıldı.

Cezaevinde kalan 13 tutukluya, Adalet Bakanlığı'na gönderdikleri dilekçelerde Abdullah Öcalan'a "Sayın" diye hitap ettikleri gerekçesiyle 1 ay tüm etkinliklerden men cezası verildi. Cezaevindeki tutuklular, 8 ve 12 Mart tarihlerinde Abdullah Öcalan'ın zehirlenmesi açıklamalarına ilişkin Adalet Bakanlığı'na dilekçe gönderdi. Dilekçelerinde "Sayın Öcalan" ifadesini kullanan Gürkan Demir, Mashar Güler, Mustafa Ağççek, İlyas Bostan, Nurullah İpek, Fırat Esmez, Adnan Ağdebe, Serdar Taşkın, Erdal Taş, Heybetullah Akkurt, Osman Demir, Mehmet Kılış ve Mehmet Emin Karatay'a, cezaevi idaresi tarafından disiplin cezası verildi. Cezaevi idaresinin 2007/19 numaralı kararı ile 16 Mart günü verilen cezaya göre, tutuklular 1 ay boyunca tüm etkinliklerden men edilecek.

6 Ekim 2007

Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Özgür Halk Dergisi İzmir çalışanı Emrullah Aslan'ın alçıdaki ameliyatlı kolu, askerlerin kelepçe takma konusundaki ısrarı nedeniyle tedavi edilemiyor. Anne Rabia Aslan, oğlunun alçıda olan ameliyatlı koluna kelepçe takmayı reddettiği için hastaneye götürülmediğini, gerekli tedavi yapılmadığı için de oğlunun kolunun kesilme riskinin bulunduğunu söyledi. İzmir'de 20 Mart'ta 'örgüte üye olmak' ve 'örgüt propagandası yapmak' iddiasıyla tutuklanarak Kırıklar F Tipi Cezaevi'ne konulan Özgür Halk Dergisi çalışanı Emrullah Aslan'ın ameliyat edilen alçılı kolu, tedavisi yapılmadığı için kangren olmayla karşı karşıya. Oğlunun yaralı koluna kelepçe takmayı reddettiği için hastaneye götürülmediğini belirten Rabia Aslan, "Oğlumun bir an önce alçısı çözülmezse kolunu kesecekler. Komutan koluna kelepçe vurmadığı için oğluma hakaretler ederek 'Sen teröristsin. Senin ellerini kelepçelemeden götürmem' demiş. Oğlumu ve

başka arkadaşını ring aracından indirdikten sonra gardiyanlar dövmüş. İki haftadır aynı uygulamalar var, oğluma işkence ediyorlar" dedi. Oğlunun çıplak ayaklarla görüşe getirildiğini vurgulayan Aslan, "Oğlum beton zemin üzerinde yalın ayak dolaşıyordu. İnsanın düşmanı bile bu duruma dayanmaz. Ayaklarında ne ayakkabı, ne terlik, ne de çorap var. Ne yapalım devletin bu zulmüne karşı bilmiyorum ki. Bizler de insanız ama bunların yaptıkları insani değil. Onların hallerini görünce tansiyonum yükseldi, kalbim duracaktı nerdeyse" dedi. Türkçe bilmediği için Kürtçe konuşmak zorunda kaldığını, Kürtçe konuştuğu zaman da görüşe girmesine izin verilmediğini ifade eden anne Aslan, artık bu zulme son verilmesini istedi. Avukat Nezahat Paşa Bayraktar da cezaevlerinde yaşanan sorunlara dikkat çekerek, son dönemlerde baskıların arttığını vurguladı. Emrullah Aslan'ın bilinçli bir şekilde tedavi ettirilmediğini ifade eden Bayraktar, "Cezaevindeki doktor hasta olan tutukluları hastaneye sevk etmiyor. Çünkü hastaneye sevk edilmesi durumunda rapor alacak olan tutukluların gardiyanlar hakkında davacı olmasını önlemek istiyorlar" dedi. Bayraktar, gardiyanların baskıları nedeniyle tutukluların TBMM İnsan Hakları Komisyonu, İHD ve ÇHD'ye başvurduğunu kaydetti.

1 Kasım 2007'de yayınlanan bir habere göre, İnsan Hakları Derneği (İHD) İzmir Şubesi'ne başvuruda bulunan tutuklu ve hükümlü yakınları, Buca Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan adli tutukluların, siyasî tutukluların sürekli taciz ettiğini belirterek, gerekli girişimlerin yapılmasını istedi.

Ailelerin verdiği bilgiye göre; cezaevinde siyasî tutuklularla koşulları yan yana olan adli tutuklular, tehdit, hakaret ve küfür içerikli notlar atıyor. Siyasî tutuklular, notları idareye bildirecek, gerekli önlemler alınmasını istedi. Ayrıca aileler, ortak kullanım alanı ve kurslara çıkan siyasî tutuklulara eşlik eden gardiyanların koruma kalkanı ve özel bir kıyafet giydiğini aktardı. Siyasî tutukluların gardiyanlara, "neden böyle giyindiniz?" şeklindeki sorusuna da, "adli tutuklular bugünlerde size saldırabilir. Biz önlem olsun diye böyle giyiniyoruz" şeklinde yanıt verildiğini kaydeden aileler, çocuklarının can güvenliği için gerekli tedbirlerin alınmasını istedi.

Haberde son günlerde *Azadiya Welat* Gazetesi'nin 1 Nolu F tipindeki siyasî tutuklulara verilmediği bilgisi de yer aldı.

İHD MYK Üyesi Ege Bölge Temsilcisi Necla Şengül, "Son dönemlerde [Buca Kırıklar] 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nden bu yönü aile başvuruları almaktayız. Biz İHD olarak, cezaevi savcılığı ve adalet bakanlığına konuyla ilgili bilgi almak üzere başvurularımızı yapacağız. Cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerin can güvenliği konusunda endişeliyiz" diye konuştu.

Adli tutukluların tutumunu ciddiye alan idarenin gardiyanlara özel kıyafetler giydirdiğini ifade eden Şengül, "Gardiyanlara özel kıyafet giydirilerek dolaştırılıyor. Tutuklu ve hükümlüler bu kalkanlar eşliğinde kurslara ve ortak kullanım alanlarına çıkarılıyor. Cezaevi idaresi, tutuklu ve hükümlülerin can güvenliğinden sorumludur" dedi.

Adli ve çete suçlularının başka koşullara alınmasını isteyen Şengül, "Adli ve çete suçluları cezaevinde ellerini kollarını sallayarak geziyorlar mı? Bildiğimiz kadarıyla siyasî tutuklu ve hükümlüler ortak kullanım alanlarına çıkarken bile ciddi sıkıntılar yaşarken bu yönlü çete suçlarından gelebilecek saldırılara karşı bu yönlü bir koruma ihtiyacı duyulması endişe vericidir" şeklinde konuştu.

30 Kasım 2007 tarihli bir habere göre, İzmir'in Buca İlçesi'nde bulunan Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan siyasî tutuklu ve hükümlülerin, açlık grevi yaptıkları gerekçesi ile çeşitli disiplin cezalarına çarptırıldı. Cezaevi idaresi tutuklu ve hükümlülere 3 ay açık görüş, bir ay da sosyal faaliyetlerden ve mektuptan men cezası verdi.

Kocaeli Gebze M Tipi Cezaevi

Güneydoğu'daki çatışmaların şiddetlendiği Ekim ayı içinde Gebze M Tipi Cezaevi'ndeki siyasî kadın tutuklular taciz edildi. Tutuklular idareye başvurduğunda, "olabilir onların yaptığı da meşru" yanıtını aldıkları öne sürüldü.

Malatya Cezaevi

8 Şubat 2007 tarihinde İHD'ye başvuruda bulunan Eyüphan Başar, başvurusunda "Ma-

latya Cezaevi'nde bulunan Gülmisal Deniz Başar ve arkadaşları, Behiç Aşçı'nın ölüm orucuna ara verdiği gün halay çekip türkü söylemişler. Cezaevi idaresi gereksiz yere halay çekip slogan atmaktan soruşturma açmış, savunmaları alınmış ceza alma kaygıları var" olduğunu belirterek İHD'den kamuoyu oluşturulmasını talep etmiştir.

Muğla E Tipi Cezaevi

26 Nisan 2007'de Muğla E Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan 16 yaşındaki H.D.'ye, koğuş arkadaşlarının 15 gün boyunca işkence ettiği ortaya çıktı. Tecavüze uğrayan, cinsel organından iple bağlanıp yerlerde sürüklenen gencin yaşadığı kâbus, hastaneye kaldırılması ve İnsan Hakları Kurulu üyesi doktorun durumu farketmesiyle ortaya çıktı. H.D.'nin koğuşu değiştirilirken, akıl almaz işkenceye seyirci kalan cezaevi görevlileri hakkında soruşturma başlatıldı.

4 aydır Muğla E Tipi Cezaevi'nde kendisi de tecavüz suçlamasıyla yatan H.D. Şubat ayında fenalaşınca ambulansla Muğla Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı, tutuklunun düşerek yaralandığı söylendi. Burada, acil serviste görevli olan İnsan Hakları Kurulu Üyesi Dr. Naki Bulut, gence ilk müdahaleyi yaptı. Muayenede H.D.'nin tecavüze uğradığı, kaburgalarının kırıldığı, vücudunun değişik yerlerinin ısırıldığı, ciğerlerinde yırtık olduğu saptandı. H.D., düşmediğini, cezaevinde aynı koğuşta kaldığı kişiler tarafından işkence gördüğünü söyledi. Dr. Bulut, İnsan Hakları Kurulu Üyesi olduğunu belirtip H.D.'ye "Kurula başvurmak ister misin" diye sordu, "evet" yanıtı aldı.

Muğla İl İnsan Hakları Kurulu, tecavüz ve işkenceyi ortaya koyan raporla birlikte cezaevi yönetimi ve savcılığa durumu bildirdi. Kurul içinde oluşturulan komisyon, Adalet Bakanlığı'nın izniyle cezaevinde ve olayın meydana geldiği koğuşta inceleme yaptı. Savcılık idari soruşturma başlattı. H.D.'nin koğuşu değiştirildi ve psikolojik destek sağlandı. Muğla İl İnsan Hakları Kurulu'nun incelemesinin ardından B.M. adli mahkûm da cezaevinde hak ihlalleri olduğu gerekçesiyle kurula başvurdu. Muğla E Tipi Cezaevi'nin fiziki olarak yetersizliğine de dikkat çeken Necati Demirel, 520 kişi kapasiteli cezaevinde 750 kişinin kaldığını vurguladı, "Kapasitenin çok üstünde insan kalıyor. Bu da olumsuz durumlar ortaya çıkarıyor" dedi.

Sakarya Ferizli L Tipi Cezaevi

11 Şubat 2007 tarihinde İHD'ye gelerek yazılı başvuruda bulunan Nizamettin Akbay "Sakarya Ferizli L tipi cezaevinde bulunan Okan Akbay'm akrabası olduğunu, Oktay Akbay'ın bir yıldır ceza evinde olduğunu, mahkeme tarafından 10 yıl hapis cezası verildiğini, 10.02.2007 tarihinde saat 11:00'de cezaevi müdürünün emriyle koğuştan alınıp müdür odasında gardiyan ve müdür tarafından bir saat boyunca dövüldüğünü, müdürün konuyla ilgili şikâyet mektuplarını ilgili yerlere iletmeyerek imha ettiğini" belirterek derneğimizden hukuki yardım talebinde bulunmuştur.

Silifke (Mersin) M Tipi Cezaevi

"PKK'nin bombacısı olduğu" iddiasıyla Adana'da 3 ay önce gözaltına alınan Ayfer Ayçiçek, çıkarıldığı mahkemece "örgüt üyesi olduğu" ve "patlayıcı madde bulundurduğu" gerekçesiyle tutuklanarak Silifke M Tipi Cezaevi'ne konulan Ayçiçek, tutuklandığı günden beridir tek kişilik hücrede tutuluyor. Tüm girişimlere rağmen kızının hücrede tutulduğunu belirten baba Halil Ayçiçek, kızının haftalık görüş sırasında cezavinde yaşadıklarını tek tek kendisine aktardığını belirtti. Ayçiçek, kızı Ayfer'in anlatımlarını şöyle aktardı: "Üç aydan beri tek kişilik hücrede ağır koşullarında tutuluyor. Gardiyanlar ve zaman zaman aramaya giden askerler tarafından kendisine işkenceye varan düzeyde hakaretlerde bulunuluyormuş. Gardiyanlar kızıma 'Sen polisler bilgi verirsen senin hücrede kalmana izin vermezler' diyerek psikolojik baskılar yapıyorlarmış. İçeriğini okutmadıkları bazı dosyaları kızıma zorla imzalatıyorlarmış. Duruşması olmadığı halde iki defa Adana Adliyesi'ne getirilmiş ve gidış-gilişler sırasında küfür ve hakaretlere maruz kalmış. Bu uygulamaların yanı sıra kızımın kaldığı hücrenin suyu cezaevi idaresi tarafından 10 gündür kesilmiş ve havalandırma hakkı kaldırılmış".

Kızının siyasî tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu bir cezaevine geçirilmesi için yaptıkları tüm girişimlerin sonuçsuz kaldığını belirten baba Ayçiçek, İHD Adana Şubesi'ne başvurarak, kızının cezaevi koşullarının düzeltilmesi için yardım istedi. Başvuruyu değerlendiren İHD Adana Şube Başkanı Ethem Açıkalm ise, "bir tutuklu hiçbir gerekçe ile hücrede tutulamaz. Eğer bir tutuklu hücrede tutuluyorsa,

bunun amacı tutuklu bulunan kişinin kişiliğinin leştirilmesi ve itirafçılığa zorlanmasıdır. Bu amaçla Ayfer Ayçiçek, yaklaşık üç aydır hücrede tutuluyor. Yargılandığı yerde tutuklu olması gereken Ayçiçek, hukuk dışı bir uygulama il sınırı dışında bulunan bir cezaevinde ve hücrede tutuluyor. Oysa Ayçiçek'in Adana'da davaları devam eden tüm tutuklular gibi Kürkçüler Cezaevi'nde tutulması gerekiyor. Bu hukuk dışı uygulamanın son bulması için daha önce Adalet Bakanlığı'na müracaat etmiştik; ama hala bir cevap almış değiliz. Ailenin bize yapmış olduğu başvuru ile yine Adalet Bakanlığı'na başvuru yapacağız. Eğer bu başvuru dikkate alınmaz ise biz aileye hakkını arama noktasında uluslararası kurumlar ile ilişkiye girmesi için yardımcı olacağız" dedi.

Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi

21 Ağustos 2007'de yayımlanan bir habere göre, Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlüler, cezaevindeki keyfi uygulamaları görüşe çıkmayarak protesto etti. Tutuklu ve hükümlüler, Adalet Bakanlığı'nın genelgesinde 10 saatlik ortak alan kullanım süresinin 45 dakika uygulanmasını, kurs ve hobi çalışmalarını ile kültürel etkinliklerin çok sınırlı olmasını, ayda 4 gün 10 dakika olan telefon hakkının ayda 3 gün 10 dakika olarak kısıtlanmasını, açık görüş bahanesiyle 1 hafta telefon yasağı getirilmesini, tüm etkinliklerin perşembe günlerine denk getirilmesini, genel arama gerekçesiyle cezaevinde keyfi uygulamaların yapılmasını protesto amacıyla aileleriyle yapacakları görüşmeleri boykot ederek görüşe çıkmadı. Görüş boykotu nedeniyle cezaevi önüne gelen yaklaşık 80 tutuklu ve hükümlü yakını ise sık sık, "Baskılar bizi yıldıramaz" şeklinde slogan atarak tutuklu ve hükümlülerinin eylemine dışarıdan destek verdi. İHD Siirt Şube Başkanı Vetha Aydın ve Botan Kültür ve Sanat Merkezi (BKSM) Başkanı Abdullah Gürgen, cezaevine gelerek konuya ilişkin cezaevi yetkilileri ile görüştü. Aydın, yetkililerin keyfi uygulamada bulunmadıklarını söylediğini aktardı.

10 Ekim 2007

130 PKK'lı tutuklunun ve hükümlünün kaldığı Siirt E Tipi Cezaevi'nden mektup yazan Hasan Göksungur, cezaevinde karşılaştıkları uygulamaları anlattı. Göksungur mektubunda tutukluların sağlık sorunlarının giderek arttığını, koşulların çok kalabalık tutularak nefes alamaz

hale getirildiklerini, Kürtçe bilen personele rağmen Kürtçe yayınlarda sayfa başına 60 YTL çeviri parası istendiğini duyurdu.

Siirt E Tipi Cezaevi'nden mektup yazan Hasan Göksungur, cezaevinde yaşadıkları sıkıntıları anlattı. Mektubunda "Her sabah saat 05-06 sıralarında helikopterlerin cezaevi üzerinden, savaş bölgelerine gidiş-gelişlerinden bahsetmeyeceğim. Bu bile dayatılmak istenenin, yapılanların ne kadar geniş boyutlu, iç içe, girift şekilde olduğunu gösterir" ifadelerine yer veren Göksungur, Adalet Bakanlığı ve TBMM tarafından yayınlanan genelgeler ve yasaların cezaevine yansımalarının farklı olduğunu vurguladı. Tutuklu ve hükümlülerin aleyhine olan yasa ve uygulamaların hayata geçirildiğini, lehine olanların hayata geçirilmediğini kaydeden Göksungur, mektubunda şu çarpıcı bilgileri verdi:

"Daha önceleri sohbet hakkı 5 saatti. Daha sonra Avukat Behiç Aşçı'nın ölüm orucu eylemini sona erdirebilmek amacıyla 10 saate çıkarılmıştı. Burada ise ne 5 saat ne de 10 saat hiçbir şekilde uygulanmadı. Oysa genelgelerle netleşmesine rağmen bu böyle... Haftada 60 arkadaşımızı 45 dakika sohbete götürüyorlar. Kasıtlı olarak telefon, spor, atölye aynı güne denk getiriliyor. Mahkûm birini tercih ederken, diğerinden mahrum kalıyor. Sosyal etkinlik sosyal eziyete dönüşüyor. Ayda bir açık görüş bahane edilerek sosyal faaliyetler askıya alınıyor. Genel aramalar çoğu zaman, sosyal etkinliğin sözde olduğu gün olan perşembeye denk getiriliyor. Genel arama olunca da zaten kısıtlı olan sosyal etkinlikler rafa kaldırılıyor. Her birimiz aynı anda ancak bir saat ya sohbete çıkıyoruz ya da çıkmıyoruz. Yine ayda bir kez de açık görüş bahanesiyle telefona çıkarılmıyoruz."

Cezaevinde yaşanan sağlık sorunlarına da değinen Göksungur, mektubuna şöyle devam etti: "Sağlık sorunlarımız ise başka bir dert. Kalp, mide-bağırsak sorunları, hipertansiyon, şeker vb. hastalıkları olan arkadaşlarımız var. Koşullar çok kalabalık sayıda tutuluyor. Adeta daracak bir yerde nefes alacak alanımız yok. Sayının çokluğu hijyenik sorun yaratıyor. Hijyenik ortam için temizlik malzemesinin verilmemesi de ayrı bir sorun. Diyet uygulaması uygun görülen arkadaşlarımıza ayda bir, o da iki-üç adet sadece sebze veriliyor. Yaz sıcaklığı ile derece 40'ı bulduğunda, hastaneye giden

ringteki sıcaklık 45 derecenin üstüne çıkıyor. Bu durumda kalp rahatsızlığı olan arkadaşlarımızın zorlandığını ayrıca belirtmek istiyorum. Öyle ki, en son yazın bir arkadaşımız ringte kalp krizi geçirdi. Hastanelere gidiş-gelişlerde yaşanan sıkıntılar, hastalıkları daha da derinleştiriyor. Cezaevinin düzenli bir doktoru yok. Bu da başlı başına bir sorun oluyor."

Cezaevi birinci müdürü her değiştiğinde, yeni uygulamalarla karşı karşıya kaldıklarını kaydeden Hasan Göksungur, "Her gelen, gidene adeta aratıyor. Örneğin şimdi F Tipi'nde üç kişinin bir arada kaldığı koşulları, burada 10-15 kişinin kaldığı koşullara dayatıyorlar. Koğuş içinde sosyal-pratik alanı daraltan yaklaşımlar da mevcut. Ayrıca gerginliği daha da tırmandırmak istemelerinden kaynaklı olacak ki, 2008 yılı daha gelmeden telefon ve görüşlerde "Kürtçe konuşma yasak olacak" deniliyor. Bu da yasa ve genelgelere dayandırılmak isteniyor. Hangi yasa, bir insanın anadilinden daha kutsal olabilir ki? Kürtçe bilen birçok personel olmasına rağmen sayfa başına 60 YTL çeviri parası isteniyor bizden. Aslında amaç, Kürtçe yazmamızı engellemek. Böylesi bir uygulama, ırkçılık değilse nedir?" dedi.

Göksungur, cezaevinde yaşanan ilginç kaçak elektrik hattından dolayı tutuklulara disiplin cezası verildiğini belirterek, şu çarpıcı bilgilere yer verdi: "Beş ay önce yeni bir koğuş açıldı. Öncesinde orada kalan biri, gizlice kaçak bir elektrik hattı çekmiş. Koğuşa yeni konulan bizim arkadaşların bundan haberi yok. Kaçak elektrik hattı daha sonra tespit edilmiş ve orada kalan yedi arkadaşımıza 'Bir hafta hücre hapsi ve altı ay ziyaretten men cezası' verildi. Oysa daha önce orada tek başına kalan şahıs, hattı ben çektim demesine rağmen. Zaten arkadaşlarımıza verilen disiplin cezasında şöyle deniliyor: Her ne kadar diğerlerinin haberi olmadan kaçak elektrik hattı çekilmişse de, onlar da yararlanmıştı..."

Tekirdağ F Tipi Cezaevi

23 Mart 2007

Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği (TUYAB) 23 Mart 2007'de, Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde tutuklulara verilen bir yıllık görüş ve mektup cezasına ilişkin basın toplantısı yaptı.

Açıklamayı yapan tutuklu yakınlarından Sezamis Horuz, Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde

yılbaşından evvel yüzlerce tutsağa verilen uzun süreli mektup yasaklarına ek olarak şimdi de ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasını vermeye başladıklarını ifade etti. TUYAB olarak, Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde 3 aydan 6 aya kadar hatta daha fazla süreli olan görüş yasaklarıyla ilgili Tekirdağ Cumhuriyet Savcılığı'na başvurduklarını belirten Horuz "Polis ne kadar engellemeye çalışırsa çalışsın biz yakınlarımızın yanında ve onların mücadelesini daha güçlü bir şekilde vermeye devam edeceğiz" şeklinde konuştu.

30 Mart 2007 tarihli bir habere göre, Tekirdağ 1 ve 2 Nolu F Tipi Cezaevlerinde Abdullah Öcalan'ın zehirlenmesini protesto etmek için üç gün açlık grevi yapan Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'ndeki 55 PKK'lı ile 2 Nolu F Tipi Cezaevi'ndeki 120 PKK'lıya 3 ay görüşe çıkmama ve mektuplaşmama cezası verildi. Yakınlarından alınan bilgiye göre, tutukluların ortak kullanım alanında kalma süresini 10 saate çıkaran Adalet Bakanlığı genelgesi de, cezaevi idaresi tarafından uygulanmıyor. Haklarında hiçbir şekilde ceza verilmemiş olan tutuklulara da keyfi olarak görüş ve mektuplaşma yasağı verildiğini ifade eden tutuklu yakınları, cezaevi idaresinin cezaevinin sularını da kasıtlı olarak kestiğini söylediler. Cezaevine Kürtçe kitapların alınmadığını ifade eden aileler, cezaevi idaresinin bu duruma gerekçe olarak da cezaevi personelinin Kürtçe bilmemesini gösterdiği ifade edildi.

7 Eylül 2007

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde PKK davasından yatan tutuklulara infaz koruma memurlarınca işkence yapıldığı belirtildi. Cezaevinde kalan PKK'lı tutukluların hücrelerinin infaz koruma memurlarınca basılarak dövüldüğü kaydedildi. Geçen hafta Bayrampaşa Cezaevi'nden buraya nakledilen 8 tutukluya işkence yapan gardiyanlara tepki gösteren diğer tutuklulara da işkence edildiği bildirildi. Yaklaşık 15 gardiyanın 7 Eylül günü tutuklu Ramazan Kaya ve 2 arkadaşının kaldığı hücreyi bastığını ve 3 tutukluya işkence yapıldığını anlatan tutuklu yakını Servet Kaya, tutukluların can güvenliklerinden endişe duyduğunu söyledi. Kaya, geçen günlerde görüşe gittiği sırada olayı öğrendiğini belirterek, ağabeyi ve diğer tutukluların vücudunda morluklar ve çürükler oluştuğunu kaydetti. Kaya, tutuklananların linç edilircesine dövüldüklerini anlattığını söyleyerek, görüşten

sonra Tekirdağ Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunduğunu belirtti.

28 Ekim 2007

28 Ekim 2007 tarihinde çıkan bir habere göre, Tekirdağ F Tipi Cezaevlerinde ödenek olmadığı gerekçesiyle tutuklulara ve hükümlülere demirbaş listesinde olmasına rağmen plastik masa ve sandalye verilmiyor; ücret karşılığında onlara satılmak isteniyor.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi'nde yatmakta olan Celal Yayla isimli tutuklu Eylül ayında hapisanenin farklı bir bölümünden şu anda bulunduğu A-İlave/148 Nolu hücrelerine götürüldüğünü fakat kaldığı hücrede zorunlu olarak bulunması gereken ve hapisanenin demirbaşları arasında görünen plastik yemek masasının yerinde olmadığını gördüğünü, bu durumu idareye başvurarak belirtmesi üzerine de hapisane idaresinin kendisine "masayı parayla satmaya çalıştığını" iddia etti.

Hapisanenin ilave ek bloğundaki tüm hücrelerde yemek masalarının olmadığını da belirten Celal Yayla, konuya dair hapisane idaresiyle yaptığı görüşmeleri ve hücrede yaşadıkları zorlukları şöyle ifade ediyor: "Bulduğum hücreye 18 gün önce başka bir hücreden geçtim. O günden bu güne masa verilmemiştir. 'Ödenek yok, hapisanede masa yok, masanızı kendi paranızla alın' denilmektedir. Masamız olmadığı için yerde beton zemin üzerinde yemek yemekteyiz. Tabloyu düşünün. Masa, sandalye, ranza, elbise dolabı, tabak ve kaşık... Hücredeki demirbaş malzemelerin tümü bunlardır. 'Masa yok' denilerek, bu demirbaş malzemeyi kendi paramızla almamız dayatılmaktadır. Trilyonlar harcanarak açılan ve 'lüks oteller' olarak kamuoyuna tanıtılan F Tiplerinin masası bizlere aldırılmaya çalışılıyor".

Benzer bir iddia ise Tekirdağ 1 Nolu F Tipinde kalmakta olan M. Ali Bozok tarafından ortaya atıldı. Daha önce yaşadıklarıyla ilgili olarak basın-yayın kuruluşlarına mektup yazdığını ve faksla bilgilendirmeye çalıştığını belirten Bozok, bu girişiminin idare tarafından "cezaevi yönetimi ve işleyişi hakkında yalan-yanlış beyanlarda bulunması nedeniyle" engellenerek faks ve mektuplarının imha edildiğini belirtiyor.

Yaklaşık 6 aydır hücredeki arkadaşlarıyla bir masanın etrafında hep birlikte oturup yemek bile yiyemediklerini, 8 metrekarelik bir hücrede de bulunsalar arkadaşlarıyla sohbet ederek yemek yemeyi özlediğini anlatıyor. Hücredeki tek sandalyenin kırık ve çatlakları olduğunu, düşüp kendilerini sakatlamamak korkusuyla kırık sandalyeyi de kullanamadıklarını belirten Ali Bozok, yaşadıklarının sonuçsuz kalmasını şu ifadelerle açıklıyor: "Bugüne kadar hapisane idaresine pek çok dilekçe yazdık. Her seferinde sonuçsuz kaldı. 'Ödenek yok' denilerek sandalyelerin parası bizden karşılanmak istendi. Bunun üzerine cumhuriyet başsavcılığına üç kez dilekçe yazıp suç duyurusunda bulunsak da dilekçelerimizin işleme sokulup sokulmadığını bile öğrenemedik".

Tutuklu M. Ali Bozok, idarenin "ödenek yok" açıklamasına inanmadıklarını, trilyonlar harcanarak yapılan hapisanelerde kaldıklarını bildikleri için "3-5 sandalye parası mı bulunamıyor?" diye sorarken, Celal Yayla "Demirbaş olan masalar nereye gitti?" sorusunu yetkililerin cevaplamasını istiyor.

Hapisanede kaçak elektrik kullanmaktan kantindeki bisküvilerin pasta yapılmasına, gazetelerin köşe yazarlarına yazılan mektupların sakıncalı bulunup imha edilmesinden mahkûmlar arasındaki kitap alışverişine kadar birçok konuda sorunların ortaya çıkması, cezaevi idarelerinin çeşitli gerekçelerle tutuklulara ve hükümlülere cezalar verilmesine neden oluyor.

Gazetenin 10 Ekim 2007'de konuyla ilgili görüşlerine başvurduğu Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü yetkilileri sorulara sözlü yanıt veremeyeceklerini, dilekçeyle başvuru yapmaları halinde olayı soruşturup yazılı yanıt verebileceklerini belirtmelerine rağmen Adalet Bakanlığı sessizliğini koruyor.

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi

2 Nisan 2007

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklulara Lübnan'a asker gönderilmesini protesto etmek için açlık grevi yaptıkları için önce 3 ay görüş cezası verildi; tutuklular cezaya itiraz edince, bu süre 15 aya kadar uzatıldı. Yakınları ile görüşemeyen aileler, "çocukları-

mızı bir yıl sonra da göremeyeceğiz, yine yeni cezalar verilecek. Allah korusun, ölseler habermiz olmayacak” diyerek cezalara tepki gösteriyorlar.

Oğlu Erol Volkan İlda’yı göremeyen anne Hatun İlda, “Üç aydır aldığı disiplin cezaları nedeni ile oğlumu göremiyorum. Ve oğluma verilen cezalar nedeniyle 9 ay daha oğlumu göremeyeceğim” diyerek uygulamaya isyan ediyor. Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nde insanlığa ve hukuka aykırı biçimde cezalar verildiğini dile getiren İlda, cezanın nedeninin, Lübnan’a asker gönderilmesini protesto etmek için yapmış olduğu açlık grevi olduğunu dile getirdi. “Böyle bir uygulamayı kabul etmek de anlamak da mümkün değil” diyen anne, cezaevi yöneticilerinin, tutuklulara ceza vermek için birbiri ile yarıştıklarını ifade etti.

Geçtiğimiz hafta oğlunun cezaevinde evlendiğini, fakat törene katılmalarına izin verilmediğini belirten anne İlda, “İnsan hayatta bir kez evlenir ve bu mutlu gününde anne ve babasının da yanında olmasını ister. Ama cezaevi yönetimi bırakın bizim gitmemize, eşi ile 15 dakika görüşmesine, elini tutmasına bile izin vermedi” diye konuştu. “Uygulamalarla ilgili Ankara’da görüştüğümüz yasa yapanlar ‘Biz yasayı biraz esnek yaptık, uygulayanların kötü niyeti nedeni ile böyle oluyor’ derken uygulayanlar, ‘Biz yasaları uyguluyoruz’ diyorlar” ifadelerini kullanan anne, ölüm oruçlarına ara verilmesine neden olan 45/1 genelgesinin ise uygulanmadığını dile getirdi. Cezaların son bulması için Ankara’ya gideceklerini açıkladı.

Murat Çelik’in nişanlısı Ruhan Akbaba da nişanlısının, yaptığı eylemin ardından 3 ay görüş ve 5 gün hücre cezası aldığını söyledi. Nişanlısının, karara itiraz ettiği için toplam 12 ay caza aldığını dile getiren Akbaba, uygulamaya itiraz ettikleri için 15 aya kadar ceza alan tutukluların olduğunu sözlerine ekledi. “Yasalara göre bir ceza bittiğinde bizimle görüşükten sonra diğeri başlaması gerekirken, bir ceza biter bitmez ikincisini devreye sokuyorlar” diyen Akbaba, cezalarla tecridin daha da katmerleşerek hayata geçirildiğini ifade etti. Akbaba, “Yürürlüğe giren genelge uygulanmıyor. Tutuklular, özellikle sağlık alanında ciddi sıkıntılar yaşıyor. Revire ya çıkarılmıyorlar ya da geç çıkarıldıkları için tedavi edici hiçbir işlem yapılmadan geri gönderiliyorlar. Görüşlerde yaşanan kötü muameleye tepki gösteren

tutuklulara disiplin ve hücre cezaları veriliyor” diyerek cezalara ve uygulamalara tepki gösterdi.

28 Mayıs 2007

Tutuldukları Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nden İHD’ye mektup gönderen Lütfü Yoltaş, Tekin Beyhan ve Ekrem Baran, “toplatma kararı olmayan basılı yayınlar keyfi olarak verilmemektedir. Bu da haber alma ve bilgilendirme haklarımızın ihlali anlamına gelmektedir. Hücrelerde tecrit edilip, yaşamdan koparıyoruz. Ortak alanları kullanamıyoruz. 10-15 günde bir defa 4-5 kişiyle çıkarılmaktayız. Genelgenin ön gördüğü haftada 10 saatlik hakkımız 2-3 saatle sınırlandırılmaktadır. Sularımız kesiliyor, günlerce su verilmemektedir. Haftada 2 kez sıcak su verilmesi gerekirken, bazen haftalarca sıcak su verilmemektedir. Yaşam koşullarımızın insanileştirilmesini istiyoruz” diyerek yaşadıkları hak mağduriyetleriyle ilgili İHD’ye bilgi vermişlerdir.

28 Mayıs 2007

Tutuldukları Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nden İHD’ye mektup gönderen Cemal Aydın, Habip Çiftçi, ve Cengiz Atsız mektuplarında: “sosyal alanlarımız keyfi olarak engellenmektedir. Atölyelere giden her mahkûm, ortak alan haklarından yararlanamamaktadır. Ortak alana çıkan mahpuslar ise atölyelerden yararlanamamaktadır. Keyfi ve gerekçesi tatmin edici olmayan uygulamalar var. İdarece verilen disiplin cezasına itiraz etmemiz bile ceza olarak, bize dönüyor. Disiplin cezası olarak, tek kişilik hücre, aileyle görüşememe, ya da iletişim hakkına yasaklar getirme cezaları verilmektedir. Bu cezaların ortadan kaldırılmasına ilişkin verdiğimiz dilekçelerin içeriği uygun bulunmayarak yeni cezalar verilmektedir. Özellikle Kürtçe gelen basılı yayınlardan, kesinlikle yararlanmamız söz konusu değil. Tercüman sorunu var deyip vb. gerekçeler gösterilerek verilmiyor. ‘Gelen diğerk basılı yayınları da, toplatma kararı’ var denilerek mahpuslara verilmemektedir. Oysa gelen basın yayınlarının hiçbirinin toplatma kararı bulunmamaktadır. Yaptığımız bütün itirazlara ret cevabı verilerek hakkımız olan bir şey tasarruf edilmektedir. İtiraz dilekçelerimize cevaben yazılan metinde ‘sakıncalıdır’ diye bir ibare kullanılmaktadır. Bunun dışında bize bir açıklama yapılmamaktadır. Burada biz mahkûmla-

ra karşı beyaz bir katliam uygulaması yapılmaktadır. Bunun biran önce ortadan kaldırılması gerekmektedir” diyerek cezaevi koşullarının iyileştirilmesi için kamuoyu yaratılması talebinde bulunmuşlardır.

2 Haziran 2007

Tutulduğu Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nden mektup gönderen Hüseyin Sürensoy “Kürtçe çıkan Azadiya Welat gazetesine ‘sakıncalı yayındır’ denilerek el konuldu. Ben de bunun üzerine dilekçe verdim. Verdiğim dilekçemin içeriği uygun olmadığı gerekçesiyle bana iki aylık hem açık görüş, hem kapalı görüş cezası verilmiştir. Avukat ve aile görüşlerimi yapamamaktayım. (...)” diyerek yaşadığı mağduriyeti İHD’ye aktarmıştır.

22 Haziran 2007

3 Temmuz 2007 tarihinde İHD’ye mektup göndererek başvuruda bulunan Ozan Özyağcı, mektubunda “Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi’nde bulunmaktayım. Burada da diğer cezaevlerindeki baskılar uygulanmaktadır. Son olarak 22 Haziran 2007 tarihinde hiçbir gerekçe gösterilmeden Kürtçe tüm yayınların toplatılması olayı gerçekleşmiştir. Kürtçe diline yapılan bu baskıları bilgimize sunmakta ve sorumluluk duymanızı bekliyoruz” demektedir.

26 Haziran 2007

Tutuldukları Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nden İHD’ye mektup gönderen Muhammed Akyol, Yaşar Eriç, Bayram Kama, Murat Karayel, Cihat Özdemir ve Yılmaz Bulduraç adlı mahpuslar, “odalarımızda bulunan ve kırılan sandalyeler değiştirilmiyor. Parayla satın alacaksınız dayatmasıyla karşı karşıya bırakıyoruz. Arkadaşlarımızın bize hibe etmek istediği televizyonlar bize verilmiyor. Ancak tahliye durumunda bize hibe edilen televizyonların verileceği söylendi. Keyfi uygulamalar nedeniyle hak ihlali yaşamaktayız” diyerek yaşadıkları hak mağduriyetleriyle ilgili İHD’ye bilgi vermişlerdir.

20 Eylül 2007

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’ndeki siyasî hükümlü ve tutuklular, İzmir Cezaevi İnisyatifine (İCİ) gönderdikleri mektuplarda, idarenin sudan sebeplerle birçok haklarını gasp ettiğini belirtti. Abdullah Öcalan’a verilen hücre cezasını açlık grevi yaparak ve dilekçe yazarak

protesto ettikleri için tüm PKK’lı tutuklular hakkında disiplin soruşturması açıldığı vurgulanan mektuplarda, Öcalan’a gönderilen mektuplara da cezaevi idaresi tarafından “sakıncalı” bulunarak el konulduğu kaydedildi. Kürtçe yayın yapan *Azadiya Welat* gazetesinin Kürtçe yayın yaptığı gerekçesiyle kendilerine verilmemesini belirten tutuklular, *Doğru Seçenek*, *Ödak* ve *Tiroj* adlı dergilerin de “sakıncalı” olduğu gerekçesiyle yasaklandığını duyurdu. Tutuklu ve hükümlüler tarafından gönderilen mektupta, cezaevinde diğer keyfi yasaklar ise şöyle sıralandı:

-Turhan Günana adlı tutuklunun ziyaretçisi tarafından getirilen iki adet Kürtçe gramer kitabı içeri alınmadı.

-Aydın Burgucu ve Cengiz Bal adlı hükümlülerin, 17 Temmuz 2007 tarihinde tahliye edilmesine karar verilmesine rağmen, geçen yıl yapılan açlık grevi ve “kapı dövme eylemi” nedeniyle aldıkları 6 aylık disiplin cezası gerekçe gösterilerek tahliye edilmedi. Burgucu ve Bal’ın tahliyesi cezaevi idaresi ve gözlem kurulunun 2007/4140 sayılı kararı ile 30 Ocak 2008 tarihine kadar durduruldu. Burgucu ve Bal’ın İnfaz Hâkimliği’ne yaptığı itiraz reddedildi, Tekirdağ Ağır Ceza Mahkemesi’ne yaptıkları itiraza ise henüz yanıt verilmedi.

-Tutuklu Kamil Turanlıoğlu’nun lösemi hastası olan oğluyla hastane telefonundan görüşme talebine izin verilmedi. Hastane doktorlarının, “Telefonla görüşmesinin hastaya moral açısından iyi geleceği ve tedavisi için gerekli olduğu” yönlü faksı da cezaevi idaresinin tavrını değiştirmede. Cezaevi idaresi, hastane telefonundan yapılacak görüşmenin mevzuata aykırı olduğunu ileri sürdü.

-Cezaevinde çıkartılan Eylül isimli dergide yayınlanacak yazılar “sakıncalı” bulunarak el konuldu. *Agos* gazetesinin Ermenice yayınlanan sayfaları yırtılarak, Eğitim Kurulu kararı ile içeri alınmadı.

-Gökhan Oruç isimli tutukluya gönderilen fotoğraf albümünün üzerindeki ayı resmi cezaevi idaresi tarafından “sakıncalı” görülerek söküldü.

Ekim-Kasım 2007

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nde önceden tutuklulara bildirilmeden günde 10’ar dakika su verildiği için, tutuklular cezaevi kantininden

aldıkları suların boşalan pet şişelerini geri vermeyerek, bu pet şişelerde biriktiriyor. Ancak, Ekim ayının başından bu yana idare, cezaevinde “boş pet su şişesi alarmı” başlatmış durumda. Cezaevi idaresi, boş pet su şişelerini teslim etmeyen tutuklulara, kantinden içme suyu almalarını yasakladı. Tutuklular, 3 Ekim gününden bu yana şebeke suyunu içme suyu olarak kullanıyor. Çamurlu akan su, salgın hastalık riskini barındırıyor. Arama adına hücrelere yapılan baskınlarda ise ilk olarak “ele geçirilen suç aleti”, boş pet su şişeleri oldu. Tutukluların, hafta sonları yapılan bu aramalara tepki göstermesi üzerine, bazı tutuklular jandarmaların saldırısına maruz kaldı. Saldırıya maruz kalan tutuklular hakkında ise, “üç günlük hücre cezası” verilmesi için disiplin soruşturması açıldı. Hücrelere düzenlenen “boş pet su şişesi operasyonu”nu protesto etmek için hücrelerin kapılarına vuran tutuklular hakkında ise “3 ay görüş yasağı verilmesi” için soruşturma başlatıldı. Soruşturma gerekçesi ise, Ceza İnfaz Yasası’nın, “korku, panik ve kaygı yaratabilecek biçimde söz söylemek ve davranışta bulunmak” şeklindeki maddesi oldu. Tutuklular gazozla su ihtiyacını karşılamaya çalıştıkları ama cezaevi kantinine gazozun da verilmediği bildirildi.

25 Kasım 2007 tarihli bir habere göre Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Erol Volkan İldem’in annesi Hatun İldem, verilen disiplin cezaları nedeni ile oğlu ile bir yıldır görüşemediğini söyledi. Oğlunu ancak duruşma günlerinde görme şansı olduğunu ifade eden İldem, Aralık ayının sonunda bitmesini beklediği bir yıllık görüş yasağına bir yasak daha eklendiğini söyledi. İldem, oğluna disiplin cezası verildiği için 2 ay daha görüşemeyeceğini ifade etti. Görüşme yaptırılmadığı için oğlundan ancak faks aracılığıyla haber alabildiğini söyleyen İldem, “oğlum birkaç gün önce bana faks çekti. İki ay daha görüş yasağı verildiğini söylüyor. Arama bahanesi ile hücreye girmişler, saldırmışlar. Saldırdıkları yetmiyor muş gibi bir de disiplin cezası vermişler. Amaç arama değil, cezalandırmak. Biz biliyoruz ki bunlar ‘dışarıda vatan evlatları ölüyor’ deyip çocuklarımıza saldırıyor. Görüş için cezaevlerine giden, orada siyasî bir yakını olan her aile durumun böyle olduğunu biliyor” dedi.

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nde kalan hükümlü Menderes Leyla’nın eşi Hatice Ona-

ran Leyla da hücre cezası nedeni ile bir yılı aşkın süredir eşi ile görüşemiyor. Eşi Menderes Leyla’nın pet şişelerine el koymak isteyen gardiyanların saldırısına maruz kaldığını iddia eden Hatice Onaran Leyla, şunları söyledi: “Yasak nedeni ile görüşe gidemiyorum ama yazdığı mektuplarda darp izlerinin olduğunu söylüyor. Saldırının hemen ardından bir aylık görüş yasağı veriliyor. Yasağın gerekçesi ise ‘eliyle, koluyla, ayağıyla aramaya engel olmak’. Telefon görüşmeleri de keyfi bir şekilde engelleniyor. Aileler merak içinde bekliyor. Endişemizin giderilmesi için insan hakları savunucularından, doktorlardan, hukukçulardan sivil, bağımsız bir izleme kurulu oluşturulmalı ve incelemeler için Tekirdağ F Tipi’ne gönderilmeli”.

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nde 2 yakınının olduğunu belirten Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği (TUYAB) aktivisti Emriye Demirkır, yakınlarına yönelik görüş yasağının da aralıksız sürdüğünü söyledi. Görüş yasaklarının aileleri de zor durumda bıraktığını ifade eden Demirkır, “Çünkü sadece içerdeki birey değil, dışarıdaki aileler de cezalandırılıyor. Bu durumu yetişkinlere anlatabilirsin ama 10 yaşındaki bir çocuğa anlatamazsın” dedi.

9 Aralık 2007

Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği’nin 9 Aralık 2007’de yaptığı açıklamada, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Caner Uluç’un annesi Hatun Uluç’un verdiği bilgiler yer aldı: “Hatun Uluç oğlu Caner Uluç ile 2007 Şubat ayından bu yana görüşemiyor, ancak düzensiz perdiyodlarla telefonla görüşebiliyor. Caner’in annesine telefonla bilgi vermesi sonucu, cezaevinde yaşanan baskı ve şiddetin giderek arttığını öğrendik. 30 Kasım günü Cafer Uluç’un Hatun Uluç’la gerçekleştirdiği telefon görüşmelerinde aktardıklarına göre Tekirdağ F Tipi Hapishanesi’nde bir kez daha gerekçesiz ve keyfi bir hücre baskını yaşanmıştır. Cafer Uluç, Hatun Ana’ya telefonda; kendisi ve birlikte kalmakta olduğu Coşkun Akdeniz’in istekleri dışında ve zorla kalmakta oldukları C-88 Nolu hücreden dışarıya atıldıklarını bildirdi. Kendisinin apar topar A bloktaki başka bir hücreye atıldığını belirten Uluç, eşyalarının da daha sonra aynı hücreye getirildiğini söyledi. (...) Bu bilgi hapishanelerde işkencelerin ve baskının dizginsiz bir keyfilik ile sürdüğünü gözler önüne sermiştir” denildi.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi

TMY terörü sonucu tutuklanarak Tekirdağ 2 Nolu F tipi Cezaevi'ne konulan Limter-İş Genel Başkanı Cem Dinç, Özgür Radyo Haber Müdürü Halil Dinç ve aynı hücrede kalan Feyzullah Eraslan 15 Ocak günü akşam saatlerinde gardiyanların saldırısına uğradığı ileri sürüldü. 16 Ocak günü sendikacı Cem Dinç'in görüşüne giden kardeşi Necla Dinç görüşmenin ardından saldırıya dair bilgi verdi. Dinç, dün akşam saatlerinde sayım için hücreye gelen gardiyanların Cem Dinç'e hiçbir gerekçe göstermeden saldırdığını; daha sonra da saldırıya karşı koyan Halil Dinç ve Feyzullah Eraslan'ı darp ettiklerini söyledi.

27 Ekim 2007 cumartesi günü genel arama bahanesiyle terör estirildi. Tutuklanalı 10 ay oldu ve ilk defa genel aramanın hafta sonu yapıldığını görüyoruz. Bazı hücrelerde fiili olarak saldırılıp arkadaşlarımızı darp ederek elbiselerini, eşyalarını ve kitapları, dergileri yerlere atarak aramaya değil talana geldikleri anlaşıldı. Çöpü de arama bahanesiyle hücreye döktüler. En sonunda da havalandırma kapısını kapatarak havalandırmaya çıkmamız gün boyu engellendi. (...) Ve yine Adalet Bakanlığı'nın 22 Ocak'ta yayımladığı 45/1 sayılı genelgesi birçok hapisane gibi bulunduğumuz hapisanede de uygulanmamaktadır. İdare keyfi olarak bizlere altı ay haberleşme ve iletişim ve beş ay ziyaretten men ve bir yıllık açık görüş cezası verdi. (...) 50 metre ilerimizdeki Tekirdağ 1 Nolu hapisanede eksik de olsa genelge uygulanırken, burada halen uygulanmaması ilginçtir (Oktay Kelebek, Yüksel Keten ve Dursun Özen adlı tutukluların TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Zafer Üskül'e yazdığı 30 Ekim 2007 tarihli mektup).

27 Ekim Cumartesi günü genel arama adı altında, oldukça kapsamlı hazırlanmış bir saldırı ile karşı karşıya kaldık. Değişik hücrelerden bağırtilar, tartışmalar, sloganlar başladı. 'İnsanlık onuru işkenceyi yenecek' sloganı sadece fiili saldırı olduğunda atılır, birçok hücreden bu slogan duyuluyordu. (...) Kalabalık bir gardiyan grubu asker eşliğinde arama için hücreye girdi. (...) Ortalığı dağıtmaya, her şeyi yerlere dökmeye, bizleri itip kakarak sözlü ve fikri tacizde bulunarak provoke etmeye başladılar. Bir süre sonra ise doğrudan fiili saldırıya başladılar. (...) 3 Ekim

2007 tarihinde de buna benzer bir saldırı ile karşılaşmıştık (Tekirdağ 2 Nolu F Tipi'nden Abdi Cangı, Nedim Öztürk ve Bülent Erkol'un TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyesi Akın Birdal'a yazdığı 30 Ekim 2007 tarihli mektubu).

Savcılığa yazılan suç duyurusu dilekçeleri ulaştırılmıyor ya da kayıtsız kalıyor. Aramada gardiyanlara zorluk çıkarıldığı iddiasıyla mektup, faks ve telefon cezaları veriliyor (Cemal Ağırman, Metin Kandemir'in avukat Oya Aslan'a yazdığı mektup).

1 Kasım 2007'de Tutuklu Aileleri Derneği'nin (TUAD) düzenlediği basın toplantısında cezaevine ilişkin birçok iddia gündeme getirildi:

31 Ekim salı günü Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan oğlu Sinan Köse'yi görmeye giden Naciye Köse, oğlunun Cumartesi günü cezaevinde saldırıya uğradığını söylediğini aktardı. Köse, oğlunun kendisine "cumartesi sabah kahvaltı yaparken asker ve gardiyanlar koridorlarda slogan atarak odalara girdiler. 'Doğu'da ölen her askerin bedelini ödeyeceksiniz' diyerek tutuklu ve hükümlülere hücrelerde saldırdılar. Durumu kötü olan arkadaşlarımız var" dediğini söyledi.

Çocuklarının cezaevinde neredeyse yaşam haklarının dahi ellerinden alındığını ifade eden Köse, içeride bulunan tutukluların durumlarının kötü olduğuna dikkat çekerek, "Kimi nefes alamıyor, kimi ayakta duramıyor. Bir hücreye 40-50 asker birden saldırmış. Tam anlamıyla insanlık dışı bir muamele devam ediyor. İmralı'da uyguladıklarının bir uzantısı" dedi. "Devlet oğlumun öldürecek ve ben buna kayıtsız kalacağım. Olmaz öyle şey" diyen Köse, bütün tutuklu ve hükümlü ailelerini, aile derneklerini ve avukatları yaşananlar karşısında duyarlı olmaya çağırıyor.

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Selahattin Aslan'ın kardeşi Heybet Narin, görüşte kardeşinin yüzünde morluk ve şişlikler olduğunu belirterek, her ölen askerden sonra içeride bulunan tutuklulara saldırı yapıldığı söyledi.

Cezaevine görüşe giderken kendilerine yönelik her türlü bahane ile ihlaller uygulandığı ileri süren Narin, "Başörtümüz, eteğimiz bahane ediliyor. İçeri almak istemiyorlar. Çoğu zaman asker eşofmanlarını giyerek görüşe girmek zorunda kalıyorum" diye konuştu.

Eşi Enver Boysal'ı görmek için cezaevine giden Leyla Boysal ise, görüşte karşılaştığı eşi ve diğer arkadaşlarının hava sıcak olmasına rağmen kalın kazak ve montlarla dolaştığına dikkat çekerek, "Eşime sorduğumda 'Her an saldırı gelebilir. Canımız çok yanmasın diye kalın giysilerle duruyoruz' dedi. Çok tedirginler. Yüzlerinde morartılar ve şişlikler var. Eşyaları, kitaplarını dağıtıp üzerlerine basmışlar" dedi.

Boysal, eşinin cumartesi günü yaşanan saldırıda Erdal Özdoğan isimli bir tutuklunun komalık edilene kadar dayak yediğini ve durumun ağır olduğunu söylediğini aktardı.

Kendilerine Tekirdağ F Fipi Cezaevi'nde 28 Ekim Cumartesi yaşanan saldırıya ilişkin olarak 30'u aşkın başvurunun geldiğini ve başvuruların tamamının aynı içerikte olduğunu belirten TUAD yöneticisi Lütfi Avras ise, geçen dönemlere oranla baskıların şekil değiştirdiğini, ideolojik saldırıların geliştiğini söyledi. Yaşanan saldırıyı 'sınır ötesi operasyon' tezkeresinin içeride hayata geçirilmesi olarak değerlendirdiklerini ifade eden Avras, "Saldırı ve baskılar genel gelişmelerden kopuk değil. Kürtlere dönük tavsiye politikalarının bir ürünüdür. Kesinlikle devletten bağımsız değil. Söz konusu saldırılar 12 Eylül'ü aratır oldu" dedi.

Marmara Bölgesi'nde bulunan 5 F tipi cezaevi ile ilişkilerinin olduğunu belirten Avras, cezaevlerinin tamamında Kürtçe konuşulmasına yönelik saldırıların olduğunu söyledi. Avras, sayımda ayağa kalkılmadığı için ya da gönderilen bir dilekçe, mektup için tutuklu ve hükümlülerin saatlerce işkencede kalabildiklerini belirtti.

22 Temmuz 2007

Tekirdağ 2 Nolu F Cezaevi'nde PKK davasından tutuklu bulunan tutuklu ve hükümlülere 7 aydır ortak alanların kullanılmadığı belirtildi. Cezaevinde görüşe giden tutuklu ve hükümlü yakınları, cezaevinde çok sayıda sorun yaşandığını belirterek, tutuklu ve hükümlülerin zor durumda olduğunu söyledi. Son zamanlarda tutuklulara sabah kahvaltısının verilmemesini belirten yakınları, öğle yemeklerinin çok az verildiğini, bazı günlerde ise sadece bir parça ekmek ve ayran verildiğini ifade etti. Tutuklu ve hükümlülere başta Kürtçe olmak üzere

birçok kitabın verilmediğini anlatan yakınları, telefon görüşmesi konusunda da sorunlar yaşandığına dikkat çekti. Tutuklu yakınları, cezaevinde içme ve kullanma suyu konusunda da ciddi sıkıntıların olduğunu kaydetti.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi idaresinin, tutukluların hücre dağılımını para kıstasına bağladığı ileri sürüldü. Tutuklu ailelerinin yaptığı açıklamaya göre, tutuklular, "parası olanlar ve olmayanlar" şeklinde ayrıştırılarak hücrelere dağıtılıyor. 11 Eylül 2007 tarihli habere göre "bu uygulamayla tutukluların dayanışma ve paylaşım olanaklarının ortadan kaldırılması ve böylece para üzerinden itirafçılığın geliştirilmesinin hedeflendiği" ileri sürüldü. Öte yandan cezaevi idaresinin "kendine göre yüksek sesle konuşan" tutuklulara müdahale ve yapılan uyarıların dikkate alınmaması halinde hücre ve disiplin cezasıyla tehdit ettiği belirtiliyor. Haberde cezaevindeki diğer sorunlar ise şu şekilde sıralandı: "Tutukluların dilekçelerine yanıt verilmiyor. Adalet Bakanlığı'nun yayınladığı genelgeye göre tutukluların ortak kullanım alanlarını haftada 10 saat kullanmaları gerekirken, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bu süre 2 saate indirildi. Sağlık sorunları olan hastaların hastane sevkleri yapılmıyor. Akşam belli bir saatten sonra elektrikler kesiliyor. Sıcak su haftada ancak 2 saat veriliyor. Yemekler kötü koşullarda hazırlanıyor ve az dağıtılıyor".

14 Eylül 2007

İstanbul Esenyurt'ta 20 Ağustos'ta "gösteri yapma hazırlığında oldukları" gerekçesiyle gözaltına alınan, karakolda işkenceye maruz kaldıkları ileri sürülen ve sonra tutuklanan Necip Sipal, Nihat Karçın, Yusuf Salim, Yusuf Kaplan ve M. Fuat Erol'a cezaevinde de işkence yapıldığı ileri sürüldü.

Tutukluların durumları hakkında bilgi veren Tutuklu Aileleri Derneği (TUAD) yöneticisi Abdullah Geldi, tutukluların gözaltındayken çok ağır işkencelere maruz kaldıklarını ve bunun da basın kanalıyla belgelendiğini söyledi. Bu kişilerin daha sonra Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'ne gönderildiklerini ifade eden Geldi, "Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi yönetimi tarafından insanlık dışı muamelelere tabi tutuldular. Yaşanan bu insanlık dışı muamele cezaevinde bulunan diğer tutuklu ve hükümlüler tarafından protesto edilmiş, Tekirdağ Savcısı

lığı'na dilekçe gönderilmiştir. Cezaevi yönetimi dilekçe sahibi tutuklu ve hükümlülere çeşitli bahanelerle saldırılar düzenliyor. Yaşanan saldırıda bazı tutuklular çeşitli yerlerinden yaralanmıştır. Bu saldırıların tekrarlanmayacağını garantiyi yoktur. Cezaevi yönetiminin bu keyfi tutumu, yeni saldırıların habercisidir" diye konuştu. TUAD yöneticisi Abdullah Geldi, Tekirdağ Savcısı'nu görevini yapmaya, tüm demokratik örgütleri ise cezaevlerinde yaşananlar konusunda duyarlı olmaya çağırıldı. İşkenceye maruz kalan geçlerin avukatı Baran Doğan, gençlerden ikisine gözaltında coplu tecavüzde bulunulduğunu açıklamıştı.

Kasım 2007

Cezaevi idaresi, Mehmet Uzun'un Bira Qedere ve Tu isimli Kürtçe kitaplarını sakıncalı bularak içeri almadı. İHD MYK Üyesi Necla Şengül, Kürtçe yayınların cezaevine alınmamasının da sık sık şikâyet konusu olduğunu belirten Şengül, "Bir hükümlünün telefonda Kürtçe konuşabilmesi için ailede Türkçe bilen hiç kimsenin olmadığını kanıtlaması gerekiyor. Adalet Bakanlığı, Kürtçe konuşmak isteyen kişinin başvuru yapmasını istiyor. Bu başvuru incelendikten sonra eğer kişinin ailesinde Türkçe bilen hiç kimse olmadığı anlaşılırsa, tercüman tutularak Kürtçe konuşmaya izin veriliyor. Bu tür bir araştırmanın yapılması, insan onuruna aykırı bir durumdur" dedi. Şengül, Mehmed Uzun'un kitaplarının sakıncalı bulunmasını da "şaşırtıcı bir durum" olarak değerlendirdi. Şengül, "Ceza Kanunu'nun Kürtçe yayınlar ile ilgili 62/1 maddesi, yasaklanmamış olması kaydıyla süreli ve süresiz yayınlardan tutuklu ve hükümlülerin ücretini ödemek kaydıyla yararlanabileceğini söyler. Burada karşılaştığımız durum tamamen keyfi bir uygulama olup, yasal bir dayanağı da yoktur" diye konuştu.

Tekirdağ Çerkezköy Kapalı Cezaevi

20 Haziran 2007 gecesi Tekirdağ'ın Çerkezköy İlçesi'nde bulunan Çerkezköy Kapalı Cezaevi'nde kalan 6 mahkûm firar etti. Çeşitli suçlardan dolayı tutuklu ve hükümlü bulunan Hakan Aydemir, Ceyhan Kuyumcu, Yusuf Aslan, Fırdıray Yörük, Hüseyin Demirkıran ve Mustafa Çayır isimli kişiler firar etti. Olay sonrası Çerkezköy giriş ve çıkışlarında polis ve jandarma tarafından kontrol altına alınırken, ilçeye

çok sayıda asker sevk edildi. Araçlar tek tek durdurularak kontrol edilirken, firarilerin silahlı olduğu bildirildi. Firarın yapılan sayım sonrasında ortaya çıktığı kaydedilirken, olayla ilgili soruşturma başlatıldığı açıklandı. Firarilerden Hüseyin Demirkan ve Hakan Aydemir'in 22 Haziran gecesi Demirkan'ın annesinin evinde yakalanmasının ardından "hırsızlık" suçundan tutuklu Ceyhan Koyuncu, 23 Haziran'da Çerkezköy İlçe Jandarma Komutanlığı'na gelerek teslim oldu. Firarilerden Yıldırım Yörük de polis tarafından İstanbul'da yakalandı. Dört hükümlü ve tutuklu ifadelerinin alınmasından sonra Tekirdağ F Tipi Kapalı Cezaevi'ne kondu. Yusuf Aslan ve Mustafa Çayır'ın aranmasına ise devam ediliyor.

Trabzon E Tipi Kapalı Cezaevi

6 Eylül 2007

Trabzon E Tipi Kapalı Cezaevi'nde çete hesaplaşmasında, iki yıl önce çevreci avukat Cihan Eren'i öldürmekten tutuklu Serhat Karadeniz, "altın tabancalı kabadayı" olarak tanınan çete lideri olmak ve cinayete azmettirmekten tutuklu Hakan Çillioğlu'nu tabancayla vurmaya istedi. Jandarmanın gaz bombasıyla müdahale edip saldırganı etkisiz hale getirdiği olayda 20'ye yakın tutuklu ve hükümlü yaralandı, yaralanan Cezaevi Müdürü Zihni Baş'ın başına 10 dikiş atıldı. Olay, "Kadın koğuşunda kavgaya çıktı" denilerek gizlenmeye çalışıldı.

Olay, 6 Eylül 2007'de saat 11.00 sıralarında Trabzon E Tipi Kapalı Cezaevi'nde D Blok koridorunda meydana geldi. Cinayet suçundan tutuklu 27 yaşındaki Serhat Karadeniz, cezaevinin D- 16 koğuşunda suç işlemek için örgüt kurmak suçundan tutuklu bulunan 35 yaşındaki Hakan Çillioğlu'nu öldürmek amacıyla koğuşuna girmek istedi.

Koğuş kapısı kilitli olduğundan, cezaevine nereden sokulduğu belirlenemeyen 7,65 milimetre çapındaki Vizör marka tabancayı çıkararak Serhat Karadeniz, kapının kilidine doğru birkaç kez ateş etti. Bu sırada infaz koruma memurları ve orada bulunan tutuklu ve hükümlülerin müdahalesi üzerine koridorda kargaşa çıktı. Tartışmanın kavgaya dönüşmesi üzerine cezaevinde görevli jandarmalar, gaz bombası atarak koridora girdi. Kavgayı yatıştıran jandarma

ekibi, Karadeniz'in elindeki tabancayı alarak etkisiz hale getirdi.

Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin olayın herhangi bir ölüm veya yaralanmaya sebebiyet verilmeden atlatıldığını belirtti ve "konunun beni asıl ilgilendiren yönü, o silah o cezaevine nasıl girdi? Bunun mutlaka ortaya çıkarılması lazım" dedi. Şahin, bu konuyla ilgili de bir müfettiş görevlendirdiğini bildirdi.

24 Eylül 2007

Edinilen bilgiye göre, Trabzon E Tipi Kapalı Cezaevi'nde 24 Eylül 2007'de bir koğuştaki iki grup arasında başlayan kavgaya önce gardiyanlar müdahale etti. Kavga kontrol altına alınamayınca, olaya cezaevine çağrılan jandarma ekipleri müdahalede bulundu. Koğuşlara girerek göz yaşartıcı gaz kullanan jandarma ekipleri, tutukluları ayırmayı başardı. Kavgada darp edilenlerin olduğu ama herhangi bir yaralanmanın olmadığı öğrenildi. Olayla ilgili soruşturma sürüyor.

Uşak Cezaevi

9 Ağustos 2007 tarihli bir habere göre, Uşak Cezaevi'nde bulunan oğlu Özer Bezirgan'ın başgardiyandan keyfi bir şekilde dövüldüğünü belirten Mecbure Öztürk, İHD'den yardım istedi. Öztürk, oğlunun dövüldüğünü önceki hafta telefonla yaptığı görüşe sırasında öğrendiğini belirtti. Oğlu'nun daha önce yaşı küçük olduğu için Bergama Cezaevi'nde tutulduğunu 18 yaşını doldurduktan sonra Uşak Cezaevi'ne götürüldüğünü ifade eden anne Öztürk, dayak olayını şöyle anlattı: "Oğlum Özer, ağabeyi Özgür ile aynı koğuştaki kalıyor. Bir gün başgardiyandan çağırılmış. Oğlum Özgür, 'Ne oldu, ne yapacaksın?' diye sormuş. Gardiyan da şaka yoluyla 'Biraz kulağını çekeceğim' demiş. Oğlum şaka olduğunu düşünmüş. Gardiyanın çağırısı üzerine oğlum gitmiş. Onu hiç sebepsiz yere dövmüş, sonra olay belli olmasın diye hücreye atmış. Birkaç gün hücrede kalmış. Diğer oğlumun ısrarı üzerine tekrar koğuşa getirilmiş. Ayakları, yüzü, gözü yara bere içindeymiş. Çok dövmüş. Oğlum Özer, başgardiyandan şikâyetçi olmuş". Şikâyetin geri alması için oğullarına baskı yapıldığını söyleyen Öztürk, "İdare büyük oğluma 'Kardeşin şikâyetini geri alsın' demiş. O da cezaevinde

başlarına bir iş gelmemesi için kardeşine şikâyetini geri alması için ısrar etmiş ama oğlumun çok zoruna gitmiş, şikâyetini geri almıyor" dedi. Oğlunun tamamen keyfi bir şekilde dövüldüğünü belirten Öztürk, gardiyanların tutuklu yakınlarına da kötü davrandığını vurguladı. Öztürk, "Çocuklarımız onların elinde. Bir şey diyemiyoruz. Onlar ne dese onu yapıyoruz. Herkes gardiyanlardan şikâyetçi aslında. Ama kimsenin elinden yapacak bir şey gelmiyor" diye konuştu.

Van F Tipi Cezaevi

8 Ocak 2007'de tutukluların ve hükümlülerin baskı ve hücre cezalarına karşı başlattığı açlık grevi 6. gününe girerken, tutuklulara son 3 ay içerisinde 5 kez hücre cezası verildiği belirtildi.

Faaliyete girdiği 2005 yılından bu yana "Kürtçe konuşma yasağı" ve "Yayın yasağı" gibi uygulamalarla gündeme gelen Van F Tipi Cezaevi'nde taleplerini dilekçelerle ileten tutuklulara özellikle hücre cezası verildiği ortaya çıktı. Mektup yasağı, görüş yasağı gibi cezaların uygulandığı cezaevinde, Adalet Bakanlığı'na, Meclis İnsan Hakları Komisyonu'na, Van Barosu ve Diyarbakır Barosu'na taleplerine ilişkin dilekçe gönderdikleri gerekçesiyle 76 tutukluya 3 ay içinde 5 kez hücre cezası verildiği öğrenildi.

Tutukluların en küçük bir talebinin soruşturma konusu edildiğini belirten Tunç, şunları söyledi: "Cezaevine aralarında *Özgür Gündem*, *Azadiya Welat*, *Genç Bakış*, *Özgür Halk*, *Atılım*, *Evrensel*, *Birgün*, *Esmer*, *Toplumsal Demokrasi*, *Radikal* gibi gazete ve dergiler, 'güvenlik zaafiyeti' olacağı gerekçesiyle içeri alınmazken, [başta] Fetullah Gülen cemaatinin *Sızıntı* dergisi olmak üzere, tarikatlara ait birçok yayın cezaevine rahat bir şekilde alınmaktadır. Cezaevi, 'Gülen'in cezaevi' gibi olmuş" dedi.

Tutukluların "sürgün" ve "hücre cezası" verilmeyle tehdit edildiğini kaydeden Tunç, bir süre önce tutuklulara 30 gün sosyal ve sportif etkinliklerden men edilme cezası verildiğini, verilen cezalaransa özellikle açık görüş günlerine denk getirildiğini söyledi.

Tunç, "iki tutuklunun gerekçe gösterilmeden hücreye atılmasını protesto ettikleri için tutuk-

luların, mektup, telefon, faks ve dilekçe hakları 30 gün kullanılmadı" bilgisini de verdi.

26 Mart 2007

Hakkâri'de oturan Sait Ersöz, 26 Mart 2007'de gittiği Van F Tipi Cezaevi'nde infaz koruma memurlarının saldırısına maruz kaldığını söyledi. Oğluna gönderdiği eşyaların akıbetini sorunca görevlilerin "Biz hırsız mıyız?" diyerek sinirlendiğini ve tekme-tokat kendisini dövdüklerini belirten Ersöz, olayı, "geçen hafta oğluma posta ile 1 adet mont, 2 kot pantolon, atlet, eşofman, terlik, şampuan ve tıraş takımı yolladım. Ama oğlum gönderdiğimiz eşyaları almadığını bize mektupla bildirdi. Bunun üzerine ben de kalkıp Van F Tipi Cezaevi'ne gittim. Oradaki görevlilere, 'Oğluma gönderdiğim eşyaları neden teslim etmediniz?' diye sordum. Bunun üzerine görevli bana ağza alınmayacak hakaretlerde bulundu ve tekme-tokat dövdü. Sonra da jandarma çağırarak yaka paça beni dışarı attılar" şeklinde anlattı. İHD'den hukuki yardım talebinde bulunan Ersöz, görevliler hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunacağını söyledi. Cezaevi yetkilileri ise konuya ilişkin bilgi vermedi.

17 Haziran 2007

6 ay önce tutuklanan Gemgin Durak'ın ağabeyi Abdulsemet Durak, görüş sırasında kardeşinin kendisine anlattıklarını aktararak, "kardeşim bana sabah sayımlarında cezaevi personelinin kendilerine ayağa kalkmadıkları gerekçesiyle küfür ve hakaretlerde bulduklarını söyledi. Ayrıca yaşanan tartışmalar nedeniyle de gerginliklerin geliştiğini aktardı. Bu durumdan endişeliyiz" dedi. Cezaevindeki olumsuz yaklaşımlara tepki gösteren tutuklular hakkında ise soruşturma başlatıldığını vurgulayan Durak, şöyle konuştu: "Kardeşim hakkında Mayıs ayında cezaevi personeline karşı koyduğu gerekçesiyle 3 ayrı soruşturma açılmış. Bu 3 ayrı soruşturma ise bir yıl açık görüş ve 2 - 2,5 ay da kapalı görüş cezasına tekabül ettiği bilgisini aldık. Ayrıca kardeşimin yanında bulunan arkadaşı Nihat Varlı hakkında da 4 ayrı soruşturma açılmış. Annem zaten Türkçe bilmiyor, yaşlı. Görüşlere gidemiyor. Ben de ancak ayda bir gidebiliyorum. Eğer hafta sonu telefon hakkı bulunan kardeşimin bu hakkı da soruşturmalarda giderse tümünden ilişkimiz

kopacak". Durak, İHD Van Şubesi'ne hukuki yardım talebinde bulunacağını kaydetti.

6 Eylül 2007

PKK davasından tutuklu bulunan Hasan Kaçan adlı kişi, cezaevindeki keyfi uygulamaları ve baskıları protesto etmek amacıyla 6 Eylül 2007'de kendini ateşe verdi. Üstündeki elbiseleri ateşe veren ve vücudu kısmen yanan Kaçan, Van Devlet Hastanesi'nde yapılan tedavisinin ardından tekrar cezaevine konuldu. Kaçan'ın sağlık durumunun iyi olduğu, ancak idare tarafından görüş yasağı uygulandığı öğrenildi. Nitekim 12 Eylül 2007'de Hasan Kaçan, görüş için gelen yakınlarıyla görüştürülmedi. Kaçan'ın yakınları yarın tekrar cezaevine gideceklerini, görüşme sağlanmaması durumunda yasal yollara başvuracaklarını söyledi.

16 Ekim 2007'de, vücudunun çeşitli yerlerinde yanıklar oluşan ve tedavi edilmesi gereken Kaçan, "akli dengesini yitirdiği" gerekçesiyle cezaevi yönetimi tarafından Elazığ Ruh ve Sınır Hastalıkları Hastanesi'ne sevk edildi. Bir süre hastanede yatan Kaçan, hastane yönetimi tarafından "ruh sağlığı ve akli dengesi yerindedir" denilerek yeniden cezaevine gönderildi. Konuya ilişkin açıklama yapan Hasan Kaçan'ın avukatı Hamdi Turgut müvekkilinin ruh sağlığının yerinde olduğuna dikkat çekerek, "müvekkilim cezaevi yönetiminin baskılarına son vermek için birçok kez bakanlığa dilekçe yazdı. Bu dilekçeler işleme konulmadığı gibi cezaevi yönetimi bunun 'örgütsel bir eylem' olduğu kanısına vararak müvekkilime baskı uyguladı. Bu baskılar sonucu müvekkilimin psikolojisi bozuldu. Ancak müvekkilimin ruh sağlığı ve akli dengesi gayet yerindedir" diye konuştu. Bunun araştırılması için Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif İşleri Genel Müdürlüğü'ne yazacağını belirten Turgut, "bakanlığın cezaevindeki olayları araştırmasını isteyeceğiz" dedi. TUHAD-DER Başkanı Adil Kotay ise Hasan Kaçan'ın kendisini yakmasından sonra cezaevi yönetiminin baskılarını daha da artırdığını vurgulayarak, "Daha önce Hasan Kaçan'a cezaevi yönetimi tarafından yoğun baskı vardı. Bu baskılara karşı kendini yaktı. Kendisini yaktıktan sonra tedavisi tam yapılmadı. Daha sonra bakılar gittikçe arttı" dedi. Cezaevi yönetiminin baskıların gün yüzüne çıkmaması için

Kaçan'ı Elazığ Ruh ve Sınır Hastalıkları Hastanesi'ne gönderdiğini belirten Kotay, "Bunun tek nedeni yaptıkları baskılara kılıf uydurmadır. Baskılarını örtbas etmektir. Cezaevi yönetimiyle yaptığımız görüşmede bize herhangi bir bilgi verilmedi. Cezaevi yönetiminin mantığı, 'kimse cezaevinde hak iddia edemez' şeklinde olduğu için böyle uygulamalarda bulunuyor" diye konuştu.

Hasan Kaçan'ın ağabeyi Mustafa Kaçan da kardeşinin ağır baskı altında olduğunu söyledi.

Kardeşinin cezaevi yönetimi tarafından devamlı tehdit edildiğine dikkat çeken ağabey Kaçan, şunları söyledi: "Kardeşim bu baskıları protesto etmek için kendisini yaktı. Kardeşimin herhangi bir psikolojik sonunu yoktur. Onu sindirmek için ellerinden geline yaptılar. Bunu başaramayınca bu oyuna yöneldiler". Kardeşinin daha önce cezaevi yönetimi ve cezaevi koşullarıyla ilgili Adalet Bakanlığı'na 90 tane dilekçe yazdığını da dile getiren Mustafa Kaçan, olayla ilgili yasal yollara başvuracaklarını söyledi.

3. CEZAEVLERİNDE ŞÜPHELİ ÖLÜM, İNTİHAR ya da İNTİHAR TEŞEBBÜSLERİ VAKALARI

Ferit Uzun (75)

Adli bir suç nedeniyle Konya'nın Akşehir İlçesi'ndeki cezaevinde bulunan hükümlü Ferit Uzun (75), 5 Şubat günü şeker koması nedeniyle öldü. İstanbul'da hırsızlık suçundan tutuklanan ve 1 yıl 9 ay hapis cezası alan Ferit Uzun, cezasını çekmek için, 10 Aralık 2006 tarihinde Akşehir E Tipi Cezaevi'ne konuldu. Tahliyesine 2 gün kala koşusunda fenalaşan Uzun, cezaevi aracılığıyla Akşehir Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Ferit Uzun doktorların müdahalelerine rağmen kurtarılamadı. Uzun'un kandaki şeker oranının yükselmesi sonucu "siroit karaciğer kanaması" nedeniyle öldüğü açıklandı. İskenderunlu olan Ferit Uzun'un cenazesi yakınları tarafından teslim alınarak, İstanbul'a götürüldü.

Ali Demir (50)

Denizli Kocabaş D Tipi Cezaevi'nde 14 Ocak 2007'de kendisini kapının parmaklıklarına çamaşır ipiyle asarak intihar etti. İki yıl önce gasp suçu işlediği iddiasıyla tutuklanan ve 9 yıl hapis cezasına mahkûm edilen Ali Demir, disiplinsiz davranışları nedeniyle cezaevi yönetimi tarafından 1 hafta önce tek kişilik hücreye alındı. Ali Demir'in bunalıma girdiği için intihar ettiği ileri sürüldü.

Süleyman Fakılı (70)

Kırıkkale Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Fakılı, 5 Mart 2007'de cezaevi banyosunda kendini astı.

140

Mehmet Güçlü

Edirne F Tipi Cezaevi'nde 18 Ekim 2007'de kendini asarak intihar etti. Psikolojik sorunları bilinen Güçlü'nün "Pırtık" adlı hayali bir köpeği vardı.

Alaeddin Uğraş

Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde 5 Aralık 2007'de geçirdiği bunalım sonucu kaldığı üç kişilik hücreyi yakarak intihar teşebbüsünde bulundu. Disiplin Kurulu 14 Aralık 2007 tarihli 20007/125 nolu kararında Uğraş'a "kasten yangın çıkarmak"tan 15 gün hücre cezası verdi.

Alaattin Ögüt

Edirne F Tipi Cezaevi kendisini yakarak intihar teşebbüsünde bulundu.

Orhan Aksoy

Edirne F Tipi Cezaevi'nde 26 Haziran 2007'de ilaçla intihar teşebbüsünde bulundu.

111

İzmir Cezaevleri Bağımsız İzleme Grubu Raporu, s. 12 hap içerek intihar teşebbüsünde bulundu. Raporunda bulunduğu yer, adı ve tarih açıklanmamıştır.

128

İzmir Cezaevleri Bağımsız İzleme Grubu Raporu, s. 16 intihar teşebbüsünde bulundu. Raporunda bulunduğu yer, adı ve tarih açıklanmamıştır.

4. TEDAVİSİ ENGELLENEN TUTUKLU ve HÜKÜMLÜLER

Ali Baba Arı

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Arı'ya Hepatit B teşhisi konmuştur. Son 2-3 yıldır başında kramp şeklinde bazı ağrılar yaşamaktadır. Işığa, sese karşı duyarlı olma, aşırı tepki, unutkanlık, okuduğunu anlamada güçlük çekme, boyun ve bel fıtığı gibi rahatsızlıklar yaşamaktadır.

Emrullah Aslan

Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Özgür Halk Dergisi İzmir çalışanı Emrullah Aslan'ın alçıdaki ameliyatlı kolu, askerlerin kelepçe takma konusundaki ısrarı nedeniyle tedavi edilemiyor. Anne Rabia Aslan, oğlunun alçıda olan ameliyatlı koluna kelepçe takmayı reddettiği için hastaneye götürülmediğini, gerekli tedavi yapılmadığı için de oğlunun kolunun kesilme riskinin bulunduğunu söyledi.

Habip Aslan

Ağrı kırsalında 1994 yılında yaşanan çatışmada yaralı olarak yakalanan Habip Aslan, yargılanma sonrasında 36 yıla mahkûm edilerek cezaevine konuldu. 13 yıldır tutuklu bulunan ve son bir yıldır Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Aslan'ın, hasta olduğu ve ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlandığı halde bir haftadır tek kişilik hücrede tutulduğu belirtildi. Eşinin yaşamından endişe duyduğunu söyleyen Zinnet Aslan, 1994 yılında çatışma esnasında yakalanan eşinin, o dönem işkence gördüğünü söyledi. Çatışma esnasında patlayan bomba ve şarapnel parçalarının eşinin sırtına saplandığını ifade eden Aslan, eşinin 13 yıldır bu şarapnel parçası ile yaşamak zorunda kaldığını anlattı. Eşinin tek isteğinin arkadaşlarının bulunduğu koğuşa gitmek olduğunu ifade eden Aslan, "Eşim, ayrıldığı arkadaşlarının yanına gitmek için 15 gün [15 Mart 2007'de] önce cezaevi idaresine dilekçe verdi. Ancak dilekçesine herhangi bir yanıt verilmiş değil. Ayrıca sırtında şarapnel parçası var ve rahatsız. Zaten 13 yıldır tedavi görüyor. Bu halde tek kişilik hücrede. Telefon açarak zor durumda olduğu-

nu söyledi. Arkadaşlarının yanına gitmek istiyor ama bırakmıyorlar" diye konuştu.

Remzi Aydın

F tipi cezaevlerine geçişi ve cezaevlerindeki tecridi protesto etmek amacıyla 26 Haziran 2003'te ölüm orucu eylemine giren Aydın, eyleminin 539'uncu gününde isteği dışında zorla tıbbi müdahaleye maruz kaldı. Tekerlekli sandalye ile hareket edebilen ve ihtiyaçlarını tek başına gideremeyen Aydın'ın 9,5 yıldır süren tutukluluk hali, AİHM'nin 20 Şubat 2007 tarihli "tutukluluk süresi makul süreyi aşmıştır" yönündeki kararına rağmen devam ediyor. Aydın, hastalığına rağmen sürekli sevklerle maruz kalıyor. İhtiyaçlarını tek başına karşılamakta zorlanıyor olmasına rağmen, Tekirdağ hapisanesindeki arkadaşlarının yanından alınıp zorla Kocaeli 1 Nolu F Tipi Cezaevi'ne götürüldü.

Engin Aydınalp

Sulu zatürree, tüberküloz, karın ve midede şişkinlik, idrarda kanama sorunları yaşamaktadır.

A. Hamit Babat

Göz, ülser, migren ve kalp sorunu yaşamaktadır.

Vedat Bakır

İki kolda iş gücü kaybı ve iki böbrekte de taş problemi yaşamaktadır.

Taylan Baltacı

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Baltacı, mide-gastrit ve bir bölgede iltihaplanma, bağırsaklarda kronik iltihaplanma ve su kaybı, her iki bacakta kısmi hissizlik, bel fıtığı, kronik farenjit ve sinüzit, Ölüm Orucu sonrası vücudun çeşitli yerlerinde iltihaplı sivilce ve yaralar, unutkanlık (ilacını almayı bile unutabiliyor), el ve ayak tırnaklarında döküntü ve morartı gibi rahatsızlıklar yaşamaktadır.

Servet Bardak

19 Temmuz 2007 tarihinde İHD'ye gelerek yazılı başvuruda bulunan İsmet Bardak "Bayrampaşa Cezaevi'nde yatmakta olan 1988 doğumlu oğlum Servet Bardak lise son sınıfta okumaktadır. Aynı okulda okuyan arkadaşı Bayram ile kavga ediyor ve onu bıçaklayarak öldürüyor. Müebbet hapis cezası almış bulunmakta. Cezadan sonra psikolojisi bozulan oğlum Servet Bardak için üç defa ruh ve sinir hastalıklarına başvurulduğu halde sevk edilmemiştir. Sağlığından endişe ediyorum" diyerek İHD'den hukuki yardım talebinde bulunmuştur.

Bünyamin Bilge

13 Temmuz 2007 tarihinde İHD'ye başvuruda bulunan Mucip Bilge, yakını Bünyamin Bilge'nin 27 nisan 2007 tarihinde silahlı yaralanma sonucunda felç olduğunu, tedavisi bitmeden mahkemeye çıkarılarak tutuklandığını ve cezaevine konulduğunu, yatalak olduğu ve tek başına ihtiyaçlarını karşılayamayacağına dair raporu olmasına rağmen cezaevinde hiçbir tedavisinin yapılmadığını, hayati tehlikesi bulunmasına rağmen cezaevi idaresinin keyfi hareket ederek, Bünyamin Bilge'nin hayatını riske soktuğunu belirterek, Bünyamin Bilge'nin sağlık durumu ile ilgili İHD'nin Bayrampaşa Kapalı Cezaevi idaresi ile görüşmemizi istemiştir.

Zeliha Bulut

(Sincan Kadın Kapalı Cezaevi) yumurtalıklarda kist, böbreklerde taş, son süreçlerde gözlerde yoğun ağrı ve batma hissi var.

Figen Çağrı

(Sincan Kadın Kapalı Cezaevi) tansiyon düşüklüğü, şeker değerleri yüksek, Hepatit-B sağlık sorunları var.

Cengiz Sinan Halis Çelik

Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde bulunan Çelik, midesinde ülser olması nedeniyle sık sık kana ma geçirmektedir.

Rıza Çiçek

27 Eylül 2007'de Tunceli'nin Hozat İlçesi'ndeki ağaçlık bölgeye kışlık odun toplamak için

gittiği sırada yanına gelen özel timlerin açtığı ateş sonucu yaralanıp hastaneye kaldırılan Rıza Çiçek, hakkında "yol tutuklaması" kararı verilmesine rağmen 2 Kasım 2007 itibariyle 27 gündür mahkeme önüne çıkarılmadığı öğrenildi. Eski Tunceli Baro Başkanı Hüseyin Aygün, müvekkilinin G3 silahıyla vurulduğunu ve ağır yaralı olmasına rağmen hapishanedeki sağlıksız koşullarda tutulduğunu belirtirken "Rıza Çiçek, elleri kelepçeli olarak üç ayrı hapishaneye götürüldü. Tedavisi yarım kaldı. Bu yüzden geceleri ateşleniyor ve ağrı çekiyor" dedi (Bkz. Yaşam Hakkı).

Fethullah Demirtaş

Çene kemiğindeki erime nedeniyle sıvı gıdayla beslenmesi gerektiğine dair raporu bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, boyun fıtığı (üç noktada), sol kol ve omuzda soğukluk gibi sorunlar yaşamaktadır.

Mesut Deniz

Ankara Sincan F Tipi Cezaevi'ndeki Mesut Deniz'e Adli Tıp Kurumu tarafından "F tipi cezaevi koşullarında yaşamını sürdürmez" raporu verilmesine rağmen, F tipi cezaevinde tutulmaya devam ediliyor. İleri derece şizofren; yaşamının en temel gereklerini dahi yerine getiremeyecek durumda. Ağırlaştırılmış müebbede mahkûm olan ve tek kişilik hücrede bulunan Deniz, yemek yemiyor, yataktan çıkmıyor, temizliğine dikkat etmiyor.

Naim Ekmekçi

Sağ kol omuzdan, sağ bacak dizinden itibaren yok, protez takmaktadır.

Kemal Ertürk

Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Kemal Ertürk, gizli şeker ve hipertansiyon, mide ve bağırsak sorunları nedeniyle halsizlik-ateşlenme, baş ve kas ağrıları, uykusuzluk, gözlerde bulanıklık yaşamakta; ağırlaştırılmış müebbet mahkûmu olduğu için tek kişilik hücrede ve sınırlı havalandırma saati uygulamasına maruz kalan Ertürk'ün bu sorunları daha da ağırlaşmaktadır. Kız kardeşi Bahar Ertürk, ağabeyinin durumunu şu şekilde özetliyor: "Kimi zaman 15-20 gün yataktan kalkamıyor. Suyuna bile yataktan sürünerek ulaşabi-

liyor. Bırakmak bir yana gerekli ilaçlar bile verilmiyor. Doktorlar diyet yemekleri yemesi gerektiğini söylüyor fakat 2 yıldır bu yemekler idare tarafından verilmiyor”.

Aynur Epli

Müebbet hapis cezasına çarptırılan Aynur Epli'ye kanser teşhisi kondu. Cezasının infazı için 15 yıl önce Sivas Cezaevi'ne oradan da Siirt Cezaevi'ne, nihayet Diyarbakır E Tipi Cezaevi'ne ve son olarak da tekrardan Siirt Cezaevi'ne sevk edildi ve bu 15 yıllık süreç hastalığının ilerlemesine neden oldu. Sağlık sorunları nedeniyle götürüldüğü Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Gastroenteroloji Bölümü'nde yapılan tetkikler sonucu hastalığının hayatî tehlike arz edecek derecede ilerlediği tespit edildi. Avukatının yaptığı uzun süren girişimler sonucu Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi'ne getirdi, tetkikleri yapılarak geri götürüldü. Siirt Cezaevi'ndeki görevliler Dicle Üniversitesi'nin randevu verdiği tarihlerde tetkik ve kontrollerinin yapılması için, güvenlik gibi bahanelerle hatta “randevun yok” bile denilerek götürülmediği için tedavisi gecikti. Epli'nin, tedavisi için uygun olur düşüncesiyle Diyarbakır Cezaevi'ne sevk talebi, cezaevi idaresinde kayboldu, dolayısıyla adalet bakanlığına yollanamadı.

Bülent Güneş

Ayak yan çapraz bağlarında kopma bulunmakta, ameliyat olması gerekmektedir.

Cengiz Kahraman

Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Kahraman, Wernicke Korsakoff hastasıdır. Yemeğini ve ilaçlarını almakta zorlanmaktadır.

Nesimi Kalkan

Mersin Silifke M Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan Nesimi Kalkan (35), yakalandığı “çölyak” hastalığı nedeniyle günlük ihtiyaçlarını karşılayamayacak duruma geldi. 17 Ekim tarihi itibarıyla Kalkan, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi'nden randevu almasına rağmen bir aydır hastaneye götürülmediğini söyledi. 1992 yılında tutuklanarak cezaevine konulan Kalkan'a, 1996 yılında girmiş oldukları açlık grevi sonrası yakalandığı

çölyak hastalığı tanısı, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi tarafından konuldu. Kalkan'ın durumu, şu ana kadar düzenli bir tedavi göremediği için daha da kötüye gidiyor.

Tevfik Kalkan

Hepatit B, ülser, deride halen tam çözilemeyen kaşıntı, dökülme, morarma gibi belirtiler gösteren rahatsızlıkları bulunmaktadır.

Hayati Kaytan

Donmadan kaynaklı sol ayak parmakları kökten, sağ ayak parmakları ilk eklemden kesilmiş durumdadır. Sol topuk ve sağ serçe parmak (kemik alınmış) sürekli yara halde bulunmakta, iyileşmemektedir.

Afyon Korkmaz

Bergama Cezaevi'nde tutuklu bulunuyor. Kendine ait bir kimliği olmadığı için tedavi edilmediği gibi -“nüfus kaydınız yok bu yüzden devlet tarafından tedaviniz yapılamaz” deniyor- yargılama sürecinde de bir ilerleme kaydedilemiyor. 2005 yılında Antalya'da yakalanan Korkmaz'ın “PKK üyesi olduğu” olduğu gerekçesiyle açılan davası nüfus cüzdanı çıkarılmadığı için üç yıldır yerinde sayıyor. 1998 yılında mayına bastığında bir bacağını yitiren Korkmaz'ın protezi kemiği uzadığı için zaman zaman değiştirilmesi gerekiyor. Korkmaz imkanı olmadığını defalarca bildirmene rağmen, Korkmaz'a “protezini değiştirme maliyetini sen karşılarsan olur” önerisi yapılmış.

Ufuk Keskin

Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Keskin, diyabet hastasıdır. Ufuk Keskin'in babası ve TAYAD üyesi Fahrettin Keskin, Kasım 2007'de, “oğlum hasta olduğu halde hapishanede tutuluyor. Sadece oğlum Ufuk değil, Ufuk gibi hasta olan onlarca mahpus var. Birçoğunun elinde hasta raporları olduğu halde ne tahliye ediliyorlar ne de koşulları iyileştiriliyor” dedi.

Yaşar İnce

Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan İnce, hepatit B, bel fıtığı, böbreklerinde taş, midede

ülseri ve kalp yetmezliği gibi şikâyetleri ile revire başvurdu. Durumu acil olmasına karşın İnce'ye geç müdahale edildi; hastaneye sevki ise araç olmadığı gerekçesiyle yapılmadı.

Salih Korkut

Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Korkut, kronik bronşit, ülser.

Hasan Metin (52)

18 Haziran 2007 tarihinde 27 BH 789 plakalı kamyonetiyle Erzincan'a giderken askerler tarafından "dur ihtarına uymadığı" gerekçesiyle silahlarla tarandı. Yaralanan Hasan Metin kaldırıldığı Erzincan, Erzurum hastanelerinde önce hastane personeli, ardından da yurttaşlar tarafından linç edilmek istendi. Linçten kurtulan Metin, iddiaya göre doktorlar tarafından 'Biz terörist tedavi etmeyiz, bunu hayvan hastanesine götürün' denilerek tedavi edilmedi. Yaralı halde Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tek kişilik odada tutulan Metin'in avukatı Hüseyin Aygün, 27 Haziran'da tedaviyi yapmayan doktor ve linç etmek isteyen hastane personeliyle yurttaşlar hakkında Erzurum Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Gökçe Otlı

Aralık 2006 tarihinde tutuklanan ve Sincan Kadın Cezaevinde bulunan Gökçe Otlı, İzmir Cezaevi İnişiyatifi'ne 5 Mart 2007'de yazdığı mektupta durumunu şu şekilde özetliyor: "Ben 96 senesinden beri kemik erimesi tedavisi görüyordum. Hapishaneye getirildiğimde yanımda sürekli kullanmış olduğum ilaçlarım vardı. Revire çıktım ilaçlarımı almak için. Doktor 'Ben bu hastalığı bilmiyorum' dedi. İlaçlarımı vermek istemedi". Otlı tartışarak ilaçlarını geri alabilmiş. Çene kemiğindeki erime nedeniyle çenesine operasyonla platin takılana Otlı, soğuk havalarda platin fazlasıyla ağrı yapınca revire çıkıp platinin çevresinin iltihap kapmış olabileceğini söylemiş ve sevk istemiş. Doktor sevk etmek yerine iki gün sonra gelecek olan diş doktoruna görünmesini önermiş. "Yaklaşık üç aydır mahpusum ve kendi hastalığımla ilgili doktora çıkmış değilim".

144

Kazım Özer

2001 yılında Wernike Korsakof hastalığına yakalandığı için tahliye edilen, Kazım Özer, "MLKP'ye üyelik"ten aldığı cezanın kalan 79 günü için 25 Ekim 2007'de tutuklanarak Kırıklar F tipi Hapishanesi'ne konuldu.

Fadime Özkan

(Sincan Kadın Kapalı Cezaevi) kemik erimesi problemine rağmen ilaçlarının verilmediği ve bel fıtığı bildirildi.

Nizamettin Özoğlu

Sol el bilekten yüzde 80, sağ el omuzdan yüzde 40 sakat durumdadır. Sağ diz kapak altında sürekli ağrı yaşamaktadır.

Deniz Tepeli

(Sincan Kadın Kapalı Cezaevi) patlama nedeniyle kulak zarı zarar görmüş ve duymuyor.

Sinan Türkmen

Hepatit B taşıyıcısıdır. Behçet hastalığından kaynaklı her iki gözde kalıcı hasarlar bulunmaktadır.

Resmiye Vatanserver

(Sincan Kadın Kapalı Cezaevi) iç guatrı var. Göğüs ve koltuk altında bulunan kistler mevcut.

Nihat Yağız

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Yağız, göz, bel ve böbreklerinden ciddi boyutlarda rahatsızlık yaşamaktadır.

Cemal Yalçın

Edirne F Tipi Cezaevi'nde kalan ve "cezai ehliyet olmadığı"na dair raporu olan Yıldırım Haziran 2007'de kriz geçirip camları kırdı ve eşyaları ateşe verdi. İdare Disiplin Kurulu kendisine yanan yatağı için para cezası verdi (TAYAD Mayıs-Haziran 2007 Raporu, s. 14).

Nevin Yaylacı

Sincan Kadın ve Çocuk Cezaevi'nde 29 Temmuz 2007 günü hücre arkadaşları tarafından baygın halde bulunan Nevin Yaylacı (48) uzun

süren baş ağrısı şikâyetleri ve geçirdiği krizlerle rağmen geç müdahale edilince beyin kanaması geçirdi ve ameliyata alındı. Yaylacı Hastanede olduğu sırada 7 Ağustos 2007'de tahliye edildi. 9 Ağustos'ta hastaneden taburcu edilen Yaylacı'nın 12 Ağustos gecesi geçirdiği krizin ardından yeniden Hacettepe Hastanesi'ne kaldırıldığını öğrenildi. Nevin Yaylacı'nın avukatları cezaevi yönetimi ve doktorları hakkında suç duyurusunda bulundu.

Enver Yanık

Edirne F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Yanık'ın beyninde ödem ve uzun süreli açlığa bağlı hidrosefali tespit edildi. Ancak kimi ilaçları "Maliye Bakanlığı karşılamıyor" denilerek verilmediği; Beyin Cerrahi Servisi ve Nöroloji doktorlarının reçetesine yazdığı ağrı kesiciler alınmadığı; buların yerine daha ucuz, etkisi olmayan ağrı kesiciler alındığı ileri sürülmektedir. Enver Yanık nedenini sorduğunda: "Kendi paranla alırsan o ağrı kesicileri alırız. Kurum öderse en ucuz olanını alırız" denildiği belirtilmiştir. Enver Yanık, 4 Haziran 2007'de getirildiği İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nden Edirne F Tipi Cezaevi'ne geri dönüş yolculuğunda yaşadıklarını şöyle anlatıyor: "...Adliye nezaretinde sigara dumanı beni kötü yaptı. Ki saat 16:00 gibi duruşmaya çıkabildim. Dönüş yolunda ise deyim yerindeyse öldüm öldüm dirildim. Tabii hapishaneye kadar öldüm mü kaldı mı diye bakan olmadı... Yolda ring hiç durmadı. Hapishaneye geldiğimizde, durumumu gören subay, doktor olmadan hastaneye götürmeyeceklerini söyledi. Yol boyunca kusmuştum. Sarı sular geliyordu ağzımdan. Yanımda bulunan iki adli davadan tutuklunun çabaları ve benim bağırtılarım ringin durmasına neden olamamıştı. Baş ağrısı dayanılmazdı. Dahası, sarı bir su geliyordu. O an bu acı bir an önce bitsin istiyordum. (Rahatsızlığım için durmayan ring subayın tuvalet ihtiyacı için durmuştu). Hapishanede hemen revire aldılar Bir gardiyan tansiyonuma baktı. Ağrı kesici iğne yapacak sağlık memuru bile yoktu, doktoru bırak. Ki gardiyan iğne yapamadığını yapacak kimsenin de olmadığını söyledi. Gece doktor olmuyormuş. Bir ağrı kesici hap ve bir mide bulantısı giderici

ci hap verdi. Ve diğer memurların kollarında hücreye geldiğimde saat 20.30 gibiydi. Gece yaralarına kadar hücrede ağrı ve sarı su gelmeye devam etti. Yediğimi çıkardım. Hücrede bulunan arkadaşlarımın çabası ile saat 24.00 ü geçerken kendime birazcık gelebildim."

Erol Zavar

Ankara Sincan F Tipi Cezaevi'nde bulunan Odak Dergisi eski Yazı İşleri Müdürü Erol Zavar'a 1999 yılında mesane kanseri teşhisi kondu. Otuza yakın tıbbi müdahale ya da ameliyat geçirdi. Tecrit koşulları hastalığını ölümcül düzeye taşıdığı gibi bambaşka hastalık ve rahatsızlıklarla da tanışmasına neden oldu. Cezaevinde bulunduğu sırada başlayan migren ve safrakesesi ağrıları, daha önce geçirdiği tüberküloz, gözaltı sırasında gördüğü işkenceler ile dizlerinde oluşan menüsküs bunların en başta gelenleridir. Mart 2007'de Erol Zavar'ın safrakesesi alındı. Bununla birlikte Zavar'a yönelik baskılar sürmektedir: 2003 yılında hastaneye sevki esnasında "bir jandarmanın boğazını sıktığı" gerekçesiyle yargılanan Zavar'a 10 Ocak 2007'de altı ay hapis cezası verildi, mahkeme kararı 3 bin 600 YTL para cezasına çevirdi. Yaşanan olayın ardından jandarma hakkında açılan soruşturmasa takipsizlikle sonuçlandı.

X.X.

Edirne F Tipi Cezaevi'nde kalan ve adı bilinmeyen bir mahkûmun mektubundan alıntı *TAYAD Mayıs-Haziran 2007 Raporu*'nda (s. 14) yer almaktadır. Raporunda, tek kişilik birimde tutulan mahkûmun akli dengesi yerinde olmadığı için İstanbul'a hastane götürüldüğü belirtilmektedir: "Ben 10 gündür buradayım. Size daha önce anlattığım manyetik alan içinde manyetik dalgalarla kıvrandıracak kadar, bayıltacak kadar işkence yapıyorlar... Doku örnekleri alınsın diye dilekçe yazdım, avukat bakıyor. Bu gece sabaha kadar işkence gördüm. Hücre su dolu ve ben su içindeyim. İdareye dilekçe yazdım. Başkanı çağırdım. Çekip gittiler. Beni bilgisayara kodlamışlar. Ses dalgalarıyla bağırıp 'öt ulan' diyorlar (...)"

CEZAEVLERİ İLE İLGİLİ EK KAYNAKÇA:

Ankara Tabip Odası Sincan Cezaevi Ziyareti Değerlendirme Raporu (Bkz. Ekler).

İnsan Hakları Derneği 2007 İlk 6 Ay Cezaevi İhlal Raporu.

İnsan Hakları Derneği Ocak-Haziran 2007 Türkiye İşkence Raporu.

İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi İç Anadolu Bölgesi 3 Aylık Cezaevi Raporu.

İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu 2006–2007 Raporu (Bkz. Ekler).

TAYAD Hak İhlalleri Raporu Ocak-Şubat 2007.

TAYAD Hak İhlalleri Raporu Mart-Nisan 2007.

TAYAD Hak İhlalleri Raporu Mart 2007.

TAYAD Hak İhlalleri Raporu Mayıs-Haziran 2007.

TAYAD Hak İhlalleri Raporu Ekim-Kasım-Aralık 2007.

TAYAD Hak İhlalleri Raporu Temmuz-Ağustos 2007.

DÜŞÜNCE ve İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

Giriş

Düşünce ve ifade özgürlüğü alanında Türk Ceza Kanunu'nun 301. maddesi gündemdeki yerini 2007'de de korudu. Bu maddenin kendisi ve uygulaması yoğun eleştirilere ve kampanyalara konu oldu. Maddeye ilişkin iki soru önergesini yanıtlayan Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin sorunun ne denli büyük boyutlarda olduğunu sergiledi.

Adalet Bakanı Şahin'in verdiği bilgilere göre, 2007 yılında toplam dava sayısı, 536'sı bir önceki yıldan devreden, 185'i 2007'nin ilk üç ayında açılan, 23'ü de Yargıtay'da bozularak gelen olmak üzere 744 oldu. Bu davalardan 217'si 2007'de sonuçlandırıldı. 527 yargılama 2008'e devretti.

Son beş yılda 301. maddeden açılan davaların değerlendirilmesi¹

	<i>Dava Sayısı</i>	<i>Yargılanan Kişi Sayısı</i>	<i>Mahkum Olan Kişi</i>	<i>Beraat Eden Kişi Sayısı</i>
2003	429	1313	252	155
2004	318	1385	145	317
2005	221	1305	133	249
2006	328	1533	131	255
2007 (Ocak-Eylül)	185	1189	84	168
Toplam	1481	6725	745	1144

Bu bölümde sunulan veriler ise TCK'nin 301. maddesinin düşünce ve ifade özgürlüğünün önündeki tek engel olmadığını ortaya koymaktadır. TİHV'nin birçok kez dile getirdiği gibi, düşünce ve ifade özgürlüğünün önünde engel teşkil eden, Türk Ceza Kanunu'nun 15 maddesinin (ilgili maddeler için Bakınız bölüm sonu) yanı sıra birbirinin yerine kullanılacak Terörle Mücadele Kanunu, Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun, Basın Kanunu, RTÜK Kanunu, Dernekler Kanunu ve Siyasî Partiler Kanunu'nda da benzer maddeler vardır. Sorun 301. maddenin değiştirilmesiyle ya da kaldırılmasıyla çözülmeyecektir.

Düşünce ve İfade Özgürlüğü alanında 2007 yılındaki gelişmelerin nicel özeti:

Kısmen ya da tamamen erişimi engellenen internet sitesi sayısı: 11

Yayını durdurulan gazete sayısı: 21

Hakkında yayın yasağı verilen soruşturma: 8

TV Yayın Durdurma: 17

Radyo Yayın Durdurma: 1

Toplatılan süreli yayın: 3

Açılan ya da devam eden dava sayısı: 302

Mahkûmiyetle sonuçlanan dava sayısı: 112

Beraatle sonuçlanan dava sayısı: 76

Takipsizlikle sonuçlanan dava sayısı: 3

Açılan soruşturma: 27

Tutuklama kararı: 10

Yargılamayı Durdurma: 1

1. YASAL DÜZENLEMELER

İnternet Ortamında İşlenen Suçların Engellenmesi Amacıyla Yapılan Kanun Değişikliği

10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, 5651 sayılı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun"u 22 Mayıs 2007'de onayladı.

Yasaya göre internet ortamında hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten yer sağlayıcıları, yer sağladığı içeriği kontrol etmek veya hukuka aykırı bir faaliyetin söz konusu olup olmadığını araştırmakla yükümlü tutulmayacak.

Yer sağlayıcı, hukuka aykırı içerikte suç unsuru bulunduğundan haberdar edilmesi ve engelleme yeteneği bulunması durumunda, hukuka aykırı içeriği yayından kaldırmakla yükümlü olacak.

TCK'de yer alan "intihara yönlendirme", "çocukların cinsel istismarı", "uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma", "sağlık için tehlikeli madde temini", "müstehcenlik", "fuhuş", "kumar oynanması için yer ve imkân sağlama" ile "Atatürk'e hakaret içeren" suçların erişimi engellenecek.

Erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilecek. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilecek. Cumhuriyet savcısı, bu durumda kararını 24 saat içinde verecek.

İdarî tedbir olarak verilen erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi halinde erişim sağlayıcılarına 10.000 YTL'den 50.000 YTL'ye kadar idarî para cezası verilecek.

Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde 6 aydan 2 yıla kadar hapisle cezalandırılacak.

İnternette kişilik haklarına saldırıda bulunanların, bu nitelikteki içeriğin yayından çıkarılması ve buna karşı cevap hakkının kullanılması,

Basın Kanunu'nun ilgili hükümleri doğrultusunda sağlanacak.

Telekomünikasyon Kurumu başkanı, söz konusu suçları oluşturan yayınların içerik veya yer sağlayıcısının yurtdışında bulunması halinde, bu yayınların tamamını engellemekte yetkili olacak.

Başkan, içerik veya yer sağlayıcısı yurtiçinde bulunan yayınlara ilişkin olarak ise çocukların cinsel istismarı ve müstehcenlik suçlarına ilişkin yayınları engelleyecek.

Bu iki suç dışında kalan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini, fuhuş, kumar oynanması için yer ve imkân sağlama ile Atatürk'e hakaret içeren suçların erişiminin engellenmesi ise hâkim, mahkeme veya savcı kararıyla yapılacaktır.

Başkanlık tarafından erişimi engellenen yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, bu kişiler hakkında cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulacaktır.

Erişim sağlayıcısı herhangi bir kullanıcısının yayınladığı hukuka aykırı içerikten haberdar edilmesi halinde erişimi engelleyecek.

Ticarî amaçla olup olmadığına bakılmaksızın bütün toplu kullanım sağlayıcıları, konusu suç oluşturan içeriklere erişimi önleyici tedbirleri almakla yükümlü olacak. Bu koşulları yerine getirmeyenlere 10.000 YTL'den 50.000 YTL'ye kadar ceza verilecek.

Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde internet kurulu oluşturulacak. Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Telekomünikasyon Kurumu ve ihtiyaç duyulan diğer bakanlık, kamu kuruluşları, internet servis sağlayıcıları ve ilgili sivil toplum örgütü temsilcileri de bu kurulda temsil edilecek.

Kurul gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlayacak. Ayrıca izleme, filtreleme ve engelleme yapılacak yayınların tespiti ve benzeri konularda yapılacak öneriler ile ilgili her türlü tedbir ve karar kurulca alınacak.

Fikret İlkiz, "İnternette Sınırlandırma Yasası", bianet.org, 15 Mayıs 2007.

Meclis tarafından kabul edilmiş olan internetle ilgili kanun, bu elbise üzerinde dikiş tutmayan bir yamadan ibaret. Sansür ve yazılı emirle yasaklamalar internet ortamındaki yayınları geniş bir biçimde kapsayacak nitelikte yaygınlaştırmaya çalışılacak.

Ulaştırma Bakanlığı'nca hazırlanan ve Bakanlar Kurulu'nca 15 Aralık 2007 tarihinde kararlaştırılan, elektronik ortamda işlenen suçların önlenmesi için hazırlanan tasarı 12 Şubat 2007 tarihinde TBMM Başkanlığı'na gönderilmiştir. Diğer teklifler de dikkate alınarak adı değiştirilmiştir. 5651 sayılı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" olarak 4 Mayıs 2007 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı'nın incelemesinde bulunan kanun Meclise geri çevrilmezse yürürlüğe girecektir...

Kanunun gerekçesine göre, istek internet ortamındaki yayınların düzenlenmesinden çok, ailenin ve gençliğin zararlı İnternet yayınlarından korunmasıdır. Asıl amaç; "Anayasanın söz konusu hükümleri uyarınca, aileyi, çocukları ve gençleri, internet dâhil elektronik iletişim araçlarının suiistimal edilmesi suretiyle uyuşturucu ve uyarıcı madde alışkanlığı, intihara yönlendirme, cinsel istismar, kumar ve benzeri kötü alışkanlıkları teşvik eden yayınların içeriklerinden korumak için gerekli önleyici tedbirlerin alınması" ve elektronik ortamda çocuğa, gençliğe ve aileye yönelik ağır ve vahim nitelikteki saldırıların önlenmesi için gereken yasal düzenlemenin yapılmasını sağlamaktan ibarettir.

Gerekçeye göre; bilişim alanındaki gelişmeler baş döndürücü bir hızla ve gelişmeye sahiptir. Yasalar yetersiz kalmaktadır. 5237 sayılı TCK "Bilişim Alanında Suçları düzenleyen 243 ve devamı maddelerinde ticarî ve malî yönden işlenen suçları düzenlemektedir. 1117 sayılı Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kanunu, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, internet ortamında yapılan ve içerikleri suç teşkil eden yayınların önlenmesinde yetersiz kalmıştır".

Kanunun gerekçesindeki en önemli tespit ise şudur: "Bu konuyla ilgili henüz yasal bir düzenleme yapılmamıştır". Tekrar altını çizerek ifade etmek gerekirse; Türkiye'de internet ortamında yapılan ve içerikleri suç teşkil eden yayınlar bakımından yasal bir düzenleme yoktur.

Bu kanun internet ortamında yapılan yayınlar karşısında ve sadece çocukları, gençleri ve aileleri, internet ortamındaki zararlı yayınlardan korumak amacı ile hazırlanmıştır. İnternet ortamındaki yayınlar temel alınarak hazırlanmamıştır. İnternet ortamında yapılan yayınlardaki sorumluluk sistemini kuran ve tanımları doğru düzgün yapan temel bir yasa değildir. Diğer temel yasalar üzerine "internet ortamındaki yayınlar" adıyla yama yapılmaktadır. Meclis tarafından kabul edilmiş olan 5651 sayılı internetle ilgili bu "kanun", bu elbise üzerinde, dikiş tutmayan bir yamadan ibarettir.

Biri geçici olmak üzere 14 maddelik bu kanunun amaç ve kapsamı; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile İnternet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleyle ilişkin esas ve usulleri düzenlemektedir. (Madde 1) Kanuna göre, amaç maddesinde yazılı "belirli suçlar" hangileridir? Yasanın 8/1. maddesinde sayılan 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu'nda yer alan; intihara yönlendirme (madde 84), çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190), sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194), müstehcenlik (madde 226), fuhuş (madde 227) ve kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228) suçları ile 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun'da yer alan suçlardır.

İnternet ortamında yapılan yayınlarda; eğer içeriğinde bu tek tek sayılan suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe varsa; internet ortamındaki bu yayınlara ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilecektir.

İşte bu "erişimin engellenmesine karar" verme sürecinde sorunlar yaşanacaktır. Erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilecektir. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilecek ve savcı kararını yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunacaktır.

Hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verecek ve eğer bu sürede kararı onaylanmazsa bu tedbir, cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılacaktır. "Koruma tedbiri" olarak verilen erişimin engellenmesine ilişkin karara Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilecektir.

Ayrıca yasada yukarıda sayılan "belirli suçlar"ın internet yolu ile işlenmesini önlemek amacı ile görev ve yetki "idarî" olarak Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'na verilmektedir. Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı, internet yayınlarının içerik veya yer sağlayıcısının yurtdışında bulunması halinde veya içerik veya yer sağlayıcısı yurtiçinde bulunsun bile çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra) ile müstehcenlik (madde 226) suçunun işlendiği konusunda yeterli şüphe oluşturan yayınlara ilişkin olarak erişimin engellenmesi kararını resen verebilecektir.

Bu karar, erişim sağlayıcısına bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenecek ve karar derhal veya en geç 24 saat içinde yerine getirilecektir. Kararı yerine getirmeyen yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilecektir. Başkanlık ayrıca yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

Ayrıca Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı tarafından "idarî tedbir" olarak verilen erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi halinde, başkanlık tarafından erişim sağlayıcısına, on bin Yeni Türk Lirası'ndan yüz bin Yeni Türk Lirası'na kadar idarî para cezası verilebilecektir. İdarî para cezasının verildiği andan itibaren yirmi dört saat içinde kararın yerine getirilmemesi halinde ise başkanlığın talebi üzerine Telekomünikasyon Kurumu yer ve erişim sağlayıcılarının yetkilendirmelerinin iptaline karar verilebilecektir. Bu kararlara karşı yasal itiraz yolları açıktır.

Kanun hakkındaki diğer eleştirileri saklı tutarak söylemek gerekir ki; artık kanunda sayılan belirli suçlar için erişimin engellenmesi kararı verilebilecektir. Süreç, yürürlükten kaldırılan yayınların "toplantılması" hakkındaki eski Basın Yasa-

sı'ndaki gibi işleyecektir. Bunun yanında bir de idarî kurul olarak "Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı" kurulmuştur. Erişimin engellenmesinde artık vereceği yazılı idarî kararlarla görevli ve yetkilidir. Savcılıktan ve yargıdan gelecek sınırlandırma kararlarının yanında, tüm siteye erişimin engellenmesi için yazılacak idarî yasaklama emirlerinin verildiği kurul kararları da tartışmaya açılacak. Sansür ve yazılı emirle yasaklamalar internet ortamındaki yayınları geniş bir biçimde kapsayacak nitelikte yaygınlaştırmaya çalışılacaktır.

Bu tartışmalar sırasında internet ortamındaki yayınlarda özgürlüklerden yana olan bizler için; hiç kimse "yoksa siz gençlerin ve çocukların zararlı yayınlardan korunmasını istemiyor musunuz?.. Çocukları ve gençleri fuhuşa, kumara, müstehcenliğe ve cinsel istismara karşı korumak gerekmiyor mu?" gibi akıldışı sorular yönelmesin. Çünkü biz, bize bu soruları sormaya kalkacak olan örümcek kafalıların zihniyetini, internete, gençlere, çocuklara, kadınlara ve aileye bakış açılarını çok iyi biliriz.

2. İLETİŞİM ve BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

2.1. Yıl İçinde Meydana Gelen Gelişmeler

Alnteri Gazetesi

Alnteri Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Sakine Yalçın'a, gazetede yer alan yazılar nedeniyle 3 ayı para cezası verildi.

Sakine Yalçın hakkında, Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmadan ceza çıktı. Yalçın, gazetede yer alan ve 301. madde kapsamında "suç" unsuru görülen yazılardan beraat ederken, 765 sayılı yasanın 159/1 maddesinden açılan üç ayrı davadan toplam 1.620'şer YTL olmak üzere para cezası aldı.

Para Cezaları Yalçın'ın "cezasının ertelenmesi halinde suç işlemekten çekinmeyeceği yönünde mahkemenin vicdanı kanaati uyandırdığı" gerekçesiyle ertelenmedi.

Atılım Gazetesi

7. Munzur Kültür ve Doğa Festivali'ni izlemek üzere Tunceli'ye giden *Atılım* gazetesi muhabiri Makbule Akgül'ün 9 Ağustos günü valilik kararı gerekçe gösterilerek kente girişinin engellendiği bildirildi.

Atılım Gazetesi

Atılım gazetesinin teknik işlerinin yapıldığı Güneş Ajans'a düzenlenen baskında el konulan bilgisayarlarda "çocuk pornosu görüntüleri olduğu" iddiaları nedeniyle 12 Mart günü İHD İstanbul Şubesi'nde basın toplantısı düzenlendi.

Basın toplantısında konuşan Songül Akbay, 21 Eylül 2006 tarihinde çok sayıda dergi, dernek ve kuruluşla birlikte Güneş Ajans'a da baskın düzenlendiğini, 11 bilgisayara el konulduğunu hatırlattı. Akbay, "Bilgisayarlardan birisinin hard diskine iki klasör içinde tam 136 adet

çocuk pornosu görüntüsü, 68 adet ise aynı içerikte video kaydeden polis, Fatih Savcılığı'na bu konuda suç duyurusunda bulundu. 8 Mart günü Cumhuriyet Savcılığı'na giden ve tutuklama istemiyle hakimliğe sevk edilen Güneş Ajans'ın sahibi Fuat Uygur, serbest bırakıldı" dedi. Akbay, söz konusu görüntülerin bilgisayarlara kayıt tarihinin açıklanmadığına da dikkat çekti.

Gaye Operasyonu

8 Eylül 2006'da Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polislerce MLKP'ye yönelik yapıldığı iddia edilen "Gaye Operasyonu" kapsamında gözaltına alınarak, tutuklanan *Atılım* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Çiçek, *Atılım* gazetesi Yayın Koordinatörü Sedat Şenoğlu ve Özgür Radyo Genel Koordinatörü Füsun Erdoğan'ın da aralarında bulunduğu 23 kişi İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde hâkim karşısına çıktı. 1994-2006 tarihleri arasında MLKP adına gerçekleştirildiği iddia edilen 296 eylemden sorumlu tutulan 13 kişi hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis, 10 kişi hakkında ise 10,5 ile 45 yıl arasında değişen hapis cezaları istendi. Yoğun güvenlik önlemleri altında adliye alınan sanıklar, "yaşasın halkların kardeşliği" sloganları attı.

MLKP örgütüne üye oldukları iddiasıyla 3.000 yıla kadar hapisleri istenen Özgür Radyo yayın koordinatörü Füsun Erdoğan ve 22 kişi, 14 ay sonra ilk kez mahkemeye çıktılar; 28 Şubat 2008'e kadar tutuklu kalacaklar.

Yaklaşık 14 ay sonra ilk kez 26 Ekim'de İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde hâkim karşısına çıkan 23 kişinin yargılandığı davada, tahliye kararı çıkmadı. Tutuklu kişiler, dört ay daha hapiste kalacak.

Sanıkların ilk savunmalarını yapmalarının ardından sanık avukatları adına hazırlanan ortak savunmayı okuyan Özlem Gümüştas, soruşturma sürecinde birbiriyle çelişkili karar ve uygulamalar bulunduğunu ve soruşturmada ciddi hukuksuzluklar olduğunu iddia etti.

Ayrıca, sanıkların üzerine atılı suçların herhangi bir kanıtla dayandırılmadığı, delillerin kendilerine verilmediği, bu nedenle savunma yapamadıkları ve savunma haklarının engellendiği de belirtildi.

Duruşmada aralarında radyocu Erdoğan'ın da bulunduğu tutukluların bir kısmı dosyaya konulan gizlilik kararı nedeniyle iddianameyi inceleyemediklerini ifade ederek ek süre talep etti.

Mahkeme, sanıkların salıverilmesi yönünde savunma avukatlarının ilettiği talebi reddederek, tutukluluk hallerinin devamına karar verdi. Yargılama 28-29 Şubat 2008 günlerinde sürecek.

12 Eylül 2006 tarihinde tutuklanan radyocu Erdoğan'ın 40 yıldan ağırlaştırılmış müebbet hapse kadar ağır cezalar isteniyor. Yargılananlar arasında Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan *Atılım* gazetesi yayın yönetmeni İbrahim Çiçek, Edirne F Tipi Cezaevi'nde kalan gazete yayın koordinatörü Sedat Şenoğlu, eski yayın yönetmeni Ziya Ulusoy ve yazarlardan Bayram Namaz da var.

292 sayfalık iddianamede, 1994-2006 yılları arasında gerçekleşen 296 eylemden sorumlu tutulan 23 sanık için 10,5 yıldan 45 yıla kadar değişen oranlarda toplam üç bin yıla kadar hapis cezaları istedi. Sanıkların bir bölümü, "anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışmak" ile suçlanıyor.

Hasan Coşar

21 Eylül günü Ankara'da tutuklanan *Atılım* gazetesi yazarlarından Hasan Coşar ve SGD'li Semra Yalçınkaya 31 Ekim'de hâkim karşısına çıkarıldı. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Coşar ve Yalçınkaya'yı tahliye etmedi. Duruşmada avukatlar ısrarla devam eden mahkemenin hukukdışı olduğunu vurgulayarak, dosyanın içerisinde Hasan Coşar'a ait hiçbir suç unsurunun olmadığını belirtti. Avukatların tahliye talepleri reddedilerek bir sonraki duruşma 19 Mart 2008 tarihine ertelendi.

Azadiya Welat

23 Mart 2007'de Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, TMY 6/5 uyarınca *Azadiya Welat*'in yayınına gazetenin 13-14-17-19 Mart tarihlerinde yer alan haberlerde örgüt propagandası yapıldığı, suçu ve suçluyu övdüğü gerekçesiyle 20 gün süre ile durdurmuştur.

Azadiya Welat

Türkiye'nin tek Kürtçe günlük gazetesi *Azadiya Welat* Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Vedat Kurşun hakkında, gazetede yayınlanan haberler nedeniyle "örgüt üyeliği" iddiasıyla dava açıldı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Kurşun'un toplam 100 yıl hapis cezasıyla cezalandırılması istendi.

Azadiya Welat

6 Kasım'da Mersin'in Tarsus İlçesi'nde *Azadiya Welat* gazetesi dağıtımcısı Yusuf Akat hiçbir gerekçe gösterilmeden gözaltına alınarak, dağıtımını yaptığı 100 adet *Azadiya Welat* gazetesine toplatma kararı olmamasına rağmen Tarsus İlçe Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polisleri tarafından el konuldu.

Çoban Ateşi Gazetesi

Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebi ve 1. Sulh Ceza Mahkemesi kararıyla *Çoban Ateşi* gazetesinin 32. sayısındaki Berkant Coşkun'un "Anne Beni Askere Yollama" başlıklı yazısı gerekçe gösterilerek "halkı askerlikten soğutma" iddiasıyla gazetenin son sayısı toplandı.

Savcılık gerekçe olarak "Anne Beni Askere Yollama" başlıklı yazıda TCK'nin 318. maddesi gereğince "halkı askerlikten soğutma" iddiasında bulundu. Mahkeme ise, gazetenin son sayısına el konulmasına karar verdi.

Toplatmaya gerekçe olan Berkant Coşkun'un yazısı:

"Anne beni askere yollama

'Korkuyorum anne al beni içine, korkuyorum anne... Orduya istiyorlar savaş çıkar diyorlar, yat diyorlar anne bana kalk diyorlar. Silah veriyorlar anne bana öldür diyorlar... Kapat televizyonu anne seni de kandırıyorlar.' Bu şarkı takılıyor dilime televizyondaki kahraman (!) mehmetçiğin operasyon görüntülerini izler-

ken... Oremar bölgesinde başlatılan operasyonların genişleyerek sürdüğünü belirtiyor ana haber bülteni. Türk askerî birimlerinin yaptığı katliamlar bir kez daha ekranlara övgüyle yansıyor. Çocuklar bir kez daha tank paletleri gölgesinde ve gökyüzü bir kez daha ölüm kusuyor Kürt'ün üstüne. Ve rantçı medyanın gücü bir kez daha katliamı haklı çıkarmanın peşinde.

Askerlik kutsal bir görevdir, vatan borcudur (!). Eğer gerekirse öldürmeli hatta ölmelidir. Fakat ne için, kim için öldürmeli, kimi öldürmeli, neden ölmeli? Devletin ısrarla inkâr ettiği kirli savaş için mi? Eğer savaş yoksa bu gençler neden ölüyor? Savaş varsa da neden savaş olmadığı söyleniyor ısrarla? Kısacası bu gençler neden ölüyor?

Bir devletin savaş durumunda olabilmesi ancak varlığını tehdit edici bir gücün silahlı saldırısına maruz kalarak savunma pozisyonu alması ile veya gene haklı gerekçelerle saldırı durumunda bulunmasıyla yasal nitelik taşır. Bu da ancak karşısındaki gücün kendi askerî gücünü zor durumda bırakabilecek özellikteki bir yapıya sahip olmasıyla mümkündür. Bu, savaşın oluşabilmesinin yasal koşuludur. Bunlarla beraber savaş halinde bulunan güçlerin özellikle normal durumlarda suç olarak kabul edilen, insanları yaralamak, sakat bırakmak ve öldürmek ile mülkiyetlere zarar verme veya yok etme gibi fiiller yasallık kazanır. Buna rağmen "Savaş" cinayet, yağma ve ırza geçme gibi eylemler için temiz kâğıdı anlamına gelmez. Çünkü savaşın vahşetini sınırlamak için uluslararası insani savaş hukuku esas geçerlidir. Bu hukuk (Haag ve Cenevre Konvansiyonları), tarafların uyması gereken kuralları içerir. Kuraldışı fiiller savaş suçu veya insanlığa karşı işlenmiş suç olarak kabul edilmekte olup, Uluslararası Ceza Mahkemesi (ICC) Roma Tüzüğü'nce cezalandırılabilir. Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin yargı yetkisi dahilinde olan suçlar açıkça şu şekilde belirtilmiştir (1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri): (a) soykırım suçu, (b) insanlığa karşı işlenen suçlar, (c) savaş suçları ve (d) saldırı. Günümüz uluslararası ceza hukukunda, savaş suçları iki temel kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar, Cenevre Sözleşmesi'nin ağır ihlalleri ile diğer savaş hukuku ve örf adet kurallarının ihlalidir. Tüm bu gerçekler çerçevesinde Türkiye'nin içinde bulunduğu son durumu ele alacak olursak; AKP hükümetince

tezkerenin onaylanmasının ardından Türkiye'yi yeni bir savaş pozisyonuna çekerek zor duruma düşürmesinin sebeplerine (mevcut inkarcı politikaya) hiç değinemeyeceğim bile.

Çünkü bu yeni bir durum değil. Türkiye tarihi boyunca kirli savaşların arenası olmuştur maalesef. Mustafa Kemal'in bizzat Dersim katliamı emrini vermesinden tutun da AKP savaş hükümetinin çıkardığı tezkereye kadar ki tüm dönem hükümetleri Kürtler üzerine oynanan kirli savaş oyununda sadece yöntem farklılıklarına gitmiştir. Temel hedef Kürtlerin ulusal bilince ulaşmalarını engellemek (ki bu konuda başarısız olmuştur) ve yaşam hakkını ellerinden sökülmektir. Bu durum şüphesiz tüm Türkiye halkları için de özgürlüğü ifade etmektedir. Bu yönüyle de demokratik toplumun öncüsü misyonunu yüklenmiş olan Kürt halk mücadelesi, TC için elbette rahatsız edici bir durum demektir. Ve kirli savaşı tırmandırmak kaçınılmaz olmuştur. Fakat bakınız ki bu dönem Kürt halkının barışta ısrar ettiği, TBMM'de temsil edildiği ve Türkiye sahasında aktif siyaset yaptığı döneme denk gelmektedir. Kısacası Kürt'ün TC'nin maskesini düşürdüğü dönemdir bu. Kürtlerin yaşamsal, kültürel, eğitim hakları doğrultusunda ve TC Anayasası çerçevesinde siyaset yapmasıyla köşeye sıkışan rejim, faşist tutumunu daha fazla saklayamayarak çaresizliğini tezkere ile su üstüne çıkardı. Fakat ne gariptir ki bunun bedelini de çok ağır ödedi ve ödemekte. Kısa sürede verdiği onlarca kayıplar, 8 askerin esir alınması, bir halkın iradesi önündeki çaresizliği ve bu konuda kamuoyuna hesap verememesi bunun acı gerçeğidir. Kaldı ki esir olunan 8 askerin yaptığı açıklamalar devletin çürümüşlüğüne bir kez daha ortaya koydu. Neye karşı ve neden savaş tıklarından bihaber olan bu gençlerin arkadaşları yanı başlarında ölürken MGK bu haberleri yalanlamakla meşguldü rantçı basınla birlikte. Savaş çığırkanlığı yapan rejim ısrar ettiği kirli savaştaki halkın tepkisini almaktan korkuyor ve bu anlamda kendince propagandalar geliştiriyordu bir yandan da. Çünkü savaşta her ne kadar silah ve personel gücü önemli olsa da esas belirleyici olan bu güçlerin arkasındaki halkın duruşudur. Hesaplara göre kirli savaşta haklı çıkabilmenin tek yolu halk gücünü arkaya almakla mümkündür, bu durumda kirli savaş suçu bir siyasi grubu değil bir halkın omuzlarına yüklenebilirdi. Aynı zamanda bu personel

kazanımı için bir fırsat demektir. Bu anlamda bu yakıcı süreçte "Her Türk Asker Doğar" , "Ya Sev Ya Terket" , "Ne Mutlu Türküm Diyene" gibi temelinde psikolojik rahatsızlık taşıyan ve son derece ırkçı propagandalarla Türklük kavramını üstün ırk şeklindeki faşist yaklaşımıyla özendirilmeye çalışılıyor. Öyle ki mutlu olabilmenin tek koşulu Türk olmaktan geçmektedir. Türkiye'nin kozmopolit yapısını göz önüne alacak olursak bu propaganda sahiplerinin endişelenmesini anlayabiliriz kanaatimce. Bu noktada biraz daha açıklayıcı olabilmesi açısından Türkiye resmi tarihine kısaca değinmeden geçemeyeceğim. Mustafa Kemal'in Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu'ya gelerek başlattığı hareket, özünde sadece Türk ulusunun kurtuluş hareketi değildi. Hedef Türkiye uluslarının emperyalist işgalci güçlerden kurtuluşuydu. Mustafa Kemal'in tüm Anadolu halklarına çağrısı da bu yöneydi. Hatta Türkiye'nin ilk anayasası olan 1923 Anayasası'nda "Türkiye'de iki kardeş kavim yaşar, bunlar Türk ve Kürt halklarıdır" diye bir cümle de mevcuttur. Ve aynı dönem mebusları içerisinde Kürt halk temsilcileri de bulunmaktaydı. Kısacası bu savaşta Türk, Kürt, Çerkez, Laz... hep birlikte mücadele ettiler, birlikte öldüler. Çünkü sömürge, ırk ve ulus tanımazdı. Ve neticede bunlar Türkiye halklarını oluşturdu; bunlara Türkiyeli denildi. Fakat ileriki süreçlerde bu halkların varlığı inkar edildi. Katliamlara maruz kaldılar, sürgünlere yollandılar. Ve bu, uzun süreli bir trajedinin başlangıcı oldu. Bakınız ne ilginçtir ki şimdiki Kürt hareketi o dönemin kurtuluş hareketiyle bu anlamda bir benzerlik taşıyor. 19 Mayıs 1919 tarihinde Mustafa Kemal'in Samsun'a gelmesiyle hızlandırdığı kurtuluş mücadelesi sırasında kendisi Osmanlı subayıydı ve Osmanlı Hanedanlığı'na karşı olan muhalif faaliyetlerinden ötürü kendisi hakkında tutuklama kararı çıktı. Eğer şimdiki Kürt hareketine terörist hareket deniliyorsa bu demektir ki Mustafa Kemal'in başlattığı hareket de kendisini bu kavramdan geri tutamaz. Tek farkı Mustafa Kemal'in tutuklanmamış olmasıdır. Bu da gösteriyor ki bir isyan eğer başarıya ulaşırsa dünya konjonktüründe resmiyet kazanıyor, aksi halde egemenler tarafından bir terör hareketi ilan ediliyor. Elbette resmi tarihçiler bunu kabul etmeyeceklerdir ama hatırlatmak isterim ki, tarih daima egemenler tarafından yazılmaktadır.

Tüm bu gerçekler ışığında şimdiki süreçte TC'nin dayattığı kirli savaşa dur demenin zamanı geldi kanaatindeyim. Bu anlamda belirtmek isterim ki gençlerimiz ne için ölmesi gerektiğini bilmediği bir savaşta ölmemelidir. Neden öldürmesini gerektiğini de sorgulayabilmelidirler. Tırmandırılan savaş rantçılığı teşhir edilmeli ve kirli savaşın bir parçası olmamak için askerlik yapma konusunda vicdani red hakkı kullanılmalıdır bu aşamada. Buna insanım diyen her birey destek vermelidir. Barış için uzanan ele kurşun sıkan her türden zihniyet lanetlenmelidir. Bu anlamda savaş çığırkanlarına verilebilecek en güzel cevap; 'Dünyayı güzellik kurtaracak ve bir insanı sevmekle başlayacak her şey' şiarıdır."

Gerçek Demokrasi Gazetesi

Gerçek Demokrasi gazetesinin yayını PKK propagandası yaptığı iddiasıyla 30 gün süreyle durduruldu.

16 Ekim 2007 tarihli sayısında KCK Yürütme Konseyi Başkan Yardımcısı Duran Kalkan'ın görüşlerini konu edinen "PKK'den sert karşılık" başlıklı haberde, PKK propagandası yapıldığını iddia eden İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, gazetenin dağıtım ve satışının yasaklanması ve gazetenin bir ay süreyle kapatılması talebiyle İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurdu. Talebi değerlendiren İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi de savcılığın talebini haklı bularak gazete hakkında 30 gün süreyle yayını durdurma kararı verdi.

Gerçek Demokrasi Gazetesi

17 Ekim 2007'de bir aylık kapatma cezası verilen *Gerçek Demokrasi* gazetesi, ikinci kez kapatıldı. Bir aylık yayını durdurma cezası verilen ve 17 Kasım'da okurlarıyla buluşan *Gerçek Demokrasi* gazetesine ikinci kez kapatma cezası verildi.

Gündem Gazetesi

Gündem gazetesi, beşinci kez bir aylık yayını durdurma cezasının bitiminden 3 gün sonra 14 Kasım'da bir ay süreyle kapatıldı. Gazetenin Genel Yayın Yönetmeni Yüksel Genç, "gazetemiz karşısında hukuk bitmiştir" dedi.

İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, altıncı yayını durdurma kararına PKK propagandası yapılmasını gerekçe gösterdi. Gazetenin 14 Kasım 2007 tarihli sayısının 4. sayfasında yer alan

“Kürt Legal Siyasetinde Yakın Tarih” başlıklı haber bir aylık yayın durdurma kararına gerekçe yapıldı. Haberde, Kürt siyasetinin yakın tarihteki gelişimi konu ediliyordu.

Güncel Gazetesi

22 Temmuz seçimleri öncesinde 12 gün yayını durdurulan *Güncel* gazetesinin yayını bu kez 30 gün süreyle durduruldu. 17 Ekim’de yayın hayatına tekrar başlayan *Güncel* gazetesi, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nın talebi üzerine 10. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından “örgüt propagandası ve diğer gazetelerin devamı olduğu” gerekçesiyle yayını durduruldu. Savcılığın başvurusunu değerlendiren mahkeme, 5287 sayılı Basın Kanunu’nun 25. maddesi gerekçesiyle gazetenin 17 Ekim tarihli sayısına el koyarken, dağıtım ve satışını ise 3713 sayılı Kanun’un 7/2 son maddelerini gerekçe göstererek, gazete hakkında 1 ay süreyle yayınının durdurulmasına karar verdi. 10. Ağır Ceza Mahkemesi, yayın durdurmaya *Güncel* gazetesinin 17 Ekim 2007 tarihli sayısında yayınlanan tüm haber başlıklarını gerekçe olarak gösterdi.

Erdoğan Bolcal, Fethullah Erkan

Azadiya Welat, *Özgür Gündem*, *Gündem*, *Güncel*, *Gerçek Demokrasi* gazetelerinin ulusal dağıtım ağında dağıtımlarının keyfi bir biçimde engellendiğine, *Azadiya Welat* dışındaki gazetelerin kapatıldığına dikkat çeken *Özgür Halk* Dergisi çalışanları, “bunun en son örneğinde 21 Ekim 2007 tarihinde akşam saatlerinde İstanbul merkez büromuza savcılık kararıyla Terörle Mücadele polislerince baskın yapılmış, büromuz 5 saat polis denetiminde kalmıştır. Baskın esnasında tüm teknik malzemelerimize ve arşivimize el konulmuş, büromuz kullanılmaz hale getirilmiştir; ayrıca sabaha kadar büro kapısında beklenilerek, diğer arkadaşlarımız da hedeflenmiştir. Dergimizin sahibi ve yazı işleri müdürü hukuki yanı olmayan uydurma gerekçelere suçlanmış, daha da ileri gidilerek tüm çalışan arkadaşlarımızı tutuklamakla tehdit etmişlerdir. Baskın sonucu dergimiz kapatılmış, dergimizin İmtiyaz Sahibi Erdoğan Bolcal ve Yazı İşleri Müdürü Fethullah Erkan arkadaşlarımız tutuklanmışlardır” dedi.

Gün TV

RTÜK, Diyarbakır’dan yayın yapan Gün TV televizyonunu, iki haberde “doğruluk ve taraf-

sızlığa aykırı yayın yaptığı ve özgürce kanaat oluşumunu engellediği” gerekçesiyle yedi aylık süre içerisinde toplam 200.000 YTL adlı para cezasına mahkûm etti. Kentte meydana gelen ve çocukların da ölümüne neden olan patlamayla ilgili 16 Eylül 2006 tarihinde “Polis esnafa kepenk kapattırdı” şeklinde bir habere yer verdiği için RTÜK’ten 80.000 YTL ceza alan Gün TV, verilen bu ilk para cezasını 15 günlük süre içerisinde ödemek zorunda kaldı.

Haberin polisin güvenlik nedeniyle esnaftan kepenklerini kapalı tutmalarını istediğini aktarmak amacıyla yapıldığına kanaat getiren savcılık ise, soruşturmasında dava açılmasına gerek olmadığına karar vermişti.

RTÜK, 27 Şubat’ta verdiği ağır para cezasına, 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluşları ve Yayınları Hakkındaki Kanununun 4. maddesinin (L) bendine aykırı yayın yapılmasını gerekçe olarak gösterdi.

Bunun ardından polisin *Gündem* gazetesinin iki dağıtımcısını dövdüğünü, birinin de gözaltına alındığını Dicle Haber Ajansı’na dayanarak 8 Nisan’daki Ana Haber bülteninde 1,5 saat süreyle aktaran kanalı RTÜK, yine “doğruluk ve tarafsızlığa aykırı yayın yaptığı” gerekçesiyle cezalandırdı.

25 Eylül’de verdiği kararında RTÜK, 3984 Sayılı Yasanın 33. maddesindeki “aynı yayın ilkesinin bir yıl içinde yeniden ihlal edilmesi halinde idarî para cezası yüzde 50 artırılır” düzenlemesi uyarınca Gün TV’yi 120 bin YTL adlı para cezası verdi.

Kızıl Bayrak

Kızıl Bayrak gazetesinin 9 Kasım tarihli 43. sayısı hakkında toplatma kararı verildi. Mahkeme gerekçe olarak, TKİP II. Kongresi’nin toplandığına ilişkin haberde, “yasadışı örgüt propagandası” yapıldığı iddiasında bulundu. Ayrıca *Kızıl Bayrak* hakkında 2 hafta yayın durdurma kararı verildi.

Kızıl Bayrak

Kızıl Bayrak gazetesinin 16 Kasım 2007 tarihli sayısına 9. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından el koyma kararı ve gazeteye 2 hafta yayın durdurma cezası verildi.

Toplatmanın ve yayın durdurmanın gerekçesi olarak ise, yönetim adresi, yazı işleri müdürü,

sahibi ve formatı ile birebir aynı olmasından yola çıkılarak, "toplatılan gazete"nin devamı olduğunun düşünülmesi ve geçtiğimiz hafta *Kızıl Bayrak* gazetesine İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nce verilen toplatma kararının eleştirilmesi ve böylelikle "yasadışı örgüt propagandası işlendiğinin anlaşılması" gösterildi.

Gündem Gazetesinin Çağrısı: Basın özgürlüğü için sansüre hayır!

"Türkiye'de son dönemde Kürt sorunundan kaynaklanan çözümsüzlük ciddi hak ihlallerini de beraberinde getiriyor. Hükümet ve Türk Silahlı Kuvvetleri Irak'ın kuzeyine yönelik büyük bir askerî operasyon hazırlıklarını sürdürürken, Kürt sorununun şiddet ve askerî yöntemler dışında diyalog ve siyasî yöntemlerle çözülmesi gerektiği yönünde düşünce bildiren kişi ve kuruluşlara yönelik baskılarda artıyor. Neredeyse hükümet ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ileri sürdüğü yöntemler dışında herhangi bir farklı düşünce beyan edenler suçlu sayılıyor ve açık saldırı hedefi haline getiriliyorlar.

Bu kapsamda muhalif basın yayın kuruluşlarına yönelik açık sansür uygulamaları da arttı. Sansür hiçbir hukuki kuralla örtüşmeyecek bir şekilde uygulanıyor. Peş peşe gazetelerin yayınları durduruluyor, gazeteler kapatılıyor, insanlar haber alma özgürlüğünden yoksun bırakılıyor.

Basın ve düşünce özgürlüğü demokrasilerin olmazsa olmaz koşullarının başında geliyor. 19 Ocak 2007'de *Ağos* Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in katledildiği Türkiye'de basın yayın kuruluşlarına yönelik geliştirilen saldırılar ve devreye konulan uygulamalar ise, demokrasinin büyük yaralar aldığını gösteriyor.

Ağustos 2006'dan Ekim 2007'ye kadarki dönemde 6 gazetenin yayını toplam 13 kez durduruldu. Sadece Ekim 2007'de 3 gazete kapatıldı. 17 Ocak 2007'de yayın hayatına başlayan *Gündem* Gazetesi şimdiye kadar 5 kez; 19 Mart 2007'de yayın hayatına başlayan *Güncel* Gazetesi 3 kez; 1 Mart 2004'te yayın yapan *Ülkede Özgür Gündem* Gazetesi 2 kez; *Gerçek Demokrasi* Gazetesi 1 kez; 15 Ağustos 2006'da yayın hayatına başlayan Türkiye'nin tek Kürtçe günlük gazetesi *Azadiya Welat* 1 kez kapatıldı. 9 Mart 2007'de yayın hayatına başlayan *Yaşamda Gündem* Gazetesi ise ancak bir gün yayın yapabildi.

Türkiye'de sansür uygulamaları sadece muhalif basın yayın organlarıyla sınırlı kalmadı. Ekim 2007'de artan çatışmalar ve askerlerin yaşamını yitirmesinden sonra Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), 'askerlerin güçsüz gösterildiği' gerekçesiyle TV ve radyoların yayınlarına sansür getirdi.

Bütün bu gelişmeler, sansürün ve anti-demokratik uygulamaların ulaştığı düzeyi net bir şekilde ortaya koyuyor.

Biz aşağıda imzası bulunanlar, demokratik bir ülke için basın ve düşünce özgürlüğünün olmazsa olmaz bir şart olduğuna inanıyoruz. Farklıyı kabul etmenin önkoşulunun, katılmasak da düşüncesine saygı olduğuna inanıyoruz. Tek yanlı yayıncılıkla birlikte ortaya çıkan dezenformasyonda gelişen milliyetçilikten ülkemiz adına kaygı duyuyoruz. *Gündem* ve benzeri muhalif gazeteler başta olmak üzere Türkiye'de basın yayın organlarına yönelik uygulanan açık SANSÜRE HAYIR diyoruz."

YedinciGün Gazetesi

5 Kasım'da yayın hayatına başlayan haftalık *YedinciGün* Gazetesi, 2. sayısında PKK propagandası yaptığı iddiasıyla 10 Kasım'da 15 gün süreyle kapatıldı. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 5 Kasım'da yayın hayatına başlayan *YedinciGün* Gazetesi'nin 10-16 Kasım tarihli nüshasının 1., 5., 6., 9. ve 10. sayfalarında yer alan haber ve yazılarda, PKK propagandası yapıldığını iddia etti. Gazetenin dağıtım ve satışının yasaklanması isteyen savcılık, Terörle Mücadele Kanunu uyarınca da gazetenin bir ay süreyle kapatılması talebiyle İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurdu. Talebi görüşen İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, söz konusu yazılarda PKK propagandası yapıldığını iddia ederek, gazete hakkında 15 gün süreyle yayın durdurma kararı verdi.

YedinciGün Gazetesi

12 Kasım'da hakkında 15 günlük kapatma kararı verilen *YedinciGün* gazetesi, PKK propagandası yaptığı iddiasıyla 27 Kasım'da ikinci kez 30 gün süreyle kapatıldı.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 5 Kasım'da yayın hayatına başlayan *YedinciGün* gazetesinin 27 Kasım tarihli nüshasının 1 ve 8. sayfalarında yayınlanan "İhanete tavır alın", 1 ve 11. sayfalarında yayınlanan "100 bin kişiden edi bes e isyanı" başlıklı haber ve yazılarda, PKK propa-

gandası yapıldığını iddia etti. Gazetenin dağıtım ve satışının yasaklanması isteyen savcılık, Terörle Mücadele Kanunu uyarınca da gazetenin bir ay süreyle kapatılması talebiyle İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurdu. Talebi görüşen İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi, söz konusu yazılarda PKK propagandası yapıldığını iddia ederek, gazete hakkında 30 gün süreyle yayın durdurma kararı verdi.

Emin Bal

Emin Bal, 4 Ekim'de muhabir olarak izlediği bir PKK'linin cenaze töreni sonrası çağrıldığı savcılıkta "neden bize bu tür konuları söylemiyorsun" sorusuna, "gazeteciyim, yapamam" dediği için hakkında, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 278. maddesi gereğince bir yıla kadar hapis cezası istemiyle açıldı. Dava 2008 yılında devam edecek.

Erkan Acar ve Sedat Güneç, Kemal Göktaş, Gökçer Tahincioğlu, Oya Armutçu, Ersin Bal ve Hilal Köse

Malatya davası sanıklarından birini, adına kayıtlı telefonla aradığı ortaya çıkan savcı, bu konuda haber yapan gazeteciler için suç duyurusunda bulundu. Savcılık, gazetecilerin hemen ifade vermesini istedi.

İstanbul Kartal Cumhuriyet Başsavcılığı, Malatya'daki 3 Hıristiyan'ın katledilmesine ilişkin dava dosyası ile ilgili haber yapan 7 gazeteci hakkında soruşturma başlattı. R.H.B'nin "kişilik haklarımı ihlal ettiler" şikâyeti jet hızıyla işleme konuldu. Erkan Acar ve Sedat Güneç (*Zaman*), Kemal Göktaş (*Vatan*), Gökçer Tahincioğlu (*Milliyet*), Oya Armutçu (*Hürriyet*), Ersin Bal (*Akşam*) ve Hilal Köse (*Cumhuriyet*) hakkında soruşturma başlatıldı. Soruşturma evrakı faks yoluyla 6 gazetecinin bulunduğu Ankara Başsavcılığı'na iletildi. Ankara Başsavcılığı Basın Bürosu da, 8 Aralık'ta gazetecileri arayarak ifade vermeye çağırdı.

Malatya'daki katliam dosyasında zanlılardan Abuzer Yıldırım'ın kullandığı telefon ile mesajlaşan bir numaranın Kartal Savcısı R.H.B üzerine kayıtlı olduğu ortaya çıkmış, bununla ilgili haberler yazılı ve görsel basında yer bulmuştu. Adalet Bakanlığı da ilgili savcı hakkında inceleme başlatmıştı. R.H.B. "telefonu ben değil, yakınım kullanıyordu" şeklinde açıklamada bulunmuştu.

Haftaya Bakış

İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, "örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla *Haftaya Bakış* gazetesinin yayını 16 Aralık'ta 1 ay süreyle durdurdu.

İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, 1 Aralık 2007'de yayın hayatına başlayan ve haftalık yayın yapan *Haftaya Bakış* gazetesinin yayını 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 6/son maddesini gerekçe göstererek yayını 1 ay süreyle durdurdu ve gazetenin dağıtımını yasaklandı.

Mahkeme, gazetenin 8-14 Aralık 2007 tarihli sayısında yer alan "Kürtler Êdî Bes e Demeye Devam Ediyor", "AKP'nin Kürtleri; Kürt değil" başlıklı yazı ve haberleri ile "Kürtlerin Çözümü Demokratik Özerklik" başlıklı yazıda PKK/Kongra-Gel Yürütme Konseyi Üyesi Mustafa Karasu'nun resminin basılmasını ve Fırat Haber Ajansı (ANF) imzası ile giren "Tasfiyeye Karşı Çözüm Paketi" isimli metinde Abdullah Öcalan ile Murat Karayılan'ın fotoğrafların gerekçe gösterdi.

Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu

Cezaevlerinde Hala Tutuklu Bulunan Gazetecilerin Adları Şu Şekildedir:

İbrahim Çiçek, *Atılım* Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni ve Gazeteci-Yazar, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi,

Sedat Şenoğlu, *Atılım* Gazetesi Genel Yayın Koordinatörü ve Gazeteci-yazar, Edirne 1 Nolu F Tipi Cezaevi

Fusun Erdoğan, Özgür Radyo Genel Yayın Koordinatörü, Gebze Özel Tip Cezaevi, Gebze/Kocaeli

Hasan Coşar, *Atılım* Gazetesi Yazarı, Sincan F Tipi Cezaevi, Ankara

Ziya Ulusoy, *Atılım* Gazetesi yazarı, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi

Bayram Namaz, *Atılım* Gazetesi yazarı, Edirne 1 Nolu F Tipi Cezaevi

Hatice Duman, *Atılım* Gazetesi Sahibi ve Müdürü, Gebze Özel Tip Cezaevi, Gebze/Kocaeli

Suat Kolca, *Özgür Halk* ve *Genç Bakış* Dergileri İmtiyaz Sahibi, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi

Yaşar Duman, *Özgür Halk* ve *Genç Bakış*, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi

Selahattin Sumeli, *Özgür Halk ve Genç Bakış*, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi

Mahmut Bozdağ, *Özgür Halk ve Genç Bakış*, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi

Cem Şahin, *Özgür Halk ve Genç Bakış* Dergilerinin Yazı İşleri Müdürü, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi

Erol Zavar, *Odak* Dergisi Sahibi ve Müdürü, Şair, Sincan F Tipi Cezaevi, Ankara

Mustafa Gök, *Ekmek ve Adalet* Dergisi Ankara Temsilcisi, Sincan F Tipi Cezaevi, Ankara

Barış Açık, *İşçi Köylü* Gazetesi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü, Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi, Kocaeli

Behdin Tunç, DİHA Şırnak muhabiri, Diyarbakır D Tipi Cezaevi

Faysal Tunç, DİHA Şırnak muhabiri, Diyarbakır D Tipi Cezaevi

Sabri Adanır, *Gündem* Gazetesi Şırnak temsilciliği çalışanı, Diyarbakır E Tipi Cezaevi

Mehmet Karaaslan, *Gündem* Gazetesi, Mersin Temsilciliği çalışanı, Mersin E Tipi Cezaevi

Ali Buluş, DİHA Mersin muhabiri, Mersin E Tipi Cezaevi

Sami Gök, *Alınteri* Gazetesi Ankara Temsilcisi, Sincan F Tipi Cezaevi

Hüseyin Habip Taşkın, *Güney* Dergisi, *Sosyalist Mezopotamya* Dergisi ve *Çoban Ateşi* gazetesi yazarı, Manisa Cezaevi

Mahmut Tural, *Gündem* Gazetesi Urfa çalışanı, Diyarbakır D Tipi Cezaevi

Yaşamda Demokrasi Gazetesi

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 15 Aralık'ta yayın hayatına başlayan *Yaşamda Demokrasi* Gazetesi'nin 15-21 Aralık tarihli nüshasının 3. sayfasında yer alan "Tecrit Derinleştiriliyor", 13. sayfasında yer alan "Deklerasyona Sahip Çık" başlıklı haber ve yazılarda, PKK propagandası yapıldığını iddia etti. Gazetenin dağıtım ve satışının yasaklanması isteyen savcılık, Terörle Mücadele Kanunu uyarınca da gazetenin bir ay süreyle kapatılması talebiyle İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurdu. Talebi değerlendiren İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, söz konusu yazılarda PKK propagandası yapıldığını iddia ederek, gazete hakkında 30

gün süreyle yayın durdurma kararı verdi. Karar bir gün sonra 16 Aralık 2007'de *Yaşamda Demokrasi* gazetesine tebliğ edildi.

Gündem Gazetesi Kapandı

Gündem Gazetesi, 1 aylık yayın durdurma cezasının tamamlanmasından sonra 17 Aralık'ta yayınladığı özel sayısı ile okurları ile son kez buluştu. "Sansüre Hayır. Özgür Basın Susturulamaz" manşetiyle çıkan gazetede tüm sayfalar siyah renkte basılırken, gazetede, bugüne kadar özgür basın geleneğine yönelik geliştirilen saldırılar, özgür basın geleneğinin tarihçesi ve *Gündem* Gazetesi tarafından başlatılan "Sansüre Hayır" kampanyasına katılanların listesine yer verildi.

Gazetede "Êdî Bes e" başlığıyla verilen sunuş yazısında şu ifadeler yer verildi: "Bugün simsiyah bir gazete çıkartıyoruz. Türkiye basın tarihindeki kapkara lekeyi ifşa ediyoruz. Bu gazetede haber veremiyoruz. Çünkü, Türkiye karanlık bir dönemden geçiyor. Çünkü, özgürlükler ayaklar altına alınıyor. Çünkü, yazdığınız her şey suç sayılıyor. Dolayısıyla bembeyaz sayfalar açmak mümkün olmuyor. Sansürü 99 yıl önce kaldırdığını iddia eden bu ülkede "gazete kapatma hakkı" anayasal güvence altına alınmaya çalışılıyor. Yaşam hakkının korunmasına ilişkin uluslararası sözleşmeleri herkesten önce imzalayan Türkiye, polisine 'vur' yetkisi tanıyor. Vatan, bayrak, millet adına linçler alkışlanıyor, Şemdinli karanlığını yaratımlar serbest bırakılıyor. Tüm bunları yazan gazetemiz *Gündem* ise kapatılıyor. Çünkü bu ülkede ne hakikatler ne de özgürlükler layık bulunuyor. Özgürlükleri kazanmak kadar zor bir mücadele varsa o da özgürlükleri korumaktır. Bizim için durmak yok! Çünkü kazandıklarımızı kazanmak boynumuzun borcudur. Bugün gündem olarak yayınıımızı sonlandıranlar, özgür basın geleneğinde çok daha güçlü bir yürüyüş vesile oluyorlar. Hepimize hayırlı olsun!"

Yürüyüş Dergisi

Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm İçin Yürüyüş Dergisi bir ay süreyle kapatıldı. Kapatma gerekçesi olarak derginin 135. sayısının kapağı ve Ankara'da öldürülen Kevser Mızrak'a ilişkin "Teslim Almadılar" başlıklı haber gösterildi.

Yürüyüş Dergisi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Halit Güdenoğlu konuyla ilgili bir açıklama

yaptı. Güdenoğlu, “dergimiz hakkında verilen bu el koyma, dağıtım, satış yasağı ve 1 ay kapatma kararı, hukukun gereklerine göre değil, emperyalizmin işbirlikçisi ve faşist AKP iktidarının, devrimcileri ve tüm muhalif güçleri sindirme, susturma politikasına göre verilmiş bir karardır” diye belirtti.

Basın Özgürlüğü

Gündem Gazetesi geleneğindeki 9 gazete, bir yıl içinde toplam 19 kez kapatıldı. 1 ay kapatma cezası alan *Azadiya Welat* gazetesinde yayınlanan birçok yazı hakkında dava açılırken, aynı baskılara *Özgür Halk* Dergisi de maruz kaldı.

2007’de, *Yaşamda Demokrasi*, *YedinciGün*, *Ülkede Özgür Gündem*, *Yaşamda Gündem*, *Güncel*, *Azadiya Welat*, *Gündem*, *Gerçek Demokrasi* ve *Haftaya Bakış* gazeteleri devletin savcılarını ve mahkemeler tarafından toplam 17 kez kapatıldı.

Yaşamda Demokrasi, 16 Aralık 2007’de 1 ay süreyle kapatıldı.

Haftaya Bakış, 8 Aralık 2007’de 1 ay süreyle kapatıldı

YedinciGün, 27 Kasım 2007 tarihinde 1 ay süreyle kapatıldı

YedinciGün, 12 Kasım 2007 tarihinde 15 gün süreyle kapatıldı

Gerçek Demokrasi, 21 Kasım 2007 tarihinde 1 ay süreyle kapatıldı

Gerçek Demokrasi, 16 Ekim 2007 tarihinde 1 ay süreyle kapatıldı

Güncel, 17 Ekim 2007 tarihinde 1 ay süreyle kapatıldı

Güncel, 17 Temmuz 2007’de 12 gün süreyle kapatıldı

Güncel, 30 Mart 2007’de yayın durdurma cezası aldı

Yaşamda Gündem, 10 Mart 2007’de yayın durdurma cezası aldı

Gündem, 14 Kasım 2007’de 1 ay süreyle kapatıldı

Gündem, 9 Ekim 2007’de 1 ay süreyle kapatıldı

Gündem, 8 Eylül 2007’de 1 ay süreyle kapatıldı

Gündem, 12 Temmuz 2007’de 15 gün süreyle kapatıldı

Gündem, 9 Nisan 2007’de 15 gün süreyle kapatıldı

Azadiya Welat, 23 Mart 2007’de 20 gün süreyle kapatıldı

Gündem, 6 Mart 2007’de 1 ay süreyle kapatıldı.

- DİHA muhabirleri çeşitli kereler tutuklandı ve haklarında davalar açıldı. Siirt’te Musa Aşkara, çalıştığı 2 yıl süre içinde 15 kez gözaltına alındı, 10 kez İHD’ye başvurdu, 5 kez de polis ve JİTEM elemanları hakkında savcılığa suç duyurusunda bulundu.

- 2004 yılında düzenlenen NATO Zirvesi öncesinde DİHA’nın merkezine düzenlenen baskın sonrasında DİHA Yönetim Kurulu Başkanı Uğur Balık, Editör Evin Katurman, muhabirler Meryem Yılmaz, Kenan Kırkaya, Veli Ay, Cemil Kızıldağ ve Beyhan Sekmen hakkında açılan dava Beşiktaş 13. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam ediyor.

- Bingöl’ün Yedisu İlçesi’nde Yüzbaşı A.Y.’nin ortak olduğu iddia edilen hint keneviri tarlasını görüntülediği için bir komplo ile tutuklanan DİHA muhabiri Birol Duru’ya, “yasadışı örgüt üyesi olmaktan” 6 yıl 3 ay hapis cezası verildi. Duru’nun dosyası Yargıtay 9. Ceza Dairesi’nde bekliyor.

- 22 Temmuz seçimleri öncesi Diyarbakır’ın Karacadağ bölgesinde askerlerin Demokratik Toplum Partisi’nin (DTP) desteklediği “Bin Umut adayları”na oy verilmemesi yönünde köylere baskı yaptığı yönündeki iddiaları haberleştiren DİHA Diyarbakır Bölge muhabiri Hikmet Erden hakkında jandarmanın suç duyurusu üzerine soruşturma başlatan Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, “basın yoluyla iftira atmak” suçlamasıyla dava açtı. Bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası istenen Erden, 2 Şubat 2008’de Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yargılanmaya başlayacak.

- *Gündem* Gazetesi Mersin Temsilciliği’ne yapılan polis baskınında gözaltına alınıp tutuklandıktan sonra hakim karşısına çıkarılmadan 8 aydır Mersin E Tipi Cezaevi’nde tutulan DİHA muhabirleri Ali Buluş ve Mehmet Karaaslan ile *Gündem* Gazetesi Mersin Temsilcisi Bayram Parlak hakkında “örgüt üyeliği” ve “örgüt propagandası yapmak” suçlamaları ile dava açıldı. Savcılık tarafından hazırlanan 10 sayfalık iddianamede, “delil” olarak el konulan bilgisayarlardaki haber metinleri, fotoğraflar ve görüntülerin yanı sıra Kürtçe şarkı ve şiirler gösterildi.

- DİHA muhabiri Rüştü Demirkaya, Tunceli’de yaptığı haberler gerekçe gösterilerek tutuklanan Demirkaya hakkında “yasadışı örgüte yardım ve yataklık etmek” iddiasıyla 10 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. Yaklaşık 9 ay tutuklu kalan Demirkaya’nın yargılanmasına Malatya Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam ediliyor.

- DİHA Mersin Muhabiri Nesrin Yazar ve Evrim Dengiz, 15 Şubat 2006 tarihinde bir gösteriyi izledikleri esnada gözaltına alındılar. Yazar ve Dengiz’in 18 yıl hapisleri istendiği davaya Adana 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam ediliyor.

- DİHA Şırnak muhabirleri Faysal ve Behdin Tunç ile Fırat Dağıtım çalışanı Sabri Adanır, “örgüte yardım ve yataklık” iddiasıyla tutuklanarak Diyarbakır D Tipi Cezaevi’ne gönderildiler. Muhabirler yaklaşık 9 aydır tutuklu. 10 yıl hapis cezası isteniyor.

- ROJ TV Kürtçe haber bültenine katılan DİHA Mardin muhabiri Bergüzar Oruç hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı Tuncer Çetin, yasadışı örgüt propagandası yaptığı iddiasıyla 5 yıla kadar hapis istemiyle cezalandırılmasını istedi.

Erdal Güler

Devrimci Demokrasi gazetesinin eski Yazı İşleri Müdürü Erdal Güler ile gazetenin Elazığ Temsilcisi İmam Akkoç ve Birkan Akyol 25 Aralık’ta gözaltına alındı. Güler, 26 Aralık’ta tutuklandı.

“Basın yoluyla örgüt propagandası” yaptığı iddiasıyla hakkında açılan onlarca davadan yargılanan Güler, hakkında çıkartılan arama kararı gerekçe gösterilerek gözaltına alındı.

Özgür Halk Dergisi

Özgür Halk Dergisi Van bürosuna baskın düzenleyen polisler dergi çalışanı Murat Abi ile Rabia Atan’ı gözaltına aldı. Büroda arama yapan polisler, çok sayıda kitap ve dergiye de el koydu.

Evrensel Gazetesi

Hrant Dink’i öldüren O.S.’nin adının açık olarak yayınlanması nedeniyle *Evrensel* gazetesi hakkında açılan dava, 13 Temmuz günü ilk duruşmada beraatla sonuçlandı. Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi’ndeki duruşmada sanık avukatı Devrim Avcı, O.S.’nin adının başbakan tarafından açıklandığını ve “O.S.’nin yaşının 18’den küçük olduğu o dönem henüz belli

değildi. Belli olduğu zaman zaten kimliği açık bir şekilde yayınlanmadı” dedi. Cumhuriyet Savcısı da mütalaasında “söz konusu bilgi ve fotoğrafların yetkililer tarafından basın organlarına servis edildiği ve failin yaşının basın tarafından henüz bilinmediği”ni söyledi ve sanıkların beraatını istedi. Mahkeme, sanıkların beraatına karar verdi. Dava, TCK’nin 285. (soruşturmanın gizliliğini ihlal), Basın Yasası’nın 21. (18 yaşından küçüklerin kimliğinin açıklanması), Ceza Muhakemesi Yasası’nın 157. (soruşturmanın gizliliği) maddeleri ve Çocuk Koruma Yasası uyarınca açılmıştı.

RTÜK Kararları

Yüksek Seçim Kurulu (YSK), seçim sonuçlarını erken yayınlayan Kanal 24’de 6 kez, CNN Türk’e 5 kez, Fox TV’ye ise 3 kez program durdurma cezası verdi. Show TV, Kanal D ve Star televizyonuna da uyarı yapıldı.

Halil Akilevi, Mustafa Can, Adnan Dinibütün

Adana Tren Garı’nda, Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD)’nin etkinliğinin görüntülemek isteyen gazeteciler garın özel güvenlik görevlileri tarafından tartaklandılar. ADD Adana Şubesi’nden 20 kişi, 30 Ağustos etkinliklerine katılmak için Ankara’ya gönderildi. Yetkililerin gençleri uğurlamasını görüntülemek isteyen Çukurova Gazeteciler Cemiyeti ve Türkiye Gazeteciler Sendikası Adana Şubesi Yönetim Kurulu üyesi Halil Akilevi, Başkent TV kameramanı Mustafa Can, Kanal A kameramanı Adnan Dinibütün ile özel güvenlik görevlileri arasında görüntü alma tartışması çıktı. Yaşanan kısa süreli arbedede yaralanan Halil Akilevi 7 günlük iş göremez raporu aldı.

Hikmet Erden

Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, DİHA Diyarbakır muhabiri Hikmet Erden hakkında 22 Temmuz genel seçimleriyle ilgili haberi nedeniyle dava açtı. Davanın Erden’in seçimler öncesinde “Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı tarafından Diyarbakır’ın Karacadağ Bölgesi’nde askerlerin DTP’nin desteklediği ‘Bin Umud’ adaylarına oy verilmemesi yönünde köylere baskı yaptığı” yönünde yaptığı haber nedeniyle açıldığı öğrenildi. İddianamede Erden’in 5237 Sayılı Basın Yasası’nın 267. maddesi uyarınca “basın yayın yoluyla iftira attığı” gerekçesi ile 1 yıldan 4 yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilmesi isteniyor. Dava,

Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 2 Şubat 2008'de görülecek.

KanalTürk

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), KanalTürk Ana Haber Bülteni'ni 11 Eylül gününden başlamak üzere 6 gün süreyle durdurdu. Kararın, "seçim dönemi içinde 24-25-26-28 Haziran 2007 tarihleri arasında saat 20:00'de yayımlanan Ana Haber Bülteni ve saat 13.00'te yayınlanan Editör Masası isimli öğle haberlerinde yer verilen siyasî haberlerde birçok siyasî partinin haberleri güncel olarak aktarılırken, Adalet ve Kalkınma Partisi ile ilgili haberler ve hükümetin uygulamalarının Başbakan Tayyip Erdoğan'ın geçmişteki konuşmalarına da vurgu yapılarak kamuoyunu yönlendirebilecek yorumlarla aktarıldığı, tek yönlü, taraf tutan yayınlar yapıldığı" gerekçesi ile alındığı öğrenildi.

Nokta Dergisi

Kapanan Nokta Dergisi'nin eski Genel Yayın Yönetmeni Alper Görmüş'ün dergide yayınlanan "darbe günlüğü" haberleri nedeniyle yargılanmasına 19 Eylül günü başlandı.

Duruşmada ifade veren Görmüş, günlüğün Başbakanlık'ta da bulunduğunu, Başbakanlık'ın mahkemeye göndermemesi durumunda kendi elindeki 3 bin sayfalık günlüğü de ibraz edebileceğini açıkladı.

Mahkeme, davaya ilişkin olarak Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı'nın 19 Nisan 2007 tarihinde verdiği "yetkisizlik" kararına ilişkin Genelkurmay Başkanlığı'ndan görüş alınmasına ve Özden Örnek'e ait olduğu öne sürülen günlüklerin Başbakanlık'ta bulunup bulunmadığının sorulmasına, var ise onaylı bir örneğinin istenmesine karar verdi. Dava, 29 Şubat 2008 tarihine ertelendi.

İddianamede Görmüş'ün, eski deniz kuvvetleri komutanlarından emekli Oramiral Özden Örnek'e "basın yoluyla alenen hakaret ve iftira" gerekçesi ile cezalandırılması isteniyor. Alper Görmüş'ün "iftira" suçundan 1 ile 4 yıl, "basın yoluyla hakaret" suçundan da 3 ay ile 2 yıl arasında hapis cezasına çarptırılması isteniyor.

Özgür Halk

23 Eylül'de İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi, Özgür Halk Dergisi'nin son sayısında "PKK propagandası yaptığı"nu iddia ederek, derginin yayınının bir ay durdurulmasına karar verdi.

Muammer Bakırcı

Objektif gazetesinin Yazı İşleri Müdürü ve yazarı Muammer Bakırcı Antalya Kemer'de tutuklandı. 2002 yılında, Belediye Sahilyolu'nun yapımına ilişkin iddiaları ele aldığı yazısında Kemer Belediye Başkanı Hasan Şeker'e yayın yoluyla hakaret ettiği ve küçük düşürdüğü gerekçesiyle yargılanan Muammer Bakırcı, 2006 yılının Aralık ayında sonuçlanan davada 7 ay hapis ve 252 YTL adli para cezasına çarptırılmıştı. Mahkeme, Bakırcı'nın cezasını 1.512 YTL adli para cezasına çevirmişti. Aradan geçen süre içinde para cezasını ödemeyen Muammer Bakırcı, tutuklanarak cezaevine kondu.

Muhammet Şengöz

Kocaeli Belediye Başkanı'nun açık hava panolarıyla ilgili vatandaşın protestosunu dillendiren Özgür Kocaeli çizeri Şengöz, hapse mahkûm edildi.

Kocaeli 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Özgür Kocaeli gazetesinde yayımlanan "Sırada Ne Var Başkan" başlıklı bir karikatür nedeniyle karikatürist Muhammet Şengöz'ü 11 ay 20 gün hapisle cezalandırdı.

Ahmet Ümit-Tapınak Fahişeleri

Yazar Ahmet Ümit'in *Başkomiser Nevzat* roman dizisinin henüz basılmayan kitabı *Tapınak Fahişeleri*'nde, karikatürist İsmail Gülgeç'in çizgi resimlerini "muzır" bulan Başbakanlık Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu, kitabın 18 yaşından küçüklere satışını ve afişlerinin yapıştirilmesini yasakladı. Ancak daha önce Doğan Kitabevi de resimlerde "erkek uzvu" görüldüğü gerekçesiyle kitabı basmaktan vazgeçmişti. Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Yasası, "basılmış eserler sınırlamalara tâbi tutulur" hükmünü öngörüyor. Bir kurul çalışanı "basılmamış eserler inceleme konusu olmaz" derken Ümit, bazı matbaaların kitap, film halindeyken bir kopyasını emniyete gönderdiğini, kendi kitabının da bu şekilde kurula ulaştırılmış olabileceğini söyledi. Ümit, "kitaplar suçlu bulunduğu matbaalar da bundan sorumlu olur. Bu da öyle gitmiş olabilir" dedi.

Mehmet Bakır, Hüseyin Habib Taşkın

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, *Güney* Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Bakır ve yazar Hüseyin Habib Taşkın'ın da aralarında bulunduğu 8 kişiye verilen cezayı onayladı. Karar

gereği, Bakır'ın pazartesi günü tutuklanması bekleniyor.

Temmuz 2002'de "yasadışı örgüt üyesi olmak" iddiası ile başlayan yargılama sonuçlandı. Yargıtay, İzmir 8. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen ceza onadı. Karar gereği Uluslar arası basın kartı sahibi ve Güney Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Bakır, yazar Hüseyin Habib Taşkın, Mehmet Desde, Maksut Karadağ ve Şerafettin Parmak hakkında 2 yıl 6 ay, Metin Özgünay, Ömer Güner ve Ergun Yıldırım'a ise 10'ar hapis cezası verildi.

Anadolu'nun Sesi

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) İstanbul Bölge Müdürlüğü, Anadolu'nun Sesi Radyosu'nun yayını durdurdu. Radyodan yapılan açıklamada, 8 yıldır Anadolu'nun isteklerini yerine getiren yayın yapıldığı ifade edilerek "Halkımızın vicdanında Anadolu'nun Sesi hep açık kalacak" denildi.

Kültür ve Sanat Günleri

Munzur Aydın ve Sanatçılar Platformu tarafından Tunceli'de düzenlenen "Kültür ve Sanat Günleri" etkinlikleri çerçevesinde, Çayan Demirel'in hazırladığı "Dersim 38" belgeselinin gösterimi polisler tarafından engellendi. 6 Şubat günü gösterime kısa bir süre kala salona gelen polislerin, Tertip Komitesi Başkanı Hasan Çiçek ve yönetmen Demirel'e "filmin Kültür Bakanlığı'ndan izni olmadığını ve gösterime izin veremeyeceklerini" söyledikleri öğrenildi. Çiçek ise polislere "gösterim için izne gerek olmadığını" söyleyerek, "Tunceli halkına olan önyargınızdan dolayı bunu bilinçli yapıyorsunuz. Önceden izin verdiğiniz programda belgesel filmin gösterimi vardı. Tam gösterim saatinde yasaklamanız bizi hiçe saymanız anlamına geliyor. Bu keyfi bir uygulamadır" dedi.

Guillaume Perrier, Estelle Vigoureux, Marc de Banville

Güneydoğu'da röportajlar yaptıktan sonra Kuzey Irak'a geçmek isterken gözaltına alınan Guillaume Perrier, Estelle Vigoureux ve Marc de Banville isimli Fransız gazeteciler, 30 saat gözaltında kaldıktan sonra 25 Ekim'de Silopi Savcılığı'nca serbest bırakıldı. Le Monde gazetesi muhabiri Perrier "suçlamalarla ilgisi bulunmadığı" gerekçesiyle "özürle" serbest bırakıldıktan birkaç saat sonra da "askerî bölgede izinsiz kayıt

yapmak" ile suçlanan Capa Ajansı çalışanları Vigoureux ve Banville de serbest kaldı. Gazetecilere Silopi'de CMK bürosundan bir avukat hukuki destek sağladı. Jandarma Kriminal Laboratuvarı'nda incelemeye alınan kamera ve kasetlerine "suç aleti" olarak el kondu.

Ömer Oğuz, Nevzat Taş, Müslüm Bayburs

Türkiye'nin Irak ile olan sınırında askerî hareketliliği görüntülemeye çalışan Yüksekova Haber gazetesi muhabiri Ömer Oğuz, İHA muhabiri Nevzat Taş ve Kerim Kantarcıoğlu, Yeni Şafak gazeteci muhabiri Müslüm Bayburs, askerî konvoyun görüntülerini çektikleri gerekçesiyle 22 Ekim'de kısa süreliğine gözaltına alındı. Yüksekova İlçe Jandarma Komutanlığı'na bağlı Yeni Köprü Karakolu'nda yaklaşık iki saat tutulan haberciler, Genel Bilgi Tarama (GBT) sorgulamaları yapıldıktan sonra serbest kaldı.

İdris Akboğa

Özgür Halk Dergisi yazı işleri müdürü İdris Akboğa, 26 Eylül'da derginin Eylül sayısı ile ilgili ifade vermeye gittiği İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi Hakimliği'nce tutuklanarak Bayrampaşa Cezaevi'ne gönderildi. Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde bulunan Akboğa, "suçu ve suçluyu övmek", "terör örgütlerinin yazılarını basmak ve yayınlamak", "örgüt mensuplarına yardım ederken veya propaganda yaparken başka bir suç oluşturmak" ile suçlanıyor.

Çoban Ateşi

Gaziantep'te haftalık yayın yapan Çoban Ateşi gazetesinin 3 Ağustos 2007 tarihli sayısında yer verilen "Antep Kuzey Kürdistan'ın bir sanayi kentidir" ifadesinden toplatıldı. Gazetenin sahibi ve yazı işleri müdürü Yasin Yetişgen, bir hafta sonra tebliğ edilen toplatma kararının gereği olarak ifade vermeye gittiği Gaziantep 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce tutuklandı. Gazete yazarı Hurşit Kaşıkırmaz hakkında da tutuklama kararı çıkartıldı. Yetişgen, üç haftalık tutukluluktan sonra tahliye edildi.

Sebati Karakurt

13 Kasım'da İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi, Kandil Dağı'nda Kongra-Gel militanlarıyla röportaj yaptığı için "örgüt açıklamalarını yayımlamak" iddiasıyla cezalandırdığı Hürriyet gazetesi muhabiri Sebati Karakurt'ın cezasını artırdı. Mahkeme savcısı Savaş Kırbaş'ın, 455 YTL ön ödemeli para cezası verilen gazete-

cinin suçunun “yasadışı örgüt propagandası yapmak” olduğunun aradan geçen iki ayda fark etmesi üzerine Karakurt’un cezası 20 bin YTL’ye çıktı. Savcı Kırbas’ın esas hakkında mütalaasını sunması için süre tanıyan mahkeme, yargılamaya 26 Şubat 2008 tarihinde devam edecek. 10 Ekim 2004’te çıkan “Kandil’de kadın bilinci Kürtçülüğü aştı” röportajından Karakurt ve sorumlu müdür Hasan Kılıç, 9 Ağustos’ta görülen duruşmada, “yasadışı örgüt açıklamalarını yayınlamak”tan suçlu bulunmuş; diğer sorumlu müdür Necdet Tatlıcan da 20 bin YTL ön ödemeli para cezasına çarptırılmıştı.

NTV

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), Kıbrıs Yönetimi Dışişleri Bakanı Erato Kozakou-Marcoullis’in Türkiye’yi “Kuzey Kıbrıs’ta işgalci olarak niteleyen ve ülkenin tehditkar, uluslar arası anlaşmalara uymayan bir devlet niteliği sergilediğine” ilişkin sözlerini aktaran NTV’yi uyardı. RTÜK’ün 7 Kasım’da aldığı karar, kamuoyuna 10 Aralık’ta yansdı. Bu sözleri Lefkoşa temsilcisi Selim Sayar’dan yansıtan Kanal, “hukukun üstünlüğüne, Anayasa’nın genel ilkelerine, temel hak ve özgürlüklere, milli güvenliğe ve genel ahlaka uygun olarak kamu hizmet anlayışı çerçevesinde yayın yapmadığı” iddiasıyla uyarıldı. RTÜK, ihlalin tekrar edilmesi halinde söz konusu programın bir ile 12 kez arasında durdurulacağını bildirdi.

Seçim Cezaları

YSK, Kanaltürk televizyonuna seçime yönelik yayınlardan dolayı altı kez program durdurma cezası verdi. Toplam 20 kanala, uyarı ve program durdurma cezaları veren YSK, RTÜK’ün 117 adet izleme raporunu değerlendirerek 39’una yaptırım uygulamaya karar verdi. 24 TV’ye bir uyarı, 3, 6 ve 9 kez olmak üzere üç ayrı program durdurma; CNN Türk’e bir uyarı, 3 ve 5 kez olmak üzere iki ayrı program durdurma; Fox TV’ye 3’er kez olmak üzere iki ayrı program durdurma; Haber 7’ye bir uyarı ve bir kez 3 programlık program durdurma; Haber Türk’e bir uyarı ve bir kez 3 programlık program durdurma; Kanal 7’ye bir uyarı, 3 ve 4 kez olmak üzere iki ayrı program durdurma; ATV, Flash TV, Kanal B, Kanal D, NTV, Show TV, Sky Türk ve Star TV’ye birer kez uyarı; Kanal Türk’e bir uyarı, 9, 3 ve 6 kez olmak üzere üç ayrı program durdurma, Meltem

TV’ye bir uyarı, 3, 6, 9 kez olmak üzere üç ayrı program durdurma; Mesaj TV’ye bir uyarı, 3, 6, 9 ve 12 kez olmak üzere dört ayrı program durdurma; TGRT Haber’e bir uyarı, 3, 6, 9 kez olmak üzere üç ayrı program durdurma; TV5’e 3 program olmak üzere bir kez program durdurma; Ulusal 1 TV’ye bir uyarı, 3, 4, 6 kez olmak üzere üç ayrı program durdurma cezası verildi.

HÖC Halk Anayasası

Haklar ve Özgürlükler Cephesi (HÖC) tarafından hazırlanan “Halk Anayasası Taslağı” kitapçığı 25 Eylül’de toplatıldı. Kitapçık TCK’nin çeşitli hükümlerini ihlal ettiği gerekçeyle toplatıldı (Bkz. Örgütlenme Özgürlüğü).

2.2.Yayın Yasakları

Dağlıca Baskını Yayın Yasağı

Hükümet Hakkâri’deki saldırılarla ilgili “güvenlik güçlerine dönük zaaf imajı yayan, toplumsal psikolojiyi olumsuz etkileyen” radyo ve TV yayınlarını durdurma kararı aldı. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) kararı tüm yayın kuruluşlarına tebliğ etti.

RTÜK’ten yapılan açıklamada, 3984 Sayılı Yasanın “Yayınlara Men Edilmesi” başlıklı 25. maddesinin, “yargı kararları saklı kalmak kaydıyla yayınlar önceden denetlenemez ve durdurulamaz. Ancak, milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde yahut kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması kuvvetle ihtimal dâhilinde ise Başbakan veya görevlendireceği bakan yayını durdurabilir” hükmü hatırlatıldı.

RTÜK açıklamasında şöyle dendi: “Söz konusu yasa hükmü kapsamında, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek imzasıyla 23 Ekim 2007 tarihinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına gönderilen B.02.0.001/116 sayılı yazıda, 21 Ekim 2007 tarihinde Hakkâri’nin Dağlıca bölgesinde meydana gelen terörist saldırılarla ilgili radyo ve televizyon yayınlarının durdurulması istenmiş olup, bu talep Üst Kurulca bütün yayın kuruluşlarına tebliğ edilmiştir”.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek’in RTÜK’e gönderdiği söz konusu yazı şöyle: “21 Ekim 2007 tarihinde Hakkâri’nin Dağlıca bölgesinde meydana gelen terörist saldırılarla ilgili olarak; kamu düzenini ve halkın moral değerlerini olumsuz etkileyen,

güvenlik güçlerine dönük zaaf imajı yayan, toplumsal psikolojiyi olumsuz etkileyen radyo ve televizyon yayınlarının, toplumsal sorumluluğa ve duyarlılığa uygun yayın anlayışı temelinde, güvenlik güçlerinin moral değerlerinin yüksek tutulması, toplumsal psikolojinin olumsuz etkilenmemesi ve çocukların ruh sağlığının korunması amacıyla 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 25. maddesi gereğince durdurulması uygun görülmüştür. Kamuoyunun ve ilgililerin dikkatine sunulur”.

Bakan Çiçek, daha sonra yaptığı yazılı açıklamada da, “Milletçe hepimiz haklı bir infial içindeyiz” dedi ve şöyle devam etti: “İçinden geçtiğimiz süreç ve bu günler birlik beraberlik ve dayanışma günleridir. İnaniyorum ki görsel ve yazılı medyamızın da birlik ve dayanışmanın sağlanmasında büyük katkıları vardır ve olacaktır. Başta 8 erbaş ve erimizin kaybolmalarıyla ilgili konular olmak üzere verilecek yazılı ve görsel haberlerde toplumun heyecanı ve haklı öfkesi de dikkate alınarak, daha duyarlı davranılması hepimizin ortak arzusudur. Değerlendirmelerin bu hassasiyet içinde yapılacağından kuşkusuz yaktır”.

Danıştay ise Hakkâri'deki saldırılarla ilgili hükümetin talebi doğrultusunda RTÜK tarafından koyulan yayın yasağını, Cemil Çiçek imzalı kararın yürütmesini durdurdu.

Daire, “sınırları belli olmayan bu tür yayın durdurmanın, yayıncı kuruluşları yapılacak yayınlarla ilgili olarak bu yasağa uyma konusunda tereddüde düşüreceğinin kuşkusuz olduğuna” işaret etti

Dağlıca Baskınında Esir Alınan Askerlerle İlgili Haberlere Yayın Yasağı

Van'daki Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi, “soruşturmanın amacından saptırılmaması, kamuoyunun yanlış bilgilendirilmemesi ve yanlış anlamalara sebebiyet verilmemesi, yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması” gerekçesiyle “tüm yazılı ve görsel basın ve medya kuruluşlarına; soruşturma konusuyla ilgili bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama faaliyetlerinin kısıtlanarak, soruşturma tamamlanıncaya kadar yayın yapma yasağı konulmasına” karar verdi. Karar, askerî savcılığın talebi üzerine alındı.

Yük Trenine Saldırına Yayın Yasağı

Bingöl Genç Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 1 Haziran'da ilettiği talebi değerlendiren Genç Sulh Ceza Mahkemesi, ilçede PKK'nin saldırısına uğramasıyla 25 Mayıs'ta raydan çıkan Tatvan-Elazığ Yük Treni'nde silahlar olduğuna ilişkin yayınlara yasak koydu. Mahkeme, “Soruşturma kapsamında, tüm ulusal ve yerel yayın yapan televizyon, bölgesel ve yerel yayın yapan ve dağıtımını yapan gazete ve dergilerde soruşturma kapsamındaki olay ve ele geçen malzemelerle ilişkin her türlü bilgi, belge ve görüntülerin yasaklanmasına karar verilmiştir” dedi. Karar, “Milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliğinin korunması bakımından soruşturmanın kapsamı ve içeriği hakkında basın ve yayın organlarında sesli, görüntülü, yazılı haber veya açıklama yapılmasının yasaklanması”nu içeriyor.

Anafartalar Çarşısı Patlamasına Yayın Yasağı

Ankara 2. Sulh Ceza Mahkemesi, Ankara'nın Ulus semtinde 22 Mayıs'ta Anafartalar Çarşısı'nda yaşanan patlamayla ilgili olarak, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebi üzerine yayım yasağı kararı aldı. Mahkeme kararı, “yapılmakta olan soruşturmanın gizliliği, olay yeri görüntülerinin toplumun beden ve ruh sağlığına zarar verecek nitelikte olması nedeniyle ve yapılan yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesinin sağlanması” için alındı. Bombalı saldırıda sekiz kişi hayatını kaybetmiş, 100'den fazla kişi de yaralanmıştı.

Ümraniye'de ele geçirilen bombalar

Ümraniye'de 12 Haziran'da bir eve yapılan baskında bulunan bombaların Danıştay saldırısıyla ilgisi araştırılırken medyaya yayım yasağı geldi. İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 24 Haziran'da alınan kararda, “Ümraniye'de ele geçirilen bombalarla alakalı yapılan soruşturma çerçevesinde, gözaltına alınan şahısların emekli asker olması ve bazı önemli bilgilerin soruşturma kapsamında ele geçirilmiş olması hususları göz önüne alındığında, basında çıkan çeşitli haberlerin kamu düzeni ve toprak bütünlüğünün korunması, devlet sırlarının açıklanması veya yargı tarafsızlığının sağlanması amacıyla yayım yasağına karar verildi” şeklinde bir açıklama yer aldı.

Hrant Dink cinayeti

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, katil zanlı O.S. 18 yaşından küçük olduğu gerekçesiyle "yayın yasağı" kararı çıktı.

Malatya Katliamı

Malatya'da 3 kişinin misyonerlik yaptıkları gerekçesiyle öldürülmesine ilişkin soruşturma da "yayın yasağı" kararı alındı. Yasak, davaya başlanmasıyla kalktı.

VKGB Operasyonu

"Vatansever Kuvvetler Güç Birliği Hareketi Derneği"ne (VKGHD) yönelik başlatılan "Girdap Operasyonu" ile ilgili haberlere yayın yasağı geldi. "Silahlı örgüt kurmak, dolandırıcılık, adli davalarda sanıklar lehinde müdahalede bulunma havası vererek dolandırıcılık, ihalelere fesat karıştırmak, haraç almak, ölümle tehdit" gibi 25 ayrı suçtan tutuklanan sanıklar hakkında gazete ve televizyonların haber yapması, Ankara 9. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 1 Ağustos'ta yasaklandı. Mahkeme, yasakla ilgili olarak "yayınlar devam edilmesinin soruşturmanın selametini tehlikeye düşürecek nitelikte olduğu kanatine varıldı" ifadesini kullandı.

2.3.AİHM Kararları

Azadiya Welat

Türkiye, Kürtçe yayımlanan *Azadiya Welat* gazetesinde PKK örgütü yetkilileri ve insan hakları çevrelerinin yazı ve mesajlarına yer veren gazete sahibi Mehmet Nuri Karakoyun ve Sorumlu Yazışmaları Müdürü Mehmet Salih Turan'ı mahkûm ettiği için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde haksız bulundu.

AİHM, 10 Mayıs 2002 tarihinde İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinin 3713 Sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın "terör örgütü açıklamalarına yayımlama"yı yasaklayan 6/2 maddesi uyarınca verdiği para cezasını, "demokratik bir toplumda gereksiz" buldu.

İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine oybirliğiyle karar veren AİHM, Türkiye'yi her iki başvuru sahibine 162 Euro'su maddî, 1.500 Euro'su manevî tazminatla 1.800'ü de mahkeme gideri olmak üzere 3.462 Euro ödemeye mahkûm etti. DGM, para cezasının yanı sıra, gazetenin bir hafta süreyle yayınının durdurulmasına da karar vermişti.

Nur Radyosu

AİHM, Ağustos 1999'da meydana gelen ve binlerce kişinin ölmesine neden olan depremle ilgili olarak, "allahın düşmanlarına allahın uyarısı" yorumuna yer veren Nur Radyo ve Televizyon Yayıncılığı A.Ş.'nin RTÜK tarafından yayının durdurulmasını insan hakları ihlali olarak yorumladı.

RTÜK, Mihr Cemaati temsilcilerinden biri tarafından yapılan yorumlar üzerine Ekim 1999'da aldığı bir kararla ilgili radyoya 180 gün süreyle yayın yasağı getirmişti. Bu karara itiraz eden ve iç hukuk yollarıyla sonuca ulaşamayan Nur Radyo ve Televizyon Yayıncılığı A.Ş., davayı AİHM'e taşıdı.

Şirket, yayın yasağının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) ifade özgürlüğünü garanti altına alan 10. ve ayrımcılığı yasaklayan 14. maddesinin ihlali anlamı taşıdığını savunmuştu.

İddiaları değerlendiren AİHM, yorumların şiddet unsuru içermemesi nedeniyle RTÜK tarafından verilen yayın durdurma cezasıyla insan haklarının ihlal edildiğine karar verdi.

Özgür Radyo

AİHM, Nurhak Türküsü'ne yayın akışı içinde yer verdiği için bir yıl süreyle yayınları durdurulmasına ilişkin yapılan başvuruda, Özgür Radyo'yu haklı buldu.

9 Temmuz 2000 tarihinde yayımlanan türkü nedeniyle, Özgür Radyo'nun yayınları, 9 Temmuz 2000 tarihinde bir yıl süreyle RTÜK tarafından durdurulmuştu. Radyonun başvurusu üzerine konuyu değerlendiren AİHM, yayın durdurma cezasını ifade özgürlüğünün ihlali olarak değerlendirdi.

Mahkeme, radyoya 5.000 Euro manevî tazminat ve 5.200 Euro da mahkeme gideri olmak üzere toplam 10.200 Euro ödenmesine karar verdi.

Reha Radyo

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, türban konulu program nedeniyle bir yıl yayını yasaklanan radyonun itirazını reddetti. Şanlıurfa'da yayımladığı türban temalı bir program nedeniyle 365 gün süreyle kapatılan Reha Radyo'nun "haber ve fikir verme özgürlüğünün ihlal edildiği" gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvuru reddedildi.

AİHM'nin gerekçesinde, "kin güden, şiddeti öven ya da şiddete teşvik eden konuşmaların hoşgörüsü ile bağdaşmayacağı" ifade edildi. AİHM'nin kararında şu gerekçeler dile getirildi: "AİHM, çoğulcu demokrasinin temel ilkelerinin inkârını oluşturacak şekilde hoş görülemez hale geldiğinde, caydırıcı cezaların iç hukukta yer almasının gerekli olduğunun ortaya çıkacağına kanaat getirmektedir".

Yedinci Gündem

PKK yöneticisiyle röportajından *Yedinci Gündem* gazetesine 15 gün yayın durdurma cezası verilmesiyle ilgili AİHM, Türkiye'yi mahkûm etti. AİHM, haftalık *Yedinci Gündem* gazetesine "iftira" iddiasıyla verilen ağır para ve yayın durdurma cezalarıyla ilgili Türkiye'yi ifade özgürlüğünü ihlal ettiği gerekçesiyle mahkûm etti.

29 Kasım'da oybirliğiyle mahkûmiyet kararı alan AİHM, *Yedinci Gündem* Yazışları Müdürü Hıdır Ateş ve gazete sahibi Hünkar Demirel'e mahkeme gideri dâhil toplam 3.000 Euro tazminat ödenmesine karar verdi.

2.4.İnternet Siteleri

Fırat Haber Ajansı İnternet Sitesi

Fırat Haber Ajansı sitesine 5 Ocak akşamı saatlerinden itibaren Türkiye'den giriş yapılmıyor.

ANF web sitesi www.firatnews.com adresine 05.01.2007 Cuma günü akşam saatlerinden itibaren Türkiye'den erişilemiyor. Siteye girilmeye çalışıldığında herhangi bir uyarı ekrana gelmiyor. Alan adı olmayan sitelerde ekrana gelen "bu sayfa bulunamadı" açıklayıcı hata iletisi, internet tarayıcıları tarafından gösteriliyor. Siteye ulaşmak için kullanılan servis sağlayıcılarından, Türk Telekom'a ait olan, ankM160-gtepeM160.ttnet.net.tr adresi isteğe yanıt vermemesiyle zaman aşımına uğrayan istek bu hatayı veriyor. Bu veriler Türk Telekom'un haber ajansı sitesini engellemiş olabileceğini gösteriyor.

Özgür Gündem

23 Ekim 2007'de *Ülkede Özgür Gündem* Gazetesi'nin internet sitesi olan www.ozgurgundem.net'e erişim mahkeme kararıyla engellenmiştir.

www.savaskarsitlari.org

Türkiye'deki antimilitarist ve savaş karşıtlarının sitesi olan "savaskarsitlari.org" sitesi hakkında soruşturma başlatıldı. Sitede yayınlanan "sahil güvenlik komutanlığında yüzer sedye yolsuzluğu" başlıklı yazı soruşturma konusu yapılırken, sitenin sahibi vicdani retçi Halil Savda, soruşturma kapsamında ifade verdi.

Adının açıklanmasını istemeyen Ankara Sahil Güvenlik Komutanlığı'nda görevli bir kişinin, savaskarsitlari.org sitesine gönderdiği bir e-mail, sitede yayınlanmıştı. "Sahil güvenlik komutanlığında yüzer sedye yolsuzluğu" başlıklı yazıda yaşanan yolsuzluklar gündeme getirilmişti. Yolsuzluk yaptığı belirtilen Ankara Sahil Güvenlik Komutanı Abdullah Can Eroğlu'nun suç duyurusu üzerine, Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı soruşturma başlattı.

www.savaskarsitlari.org sitesinde yayınlanan açıklamada, hakkında yolsuzluk iddialarının gündeme getirildiği komutan Abdullah Can Eroğlu'nun herhangi bir soruşturmaya tabi tutulmadığına dikkat çekildi. Söz konusu mailin "haber değeri gördüğü" için yayınladığını belirtilen açıklamada şu ifadeler yer aldı: "TSK çok az tartışılan ve şeffaf olmayan bir kurum. Alımlar ve ihaleler gizli yapılmaktadır. Bu nedenle açıklık ve şeffaflık işlememektedir. Kamuoyunun da bildiği gibi Deniz Kuvvetleri Komutanı İlhami Erdil yolsuzluğu ordu içinden bir albayın ifadesi üzerine ortaya çıkmıştır. Sitemizde yayımladığımız yazı da Ankara Sahil Güvenlik Komutanlığı'nda görevli olduğunu söyleyen bir kişi tarafından kaleme alınmıştır".

Wordpress

Blog servislerinden www.wordpress.com'un engellendiği Türk Telekom tarafından engellendiği bildirildi. Engelleme kararının Adnan Oktar'ın başvurusu üzerine alındığı öğrenildi. Oktar'ın avukatı "haksız ve yanlış" yorumlar nedeniyle siteyi engellediklerini açıkladı.

Youtube

Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi, "Atatürk ve devlet büyüklerine yönelik çirkin görüntüler yer aldığı" gerekçesi ile video paylaşım sitesi www.youtube.com internet sitesine erişimin engellenmesine karar verdi. Karar, 17 Eylül günü Telekomünikasyon Kurumu'na bildirildi.

Youtube

İstanbul 1. Sulh Ceza Mahkemesi, "Atatürk'e hakaret içeren bir video yayınlandığı" gerekçesiyle 6 Mart günü video paylaşım sitesi www.youtube.com'a erişimin engellenmesine karar verdi. İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın başvurusu üzerine alınan karar, uygulanması için Türk Telekom'a gönderildi.

Antoloji.com

www.antoloji.com sitesine erişimin 17 Nisan günü mahkeme kararıyla engellendiği bildirildi. Sitenin yöneticisi Cengiz Ekrem Teymur, "Sitemizin, kimin başvurusu ile hangi nedenle, hangi mahkeme tarafından kapatılmasına karar verildiğini şu anda bilmiyoruz" dedi. Antoloji.com sitesinin engellenmesine ilişkin mahkeme kararı, 27 Nisan günü Kadıköy 1. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından kaldırıldı.

Site yöneticisi Cengiz Ekrem Teymur, sitenin Adnan Oktar hakkındaki yazılar nedeniyle engellendiğini öğrendiklerini bildirdi.

Alinteri

Alinteri Gazetesi'nin internet sitesi www.alinteri.net sitesine erişimin mahkeme kararıyla 27 Şubat'ta engellendiği bildirildi. Alinteri gazetesinin internet sitesi www.alinteri.net adresine erişimin engellenmesine ilişkin mahkeme kararının, 13 Mart günü kaldırıldığı öğrenildi. Engelleme kararı, Konya Selçuk Üniversitesi'ndeki işçilerin çalışma koşul-

larına ilişkin "Selçuk Üniversitesi'nde kölelik" başlıklı haber nedeniyle alınmıştı. Haberin 6 Mart günü siteden çıkarıldığı, bunun üzerine 13 Mart günü de engelleme kararının kaldırıldığı öğrenildi.

Ekşi Sözlük

Eyüp 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, Adnan Oktar'ın kişilik haklarına saldırı niteliğinde yayın yaptığı gerekçesiyle internet sözlüğü Ekşisözlük'ün <http://sozluk.sourtimes.org/> internet sitesine 12 Nisan'da alınan bir kararla mahkeme erişim yasağı koydu. Mahkeme, 18 Nisan'da Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 108. maddesi gereğince erişim yasağını kaldırdı.

Superpoligon

Adnan Oktar'ın başvurusu üzerine, 11 Nisan'da www.superpoligon.com haber sitesine erişim yasağı getirildi.

8sutun.com

www.8sutun.com haber sitesi Tarım Bakanı Mehdi Eker ile ilgili yaptıkları haberden dolayı 12 Ocak'ta Türk Telekom tarafından kapatıldı. Bir açıklama yapan editör Tayfun Salcı Ankara 12. Sulh Ceza Mahkemesinin telefonla sitenin Türkiye'nin her yerinde kullanılamaz hale getirildiğinin bildirdiğini belirtti. Mahkeme kararının, 28 Aralık 2006 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebiyle bir ihale haberiyle ilgili alındığı öğrenildi.

3. DÜŞÜNCE ve İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ ALANINDAKİ DAVALAR ve SORUŞTURMALAR

TCK 125 "Kamu Görevlisine Görevinden Dolayı Hakaret"**Yakup Önal**

Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde yayınlanan *Şarköy'ün Sesi* gazetesi yazarı Yakup Önal hakkında Şarköy Belediye Başkanı Can Gürsoy ile belediye meclisi üyeleri Olcay Yücel ve Ercan Yücel'e hakaret ettiği iddiasıyla açılan davaya 20 Şubat 2008 tarihinde Şarköy Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edilecek. Davanın, 20 Temmuz 2005 tarihinde başlayan "Büyükler Masallar: Pinokyo ve Dokuz Cüceler" başlıklı yazı dizisi nedeniyle açıldığı öğrenildi. İddia-

namede Önal'ın TCK'nin 125. ve 126. maddeleri uyarınca 10 yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilmesi isteniyor.

Fethi Dördüncü

Mehmet Fethi Dördüncü, Ankara 19. Asliye Ceza Mahkemesi'nde süren "Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret" iddiasıyla ilgili davaya ilişkin, İstanbul'da talimatla ifade verdi. Ankara 19. Asliye Ceza Mahkemesi'nin talimat yazısı doğrultusunda, İstanbul 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nde ifade veren Dördüncü, iddianamedeki suçlamaları kabul etmediğini söyledi.

Dördüncü, Adalet Bakanı Cemil Çiçek'e 30 Ağustos 2005'te yazdığı mektupta yer alan sözlerin, Başbakan Erdoğan'ın çeşitli gazetelerde çıkan sözleri ile yine Erdoğan hakkında basında yer alan sözler olduğunu ileri sürdü. Sanık Dördüncü, Başbakan Erdoğan'a herhangi bir kastı, husumeti bulunmadığını ve hakaret etmediğini savundu.

Ankara 19. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın iddianamesinde Dördüncü'nün, Adalet Bakanı Çiçek'e yazdığı mektupta, Başbakan Erdoğan'a yönelik "kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" suçunu işlediği belirtilerek, TCK'nin 125/3-a maddesi uyarınca 1 yıldan az olmamak üzere hapis cezasına çarptırılması talep ediliyor.

Michael Dickinson

Kadıköy Adliyesi önünde açtığı kolaj çalışmasının Başbakan Erdoğan'a yönelik hakaret unsuru içerdiği iddiasıyla İngiliz Michael Dickinson'ın yargılanmasına devam edildi. Kadıköy 2. Sulh Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmaya tutuksuz yargılanan sanık Michael Dickinson ve avukatı katıldı.

Duruşmada, olay günü adliye girişinde görevli olan 2 polis memuru tanık olarak dinlendi. Dava konusu kolaj çalışmasının hakaret unsuru içerip içermediğinin tespiti için üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerinde çalışan bir görevlinin bilirkişi tayin edilmesine karar veren hakim, bilirkişinin belirlenmesi ve rapor alınması için duruşmayı erteledi.

Duruşma sonrasında basın mensuplarına açıklama yapan Dickinson, çeşitli dönemlerde kolaj çalışmaları yaparak bunları sergilediğini söyledi. Davaya konu çalışmasında hakaret unsurunun bulunmadığını savunan Dickinson, bu olay nedeniyle 1 hafta tutuklu kaldığını ve Yeditepe Üniversitesi'ndeki işini kaybettiğini dile getirdi.

Michael Dickinson, Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu'nun (KÜRESEL-BAK) görevlisi Erkan Kara'nın Kadıköy Meydanı'nda düzenlenen savaş karşıtı etkinlikler çerçevesinde başbakana hakaret içerdiği öne sürülen bir kolaj nedeniyle yargılandığı davanın Kadıköy 3. Sulh Ceza Mahkemesi'ndeki 13 Eylül 2006 tarihli duruşmasını izlemişti.

Dickinson duruşmadan sonra, Kara'nın yargılandığı davanın da konusunu oluşturan kolajı

adliye çıkışında açınca gözaltına alınmış, ardından tutuklanmıştı. Kısa bir süre sonra tahliye edilen Dickinson hakkında hazırlanan iddianamede, Dickinson'un "kamu görevlisine karşı görevinden dolayı onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat etmek" suçundan TCK'nin 125. maddesi uyarınca 1 ile 2 yıl arasında hapis cezasına çarptırılması isteniyor.

Sait Bayram, Fırat Avcı

Diyarbakır'da yayınlanan yerel Söz Gazetesi Yazışleri Müdürü Sait Bayram ve muhabir Fırat Avcı hakkında "kamu görevlisine hakaret" suçuna ilişkin TCK'nin 125. maddesi uyarınca dava açıldı. Gazeteciler, bir kamu görevlisinin rüşvet aldığı yolunda hazırladıkları bir haber üzerine "yalan haber yayınlamak" iddiası ile 19 Haziran günü tutuklanmıştı. 20 Temmuz günü Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki duruşma beraat ile sonuçlandı.

Özcan Özgür, Mustafa İnci

Cumhuriyet Gazetesi Muğla Muhabiri Özcan Özgür ile yerel Muğla Gazetesi Yazışleri Müdürü Mustafa İnci hakkında iki yıl önce, "Can Şenliği"nde yaşanan olaylar nedeniyle yaptıkları haber ve yazdıkları yazılar üzerine haklarında dönemin Datça Kaymakamı Savaş Tuncel tarafından "gerçeğe aykırı, hakaret ve iftira içeren haber" iddiası ile Muğla Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan tazminat davaları reddedildi.

Mahmut Alınak

DTP Kars İl Başkanı Mahmut Alınak'ın "Recep Tayyip Erdoğan dürüst ise, buyursun Cudi Dağı'na Amerika'da okuyan oğlunu göndersin" sözleri nedeniyle hakkında açılan soruşturmada takipsizlik kararı verdi. Alınak'ın 2006 yılı Nisan ayında yaptığı bir konuşma nedeniyle hakkında başlatılan soruşturmada, Kars Cumhuriyet Savcısı Hikmet Gürbüz kovuşturmayla yer olmadığına karar verdi.

Kararda, Alınak'ın bir siyasî parti il başkanı olarak görüşlerini içerir konuşma yaptığı, konuşmalarında herhangi bir suç veya suç unsuruna rastlanılmadığı, basın açıklamalarında yer alan ifadelerin yasal unsurları itibarıyla herhangi bir suç oluşturmayıp Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinde yer alan ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtildi.

Mustafa Koyuncu

Afyon'un Emirdağ İlçesi'nde baba mesleğini sürdüren *Emirdağ Gazetesi* Yazıişleri Müdürü Mustafa Koyuncu, polis merkezinde dayak ve hakaret iddialarını gündeme taşıyınca tutuklandı. Bir hafta tutuklu kaldıktan sonra "tekzip" yazısı garantisiyle tahliye edildi. Köşesinden özür dileyen Koyuncu'nun ilk duruşmasındaki beraat talebi reddedildi. Karakoldaki 44 polis memuru ise Koyuncu aleyhinde 10.000 YTL'lik (toplam 440.000 YTL) tazminat davası açtı.

31 yıldır yayın hayatını sürdüren *Emirdağ Gazetesi*, 12 Mart 2007 günü "AB'ye Böyle mi Gireceğiz?" manşetiyle çıktı. Ağır iddialar içeren haberde polisin halk üzerinde baskı kurduğu, karakola götürdükleri insanlara kötü muamele yaptığı, nezarete alınan bazı kadınların cinsel ilişkiye zorlandığı ve doktor raporu almalarına bile izin verilmediği ileri sürüldü. Sorumlu Yazıişleri Müdürü Mustafa Koyuncu da köşesinde "Polis Böyle Yaparsa" başlıklı bir yazı kaleme aldı. Koyuncu köşesinde, polislerin devlet üniforması kullanarak çıkarları doğrultusunda halkın üzerinde baskı oluşturduklarını, bazı polislerin kendisiyle birlikte ilçedeki gazetecileri de dövmele tehdit ettiklerini öne sürdü.

Hasan Basri Aydın

Adalet Bakanlığına yazdığı mektup nedeniyle, hakkında "hakaret" davası açılan yazar Hasan Basri Aydın hapis cezasına çarptırıldı.

Perihan Mağden

Haftalık *Aktüel* Dergisi'nde 7 Şubat'ta yayımlanan bir yazısı nedeniyle yargılanan *Radikal* Gazetesi yazarı Perihan Mağden, Muş'un Bulanık İlçesi Kaymakamı Aytaç Akgül'e hakaret ettiği iddiasıyla mahkûm oldu.

"(Dangalak) Kadın Kadının Kurdudur, Tilkisidir, Hindisidir: Yer, Bitirir" başlıklı yazısında bir ziyareti sırasında Yüksekova Kaymakamı olduğu dönemde Akgül hakkında insanların kendisine aktardığı izlenimlere değinen yazar, bir yıl iki ay hapis cezasına mahkûm oldu.

4 Aralık'ta kararını açıklayan İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, kullandığı ifadelerde eleştiri sınırlarının aşıldığına kanaat getirerek, Mağden'e verdiği hapis cezasını, sabıkasız olduğu için TCK'nin 51. maddesi uyarınca erteledi.

Mahkûm edilen ifadeler ise şunlardır: "...Orda görüştüklerimizden işte sonradan görev yeri değiştirilen Yüksekova Kaymakamı (İsmi Lazım Değil) tam bir 'vak'a' görüntüsünde. Yani 'dışarıdaki' halktan bu kadar mı nefret etmek olur, onları yabancılama, dışlamak, böceklemek, düşmanlamak! Bu kadar mı olur? Olduk ki hepimiz; biri çıkıp dedi ki bize: 'O dün görüştüğünüz kaymakam var ya? O da Kürt. Erzurumlu 1 Kürt.' Ben inanmadım Kardan Beyaz 1 Türk olarak. Hayret nidaları, olamaz!lar filan böyle saf saf. Coşkun ve taşkın. Ca. Hatta. Sonra içimizden tecrübeli bir abimiz dedi ki: Hiç şaşırmanın: Kürt'ün haini çok hain olur!"

ÖSYM Şarkısı

Kurdukları müzik grubuyla, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'ni (ÖSYM) protesto etmek amacıyla "Ö-SE-YE-ME" şarkısını yazan ve besteleyen 7 genç, "kurul halinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret" suçundan beraat etti.

TCK 216 "Halkı Kin ve Düşmanlığa Sevk Etmek"

Ali Güven, Hüseyin Afşar, Bahattin Yağardık, Abdürrezzak Türk, Seyfettin Dikmen, Sabri Dal, Revşen Gül, Özlem Güven, Behiç Tanrıverdi

Kapatılan DEHAP'ın Cizre İlçe yöneticileri hakkında, 15 Şubat 2005 tarihinde yapılan bir basın açıklamasının ardından, "halkı kin ve düşmanlığı sevk etmek" suçlamasıyla Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. Yargılama sonunda 1'er yıl 6'şar hapis cezasına çarptırılan o dönem DEHAP İlçe Başkanı olan ve bugün DTP İl Başkanlığı'nı yürüten Ali Güven, *Ülkede Özgür Gündem* Gazetesi Şırnak Temsilcisi Hüseyin Afşar, Genel-İş Sendikası Cizre Şube Başkanı Bahattin Yağardık, parti yöneticileri Abdürrezzak Türk, Seyfettin Dikmen, Sabri Dal, Revşen Gül, Özlem Güven ve Behiç Tanrıverdi'nin cezaları Yargıtay tarafından onaylandı.

Bayram Kubilay, Ahmet İnan

Doğubayazıt'ta yayın yapan *Ararat'ın Sesi* Gazetesi'nin 9 Eylül 2005 tarihli sayısında Bayram Kubilay tarafından kaleme alınan "Çarşıya Bazide" başlıklı Kürtçe makale nedeniyle açılan dava, beraat kararıyla sonuçlandı. Doğubayazıt 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde

gazetenin imtiyaz sahibi Ahmet İnan ve makalenin yazarı Bayram Kubilay, yazıdaki “yabancı bir insan bu çarşıdan geçtiği zaman buranın bir Kürdistan şehri, Kürt milleti ve dilinin de Kürtçe olduğunu anlar” ifadesi nedeniyle hâkim karşısına çıktı. “Basın kanununa muhalefet” ve “halkı kin ve düşmanlığa sevk etmek”le suçlanan gazeteciler, “Kürdistan” sözü ile coğrafi bir bölgeyi kastettiklerini belirterek, beraatlerini talep etti. Mahkeme heyeti duruşma sonunda söz konusu ifadelerin “düşünce özgürlüğü” kapsamında belirtilmiş olduğuna hükmederek, sanık gazeteciler hakkında beraat kararı verdi. Mahkeme kararının son derece önemli olduğunu ve emsal teşkil etmesi gerektiğini belirten gazeteci İnan, “Türkiye’de bugün bir ayıp daha ortadan kalkmıştır. Türkiye artık bu tür işlerle uğraşmamalıdır” dedi.

Hilmi Aydoğdu

Bir internet sitesine yaptığı açıklamada, Kürtlerin Irak’taki kazanımlarının tüm Kürtler için önemli olduğunu belirterek “Kerkük’e yapılan bir saldırıyı Diyarbakır’a yapılmış kabul ederiz” diyen Demokratik Toplum Partisi (DTP) Diyarbakır İl Başkanı Hilmi Aydoğdu TCK’nin 216. maddesi uyarınca Şubat 2007’de tutuklandı.

5 Nisan’da serbest bırakılan Hilmi Aydoğdu hakkında, “Kerkük’e yapılan saldırıyı Diyarbakır’a yapılmış sayarız” sözleri nedeniyle “halkı kin ve düşmanlığa sevk etmek” iddiasıyla 2008 yılında yargılamasına devam edilecek.

Osman Baydemir

14 Ocak 2006’da *Tempo* Dergisi’ne verdiği röportaj nedeniyle TCK’nin 216. maddesi uyarınca “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etmek” iddiasıyla hakkında dava açılan Diyarbakır Belediye Başkanı Osman Baydemir’in yargılanmasına devam edildi. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmaya, Baydemir’i temsilen avukatı Muharrem Erbey hazır bulunurken, insan hakları savunucuları, Uluslararası Yazarlar Birliği (PEN) Üyesi, EMEP, ÖDP, EHP temsilci ve üyeleri ise Baydemir’e destek amacıyla duruşma salonunda yerlerini aldı.

Duruşmada, Savcı Mehmet Şahin esas hakkındaki mütalaasını tekrarlarlarken, Baydemir’in avukatı Muharrem Erbey ise, esas hakkındaki savunmalarını içeren 4 sayfalık dilekçeyi mahkemeye sundu. Erbey savunmasında, müvekkili için istenen sevk maddesine dikkat çekti.

Avukat Erbey, TCK’nin 216. maddesinde “keskin ayrımcılık” şeklinde bir kavram bulunmadığı halde, mütalaada bu şekilde değerlendirme yapıldığını söyledi. Erbey, “atılı suçtan halkı bölge, din, mezhep ve benzeri yönlerden farklı bir kesimin diğer bir kesimi aleyhine yakın ve somut bir tehlike oluşturacak biçimde tahrik etmesi söz konusudur ve sevk maddesi olarak belirtilen fıkrada halkın bir kesiminin aşağılanmasından bahsedilmektedir. Oysa müvekkilim herhangi bir halkı aşağılaması söz konusu değildir. Müvekkilim ülkemizin önemli konuları başında gelen ve son dönemde sürekli gündemde olan Kürt sorununa dair görüşlerini ve bugüne kadar yapılan yanlış politikaları eleştirmiş, Kürt sorununun demokratik yol ve yöntemlerle parlamenter rejim içerisinde çözümlenmesine dair görüşlerini açıklamıştır. Bu görüşlerin düşünce ve ifade özgürlüğü çerçevesinde değerlendirilmesi ele alınması, bölgeyi iyi bilen temsilcinin dikkatle dinlenilmesi gerekirken, konuşmanın içerisinde bazı cümle ve kelimeler cimbızla alınarak dava konusu yapılmıştır” dedi.

Mahkeme hâkimi Muhterem Bulut, “atılı suçun unsurları oluşmadığı” gerekçesi ile Baydemir için beraat kararı verdi. Baydemir’in söyleşisinde ön plana çıkarılan ve iddianamede yer alan konuşması şöyle: “her etnik kimlik, kendi kimliği ile kamu yaşamına katılabilir. Ortak payda, coğrafi esasa dayalı Türkiyelilik üst kimliği olabilir. Abdullah Öcalan’ın tecrit altında tutulması kabul edilemez. Tecrit, şiddetin derinleşmesine neden olacaktır. Bölgemizde yoksullaştırma politikası uygulanmıştır. Bunun mağduru elbette ki tek taraflı olmayacaktır. Etnik kimlik çatışmasını aşamazsak gözler dışarıda olabilir. Kuzey Irak’taki gelişmelerden bizim bölgemiz rahatsızlık duymuyor. Öcalan’ın etkisi göz ardı edilemez. Öcalan, 1999’da Türkiye’ye getirildiğinde, onun açıklamaları doğrultusunda silahlı bazı insanlar Türkiye sınırları dışına çıkmıştır. Kabul etmek gerekir ki; belirli bir çevrede etkin bir konumdadır. Bu göz ardı edilemez”.

Osman Baydemir

Bağcılar Cumhuriyet Başsavcılığı, Nisan 2006’da haftalık bir dergide yayımlanan röportajda dile getirilen ifadeler üzerine soruşturma başlattı. Savcılık, Baydemir, Demokratik Toplum Partisi (DTP) Siirt İl Başkanı Murat Avcı ve

röportajı yapan gazeteci Doğan Ertuğrul hakkında da 1,5 yıldan 4,5 yıla kadar hapis istemiyle dava açtı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın duruşmasına tutuksuz sanıklar katılmazken dava ileri bir tarihe ertelendi. İddianamede sanıkların röportajda kullandıkları ifadelerle yer verildi. "Kürtlerle Türkler beraber yaşayamaz" başlıklı haberde Baydemir'in "Kürtlerin bir süredir artık beraber, bir arada yaşayamayız duygusuna kapıldıklarını görmek lazım, silahlı militanlar Kürt siyasetçileri üzerinde baskın. Talepler haklı olsa da araçları, işyerlerini yakıp yıkmak tasvip edilemez. Dikkat edilmeli; çünkü ölümler halkta patlamaya neden olabilir," dediği anlatıldı. Avcı'nın da "kardeşim de şu anda asker; ama benim askerim değil," sözünü sarf ettiği kaydedildi.

Mustafa Demir

Şanlıurfa'da, DEP yöneticilerinden Muhsin Melik'in 13. ölüm yıldönümü vesilesiyle 2 Haziran'da Eyyübiye Mezarlığı'nda yaptığı konuşma nedeniyle DTP Şanlıurfa İl Başkanı Mustafa Demir hakkında soruşturma başlatıldı. Demir, soruşturma nedeniyle Şanlıurfa Emniyet Müdürlüğü'ne çağrıldı. Buradan Şanlıurfa Cumhuriyet Savcılığı'na sevk edilen Demir, "halkı kin ve öfkeye sevk etmek"ten tutuklanması talebiyle 3. Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderildi. Burada yeniden ifadesi alınan Demir, tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Edip Polat

2006 yılının Mayıs ayında Diyarbakır'da düzenlenen Kültür Sanat Festivali etkinlikleri kapsamında, Düşünce Özgürlüğü Ödülü'nü verdiği sırada yaptığı konuşmada, "Kürdistan" kelimesini kullanan Kürt Yazarlar Derneği Başkanı Edip Polat hakkında Diyarbakır Savcılığı tarafından soruşturma başlatıldı. Soruşturma kapsamında Diyarbakır Savcılığı'nda ifade veren Polat, "Kürdistan kelimesini coğrafi bir anlamda kullandım. Bu nedenle suç teşkil etmiyor. Coğrafi bir bölgeyi tanımlıyor. Kürtlerin yaşadığı bölgeler anlamında kullandım. Irak'ta resmen Kürdistan olarak tanımlanan federal bölge var. Bu suç olamaz" diye konuştu.

Hatip Dicle

Ağrı Doğubayazıt Cumhuriyet Savcılığı, 22 Temmuz seçimlerinden önce bir mitingde konuşma yapan DEP eski Milletvekili Hatip

Dicle hakkında, "Kürdistan" kelimesini kullandığı gerekçesi ile soruşturma açtı.

Gülçiçek Günel

Aram Yayınları tarafından yayınlanan *Dilimiz Varlığımız Dilimiz Kültürümüzdür* adlı kitabı nedeni ile eski TCK'nin 312/2 maddesi olan "halkı, ırk farklılığı gözetmek suretiyle kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek" suçlamasıyla 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılan Günel, davanın Yargıtay tarafından bozulması üzerine yeniden hâkim karşısına çıktı. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Günel, hakkındaki suçlamaları reddetti. Suç unsuru oluşmadığına kanaat getiren mahkeme heyeti, Günel'in beraatine karar verdi.

Sertaç Bucak

HAK-PAR Genel Başkanı Sertaç Bucak, Nisan 2007 tarihinde Şanlıurfa İl örgütünün düzenlediği kapalı salon toplantısında yaptığı bir konuşma yüzünden, çağrıldığı Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığı'na, avukatı Ali Fuat Bucak ile birlikte başvurdu. Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığı'nca, Genel Başkan Sertaç Bucak'ın ifadesi alındıktan sonra tutuklama gerekçesiyle Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi ve burada tutuklanarak Şanlıurfa Cezaevi'ne gönderildi. Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi tutuklamanın ancak 20.000,00 YTL kefalet karşılığında kaldırılacağını kararlaştırdı.

Osman Baydemir

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, Baydemir'in bir süre önce bazı basın ve yayın organlarında yer alan, "başbakan en sevdiği ve en güvendiği adayını burada belediye başkan adayı olarak gösterebilir. Diyarbakır bir kaledir, düşmez. Bugüne kadar birçok kişi düşürmek istedi ama düşmeyecektir" açıklamalarıyla ilgili İçişleri Bakanlığı'nın izin vermesinin ardından başlattığı soruşturmayı tamamladı.

Hazırlanan iddianamede, Baydemir'in yaklaşık 1,5 ay önce gazetecilere yaptığı açıklamada, TCK'nin 216/1 maddesi uyarınca 3 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanması istendi. İddianamede ayrıca suçun basın yoluyla işlenmesi nedeniyle istenen cezanın yarı oranda artırılması da talep edildi.

İbrahim Güçlü

Sınır ötesi operasyon hazırlığını protesto etmek amacıyla 2 Mayıs 2006 günü basın açıklaması

yaptığı için tutuklanan, kapatılan Kürd-Der'in sözcüsü İbrahim Güçlü ile dernek yöneticileri Zeynel Abidin Özalp ve Ahmet Sedat Oğur, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde tarafından birer yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Osman Baydemir

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, Roj TV'ye yaptığı açıklamada, PKK'yi "silahlı Kürt muhalefeti" diye adlandırdığı gerekçesiyle Baydemir hakkında başlattığı soruşturmayı tamamladı.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nca hazırlanan iddianamede, Baydemir'in TCK'nin, "suçu ve suçluyu övme" ile "halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama" suçlarını işlediği gerekçesiyle 5 yıl hapis istemiyle yargılanması istendi.

İddianamede ayrıca, suçun basın yoluyla işlendiği gerekçesiyle istenilen ceza oranının yarı oranda artırılarak 7,5 yıla çıkarılması talep edildi.

Baskın Oran, İbrahim Kaboğlu

Yargıtay Başsavcısı, "Azınlık Hakları Raporu'nun "kamu güvenliği açısından açık ve yakın tehlike olduğuna ilişkin somut olgu" olmadığını belirterek, Kaboğlu ve Oran hakkındaki beraat kararının bozulmasına itiraz etti.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin eski İnsan Hakları Danışma Kurulu Başkanı Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu ve Alt Komisyon Başkanı Prof. Dr. Baskın Oran'ın "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçundan beraatlerini bozma kararına itiraz etti. Başsavcı, yeni TCK'ye göre bu suçun oluşması için "halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesiminin, diğer bir kesimi aleyhine kimi düşmanlığa alenen tahrik edilmesinin yeterli olmadığı, bunun kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikeyi ortaya çıkarması gerektiği" ifade edildi.

Ankara 28. Asliye Ceza Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 301. maddesinde tanımlanan "Türklüğü aşağılama" suçu yönünden Adalet Bakanlığı'nın izin şartı oluşmadığı gerekçesiyle Kaboğlu ve Oran hakkındaki bu davanın düşürülmesine karar vermiş, her iki sanığın TCK'nin 216. maddesinde tanımlanan "halkı kin ve düşmanlığı tahrik" suçundan beraatine karar vermişti.

Başsavcılığın itiraz gerekçesinin, Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin yerel mahkeme kararını bozmasına dair kararının kaldırılarak, Oran ve Kaboğlu hakkındaki beraat kararının onanması talep edildi. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın daire kararına yaptığı bu itirazı, Yargıtay Ceza Genel Kurulu görüşecek.

Leyla Zana

Kapatılan DEP'in eski milletvekili Leyla Zana hakkında, DTP'nin Iğdır'da düzenlediği "Bin Umud" mitinginde söylediği "Kürdistan eyalet sistemini kur" sözleri nedeniyle Iğdır Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

Zana, TCK'nin 216. maddesi uyarınca "halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek" suçundan 1 yıldan 3 yıla kadar hapis istemiyle yargılanacak.

Eren Keskin

Şanlıurfa Viranşehir Asliye Ceza Mahkemesi, "Türkiye ve Kürdistan devlet kaynaklı cinsel şiddete fail sayısı olarak bakacak olursak askerler çoğunluktadır; çok olmasının nedeni de Kürdistan da yaşanan savaştır" dediği için insan hakları savunucusu ve hukukçu Eren Keskin'in, "kin ve düşmanlığa tahrik" iddiasıyla mahkûm etti.

Viranşehir Belediyesi'nin üç yıl önce düzenlediği Kültür ve Sanat Festivali'nde "Kürdistan" ifadesini kullanan İnsan Hakları Derneği (İHD) eski İstanbul Şube Başkanı Keskin, 16 Ekim'de, lehte olduğu gerekçesiyle eski Ceza Yasası'nın 312/2 maddesinden bir yıl hapis cezasına mahkûm oldu.

Hâkim Hüseyin Uğurlu başkanlığındaki mahkeme, "cezanın sanık üzerinde olası etkileri"ni dikkate alarak cezayı 10 ay hapse indirdi ve 647 Sayılı Yasanın 4. maddesi uyarınca da cezayı 3.300 YTL'ye çevirdi.

Viranşehir Kültür ve Sanat Festivali kapsamında 2 Ekim 2004 tarihinde düzenlenen "Kadın, Toplum ve Aile" panelinde Keskin, "... Ama bu bir başka yerde İstanbul'da, Uşak'ta, İzmir'de bu tavrı gösterebilir misiniz? Daha sonra bu cinayetler orada olduğunda namus cinyeti, Kürdistan'da olduğunda töre cinyeti diyoruz" demişti.

Keskin'in konuşmasındaki "çünkü Kürdistan'da gerçekten kadınlar hep talepleriyle sahneye

çıkmuş” ve “yani Kürdistan gerçeğine çok uzaklar” bölümleri cezaya gerekçe oluşturdu.

Bulanık Cumhuriyet Başsavcılığı ise, 19 Temmuz’da aldığı kararında, 17 Eylül 2006’da davet edildiği etkinlikte, “Kürdistan’a gelmeden Kürt sorununu anlamak gerçekten mümkün değil, şöyle görüyorlar burada, PKK devlet gibi olmuş; bu bir gerçek, kabul ederek çözüm bulmaya çalışmalı” diyen Keskin’in yargılanmasına gerek olmadığına karar vermişti.

İsmail Beşikçi

Esmir Dergisi’nin Aralık 2005 sayısında yer alan “Konuşmadık, Bastırdık” başlıklı yazısından sosyolog İsmail Beşikçi, dergi sahibi Ferzende Kaya ile yazışmaları müdürü Mehmet Ali İzmir hakkında açılan dava zamanaşımına girdiği için 10 Aralık’ta düştü.

Kararı değerlendiren Beşikçi’nin avukatı Mükrim Tepe, “beklediğimiz bir karardı. Zamanaşımına yargılama süresince hep dikkat çekmiştik. İddianameyi düzenleyen savcı bu konuya dikkat etmesi gerekiyordu” dedi.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’ndan gelen yazıdaki tarihi esas alan Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi, yasal süreler içerisinde dava açılmadığını tespit ederek, 5187 Sayılı Basın Kanunu’nun “Dava süreleri” başlıklı 26. maddesi uyarınca davayı düşürdü.

Genelkurmay Başkanlığı, derginin Aralık 2005 sayısında yer alan yazar Ahmet Kahraman’a ait “Hayalet” başlıklı yazı ve Beşikçi’nin kaleme aldığı ve 19 Ocak 2006’da yayımlanan bir başka yazıya karşı Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü’ne “gizli” ibaresiyle şikâyetle bulunması üzerine soruşturma açılmıştı.

Şerafettin Elçi

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Katılımcı Demokrasi Partisi Genel Başkanı Şerafettin Elçi’nin, “terör örgütünün propagandasını yaptığı” iddiasıyla yargılandığı davaya devam edildi. Duruşmaya sanık Şerafettin Elçi ile avukatı Ferit Saatçioğlu katıldı.

Duruşmada savcı, Elçi’nin faaliyetlerinin terör örgütü propagandası yapmak değil, halkı kin ve düşmanlığa tahrik kapsamına girdiğini savundu. Savcı Bilgili, bu suçun, mahkemenin görev alanına girmemesi nedeniyle Elçi hakkında görevsizlik kararı verilmesini talep etti.

Talebi yerinde gören mahkeme, dava dosyasını, nöbetçi Asliye Ceza Mahkemesi’ne gönderdi. Davaya 2008 yılında devam edilecek.

İbrahim Güçlü

Kapatılan Diyarbakır Kürt Derneği’nin (Kürt-Der) sözcüsü İbrahim Güçlü hakkında, Roja-Kurd Dergisi’nde yazdığı yazıdan dolayı Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde, TCK’nin 216. ve 218. maddelerinden, “halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek”ten ve “terör örgütünün amacının propagandasını yapmak”tan dava açıldı. Davaya 2008 yılında devam edilecek.

İbrahim Güçlü

Kapatılan Diyarbakır Kürt Derneği’nin (Kürt-Der) sözcüsü İbrahim Güçlü hakkında, 04 Nisan 2005 tarihinde Diyarbakır yerel televizyonu CAN TV’de katıldığı bir açık oturumda, Türk Bayrağı hakkındaki düşünceleri, Türkiye Cumhuriyeti’nin yapısına ilişkin tespitleri ile Kürt sorununa ilişkin çözüm önerileri ve devletin uygulamalarına ilişkin eleştirilerinden dolayı TCK’nin 216. maddesi gereğince dava açıldı. Dava Diyarbakır 6. Asliye Ceza Mahkemesi’nde devam ediyor.

Leyla Zana

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, Leyla Zana hakkında da Diyarbakır’da düzenlenen mitingde Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye getirilişinin Kürtler arasında siyasî bir deprem olduğunu söylemesi ve “önderimiz İmralı’da” ifadelerini kullanması nedeniyle soruşturma başlattı.

Celal Sonuvar

Ağos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink’in öldürülmesine ilişkin 21 Ocak’ta açıklama yapan İHD Mersin Şube Başkanı Celal Sonuvar hakkında Mersin Cumhuriyet Savcılığı tarafından soruşturma başlatıldı. Sonuvar, “Hepimiz Hrant’ız, hepimiz Ermeni’yiz” sloganının da içinde yer aldığı soruşturma kapsamında Mersin Emniyet Müdürlüğü’ne ifade verdi.

Mardin’de Lise Öğrencisi

Mardin’de Milli Güvenlik Dersi’nde Newroz konusunun anlatıldığı bölümde subay öğretmene, “Newroz Kürtlerin bayramıdır” diyen iki lise öğrencisi hakkında soruşturma başlatıldı.

Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı lise öğrencilerinin TMY'nin 7/2'den "örgüt propagandası yapmak"tan yargılanmasını isterken, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı ise çocukların TCK'nin 216. maddesi uyarınca "halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama"dan açılabilceğini belirterek dosyayı Mardin'e geri gönderdi.

Mehmet Şevket Eygi

3 Ekim'de, *Milli Gazete* yazarı Mehmet Şevket Eygi ve sorumlu müdürü Selami Çalışkan'ın "Din Düşmanlığı Terörü" başlıklı yazıdan yargılanmalarına İstanbul 14. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Mahkeme, suçun yasal unsurlarının oluşmadığını belirterek beraat kararı verdi. "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik" iddiasıyla 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılan Eygi ve Çalışkan ile ilgili karar Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nce bozulmuştu.

Ethem Açıkalin, Mustafa Bağcıçek, Hüseyin Beyaz

7 Haziran'da Adana 1. Asliye Ceza Mahkemesi, cezaevlerine yapılan "Hayata Dönüş" operasyonlarını basın açıklamasıyla protesto eden ve sorumluların yargılanmasını isteyen İHD Adana Şubesi'nin üç yetkilisini "halkı devlete karşı kin ve nefrete tahrik ettiği" suçlamasıyla 2 yıl 8 ay hapse mahkûm etti. Mahkeme, Şube Başkanı Ethem Açıkalin, Şube Sekreteri Mustafa Bağcıçek ve Şube Saymanı Hüseyin Beyaz hakkında verdiği cezaları "ülkenin içinde bulunduğu koşulları dikkate alarak" erteledi.

Aydın Budak

Newroz kutlamalarında yaptığı konuşma nedeniyle Cizre Belediye Başkanı Aydın Budak hakkında "suçu ve suçluyu övmek" ve

"halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçlamasıyla Cizre Asliye Ceza Mahkemesi'nde 25 Ekim'de duruşması görüldü. Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı'nca hazırlanan iddianamede, Budak'ın Newroz etkinliği sırasında Kürtçe olarak yaptığı konuşmada, "merhaba İmralı, Newroz'un kutlu olsun" diyerek, Öcalan'ın Newrozunu kutladığı belirtildi. Ayrıca, "şüphelinin yaptığı konuşma bir bütün olarak ele alındığında, konumu, açıklama ve yorumların içeriği, yapıldığı ortam ve hitap edilen toplum kesiminin davranışları itibariyle konuşmanın düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı" ifade edildi.

İbrahim Güçlü

Kapatılan Diyarbakır Kürt Derneği'nin (Kürt-Der), "Kürt Mahabad Cumhuriyeti'nin 1946 yılında asılan liderlerini anmak" amacıyla 3 Nisan 2005 tarihinde Diyarbakır Bağlar Belediyesi salonunda düzenlediği konferansın konuşmacıları dernek yöneticileri İbrahim Güçlü, Şeyhmus Aykol ve HAK-PAR Diyarbakır eski İl Başkanı Halis Nezan hakkında açılan davaya, 28 Şubat günü devam edildi. Diyarbakır 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma, savunmaların alınması için ertelendi. Davada, sanıkların "halkı kin ve düşmanlığa kışkırttıkları" iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Gülcan Bahtiyar

Mizgin Dergisi'nin Yazışları Müdürü Deniz Tursun ve yazarlar Ömer Aybar ve Gülcan Bahtiyar hakkında derginin Şubat 2006 tarihli 18. sayısında yazdıkları yazılardan dolayı açılan dava 14 Nisan 2007'de karara bağlandı. Deniz Tursun ve Ömer Aybar beraat ederken, Gülcan Bahtiyar'a "Lozan Antlaşması" başlıklı yazısından dolayı 1 yıl hapis cezası verildi.

Gülcan Bahtiyar'ın ceza aldığı yazı ise şudur:

Lozan Antlaşması

Her halkın tarihinde olduğu gibi, Kürt Halkının da Siyasal Tarihi incelendiğinde bazı dönemlerde toplumsal olarak -gerek olumlu anlamda ve gerekse de olumsuz anlamda- bazı dönüm noktalarına rastlamak mümkündür. 20. yüzyılda da Kürt halkının yaşadığı en büyük iki felaket; I. Dünya Savaşı ve Lozan Antlaşması'dır. Lozan; 1639'da Osmanlı ve Safevi İmparatorlukları arasında Kürdistan'ı parçalamak ve paylaşmak amacıyla imzalanan Kasr-ı Şirin Antlaşması'nın çağdaş bir versiyonu ve devamıdır.

Birinci Dünya Savaşı; başta İngiltere, Fransa ve Rusya'nın yer aldığı emperyalist güç bloğunun, Ortadoğu coğrafyasını kendi aralarında bölüşüp-paylaşmak için çıkardıkları bir savaşı. Ulaşmayı amaçladıkları; siyasi (Ortadoğu'ya hâkim olma), ekonomik (Ortadoğu'nun zengin yeraltı-yerüstü kaynaklarına sahip olma) ve sosyal (kendi halklarının refahı ve mutluluğunu bu coğrafyaları her yönüyle sömürerek sağlama) alanlardaki işgalci emeller uğruna milyonlarca insan öldü. Dahası halkların belleğinde sarılması zor yaraların açılmasına sebep oldu.

Ama daha da acısı Kürdistan halkı, hiç tarafı olmadığı bir savaşta büyük insani ve mali bedeller ödemesinin yanı sıra, en büyük darbeyi, kendisini savunmaya ve temsil etmeye bile fırsat verilmeyen masa başı antlaşmalarında yemiştir. Çünkü Lozan Antlaşması'yla masa başında kaybettiklerini seksen küsur yıldır elde edememiş olan Kürtler, hâlâ da her parçada bu anlaşmanın olumsuz etkilerini bertaraf etmenin mücadelesini vermektedir.

Müslüman Kürt Halkı'nın ve S.S.C.B.'nin desteğini arkasına alan Mustafa Kemal öncülüğündeki güçlerin, Yunanlıları yenmesi, Lozan'a gidecek son adımın da atılması anlamına geliyordu. Türk egemen güçleri, dört yıl boyunca tüm şartları kendi lehine çevirdikten sonra daha da güçlenmiş bir şekilde Lozan'ın yolunu tutmuştu.

Lozan'da, Türk Devleti'nin temsilcileri büyük bir memnuniyet ile karşılanmıştı. Çünkü Mustafa Kemal; Anadolu'daki ve Kürdistan'daki İslâmî muhalefeti etkisizleştirerek Hilafet'in kaldırılacağına dair ilk sinyalleri vermiştir. Böylelikle bu yeni yönetim, Batı'nın memnuniyeti ile karşılanmıştı.

Lozan Antlaşması şu devletler arasında yapılmıştır: İngiltere, Fransa, Rusya, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya, Sırp-Hırvat-Sloven Devleti ve öte yandan yeni Türkiye.

Rusya'daki iktidar değişikliği, siyasi arenada güçler dengesini altüst etmiştir. Rusya, Sevr Anlaşması'nun uygulanmaması için Kemalist yönetim ile işbirliği yapmış, Lozan'da da Emperyalistlerden farklı bir tavır geliştirmemiştir.

İngiltere; Ortadoğu'da bağımsız veya federal bir Kürdistan'ı hiçbir zaman istememiştir. Bunun tarihi ve dini sebepleri kadar, Kürdistan gibi ekonomik zenginlikleri barındıran bir coğrafyanın Kürtlerin elinde kalmasının kendisi için ileride büyük bir tehlike oluşturacağını düşündüğünden, tüm gücüyle Kürdistan'daki özgürlük düşüncelerini ve hareketlerini bastırmaya çalışmıştır. Türkiye'nin egemenliğinde kalan Kürdistan parçasının bağımsızlık mücadelelerinin önünü kesme görevini Türkiye'ye devrederken; Güney'de ise dünya savaşında bile kullanmadığı savaş uçaklarını ve kimyasal silahlarını Şeyh Mahmut Berzenci önderliğindeki Kürt özgürlük hareketine karşı kullanıyordu.

Bundan dolayıdır ki Güney Kürdistan'daki Kürt heyetinin Lozan görüşmelerine katılmak için defalarca ısrar etmesine rağmen İngiltere; Kürtlerin Lozan'da temsil edilmemesi için bu Kürt heyetini tutsak ederek engellemede Kemalistlerle ortak hareket ediyordu. Kürdistan'ın bir kez daha parçalanıp bölünmesine neden olan Lozan Antlaşması'nın altında imzası bulunan Londra, Kerkük'ün Arapların denetiminde kalması için 'Kürdistan Meliki' ilan edip tanıdığı Şeyh Mahmut Berzenci ile savaşmaktan çekinmedi. Londra, sadece Musul-Kerkük'ün değil, tüm Güney Kürdistan'ın Irak Devleti sınırları içinde kalması için, özgürlük mücadelesi veren Kürtlere karşı havadan bombalar yağdırdı, Kürt köylerini yerle bir etti.

Lozan Konferansı'nda, üzerinde çetin tartışmaların meydana geldiği konu 'Musul Meselesi' olmuştur. Müzakerelere ve müttefiklerine hâkim olan İngiltere için gerek zengin 'petrol kaynakları' ve gerekse 'Hindistan yolunun emniyeti' bakımından ele geçirilmesi zorunlu görülen stratejik ve iktisadi öneme sahip bir bölgedir.

Türk heyeti bu bölgenin nüfus yapısı itibariyle kendilerine verilmesinin gerekli olduğunu iddia ederek İngiltere'yi kandırmaya çalışmışlardır. Oysa o dönemlerde Musul vilayetinde yaşayan haklıların nüfus sıralaması şöyledir;

Kürt	452.720
Türk	65.895
Arap	185.763
Hıristiyan	62.225
Yahudi	16.865
TOPLAM.....	785.468

Din ve Hilafet, İtilaf Devletlerinin (İngiltere, Rusya, Fransa, İtalya) Lozan'da en çok üzerinde durduğu husus idi. İngiltere'nin, sömürgeci altında tuttuğu İslâm coğrafyalarında sürekli 'dini yaşam ve Halife'nin etkinliği' gibi büyük sorunlar çıkıyordu ve İngiltere bundan bir an önce kurtulmak istiyordu. Türk heyeti bu konu üzerinde tartışma yapmayacak kadar hazırlıklı idi; zira yıllar öncesinden bu kadronun dine ve hilafete karşı oldukları emperyalist kamuoyuna açıklanmıştı. Lozan'dan hemen sonra Mart 1924'de Hilafet'in kaldırılması, Kemalistlerin Lozan'da verdikleri sözlerinin birer sonucu idi.

Türk heyetinin baş temsilcisi İsmet İnönü ve İngiliz temsilci Lord Curzon arasında samimi bir havada geçen müzakerelerde 'Kürtlere ne yapacaksınız?' sorusunu İsmet İnönü 'yeni kurulacak devletin Türk ve Kürtlerin devleti olduğunu, kendilerine çağdaş hukuk normlarında tüm ulusal haklarının verileceğini ve Kürtlerin kesinlikle kendilerinden ayrılmayı kabul etmediklerini' cevaplarıyla geçiştiriyordu. Zaten, bu soruyu soran İngiliz temsilcisi de aslında gerçek cevabı istemiyordu, sadece müzakerelerde işe yarayacak cevabı duymak istiyordu.

İsmet İnönü, bunu söylerken; hem Sevr sırasında Ermeni sorunu baz alınarak Kürt şahsiyetlerin İtilaf devletlerine çekmiş oldukları telgrafları ve hem de Yunanlılara karşı savaşlarında Kürtlerin Türklere vermiş olduğu desteği, Kürdistan'daki halkın İtilaf devletlerine karşı gösterdiği direnişleri delil olarak gösteriyordu. Bunun yanı sıra, konferansa Mustafa Kemal'in talimatları doğrultusunda gönderilen ve Kürt halkının genel kararı ve talepleriyle ilgisi bulunmayan 'Biz Kürtler, Türklere kardeşiz, ayrılmak istemiyoruz, aramızda bir fark yoktur' telgraflarını öne süren iki Kürt Mebusu Pirinçzade Fevzi ve Zülfüze Zülfü'nün Konferans salonunu terk etmeleri Türk heyeti için büyük bir koz olmuş, İtilaf devletlerini de çok memnun etmişti. Bundan sonra Kürt halkının geleceği, görüşmelerde söz konusu dahi olmamış, her şey yeni Türk devletinin insafına bırakılmıştı. Lozan'dan dört yıl önce özerklikle ilgili maddeleri Kürtler için Sevr'e alan İtilaf devletleri, Lozan'ın hiçbir maddesinin hiçbir cümlesinde Kürtlerin adı bile eklenmemiştir.

Kürt ulusu bu antlaşma ile bütün ulusal ve uluslararası haklardan yoksun bırakılarak, beş devlet arasında bölüşülerek sömürgeleştirilmiştir.

Kürt Halkının hiçbir açıdan temsil edilmediği ve Kürtlerin vatanını, (hiçbir meşru tarafı bulunmayan) kukla devletler arasında, tarihte eşi benzeri bulunmayan bir tarzda 'bölen, parçalayan ve paylaştran' Avrupa Emperyalizm'i bunu Kürt halkını yakından tanıdığı için yapmıştır. Kürdistan'ın bu şekilde yeniden dizayn edilmesinin amaçları şunlardır;

'Kürtlerin ulusal özgürlüklerinden ve haklarından mahrum edilmesi. Başka devletlerin boyunduruğunda Kürtler, her türlü haklarından mahrum olacak, dünya siyasetinde yer alamayacak, uluslararası düzeyde kendisini temsil edemeyecek, siyasal, askeri, ekonomik ve sosyal açılardan hiçbir etkinliği olmayacak şekilde adeta felç edilmiş şekilde mahrum olacaktır.

Kürdistan'ı beşe bölerek Kürt halkının toplumsal örgütlülüğünü ve gücünü dağıtmak ve böylelikle bölgede kendilerine engel olabilecek/alternatif olabilecek dinamiklerden Kürtleri mahrum bırakmaktır.

Kürdistan'ı bölerek ve bunu işbirlikçi yönetimlere devrederek Kürt halkını daha rahat kontrol etmek ve sürekli denetim altında tutmak,

Kürdistan'ın yeraltı ve yerüstü zenginliklerini daha rahat sömürebilmek,

Tarih boyunca İslam'a büyük hizmetlerde bulunan Kürt halkının bu direnişçi yönünün Ortadoğu'da hem Emperyalizme ve hem de onun birer uzantısı olan işbirlikçi rejimlere karşı olmasının önüne geçmek' gibi amaçlar hedeflenmiştir.

Tüm bunlardan dolayı Kürdistan, tamamen çağdışı ve kendi dönemlerinin en zalim yönetimleri arasında paylaştırıldı. Böylesine 5'e bölünerek paylaştırılan Kürdistan coğrafyasının sahipleri olan Kürtler, onyıllar boyu (ve hâlâ günümüzde de devam eden) korkunç imha, inkâr ve asimilasyon politikalarına maruz kaldılar. Kürdistan'ı ilhak eden bu ülkeler, paylarına düşen Kürdistan parçasını hemen kendi ülkelerinin 'doğusu, batısı, kuzeyi ve güneyi' olarak ilan ettiler. Ve o Kürdistan parçası üzerinde yaşayan Kürtlerin de kendilerinin birer kolu olduğunu resmi tarih anlayışı içinde dillendirdiler. Öyle oldu ki 'Türkiye'deki Kürtlerin aslında Türk kökenli olduğu, Suriye ve Irak'ta yaşayan Kürtlerin aslında Arap kökenli olduğu, İran'da yaşayan Kürtlerin aslında Fars kökenli olduğu, Ermenistan'da yaşayan Kürtlerin aslında Ermeni kökenli olduğu' gibi saçma-sapan resmi anlayışlar ortaya çıktı. Ve ne tuhaf ki tamamen saçma-sapan olan bu görüşleri adı geçen ülkeler on yıllar boyu utanmadan hem Kürtlere ve hem de kendi kamuoyuna dayattılar.

Gelinen bugünkü noktada elbette ki artık hiç kimse bu yalanlara inanmamaktadır. Olması gereken de budur. Fakat bu da yetmemektedir. Özede İslam Ümmeti'nin genelde ise tüm insanlık ailesinin yapması gereken, Kürtlerin de dünyanın diğer özgür halkları gibi kendi anavatanlarında özgür yaşamasının koşullarını ve imkânlarını oluşturmaktır."

İbrahim Güçlü

Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, Şeyh Sait İsyanı'na katılanların idam edilmesinin yıldönümünde, isyana katılanların asıldığı Ulu Cami önünde açıklama yapan kapatılan Diyarbakır Kürt Derneği'nin (Kürt-Der) sözcüsü İbrahim Güçlü hakkında Diyarbakır 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde dava açtı. Güçlü'nün TCK'nin 215. maddesi uyarınca "Şeyh Sait'i ve yürüttüğü isyanı" övmekten 2 yıla kadar hapsi isteniyor. 13 Şubat 2007 tarihinde devam edilen duruşmada, savunma avukatları mahkeme heyetinin bir önceki mahkemede "Kürtçe savunma" yapma ve tercüman atanması yönündeki kararını hatırlattı. Ancak mahkemeye yeni atanan mahkeme başkanı, sanki Güçlü'nün Türkçe bildiğini belirterek, tercüman talebini reddetti. Avukatlar da buna itiraz ederek, Güçlü'nün Türkçe bildiğini ancak Kürtçe savunma yapma talebinin bir tutum olduğunu ve sanığın kendi anadilinde savunma yapmak istediğini ifade etti. Yaşanan tartışmaların ardından mahkeme heyeti tercüman talebini reddetti. Mahkeme heyeti, Güçlü'nün konuşmasının "suçu ve suçluyu övmeyi" düzenleyen TCK 215. maddesi kapsamında değil, "halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılamayı" düzenleyen TCK 216. madde çerçevesinde değerlendirildiğini belirterek dosyada görevsizlik kararı verdi. Güç-

lü'nün yargılanmasına Diyarbakır 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edilecek.

İbrahim Güçlü

Kapatılan KÜRD-DER'in 03.07.2005 tarihinde "resmi ideoloji tarafından Şeyh Sait İsyanı olarak tanımlanan 1925 Tarihli Kürt Milli Direnme Hareketi"ni tanıtmaya ve liderlerini anma" için gerçekleştirdiği panelde, paneli yöneten İbrahim Güçlü hakkında, "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrikten" dolayı, TCK'nin 216. maddesinden dava açıldı. Dava, Diyarbakır 8. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam ediyor.

Edip Polat, Eren Keskin

Diyarbakır Kültür ve Sanat Festivali'ndeki stand-up gösterisinde kullandığı ifadeler nedeniyle Murat Bağlı'ya, "Dünden Bugüne Kürt Sorununun Çözüm Yolları" konulu paneldeki konuşmaları nedeniyle Edip Polat ve Eren Keskin'e "kin ve düşmanlığa tahrik etmek"ten açılan davaya 19 Aralık'ta devam edildi. Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki davaya 13 Mart 2008 tarihinde devam edilecek.

Abdurrahman Dilipak

Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Akit gazetesi için 27 Nisan 2001'de kaleme aldığı "Bir Başkadır Benim Memleketim" başlıklı bir

yazıdan gazeteci-yazar Abdurrahman Dilipak'a açılan "kin ve düşmanlığa tahrik" davasında görevsizlik kararı verdi; dosyayı Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderdi.

Songül Özkan

14 Şubat'ta Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Ahmet Kahraman'ın yazdığı *Kürt İsyanları* başlıklı kitaptan yargıladığı Evrensel Basım Yayın sahibi Songül Özkan hakkında görevsizlik kararı verdi. Özkan, 20 Mart 2008'de yine mahkeme karşısına çıkacak.

Sabahattin Korkmaz

TEVKURD tarafından 4 Mart 2007'de Diyarbakır'da düzenlenmek istenen "Kerkük Konferansı" Diyarbakır Valisi tarafından iptal edilmesi üzerine, bu kararı eleştirmek ve protesto etmek için basın açıklaması yapan TEVKURD Sözcüsü Avukat Sabahattin Korkmaz hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı tarafından TCK'nin 216. maddesinden dava açıldı. Cumhuriyet Savcısı iddianamede TEVKURD'un, "Kerkük'e saldırı Kuzey Kürdistan'a saldırıdır" görüşlerini, DTP İl Başkanı Hilmi Aydoğdu'nun Kerkük hakkında ileri sürdüğü "Kerkük'e saldırı Diyarbakır'a saldırıdır" sözünden öte ve daha tehlikeli olduğuna işaret etti. Dava Diyarbakır 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde gerçekleştirilecek.

Ahmet Önal

Peri Yayınları sahibi Ahmet Önal hakkında Mahmut Bakşı'nin *Bir Kürt İşadamı Hüseyin Baybaşın* adlı kitabı nedeniyle açılan dava 28 Şubat günü Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, Önal'ı eski TCK'nin 312. maddesi uyarınca 1 yıl 8 ay hapis cezasına mahkûm etti. İstanbul DGM'de 2002 yılı Kasım ayında sonuçlanan davada, Önal aynı cezaya mahkûm edilmişti. Önal, TCK değişikliği nedeniyle yargılamanın yenilenmesi istemiyle başvurmuştu. Önal, "kitapta güvenlik güçlerine hakaret edildiği" ve eski TCK'nin 159. madde gerekçesiyle de İstanbul DGM tarafından para cezasına mahkûm edilmişti.

AİHM Kararları

Akın Birdal

İHD eski Genel Başkanı Akın Birdal'a 1995'te 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde yaptığı konuşma gerekçe gösterilerek "kin ve düşmanlığa tahrik"

iddiasıyla hapis cezası verilmesini "ifade özgürlüğü hakkının bir ihlali" olduğuna hükmeden AİHM, Türkiye'nin Birdal'a toplam 7.000 Euro tazminat ödemesine karar verdi.

Eylül 1995'te yaptığı konuşmada, 12 Eylül Anayasası'nın Kürtleri korumadığını ifade ettiği için hakkında dava açılan Birdal, Adana DGM Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanmış, 1998'de bir yıl hapis ve de para cezası verilmişti. Cezası onanan Birdal, 2000'de hapse girmişti.

Akın Birdal

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Akın Birdal'ın İnsan Hakları Derneği (İHD) Genel Başkanı'yken Dünyada Barış ve Yoksullukla Mücadele Günü'nde yaptığı konuşmadan "kin ve düşmanlığa tahrik"ten cezalandırılarak tutuklanmasında Türkiye'yi mahkûm etti. Birdal'ın ifade özgürlüğü ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine hükmeden AİHM, beşe karşı iki oyla Türkiye'nin insan hakları savunucusuna, 5.000 Euro manevi tazminat ödemesine karar verdi.

27 Eylül 1996 tarihinde yayımlanan bir iddianameyle Birdal'ın, "Kürt Sorunu yalnızca baskı altındaki Kürt halkının sorunu değildir (...) İşkence sistematik şekilde uygulanıyor, (...) yargısız infazlar yapılıyor (...) ve bütün bunlar da Kürt Sorunu'nun çözülmemesinden kaynaklanıyor (...)" sözlerinden hapsini istenmişti.

21 Ekim 1997 tarihinde Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM), "sınıf, ırk ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik ettiği" gerekçesiyle Birdal'ı eski TCK'nin 312/2 maddesinden para cezasına mahkûm etmişti.

TCK 220/8 "Örgütün ve Amacının Propandasını Yapmak"

Mahmut Güllü

Amcasına "Biji Apo Kürdistan" ile Abdullah Öcalan'ın fotoğrafının da yer aldığı "Senin İçin Ölürüm" yazılı mesaj gönderdiği iddiasıyla hakkında TCK'nin 220/8 maddesi uyarınca bir yıldan 3 yıla kadar hapis istenen 16 yaşındaki M.G.'nin yargılandığı Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi 2. duruşmasına tutuksuz sanık M.G. katılmazken, Avukat Emin Başar hazır bulundu. Duruşmada mütalaasını sunan iddia makamı suçun unsurlarının oluşmadığını ifade

ederek, M.G.'nin beraatine karar verilmesini istedi.

Başar da sanığın yargılanması için yeterli bir delilin bulunmadığını belirterek, suçun unsurlarının oluşmadığını, bu nedenle sanığın beraatine karar verilmesini istedi. Mahkeme heyeti de mesajın M.G. tarafından gönderildiğinin tespit edilemediği ve ceza verilmesi için yeterli delilin bulunmadığı kanaatine ulaşarak, M.G.'nin beraatine karar verdi.

Deniz Topkan, Halis Yakut

Batman'da polislerin açtığı ateş sonucunda yaşamını yitiren Hasan İş'in faillerinin bulunması ve yargılanması için basın açıklaması düzenleyen Batman SES eski Şube Başkanı Deniz Topkan ve Genel-İş Batman Şube Başkanı Halis Yakut yargılandı. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya tutuksuz olarak yargılanan sanıklar katılmazken, avukat Cihan Aydın hazır bulundu. İddia makamının esasa ilişkin mütalaasına karşı savunma yapan Aydın, müvekkillerinin sendika yöneticiliği yaptıklarına dikkat çekerek, Genel-İş üyesi Hasan İş'in öldürülmesi üzerine açıklama yaptıklarını söyledi. Aydın, isnat edilen suç ile müvekkillerinin bir alakasının bulunmadığını belirterek Topkan ve Yakut'un beraatlerine karar verilmesini istedi. Mahkeme heyeti, sanıklar Topkan ve Yakut'un "örgütün ve amacının propagandasını yaptığı" yönünde yeterli delil bulunmadığını belirterek, sanıkların beraatine karar verdi.

Batman'da 25 Ağustos 2005 tarihinde HPG'lilere yönelik düzenlenen operasyonları protesto gösterileri sırasında polisin açtığı ateş sonucunda Hasan İş yaşamını yitirmişti. Diyarbakır Adli Tıp Kurumu'nda yapılan otopside İş'in kafasına isabet eden kurşunla

yaşamını yitirdiği tespit edilmişti. Batman Barış Platformu üyeleri de aradan geçen uzun süreye rağmen İş'in katillerinin tespit edilmesini protesto etmek amacıyla 7 Aralık 2005 tarihinde basın açıklaması düzenlemişti. Kapatılan DEHAP'ın merkez ilçe örgütü önünden Hasan İş'in vurulduğu yere kadar yürüyen yüzlerce kişiye hitaben basın açıklamasını okuyan Genel-İş Şube Başkanı Yakut, İş'in katillerinin aylar geçmesine rağmen bulunamadığına dikkat çekmişti. Açıklamada ayrıca Öcalan üzerindeki tecrite dikkat çekilerek Roj TV'nin kapatılması yönünde ki girişimler eleştirilmişti. Bunun üzerine Topkan ve Yakut hakkında 3 yıla kadar hapis istemiyle dava açılmıştı.

Barış Güllü

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, Abdullah Öcalan'ın fotoğrafının altına "Doğum Günün Kutlu Olsun" ibaresini yazan *Genç Bakış* Dergisi'nin Yazışmaları Müdürü Barış Güllü'ye, "terör örgütünü ve liderini övdüğü" gerekçesiyle verilen mahkûmiyet kararını onadı.

Beyoğlu 2. Asliye Mahkemesi, Güllü hakkında "suçu ve suçluyu övmeye" gerekçesiyle 1 ay 10 gün hapis cezası vermiş, bunu 440 YTL adli para cezasına dönüştürmüştü.

İbrahim Güçlü, A. Melik Fırat, Fuat Önen, Sinan Çiftyürek

Kürt aydınları ve siyasetçilerinin Ankara'da 4 Eylül 2005 tarihinde ortak gerçekleştirdikleri toplantıda yapılan konuşmalarla ilgili olarak İbrahim Güçlü, A. Melik Fırat, Fuat Önen ve Sinan Çiftyürek hakkında dava açıldı. Dava, TCK'nin 220. maddesinden ve Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesinden Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açıldı.

Özgür Politika, "Düşüncenin düşmanı: 220/8", 22 Ocak 2007.

Propaganda suçunu düzenleyen TCK'nin 220/8 maddesinde suçun hangi ölçütlere göre verileceğine dair net bir belirleme olmamasından dolayı yüzlerce kişiye ceza yağıyor. Bu maddeye göre söylenen her şey suç!

301. madde tartışmaları nedeni ile gölgede kalan ve Kürt sorunu ile ilgili açıklamalardan dolayı toplumun büyük bir kesiminin mağduriyetine yol açan TCK'nin 220/8 maddesi, içeriğinde net bir propaganda tanımı barındırmadığı için, savcılara ve yargıçlara sınırsız kanaat yetkisi veriyor. Yüzlerce siyasi parti yönetici ve üyesi, sendikacı, insan hakları savunucusu hakkında davalar devam ederken, kanunun uygulanışı sırasında ortaya çıkan çifte standart da dikkati çekiyor.

Özellikle Kürt sorunu çerçevesinde dile getirilen düşünce açıklamalarının kapsamında değerlendirildiği Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 220/8 maddesi, toplum tarafından TCK'nin 301. maddesi kadar bilinmese de, düşünce ve ifade özgürlüğünün önündeki en büyük engellerden birisi haline getirildi. Kısaca, "örgütün ve amacının propagandasını yapmak" olarak tanınan TCK'nin 220/8 maddesinde, "propagandanın" tanımı yapılmadığı için savcılara ve hâkimlere sınırsız kanaat yetkisi tanınıyor. Özellikle Kürdistan'da DTP yönetici ve üyeleri başta olmak üzere, sivil toplum örgütü temsilcileri,

sendikacılar, insan hakları örgütleri temsilcileri TCK 220/8 maddesinin tehdidi altında. Şu ana kadar yüzlerce dava açılmış durumda.

220/8 maddenin çok sıkıntılı, tamamen düşünceyi ifade özgürlüğüne aykırı ve hiçbir nesnel ölçütü olmayan bir madde olduğunu belirten İHD MYK Üyesi Öztürk Türkdöğ, "propaganda suçu düzenlenmiş ama bu düzenlenirken hangi ölçütlere göre ceza verileceğine dair bir düzenleme yapılmamış. Nesnel bir ölçüt konulmamış. Bu da gerek kolluk kuvvetlerinin gerek savcılara dava açma esnasında, gerekse mahkemelere yargılama esnasında çok geniş bir takdir hakkı tanıyor" dedi. Madde ile ceza hukukunun en önemli ilkelerinden biri olan "kanunsuz suç ve ceza olmaz" kuralına büyük bir istisna getirildiğini kaydeden Türkdöğ, suçun unsurları kanunda net olarak sayılmadığı için söylenen her şeyin propaganda suçu olarak değerlendirilebileceğini söyledi.

Son yıllarda propagandaya "cebir, şiddet ve tehdit yöntemlerini kullanarak" şeklinde bir ölçüt getirilmeye çalışıldığına dikkat çeken Türkdöğ, 220/8. maddede böyle bir kriter konulmadığını, bu anlamda yasa koyucunun çok ciddi bir geriye gidış düzenlediğini kaydetti. Bu maddenin mutlaka ceza yasasından çıkarılması gerektiğini belirten Türkdöğ, AIHM'in düşünceyi ifade özgürlüğü ile ilgili eski Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesi ve 7. maddesi ile ilgili verdiği Türkiye'yi mahkûm eden onlarca kararı olduğunu kaydetti. Türkdöğ, bu kararlara rağmen, böyle bir kanun yapılmasının, demokratik muhalefet yapan toplum kesimlerini, siyasi partileri, sendikacıları, meslek örgütlerini ve mensuplarını ciddi bir ceza tehdidi ile karşı karşıya bırakma ve susturma amacının ifadesi olduğunu kaydetti.

Kamuoyunun 301. madde ile çok fazla meşgul olduğunu ve bu maddelere dikkat çekilmediğini söyleyen Türkdöğ, 301. maddenin genellikle kamuoyuna mal olmuş aydın ve yazarlara uygulanan bir madde olduğunu, ancak 220/8 maddenin özellikle sendikacılara, insan hakları savunucularına, siyasi parti temsilcilerine, meslek örgütü temsilcilerine çok sıkça uygulanan bir madde haline geldiğini belirtti. Türkdöğ, "bu anlayış değişmediği sürece bu tür maddelerle birçok insan cezalandırılabilir. Bu kadar konjonktüre göre gerek kanun uygulayıcılarının, gerekse yargıçların fikirlerinin değişebildiği bir ülkede bu denli esnek yasaların yapılması doğru değil. Sakıncalarını şimdiden görmeye başladık" dedi.

Bu maddeler nedeniyle ceza alan kişilerin AIHM'e başvurması halinde defalarca mahkûm olabileceğine dikkat çeken Türkdöğ, "önemli olan AIHM'in Türkiye'yi mahkûm etmesi değil, bu insanların mağduriyetinin engellenmesidir. Düşüncelerin açıkça ifade edilmediği veya belli kişilerin düşüncelerini ifade ettiği ama toplumsal muhalefet işlevi gören kişilerin düşüncelerini ifade ettiğinde karşılaştıkları bu tür maddelerin olması aynı zamanda büyük bir çifte standarttır" dedi.

"Kürt sorunu konusunda Mehmet Ağar'ın söylediği sözleri SES Diyarbakır Şube Başkanı Saliha Aydeniz veya İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtaş söyleseydi haklarında dava açılacaktı" diyen Türkdöğ, burada otomatik olarak çifte standardın açığa çıktığını belirterek, şunları kaydetti: "Bu söylediğimden şu anlaşılmasın Mehmet Ağar'ın bu söylemleri Türkiye açısından umut vericidir, olumludur. Kürt sorununun demokratik çözümü önünde önemli açılımlardır. Ancak yasa koyucuların, yasayı uygulayan savcuların ve yargıçların bakış açısındaki bu değişmez tutum, Türkiye'deki çifte standart uygulamalarına güzel örnekler oluşturuyor".

Türkiye'nin en önemli sorununun savcı ve yargıçların kişiler hakkında, sübjektif bakış açısı olduğunu belirten Türkdöğ, "burada doğrudan doğruya niyet sorgulaması yapılmaktadır. Oysa hukukta böyle şeylerin yapılmaması gerekir. Tüm yurttaşlar eşittir, eşit haklara sahiptir ve kanun önünde de eşittir".

Hilmi Aydoğdu, Musa Farisoğulları, Necdet Atalay

DTP Diyarbakır İl örgütünün Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü 14 Şubat 2006'da düzenlediği basın açıklaması nedeniyle Hilmi Aydoğdu, Başkan Yardımcısı Musa Farisoğulları ve DTP Diyarbakır İl Örgütü eski yöneticisi Necdet Atalay hakkında açılan davaya, 7 Mart günü Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Davada sanıkların, TCK'nin 220/8 maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Mihdi Perinçek, Selahattin Demirtaş, Ferhat Tunç, Özgür Söylemez, Umur Hozatlı, Ferit Demir, Haydar Toprakçı, Abdülkadir Özbek ve Rüstü Demirkaya

PKK'nin Temmuz 2005'te kaçırdığı Er Coskun Kırandı'yi teslim alan insan hakları heyet üyelerine ve olayı izleyen gazetecilerin yargı-

lanmalarına 3 Mart'ta başlandı. İnsan hakları savunucuları Mihdi Perinçek, Selahattin Demirtaş, Ferhat Tunç, Özgür Söylemez ve Umur Hozatlı ile olayı izleyen DHA muhabiri Ferit Demir, Anadolu Ajansı (AA) muhabiri Haydar Toprakçı, DIHA muhabirleri Abdülkadir Özbek ve Rüstü Demirkaya "örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle TCK 220'den dava açıldı. İnsan hakları savunucu ile dört habercinin dosyası, isnat edilen suçun niteliği gerekçe gösterilerek Malatya Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildi. Dava 2007 yılında sonuçlandı ve sanıklar hakkında beraat kararı verildi.

TCK 222 "Şapka ve Türk Harflerinin Uygulanması"

Mahmut Alınak

DEP eski milletvekili Mahmut Alınak, Başbakan Tayyip Erdoğan'a yazdığı Kürtçe dilekçe-

den dolayı hakkında sürdürülen soruşturma sonucunda iddianamesini tamamlayan Ankara Cumhuriyet Savcısı Kürşat Kayral, Alınak'ın iki aydan altı aya kadar hapsini ve siyasî haklarından mahrum edilmesini istedi.

Abdullah Demirbaş

Diyarbakır Sur Belediyesi'ndeki hizmetleri Türkçe dışında Kürtçe, Ermenice ve Süryanice verdiği için Danıştay 8. Dairesi kararıyla başkanlığı düşürülen Abdullah Demirbaş hakkında, "görevi kötüye kullanmak" ve "şapka ve Türk harflerine aykırı hareket etmek" iddiasıyla dava açıldı.

Çok dilli hizmet verme kararını alan belediye meclis üyeleri ve bu kararı onaylayan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Başkanı Osman Baydemir'in de aralarında bulunduğu 21 kişinin yargılanmasına 29 Şubat 2008'de devam edilecek.

Osman Baydemir

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in Kürtçe yılbaşı kartı gönderdiği gerekçesiyle TCK'nin 222/1 uyarınca açılan davada Diyarbakır 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde hâkim karşısına çıktı. Mahkeme bakanlık izni olmadan dava açıldığı için yargılamayı durdurdu.

Osman Baydemir savunmasında "dava konusu yapılan 'Yeni Yılıız Kutlu Olsun' ibaresinin yer aldığı kartları gönderdim. Burada Kürtçe kullanmam hem iç mevzuat hem de uluslararası mevzuata göre suç değildir" dedi. Uygulanmak istenen Türk Harflerinin Kullanılması ve Korunması Kanunu'nun 1925'lerde çıktığına dikkat çeken Baydemir, "üzerinden 80 yıl geçti. Türkiye yerinde saymamıştır, saymamalıdır da, çok şey değişti. Yasa Arap alfabesi yerine Latin alfabesine geçiş için konulmuş. Kürtçe'yi yasaklamak için değil. Zaten Kürtçe kullanırken de Latin alfabesini kullandım. Dolayısıyla davanın açılmasında maddi bir hata var" dedi. İddianamenin devrim yasalarına atıfta bulunduğuna dikkat çeken Baydemir, "o halde devrim yasalarının ortamını yaratan Lozan Antlaşması'na da bakılması da gerekiyor" diye konuştu. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın da halkın kullandığı yerel dillerin kullanılabilmesine imkân verdiğini belirten Baydemir, "özetle bunun suç olduğunu gösteren hiçbir mevzuat yok" dedi.

TCK 277 "Yargı Görevini Yapanı Etkilemeye Kalkışmak"

Reyhan Yalçındağ

Avukat Reyhan Yalçındağ hakkında "yargı görevini yapanı etkilemeye kalkıştığı" gerekçesiyle dava açıldı. Tarsus Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Yalçındağ'ın "2005 yılında Mersin'deki Newroz kutlamalarında Türk bayrağını yakmaya çalıştıkları iddia edilen çocukların yargılandığı davadan sonra yaptığı açıklamada yargıçları etkilemeye çalıştığı" ileri sürüldü. İddianamede, Reyhan Yalçındağ'ın TCK'nin 277. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

TCK 288 "Adil Yargılamayı Etkileme"

Tahir Elçi

Ahmet Kaymaz ve oğlu Uğur Kaymaz'ın Mardin'de 2004 yılında öldürülmesiyle ilgili davada ailenin avukatlığını üstlenen Tahir Elçi hakkında 19 Aralık 2005 tarihinde yaptığı bir açıklamada "adil yargılamayı etkileme" iddiasıyla açılan dava 14 Haziran 2007 başlandı.

Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, mahkeme heyeti Avukat Tahir Elçi'nin açıklamasında sözü geçen ve yargılanmasına neden olan mahkeme ile davayı görecek olan mahkemenin aynı heyet olması ve Kaymaz Davası kararından sonra Elçi ve diğer avukatlar tarafından adalet bakanlığına şikayette bulunmuş olmasının mahkemenin tarafsızlığını şüpheye düşüreceği gerekçesi ile davadan çekilme kararı aldı. Dosya, davanın görüleceği mahkemenin belirlenmesi istemiyle en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu Kütahya Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildi. Elçi'nin yargılanmasına Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nde 12 Mart 2008'de devam edilecek.

Faruk Çakır

Yeni Asya gazetesi Yazışları Müdürü Faruk Çakır hakkında, 23 Mayıs 2006 tarihinde yayımlanan "Oyun Geri Tepti" başlıklı haber nedeniyle açılan dava 13 Şubat günü sonuçlandı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Çakır'ı TCK'nin 288. maddesi uyarınca 6 ay hapis cezasına mahkum etti. Daha sonra hapis cezası 3.600 YTL para cezasına çevrildi. Çakır, "devletin askerî organlarını basın yoluyla aşağıladığı" suçlamasından ise beraat etti.

TCK 301 “Türklüğe ve Devletin Çeşitli Kurumlarına Hakaret”

Reşat Kaymaz

Uğur Kaymaz’ın amcası Reşat Kaymaz hakkında “devletin güvenlik güçlerine alenen hakaret etmek” suçlamasıyla TCK’nin 301. maddesinden açılan davada, Kaymaz’a 6 ay hapis cezası verildi. Ceza 3 bin YTL para cezasına çevrildi.

Reşat Kaymaz hakkındaki dava, Mardin’in Derik Belediyesi tarafından yaptırılan Uğur Kaymaz Yaşam Parkı’nın açılışında yaptığı “ağabeyim ve Uğur terörist değildi. Uğur ve babasını 13 kurşun ile öldürenler teröristtir” şeklindeki açıklaması nedeniyle açılmıştı.

Muharrem Şahin

Diyarbakır Barosu avukatlarından Muharrem Şahin hakkında, Mardin’de 1995 yılında çatışmada öldürülen 9 PKK militanının toplu mezarı gömülmesi nedeniyle ROJ TV’ye yaptığı bir açıklama nedeniyle dava açıldı. Şahin’in TCK’nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması istendiği davada Şahin beraat etti.

Mahmut Alınak

DEP eski milletvekili Mahmut Alınak, 19 Ocak 2006 tarihinde *Ülkede Özgür Gündem* gazetesine verdiği demeçte 1993 yılında savunma bakanının kontrgerillanın varlığını kabul ettiğini, ancak kontrgerillanın PKK’ye karşı mücadele verdiğini söylediği için meclis çoğunluğunun kontrgerillayı akladığını, Genelkurmay’ın hâlâ kontrgerillayı saklamakla suç işlediğini söylemişti. Söz konusu yapının hâlâ faaliyette olmasından ötürü Başbakanlar da dâhil hiç kimsenin can güvenliği olamayacağını belirten Alınak, “Genelkurmay eli kanlı örgütü inkâr etmekle hem suç işledi hem de büyük bir kötülük yaptı” ifadesini kullandı.

Açıklamanın gazetede yayınlanmasından sonra Alınak hakkında, Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde “Türk silahlı kuvvetleri aşağılamak” suçlamasıyla dava açıldı. Mahkemede savunma yapan Alınak, açıklama ile herhangi bir kuruma hakaret etmediğini söyledi. Kararı açıklayan mahkeme TCK’nin 301. maddesi uyarınca 6 ay hapis cezasına çarptırdı. Mahkeme daha sonra cezayı TCK’nin 22. maddesine göre 3 bin YTL para cezasına çevirdi.

Mahmut Alınak

Mahmut Alınak, “Şemdinli, kontrgerilla cumhuriyetinin tetikçileri tarafından bombalandı” sözleri nedeniyle Ardahan Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 11 Nisan’da TCK’nin 301. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezasına çarptırıldı. 2006 yılında DTP’nin Ardahan il binasının açılışında konuşan Alınak, Şemdinli’deki Umut Kitapevi’nin bombalanması konusuna değinecek şu iddialarda bulunmuştu:

“O tetikçi kontrgerilla cumhuriyetinin tetikçisiydi, tabii ki rejim onu kollayacaktı. Nitekim korudular, koruyarak salıverildiler, Türkiye siyasetini bu kontrgerilla cumhuriyeti şekillendirmektedir. Bu kontrgerilla cumhuriyeti neyi emrediyorsa parlamento onu yapıyor, Genelkurmay onu yapıyor, Cumhurbaşkanlığı onu yapıyor ve Meclis bu yüzden bu kontrgerilla cumhuriyetinin denetiminde bir onay makamıdır.”

Abdullah Demirbaş

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, çok dilli belediye hizmeti verme kararı aldığı için belediye başkanlığı görevi düşürülen Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş hakkında TCK’nin 301. maddesinden soruşturma başlattı.

Demirbaş, hakkında dava açılmasına neden olan sözlerini Kosova’nın 140.000 nüfuslu Gilan Belediyesi’nde Türkçe hizmet verilmesi yönündeki girişimler üzerine söylemişti. Demirbaş, “hükümet Türkler için böylesi bir talebi olurken, Kürtlerin talebini ise rejim karşıtı olarak değerlendirmiştir. Onlarla aynı talepte bulunan, bu talep nedeniyle seçilmiş bir iradeyi görevden alan hükümet, Kosova’nın Gilan Belediyesi’nde görüşmeler yaparak, ikili müzakerelerde, Kosova’da yaşayan Türklerin kültürel ve kimliksel hakları için bazı çalışmaları başlattı. Belediye’nin resmi dili olarak Arnavutça, Sırpça ve Türkçe kullanılma kararı alınıyor. Asıl bölücülük Türkler için bir şey isterken aynı talepleri dillendiren Kürtleri yok saymaktır” demişti.

Reşit Gerez, İsa Ayan

Şırnak’ın Kumçatı (Dergulê) Beldesi’nde korucuların saldırısına müdahale eden DTP Kumçatı Belde Başkanı Reşit Gerez ve İsa Ayan, güvenlik güçlerine hakaret ettikleri iddiasıyla TCK’nin 301. maddesi gereğince tutuklanarak, Şırnak Kapalı Cezaevi’ne konuldu.

Şırnak'ın Kumçatı Beldesi'nde korucubaşı ve Şırnak Gaziler Derneği Başkanı Mehmet Güngör, 16 Temmuz'da DTP Belde binası önüne giderek, K.A. (15) ve amcasının oğlu Kadir Ayan ile bilinmeyen bir sebepten dolayı tartışmış, tartışmanın büyümesi üzerine kavga çıkmıştı. Silah, taş ve sopaların kullanıldığı kavgada İsa Ayan, K.A., Kadir Ayan ve Hacı Durak yaralanmıştı.

Mehmet Pamak, Abdurrahman Çeliker, Hamza Türkmen, Ahmet Kalkan

İlmi ve Kültürel Araştırmalar Vakfı (İLKAV) tarafından 30 Eylül'de gerçekleştirilen "İslâmi Kimliği Savunma" ve "İslâmi Hayat Tarzına Yönelik Laik Baskıyı Protesto" başlıklı basın açıklaması nedeniyle Ankara Basın Savcılığı, Mehmet Pamak, Abdurrahman Çeliker, Hamza Türkmen, Ahmet Kalkan hakkında TCK'nin 301. ve 216. maddelerden soruşturma başlattı.

Mehmet Pamak, Yusuf Tanrıverdi

03 Aralık 2006'da İLKAV'ın düzenlediği "Resmi İdeoloji Kıskaçında Eğitim Sistemi ve Din Eğitimi" konulu panelden dolayı İLKAV'a kapatma davası açan Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün savcılığa suç duyurusunda bulunması üzerine, İLKAV Başkanı Mehmet PAMAK ile Öğretmen-Sen Genel Başkanı Yusuf Tanrıverdi hakkında TCK'nin 301. maddesinden dava açıldı. Pamak ve Tanrıverdi'nin yargılanmasına Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 10 Mart 2008'de devam edilecek.

Osman Tiftikçi, Sırrı Öztürk

Sırrı Öztürk'ün sahibi olduğu Sorun Yayınları'ndan çıkan Osman Tiftikçi'ye ait *Osmanlı'dan Günümüze Ordunun Evrimi* adlı kitapta "TSK'nin aşağılandığı" suçlamasıyla TCK'nin 301. maddesinden İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın duruşmalarına Tiftikçi'nin katılmaması üzerine Tiftikçi hakkında "yakalama emri" çıkartıldı. Yargılamaya 31 Ocak 2008'de devam edilecek.

Ragıp Zarakolu

George Jerjian'ın kaleme aldığı *Gerçek Bizi Özgür Kılacak* adlı kitabı yayınladığı gerekçesiyle hakkında dava açılan Belge Yayınları Sahibi Ragıp Zarakolu'nun yargılanmasına devam edildi. İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya Ragıp Zarakolu ve avukatı

Özcan Kılıç hazır bulundu. Duruşmada ek savunma yapan Zarakolu, kitabın yazarının mahkemeye mektup gönderdiğini, ancak tercüme edilmesi gerektiği için mektubu mahkemeye sunamayacağını ifade etti. Zarakolu'nun 3 yıla kadar hapsinin istendiği duruşma, 8 Nisan 2008'e ertelendi.

Rojda Kızgın, Rıdvan Kızgın, Doğan Adıbelli

DİHA muhabiri Rojda Kızgın, İHD MYK Üyesi Rıdvan Kızgın ve İHD Bingöl Şubesi Üyesi Doğan Adıbelli hakkında, Rojda Kızgın'ın "Korucular Devletin Bombası ile Balık Avlıyor" başlıklı haberi nedeniyle TCK'nin 301. maddesi uyarınca Bingöl Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan dava, mahkemenin görevsizlik kararı vermesi üzerine Bingöl Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderildi.

Rahmi Yıldırım

Gazeteci Rahmi Yıldırım'ın, adları yolsuzluk tartışmalarına karışan asker-sivil kamu görevlileriyle ilgili, "İş Bilenin, Kılıç Kuşananın" başlıklı yazısı aleyhine Genelkurmay Başkanlığı'nun suç duyurusu üzerine, TCK'nin 301. maddesinden açılan davada, Ankara 12. Asliye Ceza Mahkemesi beraat kararı verdi. Karar cumhuriyet başsavcılığınca temyiz edildi. Temyiz başvurusunu inceleyen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ise tebliğnamesinde, beraat kararının onanması yönünde görüş bildirdi.

Arat Dink, Sarkis Seropyan

Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi, *Ağos* gazetesi Yazışmaları Müdürü Arat Dink ve imtiyaz sahibi Sarkis Seropyan, Hrant Dink'in bir demeci nedeniyle sanıkların "kişilikleri de göz önüne alınarak" birer yıl hapis cezasına çarptırıldı. Hapis cezaları Dink ve Seropyan'ın sabıkalı olmaması göz önüne alınarak ertelendi.

Mahkemenin ceza kararında "sanıkların ayrı ayrı kişilikleri ve eylemlerinin" göz önüne alındığını belirtmesine avukat Fethiye Çetin tepki gösterdi. Çetin, "bu sözle Ermeni olduklarını mı kastediliyor. Dava bu haliyle çok tipik bir ayrımcılık örneğidir" diye konuştu.

Arat Dink ve Sarkis Seropyan'ın hüküm giydikleri dava Hrant Dink'in Reuters Haber Ajansına verdiği bir demecin Büyük Hukukçular Birliği'nden Recep Akkuş'un Şişli Savcılığı'na yaptığı şikâyet üzerine açılmıştı.

Hrant Dink, Reuters'e verdiği demeçte 1915 olaylarını "soykırım" olarak nitelmiş ve "4 bin yıldır bu topraklarda yaşayan halkın bu olanlarla birlikte artık ortadan yok olduğunu görüyoruz" demişti. Dink'in bu sözleri dolayısıyla açılan soruşturma haberi ve Reuters'e verdiği demeç 21 Temmuz 2006'da "301'e Karşı Bir Oy" başlığıyla Agos'ta duyuruldu.

Şişli Cumhuriyet Savcılığı aynı gün Hrant Dink, Arat Dink ve Seropyan hakkında dava açmış, ancak Hrant Dink'in 19 Ocak 2007'de öldürülmesi üzerine Dink hakkındaki dava düşmüştü.

Emin Karaca

Yargıtay, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam edilişlerinin yıldönümünde orduyu eleştirdiği için cezalandıran *Yazın Dergisi*'nin yazarı Emin Karaca ile ilgili kararı usulden bozdu.

Eylül 2005'te verilen 5 ay hapis cezası ertelemeli 900 YTL para cezasına çevrilen Karaca'nın yargılanmasına, 13 Mart 2008'de, İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edilecek.

Yazın Dergisi'nde 2002 yılında yayınlanan yazılar nedeniyle yargılanan gazeteci-yazar Karaca, 1 Haziran 2005'te yürürlüğe giren TCK'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılmış, hükmedilen para cezası ertelenmişti.

Ferhat Bayındır

Batman Belediyesi önünde 3 yıl önce öldürülen Hasan İş'in davasını üstlenen Ferhat Bayındır, olaya ilişkin 16 Haziran 2005 tarihinde yaptığı basın açıklamasında "emniyet teşkilatına alenen hakaret ettiği" gerekçesiyle açılan davadan 4 Ekim'de Batman Ağır Ceza Mahkemesi'nde beraat etti.

Ferhat Tunç, Mehmet Çolak

Sanatçı Ferhat Tunç, *Yeniden Özgür Gündem* gazetesine 19 Ocak 2004'te yazdığı "Bir Devrimci Leyla ve Bir Şarkı" başlıklı yazıda "adliye tahkir ve tezyif" ettiği iddiasıyla gazetesinin eski sorumlu müdürü Mehmet Çolak ile beraber Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyor. Tunç ve Çolak'ın henüz sonuçlanmayan davasına 8 Mayıs 2008'de devam edilecek.

Altı (6) Kişi

Tunceli'de, "Katil devlet hesap verecek" sloganını attıkları için haklarında TCK'nin 301.

maddesinden dava açılan, aralarında ESP Tunceli temsilcisi Ali İhsan Çıplak'ın da bulunduğu altı kişi 14 Eylül'de beraat etti. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, kararında sloganı ifade özgürlüğü kapsamında ele alırken, "katil" nitelmesini de devlete inanç kaybı olarak değerlendirdi.

Mahkeme "burada, düşünce özgürlüğünün kanun koyucu tarafından sınırlandırılabilmesinin koşullarının ve sınırlarının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin düşünceyi açıklama hürriyetini düzenleyen 10. maddesinin, 5237 sayılı TCK'nin 301. maddesiyle birlikte değerlendirilmesi ve bu suretle sonuca ulaşılması yargılama açısından daha doğru bir yaklaşım tarzı olacaktır" dedi.

Kararda ayrıca "teknik olarak devlet, (- bireylerde olduğu gibi-) şeref ve onur sahibi bir yapı olarak öngörülmemiştir ve bu mantık gereği düşünce özgürlüğünün sınırlandırılmasında göz önünde bulundurulmamıştır şeklinde bugün doktrinde hâkim görüş mevcuttur. Dolayısıyla devlet ve devlet organlarına, siyasal mekanizmalara ve bu mekanizmaları ayakta tutan soyut paradigmalara yönelik her türlü söylemsel karşı duruş bir eleştiridir. ... 'Katil', 'hırsız' benzeri suçlamalar mekanizmaların işlevselliğine yönelik inanç kaybının ifadesidir. Mekanizmalara düşen görev ise anayasanın sistematüğinde öngörüldüğü üzere bireylerin bu inancını yeniden kurmaktır" denildi.

Ahmet Şık, Lale Sarıbrahimoğlu

Nokta Dergisi'nin 8-14 Şubat 2007 tarihli sayısında yayınlanan "Asker İç Güvenlikten Elini Çekmeli" başlıklı haber nedeniyle askerî güvenlik uzmanı gazeteci-yazar Lale Sarıbrahimoğlu ile yazıyı kaleme alan Ahmet Şık'ın yargılanmasına başlandı.

Röportajda yer alan ifadelerle devletin askerî kurumlarını aşağılamakla suçlanan sanıkların TCK'nin 301. maddesi gereğince 6 aydan 2 yıla kadar hapsi isteniyor. Bakırköy Adliyesi 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın ilk duruşmasına tutuksuz sanık yazar Lale Sarıbrahimoğlu, avukatı Ümit Kardaş ile birlikte katıldı. Muhabir Ahmet Şık'ın katılmadığı duruşmada avukatı Fikret İlkiz mazeret bildirerek müvekkilinin Hakkâri'de görevde olduğunu belirtti.

Mahkemede savunma yapan Sarıbrahimoğlu, suç kastının olmadığını ifade ederek 30 yıldır

gazetecilik yaptığını, askerî güvenlik konularını işleyen biri olarak güvenlik kurumlarını aşağılamadığını söyledi. Ahmet Şık'a verdiği röportajda sohbet ortamında söylediği ve yazılmasını istediği fikirlerinin de haberde yer aldığını anlatan Sarıbrahimoğlu, "buna rağmen yazı bir bütün olarak değerlendirildiğinde devletin kurumlarının daha iyiye doğru gidebilmesi için eleştiride bulundum" dedi. Mahkeme Kardeş'in görevsizlik talebini reddederek gazeteci Ahmet Şık'ın 3 Nisan 2008'deki celsede ifadesinin alınmasına karar verdi.

Hacı Boğatekin

Hacı Boğatekin, *Gerger Fırat* gazetesinde 10 Mart 2007 tarihinde yayımlanan "Türkiye Yanlış Yaptı" başlıklı imzasız yazı nedeniyle 6 Kasım'da Gerger Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandı.

Boğatekin, yazısında "Doğu ve Güneydoğu'da milyonlarca Ermeni ve Süryani'nin ölümünden, ardından Dersim'de Alevilerin, daha sonra Eylül hareketi ile İstanbul'da Rumların, yakın bir geçmişte de Maraş'ta, Malatya'da, Çorum'da ve Sivas'ta yüzlerce insanın ölümünden" dediği için TCK'nin 301. maddesinden sorumlu tutuluyor. Boğatekin'in yargılanmasına 16 Ocak 2008'de devam edilecek.

Erkan Eslek

Tunceli'de kamu çalışanlarına yönelik "sürgünleri" protesto etmek amacıyla 24 Nisan 2007'de yapılan basın açıklaması nedeniyle Eğitim-Sen Tunceli Şube Sekreteri Erkan Eslek hakkında, TCK'nin 301. maddesi uyarınca başlatılan soruşturmada savcılık, "düşünce özgürlüğü kapsamında eleştiri yapılmış" diyerek soruşturmaya takipsizlik kararı verdi. Ancak İl Milli Eğitim Müdürlüğü, açıklamayı suç sayıp Eslek hakkında idari soruşturma başlattı.

Ersen Korkmaz, Necmettin Salaz

Demokrat İskenderun gazetesi sahibi Ersen Korkmaz, Eylül 2002'de gerçekleştirilen bir paneli "Kürtlerin Önderi Alındı Faşistlere Teslim Edildi" başlığıyla haberleştirdiği için İskenderun 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde eski TCK'nin "askeri ve emniyet kuvvetlerini tahkir ve tezyif" suçunu düzenleyen 159. maddesinden TKP yetkilisi Necmettin Salaz ile beraber 14 Mart 2008'de yargılanmaya devam edecek.

Murat Polat

Tunceli DTP İl Başkanı Murat Polat hakkında, 30 Ekim'de yaptığı bir basın açıklamasında sınır ötesi operasyonu ve emniyet güçlerinin Tunceli'deki tutumlarını eleştirdiği için TCK'nin 301. maddesinden soruşturma başlatıldı.

Nurettin Demirtaş, Selma Irmak

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, "1 Eylül Dünya Barış Günü" nedeniyle yayımlanan bildiri ile ilgili olarak DTP Genel Başkanı Nurettin Demirtaş ve MYK üyesi Selma Irmak hakkında, TCK'nin 301. maddesi uyarınca 1 yıldan 5 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları istemiyle Ankara 19. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açtı.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın iddianamesinde, söz konusu bildiri, "ülkemizin bir bölümünde şiddetli imha operasyonları yapılmakta, barışın yolunu döşemek için geliştirdiğimiz tüm çabalarımız askeri operasyonlarla tahrip edilmektedir" şeklinde ifadelerin yer aldığı anımsatıldı.

Bildiri, o tarihlerde Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde yapılan operasyonda 11 HPG militanının ölü olarak ele geçirilmesi kastedilerek, "cenazelerin çeşitli bahaneler öne sürülerek ailelerine verilmemesi, operasyonda kimyasal silah kullanıldığı iddiasını güçlendirmektedir" ibaresinin de kullanıldığı belirtildi.

Ömer Faruk Ersöz

DTP Bingöl İl Başkanı Avukat Ömer Faruk Ersöz hakkında, Bingöl'de 14 Haziran'da düzenlenen basın açıklamasında kalıcı bir barışın tesisi gerektiğini ve sınır ötesi operasyonların Kürt sorununun çözümünde sonuçsuz kaldığına dair ifadeler kullanmasından ötürü Bingöl Sulh Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 301. maddesinden dava açıldı.

Ömer Faruk Ersöz

Ömer Faruk Ersöz'e 22 Temmuz seçimleri döneminde yaptığı bir basın açıklamasında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a hitaben söylediği "akan kanın durması için bir HPG'linin annesine başın sağ olsun de" şeklindeki çağrısı nedeniyle TCK'nin 301. maddesinden dava açıldı.

Atilla Kaya ve İki Gündem Gazetesi Yetkilisi

30 Mart 2006'da bir basın açıklaması yapan Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP) eski Genel Başkan Yardımcısı Atilla Kaya ve açıklamaya yer veren *Ülkede Özgür Gündem* gazetesinin 2 yetkilisi, TCK'nin 301. maddesinden ve TMY'nin 7/2. maddesinden 5 Kasım'da İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandı. Yargılamaya 24 Mart 2008'de devam edilecek.

Türk Gençlik Hareketi

Türk Gençliği Hareketi (TGH) iletişim sorumlusu Cem Kılıç hakkında, Kılıç'ın 16 Ocak'ta yazdığı "Devletin Tepesindeki Ulu Satıcılar ve Türk Milleti" başlıklı bir yazıda, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt ve eski Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i eleştirdiği için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı TCK'nin 301. maddesi kapsamında soruşturma başlattı.

Ahmet Zeki Okçuoğlu, Ali Rıza Vural

İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Mesut Barzani'nin iki ciltlik *Barzani ve Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi* adlı kitap nedeniyle eski TCK'nin 312. maddesi, değiştirilen TMY'nin 8. maddesi ve TCK'nin 301. maddesinden yargılanan Doz Yayınları eski sahibi Ahmet Zeki Okçuoğlu ile Ali Rıza Vural'ın dosyalarının birleştirilmesini 28 Kasım'daki duruşmada reddetti. Yargılamaya 28 Mart 2008'de devam edilecek.

Hakan Taştan, Turan Topal

Protestanlığı yaydıkları iddiasıyla Hakan Taştan ve Turan Topal'ı TCK'nin 301., 135. ve 216. maddelerinden yargılayan Silivri 2. Asliye Ceza Mahkemesi, savcı ve mahkeme başkanının değişmesi üzerine 29 Kasım'da devam eden duruşmada yeniden tanık dinlenmesine karar verdi. Yargılamaya 13 Mart'ta devam edilecek.

İrfan Uçar, Umur Hozatlı

İrfan Uçar, Gazeteci Nazım Babaoğlu'nu anlatan *Kayıpsın Diyorlar* başlıklı kitaptan dolayı Aram Yayınları'na verilen cezayı eleştirdiği 13 Aralık 2005 tarihli *Ülkede Özgür Gündem* gazetesine yazdığı "301 Numara" başlıklı yazısından dolayı ve Umur Hozatlı ise 16 Eylül 2006 tarihli *Ülkede Özgür Gündem* gazetesine yazdığı "Lorin-İyi Baba İşbaşı Yaptı" başlıklı yazısından dolayı TCK'nin 301. maddesi uyarınca

yargılanıyor. Uçar ve Hozatlı'nın Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandıkları davaya 22 Mayıs 2008'de devam edilecek.

Hanefi Bekmezci

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, sendikacı Mehmet Hanifi Bekmezci'ye TCK'nin 301. maddesinden verilen 5 ay hapis cezasını, Hanifi'nin 29 Eylül 2005'te Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-Sen) Tunceli Şube Başkanı'yken okuduğu basın açıklamasının "ağır eleştirisi" niteliğinde olduğunu saptayarak bozdu.

Tunceli Sulh Ceza Mahkemesi, 14 Şubat 2006 tarihli kararında Bekmezci'nin suçlu olduğuna hükmetmiş, beş ay hapis cezasını, adli para cezasına çevirmişti.

Umur Hozatlı

Ülkede Özgür Gündem gazetesine yazdığı "Gıcık Adamlar" başlıklı yazısından dolayı yargılanan gazeteci Umur Hozatlı'ya Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından TCK'nin 301. maddesi uyarınca 5 ay hapis cezası verildi. Ceza daha sonra 5.000 YTL para cezasına çevrildi.

Saadet Becerikli, Mehmet Şat, Sedat Özevin, Ahmet Sevim, Bengi Yıldız

Güvenlik güçlerinin açtığı bir minibüse açtığı ateşle ölen 11 yaşındaki Mizgin Özbek ile ilgili rapor hazırladıkları için Batman'dan beş insan hakları savunucusuna TCK'nin 301. ve 288. maddelerinden açılan dava, 16 Mayıs'ta Batman Asliye Ceza Mahkemesi tarafından Adalet Bakanlığı'nın iznine bırakıldı.

İbrahim Güçlü

Diyarbakır Kürt Derneği (Kürt-Der) sözcüsü İbrahim Güçlü hakkında, Van'ın Özalp İlçesi'nde General Mustafa Muğlalı'nın emriyle öldürülen 33 köylü için 2005 yılı Ağustos ayında düzenlenen toplantıda Güçlü'nün yaptığı konuşma nedeniyle TCK'nin 301. maddesinden açılan dava, 24 Ocak günü sonuçlandı. Diyarbakır 5. Asliye Ceza Mahkemesi, İbrahim Güçlü'yü bir yıl altı ay hapis cezasına mahkûm etti.

İbrahim Güçlü

15 Aralık 2005'te ATV'de Fatih Altaylı'nın hazırladığı "Teke Tek" programına katılan

Kürt-Der sözcüsü İbrahim Güçlü hakkında İstanbul Bağcılar Cumhuriyet Başsavcılığı TCK'nin 301. maddesi kapsamında soruşturma başlatıldı. Soruşturma sonucunda Güçlü hakkında dava açıldı.

İbrahim Güçlü, Neval Barlas, Enis Mahzar Tayman

10 Aralık 2005 tarihli *Tempo* Dergisi'nde Kürt-Der sözcüsü İbrahim Güçlü ile yapılan bir röportajdan dolayı, İbrahim Güçlü, *Tempo* Dergisi Sorumlu Yazışmaları Müdürü Neval Barlas, *Tempo* yazarı Enis Mahzar Tayman hakkında TCK 301'den dava açıldı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam eden dava yıl içinde sonuçlanmadı.

Eren Keskin

Kartal 3. Asliye Ceza Mahkemesi, Yargıtay'ın 2002 yılında Almanya'nın Köln kentinde devlet kaynaklı cinsel işkenceden söz eden avukat Eren Keskin hakkında verilen 6.000 YTL para cezasıyla ilgili kararı usulden bozmasının ardından Keskin'in yeniden yargılandığı davada, 301. madde değişikliğini beklemek için duruşmayı 7 Şubat 2008'e erteledi.

Eren Keskin

Eren Keskin, 24 Kasım 2002'de Tunceli'de düzenlenen "Toplumsal Yaşamda Kadın" başlıklı konferansta, işkence ve cinsel tacizle ilgili sarf ettiği sözlerden dolayı Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 23 Ocak'ta eski TCK'nin 159. maddesi uyarınca 6 ay hapis cezasına mahkûm edildi.

Konuşmasında, beş yıldır devlet güçleri tarafından cinsel taciz, tecavüze maruz kalan kadınlara hukukî destekte bulduklarını söyleyen Keskin'e verilen hapis cezası 900 YTL para cezasına çevrilirken Keskin aynı konuşmada, "adli olsun, siyasî olsun işkence Türkiye'de bir devlet politikasıdır" demişti.

Eren Keskin

Kürt-Pen'in Eren Keskin'e verdiği düşünce ve ifade özgürlüğü ödül töreninde yaptığı konuşma nedeniyle Keskin'e TCK'nin 301. maddesinden dava açıldı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın açtığı dava 2008 yılında devam edecek.

Eren Keskin

Hrant Dink'in öldürülmesinin ardından 26 Ocak 2007'de *Birgün* gazetesinde yazdığı "Teş-

kilat-ı Mahsusa İşbaşında" başlıklı yazısında yer alan "dünden bugüne muhalif gazetelerde yer alan emekli tuğgeneral Veli Küçük'ün ... Örgüt kendini saklamıyor ki... Onlar son derece güçlüler, çünkü bu devletin en güçlü, en tartışılmaz, en silahlı yapısının içinden besleniyorlar" ifadesi gerekçesiyle TCK'nin 301. maddesinden Beyoğlu 13. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davadan beraat etti.

Eren Keskin

Eren Keskin hakkında, 20 Şubat 2005'te DEHAP Çerkezköy İlçe Başkanlığı tarafından düzenlenen bir etkinlikte yaptığı konuşmada "Türkiye'nin tarihi kirli bir tarihtir" dediği ve aynı konuşmada "Kürdistan" sözcüğünü kullandığı için TCK'nin 301/1 maddesi uyarınca açılan davada Keskin, Çerkezköy Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Eren Keskin

Eren Keskin hakkında Adıyaman'da düzenlenen panelde Keskin'in yaptığı konuşma nedeniyle İstanbul Kartal 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. Kartal Adliyesi'nde talimatla ifadesi alınan Eren Keskin savunmasında "bunların hepsini söyledim. Bunlar benim düşüncelerimdir. Düşüncenin suç olmayacağı inancındayım" dedi. Yıl içinde sonuçlanmayan davaya 2008 yılında devam edilecek.

Ahmet Yaman

Türkçe ve Kürtçe yayınlanan *Nu Azadi* adlı aylık derginin Yazışmaları Müdürü Ahmet Yaman hakkında dergide 2005 yılında yayınlanan "Qıbrıxoğlu ve Silah Arkadaşları, Anlamadınız mı Anlatalım" başlıklı yazı nedeniyle TCK'nin 301. maddesi uyarınca açılan dava 19 Eylül'de sonuçlandı.

Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Yaman'ı "devletin askerî teşkilatını aşağıladığını" gerekçesi ile TCK'nin 301. maddesinden 5 ay hapis cezasına mahkûm etti. Ceza daha sonra 3.000 YTL para cezasına çevrildi.

Taner Akçam

1915 olaylarının "soykırımla" sonuçlandığını savunan ve Hrant Dink hakkında dava açılmasını eleştirerek Dink'e isnat edilen suça katıldığını belirten 6 Ekim tarihli *Agos* gazetesindeki yazısından dolayı Minnesota Üniversitesi öğretim üyesi Dr. Taner Akçam'a soruşturma açıldı. Akçam hakkında, TCK'nin 301., 214., 215. ve 216. maddelerini ihlal ettiği iddiasıyla

suç duyurusunda bulunulması üzerine Akçam, Şişli Cumhuriyet Başsavcılığı'nda ifade verdi.

Ahmet Sami Belek, Şahin Bayar

Günlük Evrensel gazetesinde 14 Eylül 2006'da yer verilen "JİTEM'ciler Diyarbakır'a Çağrılmıştı" başlıklı bir haber nedeniyle "Devletin askerî teşkilatını neşren aşağıladıkları" gerekçesiyle TCK 301'den yargılanan gazetenin İmtiyaz Sahibi Ahmet Sami Belek ve Sorumlu Yazışleri Müdürü Şahin Bayar, 24 Ocak'ta Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki ilk duruşmada beraat ettiler.

İddianamede suçlamaya gerekçe gösterilen bölümde şu ifadeler yer alıyor: "Patlamadan kısa bir süre önce JİTEM'de daha önce görev yapmış emekli ya da ordu ile ilişkisi kesilmiş subay, astsubay ve uzman çavuşların Diyarbakır'a çağrıldığı iddia edilmişti. 7. Kolordu Komutanlığı'nda kendilerine tahsis edilen ayrı bir binada iki haftadan bu yana eğitim ve kursa tabi tutulan JİTEM elemanları ve itirafçılara 'operasyonel' ve 'istihbarat' konularında eğitim verildiği öne sürülüyor. Eski JİTEM elemanları ve itirafçılar hem yeni eğitime tabi tutulurken, yeni seçilen kursiyerlere de bunlar tarafından eğitim veriliyor. Bir tuğgeneralin başında olduğu yeni oluşumda, Diyarbakır'daki eğitimler subaylar tarafından veriliyor..."

Hasan Güneş, Zihni Karakaya

DTP Van eski il başkanı Hasan Güneş ile gençlik kolları üyesi Zihni Karakaya, 2 Kasım 2003'te düzenlenen toplantıda yaptıkları konuşmalardan ötürü Van 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 301/2. maddesinden yargılandıkları davada beşer ay hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme hapis cezasını üç biner YTL paraya çevirdi.

Derya Sazak, Zihni Erdem- Hasan Çakkalkurt

Derya Sazak, Umut Kitabevi'ne bomba atılmasıyla ilgili soruşturma sürerken olayın tanıklarından CHP Milletvekili Esat Canan ile yaptığı söyleşinin 30 Ocak 2006'da yayınlamasının ardından Genelkurmay Başkanlığı'nın suç duyurusunda bulunulması üzerine Derya Sazak, Zihni Erdem, Hasan Çakkalkurt hakkında "devletin askerî organlarını aşağılamak" suçundan soruşturma açıldı.

Bağcılar Başsavcılığı, soruşturmayı takipsizlikle sonuçlandırdı. Genelkurmay Başkanlığı, 301. maddeden dava açılması için Eylül 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurdu. Ancak mahkeme takipsizlik kararını yerinde buldu. Bunun üzerine Adalet Bakanlığı devreye girerek Yargıtay'dan takipsizlik kararının bozularak, üç kişi hakkında 301. maddeden dava açılmasını talep etti. Ancak Yargıtay 9. Ceza Dairesi, talebi 23 Ocak'ta oybirliğiyle reddetti.

Aydın Engin

Ağos gazetesindeki "Yeniyl Yazısı Gibi" başlıklı yazısında, "Yolumu Paris'e düşürüp, 'Ermeni soykırımı olmamıştır' demek; ardından Türkiye'ye dönüp 'Ermenilere soykırım uygulanmıştır' demek gibi planlarım var" dediği için hakkında TCK'nin 301. maddesinden soruşturma açılan Engin ifade verdi.

Kemal, Hasan Yaradılmış

Ankara Ulus'ta 2006 yılının Ağustos ayında iki grup arasında silahlı kavga yaşanmış, apartmanın önünde komşularıyla oturan 5 çocuk annesi Şehriban Yaradılmış gruptakilerin silahından çıkan bir kurşunla boynundan ağır yaralanmıştı. Olay sırasında aralarında Yaradılmış'ın oğlu Hasan'ın da bulunduğu üç kişi daha çeşitli yerlerinden yaralanarak hastaneye kaldırılmıştı. Kurşun yüzünden omuriliği zedelenen Şehriban Yaradılmış'ın boynundan aşağısı felç olmuştu.

Olayın ardından yakalanan 6 kişi yargılanmaya başlandı. Ancak Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki davanın 13 Şubat'ta yapılan duruşmasında, mahkeme sanıkların tahliyesine karar verdi. Duruşmayı izleyen Yaradılmış'ın yakınları ise sanıkların 7 ay sonra serbest bırakılmasına isyan etti. Ankara Adliyesi içerisinde tepkilerini dile getiren Kemal (24) ve Hasan (18) Yaradılmış, bu sırada "adalet yok mu, mahkeme yok mu? Kahrolsun hâkimler, kahrolsun adalet, dağa çıkıp PKK'lı mı olalım" şeklinde bağırды.

Ailenin karara tepkisine ilişkin soruşturma başlatan Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, hazırladığı iddianamede rasgele açılan ateş sonucu felç olan Şehriban Yaradılmış'ın oğulları Hasan ve Kemal Yaradılmış hakkında, TCK'nin 301. maddesi uyarınca altı aydan iki yıla kadar hapis cezası istendi.

Mustafa Arısüt, Gülay Koca, Ömer Avcı, İbrahim Ayhan, Ahmet Kaytan, Atilla Yazar, Salih Samak, Sadik Demir

Genelkurmay Başkanlığı'nın 27 Nisan'da yayınladığı bildiriye tepki gösteren Mazlum-Der, İHD, Şanlıurfa Hukukçular Derneği, Eğitim-Sen, Memur-Sen, TMMOB, Ruha-Der, Genel-İş temsilcileri hakkında TCK'nin 301. maddesi kapsamında açılan davadan yargılanan 8 kişi hakkında beraat kararı verildi.

Aziz Özer

Yeni Dünya için Çağrı gazetesinin Şubat 2001 tarihli 42. sayısında yayınlanan "Operasyonland" ve "Cezaevlerine Devlet Saldırısı" başlıklı yazılar nedeniyle, gazetenin sahibi Aziz Özer hakkında TCK'nin 301. maddesinden 24 Ocak 2006'da 6 ay hapis cezası verildi. 720 YTL para cezasına çevrilen karar 28 Haziran 2007'de onaylandı.

Barış Yıldırım

Tunceli ve çevresinde sivillere yönelik hak ihlallerini 29 Eylül 2007'de yaptığı basın açıklamasıyla kınayan İHD Tunceli Şubesi Başkanı Barış Yıldırım'ı, Tunceli İl Emniyet Müdürlüğü TCK'nin 301. maddesini ihlal ettiği suçlamasıyla şikâyet etmişti. 8 Şubat'ta şikâyeti değerlendiren Tunceli Cumhuriyet Savcısı, kovuşturmaya yer olmadığına karar verdi.

Yeni Dünya İçin Çağrı Gazetesi

3 Temmuz'da *Yeni Dünya için Çağrı* gazetesinin sorumlularının, gazetenin Mayıs 2006 tarihli sayısında yer alan ifadelerden dolayı TCK'nin 301. maddesi uyarınca 1 yıl hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verildi.

Ethem Açıkalin

Adana'da öldürülen Feyzi Abik (16) ve Diyarbakır'da öldürülen 11 kişi ile ilgili sorumluların bulunup cezalandırılması talebiyle yapılan eylemlerden dolayı Ethem Açıkalin hakkında TCK'nin 301. maddesinden cezalandırılması istemiyle Adana 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen davadan Açıkalin, 7 Haziran'da beraat etti.

Mehmet Abbasoğlu, Nurettin Sönmez, Süleyman Gökalp, Ahmet Göksoy, Safiye Akdağ, Burhanettin Bolu, Kemal Süphandağlı, Haydar Sayılı, Mehmet Tusun, Saim Aktürk, Ali Ateş, Ayten Başkaya, Fevzi Kara ve Hasan Arık

Feshedilen DEHAP'ın yöneticileri hakkında, 2003 yılında 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle yayınladıkları bildiride "güvenlik güçlerine hakaret ettikleri" iddiasıyla açılan dava, 16 Mart günü sonuçlandı. Ankara 18. Asliye Ceza Mahkemesi, 14 kişiyi altışar ay hapis cezasına mahkûm etti.

Özcan Doğan, Sercan Zülal

Tunceli Haklar ve Özgürlükler Cephesi'nin İstanbul Gazi Mahallesi'nde yaşanan olayların yıldönümü nedeniyle 2005 yılında yaptığı basın açıklamasına katılan Özcan Doğan ve Sercan Zülal hakkında açılan dava, 13 Şubat günü sonuçlandı. Doğan ve Zülal, TCK'nin 301. maddesi uyarınca beşer ay hapis cezasına mahkûm edildi. Cezalar üç biner YTL para cezasına çevrildi.

Halil Doğan

Halil Doğan hakkında, 1 Nisan 2006'da yaptığı basın açıklaması nedeniyle Mayıs ayında dava açıldı. İddianamede, Doğan'ın Diyarbakır'da yaşanan olaylara ilişkin açıklamasında "Türklüğe ve güvenlik güçlerine hakaret ettiği" iddiasıyla TCK'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Ahmet Önal

M. Erol Coşkun'un yazdığı *Acının Dili Kadın* adlı kitap nedeniyle Ahmet Önal hakkında eski TCK'nin 159. ve 312. maddeleri uyarınca açılan iki davaya yıl içinde devam edildi. Mahkûmiyet kararlarının Yargıtay tarafından bozulmasının ardından devam eden davalar 28 Şubat 2008'de görülecek.

TAYAD Üyesi 10 Kişi

Trabzon'da 2005 yılı Nisan ayında bildiri dağıtan TAYAD üyelerinin saldırıya uğraması nedeniyle açılan davanın 14 Eylül 2005 tarihinde yapılan duruşmasından sonra düzenlenen basın açıklaması nedeniyle 10 kişi hakkında TCK'nin 301. maddesinden açılan davadan TAYAD üyeleri beraat etti. Davanın basın açıklaması sırasında açılan "Provokasyonları Genelkurmay Yapıyor" yazılı pankart ve "Linç olayına devlet ve Genelkurmay da çanak tutmuştur" sözleri nedeniyle açıldığı öğrenildi.

Muammer Karabulut

Antalya Cumhuriyet Savcılığı, Noel Baba Barış Konseyi Başkanı Muammer Karabulut hakkında, "devletin yargı organlarına hakaret ettiği"

iddiasıyla dava açtı. İddianamede, Antalya'da yayınlanan bir yerel gazetede 6 Kasım 2006 tarihinde yayınlanan "Devleti Uytuyorlar" başlıklı haberde Noel Baba Vakfı'nın kapatılmasına ilişkin karar nedeniyle Karabulut'un Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi'ni ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nü "Fener Rum Patrikhanesi tarafından yönetilmekle" suçladığı belirtilmişti. İddianamede, Karabulut'un TCK'nin 301.maddesi uyarınca cezalandırılması istendi. Antalya 1. Sulh Ceza Mahkemesi, 15 Mayıs'ta yapılan duruşmada Karabulut'un beraatine karar verdi.

Oktay Avcu

Mersin'de 2 Ağustos 2006 tarihinde ÖSS'nin kaldırılması için hazırladığı "Eğitim Engeli Vatana İhanettir" başlıklı bildirimleri dağıtan Oktay Avcu hakkında TCK'nin 301. maddesi uyarınca dava açıldı. Dava, Mersin 5. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 2008 yılında devam edecek.

Ali Bozan

DTP Mersin eski İl Başkanı ve İHD Mersin eski Şube Sekreteri Avukat Ali Bozan hakkında, Mersin'de 15 Şubat 2005 tarihinde düzenlenen bir gösteride Ümit Gönültaş'ın, 20 Kasım 2005 tarihinde de Murat Demir'in öldürülmesi üzerine 22 Kasım 2005'te yaptığı basın açıklaması nedeniyle açılan dava, 27 Mart günü sonuçlandı. Mersin 2. Sulh Ceza Mahkemesi, Ali Bozan'ı TCK'nin 301. maddesinden altı ay hapis cezasına mahkûm etti. Ceza, 3.600 YTL para cezasına çevrildi.

Faruk Çakır

Yeni Asya gazetesi Yazışları Müdürü Faruk Çakır hakkında, 23 Mayıs 2006 tarihinde yayınlanan "Oyun Geri Tepti" başlıklı haber nedeniyle açılan dava, 13 Şubat günü sonuçlandı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Çakır'ı TCK'nin 288. maddesi (adil yargılamayı etkileme) uyarınca 6 ay hapis cezasına mahkûm etti. Daha sonra hapis cezası 3.600 YTL para cezasına çevrildi. Çakır, "devletin askerî organlarını basın yoluyla aşağıladığı" suçlamasından ise beraat etti.

Erol Özkoray, Robert Ménard

"Türk Rejimi Şizofrenik" diyen Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) Örgütü Genel Sekreteri

Robert Ménard, bu sözleri 28 Aralık 2001'de yayınlayan *İdea Politika* yayın yönetmeni Erol Özkoray, eski TCK'nin 159. maddesi uyarınca altışar yıl hapis istemiyle Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandıkları davadan 28 Aralık 2005'te beraat ettiklerini 2007 yılında öğrendiler.

Hüseyin Tunç

Hüseyin Tunç, "barıştan söz edenlerin kafasına cop iniyor, barıştan bahsedenler hücre cezasına çarptırılıyor... Ülke içerisinde barıştan bahsedenleri linç ediyorlar... Bu ikiyüzlülüğü nefretle kınıyoruz... Eğer ki Türkiye Cumhuriyeti devleti ve onun hükümeti ve onun muhalefeti Kürtleri kendilerine muhatap kabul etmiyorlar ise bunlar yalancıdır, bunlar ikiyüzlüdür, bunlar halk düşmanıdır, bunlar vatan hainidir" sözlerinden ötürü TCK'nin 301. maddesi uyarınca açılan davada beraat etti.

Ahmet Türk

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, "devletin askeri teşkilatını alenen aşağıladığı" gerekçesiyle DTP Mardin milletvekili Ahmet Türk'ün dokunulmazlığının kaldırılması için fezleke hazırlayarak Adalet Bakanlığı'na gönderdi. 30 Ağustos Zafer Bayramı dolayısıyla Genelkurmay Başkanlığı'nın düzenlediği resepsiyona DTP'li milletvekillerinin davet edilmemesiyle ilgili "hep ağızdan düşürülmeyen bölücülük kelimesi, aslında kimin tarafından yapıldığı da açıkça ortaya çıkıyor" diyen Türk, dokunulmazlığının kaldırılması ve bu suç nedeniyle hakkında dava açılması durumunda iki yıla kadar hapisle yargılanacak.

Murat Polat

13 Aralık'ta Tunceli Sulh Ceza Mahkemesi, 20 Ekim 2007 tarihinde yaptığı bir basın açıklamasında "polislin yönlendirmesiyle sivil faşistlerce örgütlenen provokasyonlar, burjuva medyanın desteğiyle halklar arasında çatışma yaratma amaçlıdır. Linci bir silah olarak kullanan polis, haksız gözaltıyı protesto için slogan atan devrimcileri bile linç etmekle tehdit edebilmektedir" diyen DTP İl Başkanı Murat Polat'ı beraat ettirdi. Mahkeme, gerekçeli kararında, açıklamanın ağır eleştiri niteliğinde olduğunu, Emniyet alenen aşağılayacak nitelikte ifadeler içermediğini ve suçun unsurlarının oluşmadığını açıkladı. Polat, TCK'nin 301. maddesi uyarınca ve iki yıl hapis istemiyle yargılanıyordu.

Umut Karakoyun

21 Eylül'de Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, hakaretten valilik emriyle gözaltına alınmalarının "yargının tarafsızlığını gösterdiğini" iddia ettiği için TCK'nin 301. maddesi uyarınca yargılanan *Tunceli Emek* gazetesi sahibi Umut Karakoyun'u suç kastı oluşmadığını bildirerek beraat ettirdi.

Sinan Kara

Sinan Kara, Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye dönem temsilcisi Hans Jörg Kretschmer'in orduya yönelik eleştirilerinden hareketle kaleme aldığı "Kışla Partisi" yazısından Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 301. maddesinden yargılandığı davadan 20 Eylül'de beraat etti.

Kara, *Toplumsal Demokrasi* gazetesinin 20 Kasım 2006 tarihli sayısı için yazdığı "Adalet Militarizmi Soyтарыsı Oldu" yazısından da TCK'nin 301/2. maddesi uyarınca yargılanıyor.

Durmuş Şahin

Sağlık Bakanı Recep Akdağ'ın Erzurum temasları sırasında elini sıkmayı reddedip "ben iktidar olup da vatana hizmeti dokunmayanın elini sıkmam" dediği gerekçesiyle 11 Temmuz'da tutuklanan ve beş gün cezaevinde kalan üniversiteli Durmuş Şahin, TCK'nin 301. maddesinden Oltu Sulh Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyor.

Mustafa Turhan

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca meslekten ihraç edilen eski savcı Mustafa Turhan hakkında "adaletle hiçbir zaman güvenmedim" dediği için TCK'nin 301. maddesinden dava açıldığı 2007 yılının Mayıs ayında öğrenildi.

Hrant Dink

22 Mart'ta Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi, *Agos* gazetesi yayın yönetmeni Hrant Dink hakkında "Türklüğe hakaret" ve "adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs" iddialarıyla açılan üç davayı, 19 Ocak'ta uğradığı silahlı saldırıda ölmesi nedeniyle düşürdü.

Ahmet Şık, Banu Uzpeder

Nokta Dergisi muhabirleri Ahmet Şık ve Banu Uzpeder hakkında, Hayata Dönüş operasyonlarının yıldönümünde yaptıkları söyleşiden TCK'nin 301/2. maddesi uyarınca soruşturma açıldı.

Celal Sonuvar

İHD Mersin Şube Başkanı Celal Sonuvar hakkında, 21 Ocak günü Hrant Dink cinayetine ilişkin açıklama yaptığı için TCK'nin 301. maddesi kapsamında soruşturma başlatıldı. Sonuvar, 8 Şubat günü Mersin Emniyet Müdürlüğü'ne ifade verdi.

İzzet Belge

Cudi Dağı'ndaki ormanlık alanlarının "güvenlik" gerekçesiyle yakılmasını eleştiren DTP Şırnak İl Başkanı İzzet Belge ile Hatice Çoban hakkında TCK'nin 301. maddesinden dava açıldı.

Abdülhalik Kaya

Ağrı Diyadin'de oturan Abdulhalik Kaya, 24 Ekim 2006'da İran'da yayın yapan Sahar TV'ye telefonla katılarak, "Türklüğe hakaret ettiği" gerekçesiyle Diyadin Asliye Ceza Mahkemesi tarafından TCK'nin 301/2. ve 53. maddelerinden açılan davada Kaya'ya 5 ay hapis cezası verdi.

Zeki Yüksel, Adil Kotay

İnsan Hakları Derneği (İHD) Van eski Şube Başkanı Avukat Zeki Yüksel hakkında, katılmadığı bir etkinlikten dolayı dava açıldı. Van TUYAD-DER'in 16 Temmuz 2006'da cezaevlerindeki uygulamalara dikkat çekmek için düzenlediği açıklamaya katılmayan Zeki Yüksel hakkında TCK'nin 301/a maddesine göre cezalandırılmaları talebiyle Van Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan dava beraatle sonuçlandı.

Abdurrahman Dilipak

Abdurrahman Dilipak'ın 30 Aralık 2004'te *Anadolu'da Vakit* gazetesinde yayınlanan "Yargıya Güvenemeyeceksek!" başlıklı yazısında yargı kurumunun manevî şahsiyetine yönelik hakarete bulunduğu gerekçesiyle dava açıldı.

Abdurrahman Dilipak

23 Mart 2001 tarihli *Cuma* Dergisi'nde yayınlanan "28 Şubat'ın Neresindeyiz?" başlıklı yazısında eski TCK'nin 159. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan, ancak TCK'deki değişiklikten sonra Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderilen dava devam ediyor.

Ahmet Sami Belek, Taylan Bilgiç

Çetin Diyar'ın iki uzman çavuşun yapmış olduğu hareketleri eleştiren 20 Haziran 2002 tarihli köşe yazısı nedeniyle *Evrensel* gazetesinin sahibi Ahmet Sami Belek ve gazeteci Taylan Bilgiç hakkında eski TCK'nin 159. maddesinden açılan dava, TCK değiştiği için 301. maddeden devam ediyor.

Bahadır Kurbanoğlu

22 Nisan'da Özgür-Der'in Fatih Saraçhane Parkı'nda düzenlediği eylemde, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun Van Savcısı Ferhat Sarıkaya'yı ihraç kararı ile ilgili yaptığı konuşma nedeniyle Bahadır Kurbanoğlu'ya Fatih Asliye Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 301. maddesi uyarınca dava açıldı.

Fatih Taş, Lütfi Taylan Tosun ve Aysel Yıldırım

Yazar John Tirman'ın *Savaş Ganimetleri: Amerikan Silah Ticaretinin İnsani Bedeli* adlı kitabını Türkçe'ye kazandırdığı için Aram Yayınları sorumlusu Fatih Taş ve çevirmenler Lütfi Taylan Tosun ve Aysel Yıldırım aleyhine "askerî kuvvetleri alenen aşağılama" ve "Atatürk'e hakaret" iddialarıyla dava açıldı.

Fatih Taş, Lütfü Taylan Tosun, Ömer Faruk Kurhan ve Ender Abadoğlu

Aram Yayıncılık tarafından Mart 2006'da basılan Noam Chomsky'nin yazarı olduğu *Kitle Medyasının Ekonomi Politikası: Rızanın İmalatı* adlı kitap nedeniyle Ömer Faruk Kurhan, Lütfü Taylan Tosun, Fatih Taş ve çevirmen Dr. Ender Abadoğlu hakkında "Türkiye Cumhuriyeti'ni, güvenlik güçlerini alenen aşağıladığı" ve "halkın ve düşmanlığa teşvik ettiği" gerekçesiyle açılan dava devam ediyor.

Hasan Polat, Osman Nuri Ocaklı, Cihan Kahraman, Caner Uluç, Hüseyin Uzundağ, Baysal Demirhan, F. Ergün Arpaç, Muhammed Akyol, Doğan Akçiçek, Sükrü Duman, Gökhan Oruç, Sinan Gülüm, Coskun Akdeniz, Oğuz Aslan, Nihat Konak, Ramazan Aydın, Veli Özdemir, İsmail Yılmaz, Murat Karayel, Cihat Özdemir, S. Yılmaz Bulduroç, Onur Öztanrıverdi ve Ali Kemal Selenoğlu

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan 23 mahkûm hakkında, 2005 yılı Haziran ayında Tunceli'nin Ovacık ilçesi yakınlarındaki Mercan Vadisi'nde 17 Maoist Komünist Partisi (MKP)

militanının öldürülmesi nedeniyle Cumhurbaşkanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdikleri dilekçe nedeniyle TCK'nin 301. maddesi gereğince açılan dava Tekirdağ 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam ediyor.

13 Kişi

Muş'ta, TUHAD-FED'in 4 Eylül 2005'te düzenlediği "Gemlik yürüyüşü" sırasında Bilecik'in Bozüyük İlçesi'nde yaşanan olayları protesto etmek için Bozüyük'te bulunan bazı kurumlara faks gönderen 13 kişi hakkında TCK'nin 301. maddesinden dava açıldı.

Rıdvan Kızgın, Sami Tan, Birol Duru ve Serdar Altan

24 Eylül 2004'te gerçekleştirilen basın açıklamasında "devletin askerî güvenlik güçlerini tahkir ve tezyif ettikleri" iddiasıyla dönemin İHD Bingöl Şube Başkanı Rıdvan Kızgın ile Sami Tan, Birol Duru ve Serdar Altan hakkında açılan dava devam ediyor.

Tuncay Özkan, Adnan Bulut ve Cüneyt Arcayürek

Tuncay Özkan, Cüneyt Arcayürek ve Adnan Bulut'un, Kanal Türk'te yayınlanan "Politika Durağı" adlı programda "Türk askerini aşağıladığı" gerekçesiyle yapımçı Özkan, program müdürü Bulut ve konuk gazeteci Arcayürek hakkında TCK'nin 301. maddesi uyarınca 3 yıla kadar hapis talebiyle açılan dava devam ediyor.

Adil Kotay

Bursa'nın Gemlik İlçesi'nde düzenlenen yürüyüş sırasında yaşananları protesto için Van'da basın açıklaması yapan TUYAD-DER Başkanı Adil Kotay hakkında TCK'nin 301. maddesinden cezalandırılması istemiyle açılan dava 23 Ocak günü beraat kararıyla sonuçlandı.

Ahmet Sami Belek, Şahin Bayar

Günlük *Evrensel* gazetesinin 25 Kasım 2005 tarihli sayısının 6. sayfasında yayınlanan "Şemdinli'nin Üstü Kapatılması" başlıklı haberin "cumhuriyeti aşağıladığı" gerekçesi ile gazete aleyhine açılan dava beraatle sonuçlandı.

Gürsel Şenşafak

Emek Partisi Mersin İl Başkanı Gürsel Şenşafak hakkında, 5 Mayıs 2006'da Mersin Demokrasi Platformu'nun Terörle Mücadele Yasası'na ilişkin basın açıklaması nedeniyle açılan dava, 23 Ocak günü sonuçlandı. Mersin 1. Sulh Ceza

Mahkemesi, TCK'nin 301. maddesi uyarınca yargılanan Şenşafak hakkında beraat kararı verdi.

Mehmet Şah Ayaz, Murat Ayaz

Batman Express gazetesinin Yazışlıları müdürlüğü görevini de yürüten köşe yazarı Mehmet Şah Ayaz, devleti vergi politikalarını eleştirdiği gerekçesiyle gazete sahibi Murat Ayaz ile birlikte Batman 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 301. maddesinden yargılandıkları davadan mahkeme, sanıklar hakkında beraat kararı verdi.

Sakine Yalçın

Alınteri gazetesi Yazışlıları Müdürü Sakine Yalçın hakkında açılan üç dava, 26 Ocak günü sonuçlandı. Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Yalçın hakkında TCK'nin 301. maddesinden beraat kararı verirken, eski TCK'nin 159/1. maddesi uyarınca toplam 1.620 YTL para cezasına mahkûm edildi. Para cezaları ertelenmedi.

İsmail Yurtsever

22 Temmuz seçimlerinde İstanbul 3. Bölge bağımsız milletvekili adayı olan ESP'li İsmet Yurtsever, aynı bölgede DTP'nin bağımsız adayı gösterdiği Sebahat Tuncel'i desteklemek için adaylıktan çekilmişti.

ESP'li İsmet Yurtsever, 22 Temmuz seçimlerinde İstanbul 3. Bölge Bağımsız adaylıktan çekilerek, Sebahat Tuncel'i desteklediğini ve seçimlerde Tuncel için çalışacağını açıklamıştı. Yaptığı açıklamadan dolayı Yurtsever hakkında, Gebze 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 301. maddesinden dava açıldı.

Gebze 1. Sulh Ceza Mahkemesi, dava hakkında görevsizlik kararı vererek dosyayı Gebze Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderdi.

Kiyasettin Aslan

KESK'e bağlı Büro Emekçileri Sendikası (BES) Kilis İl Temsilcisi Kiyasettin Aslan hakkında, yerel *Kent* Gazetesinde yayınlanan "Mayın" başlıklı yazısı nedeniyle TCK'nin 301. maddesinden Kilis 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davaya 13 Şubat 2008'de devam edilecek.

TCK 302 "Devletin Birliği ve Ülke Bütünlüğünü Bozmak"

Yasin Yetişgen

Gaziantep'te yayınlanan haftalık *Çoban Ateşi* gazetesi Sahibi ve Yazışlıları Müdürü Yasin Yetişgen hakkında "devletin birliği ve ülke bütünlüğünü bozmak" iddiasıyla TCK'nin 302. maddesi uyarınca dava açıldı. Davanın, gazetenin 2 Ağustos'ta çıkan sayısında yayınlanan "Antep ve Çoban Ateşi" başlıklı yazıda geçen "Antep iki milyona yaklaşan nüfusuyla Kuzey Kürdistan'ın en büyük metropol şehridir... Ayrıca çok zengin kültürü olan Antep K. Kürdistan'ın İstanbul'u olarak görülüyor ve görülmelidir" ifadeleri nedeniyle açıldığı öğrenildi. Gazete söz konusu sayısının toplatılmasına karar verilmiş, Yetişgen de 13 Ağustos'ta tutuklandıktan bir süre sonra serbest bırakılmıştı. Dava, Adana Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

TCK 314 "Örgüte Bilerek ve İsteyerek Yardım Etmek"

Osman Baydemir

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in, 28-31 Mart tarihlerinde güvenlik güçlerinin ateş açması üzerine 15 kişinin yaşamını yitirmesiyle sonuçlanan olaylar sırasında yaptığı konuşmalar nedeniyle TCK'nin 314/2. maddesi uyarınca "örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek" suçlamasıyla yargılandığı davaya devam edildi. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya tutuksuz olarak yargılanan Baydemir katılmadı. Duruşmanın başlangıcında iddia makamı, Baydemir hakkındaki suçun mahiyeti ve vasfının "suçu ve suçlu-yu övme" maddesini düzenleyen TCK'nin 215. maddesi yönünde değişebileceğini belirtti. Savcılık bu nedenlerle Baydemir'e ek savunma hakkının verilmesini istedi. Ardından savunma yapan Avukat Muharrem Erbey de olayın başından itibaren Baydemir'in eylemcilerin evlerine gitmesi ve eylemin sona ermesi için çaba harcadığına dikkat çekti. Mahkeme heyeti, eksikliklerin giderilmesi amacıyla duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

Hüseyin Kalkan

Los Angeles Times gazetesinde yayınlanan röportajında yer alan "Kürtler giderek Kuzey Irak'a yaklaşacak ve ayrılıp onlarda birleşme

isteyecektir, Öcalan'ı Kürtlerin lideri olarak görüyorum" sözleri nedeniyle, hakkında TCK'nin 314/3. maddesi uyarınca "örgüte bilerek, isteyerek yardım etmek" suçundan 10 yıla kadar hapis istemiyle dava açılan Batman Belediye Başkanı Hüseyin Kalkan'ın yargılanmasına Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Mahkeme, avukatlara savunmalarını hazırlamaları için süre verip duruşmayı erteledi.

56 Belediye Başkanı

56 belediye başkanı hakkında Danimarka Başbakanı Anders Fogh Rasmussen'e Roj TV'nin kapatılmaması için mektup gönderdikleri gerekçesiyle açılan ve Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 11 Eylül'de devam edilen duruşmada, Danimarka Medya Sekreterliği'nden Roj TV'nin durumuyla ilgili İngilizce gönderilen yanıtın aslını yeniden talep etti.

Bunun için mahkeme, Danimarka'dan yanıt almak için adalet bakanlığına yeniden yazı yazılmasına karar vererek, gelecek duruşmayı 29 Ocak'a ertelendi.

54'ü DTP'li, ikisi de SHP'li olmak üzere 56 belediye başkanının "terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım etmek" ile suçlandığı davada esas hakkındaki mütalaasını sunan duruşma savcısı, 53 belediye başkanına 7,5 yıl ile 15 yıl arasında değişen hapis cezaları; üçü için de beraat istemişti.

Serdar Güneş, Serkan Kurt, Veysel Boğa, Burhan Kurtuluş ve Neslihan Yaklav

Ankara'da çeşitli tarihlerde yapılan basın açıklamalarına katıldıkları gerekçesiyle "örgüt üyesi olmak" ve "suçu ve suçluyu övmek" ile suçlanan DTP'lilerin Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmalarına devam edildi. Esas hakkındaki mütalaasını veren savcı Salim Demirci, DTP Ankara İl Başkanı Salih Karaaslan, Taylan Gürel, Deniz Demir, İsmet Araz, Eşref Özviren'in de aralarında bulunduğu 17 kişi hakkında "PKK üyesi olmak" ve "örgüt faaliyetleri çerçevesinde suçu ve suçluyu övmek" suçlamasıyla sanıklar hakkında 7,5 yıla kadar hapis cezası istedi. Savcı Demirci, sanıklardan Serdar Güneş, Serkan Kurt, Veysel Boğa, Burhan Kurtuluş ve Neslihan Yaklav hakkında da TCK'nin 314. maddesine göre 7,5 yıla kadar hapis cezası istedi.

Savcının esas hakkındaki mütalaasının ardından, sanık avukatları, tutuklu sanıkların tahliyesini isteyerek, esas hakkındaki savunmalarını yapmak için süre istedi. Mahkeme Başkanı Orhan Karadeniz, avukatların süre talebini kabul ederek, duruşmayı 24 Ocak 2008 tarihine erteledi.

İbrahim Tekdemir

İbrahim Tekdemir, Mezopotamya Kültür Merkezi'nde müzisyen olarak faaliyet gösterdiği, daha sonra 3 arkadaşıyla oluşturdukları Koma Roj Hılat grubu ile birlikte yurtdışında çeşitli etkinliklere katıldıkları, Tekdemir'in 2004 yılı Temmuz ayında PKK'nin kampında konser vererek "yasadışı örgüte yardım" suçunu işlediği iddia edilerek, Tekdemir'in 4,5 yıldan 7,5 yıla kadar hapisle cezalandırılmasını talep edildiği davanın duruşması ileri bir tarihe ertelendi.

Ayhan Karabulut

DTP Batman İl Başkanı Ayhan Karabulut hakkında 2006 yılı Mart ayında Diyarbakır'da HPG militanlarının cenaze töreninde çıkan olaylardan sonra düzenlenen basın açıklaması nedeniyle açılan davaya 30 Nisan günü devam edildi. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan savcı, Karabulut'un "yasadışı örgüt üyeliği" ve "kamu malına zarar vermek" gerekçeleriyle hapis cezasına mahkûm edilmesini istedi.

Hüseyin Aykol

2003'te Kandil Dağı'na giderek, PKK/Kongra-Gel yöneticileriyle röportaj yaptığı için "örgüt üyeliği" iddiasıyla hakkında dava açılan *Ülkede Özgür Gündem* gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Hüseyin Aykol beraat etti. 21 Haziran'da İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, gazetecinin Kandil Dağı'na röportaj amaçlı gittiğine karar verdi. İtirafçı Hakan Bazu'nun verdiği ifadelerden hareketle suçlanan ve 10 yıla kadar hapsi istenen gazeteci, 5237 sayılı TCK'nin 314/2 ve 53. maddeleri ve 3713 sayılı TMY'nin 5. maddesi uyarınca yargılandı.

Metin Tekçe

Hakkâri Belediye Başkanı Metin Tekçe hakkında, 16 Mart 2006 tarihinde TBMM Şemdinli Olaylarını İnceleme Komisyonu'na verdiği ifadede, "PKK terör örgütü değildir" dediği için

açılan dava, 19 Mart günü sonuçlandı. Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi Tekçe'ye, TCK'nin 314. maddesine göre "örgüte üye olmak"tan 6 yıl 3 ay; TCK'nin 220/8 Maddesine göre de "örgüt propagandası yapmak"tan 10 ay, toplam 7 yıl bir ay hapis cezası verdi.

TCK 318 "Halkı Askerlikten Soğutmak"

Şevket Murat Dünşen, İbrahim Kızırtıcı, Serpil Köksal

Vicdanî Retçi Halil Savda'ya destek verdikleri için "halkı askerlikten soğutmak" suçlamasıyla haklarında dava açılan insan hakları savunucuları beraat etti.

Sanık avukatları Senem Doğanoglu ve Suna Coşkun, esas hakkındaki savunmalarında, TCK'nin 318. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğunu belirterek, Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmasını talep etti. Davanın açılmış olmasını "talihsizlik" olarak değerlendiren avukatlar, müvekkillerinin beraatlarını istedi.

Hâkim Erdal Işık, avukatların Anayasa Mahkemesi'ne dava açılması yönündeki talebini reddederek, suç unsurları oluşmadığı için sanıkların beraatına karar verdi.

Birgül Özbarış

Gündem gazetesi Muhabiri Birgül Özbarış hakkında 2005 ve 2006 yılındaki "Ne Askerlik, Ne Savaş" başlıklı yazı dizisi, "Türkiye Rolünü Oynarsa" yazısı, "Savaş Karşıtı Buluşma" haberi, "Retçilerden AB'ye Mesaj Var" başlıklı söyleşisi, "Vicdanî Retçiler AB Müzakereleri Süresince Zorunlu Askerliğin Tartışılmasını İstedi" haberi, "Kardeşlerinize Silah Çekmeyin" ile "Vicdanî Retçi Savda: Askere Gitmeyin" başlıklı haberi gerekçe gösterilerek TCK'nin 318. maddesinden yedi dava açıldı. Özbarış toplam 21 yıl hapis istemiyle İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyor.

Halil Savda

Vicdanî retçi Halil Savda hakkında açılan davaya, 15 Ocak günü Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşma, kararın verilmesi için ertelendi.

Vicdanî retçi Halil Savda'nın Çorlu Askerî Cezaevi'nde "baskı ve zorla muayene etme girişimlerini" protesto için iki gün açlık grevi yaptığı bildirildi. Halil Savda'nın 16 Ocak günü

zorla hastaneye götürüldüğü bunun üzerine iki gün açlık grevi yaptığı öğrenildi.

İHD İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu üyesi, vicdanî retçi Halil Savda hakkında açılan davaya, 25 Ocak günü Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, Çorlu Askerî Hastanesi tarafından hazırlanan raporda "askerlik yapmaya elverişli olduğu" belirtilen Halil Savda tahliye edildi. Savda, tahliyenin ardından askerlik yapması için Tekirdağ Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'na teslim edildi.

25 Ocak günü, Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi tarafından tahliye edildikten sonra Tekirdağ Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'na gönderilen vicdanî retçi Halil Savda'ya işkence yapıldığı iddia edildi (Bkz. Kişi Güvenliği).

25 Ocak günü Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi tarafından tahliye edildikten sonra Tekirdağ Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'na gönderilen vicdanî retçi Halil Savda'nın "emre itaatsizlik" gerekçesiyle yeniden tutuklandığı öğrenildi.

Çorlu Askerî Cezaevi'nde bulunan vicdanî retçi Halil Savda'ya "askerî elbise giymediği, saç-sakal tıraşı yapmadığı" gerekçesiyle 26 Şubat itibarıyla beş gün hücre cezası verildi. Avukat Suna Coşkun yaptığı açıklamada, Savda hakkında açılan davanın dosyaların birleştirilmesi için 15 Mart gününe ertelendiğini bildirdi.

25 Ocak günü Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi tarafından tahliye edildikten sonra Tekirdağ Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'na gönderilen vicdanî retçi Halil Savda'nın "emre itaatsizlik" gerekçesiyle yeniden tutuklanarak Çorlu Askerî Cezaevi'ne gönderilmişti.

Çorlu Askerî Cezaevi'nde bulunan vicdanî retçi Halil Savda'ya "üniformalar giymeyi reddettiği" için 8 Mart günü hücre hapsi cezası verildiği bildirildi. Halil Savda'nın yargılanmasına 15 Mart günü Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi'nde devam edilecek.

İHD İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu üyesi, vicdanî retçi Halil Savda hakkında, "emre itaatsizlik" iddiasıyla açılan dava, 15 Mart günü Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi'nde sonuçlandı. Askerî mahkeme, Savda'yı "emre itaatsizlikte ısrar" ve "fırar" gerekçeleriyle bir yıl üç ay hapis cezasına mahkûm etti.

Bu arada Halil Savda'nın duruşması için Çorlu'ya giden "Vicdanî Red Platformu" üyeleri, polis tarafından bekletildikleri parkta sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Polisler, gruptakilere taş atan ve hakaret eden saldırganlara müdahale etmedi. Duruşmayı izleyip askerî mahkemeden çıkan bir başka grup da benzer biçimde saldırıya uğradı. Polis kontrolünde ilçeden çıkarılan "Vicdanî Red Platformu" üyelerinin araçları da taşlandı.

İHD İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu üyesi, vicdanî retçi Halil Savda hakkında, "emre itaatsizlik" iddiasıyla açılan davaya 29 Mart günü Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi'nde devam edildi. Avukat Suna Coşkun, duruşmada Türkiye'nin vicdanî retçilere ilişkin uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerinin incelemesini istedi. Askerî mahkeme bu istemi reddetti. Duruşma, 12 Nisan gününe ertelendi.

Vicdanî retçi Halil Savda hakkında, "emre itaatsizlikte ısrar ettiği" iddiasıyla açılan dava-

lardan biri, 12 Nisan günü Çorlu Askerî Mahkemesi'nde sonuçlandı. Askerî mahkeme, Halil Savda'yı Askerî Ceza Yasası'nın 88. maddesi uyarınca altı ay hapis cezasına mahkûm etti.

Askerî Yargıtay, İHD İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu üyesi, vicdanî retçi Halil Savda'ya verilen cezayı onadı. Dava, 15 Mart günü Çorlu 5. Kolordu Askerî Mahkemesi'nde sonuçlanmıştı. Askerî mahkeme, Savda'yı "emre itaatsizlikte ısrar" ve "fırar" gerekçeleriyle bir yıl üç ay hapis cezasına mahkûm etmişti.

Halil Savda'ya ayrıca askerî üniforma giymeyi reddettiği için 10 gün hücre cezası verildiği öğrenildi.

Vicdanî retçi Halil Savda, Askerî Yargıtay tarafından 15 aylık cezası onanmadığı için serbest bırakıldı. Avukat Coşkun, Savda'nın cezaevi süresinin hücre hapsiyle geçtiğini vurguladı, 15 Ekim'de Avrupa Konseyi'ne Türkiye'nin vereceği raporu beklediklerini anlattı.

Halil Savda, "Vicdanî Red", www.bianet.org, 13 Ocak 2007

Benim vicdanî red tavrım yalnızca savaşı, şiddeti red etmek değildir; hiçleşmenin, iradesiz kılınmanın ve nesnelleşmenin de reddidir. Ayrıca bir barış ve özgürlük savunusudur. Bu cesaret sahibi olmaktan ileri gelmiyordu. Korkmanın bilinci denebilir belki.

Vicdanî retçi Halil Savda, "hizmetten kısmen veya tamamen sıyrılmak kastı ile emre itaatsizlik" suçlamasından yargılandığı davanın 7 Aralık 2006'da görülen duruşmasında Çorlu Askerî Mahkemesi'nin kararı uyarınca tutuklandı.

Savda o gün duruşmaya katılırken tutuklanacağını biliyordu ve aksi yönde eleştirilere rağmen bunu yapmaktan geri durmadı. Aşağıda duruşma öncesinde yazdığı ve davranışının sebeplerini açıkladığı mektubu yayınlıyoruz. Savda halen Çorlu Cezaevi'nde...

2004 yılı Kasım ayında cezaevinden tahliye olur olmaz ellerim kelepçelenerek askere götürüldüğümde aldığım vicdanî red kararının zorluklarını biliyordum. Uzun ve zorlu bir süreç yaşayacağıma dair bir farkındalık vardı. Osman Murat Ülke'nin, Mehmet Bal'ın yaşadıkları zorlukları ve içine sürüklendikleri "sivil-medeni ölüm"ü çok sınırlı bir bilgiyle de olsa biliyordum.

Vicdanî red kararımın yol açacağı bütün zorlukları bilerek kararımı verdim.

Savaşın ve yıkımın merkezine oturmuş bir coğrafyada büyümüş olmam tavrımı barıştan ve şiddetsizlikten yana koymamı beraberinde getirdi. Bir iç savaşın kana buladığı bir coğrafyada büyümüşüm ve bu kanlı tarihten bende nasibimi almışım. Bundan sıyrılmaya çabası anlamlı olabilirdi.

Nitekim öyle yapmıştım. Militer yapı ve zihniyetlerinin reddi önem taşıyordu. Vicdanî red eylemim yalnızca militarizmin teşhirine yol açtığı için değil; militarizme dair kamusal bir tartışmayı da beraberinde getirmesi bakımından büyük öneme haizdir. Türkiye'deki militarist yapının zayıflatılması ve gittikçe aşılması böylesi bir duruşla mümkündür.

Ayrıca benim vicdanî red tavrım yalnızca savaşı, şiddeti red etmek değildir; hiçleşmenin, iradesiz kılınmanın ve nesnelleşmenin de reddidir. Aynı şekilde bir barış ve özgürlük savunusudur. Bireyin vicdansal gerekliliğinin bir ifadesi olarak vicdanî red, Türkiye'de yaşanan uzun çatışma ortamının kalıcı barışa evrilmesine dönük çabalara katkı yapması açısından da gerekliydi.

"Kürt Sorunu"nda şiddetin çözümleyicilikten uzak oluşu çok bariz iken TSK'de görev almamın mantığı, vicdansal ve ahlaki bir açıklaması olmayacaktı.

Bu tavrım yüksek cesaretimden ileri gelmiyor; ürküntülerin kıyılarında geçirdiğim yılların beni korkak yaptığını belirtmem kendime haksızlık olmayacaktır. Evet kavgayı, kanı, silahı kullanmayı, dövmeyi, yüksek sesin tahakkümünü, otoritenin verdiği saygınlığı sevmiyorum.

Ben, dövülmekten, otoriteden, silahtan, acıdan ve zapturapt altına alınmaktan korkuyorum. O yüksek cesaret nutukları oldum olası bana hep anlamsız gelmişti. Yine de vicdanî sorumluluk bildiği gibi yaşamamın bilincini yaratmıştı. Bütün

zorluklara rağmen akıl ve vicdanın optimalinde özgürlükçü duruş olanaklı oluyordu. Bu cesaret sahibi olmaktan ileri gelmiyordu. Korkmanın bilinci denebilir belki.

Ellerim kelepçeli olarak Tekirdağ/Beşiktepe kışlasına götürüldüğümde askerlik yapmayı dolayısıyla askeri üniformayı giymeyi, askeri emir komutaya uymayı reddedtim. Bunun üzerine hakkımda tutanak tutuldu. Bir sivil olmama rağmen askeri kurallar bana dayatılıyordu ve askeri kanunlar bana uygulanıyordu. Bunu reddedtim. Asker olmadığımı askeri kurallara uymamın mümkün olmadığını belirttim.

Günlerce Tekirdağ Askeri Disiplin Cezaevinde tecrit odası denilen kirli soğuk ve tabutluğu andıran bir hücrede tutuldum. Oradan emre itaatsizlikte ısrar suçlaması ile sevk edildiğim Çorlu Askeri Savcılığınca tutuklandım. Çorlu Askeri Cezaevine konuldum. Hücrede ve askeri cezaevinde geçirdiğim süre yaklaşık 40 gündür. 28 Aralık 2004 tarihinde Çorlu Askeri Mahkemesine çıkartıldım.

Askeri Mahkemede yaptığım yazılı savunma ile vicdanî Red tavrımı savundum ve askerlik yapmayacağımı tekrarladım. İlk duruşmada tahliye edildim. Çorlu askerlik şubesi askere gitmeyeceğimi bilerek askeri birliğe gitmem için bana 1 gün izin vererek serbest bıraktı. Türk devletinin vicdanî Retçileri hapse atması, zorla askerlik yaptırması Uluslararası Sözleşmeleri hiçe saymaktır.

Serbest bırakılmamın altında yatan ilk neden, bu nedenle Uluslararası kamuoyundan gelen tepkileri törpülemektir. İkinci neden ise Türkiye iç kamuoyunda vicdanî reddin tartışılmasının önüne geçmektir. Çünkü vicdanî retçiler içeri alındığında zorunlu askerlik uygulaması ve militer yapı sorgulanmaya ve tartışılmaya başlanıyor.

Bu ise militarist yapıyı zayıflatmaktadır. Çünkü ordunun tartışılmaya başlanması egemen otoriter yapıların aşılmasını beraberinde getirmektedir. Bu tür tartışmalardan kaçınmak amacı ile vicdanî retçiler uzun süreler hapiste tutulamamaktadır. Bırakılmamın altında yatan da bu gerçekliktir.

Yapılan ikinci duruşmada Askeri Ceza Kanunu'nun 87. Maddesi ile düzenlenen emre itaatsizlikte ısrar suçlaması ile 3 ay 15 gün ağır hapis cezasına çarptırıldım. İkinci duruşmaya tutuklanacağım için gitmedim; Askeri Birliğe gidip teslim olmadığım için firari olarak aranmam çıkartılmıştı.

Avukatım Suna Coşkun katılmıştı. Avukatım mahkemenin verdiği kararın adil olmadığını, uluslar arası sözleşmelere aykırı olduğunu, sivil olmam nedeni ile askeri mahkemede yargılanmamın hukuki olmadığını belirten dilekçesi ile kararın lehime bozulması için Askeri Yargıtay'a itiraz etti. Davayı 13.06.2006 tarihinde görüşen Askeri Yargıtay 3. Dairesi Çorlu Askeri Ceza Mahkemesinin 05.12.2005 tarihli kararını aleyhime oy birliği ile bozdu.

3. Dairenin bozma gerekçeleri şunlardır:

* Daha önceki yargılanmalarına -iki defa siyasi nedenlerle yargılanmışım ve toplam on yıl cezaevinde yatmışım- ilişkin hüküm ve infaz evraklarının dosyaya ithal etmemesi ve vicdanî red tavrımın gerçekleştiği tarihte psikolojik muayenemin yapılmaması olmasının ilk bozma gerekçesi olarak sunmaktadır. Öyle sanıyorum Askeri Yargıtay işi psikolojik unsurlara bağlayarak çürük raporu verme noktasına getirmek istiyor. Bunu kabul etmem tamamen akıl dışı bir uygulamaya beni ortak kılacaktır. Adeta 'askerlik yapmayan, yapmak istemeyenler hastadır' denilmek isteniyor. Bir hastalık durumundan bahsedilecekse eğer ölmek ve öldürmek üzerine inşa edilen askeri kişilik olmalı. Onu red etme tavrı değildir.

* Hizmetten tamamen sıyrılmak maksadı ile emre itaatsizlikte ısrar ettiğime dair suçun manevi unsurunun oluştuğuna müteakıl Askeri Ceza kanununun 88. Maddesinden yargılanmam gerektiği belirtilmektedir. Bu daha ağır bir ceza alacağım anlamına gelmektedir.

Tekirdağ/Çorlu Askeri mahkemesinde yeniden yargılanacağım. Duruşma 7 Aralık 2006 sabah saat dokuzda yapılacak.

Terörle Mücadele Yasası 7/2 "Yasadışı Örgüt Propagandası Yapmak"

Cem Şahin

Özgür Halk ve Genç Bakış Dergilerinin Yazı İşleri Müdürü Cem Şahin, dergilerin 2006 Aralık sayılarında "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" gerekçesiyle, çağrıldığı İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 19 Ocak'ta tutuklandı.

Salih Yıldız

Hakkâri Yüksekova Belediye Başkanı Salih Yıldız hakkında 9 Eylül 2006'ta *Ülkede Özgür Gündem* gazetesine yaptığı "şimdi 3,5 milyon oy var. Bu oyların tamamı noter tasdiklidir. Hepsinin altında diyor ki 'sayın Öcalan siyasal irademdir' bunlar inkar edilemez" açıklaması

nedeniyle dava açıldı. Van Savcısı Metin Dikeç, Yıldız'ın "örgüt propagandası" yaptığını belirterek, cezalandırılmasını istedi.

Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Yıldız, ilk duruşmada ifadelerin kendisine ait olduğunu belirtti. Yıldız'ın son duruşması 2 Mart'ta görüldü. Mahkeme heyeti, konuşmanın bir bütün olarak değerlendirildiğinde ifade özgürlüğü çerçevesinde yapıldığı kararına vardı. AİHM ve Yargıtay 9. Dairesi'nin ilgili içtihatlarını da delil gösteren mahkeme heyeti, Salih Yıldız hakkında beraat kararı verdi.

Aydın Budak

Şırnak Cizre'nin Belediye Başkanı Aydın Budak, 1 Nisan'da tutuklandı. DTP'li Cizre Belediye Başkanı Aydın Budak, Cizre'deki Newroz

kutlamasında yaptığı konuşma gerekçe gösterilerek tutuklandı. Budak, Cizre Asliye Ceza Mahkemesi'nde, "yasadışı örgüt propagandası yapmak" ve "halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek" suçlamalarından TMY 7/2 ve TCK 216 uyarınca cezaevine gönderildi.

Osman Baydemir, Ahmet Ertak

İçişleri Bakanlığı, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir hakkında Roj TV, Şırnak Belediye Başkanı Ahmet Ertak hakkında ise Frans24'te "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle inceleme başlattı.

İçişleri Bakanlığı konuyla ilgili olarak 2 Mülkiye Başmüfettişi görevlendirdi. Müfettişlerin, Baydemir'in PKK için "silahlı Kürt muhalefeti" nitelenmesi ve Ertak'ın "PKK Kürt halkını destekliyor. Biz de PKK'yi destekliyoruz. PKK'yi desteklemek lazım" beyanı nedeniyle inceleme yapacakları kaydedildi.

Çağrı Karadağ, Kemal Bozkurt

"Kürtler Kardeşimdir, E Tipindeki Evlatların", "1 Eylül Dünya Barış Günü", "Mücadele Zamanı: YÖK'e Hayır!" başlıklı yazıları nedeniyle 3713 sayılı TMY'ye muhalefetten haklarında dava açılan *Tek Yol Devrim! Hareket* Dergisi İmtiyaz Sahibi Çağrı Karadağ ile Yazı İşleri Müdürü Kemal Bozkurt, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada mahkeme heyetinin yazıları "düşünce ve ifade özgürlüğü" kapsamında değerlendirmesiyle beraat ettiler.

Aysel Tuğluk

DTP Diyarbakır milletvekili Aysel Tuğluk ve DTP Siirt eski İl Başkanı Murat Avcı hakkında Dünya Barış Günü'nde Batman'da yaptıkları açıklama nedeniyle yargılanmalarına devam edildi.

Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde "yasadışı örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla 11 Eylül'de devam eden yargılamada, Tuğluk'la ilgili İl Seçim Kurulu'ndan milletvekilliğinin tescili için resmî yazı istenmesine karar verildi.

Ferhat Tunç

22 Temmuz 2006'da Alanya'da katıldığı bir konserde kullandığı "ölen askerler bu ülkenin evladı sayılıyorsa, ölen gerillalar da bu ülkenin

evladıdır. Ölen askerler için yüreğim yanıyor, ölen gerillalar için yüreğim kanıyor" sözleri nedeniyle "yasadışı örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Ferhat Tunç, üzerine atılan fiilin yasalarda suç olarak tanımlanmamış olmasından dolayı beraat etti.

Osman Baydemir

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, Osman Baydemir'in 2006 yılı Aralık ayında Londra'daki bir toplantıda Abdullah Öcalan'ın çiçeklerle süslendirilmiş posteri altında yaptığı açıklama nedeniyle başlattığı soruşturmayı sonuçlandırdı.

Baydemir hakkında hazırlanan iddianamede, sanığın TMY'nin, "yasadışı örgüt propagandasını yapmak" suçunu kapsayan 7/2. maddesi uyarınca 5 yıl hapis istemiyle yargılanması istendi.

Aysel Tuğluk

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, Aysel Tuğluk'un Diyarbakır'da 18 Temmuz'da yaptığı konuşma nedeniyle soruşturma başlattı. Başsavcılık, Tuğluk'un yargılanabilmesi için dokunulmazlığının kaldırılması talebiyle fezleke hazırlayıp Adalet Bakanlığı'na gönderdi. Tuğluk'un TMY'nin 7/2. maddesi gereğince beş yıla kadar hapisle cezalandırılması istendi.

Lütfü Ürper

Gündem Gazetesi Sahibi Lütfü Ürper'e, gazete de 25 Ağustos'ta yayınlanan "Gerginlik İlkeli Siyaset ile Düşürülür" başlıklı yazıdan dolayı İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla 1 yıl hapis cezası verildi.

Leyla Zana

DEP eski milletvekili Leyla Zana'nın 2007 Newroz kutlamasında yaptığı konuşma nedeniyle yargılanmasına devam edildi. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya tutuksuz olarak yargılanan Zana ile avukatları Servet Özen ve Cabbar Leygara katıldı. Mahkeme heyeti, Zana'nın konuşmasının 3 kişiden oluşan bilirkişi komisyonuna tevdi edilmesine karar vererek, duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

Leyla Zana, 21 Mart 2007 tarihinde düzenlenen Newroz kutlamalarında yaptığı konuşmada,

“Kürtlerin 3 Lideri var, biri Başkan Apo, diğeri Mam Celal, diğeri de Kak Barzani’dir” demişti. Zana hakkında konuşması nedeniyle TMY’nin 7/2 maddesi uyarınca “yasadışı örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla 1 yıldan 5 yıla kadar hapis istemiyle dava açılmıştı.

Sebati Karakurt

İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi, Kandil Dağı’nda Kongra-Gel militanlarıyla röportaj yaptığı için “örgüt açıklamalarını yayınlamak” iddiasıyla cezalandırdığı *Hürriyet* gazetesi Muhabiri Sebati Karakurt’ın cezasını artırdı.

Üç gazetecinin ön ödemeli para cezasını ödemediklerini tutanağa geçiren mahkeme başkanı Zafer Başkurt, TMY’nin 7/2. maddesi uyarınca Karakurt’u bin gün adli para cezası karşılığında 20.000 YTL ön ödeme tebligatı çıkarılmasına, cezanın 10 gün içinde ödenmemesi halinde cezalandırılmasına karar verilecek yönünde uyarılmasına hükmetti.

Üç yıldır süren davanın sanıkları 13 Kasım’daki duruşmaya katılmazlarken, gazetecileri avukatları Nurcan Çalışkan temsil etti. Savcı Kırbaş’ın esas hakkında mütalaasını sunması için süre tanıyan mahkeme, yargılamaya 26 Şubat 2008 tarihinde devam edecek.

10 Ekim 2004’te çıkan “Kandil’de kadın bilinci Kürtçülüğü aştı” röportajından Karakurt ve sorumlu müdür Hasan Kılıç, 9 Ağustos’ta görülen duruşmada, “yasadışı örgüt açıklamalarını yayınlamak” iddiasıyla suçlu bulunmuştu.

Mahkeme, “yasadışı örgüt açıklamalarını yayınlamak” ve “yasadışı örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla yargılanan sorumlu müdürler Hasan Kılıç, iki bin gün adli para cezası karşılığı 40.000 YTL, diğer sorumlu müdür Necdet Tatlıcan da 20.000 YTL ön ödemeli para cezasına çarptırılmıştı.

Nayif Aslan

Şanlıurfa Viranşehir Belediye Başkanı Nayif Aslan, 19 Mart’ta Newroz kutlaması nedeniyle Roj TV’de yaptığı açıklamada “yasadışı örgüt propagandası” yaptığı gerekçesiyle Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde açılan dava sonuçlandı. Aslan’a TMY’nin 7/2. maddesi gereğince 1 yıl hapis cezası verildi. Suçun işleniş biçimi dikkate alınarak verilen hapis cezası, 10 ay düşürüldü.

Nayif Aslan yaptığı açıklamada, şunları belirtmişti: “Ateşkes ilanından bu yana çift taraflı ateşkesin olması için mücadelemizi veriyoruz. Sayın Öcalan’ın zehirlenme iddiaları karşısında yine demokratik mücadelemizi veriyoruz. Halkımızın demokratik mücadelelerini vermeleri için, ya gerçek demokrasi ya da hiç şiarıyla Newroz alanlarında demokratik tepkilerini dile getirmelerini, herkesin kendi renkleri ile Newroz alanlarında barışı haykırmalarını bekliyoruz”.

Bergüzar Oruç

Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı Tuncer Çetin, Roj TV haber bültenine katılan Bergüzar Oruç’un, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla 5 yıla kadar hapis istemiyle cezalandırılmasını istedi.

22 Temmuz seçimleri öncesi Mardin’de yapılan çalışmaları haberleştiren Bergüzar Oruç, 7 Temmuz’da Roj TV haber bültenine katılarak gün içindeki gelişmeleri Kürtçe aktardı. Oruç’un haber bültenine katılmasının ardından hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla dava açıldı. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davanın ikinci duruşmasında savcı Tuncer Çetin, esasa ilişkin mütalaasını sundu. Çetin, mütalaasında saat 23.00’de yayınlanan haber bültenine katılan Oruç’un o gün meydana gelen olayları aktardığını belirtti. Mütalaada, Oruç’un haber içerikli olmayan kişisel yorumlarını aktardığı ileri sürülerek, “kişisel yorumlarında Abdullah Öcalan hakkında Kürt Halk Önderi Öcalan şeklinde yasadışı terör örgütünün propagandasını içerir mahiyette konuşma yaptığı anlaşılmıştır” dedi. Savcı Çetin bu gerekçelerle, Oruç’un Terörle Mücadele Kanunu’nun 7/2. maddesi uyarınca 5 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmasını istedi. Mahkeme heyeti söz konusu haber bülteninde geçen konuşmaların bilirkişi tarafından çözümlenmesine karar vererek, duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

Aysel Tuğluk

Diyarbakır’da 2006 yılında 1 Eylül Dünya Barış günü nedeniyle yapmış oldukları konuşmada, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” gerekçesiyle haklarında dava açılan DTP milletvekili Aysel Tuğluk ve DTP İl Başkanı Hilmi Aydoğdu hakkında 5 yıl hapis cezası istendi.

Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesindeki duruşmaya tutuksuz yargılanan Aysel Tuğluk ile Hilmi Aydoğdu katılmazken, mahkeme heyeti Tuğluk'un milletvekili olduğuna dair il seçim kurulundan istenen yazının mahkemeye iletilmediğini belirtti.

Duruşmada söz alan avukat Fethi Gümüş, Aysel Tuğluk'un milletvekili olduğunu ve yasa gereğince yargılamasının yapılamayacağını, yargılamanın durdurulmasını istedi.

Tuğluk ve Aydoğdu'nun cezalandırılması için mütalaa hazırlayan savcı Ergun Tokgöz ise milletvekili Tuğluk'un terör örgütünün propagandasını yaptığı gerekçesiyle yargılandığını belirterek, Anayasanın 83/2. ve 14. maddelerine göre, yasama dokunulmazlığının sınırlandırıldığını ve yargılamanın sürmesini istedi. Mahkeme heyeti son savunmaların hazırlanması için duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

Abdullah Keskin

İngiliz gazeteci Sheri Laizer'in Avesta Yayınları tarafından yayınlanan *Şehitler, Hainler ve Yurtseverler-Körfez Savaşından Günümüze Kürdistan* adlı kitabına İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, "yasadışı örgüt propagandası yapmak" gerekçesiyle soruşturma açtı. Eser sahibi yurtdışında olduğu için söz konusu suçlamadan yayıncı Abdullah Keskin sorumlu tutuldu.

Saadet Becerikli, Halis Yakut

İHD Batman Şube Başkanı Saadet Becerikli ve Genel-İş Batman Şube Başkanı Halis Yakut hakkında 1 Mayıs 2006'da düzenlenen basın açıklaması gerekçe gösterilerek açılan dava, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Becerikli ve Yakut'un avukatları Sezgin Tanrıku ile Ömer Halefoğlu'nun hazır bulunduğu duruşmada, iddia makamı mütalaa-sını tekrar ederek, Becerikli ve Yakut'un Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2. maddesi uyarınca 5 yıla kadar hapisle cezalandırılmasını istedi.

Duruşmada yazılı olarak savunmalarını sunan sanık avukatları, açıklamanın şiddet içerikli olmadığını altını çizerek, beraatlerine karar verilmesini istedi. Kısa bir ara veren mahkeme heyeti, Becerikli ve Yakut'u 1 Mayıs 2006 tarihli basın açıklamasını gerekçe göstererek, 1 yıl hapis cezasına çarptırdı. Cezayı sanıkların duruşmalardaki iyi hal ve tutumlarından dolayı

10 aya indiren mahkeme, cezanın paraya çevrilmesine ve ertelenmesine de yer olmadığına karar verdi.

9 Kişi

Ankara'da 25 Mart'ta düzenlenen Newroz kutlamaları sırasında yapılan konuşmalar nedeniyle aralarında Orhan Miroğlu'nun da bulunduğu 9 kişi hakkında, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla dava açıldı.

Kutlamalar sırasında "PKK ve Abdullah Öcalan lehine sloganlar atıldığı ve dövizler taşıdığı" ifade edilen iddianamede, Orhan Miroğlu'nun yaptığı konuşmada "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" belirtildi.

Mehdi Tanrıku

Yurtdışında yaşayan Ergun Sönmez'in *Kapitalizmin Emperyalist Sürecinde Kürt Özgürlük Hareketi ve PKK'nin Rolü* adlı kitabı nedeniyle Tevn Yayınevi'nin sahibi Mehdi Tanrıku hakkında TMY'nin 7/2. ve 6/2. maddeleri uyarınca açılan dava, 11 Temmuz günü devam edildi. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma, 8 Ocak'a ertelendi.

Zehra Çakan

Ağrı'nın Doğubeyazıt İlçesi'nde 2005 yılında yaptığı konuşmada, "Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın yaşam koşulları iyileştirilsin" diyen DTP eski Kadın Kolları Başkanı Zehra Çakan hakkında açılan dava, 12 Temmuz günü Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme Çakan'ı "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesi ile Terörle Mücadele Yasası'nın 7/2 maddesi uyarınca 10 ay hapis cezasına mahkûm etti.

Murat Öztürk

DTP Ağrı İl Başkanı Murat Öztürk hakkında Ağrı'da düzenlenen Newroz kutlamalarında yaptığı konuşma nedeniyle açılan dava, Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, Öztürk'ü Terörle Mücadele Yasası'nın 7/2 maddesi (yasadışı örgüt propagandası) uyarınca bir yıl hapis cezasına mahkûm etti. Öztürk, cezaevinde kaldığı süre göz önüne alınarak serbest bırakıldı.

DTP'nin 21 Mart günü Ağrı kent merkezindeki düzenlediği Newroz kutlamalarında konuşma yapan Öztürk, "Dünya'nın dört bir yanında milyonlarca Kürt, dirilişin coşkusuyla çarpını-

yor. Yeniden kendi tarihini yazmanın gururunu yaşıyor. AKP iktidarı, ülke barışını adeta Cumhurbaşkanı seçimine kurban etmenin derdinde, Sayın Öcalan gerekçesiyle, bunları bahane ederek bu saldırıları bir kez daha kınıyoruz. Bu realiteyi görmek için ocaklarımıza ateş topunun düşmesi mi gerekiyor. Herkesi bu konuda sağduyuya davet ediyoruz. İmralı kapılarının zaman kaybedilmeden bağımsız heyetlere açılması gerekmektedir” demişti.

Özgür Ulaş Kaplan, Hüseyin Tunç

Tunceli Baro Başkanı Özgür Ulaş Kaplan ve Emeğin Partisi (EMEP) Tunceli İl Başkanı Hüseyin Tunç hakkında “yasadışı örgüt propagandası” yaptıkları iddiasıyla açılan dava, 16 Ağustos günü beraatle sonuçlandı.

İddianamede, 2006 sonunda Tunceli Belediyesi Konferans Salonu’nda çeşitli siyasî parti temsilcileri ve belediye yetkilileriyle bir basın açıklaması yaptıktan sonra kendisiyle telefonla bağlantı kuran Roj TV’ye operasyonların durdurulması yönündeki dileklerini ileten Kaplan ve Tunç’un TMY’nin 7/2. maddesi uyarınca 7,5 yıl hapis cezasına mahkûm edilmesi isteniyordu.

Mehmet Günden, Abdulbari Tiryaki

Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi Ramazan ayı arifesinde şiir yazarak PKK’ye ateşkes çağrısında bulunan emekli din adamları Mehmet Günden ve Abdulbari Tiryaki’ye 10’ar ay hapis cezası verdi.

Suhbet Altan, Nizam Arzık ve Abdulaziz Baskak

“Abdullah Öcalan Kürdistan’da siyasal iradedir” referandumu çerçevesinde Batman’da imza toplayan Suhbet Altan, Nizam Arzık ve Abdulaziz Baskak’a birer yıl sekizer ay hapis cezası verildi. Duruşmada savcı delillerin kanuna aykırı bir şekilde elde edildiği gerekçesiyle beraat istemine rağmen, mahkeme heyeti ceza verdi.

“Abdullah Öcalan Kürdistan’da siyasal iradedir” referandum çalışması çerçevesinde Batman’ın Kozluk İlçesi’nde imza toplayan Suhbet Altan, Nizam Arzık ve Abdulaziz Baskak’ın yargılanmalarına Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Tutuksuz yargılanan sanıklar, duruşmaya katılmazken, sanıkların avukatı duruşmada hazır bulundu. Savcılık, sanıkların imza föyleri ile birlikte yakalan-

dıklarını hatırlattıktan sonra, sanıkların yakalandığı araçta yapılan aramanın usule aykırı yapıldığını ve delillerin kanuna aykırı şekilde elde edildiğini vurgulayarak, sanıkların beraatlerini talep etti.

Ancak savcının beraat istemine rağmen, Mahkeme heyeti sanıklar Altan, Arzık ve Baskak’ı Terörle Mücadele Yasası’nın 7/2. maddesi uyarınca “şiddet içerikli örgüt propagandası” yapmaktan bir yıl sekizer ay hapis cezasına çarptırdı.

10 Şubat 2006 tarihinde Batman’ın Kozluk İlçesi Oyuktaş Köyü girişinde jandarma tarafından araçları durdurulan Altan, Arzık ve Baskak’ın araçlarında ve üzerlerinde yapılan aramada, “Abdullah Öcalan Kürdistan’da siyasal iradedir” referandum çalışmalarının imza metinleri bulunmuştu. Gözaltına alınan sanıklar hakkında, TCK’nin 220/8. maddesi uyarınca “örgütün ve örgütün amacının propagandasını yapmak” suçlamasıyla dava açılmıştı.

Gökhan Alkaya

Yaptığı bir basın açıklamasında HPG’lilerden “gerilla” diye bahseden DTP Mardin İl Gençlik Meclisi Üyesi Gökhan Alkaya tutuklandı.

DTP İl Gençlik Meclisi Üyesi Gökhan Alkaya, 1 Nisan’da, geçen yıl Kızıltepe’de meydana gelen olaylarda yaşamını yitiren Ahmet Araç ile Mehmet Sıddık Önder anısına düzenlenen etkinlikte yaptığı açıklamada “gerilla” kelimesini kullandığı için hakkında soruşturma açıldı. İfadesi olduğu gerekçesiyle sabah saatlerinde Kızıltepe Cumhuriyet Savcılığı’na çağrılan Alkaya, tutuklama talebiyle Sulh Ceza Mahkemesi’ne sevk edildi. Hâkim, HPG’lilerden “gerilla” diye bahseden Alkaya’nın “örgüt propagandası yapmak” suçundan tutuklanmasına karar verdi. Alkaya, Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderildi.

Gökhan Biçer, Hasan İhsan Elyakut, Hasan Deniz, Yeter Aykal, Özlem Teke, Murat Kolca ve Meyase Akın

Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi, bir eylemle ilgili hazırladığı gerekçeli kararda, basın açıklaması gibi demokratik eylemlerin PKK tarafından organize edildiğini ileri sürdü. Mahkeme Koşuyolu Parkı’nda düzenlenen basın açıklamasına katılmayı, megafon tutmayı, slogan atmayı ve hatta düdük çalmayı PKK propagandası kategorisine koyarken, “PKK ülke genelinde düzenlenen bir kısım toplantıla-

rı yapılan bazı gösterileri, etkinlikleri, atılan sloganları, yapılan konuşmaları PKK terör örgütünün propagandasına dönüştürmektedir. Bu faaliyetler örgütün propagandası amacıyla düzenlenmektedir" ifadesini kullanması, yargının ifade özgürlüğüne bakışını ortaya koydu.

Mahkeme tarafından Koşuyolu Parkı'nda HPG'li Abbas Emami'nin sağ yakalandıktan sonra infaz edilmesi ve HPG'lilerin cenazelerinin ailelerine verilmemesini protesto etmek için basın açıklaması yaptıkları için hapis cezasına çarptırılan gençlerin gerekçeli kararında çarpıcı düşüncelere yer verdi.

Düdük çaldıkları, beyaz kefen giydikleri ve çeşitli döviz taşıdıkları için TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca "yasadışı örgüt propagandası yapmak"tan ceza alan 7 genç hakkındaki gerekçeli kararda, 1 Ağustos 2006 tarihinde gerçekleştirilen eylem aktarıldı.

Demokratik kitle örgütleri tarafından yapılan basın açıklamaları ve demokratik eylemlerin hedef gösterildiği gerekçeli kararda, bu tür organizelerin PKK'nin çağrıları üzerinden gerçekleştiği ve asıl amacın örgüt propagandası olduğu öne sürüldü.

Kararda bütün basın açıklamalarında ve protesto eylemlerinde atılan sloganların aynı olduğu belirtilerek, "bu çevreler tarafından düzenlenen faaliyetler sırasında, atılan sloganlarda 'Biji Apo', 'Şehit namirin' benzeri sloganların çokça atıldığı anlaşılmaktadır. Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2. maddesinde terör örgütünün propagandasının yapılması yaptırım altına alınmıştır. Propaganda: 'Herhangi bir düşünceyi yaymak amacıyla sözlü ya da yazılı yapılan etki' olarak tanımlanabilir. PKK, Yargıtay içtihatlarına göre silahlı bir terör örgütüdür. PKK belirtildiği üzere ülke genelinde düzenlenen bir kısım toplantıları yapılan bazı gösterileri, etkinlikleri, atılan sloganlar, yapılan konuşmalarda PKK terör örgütünün propagandasına dönüştürmektedir. Bu faaliyetler örgütün propagandası amacıyla düzenlenmektedir".

Mahkeme Koşuyolu Parkı'nda gerçekleştirilen basın açıklamasında kullanılan ifadelerin, yine eylem sırasında taşınan "İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek" ve "Vahşeti Unutmadık", "Vahşete Sessiz Kalmak Onaylamaktır" yazılı dövizlerin PKK propagandası yapmak anlamına geldiğini savundu.

Mahkeme gerekçeli kararda gençlerin döviz-megafon taşınması, basın açıklamasına katılması ve açıklama sırasında düdük çalmasının da suç olduğu öne sürülerek, yapılan eylemlerin örgüt propagandası anlamına geldiği iddia edildi. Mahkeme bu gerekçelerle sanıkların TMK 7/2. maddesi uyarınca 10'ar hapis cezasına verilmesine karar verdi.

Diyarbakır Demokratik Gençlik bileşenleri, HPG'li Abbas Emami'nin Batman'da sağ yakalandıktan sonra infaz edilmesi, HPG'lilerin cenazelerinin ailelerine verilmemesini ve bölgede yaşanan savaşları protesto etmek amacıyla 1 Ağustos 2006 tarihinde Koşuyolu Parkı'nda basın açıklaması düzenlemişlerdi. Açıklama esnasında "Ne Tmk, Ne Ohal Toplumsal Barış", "Birileri Bu Vahşete Dur Desin", "Çete Ağar, Tüccar Tayyip, Elmacı Baykal Bu Halk Sizi De Yakar", "Burası Kosova Değil, Çeçenistan Değil, Dersim", "Sayın Paşam Bugüne Kadar Kaç Kulak Kestiniz?" yazılı dövizler taşıyan gençler, ayrıca kefen giyip düdük çalarak uygulamaları protesto etmişlerdi. Açıklamanın ardından polis eyleme müdahale ederek gençleri gözaltına almış, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı da Terör Mücadele Yasası'na muhalefetten dava açmıştı.

Yapılan yargılama sonucunda sanıklardan Gökhan Biçer, Hasan İhsan Elyakut, Hasan Deniz, Yeter Aykal, Özlem Teke, Murat Kolca ve Meyase Akın, TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca "yasadışı örgüt propagandası yapmak" suçundan 10 ay hapis cezasına çarptırılmıştı.

Mehmet Nesih

Mehmet Nesih ile oğlu Recep Adak'ın, tarlalarına traktörle daire içinde yıldız çizerek "PKK'nin propagandasını yaptıkları" iddiasıyla yargılandıkları davadan beraat ettiler.

Diyarbakır merkeze bağlı Erimli Köyü yakınlarındaki Deveboynu Ziyaret Mevkii'ndeki tarlasını traktörle sürdükten sonra aynı yerdeki araziye daire içinde yıldız çizip "Amed" yazarak "örgüt propagandası" yaptıkları iddiasıyla Mehmet Nesih Adak ile oğlu Recep Adak'ın yargılanmasına Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Recep Adak, halen asker olduğunu belirterek, "arazideki bayrağı simgeleyen işaretleri ben yapmadım. Bize ait traktörün arkasında kültivatör adı verilen bir parça takılıdır. Köyde tarımla

İlgilenen birçok kişide bu alet vardır. Jandarmalar köye geldiğinde yıldız şeklindeki işaretlerin kültivatör ile çizilmiş olabileceğini söylediler. Ancak biz yapmadığımızı söyledik. Beraatimi istiyorum” dedi. Duruşmaya kısa bir ara veren mahkeme heyeti, sanıkların suçu işlediğine dair kesin, inandırıcı ve hukukî delil bulunmadığı gerekçesiyle beraatlerine karar verdi.

Baba Mehmet Nesih Adak ile oğlu Recep Adak'ın tarlalarına 7'lik kültivatörle “Amed” yazarak, daire içinde yıldız çizdiği iddia edilmişti. Tarlaya çizildiği iddia edilen şekilleri Diyarbakır'a inen sivil bir uçaktaki yolcunun savcılığa şikâyet etmesi üzerine, askerler tarlaya baskın düzenlemişti. Yapılan baskında şekiller görüntülenirken, tarlayı kiraladığı belirtilen baba ve oğul Adak gözaltına alınmıştı. Baba ve oğul hakkında hazırlanan iddianamede, yazılarla PKK propagandası yapıldığı iddia edilerek, 5 yıla kadar hapis istemiyle yargılanmaları istenmişti.

Nurhayat Altun vd.

HPG militanı Sinan Altun için 2006 yılı Aralık ayında DTP Altındağ (Ankara) İlçe binasında tören düzenlendiği gerekçesiyle aralarında DTP yönetici ve üyelerinin bulunduğu 17 kişi hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla dava açıldı. Sanıkların adları şöyle: DEHAP eski Genel Başkan Yardımcısı Nurhayat Altun, DTP Ankara İl Başkanı Salih Karaaslan, il örgütü yöneticisi Fevzi Kara, DTP yöneticileri Mehmet Tusun, Mehmet Şirin Karademir, Yıldız Bahçeci, Mehmet Hanefi Şelen, Meryem Altun, İsmet Aras, Abdurahim Bilen, Sinan Uğur, Kibar Kara, Sırrı Keleş, Battal Arıcan, Menderes Öner, THYD-DER Başkanı Nedim Taş ve Ankara Kürd-Der Başkanı İhsan Güler. DTP Ankara İl Başkanlığı tarafından 2006 yılı Aralık ayında operasyonların durdurulması istemiyle düzenlenen basın açıklamasına katılanlar hakkında da aynı iddiayla dava açıldığı öğrenildi.

Hatip Dicle, İhsan Dörtkardeş, Hasan Çakkalkurt

DEP eski milletvekili Hatip Dicle, *Radikal* gazetesi Muhabiri İhsan Dörtkardeş, Yazışları Müdürü Hasan Çakkalkurt ve gazetenin sahibi Aydın Doğan hakkında Terörle Mücadele Yasası'nın (TMY) 7/2. maddesi uyarınca (yasadışı örgüt propagandası) açılan davaya 13 Şubat günü İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Davada Dicle'nin Ocak

ayında Londra Halkevi'nde düzenlenen “Demokrasiye Karşı Direnen Türkiye ve Demokrasi Mücadelesinde Kürtler” konulu toplantıda yaptığı konuşma nedeniyle TMY'nin 7/2. maddesi, gazetecilerin ise konuşmaya ilişkin haber (25 Ocak 2006) nedeniyle TMY'nin 7. maddesinin son fıkrası uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

Dava, 24 Mayıs günü sonuçlandı. İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Dicle ve gazeteciler hakkında beraat kararı verdi.

Selim Sadak

Diyarbakır'ın Dicle İlçesi'nde 2005 yılında düzenlenen Gençlik ve Spor Festivali'ndeki konuşması nedeniyle eski DEP milletvekili, DTP MYK üyesi Selim Sadak hakkında dava açıldı. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada Sadak'ın “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Nursel Aydoğan

Van Cumhuriyet Savcılığı, DTP Parti Meclisi üyesi, eski TUHAD-FED Genel Başkanı Nursel Aydoğan hakkında 10 Aralık 2006 Dünya İnsan Hakları Günü nedeniyle yaptığı açıklamanın “yasadışı örgüt propagandası” içerdiği gerekçesiyle dava açtı.

Hıdır Aytaç

Tunceli Cumhuriyet Savcılığı, DTP Tunceli İl Başkanı Hıdır Aytaç hakkında PKK'nin 1 Ekim 2006 tarihinde açıkladığı ateşkes kararı üzerine düzenlediği basın açıklamasında “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” gerekçesiyle dava açtı. Dava, Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

İzzet Belge

DTP Şırnak İl Başkanı İzzet Belge (dönemin DEHAP İl Başkanı) hakkında, 2005 yılı Eylül ayında Bursa'nın Gemlik İlçesi'nde düzenlenmesi planlanan mitinge katılmak için gidenleri dönüşlerinde karşıladığı için dava açıldı. İddianamede, Belge'nin karşılamada yaptığı konuşmanın, DTP üyeleri Çetin Süer, Vahit Ruvanas, Behiye Akman ve Gülsün Becel'in de attıkları sloganların “yasadışı örgüt propagandası” içerdiği ileri sürüldü. TMY'nin 7/2. maddesi uyarınca açılan dava, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Mehmet Emin Demir

Kanal D'de yayınlanan "Genç Bakış" programının 2006 yılı Şubat ayında yayınlanan bölümüne katılan Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencisi Mehmet Emin Demir hakkında "PKK neden değil sonuçtur. Bizler katliamlardan geldik. Ben Kürdüm. PKK bir neden değil sonuçtur" dediği gerekçesiyle açılan dava, 15 Şubat günü sonuçlandı. Avukat Hasan Anlar'ın verdiği bilgiye göre, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Mehmet Emin Demir'i "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle bir yıl sekiz ay hapis cezasına mahkûm etti.

Zülfü Kızıldemir, Gülsüm Öcalan, Vedat Kaçak, Mehmet Aslan

Şanlıurfa'da düzenlenen Newroz kutlamalarında konser veren Xemgin Birhat (Zülfü Kızıldemir) ve üç kişi hakkında açılan dava 20 Haziran günü Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Savcı, mütalaasında sanıklara "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle Terörle Mücadele Yasası'nın 7/2. maddesi uyarında 5 yıla kadar hapis cezasının istendiği davada 4 kişiye 1'er yıl 3'er ay hapis cezası verildi. Sanıklar kararın ardından tutuklu kaldıkları süre göz önünde bulundurularak tahliye edildi.

Yaşar Saçlı, Erkan Erkan, Müslüm Şahin, Osman Denктаş ve İsmail Çevik

Gaziantep'te düzenlenen Newroz kutlamaları sırasında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 5 kişi hakkında açılan davaya 25 Haziran günü Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, tutuklu sanıklar DTP Gaziantep Gençlik Meclisi Sözcüsü Yaşar Saçlı, Erkan Erkan, Müslüm Şahin, Osman Denктаş ve İsmail Çevik tahliye edildi. Mahkeme, davayı ileri bir tarihe erteledi.

Ferhat Tunç

Malatya Cumhuriyet Başsavcılığı da, sanatçı hakkında, 12 Ağustos 2006'da ikincisi düzenlenen Nazımiye Düzgün Baba Şenlikleri'ndeki konserinde "Maoist Komünist Partisi propagandası yaptığı" gerekçesiyle soruşturma açmıştı.

Başsavcılık, Tunç'un 17'lerin anısına attığı şarkısıyla "yasadışı terör örgütünün propagandasını yaptığı" iddia edilmişti. Soruşturma evrakında, konseri izleyenlerin Ferhat Tunç için "Dersim seninle gurur duyuyor" şeklinde

sloganlar atarak tezahüratta bulunması da, iddia edilen "suçu destekleyici fiil" olarak değerlendirildi.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na ifade veren Tunç, konserdeki konuşmasının içerik olarak Türkiye'de halkların barış içerisinde yaşamasına yönelik düşünceleri olduğunu, 2004'te Mercan Vadisi'nde öldürülen MKP mensuplarının birçoğunu çocukluk yaşlarından tanıdığını, bu olaya kayıtsız kalmasının söz konusu olamayacağını ve olayın vehameti karşısında duygularını dile getirdiği şarkısında propaganda kastının bulunmadığını" söyledi.

Tunç, konser sırasında, "Bize dayatılan korkuları aşmamız, yerle bir etmemiz gerekiyor. Ülkemizde çatışmalar var, ölümler yaşanıyor. Bunlara karşı durmak için öncelikle korkularımızı aşmalıyız. Biz korkusuz, endişesiz, kendi topraklarımızda barış şarkıları söylemek istiyoruz. Bunun için de çatışmaların durması ve hepimizin bunun için elinden ne geliyorsa yapması gerekir. Hep birlikte savaşa hayır diyelim" demiş ve ardından "Savaşa hayır" isimli eserini seslendirmişti.

PKK'nin kaçırdığı er Coşkun Kırandı'yi teslim alan insan hakları heyetinde yer aldığı için aynı iddiayla yargılanan Tunç, TIT isimli örgütten ölüm tehditleri almıştı.

Yılmaz Yakut

Diyarbakır'da 2006 yılı Mart ayında HPG militanlarının cenaze törenlerinde çıkan olaylar sırasında gözaltına alınan Ülkede Özgür Gündem gazetesi Dağıtımcısı Yılmaz Yakut hakkında açılan dava, 3 Nisan günü sonuçlandı. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada söz alan Avukat Gamze Yalçın, Yakut'un olayların meydana geldiği yerde gözaltına alınmadığını, yargılanmasının asıl nedeninin gazete dağıtımıcılığı olduğunu savundu. Mahkeme, Yılmaz Yakut'u TMY'nin 7/2. maddesi (yasadışı örgüt propagandası) uyarınca bir yıl üç ay hapis cezasına mahkûm etti. Yakut, gözaltında işkence görmüştü.

Ferhat Tunç, Mihdi Perinçek, Selahattin Demirtaş, Özgür Söylemez, Umur Hozatlı, Ferit Demir, Haydar Toprakçı, Abdülkadir Özbek ve Rüşti Demirkaya

24 Mayıs'ta Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi, PKK'nin iki yıl önce Tunceli'de alıkoyduğu er Coşkun Kırandı'nın serbest bırakılması için

girişimlerde bulunan insan hakları heyetini ve gelişmeleri takip eden gazetecileri akladı. Mahkeme, Kırandi'nin kurtarılması girişiminin "insanî nedenlere dayandığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi. Heyette yer alan Ferhat Tunç, İHD Bölge Temsilcisi Mihdi Perinçek, Diyarbakır Temsilcisi Selahattin Demirtaş, Tunceli Belediyesi İl Encümeni Özgür Söylemez ve gazeteci-yazar Umur Hozatlı heyette yer aldıkları için; DHA muhabiri Ferit Demir, AA muhabiri Haydar Toprakçı, DİHA muhabirleri Abdülkadir Özbek ve Rüştü Demirkaya da gazetecilik yaptıkları için, "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla yargılanıyordu ve haklarında 5 yıla kadar hapis cezası isteniyordu. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi takipsizlik kararı verince yargılama Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sürmüştü.

Namık Durukan

PKK'nin eski yetkililerinden Osman Öcalan'la oğlunun doğumundan sonra yapılan ve 29 Nisan 2005'te *Milliyet* gazetesinde "Osman Beşik Sallıyor" ve "PKK Artık Çekilsin" başlıklarıyla yayımlanan röportajda "PKK propagandası" yapmakla suçlanan Namık Durukan, 10 Mayıs'ta beraat etti. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde beş yıla kadar hapsi istenen Durukan, "Suçlamayı kabul etmiyorum. Örgütün propagandası değil, eleştirisi yapıldı" derken Cumhuriyet Savcısı Emin Aydın, "...yazıların bir bütün olarak incelenmesinde PKK'nın propagandasına dair bir içerik olmadığını, hatta Abdullah Öcalan'dan 'terörist başı' olarak söz edildiğini, kasit unsurunun bulunmadığı ve suçun da unsurlarının oluşmadığını" ifade etti. Durukan'ın avukatı Nurcan Çalışkan, "mütalaaya katılıyoruz. Yazıda örgüt içerisindeki bölünme ve tutarsızlıklar dile getirilmiştir" dedi. Mahkeme Başkanı Köksal Şengün, "yazılarda haber verme sınırları aşılmadı, suç oluşmadı" diyerek beraat kararı verdi.

Nezahat Alkan

Birgün gazetesi çalışanlarından Nezahat Alkan, 29 Aralık 2005 tarihinde yazdığı "Mısır Çarşısında Bomba Israrı" başlıklı haberde savcının adını vererek "terör örgütüne hedef göstermek" suçundan yargılandığı davadan 3 Mayıs'ta beraat etti. Mısır Çarşısı patlamasına ilişkin davanın mütalaa oturumunu haber yaparken mütalaayı veren savcının adını habere yazdığı için hakkında dava açılan Alkan, İstanbul 13.

Ağır Ceza Mahkemesi'nde TMY'nin 6/1. maddesi uyarınca yargılanıyordu.

Abdülkadir Ağaoğlu

Mardin ili Şenyurt Belediye Başkanı Abdülkadir Ağaoğlu hakkında propaganda nedeni ile soruşturma açıldı.

Emin Uslu

DTP Kahta (Adıyaman) İlçe Başkanı Emin Uslu hakkında, çatışmada öldürülen HPG militanı Vedat Ralice için 24 Kasım 2006 tarihinde düzenlenen cenaze töreninde yaptığı konuşmada, "şehit" ve "Sayın Öcalan" ifadelerini kullandığı için dava açıldı. Dava, 9 Nisan günü Kahta Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada görevsizlik kararı veren mahkeme, dosyayı Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. İddianamede, Uslu'nun "suçu ve suçluyu övdüğü (TCY madde 215)" gerekçesiyle cezalandırılması isteniyor. Dava 15 Mayıs 2007 tarihinde sonuçlandı. Mahkeme Uslu hakkında 1 yıl hapis cezası verdi.

Saadettin Birlesik, Pakizer Uksul, Hakime Çam, Halil Adıgüzel, Tefik Kaçar, Esref Tekin, Hatice Kırsan, Abdullah Gürgen, Muhyettin Timurlenk, Sükrü Oğuz ve Emine Oğuz

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı iddianamede, grubun taşıdığı "Devlet Piç Doğurdu: JİTEM" "Bizler Roj TV İzleyicileriz", "Devletim Nelere Kadirsin" "Bombacılar İyi Askere Vay Halimize", "İmdat Mehmet Ağar Kurtar Bizi" "Baba Devlet, Oğul JİTEM" şeklindeki dövizlere dikkat çekildi ve grubun attığı "Katil Devlet Hesap Verecek" "Çeteci Devlet İstemiyoruz" şeklindeki sloganlara da vurgu yapılarak söz konusu eylemde "PKK'nin propagandasının yapıldığı ve şiddetin teşvik edildiği" öne sürüldü. DTP'li Eşref Tekin'in eylem esnasında açmış olduğu "İmdat Mehmet Ağar Kurtar Bizi, Ankara'ya Uzandı" şeklindeki dövizli suç unsuru olarak kabul eden savcı, DTP'li Hakime Çam'ın ise tüm sloganlara katılıp zılgıt çekerek, topluluğu tahrik ettiği için cezalandırılmasını istedi. Şemdinli'de gerçekleşen ve JİTEM elemanları tarafından gerçekleştirildiği yargı kararıyla da kesinleşen bombalı saldırı hakkında "bir patlama olayı" diye söz edilen iddianamede, DTP üyeleri Saadettin Birleşik, Pakizer Uksul, Hakime Çam, Halil Adıgüzel, Tefik Kaçar, Eşref

Tekin, Hatice Kırsan, Abdullah Gürgen, Muhyettin Timurlenk, Şükrü Oğuz ve Emine Oğuz'un Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2. maddesi uyarınca "örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla bir yıldan 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaları istendi.

Ahmet Önal, Hüseyin Beysülen

Önal'a Hejare Şamil'in yazdığı Diaspora Kürtleri adlı kitap nedeniyle de TCK'nin 220/8. maddesi "terör örgütü ve örgütün amacının propagandasını yapmak iddiasıyla dava açıldı. İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada Mahkeme, görevsizlik kararı vererek dosyayı Kadıköy Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Bu mahkeme, davanın Terörle Mücadele Yasası'nın 7. maddesinden devam etmesini kararlaştırdı. Davaya 2008'de devam edilecek.

Özlem Aktan, Ali Gürbüz

Ülkede Özgür Gündem gazetesinde yeralan "Cudi ve Bingöl'de Çatışma, 8 Ölü" ve "Armageddon mu?" başlıklı yazılarda örgüt propagandası yapıldığı gerekçesi gazetenin Sorumlu Yazışmaları Müdürü Özlem Aktan ve gazete sahibi Ali Gürbüz'ün Terörle Mücadele Kanunu'nun 6/2. ve 7/2. maddeleri gereğince yargılanmasına 24 Mayıs günü İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada Gürbüz'ün dosyasını ayıran mahkeme heyeti, Aktan'ı 3 yıl hapis cezasına çarptırdı.

Muzaffer Karakuş, Hanifi Kütük, D.A., Hakan Doğan

Konya'da 2006 yılı Newroz kutlamaları sırasında poster açan 4 kişi, 1'er yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Adana Ağır Ceza Mahkemesi'nde "örgüt propagandası yapmak" suçundan 4 sanığa 1'er yıl hapis cezası verildi. Karakuş, Kütük ve D.A.'nın duruşmalardaki iyi halleri nedeniyle cezaları 6'şar aya indirilip, tutuklu kaldıkları süre göz önünde bulundurularak cezalarını tamamladıklarına karar verildi. Cezası 10 aya indirilen Hakan Doğan ise tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Şükrü Binici, M. Fayik Tayın

DTP Şanlıurfa Suruç İlçe örgütünün, üyelerine dağıtmak üzere hazırladığı 2007 takviminde Öcalan'ın fotoğrafının bulunması gerekçesi ile

DTP'li 6 yönetici hakkında başlatılan soruşturmada savcılık iddianameyi tamamladı.

Suruç Cumhuriyet Savcısı Mehmet Çetin Kaya, DTP Suruç İlçe Başkanı Şükrü Binici ve eski başkan M. Fayik Taşkın'ın da aralarında bulunduğu 6 DTP'li hakkında, "yasadışı örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla Suruç Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açtı.

Savcılık iddianamesinde, 2007 takviminde yer verilen ve DTP'nin düzenlediği yürüyüş fotoğraflarında kitlenin taşıdığı Öcalan posterlerinin görünmesi, suç unsuru sayıldı.

Savcı, 6 DTP'linin, TMY'nin 7/2. maddesi ile 5237 sayılı TCK'nin 53. maddesi uyarınca cezalandırılmaları talebinde bulundu.

1353 sayılı Türk Harflerini Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanun

Osman Baydemir

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanı ve meclis üyelerine gönderdiği Kürtçe 2007 yılbaşı tebrik kartı nedeniyle, "1353 Sayılı Türk Harfleri Kanunu'na aykırı davranmak" suçundan dolayı dava açıldı. Cumhuriyet Savcısı Eyyüp Mutlu tarafından hazırlanan iddianamede, Baydemir'in Büyükşehir Belediye Başkanı sıfatıyla yeni yıl kutlama mesajını Kürtçe yazdığı ve devlet büyüklerine gönderdiği, içişleri bakanlığı müfettişlerinin yapmış olduğu inceleme üzerine soruşturma açıldığı belirtildi. Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 4 Nisan'da görülen ilk duruşmaya Baydemir katılmadı.

Osman Baydemir

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in 2006 yılına girerken gönderdiği yılbaşı kartlarında kullandığı "w" harfi nedeniyle hakkında açılan davanın ilk duruşması 6 Şubat'ta görüldü.

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in yılbaşı kartlarında yazdığı Kürtçe mesajda geçen "Sersala We Piroz Be" (Yeni yılınız kutlu olsun) yazısında kullanılan "w" harfi nedeniyle hakkında açılan davadan yargılanmaya başlandı. Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 5 Nisan'da görülen duruşmaya, Osman Baydemir sağlık sorunları nedeniyle katılmadı. Mahkeme heyeti

Baydemir'in ifadesinin alınması için duruşmaları bir tarihe erteledi.

Baydemir, 2006'nun gelişi için TBMM'ye üzerinde Kürtçe, "Sersala We Piroz Be" (Yeni yılınız Kutlu Olsun) yazılı yılbaşı kartları göndermişti. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, Baydemir hakkında TCK'nin 222/1, 53. ve 58 maddeleri uyarınca "1353 sayılı Türk Harflerini Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanun'a muhalefet etmek" suçundan 6 aya kadar hapis istemiyle dava açmıştı.

Osman Baydemir

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir hakkında, bu yıl belediyenin düzenlediği kültür-sanat festivali için Kürtçe davetiye bastırıldığı için 27 Aralık'ta 6 ay hapis istemiyle dava açıldı.

Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, bu yıl 30 Mayıs-3 Haziran tarihleri arasında yapılan kültür ve sanat festivali için Kürtçe davetiye bastırarak davetiyelerden birini de Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısı Durdu Kavak'a gönderdi. Gönderilen davetiye üzerine hakkında soruşturma başlatılan Baydemir için İçişleri Bakanlığı yargılama izni verdi. Baydemir hakkında, "1353 sayılı Türk Harfleri Kanunu'na muhalefet ettiği" gerekçesiyle 6 ay hapis istemiyle dava açıldı.

Hazırlanan iddianamede, belediye faaliyetlerinde Türkçe harf dışında başka harf kullanmanın yasak olduğu, Kürtçe davetiye bedelinin belediye bütçesinden karşılandığı ve belediyenin zarara uğratıldığı belirtilerek Baydemir'in cezalandırılması istendi.

Osman Baydemir

30 Mayıs-4 Haziran 2006 tarihleri arasında düzenlenen 6. Diyarbakır Kültür ve Sanat Festivali için hazırlanan davetiyelerde Kürtçe yazıların yer alması nedeniyle Baydemir hakkında soruşturma başlatılmıştı. İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun 28 Kasım 2006 tarihinde Baydemir hakkında soruşturma izni vermesi üzerine Baydemir, bu karara itiraz etmişti. İtirazı reddedilen Baydemir'in dosyası Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderildi.

Veysi Dilekçi, Yusuf Dünder, Necmi Kalçık ve Hatice Tokluçten

DTP Van yöneticileri hakkında 5 Nisan günü yaptıkları basın açıklamasının metninde

Newroz sözcüğünü "w" harfi ile yazdıkları gerekçesi ile 24 Haziran'da dava açıldı. İddianamede DTP yöneticileri Veysi Dilekçi, Yusuf Dünder, Necmi Kalçık ve Hatice Tokluçten'in "1353 sayılı Türk Harfleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle cezalandırılmaları istendi. Dava, Van Sulh Ceza Mahkemesi'nde 27 Temmuz'da görüldü ve ileri bir tarihe ertelendi.

Kiyasettin Aslan

KESK'e bağlı Büro Emekçileri Sendikası Kilis İl Temsilcisi Kiyasettin Aslan hakkında yerel bir gazetede yazısında "w" harfini defalarca kullandığı gerekçesiyle Kilis Sulh Ceza Mahkemesi'nde 26 Kasım'da dava açılarak 1 ile 3 yıl arasında hapis cezası istendi. İddianamede, Aslan'ın 2007 Newroz kutlamaları kapsamında yazdığı, "Ateş ve Demir" ve "Newroz Ateşi Hiç Sönmesin" başlıklı yazılarında "w" harfini birçok kere kullanarak "Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'a muhalefet" suçunu işlediği belirtildi.

Büro Emekçileri Sendikası İl Temsilcisi'nden davaya ilişkin yapılan yazılı açıklamada, "6 yıldır il temsilciliği görevini yürüten Kiyasettin Aslan şahsında yargılanan, işçilerin, kamu emekçilerinin sesidir. Yargılanan halkların özgür birlikteliği, adalet talebimizdir. Yargılanmak istenen onurlu gelecek düşlerimizdir. Susturulmak istenen sizlerin sesidir" denildi.

Cihan Sincar

Mardin'in Kızıltepe İlçesi Belediye Başkanı Cihan Sincar hakkında, ilçeye Kürtçe afiş asılmasına göz yumduğu ve afişlerin toplatılması için çalışma yapmadığı gerekçesiyle soruşturma açıldı.

Danıştay 1. Dairesi, Sincar hakkında, içişleri bakanlığının soruşturma izni vermesine ilişkin kararına yapılan itirazı reddetti. Daire, dosyayı Kızıltepe Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdi. Sincar hakkında, üzerinde Türkçe ve Kürtçe olarak "kadına yönelik şiddete duruyoruz-Kızıltepe Belediye Başkanlığı" ifadesinin bulunduğu afişlerin, ilçenin değişik yerlerine asılmasına göz yumduğu ve bu afişlerin toplatılması için herhangi bir çalışma yapmadığı" gerekçesiyle soruşturma açılması istendi. İçişleri Bakanlığı, 12 Temmuz 2007'de Sincar hakkında soruşturma izni verdi.

Mukaddes Kubilay

Ağrı'nın Doğubeyazıt İlçesi'nde bulunan Üçgen Parkı'na belediye tarafından Kürt şair ve yazar Ehmede Xani adının verilmesi ve park girişine Türkçe, Kürtçe ve İngilizce olarak "Ehmede Xani Parkı Aile Çay Bahçesi" tabelası asılması üzerine İçişleri Bakanlığı DTP'li Belediye Başkanı Mukaddes Kubilay ve 24 meclis üyesi hakkında soruşturma açtı. Başkan ile meclis üyeleri verdikleri savunmada, Axa Oyak Sigorta A.Ş.'de ki "x", Show TV isimlerindeki "w" harflerini örnek göstererek kendilerini savundu.

Diyarbakır Sur Belediyesi Meclis Üyeleri

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, Diyarbakır'ın Sur Belediyesi'nin hizmetlerini Türkçe'nin yanı sıra Kürtçe, Süryanice ve İngilizce verme kararı ile ilgili olarak 21 kişi hakkında dava açtı. İddianamede, Sur Belediyesi Meclisi üyesi 18 kişi, Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş, Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Ali Altınkaynak ve kararı onaylayan Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in Anayasa'ya ve Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'a muhalefetten cezalandırılması istendi.

Abdullah Demirbaş

Diyarbakır Sur Belediyesi'nin organ bağışının yaygınlaşması ve toplumun bu konuda duyarlı hale gelmesi için iki dilde yürüttüğü "Bexandina Wesleyan Bexsa Jîyanê Ye", "Organ Bağışı Yaşam Bağışdır" sloganlarının kullanıldığı kampanya hakkında İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişliği tarafından 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun ve Türk Ceza Kanunu'nun 222. ve 257. maddelerini ihlal ettiği gerekçesi ile Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş hakkında inceleme başlatıldı.

Fırat Anlı

Ramazan ayı dolayısıyla hazırlanan "Bi xêr hafî Remezan" (Hoşgeldin Ramazan) yazılı ışıklı panolar, Ramazan ve Kurban Bayramı dolayısıyla asılan "Cejna We Pîroz be", (Bayramınız kutlu olsun) Yerel Gündem 21 öncülüğünde başlatılan temizlik kampanyası çerçevesinde asılan "Paqijîya herî bas, ne qirêjîkirin e" (En iyi temizlik kirlilememektir) ve İnsan Hakları Haftası nedeniyle hazırlanan "Her kes cuda, her kes wekhev" (Herkes farklı, herkes eşit)

yazılı afişler nedeniyle Diyarbakır Yenişehir Belediye Başkanı Fırat Anlı hakkında ön inceleme başlatıldı.

Fırat Anlı

Diyarbakır Yenişehir Belediye Başkanı Fırat Anlı hakkında, düzenlenen Gençlik Kültür ve Spor Şenliği'ne davet etmek ve Ramazan Bayramı tebrik etmek için hazırlanan Kürtçe tebrik kartı gerekçesiyle 2007 yılının Ocak ayında soruşturma başlatıldı.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu

Nuray Kılınç, Behçet Tunç

Malatya'da 2006 yılı Şubat ayında Renkli Düğün Salonu'nda DTP İl Örgütü tarafından düzenlenen ve sanatçı Rojda'nın katılımıyla gerçekleşen "Barış" konserindeki Kürtçe konuşmalara soruşturma başlatıldı. Malatya Cumhuriyet Başsavcılığı, konserde Kürtçe konuşma yapan DTP İl eski Başkanı Nuray Kılınç ile DTP Merkez İlçe Başkanı Behçet Tunç hakkında, kanunun "siyasî partiler tüzük programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, programlarında Türkçe'den başka dil kullanamazlar" maddesine muhalefetten soruşturma başlattı. Ayrıca konserde atılan ve "Bijî Aşitî" (Yaşasın Barış) sloganı da soruşturma kapsamına alındı.

Ali Aktaş

Diyarbakırlı yerel sanatçı Ali Aktaş, söylediği Kürtçe şarkı nedeniyle 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Kendini fesheden HADEP'in Çermik İlçe örgütünün 2001 yılında düzenlediği bir etkinlikte Kürtçe şarkı okuduğu gerekçesiyle hakkında Çermik Asliye Ceza Mahkemesi tarafından dava açılan Büyükşehir Belediyesi Halk Müziği sanatçısı Ali Aktaş davadan beraat etti. Ancak savcılığın itirazı üzerine Yargıtay, yerel mahkemenin kararını bozdu. Yeniden görülmeye başlanan dava ise 6 yıl sonra karara bağlandı. Daha önce beraat veren mahkeme bu kez, "siyasî parti etkinliklerinde Türkçe'den başka bir dil kullandığı" gerekçesiyle 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Ali Aktaş kararı temyiz etti.

Hüseyin Tunç

EMEP Tunceli İl Başkanı Hüseyin Tunç hakkında, 20 Mart 2007 tarihinde kent merkezinde dağıtılan "Newroz'a davet" başlıklı bildirileri

incelemeye alan Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, EMEP İl Başkanı Hüseyin Tunç hakkında, bildiriye "w" harfini kullanarak 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 81/c Maddesi olan "siyasî partiler Türkçe'den başka dillerde yazılmış pankartlar, levhalar, plaklar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler kullanamaz ve dağıtamazlar" suçundan dava açtı.

Ahmet Cengiz

DTP Diyarbakır eski İl Başkanı Ahmet Cengiz tarafından 2006 yılında Federal Kürdistan Bölge Başkanı Mesud Barzani ve Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani'ye gönderilen Kürtçe davetiyelerle ilgili açılan dava 28 Aralık'ta sonuçlandı. Diyarbakır 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya Ahmet Cengiz katılmazken, avukatı Muharrem Erbey hazır bulundu. Avukat Erbey, "Amed'in Osmanlı Devleti'nde dahi coğrafik bir bölgeye verilen isim" olduğunun altını çizdi. Bölgenin halen İran ve Irak'ta Amed olarak tanındığını ve anıldığını belirtti. Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı Zeynel Abidin Ekici ise, Cengiz'in DTP İl Başkanı olduğu dönemde Irak Cumhurbaşkanı Talabani ve Kürdistan Bölge Başkanı sıfatı ile de Mesud Barzani'ye Newroz davetiyesi göndermesi ve davetiyelerde Diyarbakır'ın isminin Amed olarak yazılmasının 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na ve Şapka ve Türk Harfleri Kanunu'nu düzenleyen TCK 222. maddesine aykırı olduğunu ileri sürerek, cezalandırılmasını talep etti.

Mahkeme Başkanı, Cengiz'in Talabani'ye ve Barzani'ye Kürtçe Newroz davetiyesi gönderdiği ve davetiyede "Amed İl Başkanı" sıfatını kullandığı gerekçesiyle TCK'nin 222. maddesi uyarınca 4 ay, Siyasî Partiler Kanunu'nun 117/2 maddesi uyarınca da 8 ay olmak üzere toplam 1 yıl hapis cezasına çarptırdı. Mahkeme heyeti Cengiz'in suçu işleme biçimi, suçu işleme yönündeki olumsuz tutumunu gerekçe göstererek de cezanın para cezasına çevrilmesine yer olmadığına karar verdi.

Gürsel Şenşafak, Ferhat Uyar

EMEP Mersin İl Başkanı Gürsel Şenşafak Sığıncı ve İl Yöneticisi Ferhat Uyar hakkında, 1 Mayıs 2006'da parti genel merkezince hazırlanan "Emeğe Sesleniş" adlı bildiriye yer alan Kürtçe "Bijî Yek Gulan" sloganı nedeniyle açılan davada altışar ay hapis cezası verildi. Mersin 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, bildirilerde yer alan Türkçe "Yaşasın 1 Mayıs"

anlamına gelen "Bijî Yek Gulan" cümlesi Siyasî Partiler Kanunu'nun 81. Maddesi'nde yer alan "siyasî partiler Türkçe dışında başka bir dille yazılı veya sözlü propaganda yapamaz" şeklindeki hükmün ihlal edildiği kararına varıldı. Savcılığın verdiği mütalaada beraat istemine karşın, mahkeme başkanı, Şenşafak ve Uyar'ın suçlarını sabit görerek altışar ay hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verdi. Şenşafak ve Uyar'ın mahkemede iyi hallerini göz önünde bulunduran mahkeme heyeti, cezada 6'da 1 oranında indirim giderek, cezayı beşer aya indirdi ve tekrar aynı suçu işlemek kaydı ile 3 yıl erteledi. Ayrıca EMEP Genel Merkezi hakkında da dava açılması için Ankara Savcılığı'na ihbarda bulunulması mahkemece karar altına alındı.

İbrahim Güçlü

Kapatılan Diyarbakır Kürt Derneği'nin (Kürt-Der) sözcüsü İbrahim Güçlü hakkında, 12 Ekim 2003 tarihinde HAK-PAR Mardin İl Kongresi'nde yaptığı Kürtçe konuşma nedeniyle Siyasî Partiler Kanunu'nun 81/C fıkrasını ihlalden Mardin 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

İbrahim Güçlü

Hak ve Özgürlükler Partisi'nin (HAK-PAR) 4 Ocak 2004 tarihinde düzenlenen 1. Olağan Büyük Kongresi için gönderilen Kürtçe davetiyeye ve kongrede yapılan Kürtçe konuşmalar nedeniyle parti yöneticileri hakkında açılan dava 14 Şubat günü sonuçlandı. Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi, HAK-PAR eski Genel Başkanı Abdülmelik Fırat, Kasım Ergün, Reşit Deli, Semir Güzel ve İbrahim Güçlü'yü Siyasî Partiler Kanunu'nun "partilerin Türkçe'den başka dil kullanamayacakları"na ilişkin 81/c ve 117. maddeleri uyarınca bir yıl hapis cezasına mahkûm etti. Abdülmelik Fırat'ın cezası yaşlı nedeniyle 29.200 YTL para cezasına çevrildi. Bayram Bozyel, Fehmi Demir, Necdet Gündem, Fettah Karagöz, Gönül Dabakoğlu, Şeref Yalçın, İlhan Güneri ve Ayşe Demir'i altışar ay hapis cezasına mahkûm eden mahkeme, cezayı 1.980'er YTL para cezasına çevirdi.

Ziya Erdoğan, Orhan Daş, Hüseyin Özdemir ve Abdulsalam Uğurlu, Fehmi Demir

Mersin 6. Asliye Ceza mahkemesi'nde, Mersin HAK-PAR İl Örgütü 1. Olağan Kongresi'nde Kürtçe konuşmalar yaptıkları gerekçesiyle Ziya

Erdoğan, Orhan Daş, Hüseyin Özdemir ve Abdulselam Uğurlu'nun aralarında bulunduğu parti il yöneticileri ve kongre divan üyeleri ile merkez yöneticisi Fehmi Demir hakkında 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 81/c ile 117. maddesi uyarınca ayrı ayrı cezalandırılmaları istemi ile dava açıldı. Dava 15 Nisan 2007 tarihinde yukarıda isimlerini verdiğim yöneticilerin cezalandırılmaları ile sonuçlandı. Dava temyiz edildi.

DTP Gebze İlçe Örgütü Yöneticileri

DTP Gebze (Kocaeli) İlçe örgütü yöneticileri hakkında 21 Ocak günü gerçekleştirilen genel kurul davetiyelerini Türkçe ve Kürtçe bastıkları gerekçesiyle Siyasî Partiler Kanunu'na muhalefet ettikleri iddiasıyla açılan davaya 21 Haziran günü devam edildi. Gebze 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davada "davetiyelerde propaganda yapılmadığına ve suç unsuru bulunmadığı" gerekçesiyle sanıkların beraatine karar verildi.

2839sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu

Cihan Sancar

Mardin Kızıltepe Belediye Başkanı Cihan Sancar'a, 23 Mayıs 2004'te Şanlıurfa Viranşehir'de düzenlenen seçim mitinginde Kürtçe konuştuğu gerekçesi ile açılan davada 6 ay hapis cezası verildi. Hapis cezası, para cezasına çevrildi.

Mitingte vatandaşları Kürtçe selamladığı için hakkında "Seçim Kanunu'na muhalefet" suçlaması ile Ceylanpınar Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açılan Sancar'a 2.420 YTL para cezası verildi.

Osman Baydemir

Diyarbakır'ın Silvan İlçesi'nde yaptığı Kürtçe konuşma nedeniyle hakkında "Seçim Kanunu'na muhalefet" suçundan soruşturma başlatılan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, savcılıkta ifade verdi.

22 Temmuz seçimleri öncesinde DTP'nin desteklediği bağımsız milletvekili adayları Gülten Kışanak'ın Silvan'da düzenlediği mitingde yaptığı Kürtçe konuşma nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan Baydemir, ifadesinde, Silvan'da düzenlenen mitingde yaptığı konuşmanın bir bölümünün Kürtçe olduğunu doğruladı.

Mahmut Alınak

22 Temmuz seçimlerinde Kars Bağımsız Milletvekili Adayı olan Mahmut Alınak'ın Diğor'da düzenlenen mitingde yaptığı Kürtçe konuşmayla ilgili yürütülen soruşturma tamamlandı. Savcılık Sulh Ceza Mahkemesi'ne sunduğu iddianamede, mitingde Türkçe dışında dil kullanan Alınak'ın "yasaklara aykırı hareket ettiği" iddiasıyla cezalandırılması istendi.

5253 sayılı Dernekler Kanunu

Rıdvan Kızgın

Elazığ İdare Mahkemesi, Bingöl Valiliği'nin İHD Bingöl Şubesi eski Başkanı Rıdvan Kızgın'a "Valiliğe ve İçişleri Bakanlığı'na gönderdiği bir yazıda Bingöl'ün adını Kürtçe 'Çewlik' olarak yazdığı" gerekçesiyle verdiği 1.112 YTL idarî para cezasını onadı. 5253 sayılı Dernekler Yasası'nın "Derneklerin yazışmalarında Türkçe'den başka bir dil kullanmamasına" ilişkin 31. ve 32. maddeleri uyarınca verilen para cezasının iptali istemiyle Elazığ İdare Mahkemesi'nde dava açılmıştı.

5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun

Atilla Yayla

Atatürk'ün hatırasına hakaret ettiği iddiasıyla 4,5 yıla kadar hapis istemiyle İzmir 8. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Prof. Dr. Atilla Yayla, 28 Ocak 2008'de bir yıl üç ay hapis cezasına çarptırıldı. Yayla'nın katılmadığı duruşmada şahitler Ali Bulaç, Emre Can Uçak, Mehmet Akif Terzi ve Nurettin Memur dinlendi.

Atatürk Vakfı'nın davaya müdahil olarak katılma talebi ise mahkeme heyetince, Atatürk Vakfı'nın suçtan doğrudan doğruya zarar görmesi söz konusu olmadığından CMK'nin 238/3 maddesi gerekçe gösterilerek reddedildi.

Prof. Dr. Yayla hakkında suç duyurusunda bulunan müdahil avukatlardan Hüseyin Durdu, cumhuriyet savcısının esas hakkındaki mütalaasına katıldığını belirtti.

Durdu, Prof. Dr. Yayla'nın davayla ilgili katıldığı televizyon programlarında, "ceza

alması halinde ülkeyi terk edeceğini" söylediğini savunarak, tutuksuz yargılanan sanığa ceza verilmesi halinde infaza kadar yurtdışına çıkış yasağı konulmasını talep etti.

Mahkeme heyeti, Prof. Dr. Atilla Yayla'yı, önce 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun'un 1/1 maddesi gereğince 1 yıl hapisle, ardından eylemin umuma açık gerçekleşmesi nedeniyle cezayı yarı oranında artırarak bir yıl altı ay hapisle cezalandırılmasına karar verdi.

Sanığın mahkemedeki iyi halini dikkate alarak cezasını bir yıl üç aya indiren mahkeme heyeti, "sanığın tekrar suç işlemeyecek oluşu konusunda mahkemede olumlu vicdani kanaat oluştuğu" gerekçesiyle cezanın 2 yıl süreyle ertelenmesine hükmetti.

Prof. Dr. Yayla'nın, AKP İzmir İl Gençlik Kolları'nın 18 Kasım 2006 tarihinde düzenlediği "Avrupa Birliği ve Türkiye İlişkilerinin Toplumsal Etkileri" konulu panelde Atatürk'e ve hatırasına hakaret ettiği ileri sürülmüştü. Cumhuriyet Savcısı Ahmet Güven, iddianamesinde, Yayla'ya, Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun'un 1/1, 2/1 ve TCK'nin 53. maddeleri gereğince 4,5 yıla kadar hapis cezası verilmesini talep etmişti.

Mehmet Ali Varış

Tohum Yayınevi Sahibi Mehmet Ali Varış hakkında *Kemalizm: Oturan Adam* adlı kitap nedeniyle Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun'a muhalefet iddiasıyla açılan dava 31 Ocak günü sonuçlandı. Varış'ı bir yıl hapis cezasına mahkûm eden İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, "hakaret eylemi basın yoluyla islendiği" gerekçesiyle bu cezayı bir yıl altı ay hapis cezasına yükseltti. Aynı yayıncıya 2006 yılında yayınladığı *Çok Kültürlülüğün Tek Kültürlülüğe Anadolu ve Koçgiri* isimli kitaplar nedeniyle de davalar açıldı.

3237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda İfade Özgürlüğünü Sınırlayan Maddeler

MADDE 84. - (1) Başkasını intihara azmettiren, teşvik eden, başkasının intihar kararını kuvvetlendiren ya da başkasının intiharına herhangi bir şekilde yardım eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İntiharın gerçekleşmesi durumunda, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Başkalarını intihara alenen teşvik eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, kişi dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.

MADDE 125. - (1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ya da yakıştırmalarda bulunmak veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilâl ederek işlenmesi gerekir.

(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

(3) Hakaret suçunun;

a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,
b) Dinî, siyasî, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaimaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,

c) Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle,

İşlenmesi hâlinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

(4) Ceza, hakaretin alenen işlenmesi hâlinde, altıda biri; basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, üçte biri oranında artırılır.

(5) Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelere karşı işlenmiş sayılır.

MADDE 132. - (1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlâl eden kimse, altı

aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlali haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükümlenir.

(2) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Kişiler arasındaki haberleşmelerin içeriğinin basın ve yayın yolu ile yayınlanması hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 134. - (1) Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlâl eden kimse, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlâl edilmesi hâlinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

(2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri ifşa eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 215. - (1) İşlenmiş olan bir suçu veya işlemiş olduğu suçtan dolayı bir kişiyi alenen öven kimse, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 216. - (1) Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Halkın bir kesiminin benimsediği dinî değerleri alenen aşağılayan kişi, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması hâlinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 217. - (1) Halkı kanunlara uymamaya alenen tahrik eden kişi, tahrikin kamu barışını bozmaya elverişli olması hâlinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 218. - (1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 285. - (1) Soruşturmanın gizliliğini alenen ihlâl eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, soruşturma aşamasında alınan ve kanun hükmü gereğince gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğinin ihlali açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(2) Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini alenen ihlâl eden kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun oluşması için tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(3) Bu suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

(4) Soruşturma ve kovuşturma evresinde kişilerin suçlu olarak damgalanmalarını sağlayacak şekilde görüntülerinin yayınlanması hâlinde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükümlenir.

MADDE 286. - (1) Soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasındaki ses veya görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan veya nakleden kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 288. - (1) Bir olayla ilgili olarak başlatılan soruşturma veya kovuşturma kesin hükümle sonuçlanuncaya kadar savcı, hâkim, mahkeme, bilirkişi veya tanıkları etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 299. - (1) Cumhurbaşkanı hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Verilecek ceza, suçun alenen işlenmesi hâlinde, altıda biri; basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, üçte biri oranında artırılır.

(3) Bu suçtan dolayı kovuşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

MADDE 301. - (1) Türklüğü, Cumhuriyeti veya Türkiye Büyük Millet Meclisini alenen aşağılayan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini, Devletin yargı organlarını, askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Türklüğü aşağılamanın yabancı bir ülkede bir Türk vatandaşı tarafından işlenmesi hâlinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.

(4) Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.

MADDE 305. - (1) Temel millî yararlar karşı fiillerde bulunmak maksadıyla veya bu nedenle, yabancı kişi veya kuruluşlardan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kendisi veya

başkası için maddi yarar sağlayan vatandaşa, üç yıldan on yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir. Yarar sağlayan veya vaat eden kişi hakkında da aynı cezaya hükmolunur.

(2) Fiilin savaş sırasında işlenmiş ya da yararın basın ve yayın yoluyla propaganda yapmak için verilmiş veya vaat edilmiş olması hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Suç savaş hâli dışında işlendiği takdirde, bu nedenle kovuşturma yapılması Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

(4) Temel millî yararlar deyiminden; bağımsızlık, toprak bütünlüğü, millî güvenlik ve Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel nitelikleri anlaşılır.

MADDE 318. - (1) Halkı, askerlik hizmetinden soğutacak etkinlikte teşvik veya telkinde bulunanlara veya propaganda yapanlara altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiil, basın ve yayın yolu ile işlenirse ceza yarısı oranında artırılır.

2006-07 YILINDA YARGILANAN YAYINEVİ, YAZAR VE KİTAPLAR

Yayınevi	Yazar	Kitap
Aram	Gülçiçek Günel	<i>Dilimiz Varlığımız Dilimiz Kültürümüzdür</i>
Aram	Timur Şahan	<i>İtirafçı/ Bir Jitemci Anlattı</i>
Aram	Tayhan Umut	<i>Tufanda 33 Gün (Beraat)</i>
Aram	Ali Aydın	<i>Kayıpsın Diyorlar (Mahkumiyet)</i>
Aram	Serdem Çiyayi (Derl.)	<i>Gerilla Şiiri Antolojisi</i>
Aram	Ayhan Kaya	<i>Mordemin Güncesi</i>
Aram	John Tirman	<i>Savaş Ganimetleri (Beraat)</i>
Aram	Noam Chomsky	<i>Rızanın İmalatı (Beraat)</i>
Aykırı	Seyfi Öngider	<i>İki Şehrin Hikayesi (Takipsizlik)</i>
Belge	George Jerjian	<i>Gerçek Bizi Özgür Kılacak</i>
Belge	Dora Sakayan	<i>Bir Ermeni Doktorun Yaşadıkları</i>
Belge	Zülküf Kışanak	<i>Yitik Köyler (Mahkumiyet)</i>
Belge	Peter Balakian	<i>Kaderin Kara Köpeği (Takipsizlik)</i>
Belge	Erol Özkoray	<i>Ordu Ne İşe Yarar (Takipsizlik)</i>
Bilge Karınca	Cemal Anadol	<i>İsrail ve Siyonizm Kısacasında Türkiye (Beraat)</i>
Boran	Derleme	<i>Tecrit'te Yaşayanlar Anlatıyor</i>
Doz	Mesut Barzani	<i>Barzani ve Özgürlük Hareketi</i>
Doz	Mustafa Balbay	<i>Ararat'taki Esir General (Mahkumiyet)</i>
Ekin	Mehmet Pamak	<i>Kemalizm, Lâiklik ve Şehitlik (Mahkumiyet)</i>
Evrensel	Ahmet Kahraman	<i>Kürt İsyanları (Görevsizlik)</i>
Evrensel	Zeynep Özge	<i>İmran, Bir İsyan Andı</i>
Güncel	Ersin Kalkan	<i>Katille Buluşmak (Toplatıldı)</i>
Güncel	Belma Akçura	<i>Derin Devlet Oldu Devlet (Mahkumiyet)</i>
İnkılap	Osman Pamukoğlu	<i>Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok</i>
İstanbul Bienali	Halil Altıntepe	<i>9. Bienal Kataloğu</i>
Kaynak	Muazzez İlmiye Çığ	<i>Vatandaşlık Tepkilerim (Beraat)</i>
Literatür	Mara Meimaradi	<i>İzmir Büyüücüleri (Beraat)</i>
Mastercard	Özlem İmece	<i>İstanbul Şehir Rehberi</i>
Mektup	Emine Şenlikoğlu	<i>Burası Cezaevi (Mahkumiyet)</i>
Metis	Elif Şafak	<i>Baba ve Piç (Beraat)</i>
Merkez	Perihan Mağden	<i>Hangimiz Uğramadık Haksızlıklara (Beraat)</i>
Ozan	Sinan Kara	<i>Sinan'ın Kara Kitabı</i>
Pencere	Toynbee	<i>Mavi Kitap</i>
Peri	M. Erol Coşkun	<i>Acının Dili Kadın (Mahkumiyet)</i>
Peri	Evin Çiçek	<i>Tutkular ve Tutsaklar (Mahkumiyet)</i>
Peri	Hejare Şamil	<i>Diaspora Kürtleri</i>
Peri	Munzur Cem	<i>Dersim'de Alevilik (Mahkumiyet)</i>
Peri	Mahmut Baksi	<i>Teyre Baz / Hüseyin Baybaşın (Mahkumiyet)</i>
Peri	Hejare Şamil	<i>Öcalan'ın Moskova Güleri (Takipsizlik)</i>
Sol	Murat Pabuç	<i>Boyalı Bank Nöbetini Terk Etmek (Takipsizlik)</i>
Sorun	Osman Tiftikçi	<i>Osmanlı'dan Günümüze Ordunun Evrimi</i>
Sorun	Talat Turan	<i>M. Eymur, Bir MIT'cinin Portresi (Mahkumiyet)</i>
Tohum	Mamo Baran	<i>Kuzey Batı Dersim: Koçgiri (Mahkumiyet)</i>
Tohum	Erdal Yeşil	<i>Kemalizm-Oturan Adam (Mahkumiyet)</i>
Tohum	Aytekin Yılmaz	<i>Çok Kültürlülüğün Tek Kültürlülüğü Anadolu</i>

ÜLKEDE ÖZGÜR GÜNDEM, TOPLUMSAL DEMOKRASİ, GÜNCEL GAZETELERİNE YÖNELİK DAVALAR

9. ACM.	2007/ 3	<u>16.11.2006</u> s. 4 "İyi Niyetli Senaryolar ve Gerçekler" başlıklı yazı.	3713 sayılı Yasanın 7/2 mad.
Mahkeme	Dosya No	ÜLKEDE ÖZGÜR GÜNDEM GAZETESİ Gazete Tarihi- Haber - Yazı Başlığı Özlem AKTAN (Sorumlu Müdür)- Ali Gürbüz (Gazete Sahibi)	Yasa Maddesi
11. ACM.	2007/ 41	<u>20.10.2006</u> : s. 6 "İrade Muhatap Arıyor" başlıklı yazı. <u>25.10.2006</u> : s. 1-7 "Öcalan'ın Hakları Var-Devlet Hukuku Hiç Sayıyor" başlıklı haber. <u>26.10.2006</u> : 4. sayfada "ABD İstese, Öcalan'a Tecrit Uygulanmaz" başlıklı haber.	5237 Sayılı. TCK 215., 218. mad
13. ACM.	2007/ 76	<u>04.11.2006</u> : 11 sayfada yer alan Anma İlanları.	5237 Sayılı. TCK 215 ve 218.mad
14. ACM.	2007/ 88	<u>16.11.2006</u> : 1 sayfada "Avukatlar Öcalan ile Görüştü"	5237 Sa.TCK 215-218.mad
14. ACM.	2007/ 209	<u>14.11.2006</u> -s. 4 "Tecrit Sınır Tanımıyor" başlıklı yazı. Yazar: (Yazar Sinan KARA hakkında da dava açıldı) <u>15.11.2006</u> - s. 1-6 "Demirtaş'a Öcalan'la Görüşme Cezası" .	5237 sayılı TCK 215., 216, 218. maddeleri.
Mahkeme	Dosya No	TOPLUMSAL DEMOKRASİ Gazete Tarihi- Haber/Yazı Başlığı (Ali GÜRBÜZ-Özlem AKTAN)	Yasa Maddesi
13. ACM.	2007/141	<u>01.01.2007</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1-15. sayfada "AKP'de Kürt Nakşi Partisi" s. 4. "Ateşkes Tek Taraflı Değil" başlıklı yazı ve haberler.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.
13.ACM.	2007/ 137	<u>30.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1-4. sayfada "Mayın Haritalarına HPG'den Yalanlama" başlıklı haberler.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.
13. ACM.	2007/ 150	<u>11.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 5. sayfada "Ağar'dan Öcalan'a Yanıt" başlıklı yazı,	5237 Sayılı. TCK 215., 218. mad
13. ACM.	2007/ 151	<u>23.11.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 9. sayfada "Öcalan Avukatları ile Görüştü" başlıklı yazı, <u>24.11.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 9. sayfada "Öcalan'a Soruşturma-Öcalan hedef Gösteriliyor" başlıklı yazı	5237 Sayılı. TCK 215., 218. mad
10. ACM.	2007/ 107	<u>16.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1-8. sayfada "Fatura Kürtlere Çıkarılıyor" s. 1-7 "Öcalan Çözümde İsrar Ediyor" başlıklı yazılar, <u>17.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi s. 1-5. "Karayılan; Avrupa Toplantısı İlginç" başlıklı yazı.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 3713 sayılı Yasanın 7/2 mad
10. ACM.	2007/ 151	<u>07.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1 sayfada "Avukatlar İmralı'ya Gitti" başlıklı haber, <u>08.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1-4. sayfada ; "Beyaz İşkence-Öcalan'a Disiplin Cezası" s. 4 "15 Yıl Hapis Cezasına Bir Gün Savunma Süresi" başlıklı yazı,	5237 Sayılı. TCK 215., 218. mad
11. ACM.	2007/ 52	<u>24.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1-4. sayfada "Asrın Hukuk Bürosu: Öcalan Hedef Gösteriliyor" ve "Öcalan'a Soruşturma" başlıklı haberler.	5237 Sayılı. TCK 215., 218. mad

12. ACM.	2007/ 176	<u>13.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4. sayfada "Öcalan Arazisini Halka Bağışladı" başlıklı haber <u>14.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> s. 1. "Öcalan Avukatları ile Görüştü" başlıklı yazı,	5237 Sayılı. TCK 215., 218. mad
12. ACM.	2007/ 175	<u>19.11.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 6. sayfada "Barış için Askere Gitmeyin" başlıklı makale.	5237 Sayılı. TCK 318. mad
14. ACM.	2007/ 186	<u>31.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada "HPG'li Acar Kar Fırtınasında Yaşamını Yitirdi" başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4,
13. ACM.	2007/ 115	<u>04.01.2007</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4. sayfada "2007 Kürtler için daha Avantajlı" ve 1-6. sayfalarda "2006'nın Korkunç Bilançosu: 984 Ölü" başlıklı haberler. <u>05.01.2007</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-5. sayfada " İki Başbakan Var"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, (2 kez)
13. ACM.	2007/ 78	<u>08.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 10. sayfada "Umutlar Tükenmeden" ve 4. sayfada "Bayık: Ateşkese Son Veririz", "Öcalan: İnce Hesapları Bir Tarafa Bırakın" ve "HPG'den Yalanlama" başlıklı haberler. <u>11.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4. sayfada " Ateşkes Seferberliği Çağırısı-KKK Oyuna Son Verin" <u>12.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 10. sayfada "Ateşkes ve Öcalan'ı Savunmak", 1-4. sayfada "Öcalan Arazisini Bağışladı" ve 4. sayfada "Rejim tehlikesi mi ?" <u>13.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-10. sayfada "Siyaset Şiddetten Arındırılmalı" <u>14.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-7 sayfada "Güney Isınıyor" ve 4. sayfada "Ateşkesi Tartışırken..." <u>15.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4 sayfada "M. Karasu: Çatışmaya dayalı Siyaset Akıl Karı Değil" <u>18.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-6. sayfada " Türkiye'nin Birliğini Biz Savunuyoruz" 1-4. sayfada "Ciddiyet" başlıklı yazı. <u>20.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-10. sayfada " Devlet Barışa Muhtaç", 1-7. sayfada "Aydar: Kürtler Birlik Olmalı" ve 1-4. sayfalarda "KKK: Erdoğan'ın Sözleri Çirkin-Erdoğan'a Kürt Tepkisi" başlıklı haberler. <u>21.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4. sayfada "Ateşkes Bu Şekilde Yürümez"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, (5 kez) 3713 sayılı Yasanın 7/2 mad (4 kez) 5237 sayılı TCK'nin 215. mad. (2 kez)
13. ACM.	2007/123	<u>22.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4. sayfada "M. Karasu: Komünal Kültürü Benimsemek Kürtleşmek-tir" başlıklı haberler. 7. sayfada Anma İlanı. <u>23.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-7. sayfada "Kıbrıslı Türklerin Haklarını İstiyoruz-Aksu Talat Pa-şa'dan Farksız" <u>24.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada "Bir, iki, Üç ...Daha Fazla...", 1-4. sayfalarda "M. Kemal Yaşasaydı Çözümümüzü Uygulardı", 4. sayfada "HPG Avlanma Yasağı Getirdi", 6. sayfada "Maraş Katliamı Diriliş Tarihidir" başlıklı haberler. <u>25.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-6. sayfada "Katliamın Yıldönümünde, KKK den Birlik Mesajı" ve "KKK'den Alevilere Çağrı", 4. sayfada "Kongra-Gel: Noel Barışa Vesile Olsun" başlıklı haberler. <u>26.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-5. sayfada "Silahsız Yol, Nasıl" ve 10. sayfada "Neden Demokratik Komünalizm"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, (7 kez) 3713 sayılı Yasanın 7/2 mad (3 kez) 5237 sayılı TCK'nin 215. mad. (2 kez)

		<u>27.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-10. sayfada "Yüzyılımız Barışını Arıyor", 3. sayfada "Kongra-Gel Noel'e Katıldı", 4. sayfada "Ruhun Rahatsızlığını Dindirmek" başlıklı haberler. <u>28.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada "İner mi İnmez mi, İnmez..." <u>29.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada "M. Karasu. Yanlış Hesaplar"	
9. ACM.	2007/ 4	<u>29.11.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4. sayfada "Çözüm Olmazsa Sınırlar Değişir" başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4
9. ACM.	2007/ 121	<u>29.11.2006</u> s. 1-4 "HPG'li Özarlan İnfaz mı Edildi" başlıklı <u>30.11.2006</u> -s. 1-4 "Soruşturma Havası-Hücre Cezası" başlıklı haberler.	5237 sayılı TCK'nin 215,218. mad.
9. ACM.	2007/ 124	<u>02.12.2006</u> - s. 1-4 "Öcalan'a Fırsat Tanınsın" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
12. ACM.	2007/ 253	<u>05.01.2007</u> - s. 1-4 "Öcalan Avukatları ile Gecikmeli Görüştü" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
12. ACM.	2007/ 254	<u>20.12.2006</u> - s. 4 "Tutukluların Savunma Hakkı Engellendi" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
10. ACM.	2007/ 197	<u>20.11.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 6. sayfada yer alan "69 Tutukluya Sayın Davası" ; 4. sayfada yer alan "Yanlığı" başlıklı 10. sayfada yer alan "Adalet Militarizmin Soyтарыsı Oldu" başlıklı makaleler. <u>21.11.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-6. sayfada yer alan "Hükümet Ezberini Bozmadı" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215, 218. mad..
9. ACM.	2007/ 179	<u>27.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada yer alan "Güvenlik Değil, Kürt Sorunu", 6. sayfada "Kapmaz Yargı Kıskaçında" başlıklı haber. <u>28.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada yer alan "Hava Muhalefetine Devam" başlıklı haber. <u>29.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1. sayfada yer alan "Öcalan ile Yılın Son Görüşmesi Yapıldı" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
9. ACM.	2007/ 180	<u>23.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada yer alan "Tutuklular Mahkemeyi Şikâyet Edecek" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
13. ACM.	2007/ 172	<u>30.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> ile verilen PANORAMA EKİ, 13. sayfada yer alan yazı. <u>31.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-14. sayfada yer alan "Aydınlık Rol Almalı-PKK'yi Asla Bitiremezsiniz" <u>01.01.2007</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-15. sayfada yer alan "AKP'de Kürt Nakşi Partisi Var" <u>04.01.2007</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4-6. sayfada yer alan "Yeni Yıldaki İlk Görüşe Engel" başlıklı haber ve yazılar.	5237 sayılı TCK 215, 218. mad. (4 kez)

13. ACM.	2007/ 171	<u>15.12.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1-4. sayfada yer alan "Poster Önünde Konuşma Davası" ve "Deniz'e 1 yıl 6 Ay Hapis Cezası" başlıklı haberler	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
10. ACM.	2007/	<u>18.01.2007-</u> s. 1-8 "Öcalan'dan Barış Mektubu", "Avukatlar İmralı'da Gitti" s. 7 "Gazeteciye Eylemci Diye Hapis Cezası Verildi" başlıklı haberler.	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/19	<u>21.11.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada "Org. Büyükanıt ve Özgür GÜNDEM" başlıklı yazı.	5237 sayılı TCK'nin 125/3-a, 125/ 4. mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/23	<u>27 Aralık 2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> s. 4. "Güvenlik Değil Kürt Sorunu", s. 6 "Kapmaz Yargı Kıskaçında" <u>28 Aralık 2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> s. 4 "Hava Muhalefetine Devam", "Yarım Empatili Yazar" <u>29 Aralık 2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> s. 1 "Öcalan ile Yılın Son Görüşmesi Yapıldı" başlıklı Yazılar.	5237 sayılı TCK'nin 215-218 mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/22	<u>23.12.2006</u> <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada "Tutuklular Mahkemeyi Şikâyet Edecek" başlıklı Yazı.	5237 sayılı TCK'nin 215-218 mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/10	<u>07.12.2006</u> <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1. sayfada "Avukatlar İmralı'ya Gitti" başlıklı haber. <u>08.12.2006</u> <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 1. sayfada "Beyaz İşkence, Öcalan'a Disiplin Cezası" 4. sayfada "15 yıl Hapis Cezasına 1 Gün Savunma Süresi"	5237 sayılı TCK'nin 215-218 mad.
Mahkeme	Dosya No:	GÜNDEM GAZETESİ LÜTFİ ÜRPER- ÖZLEM AKTAN	SEVK MADDESİ
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/34	<u>22.01.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 6. sayfada "Dostluk" başlıklı yazı.	5237 sayılı TCK'nin 215-218ad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/30	<u>25.01.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1. sayfada "Öcalan Avukatları ile Görüştürülmedi" s. 14 "Forum" ve "Yarım Empatili Yazar" başlıklı Yazılar.	5237 sayılı TCK'nin 215-218 mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/33	<u>17.01.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 3. sayfada "Öcalan'ın Arazisinde İmara izin Verilmedi" başlıklı yazı.	5237 sayılı TCK'nin 215-218 mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/27	<u>18.01.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8. sayfada "Öcalan'dan Barış Mektubu- Sezer, Erdoğan ve Arınc'a Mektup", "Avukatlar İmralı ya Gitti" s. 7 "Gazeteciye Eylemci Diye Hapis Cezası Verdi" başlıklı yazılar.	5237 sayılı TCK'nin 215-218 mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/19	<u>21.11.2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada "Org. Büyükanıt ve Özgür GÜNDEM" başlıklı yazı.	5237 sayılı TCK'nin 125/3-a, 125/ 4. mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/23	<u>27 Aralık 2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> s. 4. "Güvenlik Değil Kürt Sorunu", s. 6 "Kapmaz Yargı Kıskaçında" <u>28 Aralık 2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> s. 4 "Hava Muhalefetine Devam", "Yarım Empatili Yazar" <u>29 Aralık 2006</u> tarihli <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> s. 1 "Öcalan ile Yılın Son Görüşmesi Yapıldı" başlıklı Yazılar.	5237 sayılı TCK'nin 215-218 mad.
Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi	2007/22	<u>23.12.2006</u> <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i> 4. sayfada "Tutuklular Mahkemeyi Şikâyet Edecek" başlıklı Yazı.	5237 sayılı TCK'nin 215-218 mad.
Beyoğlu 2.	2007/10	<u>07.12.2006</u> <i>Toplumsal Demokrasi Gazetesi</i>	5237 sayılı TCK'nin 215-218

Asliye Ceza Mahkemesi		1. sayfada "Avukatlar İmralı'ya Gitti" başlıklı haber. <u>08.12.2006 Toplumsal Demokrasi Gazetesi</u> 1. sayfada "Beyaz İşkence, Öcalan'a Disiplin Cezası" 4. sayfada "15 Yıl Hapis Cezasına 1 Gün Savunma Süresi"	mad.
14 ACM	2007/ 643	18.11.2007 <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 6 "Savaşa Hayır Mitinginde Polis Dayacağı"	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
9 ACM	2007/ 424	17.11.2007 <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1-6 "Katki Sunabilirdi, Ama Engellendi"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad 5237 sayılı TCK 215, 218. mad
9 ACM Kapatma kararı nedeniyle AİHM . Başvurusu yapıldı	2007/403	16 Ekim 2007 <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> "Öcalan'ın Sağlığı Kaygılandırıyor", "PKK'den Sert Karşılık", "Bayık Hizbu Kontra ve Türk Katliamı Devrede", "PJAK Çatışmada 5 İran Askeri Öldürüldü", "Kalkan Hodri Meydan", "Yüzbin Gerilla Karşı-lar", "Öcalan'ın Hastalığı Tektir, İmralı'da 14'e Çıktı"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad 5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
12 ACM	2007/480	14 Ekim 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1- 6. "Murat Karayılan: Komploya 34 Devlet Katılmış" s. 6." HPG Gerillası Çelik'in Taziyesine 1000'ler Gitti"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad
13 ACM	2007/439	11 Ekim 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1-6. "İşte Erdoğan Yöntemleri", "Öcalan Yavaş Yavaş Ölümüne Götürülüyor" s. 6. "Komploya Büyük Öfke", "HPG: Bir Astsubay Yaşamını Yitirdi", "HPG Gerillası Dağıla Tok Maksmur'da Anıldı" s. 8. "KCK'ya Sınır Ötesi Uyarısı" 15 Ekim 2007 Tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. "Devlet Tansiyonu Yükselttikçe Toplum Savaşı Kışkırtıyor" s. 6. "HPG: Saldırıyla Alakamız Yok" ve "Sınırın Öte Yüzü-makale"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 Mad 5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
9 ACM	2007/ 428	13.10 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 2 "Gerilla Dersim'e Amanos'a Gidiyor"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 5237 sayılı TCK 318/1-2. mad.
13 ACM	2007/436	06.10.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1. "Savaşa Tamam, Ama Mertçe Olsun", "KCK: Katliamın Sorumlusu AKP" s. 6 "HPG'den JİTEM Operasyonu" s. 8. "HPG: Dokuz Gerillanın Sicilleri Eksik Açıklandı" 07.10.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1. 9. "Yeni Anayasa Kürtlere Kefen Olmamalı"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad
13 ACM	2007/430	02.10.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1-10." Türkiye Ateşkesi Anlamsızlaştırdı" s. 1. 6. "Katliamı Türk Ordusu Yaptı" s. "Cemil Bayık: Artık Yeter" 03.10.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1. "Öcalan'ın Çağrısı Mecliste" s. 6. "Diyarbakır da Altı Kişi Tutuklandı" s. 7." Barış için Canımızı Veririz" s. 8. "Sayın Öcalan'a altı ay hapis" s. 6 "Eylül Ayının Savaş Bilânçosu Ağır Oldu:177 Asker Öldü.", "PKK'ye Katılanların Sayısı Artıyor" 04.10.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1. "Görüşmeye Hava Muhalefeti Engeli" s. 6. "Adana'da Öcalan için Yürüyüş Düzenlendi" s. 1- 9 "SkyTürk ve HaberTürk Talimat Geçiyor" 05.10.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi Gazetesi</i> s. 1-9. "Ajanlaştırma Kararı TMYK'de Alındı" s. 1-10 "Anayasa Taslağını 27 Nisan Muhtırası Şekillendirdi"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad 5237 sayılı TCK 215, 218. mad.

14 ACM	2007/640	23 Eylül 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1 "Türkiye Özür Dilemeden Gitme." s. 6. "Güney Kerkük Politikasını Destekliyoruz" s. 1 "Ne Ulusalçı Ne İslami Faşist- Demokratik Özerklik" s. 6- 7 -10 "Anma-İlan" 22 Eylül 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1-5 "Bir Cümle Silah Bıraktırır" s. 5 "Öcalan: Akan Kanı Durduralım" s. 6 "HPG: Bitlis'te Dört Asker Yaralandı", "Gerillanın Kimliği Açıklandı" s. 9 "Anma-İlan"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad
13 ACM	2007/422	17.9.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 6. "Çatışmalar Yayılıyor. Köyler Boşaltıldı", "HPG'li Aydın için Mevlit Verildi" s. 7 "Baydemir'e Destek Çağrısı" 18.07.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1-6. "Beyaz İşkencede Hukuk Skandalı", "Kürtler 5 Şartta Israrlı" 19.09.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 6 "Diyarbakır'da Jitem'ci Öldürüldü" 20.09.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1 "Öcalan'ın Avukatları İmralı Adasına Gitti", "Agos Gazetesi; Bölücü Ayı Fotoğrafi Sakıncalı", "Amaç Kürtlerin Birliğini Parçalamak", "HPG: 6 asker Yaşamını Yitirdi", "Beşiktaş Maçında Öcalan Posterleri Açıldı." s. 7" Sayın Öcalan'a Takipsizlik Kararı" 21.09.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1-8." Halkalar Arası Çatışma Uyarısı", "Tuğluk Dokunulmazlığına Rağmen Yargılanıyor.", "AİHM'den Türkiye'ye Ceza Yağdı." s. 6." Kirli Savaş Geri Döndü", "HPG Gerillaların Kimliklerini Açıkladı.", "Avukatlar: İddialar Ahlak Dışı"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad 5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
14 ACM	2007/597	15.09.2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 5. "HPG'li Aslan Toprağa verildi.", "Dersimde Sistematik Baskı"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad
13 ACM	2007/421	9 Eylül 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazeteleri s. 6 "Çocuklarımızın Onur için Mücadele Etti" 10 Eylül 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazeteleri s. 1-7 "Kürtlerin Beş Şartı" s. 6. "Savaş Suçu İşleniyor", "Şiddetli Çatışmalar Yaşanıyor" s. 10 "11 Ayda 10 Kapatma" 11 Eylül 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazeteleri s. 1-6 "Cemil Bayık: AKP Hizbulkontranın Devamıdır" s. 6. "Doğalgaz Boru Hattına Saldırı, Karakola Baskın", "Öcalan'a Verilen Hücre Cezası Kınandı", "Avrupa'daki Kürtler Gerillaları Andı" 12 Eylül 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazeteleri s. 1 "Gül'e Ulusal Tavrı Çağrısı", "Esas Amaç Önder Abdullah Öcalan" 13 Eylül 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazeteleri 1 sayfa "İmralı'da Zulüm Var Sesiz Kalmayın" 6. sayfa "Öcalan'a Uygulanan Zulme Karşı Çıkın", "Hücrede Tutulan Öcalan Avukatlarıyla Görüştü", "İşte İnfazın Belgesi", "HPG Baskını Yalanladı", "Hayatı Savunmak" 14 Eylül 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazeteleri 6. sayfasında "BM Türkiye'yi Uyardı", "PJAK Gerillalarının Kimlikleri Açıklandı", "Siirt'te Şiddetli Çatışmalar Yaşanıyor" 7. sayfa "Terörist, Şoför, ve İsyancı Gerilla"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad 5237 sayılı TCK 215, 218. mad
12 ACM	2007/428	23 Temmuz Tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 9. "HPG: Bestlerde Bir Gerilla Yaşamını Yitirdi" 24 Temmuz Tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 8 "Operasyon Olursa Nedeni Kerkük'tür", "Finsibury Parkta Öcalan'a Özgürlük", "HPG'den Basındaki Haberlere Yalanlama" 25 Temmuz Tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 8 "Savcılık: Cenaze Mayınlı Alanda" 26 Temmuz Tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad

		s. 1 "Öcalan ile Görüşmeye Seçim Engeli", "Dersimde Operasyon, Sivas'ta Çatışma" 27 Temmuz Tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1. "GÜNDEM'inize Barışı Alın", "Uludere Kırsalında Askeri Operasyon", "DTP'li Belediye Başkanı Yargılandı"	
12 ACM	2007/432	18 Temmuz 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1 "Katliamcılar Belli" s. 7 "Matematik Açından PKK ile Kürt Sorununun Ayrılmaz Bütünlüğü" s. 8 "Diyarbakır'ın Rengi Belli" 19 Temmuz 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1 "Bin Umut Mecliste" s. 7 "İzmir Gündoğdu Meydanına Aktı" s. 10 "Karayılan Silah İtirafı Senaryo" s. 9 "HPG'li Şahin Can İşkence ile Öldürüldü", "TSK Kürt Köylerini Bombaladı", "Hakkari Kırsalında Çatışmalar", "Hakkari'de İki Asker öldü" 20 Temmuz 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 9. "HPG'li Taş Toprağa Verildi" s.1-10 "Seçim Sırasında Eylem Yapılmayacak"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2 mad
14 ACM Kapatma kararı nedeniyle AİHM . Başvurusu yapıldı	2007/ 660	19 Kasım 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s.1-7 "Altyapısını Hazırlayalım" s. 6 "Polis Batman'da da Saldırdı", "Avrupa'da Binlerce Kürt Meydanlara Çıktı", "DTP Urfa'da Baskıları Kınadı" 20 Kasım 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s.1-2 "Kadınlara Öncülük Çağrısı" 21 Kasım 2007 tarihli <i>Gerçek Demokrasi</i> Gazetesi s. 1-5. "Bayık'tan KDP ve YNK'ye çağrı"	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
9. ACM.	2007/191	<u>01.02.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-6 sayfada "Çalışkan ve Çenesi Güçlü Bir Öğrenciydi-Yoksul Bir Aile Çocuğuydu", 8. sayfada "Kürt halk Önderi Öcalan'ın Avukatları İmralı ya Gitti" başlıklı. <u>02.02.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 8 sayfada "İran'da Öcalan için İmza Kampanyası" başlıklı haber. <u>03.02.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-6 sayfada "Faşizme Karşı Görev Çağrısı", "Öcalan; Türkiye Hitler Yolunda", 2. sayfada "Herkes Öcalan'a Sahip Çıkmalı" başlıklı haber. <u>05.02.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1 sayfada "DTP Dev Barış Töreni Düzenledi", 8. sayfada "Tasfiye Kararı için Eylem çağrısı" başlıklı haber. <u>08.02.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1 sayfada "Öcalan'ın Avukatları İmralı Adasına Gitti", "Komplo Derinleştiriliyor" başlıklı haber. <u>13.02.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-8 sayfada "Kürtlerin Komplo Protestoları Sürüyor", 2. sayfada "Şubat Zamanlarında Saran Ahtapot Kolları" başlıklı haber. <u>14.02.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-6 sayfada "Başrolü ABD Oynadı", 8. sayfada "DTP'li Yatar; PKK Bir Bölgenin Hareketi Değil", "İran Azerileri Kürtlere Karşı kışkırtıyor", 10. sayfada "Kürt Kenti Strasbourg" başlıklı haber. <u>15.02.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-8-9 sayfada "Komploya Karşı Eylem Günü", "Kürtler Kara Gün için Ayakta", "8 Yıllık Hukuk Mücadelesi", "Murat Kargı'yı Binler Uğurladı", "15 Şubat Toplantısında Tehdit ve Hakaret İddiası", "Pak Uluslararası Öcalan Komplosunu Onayladı", 6. sayfada "ABD, Gonderin Gerisine Karışmayın" başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 7/2 mad. 5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri. (8 Kez)
9. ACM.	2007/251	<u>11.03.2007</u> tarihli <i>YAŞAMDA GÜNDEM</i> Gazetesi 1 sayfada "Bağımsız Heyet Korkusu", "Kadınlar Taleplerine Yanıt İstedi" ; 2. sayfada "Barış Talebine Gözaltı", 3. sayfada "Kadınlar 8 Mart'ı Kutladı", 6. sayfada "Bağımsız Heyet Kaygıları Giderir" ; 7. sayfada "3 DTP li Gözaltına Alındı", "DTP Yüksekova da Kavgalı	5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.

		Aileleri Barıştırdı” ; 8. sayfada “Çiçek Raporu Açıklasın” ve “Türkiye Hurafelere Sığınyor” başlıklı haber ve yazılar..	
9. ACM.	2007/ 200	<u>25.01.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi s. 1 “Öcalan Avukatları ile Görüşürülmedi” 14. sayfada “Forum-Yarım Empatili Yazar” başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215., 218. maddeleri.
9. ACM.	2007/ 84	<u>01.02.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 2. sayfada “Viyan: Ulusal Birliğin Simgesi” başlıklı yazı.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4-son mad.
9. ACM.	2007/167	<u>12.02.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi- 8 sayfada “Tutuklular Serbest Bırakılsın” başlıklı haber. <u>16.02.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi -1 sayfada “Öcalan Açıklıyor” ve “2007 de Komployu etkisizleştireceğiz” başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6./2. ve 7/2 mad.
9. ACM.	2007/391	<u>08.09.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi- 1-6 sayfada “Devlet AKP ye Rol Verdi” ve “PKK ye Pratik Önderlik Yapamam” başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215., 218. maddeleri 3713 sayılı Yasanın 6/2 mad.
9 ACM.	2007/285	<u>28.01.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi Sf/1=8 “A.Öcalan Rapora İtiraz Etti “, “Nusaybin de Toplu Mezar Bulundu” s. 14 “Samast ile Berivan Arasındaki Fark” başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215-218.
9. ACM.	2007/343	<u>02.06.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi s. 1 “Öcalan’ın Savunması Temel Kaynak Olacak”, “Ve Hakimden İlginç Soru” <u>02.06.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi s. 1 “Bölgede Ağzını Açana Soruşturma”, “Mazıdağı Belediye Başkanı İfade Verdi”, “DTP, Silvan İlçe Başkanına Soruşturma Açıldı” başlıklı haber.	5237 sayılı TCK’nin 215-218.
10.ACM	2007/320	<u>GÜNDEM Gazetesi</u> <u>10.05.2007</u> : -1-8 sayfada: “Öcalan Raporu Kurallara Uymuyor”, “Avukatlar Öcalan ile Görüştü”, “Avrupa’da 7 Günde 8 İşgal”, “Ortaklar’da Hücre Cezasına Yürüyüşlü Tepki” <u>11.05.2007</u> -1-8 sayfada: “Makam Değil, Halkın Özgürlüğü için Aday Olmak”, “KKK: Bağımsız Adaylarla Seçime Gidilmesini Destekliyoruz” <u>14.05.2007</u> : 6-8-9.sayfada “Şemdinli’de Devlete Suçüstü”, “Poster Açan Çocuğa Gözaltı”, “Fransa’da Milli Görüş Provokasyonu”, “İmralı’ya Heyet Gönderilsin” <u>15.05.2007</u> : 1-8-11 sayfada: “18 Mayıs Süreci Karşı Tarafın Tutumuyla Netleşmiştir.”, “Strasburg’ta Kritik Hafta”, “Anma-İlan” <u>16.05.2007</u> : 1-8 sayfada: “Asıl Hedef Maxmur Kampı”, “Af Örgütü’nden Öcalan Uyarısı”, İmralı’ya Heyet Gidinceye Kadar Açlık Grevi Sürecek”, “Leyla Zana Newroz Konuşmasını Savundu”, “Diyarbakır’daki Açlık Grevi Bugün Başlıyor” <u>17.05.2007</u> : 1-7-8 sayfalar: “Öcalan’ın Avukatları İmralı Adasına Gitti”, “Katılmadıkları Yürüyüşten Ceza Aldılar”, “Savcıya Göre Diyarbakır Cezaevi İşkencesi Sözde”, “Newroz Tertip Komitesi Propagandanan Yargılandı”, “Sayın Öcalan Diyen Tutuklulara Hücre Cezası”, “İmralı’ya Heyet için Eylem”, “Barış Karşısında Operasyonları Buldu” <u>18.05.2007</u> : 1-6-8-11 Sf: “Ateşkese Ateşle Karşılık Verildi” – “Ateşkes Muhatap Bulamadı”, “Öcalan Üzerindeki Tecrit Ağırlaştırıldı”, “Kartal’dan Acil Eylem Çağırısı”, “Anma-İlan”	TCK 215, 218. mad. TMY 6/2. maddeleri
10.ACM	2007/349	<u>GÜNDEM Gazetesi</u> <u>24.05.2007</u> : sayfa 1 “Açlık Grevlerine 1364 Kişi Katıldı” <u>26.05.2007</u> : sayfa 1 “CPT Öcalan’ı ziyaret etti”	TCK 215, 218. mad. TMY 6/2. maddeleri

		27.05.2007: sayfa 5-10-11 "Anma-İlan"	
10.ACM	2007/391	GÜNDEM Gazetesi 13.08.2007:- 8 sayfa "Hakkâri ve Eruh'ta çatışma", "Helalleşme" 14.08.2007: 1-6-8 sayfa "İmralı'da Beyaz İşkence", "Bir Halkın Direniş Öyküsü: 15 Ağustos Atılımı", "15 Ağustos Hareketi Özgürlük Hareketidir", "15 Ağustos Havai Fişeklerle Kutlandı", "PKK Türkiye ve Irak'a sert uyan", "HPG: JITEM üyesi Ekrem Öner öldürüldü", "Siirt ve Şirnak'ta 12 Asker Yaşamını Yitirdi" 15.08.2007: 1-8 sayfa: "AKP Hükümeti Kürt Sorununu Programına Almalı", "15 Ağustos Köklü Değişiklikler Yarattı", "Çözüm Girişimleri Yanıtsız Kalmayacak", "Devlette 15 Ağustos Alarmı" 16.08.2007: 1-6-7-8 sayfada: "Avukatların Öcalan ile görüşmesi Engellendi", "15 Ağustos Coşkusu ve Alarmı", Kürt tarihinde yeni bir başlangıç", "PKK: 15 Ağustos Devrimdir", "Tampon Bölgede Kürtleri İmha Silahı", "Belediye Başkanı Leyla Güven'e Soruşturma" 17.08.2007: 1-6-7-8 sayfada: "Öcalan'ın Durumu Meclise Taşınacak", "Amara Yürüyüşüne Katıldı, Trafik Cezası Aldı.", "15 Ağustos Coşkusu Sürüyor", "İlsuya Karşı Mücadele Çağrısı", "HPG Skorski Helikopteri Vurdu", "Atılım Bütün Acılarımızı Unutturdu", "Direnişin Siyasal Ölçüleri Göz Ardı Edildi",	TCK 215, 218. mad. TMY 6/2. maddeleri
10.ACM	2007/358	30.06.2007 tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-4-5: sayfada "HPG: Uludere'de 8 Gerilla Yaşamını Yitirdi.	TCK 215, 218. mad. TMY 6/2. maddeleri
10.ACM	2007/362	GÜNDEM Gazetesi 04.06.2007: 1-8 sayfa "HPG Bingöl'de Dört Sivilin Öldürülmesiyle İlgimiz Yok", "Savcılıktan DTP'liye Sayın Azarlaması" 05.06.2007: 1-8-13 sayfada "Dersim'de Karakola Saldırı-8 Asker Öldürüldü", "İsmet Baycan Şiir Yarışması Sonuçlandı" 06.06.2007: 1-8 sayfada ; "Alman Hükümetine Kürt Sorunu Önergesi", "Hollanda'da Kürt Kadınlarına İrkçı Saldırı" 07.06.2007: 1-8-11-13 sayfada: "Öcalan ile Görüşmeye Hava Muhalefeti Engeli", "Sınırötesi Operasyon Nabız Yokladı", "İsmet Baycan Ödülleri Kitaplaşacak", "Anma-İlan" 08.06.2007: 1--8 sayfada "Kararılan: Hiç Kimse Bizi Bu Zirvelerden Atamaz" 11.06.2007: 1-7-8 sayfada; "HPG: Büyükanıt Sorumlu", "Tsk Garnizonlarına Dönsün", "Polis DTP'li Gençler Saldırdı" 12.06.2007: 1-7-8 sayfada; "Adana Newroz Tertip Komitesi Hakkında Dava Açıldı", "DTP'lilere 30'ar Ay Hapis Cezası" 13.06.2007: 1-7-8-9 sayfada; "KCK'den Sağduyu Çağrısı", "HPG: İran ve Türkiye Operasyonları Sürdürüyor", "Van'da 34 Kişiyi Hücre Cezasına Protesto Davası", "Emir Genelkurmaydan, Linç Provası Polisten", "Terör Mü, Savaş Mı (Veysi Sarsözen)"	TCK 215, 218. Mad. TMY 6/2. Maddeleri
10.ACM.	2007/256	23.04.2007 Tarihli GÜNCEL Gazetesi 6: sayfada "Siirt'te Öcalan Gösterisi"	TCK 215, 218. Mad. TMY 6/2. Maddeleri
10.ACM	2007/318	13.05.2007 Tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada "Strasbourg'ta Onbinler Öcalan için Yürüdü"	TCK 215, 218. Mad. TMY 6/2. Maddeleri
10.ACM	2007/319	GÜNDEM Gazetesi 19.05.2007 1--5-8: sayfada "PKK Meclisi: Mayıs Kızıl Bir Ayaştır", "Onların Hedefi Büyüktü", "Hücre Cezası Askerlerin İsteğidir", "Amaç PKK'nin Tasfiyesidir" 20.05.2007:1-5-6-8-10 sayfada "Sözlerin Takipçisi Olacağız", "Amaçları PKK'nin Tasfiyesidir", "Baskı ve Operasyonlarda Final Yıl 2007", "Kürtler Sık Sık Uyarı Yaptı", "Gerilla İnfial Halinde", "Bölgede	TCK 215, 218. Mad. TMY 6/2. Maddeleri

		Çatışmalar Yayılıyor”, “Karayılan’dan 18 Mayıs Açıklaması”, “Paris’te Kürtler 2 Günlük Oturma Eylemi Yapacak”, “İmralı’ya Heyet Gönderilsin”, “Strasbourg Eylemi Sona Erdi”, “Açlık Grevi 39. Günde Bitti” <u>23.05.2007</u> ;sayfa 8: “Bingöl’de Kaçırılan 2 Kişiden Haber Yok”, “HPG: Bingöl Ve Çukurca’da 4 Asker Öldürüldü”, “Türkiye’ye İlişkin Farklı Sesler” <u>24.05.2007</u> : sayfa 1-2-7 “Öcalan’ın Avukatları İmralı’ya Gitti”, “Kazakistan Kürt Kadınları Yerel Meclisleri Kuruyor”, “KKK: Patlamayla İlgimiz Yok”	
10. ACM.	2007/198	<u>18.01.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfa “Öcalan’dan Barış Mektubu-Sezer-Arınç ve Erdoğan” 8. sayfa “Avukatlar İmralı’ya Gitti” ve 7. sayfa “Gazeteciye Eylemci Diye Hapis Cezası Verildi” başlıklı haberler.	5237 sayılı TCK’nin 215. 218
10. ACM.	2007/ 208	<u>19.01.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 3-8 sayfa “Türkiye Gerçek Meclisini Bulmuştur” başlıklı haber.	5237 sayılı TCK’nin 215. ve 218
10. ACM.	2007/ 129	<u>08.02.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8. sayfa “Karayılan’dan Fransa’ya Uyarı” başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.
10. ACM.	2007/176	<u>17.02.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-6. sayfa “Başer benimle Görüşsün” başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.
10.ACM.	2007/ 182	<u>22.02.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8. sayfa “Türkiye Saldırı Hazırlığında” başlıklı haber. <u>27.02.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8. sayfa “HPG’den Korucular ve Ajanlara Uyarı” başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.
10. ACM.	2007/298	<u>21.04.2007</u> tarihli GÜNCEL Gazetesi 1-6 sayfa “AKPM’ye Öcalan Önergesi Sunuldu” 6. sayfa “12 Gerillanın Adı Açıklandı” başlıklı haberler.	5237 sayılı TCK’nin 215. 218
10. ACM.	2007/419	<u>04.08.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1 sayfa “AKP Kürtleri Kandırıyor” 6. sayfa “AKP Demokratik Projemizi Boğacak” başlıklı haberler.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 ve 7/2-son mad.
10. ACM.	2007/359	<u>09.06.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1 sayfa “M.Karayılan...” başlıklı haber.	
10. ACM.	2007/338	<u>03 Mart 2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfa “Kürt Örgütlerinden Serhıldan Çağrısı” s. 1-6 “Öcalan: Ulusal Birlik Sağlansın”, “Türkiye’yi Zehirliyorlar” s. 8 “Diyarbakır da Yarın Açıklama Yapılacak” – “Adalet Bakanlığı Ciddiyetsiz”, “Öcalan’a Yönelim Zamana Göre yayılmış İdamdır” – “Öcalan için Acil Heyet oluşturulsun” s. 9 “Öcalan için Harekete Geçilsin” - “Öcalan’ın Can Güvenliğinden Devlet Sorumlu” s. 9 “Kaybetmemek için” başlıklı haber. <u>04 Mart 2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi s. 1-8 “İmralı’yı Bağımsız heyetlere Açın”, s. 2 “Öcalan’ın Sağlığından Endişeliyiz”, s. 7 “DTP ye Baskı Üzerine Baskı”, s. 7 “Tuğluk: Tehdit Etmedim, Öcalan’a Dikkat Çektim”, s. 8 “Türk ve Kürt Aydınları Görev Başına” başlıklı haber.	5237 sayılı TCK’nin 215-218
10. ACM.	2007/351	<u>11.05.2007</u> tarihli GÜNDEM Gazetesi s. 1 “CPT: Öcalan için Girişimde Bulunduk” başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215-218.

11. ACM.	2007/245	<u>27.03.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi</u>;1-6 sayfada "KKK'den AKP'ye Sert Uyarı", 1.sayfada "Ben Sayın'a Sayın Demem", 6. sayfada "Küçükçekmece'de Öcalan'ın Zehirlenmesine Karşı Gösteri", "120 PKK'li Tutuklu Dönüşümlü Açlık Grevinde", "AB'nin Yıldönümünde Öcalan Eylemi", "İmralı Adasına Heyet Gönderilsin" başlıklı yazılar. <u>28.03.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi</u>;1. sayfada "Gözler İmralı'da" 2.sayfada "8 Mart'a Soruşturma", 4. sayfada "DTP Şiddet Tuzağına Düşmedi" 6. sayfada "Gözler Öcalan Görüşmesinde", "KKK'den, Kahramanlık Haftası Mesajı", "BM Binası önünde Öcalan Eylemi", "PKK'li Tutuklular Açlık Grevinde", "Öcalan Eylemi", "İmralı Adasına Heyet Gönderilsin" başlıklı yazılar. <u>29.03.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi</u>; 1. sayfada "Zehirlenme Havası Görüşmeye Engel" 6.sayfada "Kürtlerin En Büyük Güvencesi Gerilladır", 7.sayfada "Sayın'ın Beraatine", 6. sayfada "HPG: Agit Kahramanlığın Adı" başlıklı yazılar. <u>30.03.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi</u>; "HPG: Ateşkes Anlamsızlaştı" 1.sayfada "Öcalan'a Yönelik Tecrit Israrla Ağırlaşıyor" 5. sayfada "PKK'li Tutuklulara Sayın Cezası" başlıklı yazılar. <u>09.04.2007 tarihli GÜNDEM Gazetesi</u>; 7 sayfada "DTP'ye Yönelik Gözaltı ve Soruşturma Furyası Sürüyor", 8. sayfada "Öcalan için 565 Fidan Dikildi", "Özgür Yaşam İradesi" başlıklı yazılar. <u>17.04.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi</u>; 5 sayfada "Sayın Öcalan Dediği için Emniyete Çağrıldı", "Adana'da Öcalan için Gösteri", "DTP Ağrı İl Başkanı Tutuklandı" başlıklı yazılar. <u>18.04.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi</u>; 6 sayfada "Sınırötesi Operasyon Macera Olur", "AKPM'de Bağımsız heyet Girişimi" başlıklı yazılar. <u>19.04.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi</u>; 1-6 sayfada "Kürt Sorunu Şiddetle Çözülmez" 6. sayfada "İmralı Kosteri Arızalı İddiası", "Öcalan Sorunu AK'nde", "Adana'da Gece Gösterisi" başlıklı yazılar. <u>20.04.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi</u>; 4 sayfada "PKK Gerilla Hareketidir", 6.sayfada "Barış Anneleri: Devlet Barışın Yolunu Bulsun" başlıklı yazılar.	Özlem AKTAN: 5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri. 3713 sayılı Yasanın 6/2-son, 7/2 mad Zennur KIZILKAYA (215.,218. mad. 8 Kez) 3713 sayılı Yasanın 6/2.mad. (5 kez) 3713 sayılı Yasanın 7/2.mad. (5 kez)
11. ACM. Kapatma kararı nedeniyle AİHM . Başvurusu yapıldı	2007/ 343	<u>16 07.2007 tarihli GÜNCEL Gazetesi-Lütfi ÜRPER</u> s. 1 "Yüzbinler Umuda Aktı", s. 4 "Orhan Doğan", "14 Temmuz Şehitleri Anıldı", s. 1-4 "Diyalog Köprüsü Oluşturulsun"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.
11. ACM.	2007/ 329	<u>28 07.2007 tarihli GÜNDEM Gazetesi-Lütfi ÜRPER</u> s. 1-6 "Kalkan: Bir Kez daha Barış Eli", s. 7 "Kadının Duruşu Demokratik Bir Meclisin Önünü Açacaktır"	3713 sayılı Yasanın 7/2.mad 5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.
11. ACM.	2007/ 354	<u>GÜNDEM Gazetesi-Lütfi ÜRPER</u> <u>20 08.2007 tarihli GÜNDEM Gazetesi</u> s. 1-8 "Sınırdaki Kürt Köyleri Bombalandı", "Hakkari ve Bitlis'te 13 Asker Öldürüldü", "Yaşamını Yitiren Gerillaların Kimlikleri Belli Oldu"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 7/2.mad 5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.

		<u>21.08.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1 "Katliama Mitingde Protesto", s. 8 "15 Ağustos Panelde Tartışıldı-Gece de Kutlandı" s. 14 "Araç Hazır mı? " <u>22.08.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 7 "DTP Ağrı İl Başkanına Sayın'dan 1 Yıl Hapis Cezası", s. 8 "Öcalan'a Verilen Hücre cezası Protesto Edildi", s. 8 "HPG'li Eren'i 1500 Kişi Uğurladı" <u>23.08.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1-8 "Kürtlere Ortak Cephe Çağrısı", s. 1 "Öcalan Hücre Cezasına İtiraz Etti", "Avukatlar İmralı'ya Gitti", s. 7, "33 Kişi Propaganda yapmaktan Yargılandı", s. 8 "Bingöl'de Çatışma, 7 Asker yaşamını Yitirdi" <u>24.08.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1 "Aydar: Kürtler Birleşmeli", s. 5 "Anma-İlan" <u>27.08.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 11. "Avrupa'da Şengay Protestosu" s. 13 "Koma Veta", s. 6 "Ortadoğu Yapılanmasında Devletçilik ve Demokratik Konuları" <u>28.08.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1-8 "Yeni Saldırı Konsepti Devrede" ve "Halk Sahiplendi-Halk Uğurladı", s. 8 "Cemil Bayık: Halaçoğluna Karşı Gösteriler Yapılmalı" ve "HPG'li Fetretin Eren için Aydın da Mevlit Verildi", "11 Gerillanın Kimlikleri Açıklandı"	
11. ACM.	2007/ 342	<u>15.07.2007</u> tarihli <u>GÜNCEL</u> Gazetesi- <u>Lütfi ÜRPER-Mehmet SAMUR -Zenur KIZILKAYA</u> s. 5 "Erzincan'daki Çatışmada 2 Asker Yaşamını Yitirdi" başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4.mad
11. ACM.	2007/273	<u>27.01.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 1-8 sayfada "Uluslararası Komplo Sürüyor" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215-218. mad
12. ACM.	2007/250	<u>21.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 8 sayfada "Gerillanın Cenazesi Aileye Verilmiyor" başlıklı haber. <u>06.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 2 sayfada "Yenilen Pehlivan Güreşe Doymazmış" 8.sayfada "Batman'da Öcalan Paneli" başlıklı haber. <u>07.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 8 sayfada "Avrupa'da Kürtler Strasburg'a Yürüyecek" başlıklı haber. <u>20.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 1-8 sayfada "Paşa Politikası Uygulamada"; "Uluslararası Komplo Protestosunda 3 Gözaltı", 9. sayfada "Bölge Emniyet Müdürleri Alarında" başlıklı haberler. <u>21.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 8 sayfada "Silopi'de Newroz Duruşması yapıldı", "Mahabat da Öcalan Resimleri Dağıtılıyor" ve 14. sayfada "Çeyrek Asırlık Serxwebun" başlıklı haberler. <u>22.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 1 sayfada "Öcalan'ın Avukatları İmralı Adasına Gitti" ; 13. sayfada "Öcalan'ın Kitabı İngiltere'de Dağıtıldı" ve 8. sayfada "DTP Başkanı Taymaz İfade Verdi" başlıklı haberler. <u>26.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 8 sayfada "Newroz Ateşini Mersin Yakacak" ; "Sınav" ve 1. sayfada "Kürtler Sınır Terbiyesi ile Hizaya Çekiliyor" başlıklı haberler.	3713 sayılı Yasanın 7/2 mad. 5237 sayılı TCK'nin 215. ve 218 (6 kez)
12. ACM.	2007/255	<u>24.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi- 1-4 sayfada "Kiyamet Kopmadı" başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 7/2 mad.
12. ACM	2007/ 361	<u>03.05.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; 1. sayfada "Öcalan'ın Avukatları İmralı Adasına Gitti" ve 10. sayfada "Strasbourg'da Bir Açlık Grevi" başlıklı yazılar.	3713 sayılı Yasanın 6/2-son, 7/2 mad

		<u>04.05.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi; 1. sayfada "Hücre Cezasına İtiraz Edilecek-Öcalan'a 20 Günlük Hücre Cezasına İtiraz" ; 8. sayfada "Öcalan'a Verilen Cezaya Avukatlarından Tepki" ve "1. Cumhuriyet Yolun Sonuna Geldi" başlıklı yazılar. <u>05.05.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi; 1-6 sayfalarda "Toplumsal Savaş Uyarısı" 8. sayfada "İzmir'de Bir Otobüs, 2 ATM Ateşe Verildi" başlıklı haberler. <u>06.05.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi; 1-8 sayfalarda "Strasbourg'daki Açlık Grevi 26. Günde", "10. sayfada "CPT'nin Görevi...", 14. sayfada "Açlık Grevi" ve 8. sayfada "Ateşkesin Sürmesi için Adım Atılsın" başlıklı yazılar. <u>07.05.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi; 1 sayfada "TUAD-DER; İmralı'ya Doktor Heyeti İstiyoruz", "2. sayfada "Özgün Bölükler Yaygınlaşıyor", 8. sayfada "DTP'liler Halfeti'de Kırlara Çıkamaz"- "Sessiz Yürüyüşe Polis Engeli" başlıklı haberler <u>08.05.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi- 7 sayfada "Af Örgütü Binasında Öcalan Eylemi", 8. sayfada "İzmir ve İstanbul'da Belediye Otobüsleri Yakıldı" ve "Açlık Grevi Eylemcilerinin Durumu Kritik", 11. sayfada "ANMA" ve 8. sayfada "Şırnak ve Mardin'de Çatışmalar" başlıklı haberler. <u>09.05.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi ; 1 sayfada "Öcalan'a Beyaz İşkence 15. Gününde", 2. sayfada "Cizreli Kadınlardan İkiisi Daha Serbest Bırakıldı" 8. sayfada "İşgaller Devam Ediyor"- "Danimarka da Eylem", 5. sayfada "Başsağlığı", 11. sayfada "ANMA" ve "Şırnak ve Mardin'de Çatışmalar" başlıklı yazılar..	5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.
12. ACM.	2007/ 114	<u>20.01.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 6. sayfada "Türkiye Kendi Çözümünü Üretmeli" başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4-son mad.
12. ACM.	2007/ 183	<u>29.01.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 8. sayfada "Barış Yanlıları Aktif Olmalı" ve "Tarihi Ders" başlıklı haberler. <u>30.01.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 1-8. sayfada "20 PKK'lı Toplu Mezara Gömüldü" başlıklı haberler.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 5237 sayılı TCK'nin 215. ve 218. mad..
12. ACM.	2007/ 242	<u>20.02.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 1 sayfada "Paşa Politikası Uygulamada" başlıklı haberler.	3713 sayılı Yasanın 6/1.
12. ACM.	2007/ 258	<u>18.02.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 8. sayfada "Aşk ve İmralı'da Bir Çocuk" başlıklı haber. <u>19.02.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 1.-8. sayfada "Hakkari'de Mahkeme Suçlu Korucuyu Korudu" başlıklı haber. <u>27.02.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 1. sayfada "Devletten Kongre Hamlesi" ve "TZP Kürdi; Kürtçeyi Yaygınlaştıralım" başlıklı haberler.	5237 sayılı TCK'nin 215. ve 218
12. ACM.	2007/113	<u>29.01.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 8. sayfada "Barış Yanlıları Aktif Olmalı" başlıklı haber. <u>30.01.2007 tarihli GÜNDEM</u> Gazetesi 1-8. sayfada "20 PKK'lı Toplu Mezara Gömüldü" başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.
12. ACM.	2007/482	<u>17.10/ 2007 tarihli GÜNCEL</u> Gazetesi- Lütfi Ürper 1-6 sayfada "A. Öcalan ile Kritik Görüşme", "Hep Aynı Sözler Hep Aynı Başarısızlık", "Amaçları Kerkük ve Musul'u Almak" "KCK ve KNK'den Acil Çağrı", "PJAK: Pahalıya Mal Olur"	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 7/2.mad. 5237 sayılı TCK'nin 215. ve 218
12. ACM.	2007/304	<u>19-20-21-22-23-26 Mart 2007</u> tarihli <u>GÜNCEL</u> Gazetesi- Zennur KIZILKAYA- Lütfi ÜRPER	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 7/2.mad. 5237 sayılı TCK'nin 215. ve

		<u>19.03.2007 tarihli gazetede:</u> 1-6. sayfada "HPG'den Kulp Açıklaması"- "HPG: 7 gerillanın Hesabı Sorulacak-Halk Cevap Verecek", "Öcalan için Eylemler Sürüyor", 14. sayfada yer alan "DÖNEMEÇ" başlıklı yazılar, <u>20.03.2007 tarihli gazetede:</u> 1-14. sayfalarda "KKK: Ölüm Mangaları Elimizde", 4 sayfada "Hükümet Öcalan ile İlgili Tahlil Raporlarını Israrla Gizliyor" başlıklı yazı 7 sayfada -" Ortak Tecrit Metninde Öcalan'a Tecrit" - "Gece Gösterileri Sürüyor" başlıklı yazı ve haberler. <u>21.03.2006 tarihli gazetede:</u> 1. sayfada "Kongre Gel'den Newroz Affı", "Raporun Açıklanmaması Hasta Haklarına Aykırı", "Newroz Piroz Be" 6 sayfada "Kürtlere Direniş Çağrısı" 3. sayfada "Öcalan için Eylemlere Devam", "DTP'lilere Yönelik Gözaltılar Sürüyor", "Raporu Gizlemek Suç", "DTP'li Başkana Sayın Soruşturması" 5. sayfada "Cilo Sayın Öcalan Dedi" 2. sayfada "Perihan Maden'e Açık Mektup" başlıklı yazılar. <u>22.03.2007 tarihli gazetede:</u> 1 sayfada yer alan "Milyonların Öcalan Newrozu", 2. sayfada yer alan "İşte Newroz İşte Halk", 3. sayfada yer alan "Garzan Provakasyona Gelmedi", 4. sayfada yer alan "Zana: Lider Öcalan'dır", 5. sayfada yer alan "Urfa Zehirin Panzehiri", "Bingöl'de Bağımsız Heyet Talebi", "Newroz Ateşini Gerilla Anneleri Yaktı", 6. sayfada yer alan "Newroz Ateşi Serhati Isıttı" 7. sayfada yer alan "Çukurova Newroz Ovası Oldu", 8. sayfada yer alan "Suriye ve İran'da Yüzbinler Öcalan için Ayağa Kalktı" - "Sayın Öcalan Kampanyası" - "Amsterdam'da Meşaleli Yürüyüş" başlıklı yazılar <u>23.03.2007 tarihli gazetede:</u> 1-7 sayfada yer alan "Halka Newroz Teşekkürü" 5. sayfada yer alan "Nokta GÜNDEM'i GÜNDEM'e Taşdı", "Cezaevinde Öcalan için Açlık Grevi", 6. sayfada yer alan "Türk ve Zana'ya İnceleme" - 5. sayfada yer alan "ANMA", 7. sayfada yer alan "Baykal'ın Hedefi Kürt Liderler", "Halk Mesajını Verdi", 4. sayfada yer alan "2007 Newroz ve Kürtler" başlıklı yazılar. <u>26.03.2007 tarihli gazetede</u> 4 sayfada yer alan "Yaşamı Zehirleyenler", 4. sayfada yer alan "Devlet Ateşle Oynuyor", 4. sayfada yer alan "Son Fırsat", 5. sayfada yer alan "Welat ve GÜNDEM'e Cizre'den Destek", 6. sayfada yer alan "Akdeniz'de Öcalan Israrı", "Öcalan Türkiye'nin Fay Hattıdır", "HPG: Dört Asker Bir Gerilla Yaşamını Yitirdi" başlıklı yazı ve haberler	218
12. ACM. Kapatma kararı nedeniyle AİHM . Başvurusu yapıldı	2007/487	<u>08/ 09 Ekim 2007 tarihli GÜNDEM Gazetesi</u> <u>08.10.2007 tarihli gazetede</u> 1.-8. sayfada "Avrupa'da Öcalan için Yürüyüş Düzenlendi", s. 7 "Öcalan'a Kart Gönderilmesine Bile Tahammül Edemiyorlar", s. 8 "Halk Mevlitlerde HPG Gerillalarını Sahiplendi", "Yeniden Direniş", s. 9 "Kürtlere Askeri ve Siyasi Kuşatma" başlıklı haber. <u>09.10.2007 tarihli GÜNDEM Gazetesi</u> 1-5-8 sayfada "Komplo İmhayla Sürüyor", "Yaşa ve Yaşat" başlıklı haberler.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 7/2.mad. 5237 sayılı TCK'nin 215. ve 218
12. ACM.	2007/387	<u>09.05.2007 tarihli GÜNDEM Gazetesi</u> s. 8 "Öcalan için Yapılan Açlık Grevi Ziyaretçi Akımına Uğradı" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK nun 215-218.
12. ACM.	2007/388	<u>27.04.2007 tarihli GÜNDEM Gazetesi</u> s. 2 "Tahliyeye Rağmen Serbest Bırakmadılar" s. 8 "Af Örgütü Binası İşgal Edildi" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215-218.

13. ACM.	2007/ 180	<u>20.01.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1-6 "ABD Oyununa Karşı Misaki Demokrasi", "Türkiye Kendi Çözümü Üretmeli"	5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.
13. ACM. Kapatma kararı nedeniyle AİHM Başvurusu yapıldı.	2007/ 197	<u>GÜNDEM</u> Gazetesi . <u>28.02.2007</u> - s. 8 "DEHAP'ta 13 Kişiye Propaganda Cezası" <u>01.03.2007</u> - s. 1 "Öcalan'ın Yaşamı tehdit Altında" ; 8. sayfada "Avukatları Öcalan ile Görüştü" . <u>02.03.2007</u> - s. 1-8 "Öcalan'ı Zehirliyorlar" ve 8.sayfada "Kürt Halk Önderi Derhal Tedavi Edilmelidir" ve 9. sayfada "Türkiye Fırsatı Kaçırmasın" <u>05.03.2007</u> -s. 7 "Kalkan: Gerillaya Katılım Yüksek" ve 1. sayfada "Kürtlerden Öcalan Çağrısı-Kürtler Türkiye'nin Her Yerinde Ayakta" ; 2. sayfada "Kadınlar Şiddete Hayır Dedi" ; 3. sayfada "Kadınlar Cudi'den Haykırdı" 7. sayfada "Öcalan'ın Sağlığı DTP Gençliğini Kaygılandırıyor" ; 8. sayfada "İstanbul'da İETT Otobüsleri Ateşe Verildi" ve "Mersin'de Öcalan'ın Sağlığı ile Oynamayın Yürüyüşü" ; "İstanbul'da Yürüyüşe Müdahale" başlıklı haberler; "Sorumlusu Belli" başlıklı yazı. 10. sayfada yer alan "Kamuoyuna" başlıklı ilan. <u>06.03.2007</u> - s. 1-8 "Yarın Çok geç Olabilir-PKK'den Geç Olmasın Uyarısı", "Kandil'deki 27 Köyden Kürtlere Çağrı" ; 2. sayfada yer alan "Adım Adım İşlenen Cinayet ve İnsanlık Sınırı" ; 6. sayfada yer alan "Kalbimize El Uzatıldılar", "Öcalan için Yaygın Gece Gösterileri Yapıldı" ; 9. sayfada "Türkiye'de Kürtlerin Temsil Sorunu Var" başlıklı yazı ve haberler. <u>07.03.2007</u> -s. 1-8-9 "Falcı Çiçek Heyeti", "Bağımsız Heyet Olmadan Olmaz", "Banliyö Trenlerine Molotof Kokteylleri Atıldı" 2. sayfada "Şırnak Mitingine Öcalan'ın Sağlığı Damgasını Vurdu" 8. sayfada "Örnekler İstanbul Adli Tıpta İnceleniyor" 9. sayfada "Mahkemeler DTP'ye Çalışıyor" başlıklı haber ve yazılar. <u>09.03.2007</u> -- s. 1 "Öcalan'ın Zehirlenmesi AİHM'e Taşındı" 4. sayfada "İmralı'ya Bağımsız Bir Heyet Gitmeli" ; 1. sayfada "Güneş: Gizli Plan Varsa Heyet Açığa Çıkaramaz" ; "Kürt kadınları Öcalan'ı Sahiplendi", 2.sayfada "Kadınlar Öcalan için Haykırdı" ;7. sayfada "Öcalan'ın Sağlık Sorunları Sürüyor", "Londra'da Öcalan için Eylem Çağrısı", "Öcalan'ın Sağlık Sorunu Avrupa Komisyonu'nda", "TOHAV: Adli ve İdari Soruşturma başlatılmalı", "Tutuklulardan Zehirlenme Protestosu", "DTP Öcalan için Harekete Geçti", 8. sayfada "Barış Analarından Gazetemize Destek", "DTP'li Yöneticilere Sayın Davasında İkinci Görevsizlik" başlıklı haberler. <u>12.03.2007</u> -s. 1-6 "Konsept Kürtlerin İmhası" başlıklı haber, 8. sayfada "Oyun Bozulmalı" başlıklı makale, 8. sayfada "Diyarbakır'da Işıklar Sönecek", "Gazi'deki Gösteriye Polis Müdahalesi" 9. sayfada "Çiçek İkrar Değil, İnkâr Etti" başlıklı haber ve yazılar.	Lütfi ÜRPER-Özlem AKTAN 3713 sayılı Yasanın 6/2 maddesi. (5 kez) 3713 sayılı Yasanın 7/2 maddesi (1 kez) 5237 sayılı TCK 215., 216, 218. maddeleri. (8 kez)
13. ACM.	2007/173	<u>19.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 1-8 sayfada "Öcalan muhataptır", "15 Şubat Komplosuna Karşı Çözüm", 7. sayfada "Öcalan Lehine Slogan Atanlara 10 Ay Hapis" başlıklı haberler.	5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.
13. ACM.	2007/259	<u>10.03.2007</u> tarihli Yaşamda <u>GÜNDEM</u> Gazetesi 1 sayfada "Bağımsız Heyet İstiyorum", "Öcalan'ın Avukatları CPT'ye Başvurdu", "Zehirlenmeye Karşı Eylemler Yayılıyor", 2. sayfada "Kutlamalar Sürüyor" 6. sayfada "İmralı ya Bağımsız Heyet İstiyorum", 8. sayfada "Albat Dağlarında Öcalan'ın Sağlığı için Ateşler Yakıldı", "İmralı'da En Fazla da Kadın Zehirlenmiştir", 9. sayfada "Mahkeme Siyaset Yapıyor" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.

13. ACM	2007/314	<u>21.05.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1 "Bölgede Şiddetli Çatışmalar Yaşanıyor", s. 8 "Otuz Yıl"	3713 sayılı Yasanın 6/2 ve 7/2. maddesi
13. ACM	2007/353	<u>10.06.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1-8 "Aydar: Ordu Kürtleri Linç Ettirmek İstiyor" s. 7 "Barış için Vicdani Redde Destek", "DTP Gençliğinden Vicdani Red Çağrısı"	3713 sayılı Yasanın 6/2 maddesi 5237 sayılı TCK 318.. mad.
13. ACM Kapatma kararı nedeniyle AİHM . Başvurusu yapıldı	2007/419	<u>GÜNDEM</u> Gazetesi 29.08.2007 -s. 1 "İnkâr Anayasası Kabul Edilemez", s. 1-7 "Öcalan Özgürlük Yürüyüşü 4.Gününde", s. 5 "İlan-Anma" 30.08.2007- s. 1-7 "Öcalan İmralı'dan Çıkarılsın", s. 7 "Cezaevinde Öcalan Mektubuna İmha", s. 8 "HPG: Misilleme Eylemlerinde 17 Kişi Yaşamını Yitirdi", s. 8 "Aileler Cenazeleri Sahiplenin", s. 13 "Kürt Sanatçıları Ayrış İçinde" 31.08.2007 - s. 1 "Öcalan ile İlgili Gelişmeleri Takip Ediyoruz", s. 5 "Cizre Temsilcimiz Avşar Özgürlüğüne Kavuştu", s. 7 "Hükümet Programı Bugün Açıklanacak", s. 10 "İlan-Anma", s. 13 "Yaşamı Sanat Gibi Bir Yoldeş" 01.09.2007 - s. 1 "Devlet Savaşı Dayatıyor", "Sesinizi Yükseltin", s. 5 "Kürdistan, Gerilla ve Sayın'a Hapis Cezası", s. 7 "KCK: Savaşı Devlet Dayattı", s. 9 "Barış Günü". 02.09.2007 - s. 6 "Halklaşım Kazanalım". 03.09.2007 - s. 1 "Koordineli savaş ittifakına Karşı, Ulusal Birlik Çağrısı" s. 6 "Sözde Değil Pratikte Özeleştiri". s. 8 "Mersin'de Molotoflu Yürüyüşe Müdahale", "Delila" 04.09.2007 - s. 5 "Anma-İlan", s. 6" Kurmay Öncülük Olmadan Başarı Sağlanamaz", s. 8 "HPG'lilere Kitlesel Sahiplenme", "HPG, Ağustos Ayında 137 Askerin Öldüğünü Açıkladı", "Halk Çocuklarına Sahip Çıkıyordu", "AKP'nin Bekoları" 05.09.2007 - s. 5 "Teşekkür", s. 6 "Demokrasinin Dili Kitlesel Eylemdir, Kitle Eylemliliğidir", s. 8 "Adana Halk İnisyatifi Serhıldan Çağrısı Yaptı" 06.09.2007 - s. 1 "Öcalan'ın Kardeşine Hücre Engeli", "AKP Hükümeti Savaş Hükümetidir" s. 6" Hedef Kürt Halk Önderliğinin Özgürlüğü", "Demokratik Komünal Kültür" 07.09.2007- s. 1 "A. Öcalan Raporu Açıklansın", s. 8 "KCK: AKP Savaş Hükümetidir", "HPG: Çatışmalarda 8 Asker Öldü", "CPT Öcalan Raporunu Açıklansın"	3713 sayılı Yasanın 6/2 ve 7/2. maddesi 5237 sayılı TCK 215., 218, Mad.
13. ACM.	2007/ 327	<u>GÜNDEM</u> Gazetesi-Lütfi ÜRPER-Özlem AKTAN <u>25.05.2007</u> - s. 1 "Öcalan ile Görüşmeye Koster Bozuk Engeli", s. 8 "Mardin'de Açlık Grevi Başladı", "Teredavis Kartal'la Görüştü", "İki Gerillanın Kimliği Açıklandı" başlıklı haber. <u>28.05.2007</u> - s. 1 "Trabzon'un Özünü Türkiye'ye Dağıttılar", s. 8 "Öcalan Kürt Sorunu için Akılcı Çözüm Sunuyor", "Gençler Operasyonların Durdurulmasını İstedi", "Bölgede Askeri Kuşatma Sürüyor", s. 7 "Anma-İLAN" <u>29.05.2007</u> - s. 1-8 "Güneyde Örtülü Savaş Yürütülüyor", s. 6" Öcalan'a Tuzak Baştan Kuruldu", s. 8 "Ahmet Ertak Şırnak Savcılığına İfade Verdi" s. 9" Gençlik Meclisi Urfa da Seçim Toplantısı Yaptı", s. 10 "İlan-ANMA" <u>30.05.2007</u> - s. 6 "Simitis Gizli Operasyon Yaptı", s. 7 "DTP li Belediye Başkanları İfade Verdi" <u>31.05.2007</u> - s. 1- "Sınırın İki Yanı da Hareketli", "Avukatlar Haftalık Görüşünü Yaptı" s. 10 "Öcalan'ın Eski Avukatı Hollanda Senatosunda". <u>01.06.2007</u> -s. 1-8. "HPG: Kirli İlişkileri Açığa Çıkardı" sf.8 "Kürt	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 7/2.mad 5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.

		Karşıtları Sandığa Gömülmelidir", s. "CPT: Öcalan'dan Saç Örnekleri Aldı"	
13. ACM Kapatma kararı nedeniyle AİHM . Başvurusu yapıldı	2007/367	<u>GÜNDEM Gazetesi</u> 02 Temmuz 2007- s. 7 "Doğan'ın Taziyesine Ziyaretçi Akını", "İşbirlikçiler Nasıl Etkisizleştirilecek" s. 7 "YJA-STAR'dan Misilleme Eylemi" 03 Temmuz 2007 - s. 1 "İki Cellat Bir ipte Oynuyor" s. 2" kadınlık ve Karılık" s. 6 "Linç Protesto Edenler Yargılandı",s. 1-13 "Bin Umud Etrafında Kenetlenelim" 04 Temmuz 2007 - s. 1-7 "Karayılan: Kaçırılmamız Söz Konusu Olamaz", s. 4 "Karayılan: Doğan'ın Anısını Yaşatacağız", 05 Temmuz 2007 - s. 1 "A. Öcalan Avukatları ile Görüştü", s. 7 "Gerillaya Katılanların Sayısı Açıklanacak", s. 4 "Doktor Mahir: Aydınlanma Mücadelesi Sürüyor". 06 Temmuz 2007 - s. 1 "Öcalan, Doğan için Başsağlığı Diledi", s. 6 "Aysel Tuğluk Hakkında Dava Açıldı", s. 9 "Çözüm için DTP'ye Destek Verin" 09 Temmuz 2007 - s. 1-6 "400 Esnafa kepenk Davası", s. 7 "Gerilla Cenazesine Görkemli Tören" s. 9 "Cellatlık Çatışmayı Körükler" 10 Temmuz 2007 - s. 1 "Ya Demokrasi ya Diktatörlük", s. 7 "Basın Toplantısı ile Gerillaya Katıldılar". 11 Temmuz 2007 - s. 9 "Bin Umud'a Üçlü Kıskaç", s. 9 "Siyasetçilerin İç Siyaseti Sürüyor", s. 14 "Zulmün Politikaları ve 22 Temmuz Seçimleri" 12 Temmuz 2007 - s. 1 "KCK: Takiyyeci AKP'yi İyi Tanıyın ", "Batman'ın Mesajı: Gerillayı Sahiplenin", s. 1 "Öcalan ile Görüşe, Koster Bozuk Engeli"	3713 sayılı Yasanın 6/2 ve 7/2. maddesi 5237 sayılı TCK 215., 218, mad
13. ACM Kapatma kararı nedeniyle AİHM . Başvurusu yapıldı	2007/464	<u>GÜNDEM Gazetesi</u> 12 Kasım 2007: s. 1 "Kürtler Demokratik Çözümde Israrlı", s. 6 "Avrupa'nın Dört Bir yanında Öcalan için Eylemler Yapıldı", "Siyasi Proje Olursa Silah Bırakırız" 13 Kasım 2007:s. 2 "Devlet Tansiyonu Yükselttikçe Toplumsal Savaşı Kızıştırıyor", s. 6 "Paris'te Türkiye'yi Protesto Eylemi yapıldı", "PKK'nin Kuruluşu Londra da Kutlandı". 14 Kasım 2007: s. 4 "Kürt Legal Siyasetinde Yakın Tarih", s. 6 "Cezaevlerinde Açlık Grevi Başladı" 15 Kasım 2007:s. 1 "Erdoğan'ın Yürüttüğü politika Aldatmacadır", "Bu Nasıl Asli Unsur", s. 6 "Hava Gereçesi Havada Kaldı", "s. 8 "Yüksekova'da Gözaltına Alınan 2 Kişi Tutuklandı".	3713 sayılı Yasanın 6/2 ve 7/2. maddesi 5237 sayılı TCK 215., 218, mad
13. ACM.	2007/305	12.05.2007 tarihli <u>GÜNDEM Gazetesi</u> s. 1-6 "Çözüme Fırsat Tanımadılar", s. 8 "Dalis: Öcalan'ın Durumunu Takip Ediyoruz" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK'nin 215-218.
14 ACM.	2007/ 163	18.01.2007 tarihli <u>GÜNDEM Gazetesi</u> 1-8. sayfada "KKK: Üzerimize Düşeni Yapacağız" başlıklı yazı. 19.01.2007 tarihli <u>GÜNDEM Gazetesi</u> 1-8. sayfada ; "Kürtlerden Türkiye'ye: Kerkük Kürt Kentidir" ve "Karayılan: Hollanda Arabulucu Olsun" başlıklı haberler.	3713 sayılı Yasanın 6/2-4. (2 kez)
14. ACM.	2007/204	14.02.2007 tarihli <u>GÜNDEM Gazetesi</u> -1-8 sayfada "HPG: Süreç Değişir" başlıklı haber. 15.02.2007 tarihli <u>GÜNDEM Gazetesi</u> - 1-8-9 sayfada "Komploya Karşı Eylem Günü" başlıklı haber.	3713 sayılı Yasanın 6/2 mad. (2 kez)
14. ACM.	2007/ 461	07.04.2007 tarihli <u>GÜNDEM Gazetesi</u> s. 1-5 "Demokratik Halk İnisyatifi" imzalı ilan.	5237 sayılı TCK 215., 216,

		2-6. sayfada "Diyalogun Yolunu Açın" ; 3-10. sayfada "ANMA" ilanları. <u>08.04.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1 "Öcalan KCK Modeli Önerdi- Kürtler ve KCK Modeli" . 2-6. sayfada "Barışa Götürecek Yol" başlıklı haber ve yazılar ile; 3-11. sayfada "ANMA" ilanları.	218. maddeleri. 3713 sayılı Yasanın 7/2 maddesi
14. ACM.	2007/ 347	<u>23.01.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 8 "Cezaevine Uğurlama Töreni" başlıklı haber. <u>25.01.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1 "Cezaevine Uğurlama Töreni" 8. sayfada "Yeğenine Terörist Demediği için Tutuklandı" başlıklı haber. <u>31.01.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1-8 "AİHM Seçim Barajında Boğuldu" ve "Avrupa Kürtleri İnkâr Ediyor" başlıklı haberler.	5237 sayılı TCK 215.,218. maddeleri. (3 Kez)
14. ACM.	2007/ 349	<u>17.01.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 3 "Öcalan'ın Arazisinde İmara İzin Verilmedi", başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.
14. ACM.	2007/ 403	<u>10.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1-6 "Avrupa Kürt Kartını Oynuyor", "Avrupa Kürt Sorununu Kullanıyor", "Paris'te 5 Kişiyi Tutuklama" başlıklı haberler. <u>11.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 1 "Kürtler Komployu Lanetledi", 6. sayfada "Uluslararası Komploda Kritik Aşama", 8. sayfada "Siirt'in Bütün Mahalleleri Polis Ablukasında", "Veysi Kaya Ölüm Yıldönümünde Anıldı", "15 Şubat Protestosuna Müdahale" başlıklı haberler <u>12.02.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi s. 8 "Murat Kargı Hayati Tehlikeyi Atlamadı", "Uluslararası Komploya Tepkiler Sürüyor" başlıklı haberler.	5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri. (3 Kez)
14. ACM.	2007/474	<u>24.04.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; 2. sayfada "Asıl Süpürülmesi Gereken", 8. sayfada "Kürtlerin İtibar Ettiği Kişi Öcalan'dır", 9. sayfada "AP'de Kürt Konferansı Yapılacak" başlıklı yazılar. <u>25.04.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; 8. sayfada "Kadınlardan Erdoğan'a Mektup", "Doğubeyazıt'ta Açlık Grevi Sona Erdi", "Cizre'de 2 kadın daha Tahliye Edildi", 1.sayfada "Erdoğan'a Yüzlerce Öcalan Mektubu" başlıklı yazılar. <u>26.04.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; 1.-8. sayfada "Öcalan'ın Avukatı: Görüştürmüyorlar", 8. sayfada "Maxmur'da Başlayan Açlık Grevi Sona Erdi" başlıklı yazılar. <u>27.04.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; 8. sayfada "Yeni Cumhurbaşkanı Beklentimiz Yok", "Gabar Dağında 10 Günde 7 Kez Çatışma Çıktı", 8. sayfada "Zehirlenme ABD ve AB'nin İşİ", 1. sayfada "Görkemli Kadın Dayanışması", "AP'de Öcalan için Kampanya", 8. sayfada "Gül Cumhurbaşkanı Olursa" başlıklı yazılar. <u>30.04.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; 6. sayfada "HPG Anti Personel Mayınları Yasaklama Deklarasyonunu İmzaladı", 1.-8. sayfada "Kürtler Paris'te Öcalan için Yürüdü", 7. sayfada "İmralı'ya Bağımsız Heyet Gönderilsin", 8. sayfada "İstanbul'da Banka Şubesi Bombalandı", "Türkiye'de Rejim Tıkanmıştır" ve "1 Mayıs" başlıklı yazılar. <u>01.05.2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; 8. sayfada "Nisan Ayında 68 Askeri Operasyon Düzenlendi". 8. sayfada "Linçlilere değil, Linci Kınayanlara Dava", 8. sayfada "İstanbul'da İETT Otobüsü Ateşe Verildi" başlıklı yazılar.	5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri. (6 Kez) 3713 sayılı Yasanın 6/2-son, 7/2 mad
14. ACM	2007/600	<u>01 Ağustos 2007</u> tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi-Lütfi ÜRPER 7. sayfada "PKK'li Tutuklulara Sayın Öcalan Cezası" başlıklı haber.	5237 sayılı TCK 215., 218. mad.

14. ACM	2007/539	<u>18.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-6 sayfada "Generaller Türkiye'yi Uçuruma Götürüyor", "Gerginliğin Dinmesi için Operasyonlar Durdurulmalı" başlıklı haberler. <u>19.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 7 sayfada "Bayık: Güney Operasyonu Askeri Felaket Olur", 14. sayfada "Askeri Cumhuriyetin Çözülüşü", "Gerginliğin Dinmesi için Operasyonlar Durdurulmalı" başlıklı haber. <u>20.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 7 sayfada "Mezin Apo Türküsüne 1 Yıl 3 Ay Hapis Cezası", "Cezaevindeki PKK'lı Tutuklu Karlak'a Sayın Öcalan Davası" başlıklı haber. <u>21.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1. sayfada "Avukatlar Görüş için İmralı'ya Gitti: Avukatları Öcalan ile Görüştü" <u>22.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 7. sayfada "Halletme Kültürü ile Kürt Sorunu Çözülemez", "Adana'da 8 Kişi Tahliye Edildi", "Cudi: Şiddetle Sorun Çözülmez", "HPG: Gümüşhane'de 6 Asker Öldü" <u>25.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 6. sayfada "Gemlik Yürüyüşçülerine Beraat", 7. sayfada "Yaşamını Yitiren 2 Gerillanın Kimliği Açıklandı", "KNK ile Kongra-Gel'in Birleşmesi Tartışılıyor" başlıklı haberler. <u>26.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 8. sayfada "Diyarbakır'da Görkemli Açılış", 11. sayfada "ANMA-İlan" başlıklı yazılar. <u>27.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-8. sayfada "Öcalan Önergesi Kabul Edildi", 7. sayfada "KNK'den AB ve BM'ye Çağrı", "HPG: Dersim'deki Saldırı ile İlgimiz Yoktur" başlıklı haberler. <u>28.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1. sayfada "Avukatlar Görüş için İmralı'ya Gitti: Avukatları Öcalan ile Görüştü", 7. sayfada "Dersim'deki Bayraklı Pastaya Hapis Cezası" başlıklı yazı-haberler. <u>29.06.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-5. sayfada "İdamdan Gün Gün Çürütme Konseptini", 4. sayfada "İmralı Adası İdamdan Beter", 6. sayfada "Başkan Erdoğan'a Sayın Öcalan Sürprizi", 14. sayfada "Kapitalizmin Çöplüğünü Eşelemek", 7. sayfada "Erdoğan Samimi Değildir" başlıklı yazı-haberler.	3713 sayılı Yasanın 7/2.mad 5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.
14. ACM	2007/475	<u>24.04.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 2. sayfada "Asıl Süpürülmesi Gereken", 8. sayfada "Kürtlerin İtibarı Ettiği Kişi Öcalan", 9. sayfada "AP'de Kürt Konferansı Yapılacak" <u>25.04.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 8 sayfada "Kadınlardan Erdoğan'a Mektup", "Doğubayazıt'ta Açlık Grevi Sona Erdi", "Cizre de İki Kadın Daha Tahliye Edildi" 1. sayfada "Erdoğan'a Yüzlerce Öcalan Mektubu" <u>26.04.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 1-8 sayfada "Öcalan'ın Avukatı: Görüştürmüyorlar", "Maxmur'da Başlayan Açlık Grevi Sona Erdi" <u>27.04.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 8. sayfada "Yeni Cumhurbaşkanı Beklentimiz Yok", "Gabar Dağında 10 günde 7 kez Çatışma Çıktı", "Gül Cumhurbaşkanı Olursa", "Zehirlenme ABD ve AB'nin İşini" 1. sayfada "Görkemli Kadın Dayanışması", "AP'de Öcalan için Kampanya" <u>30.04.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi 6 sayfada "HPG Anti Personel Mayın Yasaklama Deklarasyonunu İmzaladı", 1-8. sayfalarda "Kürtler Paris'te Öcalan için Yürüdü", "İstanbul'da Banka Şubesi Bombalandı", "Türkiye'de Rejim Tıkanmıştır", "1 Mayıs" ve 7. sayfada "İmralı'ya Bağımsız Heyet Gönderilsin" başlıklı haberler. <u>01.05.2007</u> tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 7/2.mad 5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.

		8 sayfada "Nisan Ayında 68 Askeri Operasyon Düzenlendi", "İstanbul'da İETT Otobüsü Ateşe Verildi", 7 sayfada "Linççilere Değil, Linci Kınayanlara Dava"	
Mahkeme	Dosya No.	Gazete Tarihi - Mahkeme Kararı	Yargılama Maddesi
14.ACM.	2007/204 Esas	14.02.2007 Tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada yer alan; "HPG Süreç Değişir", "HPG Profesyonel Gerilla Ordusu için İlk Adımı Attı". 15.02. 2007 Tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8-9 "Komploya Karşı Eylem Günü", "15 Şubat Ulusal Eylem Günüdür" 6. sayfada "ABD: Gönderin Gerisine Karışmayın" KARAR:Lütfi Ürper: 40 Bin YTL adli para cezası Özlem Aktan: 2 Yıl hapis cezası	3713 sayılı Yasanın 6/4.mad.
11. ACM	2007/346 Esas	25.08.2007 GÜNDEM Gazetesi 6. sayfada "Gerginlik İlkeli Siyasetle Düşürülür". KARAR: Lütfi Ürper: 1 Yıl Hapis Cezası	3713 sayılı Yasanın 6/4.mad.
10. ACM	2007/182 Esas	22.02.2007 GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada "Türkiye Saldırı Hazırlığında" 27.02.2007 GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada "HPG'den Koruculara Ve Ajanlara Uyarı" KARAR: Lütfi Ürper: 40 Bin YTL adli para cezası Özlem Aktan: 40 Bin YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/4.mad.
10. ACM	2007/129 Esas	08.02. 2007 GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada "Karayılandan Fransa'ya Uyarı" KARAR: Lütfi Ürper: 20 Bin YTL adli para cezası Özlem Aktan: 20 Bin YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/4.mad.
10. ACM	2007/176 Esas	17.02.2007 GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada "Başer Benimle Görüşsün" KARAR: Lütfi Ürper: 20 Bin YTL adli para cezası Özlem Aktan: 20 Bin YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/4.mad.
14. ACM	2007/163 Esas	18.01.2007 GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada "KKK: Üzerimize Düşeni Yapacağız" 19.01.2007 GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfa "Kürtlerden Türkiye'ye Kerkük Kürt Kentidir", "Karayılan: Hollanda Arabulucu Olsun" KARAR:Lütfi Ürper: 40 Bin YTL adli para cezası Özlem Aktan: 2 Yıl hapis cezası	3713 sayılı Yasanın 6/4.mad.
11. ACM .	2007/146 Esas	03.03.2007 Tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada Yer alan "Kürt Örgütlerinden Serhıldan Çağrısı" ve 1-8-9 sayfada yer alan "Kandil'de Saatler Türkiye'ye Ayarlı". KARAR:Lütfi Ürper: 20 Bin YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/4.mad.
11. ACM .	2007/334 Esas	23.06.2007 Tarihli GÜNDEM Gazetesi 1-8 sayfada Yer alan "M.Kemal'in Heykelini Pazara, Fikrini ise Mezara Gönderdiler", 7 sayfada yer alan "HPG: Şırnak ve Siirt'teki çatışmalar- da 5 Asker Öldü". KARAR:Lütfi Ürper: 1 yıl hapis cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2.mad.
14 ACM.	2007/ 11	28.10.2006: 1-4-7 sayfada "PKK Y.Konseyi Başkanı Karasu: CHP'den İstifa Edin" başlıklı haber. KARAR: Ali Gürbüz 20.000 YTL adli para cezası Özlem AKTAN: 1 yıl 3 Ay hapis cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.

14. ACM.	2007/ 7	11.11.2006: 1-4 sayfada "Öcalan: Barış için Adım Atın-Bahara Kadar Bekleriz" başlıklı haberler. <u>KARAR:</u> Özlem AKTAN: 1 yıl 6 Ay hapis cezası	3713 sayılı Yasanın 7/2-4 mad.
10 ACM.	2007/ 9	19.11.2006 tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1-4. sayfada "FB Yönetmeliği Gibi" başlıklı yazı ile s. 7 "ANMA" başlıklı ilan. <u>KARAR:</u> Ali Gürbüz: 40.000 YTL adli para cezası Özlem Aktan: 40.000 YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2-4, 3713 sayılı Yasanın 7/2 mad.
10 ACM.	2007/1	01.12.2006 tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1. sayfada "KKK Uyardı: Türkiye Bölünür" başlıklı yazı, <u>KARAR:</u> Ali Gürbüz: 20.000 YTL adli para cezası Özlem Aktan: 20.000 YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.
11 ACM.	2007/ 71	09.12.2006 tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1. sayfada "Barıştan Vazgeçin Diyorlar" ve s. 7. "Sonuçların Sorumluluğunu Üstleniyorum" ve s. 4. "Helikopteri Biz Düşürdük" başlıklı haberler. 10.12.2006 tarihli <i>Toplumsal Demokrasi</i> Gazetesi 1-10. sayfada "Tarikatçılara Oy Vermeyin" başlıklı haber. <u>KARAR:</u> Özlem AKTAN: 1 yıl hapis cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad. (2 kez).
14 ACM.	2007/ 519	03.06.2007 tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi-Lütfi ÜRPER 8 sayfada "HPG: Bingöl de 4 Sivilin Öldürülmesi ile İlgimiz Yoktur" ve "7 Gerillanın Kimliği Açıklandı", s. 6 "Yavuz Hırsız" başlıklı haberler. <u>KARAR:</u> Lütfi Ürper: 10 Ay hapis cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 7/ 2-son mad.
14 ACM.	2007/ 562	29.07.2007 tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi-Lütfi ÜRPER 1-7 sayfada "Erdal: Bu Psikolojik Bir Savaştır" ve "Kandil'de Patlama Haberi Senaryo", "Vekillere Öcalan Yasağı" başlıklı yazılar. <u>KARAR:</u> Lütfi Ürper: 1 yıl 3 ay hapis ve 740 YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 7/2.mad 5237 sayılı TCK 215., 218, maddeleri.
14 ACM.	2007/ 564	06.08.2007 tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi; s. 1 "G. Kürdistan Sınırı Hareketlendi", s. 7 "Kongra-Gel'den İran'a Çağrı", s. 8 "HPG'den Dersim deki Çatışmaya Sert Tepki", "Diyarbakır'da Yaşanan Çatışmada 3 Asker Öldü" 07.08.2007 tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi; s. 1 "Irak'la PKK Pazarlığı", s. 8 "Maliki ile PKK Pazarlığı", "Dağda Gerillalar için Tören Düzenlendi" ve "Türkiye Tampon Bölgede Misket Bombaları Kullanıyor", "HPG'li Özcan'ın Cenazesi Köyünde Defnedildi", s. 9 "AKP Bildiğiniz Gibi" 08.08.2007 tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi; s. 7 "Dava Bitmeden Suçlu Bulundular", s. 8 "Siviller de Zarar Görüyor", s. 6 "AKP'nin Geleceği PKK'ye Bağlı" 09.08.2007 tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi; s. 1 "AKP'nin Kürde İhaneti", ve "Öcalan'ın Avukatları İmralı'ya Gitti", s. 8 "Karayılan'dan Erdoğan'a Yanıt", "Besta Dağında Çatışma", "Yaşamını Yitiren 6 Gerillanın Kimliği Açıklandı", "HPG Erzak Taşıyanları Uyardı" 10.08.2007 tarihli <i>GÜNDEM</i> Gazetesi; s. 1 "Dostluk mu Düşmanlık mı?", s. 6 "Türkiye Tercihini Yapmalı", "Öcalan'a Tecrit Kürtlere Hakarettir", s. 8 "PKK ve Kürtler", "HPG: Çatışmalarda 7 Asker Yaralandı" başlıklı yazı ve haberler. <u>KARAR:</u> Lütfi Ürper: 9 yıl 9 ay hapis ve 2.220 YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2-son, 7/2.mad

14 ACM.	2007/ 566	30-31 Temmuz ve 01-02-03 Ağustos 2007 tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi- Lütü ÜRPER 30.07.2007 tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; s. 7-8 "Suriye Kürt Bölgesine Arapları Yerleştiriyor", "Şemdinli'de Çatışma: 1 Astsubay Yaralandı", "HPG'li Can için Taziyeler Kabul Edildi" 31.08.2007 tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; s. 8 "Çatışmalarda 6 Asker yaşamını Yitirdi" 01.08.2007 tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; s. 8 "Tatillerini Gerillalar ile Geçiriyorlar" 02.08.2007 tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; s. 1 "Gizli Plan Boşa Çıktı", "Öcalan ile 3 Hafta Aradan Sonra Görüş", "TİHV: Değişiklik İşkenceye Yarar" 03.08.2007 tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi; s. 1 "AKP'nin Mumu Sönüyor", "TSK ile HPG Gerillaları Arasında Çıkan Çatışmada 6 Asker Öldü", s. 8 "Bölgede Kaos Operasyonları", "Temmuz'da 39 Operasyon Yapıldı", "DTP'liler Tahriklere Gelmedi" KARAR: Lütü Ürper: 7 yıl 6 Ay Hapis ve 1.480 YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2-4,7/2.mad 5237 sayılı TCK 215., 218., maddeleri.
9 ACM.	2007/ 322	02.06.2007 tarihli <u>GÜNDEM</u> Gazetesi- 1-6 sayfada "500 Yıllık İttifak Çöker", s. 1-8 "KKK İsim Değiştirdi, Yeni İsim KCK", 8. sayfada "7 :Gerillanın Kimliği Açıklandı" başlıklı haber. KARAR: Lütü Ürper: 20.000 YTL adli para cezası	3713 sayılı Yasanın 6/2-4 mad.
14. ACM.	2007/210	25.11.2006 tarihli <u>Ülkede Özgür GÜNDEM</u>: s. 4 "18 DEHAP'lıya Slogan davası" başlıklı haber. 28.11.2006 s. 9 "Hüseyin Çelebi Edebiyat Ödülleri Sahiplerini Buldu", ve "Kalkın Ayağa Gerilla için Canlı Kalkan Olalım" başlıklı haberler. KARAR: Özlem AKTAN: 900 YTL adli para cezası	5237 sayılı TCK 215, 218. Mad..
14. ACM.	2007/ 208	06.12.2006- tarihli <u>Ülkede Özgür GÜNDEM</u>: s. 4 "Sadak: Sayın Öcalan Dedim" başlıklı haber. KARAR: Özlem AKTAN: 900 YTL adli para cezası	5237 sayılı TCK 215, 218. mad.
14. ACM.	2007/ 211	25.10.2006 tarihli <u>Ülkede Özgür GÜNDEM</u>: 4 sayfada "O Bizim Jean D'Arc'ımız" başlıklı yazı. KARAR: Özlem AKTAN: 900 YTL adli para cezası	5237 sayılı TCK'nin 218,218.mad.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

Giriş

Cumhurbaşkanlığı seçim süreci üzerindeki tartışma 2007 yılında kısa süreli bir rejim bunalımına yol açtı. 1982 Anayasası'nın TBMM'nin toplantı ve karar yeter sayılarını düzenleyen 96. maddesi, cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde yoğun tartışmalara kaynaklık etti. Bir grup, ilk iki turda cumhurbaşkanının seçilebilmesi için gerekli 2/3 (550 milletvekilininin 367'si) karar yeter sayısının aynı zamanda toplantı yeter sayısı olduğunu ileri sürdü. Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turunun yapıldığı 27 Nisan 2007'ye kadar bu sayılar üzerindeki tartışma sürüp gitti. Genelkurmay Başkanlığı, 27 Nisan akşamı saat 23:00'te BA-08/07 sayılı ve "Son Günlerde Meydana Gelen Gelişmeler Hakkında" basın açıklamasını yaptı. Basın açıklaması şu şekildedir:

"Türkiye Cumhuriyeti devletinin, başta laiklik olmak üzere, temel değerlerini aşındırmak için bitmez tükenmez bir çaba içinde olan bir kısım çevrelerin, bu gayretlerini son dönemde artırdıkları müşahede edilmektedir. Uygun ortamlarda ilgili makamların, sürekli dikkatine sunulmakta olan bu faaliyetler; temel değerlerin sorgulanarak yeniden tanımlanması isteklerinden, devletimizin bağımsızlığı ile ulusumuzun birlik ve beraberliğinin simgesi olan milli bayramlarımıza alternatif kutlamalar tertip etmeye kadar değişen geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Bu faaliyetlere girişenler, halkımızın kutsal dini duygularını istismar etmekten çekinmemekte, devlete açık bir meydan okumaya dönüşen bu çabaları din kisvesi arkasına saklayarak, asıl amaçlarını gizlemeye çalışmaktadırlar. Özellikle kadınların ve küçük çocukların bu tür faaliyetlerde ön plana çıkarılması, ülkemizin birlik ve bütünlüğüne karşı yürütülen yıkıcı ve bölücü eylemlere şaşırtıcı bir benzerlik taşımaktadır.

Bu bağlamda;

Ankara'da 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları ile aynı günde

Kur'an okuma yarışması tertiplenmiş, ancak duyarlı medya ve kamuoyu baskıları sonucu bu faaliyet iptal edilmiştir.

22 Nisan 2007 tarihinde Şanlıurfa'da; Mardin, Gaziantep ve Diyarbakır illerinden gelen bazı grupların da katılımı ile, o saatte yaptıklarında olması gereken ve yaşları ile uygun olmayan çağ dışı kıyafetler giydirilmiş küçük kız çocuklarından oluşan bir koroya ilahiler okutulmuş, bu sırada Atatürk resimleri ve Türk bayraklarının indirilmesine teşebbüs edilerek geceyi tertipleyenlerin gerçek amaç ve niyetleri açıkça ortaya konulmuştur.

Ayrıca, Ankara'nın Altındağ ilçesinde 'Kutlu Doğum Şöleni' için ilçede bulunan tüm okul müdürlerine katılım emri verildiği, Denizli'de İl Müftülüğü ile bir siyasi partinin ortaklaşa düzenlediği etkinlikte ilköğretim okulu öğrencilerinin başları kapalı olarak ilahiler söylediği, Denizli'nin Tavas ilçesine bağlı Nikfer beldesinde dört cami bulunmasına rağmen, Atatürk İlköğretim Okulunda kadınlara yönelik vaaz ve dini söyleşi yapıldığı yolunda haberler de kaygıyla izlenmiştir.

Okullarda kutlanacak etkinlikler, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilgili yönergelerinde belirtilmiştir. Ancak, bu tür kutlamaların yönerge dışı talimatlarla yerine getirildiği tespit edilmiş ve Genelkurmay Başkanlığınca yetkili kurumlar bilgilendirilmesine rağmen herhangi bir önleyici tedbir alınmadığı gözlenmiştir.

Anılan faaliyetlerin önemli bir kısmının bu tür olaylara müdahale etmesi ve engel olması gereken mülki makamların müsaadesi ile ve bilgisi dahilinde yapılmış olması meseleyi daha da vahim hale getirmektedir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Cumhuriyet karşıtı olan ve devletimizin temel niteliklerini aşındırmaktan başka amaç taşımayan bu irticai anlayış, son günlerdeki

bazı gelişmeler ve söylemlerden de cesaret almakta ve faaliyetlerinin kapsamını genişletmektedir.

Bölgemizdeki gelişmeler, din ile oynamanın ve inancın siyasi bir söyleme ve amaca alet edilmesinin yol açabileceği felaketlerin ibret alınması gereken örnekleri ile doludur. Kutsal bir inancın üzerine yüklenmeye çalışılan siyasi bir söylem veya ideolojinin inancı ortadan kaldırarak, başka bir şeye dönüştüğü, ülkemizde ve ülke dışında görülebilmektedir. Malatya'da ortaya çıkan olayın bunun çarpıcı bir örneği olduğu ifade edilebilir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin çağdaş bir demokrasi olarak, huzur ve istikrar içinde yaşamasının tek şartının, devletin Anayasamızda belirlenmiş olan temel niteliklerine sahip çıkmaktan geçtiği şüphesizdir.

Bu tür davranış ve uygulamaların, Sn. Genelkurmay Başkanı'nun 12 Nisan 2007 tarihinde yaptığı basın toplantısında ifade ettiği 'Cumhuriyet rejimine sözde değil özde bağlı olmak ve bunu davranışlarına yansıtma' ilkesi ile tamamen çeliştiği ve Anayasanın temel nitelikleri ile hükümlerini ihlal ettiği açık bir gerçektir.

Son günlerde, Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde öne çıkan sorun, laikliğin tartışılması konusuna odaklanmış durumdadır. Bu durum, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından endişe ile izlenmektedir. Unutulmamalıdır ki, Türk Silahlı Kuvvetleri bu tartışmalarda taraftır ve laikliğin kesin savunucusudur. Ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri yapılmakta olan tartışmaların ve olumsuz yöndeki yorumların kesin olarak karşısındadır, gerektiğinde tavrını ve davranışlarını açık ve net bir şekilde ortaya koyacaktır. Bundan kimsenin şüphesinin olmaması gerekir.

Özetle, Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün, 'Ne mutlu Türküm diyene!' anlayışına karşı çıkan herkes Türkiye Cumhuriyeti'nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır.

Türk Silahlı Kuvvetleri, bu niteliklerin korunması için kendisine kanunlarla verilmiş olan açık görevleri eksiksiz yerine getirme konusundaki sarsılmaz kararlılığını muhafaza etmektedir ve bu kararlılığa olan bağlılığı ile inancı kesindir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur."

Kamuoyunda "askerin muhtıra vermesi" olarak yorumladığı bu basın açıklamasından sonra süreç hızlandı; Anayasa Mahkemesi, 1 Mayıs 2007'de, karar yeter sayısının aynı zamanda toplantı yeter sayısı olarak yorumladı ve 27 Nisan oturumunu iptal etti. Beliren açmaz ise Milletvekili Genel Seçimi'nin öne alınmasıyla aşıldı. AKP 22 Temmuz 2007'de yapılan seçimde oyların % 46,58'ini aldı ve böylece 341 milletvekilliği çıkardı; Abdullah Gül, MHP ile DTP'nin desteğiyle, 28 Ağustos 2007'de, üçüncü turda, 339 oy alarak 11. cumhurbaşkanı olarak seçildi.

2007 yılı içinde örgütlenme özgürlüğü alanındaki en önemli gelişmelerden biri hiç kuşkusuz, Demokratik Toplum Partisi'nin (DTP) kapatılması için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca bir iddianamenin hazırlanması ve kapatma davasının başlamış olmasıdır. DTP'nin, 22 Temmuz 2007 Milletvekili Genel Seçimi'nde bağımsız adaylar gösterip mecliste grup kuracak bir başarı elde etmesinden kısa bir süre sonra böyle bir gelişmenin olması dikkat çekicidir. Dikkat çekicidir çünkü 10 Mayıs 2007'de TBMM Genel Kurulu'nda bağımsız adayların 22 Temmuz'da birleşik oy pusulasında yer almasına ilişkin madde üzerinde verilen önerge 36'ya karşı 407 oyla kabul edildi; bu durum, iktidar ve muhalefet partileri DTP'nin meclis dışında kalması konusunda uzlaştığının bir göstergesidir. Böylece 22 Temmuz'da çoğu okuryazar olmayan DTP seçmenlerinin, adları yedi (7) puntuyla yazılan bağımsız milletvekili adaylarına oy vermesi engellenmek istenmiştir. Görece olaysız geçen seçim sürecinde ise neredeyse tüm partilerin hedefi DTP ve onun bağımsız adaylarıydı. Hatta Güneydoğu'da AKP'li adaylar, DTP'nin adaylarının "Kürtçe bilmediğini" bile ileri sürdü.

Güvenlik görevlilerinin DTP parti binalarına düzenlediği baskınlar önceki yıllarda da sık sık gündeme geliyor olmasına rağmen bu yıl ciddi bir artış göstermiştir. Ama bundan çok daha vahim olan bir gelişme ise kalabalık grupların parti binalarına saldırıdır ki bunların döneme damgasını vurduğu söylenebilir. 21 Ekim 2007'de 13 askerin ölümü ve sekiz askerin de kaçırılmasıyla sonuçlanan Dağlıca Baskını, Kürt kökenlileri hedef alan bir milliyetçiliğin yükseltilmesine zemin hazırlamış ve Türkiye'nin hemen her yerinde DTP binalarına yönelik saldırıları meşrulaştıran bir gerekçe sağlamıştır.

1- İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARINA BASKILAR

Eren Keskin

Şanlıurfa Viranşehir Asliye Ceza Mahkemesi, 2 Ekim 2004'te "Türkiye ve Kürdistan devlet kaynaklı cinsel şiddete fail sayısı olarak bakacak olursak askerler çoğunluktadır; çok olmasının nedeni de Kürdistan da yaşanan savaştır" dediği için insan hakları savunucusu ve hukukçu Eren Keskin'in, "kin ve düşmanlığa tahrik" iddiasıyla 10 ay hapis cezasına mahkum etti. Hapis cezası 3300 YTL para cezasına çevrildi. Karar 20 Kasım 2007'de Keskin'e tebliğ edildi.

Eren Keskin

19 Temmuz'da Muş Bulanık Cumhuriyet Başsavcılığı, 17 Eylül 2006'da katıldığı bir etkinlikte "Kürdistan" sözcüğünü kullanan Eren Keskin'in konuşmasının suç unsuru teşkil etmediği için Keskin'in yargılanmasına gerek olmadığına karar vermişti (Eren Keskin'in diğer davaları için Bkz. Düşünce ve İfade Özgürlüğü).

Serpil Köksal, Murat Dünşen, İbrahim Kızartıcı

Ankara 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nde "halkı askerlikten soğutmak" iddiasıyla yargılanan Serpil Köksal, Murat Dünşen ve İbrahim Kızartıcı, suçun unsurları oluşmadığı gerekçesiyle 4 Aralık 2007'de beraat etti. 8 Nisan'da, Ankara Yüksel Caddesi'nde, "Vicedani Retçi Halil Savda ile Dayanışma Eylemi"nde, basın açıklamasını okuyan Serpil

Köksal ve üzerinde "Asker Olma" yazan pankartını tuttıkları iddia edilen Dünşen ve Kızartıcı hakkında dava açılmıştı.

İnsan Hakları Derneği Mersin Şubesi

Mersin Valiliği Dernekler Müdürlüğü'nün ihbarı üzerine İHD Mersin Şubesi hakkında "derneğin amacını aşmak", "üye ve yöneticilerin yaptıkları açıklamalarla yasadışı örgütün propagandasını yaptıkları" iddiaları ile açılan davanın ilk duruşması 10 Aralık 2007'de görüldü. Mersin 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen duruşmaya, İHD Akdeniz Bölge Temsilcisi Av. Beyhan Günyeli, İHD Mersin Şube Başkanı Celal Sonuvar, İHD Tarsus Şube Başkanı Muazzez Araç ile avukatlar Abdülislam Duran ve Ali Dinsever katıldı. Dernek yöneticilerinin kimlik bilgilerinin tespitinin ardından duruşmaya yöneticilerin ifadeleri ile devam edildi. Sonuvar, iddianameyi yeterince araştıramadıkları için savunmayı hazırlayamadıklarını belirterek, süre talebinde bulundu. Mahkeme, gerekçeyi yerinde bularak, duruşmayı 14 Ocak 2008 tarihine erteledi.

Saadet Becerikli, Halis Yakut

Batman'da 1 Mayıs 2006'da düzenledikleri basın açıklamasıyla PKK'ya ateşkes çağrısı yapan, İHD Batman Şube Başkanı Saadet Becerikli ve Genel-İş Batman Şube Başkanı Halis Yakut, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 12 Aralık'ta görülen duruşmada Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2 maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına çarptırıldı.

2- SİYASÎ PARTİLER

Demokratik Toplum Partisi

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 11. maddesi uyarınca Demokratik Toplum Partisi (DTP) üyesi 214 kişiye siyaset yapma yasağı getirilmesini istedi. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Nuri Ok tarafından 15 Aralık 2006'da DTP Genel Merkezi'ne yazılan yazıda, DTP'nin mevcut sicil numarasının incelendiği belirtildi. Daha önceleri çeşitli

cezalara çarptırılan 214 kişinin ismine yer verilen yazıda, eski TCK'nin "silahlı örgüt yöneticisi olmak" ve "silahlı örgüt üyesi olmak" fiillerini düzenleyen 168/1 ve "silahlı örgüte yardım ve yataklık etmek" fiilini düzenleyen 169. maddesi gereğince DTP üyelerinin daha önce çeşitli hapis cezaları aldıkları kaydedildi. Yazıda, DTP üyelerinin adli sicildeki sabıklarından dolayı Siyasi Partiler Yasası'nın

“siyasi partilere üye olmayacaklarını” belirleyen 11/b maddesi gereğince parti üyeliğinden ve buna bağlı olarak parti organlarındaki görevlerinden çıkarılması istendi.

DTP'nin 8 Kasım 2007 tarihinde gerçekleştirilen 2. Olağanüstü Büyük Kongresi sonrasında bazı medya organlarında, genel kurulda İstiklal Marşı okunmadığını, Atatürk posterinin bulunmadığını haberleri yer aldı. DTP yöneticisi ve hukukçu Hasip Kaplan, medyada yer alan bazı haberlerin aksine salonunda Türkiye Cumhuriyeti Bayrağı'nın asılı olduğunu anımsattı. Hukukçular yasalarında siyasi parti toplantılarında bayrak, marş, Atatürk posterinin kullanılmasına dair bir düzenlemenin olmadığını; Siyasi Partiler Kanunu'nun kongrelerle ilgili hükümlerinde Dernekler Kanunu'na atıfta bulunduğunu ve söz konusu yasada da böyle bir düzenleme olmadığını belirtti. Ayrıca yasalar, parti kongresinde bayrak kullanılırsa, bunun hangi boyutta, nasıl kullanılacağına dair hiçbir hüküm içermemektedir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Kongre hakkında bir inceleme başlattı.

DTP'ye karşı kapatma davası

16 Kasım 2007'de Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya tarafından hazırlanan iddianameyle (Bkz. ekler) DTP'nin “Anayasa'nın 68/4. maddesine aykırı eylemleri nedeniyle Anayasa'nın 69/6. ve Siyasi Partiler Yasa'nın 101/1-b ve 103/2. maddeleri uyarınca temelli kapatılması” istemiyle Anayasa Mahkemesi'nde dava açıldı. Birçok siyasal partinin ve sivil toplum örgütünün yanı sıra TİHV de DTP'ye karşı açılan kapatma davasını kınadı. Anayasa Mahkemesi, davanın ilk incelemesini yapmak üzere 23 Kasım 2007'de toplandı. Toplantının ardından Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili Osman Paksüt, DTP'yle ilgili kapatma davası açılmasını isteyen iddianameyi kabul ettiklerini açıkladı. Paksüt ayrıca, başsavcılığın iddianamesindeki “seçime sokulmama, üyelik dondurma ve olası hazine yardımından yoksun bırakma” gibi tedbir istemlerinin daha sonra ele alacaklarını bildirdi. DTP'nin ön savunma yapmak için iddianamenin tebliğinin ardından yasal bir aylık süresi 10 Ocak 2008'de dolacak. Bu sürenin uzatılması için yapılabilecek başvuruyu, Anayasa Mahkemesi karara bağlayacak.

Bu aşamadan sonra dava süreci şu şekilde işleyecek:

“Ön savunmanın ardından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, esas hakkındaki görüşünü sunacak. Bu görüş, DTP'ye gönderilecek. Daha sonra belirlenecek bir tarihte Yalçınkaya sözlü açıklama, DTP yetkilileri de sözlü savunma yapacaklar. Bütün bu sürecin ardından, davaya ilişkin bilgi, belgeleri toplayacak raportör, esas hakkındaki raporunu hazırlayacak. Bu işlemler sürerken, gerek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı gerekse davalı DTP ek delil veya yazılı ek savunma verebilecek.

Raporun, yüksek mahkemenin 11 üyesine dağıtılmasının ardından, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç bir toplantı günü belirleyecek. Üyeler belirlenen günde bir araya gelerek kapatma istemini esastan görüşmeye başlayacaklar.

DTP hakkındaki kapatma davasını, 11 kişiden oluşan Anayasa Mahkemesi Heyeti karara bağlayacak. Asıl üyelere herhangi birinin bulunmaması veya emekliye ayrılması halinde dört yedek üyeden en kıdemlileri heyete katılacak.

Anayasa'da son yapılan değişikliklerle bir siyasi partinin kapatılmasına karar verilebilmesi için nitelikli çoğunluğun oyu aranacak. Buna göre, kapatma kararı için Anayasa Mahkemesinin 11 asıl üyesinin en az yedisinin oyu gerekecek”. (Bianet, 23 Kasım 2007)

Güvenlik güçlerinin düzenlediği DTP binalarına düzenlediği baskınlar

DTP Van İl Başkanlığı'na 18 Şubat'ta baskın düzenledi, il başkanı İbrahim Sunkur dahil 20 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan 18'i 23 Şubat günü serbest bırakıldı. Baskın sırasında polislerin işkence yaptığı ileri sürüldü. Örgüt üyesi olabilecekleri' şüphesiyle tutuklanarak, Van F Tipi Cezaevi'ne gönderilen DTP Van eski İl Başkanı İbrahim Sunkur ve DTP Gençlik Meclis üyesi Abdulvahap Turhan 6 aylık tutukluluktan sonra, 10 Ağustos 2007'de Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen ara duruşmada tahliye edildi.

DTP Siirt İl Başkanlığı'na “yasadışı kitap ve afiş bulundurulduğu” gerekçesiyle 3 Mart'ta, baskın düzenledi, il başkanı Abdurrahim Taşçı da dahil 30 kişi gözaltına alındı. Gözaltına

alınanlardan 24'ü sorgularının ardından serbest bırakıldı serbest bırakıldı.

DTP Balıkesir İl binası 6 Mart'ta Emniyet Müdürlüğü TEM Şubesi'ne bağlı polis ekipleri tarafından basıldı. Söz konusu baskının hangi gerekçe ile yapıldığı açıklanmadı.

6 Mart'ta Elazığ'da da Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polis ekipleri, Hürriyet Caddesi üzerinde bulunan DTP İl binasına baskın düzenledi. Baskına katılan yaklaşık 20 polis, içeride yarım saat boyunca arama yaptı. Aramanın ardından 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ile ilgili afişlere el konuldu.

8 Mart'ta Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde Öcalan'ın sağlık durumuna dikkat çekmek için yürüyüş yaptıkları gerekçesiyle DTP Cizre İlçe binasında önceki gün toplu halde gözaltına alınan 83'ü kadın 86 kişiden, DTP İlçe Başkanı İbrahim Erkul, gece ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldı. 85 kişinin sorgusu ise Terörle Mücadele Şubesi'nde dün sorguları tamamlanarak, savcılığa sevk edildi. Adliye binasında yer olmadığı gerekçesiyle ifadelerinin Cumhuriyet Savcısı tarafından Emniyet Müdürlüğü binasında alındığı öğrenildi. DTP PM üyesi Selim Sadak ile Şırnak İl Başkanı İzzet Belge'nin de aralarında bulunduğu bir heyet gözaltındakilerin durumuna ilişkin Cizre Kaymakamı ve Emniyet Müdürü ile görüştü. Cizre Emniyet Müdürü'nün heyete, baskından haberinin olmadığını söylediği iddia edildi. Savcının ise bir grup polisi yanına alarak baskına öncülük ettiğini söylediği belirtildi. Sabah saatlerinden itibaren sorgulamaları devam eden kadınlardan 31'i hakkında tutuklanma kararı verildi.

İzmit'e bağlı Gebze İlçesi'ndeki DTP İlçe binası 11 Mart gecesi Gebze Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisler tarafından basıldı. Aramalar esnasında ilçe binasında bulunan eşyaların tahrip edildiği; birçok kitap ve dergiye el konulduğu ileri sürüldü. Toplam 14 kişinin gözaltına alındığı baskının gerekçesine ilişkin bir açıklama yapan Gebze İlçe Emniyet Müdürlüğü, 10 Mart akşamı Turkish Bank Gebze Şubesi'ne molotofkokteyli atılması ile ilgili olarak DTP Gebze İlçe Başkanı Meral Kurum'un da bulunduğu toplam 14 kişiyi gözaltına alındığını açıkladı.

13 Mart 2007'de DTP'nin İzmir il ve Konak ilçe binasına baskınlar düzenlendi. Toplam 15 kişi

gözaltına alınırken basılan yerler arasında evlerin de bulunduğu bildirildi. Parti binasında bulunan çok sayıda evraka da el konulduğu öğrenildi. Gözaltına alınan 15 kişinin Bozyaka Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne götürüldüğü bildirildi. DTP İzmir İl Başkanı Mehdi Aslan emniyete teslim oluncaya kadar yerine kızı gözaltına alındığı; Aslan emniyete gittikten sonra kızının serbest bırakıldığı ileri sürüldü. 16 Mart'ta İzmir 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde ifadeleri alınan 14 kişiden DTP İzmir İl Başkanı Mehmet Mehdi Aslan, İl Yöneticisi Burhan Yürek ile DTP üyeleri Mehmet Kodaman, Hüsnü Koyuncu, Aslan Kızıl ve Abdurrahim Marol "örgüt probagandası yaptıkları" gerekçesiyle, Ferhat Önder ve Sinan Avın ise "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla tutuklanarak Buca Kırıklar F Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi. 14 Ağustos 2007'de İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'nde duruşması görülen ve aralarında DTP İzmir İl Başkanı ve 22 Temmuz seçimlerinde DTP İzmir 2. bölge bağımsız milletvekili adayı Mehmet Mehdi Aslan'ın bulunduğu 8 kişi tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edildi.

Tunceli polisi "yaklaşan Nevruz öncesinde eylem hazırlığındaki PKK'lıların DTP'li yöneticilerle ilişki içinde olduğu istihbaratı" üzerine 14 Mart 2007'de DTP il ve merkez ilçe binalarına basın düzenledi; mahkeme kararıyla yapılan aramalarda 6 DTP'li gözaltına alınırken 17 Mart'ta hâkim karşısına çıkan 6 DTP'liden 2'si tutuklandı.

3 Ekim 2007'de Adana'nın DTP Ceyhan İlçe binasının da aralarında bulunduğu 9 ayrı yere eş zamanlı baskın düzenleyen Ceyhan Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı ekipler, DTP İlçe Başkanı Seyfettin Aydemir ile parti yönetiminde yer alan 5 kişiyi gözaltına aldı. Operasyonun söz konusu kişilerin yaklaşık 1 aydır esnaftan ve yöre halkından tehditle para topladıkları, parayı da PKK'ya gönderecekleri ihbarı üzerine yapıldığı belirtildi. Operasyonda yasadışı yayınlar ile içi para dolu 20 zarf ele geçirildi. Evinde PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın resmi bulunduğu gerekçesiyle Ali Bayındır tutuklandı.

Güvenlik güçleri Adana Küçükdikili'de çok sayıda eve ve DTP belde binasına 9 Ekim'de baskın düzenlendi ve aralarında DTP Küçükdikili Belde Başkanı Ferhat Altekin'in de bulunduğu 8 kişi gözaltına alındı.

DTP'nin hazırladığı rapor

Demokratik Toplum Partisi, 22 Temmuz 2007 Genel Seçimi'nden 21 Ekim 2007'ye kadar olan üç aylık dönemde partilerine yönelik baskı ve saldırıları Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e sunulmak üzere raporlaştırdı (HPG militanlarının 21 Ekim 2007'de gerçekleştirdiği 12 askerin ölümü ve 8 askerin kaçırılmasıyla sonuçlanan Dağlıca saldırısı sonrasında DTP'ye yönelik saldırılar için Bkz. Kürt Sorunu):

"Sayın Cumhurbaşkanı,

Bildiğiniz gibi, siyasi partiler, demokratik siyasal yaşamın en önemli kurumları arasındadır. Bu nedenle faaliyetlerini özgürce yürütebilmeleri anayasal güvence altına alınmıştır. Ancak buna rağmen, partimiz Demokratik Toplum Partisi ağır baskılarla ve saldırılarla karşı karşıya kalmaktadır. Bazı politikacı ve devlet yetkililerinin hedef gösteren açıklamaları da bu tablonun oluşmasında ne yazık ki pay sahibidir. Hükümetin ve diğer siyasi partilerin, Genel merkezimize yönelik silahlı saldırı karşısında suskun kalması üzüntü vericidir.

Bir yandan genel merkezimiz dahil parti binalarımıza yönelik saldırılar gerçekleştirilirken, diğer yandan yöneticilerimizin neredeyse her konuşması yargılama konusu yapılmakta, vekillerimize ve belediyelerimize yönelik ayırımı uygulamalar yaşanmaktadır.

Genel seçimlerin yapıldığı 22 Temmuz tarihinden bu güne kadar yaşanan saldırı, baskı ve hak ihlallerinin dökümünü bilgilerinize sunuyorum.

Saygılarımla.

Ahmet Türk
DTP Grup Başkanı

22 TEMMUZDAN BU YANA DTP'YE YAPILAN BASKI VE SALDIRILAR:

22 Temmuz:

*Malatya'nın Dilek Beldesi'nde CHP'lilerin köylülere açık oy kullandırmalarına müdahale eden DTP Malatya İl Başbakanı Nuray Kılınç tartaklandı. AK Parti 3. sıra Milletvekilli aday Kazım Ataoğlu'nun köyü olan Bingöl'ün Yeniköy Köyü'ne giden DTP İl Başkanı Faruk

Ersöz ile 'Bin Umut' Adayı müşahitlerine saldırı düzenlendi.

31 Temmuz:

*DTP eski MYK üyesi Mahmut Bilgin ile PM üyesi Pelin Yılmaz Ankara Emniyet Müdürlüğü TEM Ekipleri'ne bağlı sivil polisler tarafından gözaltına alındı.

1 Ağustos:

*DTP Kars eski İl Başkanı Mahmut Alınak hakkında, Cizre Belediye Başkanı Aydın Budak'ın tutuklanmasına dikkat çekmek için 24 Nisan'da yaptığı basın açıklaması nedeniyle soruşturma başlatıldı.

3 Ağustos:

*Antalya'da 31 Temmuz günü gözaltına alınan DTP üyeleri Memduh Yıldız ve Faik Yağız tutuklandı.

5 Ağustos:

*Şemdinli'de bombalanan Umut Kitapevi açılış törenine katılan DTP Grup Başkanı Ahmet Türk'ün de aralarında bulunduğu çok sayıda DTP'li hakkında soruşturma başlatıldı.

8 Ağustos:

*DTP Siirt İl Başkanı Abdurrahman Taşçı hakkındaki bir dava nedeniyle tutuklandı. DTP Bitlis Milletvekili Mehmet Nezir Karabaş hakkında seçim çalışmaları sırasında bir HPG'linin ailesini ziyaret ettiği için soruşturma başlatıldı.

10 Ağustos:

*Şırnak İdil Cumhuriyet Başsavcılığı DTP MYK Üyesi Selim Sadak hakkında Şırnak'ta yaptığı iki ayrı Kürtçe konuşması nedeniyle 'Siyasi Partiler Yasası'na muhalefet' ettiği ve 'Suç ve suçluyu övmek' iddialarıyla iki ayrı soruşturma başlattı.

15 Ağustos:

*Adana Küçükdikili Belediye Başkanı Leyla Güven, PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın bağımsız bir doktor heyeti tarafından muayene edilmesini talep eden DTP'li diğer belediye başkanları ile birlikte yaptığı açıklama nedeniyle Adana Cumhuriyet Başsavcılığı'na ifade verdi.

17 Ağustos:

*Malatya'da Newroz kutlamalarına katılan ve aralarında DTP Malatya İl Başkanı Nuray Kılıncı'nın da bulunduğu 27 DTP'li hakkında 'Yasadışı örgüt propagandası' yaptıkları iddiasıyla dava açıldı. Kahramanmaraş'ın Elbistan İlçesi'ndeki Newroz kutlamaları ile ilgili ROJ TV'ye bilgi verirken, PKK Lideri Abdullah Öcalan'dan 'Sayın' diye bahseden DTP Kahramanmaraş İl Başkanı Yusuf Adıgüzel, 15 ay hapis cezasına çarptırıldı.

20 Ağustos:

*İstanbul'da DTP Beyoğlu İlçe binasına molotofkoyteylli saldırı düzenlendi.

24 Ağustos:

*Muş Bulanık Belediye Başkanı M. Nasır Aras, PKK 'Lideri Abdullah Öcalan'ın zehirlendiği iddialarına ilişkin DTP'li diğer belediye başkanları ile yaptığı ortak açıklama nedeniyle savcılığa ifade verdi.

*Ağrı'nın Doğubayazıt İlçe Kaymakamlığı'nın, belediye tarafından yapılan Ahmedê Xani Parkı'nın girişinde bulunan tabelayı 'X' harfini gerekçe göstererek söktürmesinin ardından İçişleri Bakanlığı DTP'li Belediye Başkanı Mukaddes Kubilay ile 24 Meclis Üyesi hakkında soruşturma başlattı.

26 Ağustos:

*DTP Adana İl Örgütü'nün 1. Olağanüstü Kongresi sonrası yeni seçilen DTP İl Yönetim Kurulu Üyesi Emine Adıbelli gözaltına alındı.

27 Ağustos:

*Ağrı Doğubayazıt Cumhuriyet Savcılığı, 'Bin Umut' Ağrı Bağımsız Milletvekili Adayı Naci Kutlay'ın 18 Temmuz'da belediye binası önünde düzenlediği mitingde konuşan DEP eski Milletvekili Hatip Dicle hakkında 'Kürdistan' kelimesini kullandığı gerekçesi ile soruşturma başlattı.

29 Ağustos:

*DTP Bingöl İl Başkanı Avukat Ömer Faruk Ersöz hakkında, 14 Haziran günü operasyonlara ilişkin yaptığı basın açıklaması nedeniyle Bingöl Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatıldı. DTP Gençlik Meclisi üyesi 9 kişi İstanbul Emniyet

Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından gözaltına alındı.

30 Ağustos:

*Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt, TSK'nin Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde kimyasal silah kullandığı iddiasını gündeme getiren DTP için "Biz teröristleri kesinlikle muhatap almaz" diyerek hedef gösterdi.

*Yüksekova Cumhuriyet Savcılığı, DTP Yüksekova İlçe Örgütü'nde 15 Ağustos günü düzenlenen etkinlik nedeniyle Yüksekova Belediye Başkanı M. Salih Yıldız'ın da aralarında bulunduğu 11 DTP'li hakkında soruşturma başlattı.

*Denizli'nin Sarayköy DTP İlçe binası kimliği belirsiz kişiler tahrip edildi.

31 Ağustos:

*Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, DTP Grup Başkanı ve Mardin Milletvekili Ahmet Türk'ün, 30 Ağustos resepsiyonuna davet edilmemelerini eleştiren konuşmasıyla ilgili soruşturma başlattı.

*İnternet üzerinden yayın yapan 'Kovara Veger' adlı dergide yazıları yayınlanan DEHAP Konya eski İl Başkanı ve DTP Kurucu Üyesi Hacı Mehmet Bozdağ, yazılarında PKK Lideri Abdullah Öcalan için 'sayın', HPG'liler için 'gerilla' ve bölge illeri için 'Kürdistan' ifadelerini kullandığı gerekçesi ile Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

1 Eylül:

*DTP Çanakkale İl Başkanı Abdullah Güleç, 1 Eylül Dünya Barış Günü nedeniyle Behramkale'de (Asos) yapılan basın açıklamasının ardından gözaltına alındı.

2 Eylül:

*1 Eylül Dünya Barış günü dolayısıyla Kadıköy'de düzenlenen 'Halkların Kardeşliği ve Özgürlüğü için Barış Mitingi'ne müdahale eden polis gözaltına aldığı tertip komitesi üyeleri Kadıköy Polis Merkezi'ne götürüldü. Aralarında DTP İstanbul İl Başkan Yardımcısı Mehmet Şakar'ın da bulunduğu 7 kişi burada ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı.

*HPG'li Suat Karataban'ın cenazesini almak için geldiği Van'da gözaltına alınan DTP

Tekman İlçe Başkanı Sertaç Öztürk, tutuklanarak cezaevine konuldu.

4 Eylül:

*Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in AKP Hükümeti'nin 4.5 yıllık dönemde hazırladıkları hiçbir projeye destek vermediği şeklindeki açıklamasına "Tüm belediyelere eşit davrandık. Aksini iddia edenler varsa çıkıp ispatlasın" yanıtını verdi. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı Baydemir'in yaptığı açıklamalarla ilgili inceleme başlattı.

5 Eylül:

*Şanlıurfa Cumhuriyet Savcılığı, Siirt'te TSK'nın yürüttüğü operasyon sırasında çıkan çatışmada yaşamını yitiren ve cenazesi ailesine verilmeyen HPG'li Müslüm Solmaz ve Mehmet Kurttekin için Şanlıurfa'nın Suruç İlçesi'nde yapılan cenaze töreni hakkında inceleme başlattı. İnceleme sonucunda DTP Şanlıurfa İl Başkanı Mustafa Demir ve İlçe Başkanı Şükrü Binici'nin de aralarında çok sayıda DTP'li soruşturmalık oldu.

*Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde 21 Mart Newroz etkinliğinde yapılan konuşmalar ve söylenen şarkılar nedeniyle DTP İlçe Örgütü yöneticileri ve müzisyen Murat Oğuz hakkında 'örgüt propagandası' yaptıkları iddiasıyla dava açıldı.

7 Eylül:

*Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde DEP Batman Milletvekili Mehmet Sincar'ın 14. ölüm yıldönümünde binlerce kişinin katılımıyla düzenlenen basın açıklamasına katılan çoğu DTP'li 50'yi aşkın kişi hakkında jet hızıyla soruşturma açıldı.

*Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde DTP üyesi Mazhar Metin tutuklandı.

8 Eylül:

*Gaziantep'in Nizip İlçesi'nde HPG'li Müslüm Solmaz'ın taziye ziyaretinin ardından yapılan yürüyüş ve konuşmalar nedeniyle gözaltına alınan ve aralarında DTP Gaziantep İl Başkanı Mustafa Tuç'unda bulun bulunduğu 9 kişi tutuklandı.

10 Eylül:

*Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde Newroz kutlamalarında yaptıkları konuşmada 'Sayın Öcalan' dedikleri için haklarında dava açılan

DTP PM üyesi Hazal Aras, DTP İlçe Başkanı Dalha Kaya ve TUHAD-DER Şube Başkanı Mahmut Singar'a 600 YTL para cezası verildi.

12 Eylül:

DTP Şanlıurfa İl Başkanı Mustafa Demir, ifade vermek için gittiği Adliye binasında polisler tarafından gözaltına alındı.

*DTP Erzincan İl Başkanı Hüseyin Bektaşoğlu, yaptığı iki ayrı açıklamada, 'Sayın Öcalan' ve "PKK'nin ilan ettiği ateşkese devlet ve hükümet sahip çıkmalıdır" dediği için 'Örgüt propagandası yaptığı' iddiasıyla Erzincan 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 3 yıl, 4 ay hapis cezasına çarptırıldı.

13 Eylül:

*DTP Varto İlçe yöneticisi Özgür Yılmaz Muş il merkezi çıkışında gözaltına alındıktan sonra, Varto'daki evi sivil polisler tarafından basıldı.

14 Eylül:

*Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde evine düzenlenen baskınla gözaltına alınan DTP Silopi İlçe Örgütü çalışanı Mazhar Metin, bir itirafçının ifadeleri doğrultusunda tutuklandı.

17 Eylül:

*DTP Viranşehir İlçe Başkanı Kadri Özkan, parti olarak 2007 yılında bastırdıkları takvimde ilçede faili meçhul cinayete kurban gidenlerin fotoğraflarını kullandığı gerekçesiyle davalık oldu.

*Yenişehir Belediyesi'ne İller Bankası'ndan aktarılan kaynağın yüzde 33'ü geçmiş dönem borçları gerekçe gösterilerek kesintiye uğradı

18 Eylül:

*Şırnak'ın Kumçatı (Dergulê) Beldesi'nde korucuların saldırısına müdahale eden DTP Kumçatı Belde Başkanı Reşit Gerez tutuklandı. Gerez ile İsa Ayan savcılıktaki ifadelerinin ardından Şırnak Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi. Mahkemede ifadeleri alınan Gerez ve Ayan, güvenlik güçlerine hakeret ettikleri iddiasıyla TCK'nın 301. maddesi gereğince tutuklanarak, Şırnak Kapalı Cezaevi'ne konuldu.

*DTP Adana İl Başkanı Zeki Karataş, İl Örgütü'nün 1. Olağanüstü Kongresi'nde Kürtçe konuşma yaptığı gerekçesi ile hakkında açılan soruşturma kapsamında Emniyet Müdürlüğü'nde ifade verdi.

*Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde yapılan ev baskınlarında DTP yöneticisi Ferman Çelik gözaltına alındı.

19 Eylül:

*Şehit Aileleri Derneği üyesi bir grup, Kürtlere hakaretler içeren dövizlerle DTP Genel Merkezi önüne siyah çelenk bıraktı.

*Şırnak'ta 2007 Newroz kutlamaları nedeniyle dağıtılan bildirimlerin Kürtçe olması gerekçesiyle Şırnak Belediye Başkanı Ahmet Ertak ile DTP Şırnak İl Başkanı İzzet Belge'nin de aralarında bulunduğu 7 kişi hakkında "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na ve Siyasi Parti Yasası'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla açılan davanın ilk duruşması görüldü.

20 Eylül

*Malatya'da değişik zamanlarda yapılan gösteri ve etkinliklere katılarak 'örgüt propagandası' yapmakla suçlanan DTP MYK Üyesi Kemal Çalgan, DTP İl Başkanı Nuray Kılıç'ın aralarında bulunduğu 33 kişinin yargılanmasına devam edildi.

*İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, milletvekili seçilerek dokunulmazlık kazanan DTP Milletvekili Aysel Tuğluk'un yargılanmasına devam kararı verdi.

21 Eylül

*DTP Erzincan İl Başkanı Hüseyin Bektaşoğlu, 'Suç ve suçluyu övmek' iddiasıyla yargılandığı davadan 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

* Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde 65 DTP'li haklarında açılan davalar nedeniyle yargılandı.

*Polisler tarafından gözaltına alınan DTP Çiğli İlçe Yöneticisi Remzi Korkar (33), polislerce küfür ve hakaret içeren sözlere maruz kaldı ,ajanlık teklif edildi ve dövüldü .

*Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde gözaltına alınan DTP yöneticisi Ferman Çelik, çıkarıldığı mahkemece tutuklandı.

*Doğubayazıt'ta Aptigür Mahallesi'ndeki evinde askerlerce gözaltına alınan DTP yöneticisi Ferman Çelik, İlçe Jandarma Komutanlığı'ndaki sorgusunun ardından savcılığa çıkarıldı. 'örgüte yardım ve yataklık yaptığı' iddiasıyla Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edilen Çelik, tutuklanarak Doğubayazıt İlçe Cezaevi'ne konuldu.

27 Eylül:

*DTP Bursa İl Yöneticisi Sevda Getiren, evine düzenlenen baskında gözaltına alındı.

28 Eylül

*Tunceli'nin Hozat İlçesi'nin Baydaş Köyü kırsalında operasyona çıkan askerler tarafından taranan ve yaşamını yitiren Bülent Karataş'ın cenaze törenine katılmak isteyen DTP İl Başkanı Murat Polat'ın aralarında bulunduğu parti yöneticileri il çıkışında polisler tarafından durduruldu. İlçeye gidişlerine izin verilmeyen DTP'lilere herhangi bir gerekçe sunulmadı.

1 Ekim:

*Kapatılan HADEP Adana Küçük Dikili Belde Başkanı Divali Kaya hakkında 'Örgüte yardım yataklık' iddiasıyla verilen 3 yıl 9 ay hapis cezası Yargıtay tarafından onandı. Hakkındaki kararın onanmasının ardından Kaya gözaltına alınarak, Kürkcüler F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

2 Ekim:

*Diyarbakır'ın Silvan İlçesi'nde İlhami Doğan adlı DTP'li gözaltına alındı.

*Tunceli Nazimiye Cumhuriyet Savcılığı, DTP Tunceli Milletvekili Şerafettin Halis hakkında seçim yasaklarını düzenleyen CMK'nın 58. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle soruşturma başlattı. Tunceli Cumhuriyet Savcılığı da Halis'e ihtar çekerek, 3 gün içerisinde ifade vermeye gelmediği takdirde polis zoruyla getirileceğini bildirdi.

3 Ekim:

*Ankara'nın Balgat Sırtı Barış Manço Caddesi üzerinde bulunan DTP Genel Merkezi, silahlı saldırıya uğradı. Görgü tanıklarının anlattıklarına göre, DTP Genel Merkezi'nin arka tarafında 'vatan haini' diye bağırarak kişi, silahla tek el ateş açtı. Olayda ölen ya da yaralanan olmazken, kurşun DTP binasına ve oradan da sekerek yan tarafında bulunan binanın atık su borusuna isabet etti.

4 Ekim:

*DTP Genel Merkezi binasına düzenlenen saldırı ile ilgili olarak gözaltına alınan Turhan Ateş serbest bırakıldı.

*DTP Adana İl Örgütü'nü arayan kimliği belirsiz bir kişi, "Sonunuz geldi. Hepinizin işini bitireceğim" dedikten sonra telefonu kapattı.

Bu olaydan 5 dakika sonra 18-23 yaşlarında bir genç, DTP binasına taşlarla saldırdı.

*Diyarbakır'da meydana gelen '28 Mart olayları'nı kınamak amacıyla İzmir'in Menemen İlçesi'nde DTP İlçe Örgütü tarafından yapılan basın açıklamasına katılan ve aralarında DTP Menemen İlçe Başkanı Hasan İla, Asarlık Belde Başkanı Talip Erensayın'ın da aralarında bulunduğu 27 kişi, 'örgüt propagandası' yaptığı iddiasıyla Menemen Asliye Ceza Mahkemesi'nde hakim karşısına çıktı.

*Adana'nın Ceyhan İlçesi'nde önceki gün evine yapılan baskında gözaltına alındıktan sonra serbest bırakılan DTP'li Adil Bahadır, daha sonra evinde PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın posterini bulduğu iddiasıyla gözaltına alınarak tutuklandı.

*Malatya'da 22 Temmuz genel seçimlerinde 'Bin Umut' Bağımsız Milletvekili adayını Mustafa Türk'ün seçim bürolarına gittikleri için aralarında sendika yöneticilerinin de bulunduğu 6 kamu çalışanı hakkında soruşturma başlatıldı.

5 Ekim:

*Demokratik Toplum Partisi Eşbaşkan Vekili Selma Irmak hakkında DTP'ye yönelik silahlı saldırıya ilişkin yaptığı açıklama nedeniyle soruşturma başlatıldı.

6 Ekim:

*Çatışmalarda yaşamını yitiren Hamit Bayram'ın taziye çadırını ziyareti sırasında yaptığı konuşma nedeniyle hakkında açılan soruşturma üzerine ifade vermeye gittiği Adana Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alınan DTP'li Yakapınar Belediye Başkanı Osman Keser ve ev baskınlarında gözaltına alınan DTP eski il Yöneticisi Fadile Bayram, Mehmet Bayram, Abdullah Temel, Sabahattin Aslan hakkında Terörle Mücadele Yasası'nın 7/2 maddesi uyarınca 'yasa dışı örgüt propagandası yapmak' suçlamasıyla çıkarıldıkları mahkemece tutuklandı.

*Adana'da yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan DTP yöneticisi İsmet Şendul çıkarıldığı mahkemece tutuklandı.

7 Ekim:

*Eminönü Mustafa Kemal Caddesi üzerinde bulunan DTP Eminönü İlçe binasına 2 el ateş

eden kimliği belirsiz kişi, saldırının ardından aynı cadde üzerinde bulunan Fatih İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne giderek teslim oldu. Saldırısı yapan kişinin Malatya merkez doğumlu Erdi Durak olduğu öğrenildi.

8 Ekim:

*DTP Eminönü İlçe binasına silahlı saldırıda bulunan Erdi Durak, savcılık ifadesinin ardından 'ruhsatsız silah bulundurmak ve ateş açmak' suçundan mahkemeye sevk edildi. Nöbetçi Mahkeme'de sorgulanan Durak, ifadesinin alınmasının ardından serbest bırakıldı.

*Yakapınar Belediyesi Başkanı Osman Keser'in tutuklanması ardından belediye bahçesinde destek amacıyla kurulan çadıra ziyarette bulunan DTP'li Bağlar Belediye Başkanı Yurdusev Özsökmenler, Kızıltepe Belediye Başkanı Cihan Sincar, Silopi Belediye Başkanı Muhsin Kunur, Viranşehir Belediye Başkanı Emrullah Cin, Küçükdikili Belediye Başkanı Leyla Güven ile birlikte çok sayıda kişi gözaltına alındı. Jandarmanın belediye binasına da girerek arama yaptı.

*DTP Silopi İlçe Örgütü'nü arayan kimliği belirsiz kişi, "Sonunuz geldi, hepinizi öldüreceğiz" tehdidinde bulundu.

*İzmir'in Torbalı İlçesi'nde 2006 Newroz kutlamasına katıldıkları gerekçesiyle aralarında DTP yöneticilerinin de bulunduğu 48 kişi hakkında soruşturma açıldı.

*Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde 11 HPG'linin yaşamını yitirdiği çatışma ve olay yerinde otlayan hayvanların telef olması olayıyla ilgili 'kimyasal silah kullanıldığı şüphelerinin yöre halkınca kendilerine iletildiği ve bunun araştırılması gerektiği' yönünde açıklama yapan DTP Eşbaşkan Vekilleri Nurettin Demirtaş ve Selma Irmak haklarında açılan soruşturma kapsamında Ankara Basın Savcılığı'na ifade verdi. Selma Irmak PKK Lideri Abdullah Öcalan'a 'Sayın' diye hitap etmesi nedeniyle hakkında açılan soruşturma nedeniyle de ifade verdi.

*Şırnak'ta yaşanan çatışmada 13 askerinin yaşamını yitirmesinden sonra DTP Genel Merkezi'ne tehdit telefonları gelmeye başladı.

*DTP İstanbul İl Başkanlığı'nı arayan kimliği belirsiz bir kişi, "13 askerimiz şehit oldu gelip sizi geberteceğiz" diyerek tehditlerde bulundu.

9 Ekim:

Diyarbakır'da PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın sağlık durumuna dikkat çekmek amacıyla düzenlenen basın açıklamasına katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınan Kayapınar Belediye Başkan Vekili Hüsnüye Düzel ile belediye personeli 3 kişi çıkarıldıkları mahkeme tarafından tutuklandı.

*Kocaeli'de 7 Eylül 2005 tarihinde fındık işçilerine yönelik ırkçı saldırıda yaşamını yitiren fındık işçisi Abdurrezzak Özdemir'in Adana'nın Ceyhan İlçesi'nde yapılan cenaze törenine katılan DTP Ceyhan İlçe Başkanı Abdullah Aydemir ve 13 DTP'liye 2 yıl sonra, 'örgüt üyesi olmak', 'Örgüte yardım ve yataklık yapmak' iddiasıyla dava açıldı. Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava kapsamında, sanıklar talimat ile Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesi'nde ifade verdi.

*Milliyetçi yapıların oluşturduğu 'Türkiyem Topluluğu', Hükümeti 'PKK ile erkekçe mücadele etmemekle' suçlayarak, DTP'li milletvekillerini ise, "Kan ağlıyoruz çünkü eli kanlı katiller, elini kolunu sallaya sallaya geziyor, daha da vahimi TBMM içine bile sızabiliyor" sözleriyle hedef gösterdi.

*Diyarbakır'da belediye başkanlarının gözaltına alınmasını kınamak amacıyla yapılan basın açıklamasının ardından DTP yöneticilerinin aralarında bulunduğu 4 kişi gözaltına alındı.

*DTP Diyarbakır İl Başkanı Hilmi Aydoğdu ile Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in 22 Temmuz seçimleri öncesi 'Bin Umut' Adayı ve şu anda DTP Diyarbakır Milletvekili olan Gülten Kışanak için Silvan İlçesi'nde düzenlenen mitingde yaptıkları konuşmalardan dolayı soruşturma başlatıldı. Soruşturma kapsamında Baydemir ve Aydoğdu Savcılığa ifade verdi.

*DTP İskenderun İlçe binasına kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından taşlı saldırıda bulunuldu.Yapılan saldırıda partinin camlarının tümü kırıldı.

*Adana'ya bağlı birçok ilçe ve mahallede yapılan ev baskınlarında aralarında DTP İlçe ve belde başkanlarının da bulunduğu 8 kişi gözaltına alındı.

10 Ekim:

*Adana'da Yakapınar Belediye Başkanı Osman Keser'in tutuklanması olayını kınamak amacıyla gittikleri beldede gözaltına alınan DTP'li belediye başkanları, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

*Dargeçit Cumhuriyet Savcılığı, Mardin'in Derik İlçesi'nde çıkan çatışmada yaşamını yitiren ve 3 Mayıs 2007 tarihinde Dargeçit'te toprağa verilen HPG'li Haysem Anık için düzenlenen cenaze töreni hakkında soruşturma başlattı. Soruşturma kapsamında, aynı zamanda Anık'ın babası olan Dargeçit Belediye Başkanı Süleyman Anık, cenaze törenine katılan Kızıltepe Belediye Başkanı Cihan Sincar, Nusaybin Belediye Başkanı Dr. Mehmet Tanhan, Mazıdağı Belediye Başkanı Nuran Atlı, Sürgücü Belediye Başkanı Zeyniye Öner, Şenyurt Belediye Başkanı Abdülkadir Ağaoğlu ve Yalım Belediye Başkanı Abdülkerim Adan ile DTP Mardin İl Başkanı Cemal Veske, il ve ilçe yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 70'i aşkın kişi ifade vermeye çağrıldı.

11 Ekim:

*DTP Pendik İlçe binası 17 yaşındaki A.K adlı biri bir genç tarafından kuru sıkı tabanca ve benzin şişesiyle basıldı. Söz konusu saldırgan DTP'liler tarafından etkisiz hale getirilerek, polise teslim edildi.

*İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi, DTP Milletvekili Sebahat Tuncel'in yargılanmasına devam edilmesine hükmetti. Tuncel'in avukatı Baran Doğan, karara itiraz edeceklerini açıkladı.

*DTP Çanakkale İl binası kimliği belirsiz kişiler tarafından taşlandı. Taşlı saldırıda il binasının ön cephe camları kırıldı.

*DTP Bitlis İl Başkanı Mehmet Can Demir, 12 Şubat'ta partisinin Tatvan İlçe Kongresi'nde dışarıdan gelen Kürtçe mesajı okuduğu gerekçesiyle 4 bin 500 YTL para cezasına çarptırıldı.

*22 Temmuz genel seçimlerle yenilenen Meclis'te grubu bulunan siyasi partilere protokol listelerinde yer veren 81 ilin valilerinden büyük bir çoğunluğu Meclis'te grubu bulunmasına rağmen DTP'ye yer vermedi.Birçok il valisi, Meclis'te grubu bulunan DTP'yi görmezden gelirken, bazı il

valileri de protokol listesinde bütün siyasi partileri görünürken DTP'ye yer vermedi.

*Ağrı'nın Diyadin İlçesi'nde DTP İlçe Yöneticisi Abdulhalik Kaya hakkında, yazdığı Kürtçe şiirler ve PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın kaleme aldığı kitapları bulundurduğu gerekçesiyle 'Suç ve suçluyu övmek' suçlamasıyla Diyadin Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

13 Ekim:

*Demokratik Toplum Partisi (DTP) Pendik İlçe Binası'na kuru sıkı tabanca ve benzin ile gelerek saldırı girişiminde bulunan A.K serbest bırakıldı.

14 Ekim:

* Demokratik Toplum Partisi (DTP) Manisa İl binası önüne, bir tepsinin içinde ters çevrilmiş ve kağıtlarla tutuşturulmuş piknik tüpü bırakıldı. Alev alan kağıtların sönmeye başlaması olası bir tehlikeyi önledi. Olayla ilgili başlatılan soruşturma kapsamında DTP Manisa İl Başkan Yardımcısı Ziyabend Sevimoğlu, DTP İl Yöneticisi Şaban Çınar ve DTP üyesi Mahmut Aslan'ın ifadeleri alındı.

*Balıkesir'in Burhaniye ve Edremit ilçe binaları da kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından kundaklandı. DTP Burhaniye İlçe Örgütü'nde bu sabah 10.00 sıralarında çıkan yangın nedeniyle parti binası kullanılamaz hale geldi. Can kaybının olmadığı yangın, itfaiye ekiplerince söndürülürken, DTP İlçe Başkanı Mehmet Köseoğulları, olayın kundaklama olduğunu açıkladı.

*DTP Edremit İlçe Örgütü'ne de taşlı saldırı sonucu parti binasının camlarının kırıldı.

15 Ekim:

*Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde DTP ilçe yöneticisi olan Ramazan Tuğurlu'nun evine baskın düzenleyen asker ve polisler evi dağıttı. Baskının yaralı bir HPG'linin evde tedavi edildiği ihbarı üzerine yapıldığı belirtilirken, evde yapılan aramada herhangi bir şey bulunamadı.

16 Ekim:

*Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, 'Diyarbakır kaledir, düşüremeyeceksiniz' diyen Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı

Osman Baydemir hakkında 'halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etmek' iddiasıyla 4.5 yıla kadar hapis istemiyle dava açtı.

*DTP Yüksekova İlçe Yöneticisi Güllü Zengin, PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın sağlık durumuna dikkat çekmek amacıyla 25 Eylül 2006'da yapılan basın açıklamasında basın metnini okuduğu için 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

17 Ekim:

*DTP Erciş İlçe binasına kimliği belirsiz kişi veya kişilerce molotofkokteyli atıldı. Atılan molotofkokteyli nedeniyle binanın camları kırılırken, binanın içinde maddi hasar meydana geldi.

18 Ekim:

Tahıl pazarı Mahallesi Süleyman Melli İşhanı 3'üncü katında bulunan DTP Antalya İl Başkanlığı ofisinin balkonunda gece saat 22.00 sıralarında patlama meydana geldi. Büyük gürültüye neden olan patlamanın etkisiyle parti tabelası, ofisten dışarıya doğru eğildi. Can kaybının yaşanmadığı patlamada parti binasının camları kırıldı. İl binasının çatıdan sarkıtılan ipe bağlı patlayıcı düzeneğinin balkona bırakılması ile patlamanın gerçekleştiği öğrenildi.

21 Ekim:

*Erzurum il binasına sivil bir gurup taşlı sopalı saldırı düzenledi, bina içine girip eşyaları kırdı ve camlardan dışarı fırlattı.

*Bursa il merkezindeki DTP İl Binası'na sloganlar atıp, Türk bayrakları ile yürüyen yüzlerce ülkücü, DTP'nin altında bulunan Halk Bank'ın camlarını kırdı. 16 EK 411 plakalı Doblo aracın üstüne çıkan bir grup ise, DTP'nin parti tabelasını indirerek kapıları taşıladı. Olayda iki partilimiz yaralandı.

*Malatya'da gündüz saatlerinde otogarda Vanlı oldukları öğrenilen 3 kişiyi tekme tokat döven ülkücüler, yeniden sokaklara döküldü. DTP İl Örgütü'nü taşılayan 300 kişi, mahalle mahalle gezip "Meclis'te PKK istemiyoruz" sloganlarını attı.

* Türk bayrağı taşıyan ülkücü gruplar DTP'nin Bağcılar, Gaziosmanpaşa, Bahçelievler, Ümraniye, Kadıköy ve Tuzla DTP İlçe Örgütleri önünde toplandı. Gruplar, DTP binalarına

girmek istedi. Polisin olay yerine gelmesi üzerine ara sokaklara dağılan gruplar, provokatör eylemlerini burada da sürdürdü. Yüzlerce ülkücü de Beyoğlu'nda bulunan DTP İl binasına yürümek istedi.

* Manavgat ilçe binamız kundaklandı. DTP Manavgat İlçe binasına gelen kimliği belirsiz kişi veya kişiler, kapıya benzin döktükten sonra ateşe verdi. Yangın olay yerine gelen itfaiye ekipleri tarafından söndürülürken, saldırganlar kayıplara karıştı”

DTP'lilere yönelik tehdit ve kaçırma olayları

2007 yılı içinde DTP üyelerine ve yöneticilerine yönelik sayısız tehdit gerçekleşti. Çeşitli iletişim araçları kullanılarak gerçekleştirilen tehditlerin birçoğu medyaya yansımada. Yansıyanlardan birine burada yer verilecektir:

Hamdullah Kıran: 31 Ocak tarihinde yayınlanan bir habere göre, DTP Aydın İl Yönetim Kurulu üyesi Hamdullah Kıran, son bir aydır polisler tarafından tehdit edildiğini ileri sürdü. 5 yıl önce cezaevinden çıkan ve DTP kurucu delegelerinden olan Kıran, sık sık kendisini cep telefonundan arayan kişilerin, “Rahat durmuyorsun, niye rahat durmuyorsun” dediğini aktardı. Kıran, bu nedenle telefonlarını kapattığını ve özel numaralara cevap vermediğini söyledi. Aydın'da oturan kardeşi Remzi Kıran'ın evi ve işyerine bir hafta önce giden kişilerin kendilerini polis olarak tanıttıklarını ve kendisini sorduklarını aktaran Kıran, “Kardeşimin ailesini rahatsız etmişler. ‘Ne yapıyor, nerede yaşıyor’ diye sormuşlar. Kardeşimden ev ve işyeri adresini istemişler. Kardeşim de ‘Niye işçilerin arasında beni teşhir ediyorsunuz. Bu bilgileri muhtardan da alabilirsiniz’ diyerek polislerimize kızmış. İnsanları bizden soyutlamak için çevreye gidip bizi soruyorlar” diye konuştu. Söz konusu kişilerin son 10 gün içerisinde birkaç kez Söke'de bulunan evine de giderek kendisini sorduklarını belirten Kıran, “eşime ‘ifadesi var onun için soruyoruz’ demişler. Eşim de ‘bekleyn telefon edeyim gelsin’ demiş. Ancak beklememişler. Bu olay birkaç defa olmuş” dedi. İfade vermek ve durumu öğrenmek üzere Söke Emniyet Müdürlüğü'ne gittiğini belirten Kıran, şunları dile getirdi: “Söke Emniyet Müdürü ile görüştüm ancak Emniyet Müdürü

bütün birimleri aramasına rağmen, böyle bir durumdan haberdar olmadığını söyledi. Emniyet Müdürü ‘bizim bilgimiz dışında’ dedi. Ben ‘bu konuda bilgi sahibi olmanız lazım’ dedim. Çünkü rahatsız ediliyorum.’ Emniyet Müdürü ise ‘sizin ikametgahınızı biliyoruz, bir şey olduğunda sizi bulabiliriz’ dedi. Ancak ben endişeliyim. Ve bunun ortaya çıkmasını istiyorum”. İHD Aydın Şubesi'ne başvuran Kıran, konunun aydınlığa kavuşmasını istedi.

Bunların dışında, güvenlik görevlisi olduğunu ileri süren kişilerce birçok DTP üyesi kaçırıldı, tehdit edildi ve ardından da serbest bırakıldı. Bu örüntüye sahip olaylardan birine burada yer verilecektir:

Suat Apaydın: DTP Çermik İlçe (Diyarbakır) Yönetim Kurulu üyesi Suat Apaydın, 25 Şubat 2007 akşamı kendilerini “polis” olarak tanıtan iki kişinin evine geldiğini, kendisini ifade vermesi için karakola çağırdığını ve söz konusu kişilerin kedisini kaçırmakla tehdit ettiğini açıkladı. Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunan Apaydın, İHD Diyarbakır Şubesi'ne de başvurdu. Apaydın yaşadıklarını şöyle anlattı:

“Merdivenlerden inerken ağzımı kapatarak kollarımdan sıkıca tutup başıma bir bez parçası geçirip gözlerimi kapattılar. Bağırınca bana yumruklarla vurdular. Araç içinden sürekli telsiz sesleri geliyordu. Boynuma silah dayayıp bana, ‘Bundan böyle DTP'den uzak duracaksın ve dediklerimizi yapacaksın, bize söz vereceksin’ dediler. Ardından beni Çermik-Çüngüş karayolu üzerindeki kırsal bir bölge olan Sinek çayı yakınlarında serbest bıraktılar. Köy korucularının kontrol noktası olduğu için kendilerine seslenip yardım istedim. Ancak her zaman o noktada görev yapan korucular o saatte orada yoktu. Saatlerce yürüyüp Çermik'e gelerek İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne suç duyurusunda bulundum”.

Emek Partisi

11 Mart gecesi Emek Partisi'nin (EMEP) İstanbul Bayrampaşa İlçe binasına kapıyı kırarak giren kişilerin iki bilgisayar ve bir yazıcıyı aldıkları öğrenildi.

Sosyalist Demokrasi Partisi

21 ve 22 Ekim geceleri SDP Mersin İl binasına yönelik saldırılarda, parti binasında ciddi hasar meydana geldiği bildirildi.

Türkiye Komünist Partisi ve Yurtsever Cephe

24 Eylül'de Yurtsever Cephe'nin Bolu İl Temsilciliği'nin bulunduğu daire, saldırıya uğradı. Bolu'nun İzzet Baysal Caddesi'nde Yurtsever Cephe'nin bulunduğu dairenin kapısına kimliği belirsiz kişiler tarafından benzin dökülerek yakılmak istendi.

21 Ekim günü, birkaç yüz kişilik grup İstanbul Taksim'de bulunan TKP İstanbul İl binasına

girmeye çalıştı. Polis tarafından engellenen grup Taksim Meydanı'na doğru yürüyerek dağıldılar.

Akşam saatlerinde ise TKP Tuzla İlçe binasına kimliği belirsiz kişilerce molotof kokteyli atıldı.

22 Ekim gecesi Türkiye Komünist Partisi (TKP) Eskişehir İl binası bilinmeyen kişilerce kundaklanmak istendi.

3- MESLEK ÖRGÜTLERİ ve ÇALIŞMA YAŞAMI**Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası**

2 Şubat 2007 tarihli bir habere göre, Bitlis merkezde 2 okul ile Tatvan'da bir okula giden JİTEM üyesi oldukları ileri sürülen kişilerin, 3 öğretmeni, "gözümüz üzerimizde. Kendi işinize bakın, sendikada neler yapıyorsunuz" şeklinde tehdit ettikleri belirtildi.

Okullarda öğretmenlerin tehdit edilmesine ilişkin iddialar Eğitim-Sen Bitlis Şubesi tarafından hazırlanan "Eğitim sorunları" adlı raporuna da yansdı. Okullarda resmi olmayan bir şekilde eğitimcilerin tehdit edildiğine vurgu yapılan raporda, "Okullarımızda kendilerini emniyet yetkilileri olarak tanıtan kişiler, öğretmenlerimizi ve diğer çalışanlarımızı rahatsız etmeye devam etmektedirler. Bu tür uygulamalar Eylül ayında [2006] başladı. Ayın başında Tatvan ilçesinde okulları gezen ve JİTEM elamanları olduğu öğrenilen kişiler tarafından, üyelerimiz odalara çekilerek, yasal olmayan bir şekilde sorgulanmışlardır" denildi. Üyelerinin tehditlere maruz kaldığına dikkat çekilen raporda, şunlara yer verildi: "Odalara çekilen üyelerimiz tehditlere maruz kalmışlar. Üyelerimize örgütümüzle ve üyemizle ilgisi olmayan sorular sormuş ve tehdit edilmiştir".

Uygulamalara maruz kalan ve isminin açıklanmasını istemeyen bir öğretmen ise şu bilgileri verdi: "Sınıfta olduğum bir sırada iki sivil kişi okula gelerek önce idareyle sonra benimle görüştüler. Kendilerini polis olarak tanıttılar. Daha sonra, 'siz ne iş yapıyorsunuz. Bağlı bulunduğunuz sendika legal mi? İlegal mi?' gibi sorular sordular. Tehditvari bir üslup kullandılar. Bunlar daha sonra okuldan ayrıldılar. Emniyet ise bu kişilerin polis olmadığını söylü-

yor. Okula gelip bizleri sorguya çekenlerin kim olduğu dahi belli değil. Bu yönlü gerekli yasal girişimleri başlatacağız." Tehdit edilen öğretmenler konu hakkında Bitlis İl Cumhuriyet Savcılığı'na başvurarak, suç duyurusunda bulundu.

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) dünyanın en büyük emek örgütü durumundaki Uluslararası Sendikalar Konfederasyonunun (ITUC) Sendikal Hak İhlalleri Raporu'nda yer almak üzere "Türkiye'de Sendikal Hak ve Özgürlükler Sorunu" adıyla hazırladığı raporu 2007 yılının Şubat ayında kamuoyunun bilgisine sundu.

Rapora göre: "2006 yılında 8 kamu emekçisi sürgün edildi. 246 kamu emekçisi hakkında disiplin soruşturması bulunmakta. Toplu halde yapılan 8 basın açıklamasına müdahale edildi ve fiziksel saldırı yaşandı. Sendikal yetki birçok kez gasp edildi, birçok kez toplu sözleşmeyi zayıflatan yasama gerçekleşti. 4 kamu emekçisi para cezasına çarptırıldı. 137 kamu emekçisi tutuklandı. 38 kamu emekçisi hakkında dava açıldı. Bunlardan 2'si hapis istemiyle yargılanıyor. 4 kamu emekçisi hapis cezası aldı. 4 farklı iş yerinde panonun kullanılması engellendi. 3 sendikamız hakkında tüzüklerini değiştirmeleri yönünde yargı yoluyla baskı uygulandı. Bunlardan bir tanesi hakkında sendikayı kapatma talebiyle dava açıldı. 3 iş yeri temsilciliği zor kullanarak boşalttırdı."

"4688 sayılı yasa gereğince 500 bin kamu emekçisi örgütlenme hakkından mahrum bırakılmıştır" denilen raporda, silahlı kuvvetler mensup-

larının, Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında çalışan sivil memurların, ceza infaz kurumlarında çalışan kamu görevlilerinin aralarında bulunduğu bazı kesimlere sendika kurma ve sendikalara üye olma hakkı verilmediği ifade edildi. 4688 Sayılı Yasanın ve Kamu Personeli Yasa Tasarısı'nın kamu görevlileri için siyaset ve grev yasağı getirdiği belirtilen raporda, bu düzenlemelerin ILO'nun ilgili sözleşmesinin ihlali anlamına geldiğine işaret edildi.

Türkiye Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği

1 Mayıs'ı Taksim Meydanı'nda kutlamak isteyen göstericilerle güvenlik güçleri arasında yer yer çatışmaların sürdüğü bir sırada TMMOB'a, göstericilerin buraya sığındığı gerekçesi ile baskın düzenlendi. Baskın sırasında polis maddi hasara yol açtığı ileri sürüldü. TMMOB, binalarına yönelik polis baskınına bir basın açıklaması ile kınadı. Ayrıca 1 Mayıs'ı kutlamak için gelen insanlara terör uygulandığına da değinen TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Korkmaz "polislere ve dinci gösterilere izin verilen Taksim Meydanı bu ülkenin emekçilerine aydınlarına kapatılmış ve dünyada barış içinde kutlanan 1 Mayıs, siyasi iktidar ve polis tarafından engellenmiştir" şeklinde konuştu. Yetkililer ise istifaya çağrıldı.

Tüm Emekliler Sendikası

9 Ekim 2007'de, Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, 12 yıldır faaliyet gösteren Tüm Emekliler Sendikası'nın (Emekli-Sen) kapatılmasına karar verdi. Emekli-Sen yöneticilerinin belirttiğine göre, daha önce birçok kez sendikanın kapatılması istemiyle dava açılmış ancak bu davalar sendika lehine sonuçlanmıştı.

Dava Süreci

1995 yılında Tüm Emekliler Sendikası'nın Gaziantep Şube yöneticilerinin işkolunda çalışır belgesi vermedikleri gerekçesiyle Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü'nün talebi üzerine Muhakemat Müdürlüğü tarafından açılan dava, 2002 yılında 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 6. maddesi gerekçe gösterilerek Emekli-Sen Genel Merkezi'ne yönlendirildi. Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesi davacı bakanlığın talebini reddedilmiş ve dava sendika lehimize sonuçlandı. 22 Ocak 2007'de yerel mahkemenin kararı, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi tarafından,

Anayasa'nın 51. maddesi gerekçe gösterilerek bozuldu ve Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesi, 9 Ekim 2007'de, eski kararında direnme-yip, Emekli-Sen'in kapatılmasına karar verdi.

Türkiye Motorlu Taşıtlar İşçileri Sendikası

TÜMTİS üyelerinin ve yöneticilerinin evleri 19 Kasım 2007'de sabaha karşı basıldı. TÜMTİS bürosuna baskın düzenleyen polis, sendika şube başkanının da aralarında bulunduğu 20 kişiyi gözaltına aldı. TÜMTİS Ankara Şube Başkanı ve sendikanın genel eğitim sekreteri Nurettin Kılıçdoğan da bu sabah erken saatlerde İstanbul'da kaldığı bir otelden gözaltına alındı. TÜMTİS Basın Uzmanı İlker Dilcan, gözaltıların birkaç patronun şikâyeti üzerine yapıldığını ileri sürdü. Dilcan, gözaltı ve baskınları sendikal örgütlenmeye yönelik bir müdahale olarak değerlendirdi.

Yargıçlar ve Savcılar Birliği

Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV), 26 Haziran 2006'da kuruldu ve tüzel kişilik kazandı. YARSAV, ilgili kanunun öngördüğü süre içinde, 26 Kasım 2006'da ilk genel kurulunu yapmıştır. Süresinde ilk genel kurulun yapılmamış olması, Türk Medeni Yasası'nın 87. maddesi uyarınca kendiliğinden dağılma nedenidir. Yürütmeyi durdurma kararına rağmen, ilk genel kurul toplantısının yapılmadığını savunan idare, böylece derneğin kendiliğinden dağılma halinin söz konusu olması için ilk genel kurulun iptali ve YARSAV Başkanı hakkında yasa ve tüzüğe aykırı genel kurul toplantısı yaptığı gerekçesiyle YARSAV'ın feshi için Sincan Cumhuriyet Savcılığı'na soruşturma açtırıldı, hukuki süreç sonuçlanmadan Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın da başka bir soruşturma daha başlatıldı (Radikal, 02/10/2007). Ayrıca birliğin 501 kurucu üyesinden 493'ünün değiştirilmesi istendi.

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve TBMM'ye sunulan "Türkiye Hâkimler ve Savcılar Birliği Kanun Tasarısı"nda, hâkimlerin ve savcılarının dernek kurması yasaklanıyor. Tasarının geçici 3. maddesi YARSAV'ın tüzelkişiliğinin, söz konusu yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kendiliğinden sona ermesi öngörüyor. Kanun tasarısıyla devlet eliyle "Türkiye Hâkimler ve Savcılar Birliği" kurulacak ve Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, adli ve idari yargıda görev yapan hâkimlerin ve

savcılarının bu birliğin doğal üyesi olacak. Kanun tasarısı olduğu gibi meclisten geçerse hâkimler ve savcılar ancak güzel sanatlar ile spor alanında kurulan derneklere üye olabilecek.

29 Kasım 2007'de kanun tasarısının TBMM AB Uyum Komisyonu'ndaki görüşmesine katılmak isteyen YARSAV Başkanı Ömer Faruk Eminagaoglu'na, "resmi çağrı yapılmadığı" gerekçesiyle izin verilmedi.

Atilla Özsever, "Hâkime dernek kurmak yasak!", *Radikal*, 26.3.2007.

Adalet Bakanlığı ile yargı arasındaki çatışmaya yeni boyut daha eklendi. Bakanlıkça hazırlanan ve TBMM'ye sunulan "Türkiye Hâkimler ve Savcılar Birliği Kanun Tasarısı"nda, hâkim ve savcılarının dernek kurması yasaklanıyor. Hâkim ve savcılar ancak güzel sanatlar ile spor alanında kurulan derneklere üye olabilecekler.

Bakanlık, yargıçların mesleki anlamda güçlü bir çatı altında örgütlenebilmesi için yasayla kurulan birliğe üye olmasını öngörüyor. Tasarının yasalaşması halinde hâkim ve savcılarının kurmuş oldukları dernekler de kapatılmış sayılacak. Bu bağlamda 2006 yılında kurulan ve yargı alanında ilk ve tek dernek olan Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV) kapatılmış olacak.

Spor derneğine üyelik serbest

Yasa tasarısının geçici 3. maddesinde aynen şöyle deniyor: "Hâkimler ve savcılar dernek kurucusu olamazlar. Ancak resim, müzik, heykel gibi güzel sanatlar ile spor alanlarında kurulmuş derneklerin kurucusu ve üyesi olabilirler... Kurulmuş derneklerin tüzelkişilikleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kendiliğinden sona erer."

Tasarının gerekçesinde de, "Hâkim ve savcılarının Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Noterler Birliği, Türk Tabipleri Birliği gibi tek çatı altında güçlü bir örgüt yapısına kavuşmalarını teminen Anayasa'nın 33. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca dernek kurma özgürlüğüne sınırlama getirilmiştir" ibaresi bulunuyor.

YARSAV Genel Sekreteri ve Anayasa Mahkemesi Raportörü Ali Rıza Aydın, AKP hükümeti döneminde çıkarılan 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun gerekçesinde dernek kurma konusundaki kısıtlamaların azaltıldığı, AB'ye gönderilen yazılarda da yargıç ve savcılarının örgütlenmelerinin önündeki engellerin kaldırıldığı ifade edildiğini belirterek şunları söyledi:

"2006 Yılı AB İlerleme Raporu'nda YARSAV'ın kuruluşu olumlu bir gelişme olarak gösterilmişken şimdi kapatılma yoluna gidiliyor. Bu durum, hem Anayasa'da yer almayan bir kapatılma yöntemiyle hem de Anayasa Mahkemesi'nin yasayla dernek kurma özgürlüğünün engellenemeyeceği, derneklerin ancak mahkeme kararı ile kapatılabileceklerine ilişkin kararlarına karşı yapılıyor."

Yargı bağımsızlığına müdahale

Ali Rıza Aydın, YARSAV'ın üyeleri arasında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile Danıştay ve Yargıtay'dan da olmak üzere 800'ü aşkın yargı mensubunun bulunduğunu bildirdi. Aydın, yasayla dernek kurma özgürlüğüne müdahale edildiğini, bakanlığın öngördüğü "birlik" tipi örgütlenmeyle de yargı bağımsızlığına ve yargıçların mesleki sorunlarını serbestçe ortaya koymasına engel olunacağını savundu.

"AKP örgütlenme hakkını 100 yıl geri götürüyor"

Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) öğretim üyesi

Prof. Dr. Mesut Gülmez, Adalet Bakanlığı'na hazırlanan "Türkiye Hâkimler ve Savcılar Birliği Kanun Tasarısı" ile örgütlenme hakkının 100 yıl, daha doğrusu 98 yıl geri götürüldüğünü ifade etti.

Prof. Dr. Mesut Gülmez, 1909 yılında Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nda Tatil-i Eşgal, yani bir grev yasasının çıkarıldığını, yasa sendika kurma hakkının yasaklanmasının yanı sıra kurulmuş sendikaların da feshedilmiş sayılacağını belirttiğini hatırlattı. Profesör Gülmez, Adalet Bakanlığı'nun hazırladığı yasa tasarısının geçici üçüncü maddesiyle neredeyse 100 yıl önceki Tatil-i Eşgal Kanunu'nun 11. maddesinin büyük bir benzerlik taşıdığını söyledi.

100 yıl önceki kanunun maddesi

Osmanlı döneminde çıkarılan yasanın 11. maddesi aynen şöyleydi:

"Umuma müteallik bir hizmet ifa eden müessesatta işbu kanun neşrinden evvel gerek amele ve müstahdemin ve gerek sermayedarın tarafından teşkil edilmiş bulunan sendikalar işbu kanunun neşriyle mefsuhturlar."

Mesut Gülmez, "Görüldüğü gibi 1909'dan tam 98 yıl sonra hem iç hukukun ve hem de ulusüstü insan hakları hukukunun güvencesindeki örgütlenme özgürlüğü hakkını kullanarak, üstelik hakları olduğu halde 'sendika' değil 'dernek' kurmuş olan yargıç ve savcılarının örgütü de, Meşrutiyet sendikaları gibi tasarının yasalaştığı gün 'mefsuht', yani feshedilmiş, kapatılmış sayılıyor. Medeniyetperverlikte yani uygarlıkta ne büyük yol aldığımız anlaşılıyor mu?" diye konuştu.

İnsani olarak fakirleşmek...

Kapitalist ve çağdaş bir toplumda, insan ihtiyaçlarının yaratıcılıkla bir ilgisi yoktur. Çünkü kapitalist toplumda ortaya çıkan ihtiyaçlarımız, gerçek "insani" ihtiyaçlar değildir. Her insan, diğerleri için yeni ihtiyaçlar yaratarak, onu yeni bir bağımlılığın içine itmeye ve onu sistemin yeni bir kurbanı haline getirmeye çalışır.

Bağımlılıklar çemberi içine sıkışan çağdaş insanlar, bir yandan yepyeni hazları tadarken, öte yandan da maddi durumlarının giderek bozulduğunu fark etmeyeceklerdir. Demek ki, böylesi bir toplumda herkes, kendi ihtiyaçlarını tatmin amacıyla başkaları üzerinde bir egemenlik kurma çabasına girişecektir...

Kendilerine yeni ürünler sunuldukça insanlar, yeni bağımlılık çemberlerinin tutsakları ve köleleri haline dönüşecekler, bu bağımlılığı karşılamak ve bu yabancı, hem de düşman nesnelere egemen olabilmek arzusuyla daha çok paraya ihtiyaç duyacaklardır. Bu arada onların para hırsı ve paralarını artırma çabaları, insan olarak fakirleşmelerine yol açacaktır...

Aslında insanları engelleyen ve kendi gerçek ihtiyaçları ile onları oluşturan kökleri görmelerine set çeken şey, "bilinçli düşünceleridir". Gerçek insani ihtiyaçların ve isteklerin farkına varabilmemiz için, yanlış bilinçlendirilmeden, doğru bilinçlenmeye adım atmak zorundayız. Bu da, gerçeği aklileştirip, saptırmak ve yönlendirmek yerine, gerçeğin tam gözüne bakmak ve onu dosdoğru anlamaya çalışmakla olabilir (Erich Fromm, *Marx'ın İnsan Anlayışı'*ndan).

4- DERNEK, VAKIF ve SİVİL GİRİŞİMLER

Ankara Sosyalist Gençlik Derneği

Ankara SGD Başkanı Yağız Özel, 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından çıkarılan arama kararı gerekçe gösterilerek 13 Kasım 2007'de, sabaha karşı saat 05:00 sularında ailesinin evinden gözaltına alındı. Ankara TEM Şubesi'nden 30 polisin katıldığı ev baskınında Özel'in bilgisayarına, kitaplarına ve çok sayıda eşyasına el konuldu. Yağız Özel'in "yasadışı eyleme katılmak", "Abdullah Öcalan posteri açmak" iddiası ile gözaltına alındığı bildirildi.

Demokratik Gençlik Derneği

Diyarbakır'ın Suriçi Sema Savaş Mahallesi'nde bulunan DGD binasına 3 Mart akşamı yaklaşık 150 polisin katılımıyla baskın düzenlendi. Kimsenin içeride bulunmadığı sırada düzenlenen baskında, yaklaşık 150 polis bina çevresini ablukaya aldıktan sonra, 20 poliste savcılıktan aldıkları izin doğrultusunda dernekte arama yaptı. Baskın sırasında polise refakat eden Savaş Mahallesi Muhtar Azası Ahmet Şah, "Polis beni telefonla arayarak, DGD'ye baskın yapılacağını, derneğe gelmemi istedi. Dernekte kimse olmadığı için çilingir yardımı ile kapı açıldı. Savcılıktan arama izinleri vardı. Odalara girdiler. Arama sırasında bir bilgisayar kasası, CD, kitap ve dergilere el koydular" dedi. DGD Yöneticisi Musa Başarı ise, baskın yapan kişiler hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını söyledi.

Baskından önce gözaltına alınan 9 DGD üyesi, 4 Mart'ta işlemlerinin tamamlanması ardından Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'nın talimatıyla serbest bırakıldı.

Ergani Pelda (Yaprak Verdi) Kadın Derneği

Ergani Asliye Hukuk Mahkemesi'nin Diyarbakır'daki "Ergani Pelda" (Yaprak Verdi) Kadın Derneği'nin isminin Türkçe olmadığı ve bu durumun yasal sürede düzeltilmediği gerekçe-

siyle verdiği kapatma kararı Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nce 29 Kasım 2007'de bozuldu.

Kararda, İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı'nın yazısı uyarınca Ergani Kaymakamlığı tarafından davalı Ergani Pelda Kadın Derneği'ne dernek adının "Yaprak Verdi" olarak düzenlenmesi, "Pelda" ibaresinin ise parantez içerisinde belirtilmesi istenildiği, bu istem uyarınca da dernek adının "Ergani Pelda (Yaprak Verdi) Kadın Derneği" olarak düzeltilmediği belirtildi.

Yargıtay kararında şöyle denildi: "Gerek İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı ve gerekse Ergani Kaymakamlığı'nın yazılarına göre, 'Pelda'nın dernek adı olarak kullanılmasında yasal bir sakınca bulunmadığı, sadece parantez içerisine alınması gerektiği bildirilmiş. Derneğin Türkçe karşılığını parantez içinde göstererek 'Ergani Pelda (Yaprak Verdi) Kadın Derneği' adının kullanılmasının Türk Medeni Kanunu'nun 58/2. maddesi, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 28. maddesi hükmüne aykırılığı söz konusu değil. Bu yön gözetilmeden hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı".

Ezilenlerin Sosyalist Platformu

Ankara

ESP'nin "Eylül'den Ekim'e Umut Partide Kuruluş Sosyalizmde" başlıklı bildiriler hakkında toplatma kararı çıkarılmasından sonra, polis ESP'nin Ankara Sıhhiye'de bulunan binasına 4 Ekim 2007'de baskın düzenledi. Baskın sırasında tüm bildirilere ve bilgisayarlara el konurken, büroda bulunan ESP'li Elif Kadınlar ve Gülcan Taşkiran da arama sonrasında gözaltına alındı.

İzmir

31 Ekim 2007'de ESP İzmir Temsilciliğine, Yamanlar Kültür Merkezi'ne ve ESP'lilere ait bazı evlere TMŞ ekiplerince baskın düzenlendi.

Baskınlarda ESP Temsilcisi Hülya Gerçek, Atılım Gazetesi'nin İzmir Temsilcisi İsmi naz Ergün ve Tekstil-Sen İzmir Şube Başkanı Eylem Akalın'ın da aralarında bulunduğu 10 kişi gözaltına alındı. Polis baskın için gerekçe göstermezken gözaltına alınanlar Bozyaka'da bulunan Terörle Mücadele Şubesi'ne götürüldü.

2 Kasım'da gözaltındaki ESP ve Tekstil-Sen üyeleri, savcılık ifadelerinin ardından "MLKP'nin İzmir'de gerçekleştirdiği bombalama eylemlerini gerçekleştirdikleri, eylemlere yardım ve yataklık ettikleri" iddiasıyla tutuklama talebiyle nöbetçi mahkemeye sevk edildi. Mahkeme 8 kişinin tutuklanmasına karar verdi. Tutuklananların isimleri şöyle; ESP Temsilcisi Hülya Gerçek, Tekstil-Sen yöneticisi Mesut Erdoğan, Görgü Demirpençe, Tarık Tepeli, Meliha Kayacı, Aydın Akyüz, Vahap Biçici, Ramazan Topbaş. Tutuklanan erkeklerin Kırıklar F Tipi Cezaevi'ne, kadınların ise Buca Cezaevi'ne götürüldüğü bildirildi.

Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği

Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği'nin (Göç-Der) Batman Şubesi'ne 7 Aralık 2007'de güvenlik güçlerinin düzenlediği baskında "yasak toplantı yaptıkları" gerekçesiyle gözaltına alınan 20 kişiden 3'ü 10 Aralık'ta tutuklanarak Batman M. Tipi ceza evine konuldu.

Gökkuşluğu Derneği

2 Eylül 2007'de Bursa Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü ile Asayiş Şube Müdürlüğü ekipleri, altı ayrı eve düzenledikleri operasyonla aralarında Gökkuşluğu Derneği Başkanı Öykü Evren'in de bulunduğu 13'ü travesti ve transseksüel olmak üzere 16 kişiyi gözaltına aldı.

Emniyetten yapılan yazılı açıklamaya göre, Gökkuşluğu Derneği'nin başkan ve yöneticilerinin eşcinselleri fuhşa teşvik ettiği, fuhuş için yer sağladığı, bazı eşcinselleri fuhşa zorladığı ihbarı üzerine operasyonun gerçekleştirildiği bildirildi. Emniyetteki sorgulamaları tamamlanan ve aralarında Öykü Evren'in de bulunduğu 16 kişi, "örgüt kurmak", "örgüt yönetmek", "örgüte üye olmak", "fuhuş yapmak", "fuhuşa teşvik etmek", "çocuk pornosu bulundurmak", "kasten yaralama" iddiasıyla adliyeye sevk

edildi. Adliyeye sevk edilenlerden 12'si tutuklandı.

Halkevleri

18 Ekim gecesi Halkevleri Ankara Batıkent şubesi kurşunlandı. Kuruma iki el silah sıkıldı. Kurumun boş olmasından kaynaklı kimsenin yaralanmadığı bildirildi.

21 Ekim akşamı Halkevleri Eskişehir şubesine yapılan saldırıda şubenin tüm camları kırıldı.

İlmi ve Kültürel Araştırmalar Vakfı

İLKAV'ın 03 Aralık 2006 tarihinde düzenlemiş olduğu "Resmi İdeoloji Kıskaçında Eğitim Paneli"nde yapılan konuşmalar üzerine Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce açılan kapatma davasının ilk duruşması Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde 8 Mart 2007'de görüldü. Kapatma davasının 11 Aralık 2007 tarihli 6. duruşmasında, panelde konuşmacı olan ve haklarında TCK'nun 301. maddesi uyarınca dava açılan Mehmet Pamak ve Yusuf Tanrıverdi'nin 3. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki davalarının sonucunun beklenmesi kararıyla 27 Mart 2008'e ertelendi.

Lambdaistanbul

2007 yılının başlarında İstanbul Valiliği, Türkiye'de lezbiyen, gey, biseksüel, travesti ve transseksüel haklarını savunan Lambdaistanbul'un dernek tüzüğü'nün ve amaçlarının "hukuka ve ahlaka aykırı" olduğu gerekçesiyle kapatılmasını talep etti; Savcılık 8 Şubat 2007'de bu talebi reddetti. Savcılığın bu kararı üstüne, İstanbul Valiliği bir üst mahkemeye başvuruda bulundu. Dava süreci Temmuz 2007'de, Beyoğlu Söğütözü Adliyesi 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'ndeki ilk duruşmayla başlamış oldu. İkinci duruşma 18 Ekim 2007'de görüldü ve dava 6 Mart 2008'e ertelendi.

Sivil toplum kuruluşlarından sorumlu İstanbul Valiliği İl Dernekler Müdürlüğü'ne göre, Lambdaistanbul'un dernek tüzüğü'nün Türk Medeni Kanunu'nu ve Anayasa'nın 41. maddesini ihlal etmektedir. Türk Medeni Kanunu'nun 56. maddesi "hukuka ve ahlaka aykırı dernek kurulamaz" ifadesi yer alırken, TC Anayasası'nın 41. maddesi'nde "aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planla-

masının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır teşkilâtı kurar” denmektedir. Dernekler Kanunu’nun 54. maddesi derneklerin, başka nedenlerle birlikte, “genel ahlaka aykırılık” nedeniyle kapatılmasına olanak tanıyor.

İnsan Hakları İzleme Örgütü, Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti ve Transseksüel Hakları Programı araştırmacısı Juliana Cano Nieto konu ile ilgili olarak şunları söyledi: “Temsil ettiği insanları sevmediğiniz için bir derneği kapatmak özgürlük fikrine yapılmış bir saldırıdır. (...) İnsan haklarını savunan örgütlenmeler işlevlerini yerine getiremezlerse Türkiye’nin gerçek bir demokratik ülke olarak statüsü tehlikede demektir “

2005 yılında Ankara merkezli KAOS GL de Ankara Valiliği tarafından kapatılmak istenmiş; kapatılma talebi Savcılık tarafından reddedilmişti.

Neolitik Kültür ve Sanat Derneği

Diyarbakır’ın Bismil İlçesi’nde kültür sanat faaliyetleri yürüten Neolitik Kültür ve Sanat Derneği çalışmalarını, “Dernekler Yasası’na aykırı faaliyetler yürüttüğü” gerekçesiyle 5 Ocak 2007’de durduruldu.

Diyarbakır’da 28 Mart 2006 tarihinde 4 HPG’linin cenaze töreni sonrası başlayan olayların sıçradığı Bismil İlçesi’nde polislerin baskın düzenlediği Neolitik Kültür ve Sanat Derneği (NEKSA-DER) hakkında açılan davadan, derneğin faaliyetlerini durdurma kararı çıktı. 25 Haziran 2006 tarihinde davayı görmeye başlayan Bismil Asliye Hukuk Mahkemesi, 28 Aralık 2006 tarihinde aldığı ara kararda, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 89. maddesi gereğince, “Dernekler Yasası’na aykırı faaliyetlerde bulunduğu” gerekçesiyle derneğin faaliyetlerini durdurdu. Mahkeme kararına tepki gösteren NEKSA-DER Başkanı Şaize Zorooğlu, derneğin 10 Eylül 2005 tarihinde kurulduğunu, bu tarihten itibaren çeşitli baskılara maruz kaldıklarını söyledi.

Derneğin faaliyetlerinin durdurulmasına rağmen baskıların sona ermediğini ifade eden Zorooğlu, şunları dile getirdi: “Derneğin faaliyetleri durduruldu ama polisler hala gelip ‘binayı da kapatacaksınız, içeride kimse bulunmayacak. Yoksa cezai işlem uygularız’ diyor. Bu yasal değil. Bu durum için Emniyet

Müdürü ile de görüştük ama cevabı ‘biz sizin ne yaptığınızı çok iyi biliyoruz, kapatacaksınız’ şeklinde oldu.”

Polislerin öğrenci ve öğretmenlere, derneğe gelmemeleri için baskı yaptığını savunan Zorooğlu, “Biz bir kültür sanat derneğiyiz ve Bismil’in tümüne açtık. Her kesimden insanlar geliyor ve sahipleniyor. Çeşitli kurslara katılan 120 öğrencimiz var dernekte. Polisler derneğe gelen öğrenci ve öğretmenlere ‘oraya gitmeyeceksiniz’ diyerek baskı yapıyor” diye konuştu.

Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği

Okmeydanı

14 Nisan 2007 gecesi İstanbul Okmeydanı’nda, Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği üyeleri ve DTP’li olduğunu iddia edilen grup arasında silahlı çatışma çıktı. Çok sayıda çevik kuvvet ekibi, özel harekât timleri ve polis panzerlerinin müdahale ettiği olaylarda 4 kişi yaralandı. Yaklaşık bir saat süren olaylar sırasında polis Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği binasına baskın düzenledi.

İkitelli

23 Eylül akşamı Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği’nin İstanbul İkitelli’de bulunan bürosuna saldırı düzenlendi. Atatürk Mahallesi 1. Sokak 51 numarada bulunan derneğe yönelik saldırıda içeride bulunan dernek üyeleri ile grup arasında arbede yaşandı. Grup, derneğin camlarını ve içerdeki eşyaları tahrip etti. Grubun saldırının ardından mahalle aralarında silahlarla ateş ederek dağıldıkları belirtildi.

Yenibosna

6 Ekim 2007’de İstanbul Yenibosna’da *Yürüyüş Dergisi* satışı yapan HÖC üyelerine polislerin müdahale etmesi sonucu yaşanan çatışmada 16 yaşındaki Ferhat Gerçek adlı HÖC üyesi sırtından aldığı kurşun yarasıyla ağır yaralandı (bkz. Kişi Güvenliği). Çatışmanın ardından polis Yenibosna Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği’ni önce ablukaya aldı, ardından baskın düzenledi. Çatışmalarda ve kurum baskını esnasında dördü ESP’li 14 kişinin gözaltına alındığı bildirildi. Dernek binası önündeki polis ablukası akşam saatlerinde kaldırılırken, gözaltına alınanlardan iki kişinin 18 yaşının altında olduğu ve Koca Sinan Polis Karakolu’na götürüldüğü bildirildi. Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği ile Ezilenlerin Sosyalist Platformu

yaptıkları yazılı açıklama ile saldırıyı protesto etti.

Halk Anayasası Taslağı sonrası baskınlar

Haklar ve Özgürlükler Cephesi (HÖC) tarafından hazırlanıp Ekim 2007'de Türkiye'nin birçok şehrinde halka dağıtımı yapılan *Halk Anayasası Taslağı* kitapçığı Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 5237 sayılı TCK'nun 214/1, 216/1, 217, 218 ve 301. maddeleri gereğince el konulması kararı verilmesi üzerine Hatay, Adana, Bursa, Ankara, Mersin, İskenderun, Elazığ, Dersim, Karadeniz Temel Haklar ve Özgürlükler Dernekleri ile Uşak Gençlik Derneği'ne baskınlar düzenleyen polis, bütün anayasa kitapçıklarına el koydu (Birgün, 17 Ekim 2007).

Mersin

9 Ekim 2007'de Mersin Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği'ne baskın düzenleyen polis, 4'ü dernek üyesi 6 kişiyi gözaltına aldı. Mersin Cumhuriyet Savcılığı'nın verdiği izin doğrultusunda Emniyet Müdürlüğü TMSH ekipleri, akşam saatlerinde Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği'ne baskın yaptı. Derneğin kapısına dayanan polislerin içeriye girmesini engellemeye çalışan dernek üyeleri kapıyı açmak istemeyince, zor kullanılarak içeri girdi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle: Dernek Başkanı Murat Türkmen, Gülcan Görüroğlu, Arzu Seçen, Nebiha Arıcı, Canan Tokucu ve Kamile adlı kişi.

Buca

22 Ekim gecesi İzmir Buca'daki Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği'nin camlarını kimliği belirsiz bir grup kırdı.

Trakya Kültür Merkezi

Babaeski'de bulunan Trakya Kültür Merkezi'ne 29 Aralık 2007'de gece 00.30'da TEM ekipleri tarafından baskın düzenlendi. Yaklaşık 1 saat süren aramada sonrasında, kültür merkezinde bulunan yasal bazı dergi ve kitaplara el konulurken, kültür merkezi çalışanlarından Ali Ercan Gökoğlu "arandığı" gerekçesiyle gözaltına alındı ve Babaeski İlçe Emniyet Amirliği'ne götürdü.

Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

12 Ağustos 2007'de Van TUYAD-DER'in, koordinatörlüğünü Van Valiliği'nin yaptığı

"Eski Tutuklu, Hükümlü ve Yakınlarının Sosyal Yaşama Katılımını Destekleyici Ağlar Oluşturma Projesi" kapsamında, Nemrut Krater Gölü'ne yapmak istedikleri piknik gezisi, jandarma tarafından engellendi. TUYAD-DER Başkanı Adil Kotay, gezi grubunun Bitlis'e bağlı Şamaran Köyü'nde jandarma tarafından durdurulduğunu belirtti. Yapacakları piknik esnasında halay çekilmemesi yönünde uyarı aldıklarını dile getiren Kotay, bunun tamamen keyfi bir uygulama olduğunu söyledi. Kotay, "bize 'namluların altında piknik yapabilirsiniz' dediler. Tabii ki bunu reddettik. Çünkü eğlenmek için gittiğimiz yerde namlu altında, nasıl eğlenebiliriz. Bu psikolojiyi ne biz, ne de eski hükümlü ve tutuklular kaldırabilirdi. DAKP'nin finanse ettiği pikniğimiz bu nedenden dolayı yapılamadı" dedi.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği

5 Mart 2007'de Van'da Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği (YÖDER) üyelerine ait olduğu ileri sürülen altı eve baskın düzenleyen polis, 30 öğrenciyi gözaltına aldı. Arama sırasında elektrik sobasının devrildiği bir evde ise yangın çıktı. Van İl Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisler sabaha karşı YÖDER üyelerine ait 6 eve baskın düzenledi.

Baskında Mikail Emen, Fırat Ürper, Deniz Gem, Orhan Emen, Barış Güzelce, Fikri Ozanaslan, Mustafa Toprak, Mehmet Çelik, Sabahattin Yıldız, Murat Yıldız, Süleyman Demir, Mahmut Sansarkan, Filiz İraz, Halil Karar, Redur Aslan, Ferhat Dikici, Ruşen Aliademoğlu, Veli Tolun, Musa Meşe, Abdullah Ölmez, Fırat Taş, Onur Ağ, Melike Çelik, Mehmet Çelik, Mehmet Ali Yıldız, Mehmet Sarıhan, İbrahim Özdemir, Emrullah Demir ile soyadı öğrenilemeyen Maşallah ve ismi öğrenilemeyen bir öğrenci gözaltına alındı. Aramada öğrencilere ait dergi ve kitaplara da el konulduğu öğrenildi. YÖDER üyelerinin gözaltına alınmasını protesto etmek için Eğitim-Sen Van Şubesi Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin kampüsünde basın açıklaması yaptı. Eğitim-Sen Şube Başkanı Özdal Üçer, "Okuldan uzaklaştırılan, tehdit edilen, eğitim hakkı gasp edilen üniversite öğrencilerine yönelik bu uygulamalar, son süreçte dozu artırılarak sürdürülmektedir" dedi. Mahkemeye sevk edilen 21 öğrenciden 8'i "terör örgütü üyesi" oldukları iddiasıyla tutuklandı.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği (YÖDER) tarafından Bahar Şenlikleri kapsamında Serhat Kültür ve Sanat Merkezi'nde 4 Mayıs'ta düzenlenen ve yazar Yılmaz Sezgin'in katıldığı söyleşiye baskın düzenleyen polis içerde kimlik araması yaptıktan sonra YYÜ'de ve değişik okullarda okuyan 15 öğrenciyi gözaltına aldı. Polislerin son günlerde Van'da çeşitli olaylara karışan bazı ülkücüleri de getirerek gözaltına almak istediği kişileri teşhir ettiği iddia edildi. İHD Van Şube Başkanı Cüneyt Caniş ise, Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin arama kararı olduğu için kültür merkezine baskın yapıldığını söyledi.

Van Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı TEM ekipleri "Yasadışı yayın bulundurduğu" gerekçesiyle 19 Ekim 2007'de Mavi Plaza'da bulunan YÖDER binasına baskın düzenledi; baskında 7 öğrenci gözaltına alınırken, çok sayıda dergi, kitap ve kartpostallara ise el konuldu. Gözaltına alınan öğrenciler TEM Şube Müdürlüğü'ne götürüldü.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği'nin (YÖDER) 27 Ekim 2007'de Merkezi Kafeterya'da "Ya demokratik üniversite ya da hiç" adı altında gerçekleştirmeyi düşündüğü 3. Olağan Kongresi, YYÜ Rektörlüğü tarafından YÖDER'e 19 Ekim günü yapılan polis baskını gerekçe gösterilerek izin verilmedi. Kongrenin Hazırlık Komisyonu Sözcüsü Abdullah Ölmez, derneklerine yapılan polis baskınının ardından bazı basın yayın organlarının, "PKK militanları yakalandı" şeklinde haber yaptıklarını belirterek, "YYÜ Rektörlüğü de bu haberleri gerekçe göstererek kongremizi engelledi (...) Hiçbir dayanağı olmayan bu haberlerle derneğimizin tüzel kişiliğine saldırıda bulundular. Üniversite yönetimi ise 'Üzerimizde çok yoğun baskılar var. Bu yüzden yapacağınız kongreyi engellemekten başka çaremiz yok' yanıtını verdi," dedi. Kongrenin 11 Kasım 2007'de Şamdan Düşün Salonu'nda yapılacağı bildirildi.

17 Aralık 2007'de Van'da Mavi Plaza'da bulunan YÖDER'e "molotofkokteyli eylem yapacakları" şeklinde ihbarı gerekçe göstererek baskın düzenleyen polis, dernekte misafir olarak bulunan Dicle Üniversitesi Öğrencisi Ümit Özcan'ı gözaltına aldı. Dernekte arama yapan polis oradan bulunan diğer öğrencileri de 'Kulaklarınızı keseceğiz, faili meçhule

gideceksiniz. Bu kaçınıcı sıçrayışınız?' diyerek tehdit ettiği ileri sürüldü.

15 Kasım 2007'de Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği (YÖDER) üyelerinin kaldığı evlere yapılan baskınlarda gözaltına alınan 6 öğrenciden 3'ü serbest bırakıldı. Van Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisler tarafından YÖDER'e üye öğrencilerin kaldığı evlere sabah erken saatlerde yapılan ev baskınlarında Melike Sezer, Nalan Dağ, Abdullah Ölmez, Filiz Araz, Emine Babir ve soyadı öğrenilemeyen Yaşar isimli öğrenciler gözaltına alındı. TEM Şubesi'ne götürülen öğrencilerden Melike Sezer, Emine Babir ve soyadı öğrenilemeyen Yaşar isimli öğrenciler sorgularından sonra serbest bırakıldı.

Yurtsever Özgür Gençlik Hareketi

9 Mart 2007'de, sabaha karşı Ankara TEM Şubesi ekipleri tarafından evlerine baskın düzenlenen çok sayıda YÖGEH üyesi öğrenci gözaltına alındı. Gözaltı gerekçesi öğrenilemezken, YÖGEH üyesi Gazi Üniversitesi öğrencilerinden Özkan Kart, Ali Saruhan, Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinden Burcu Okur, Menekşe Karataştan, Mesut Teke ve soy isimleri öğrenilemeyen Cahine ve Hasan isimli öğrenciler ile Ankara Üniversitesi öğrencilerinden soy ismi öğrenilemeyen Gökhan ve Yusuf isimli öğrencilerin gözaltına alındığı öğrenildi. Bu arada aynı evde kalan Mesut Teke ve Ankara SGD Başkanı Bahattin Cizreli, Emre Saçılık ve Ayhan Onuk isimli öğrencilerinde gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınan öğrencilerden 18'i tutuklandı ve 5,5 ay sonra 14 Ağustos 2007'de Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde YÖGEH üyesi oldukları gerekçesiyle yargılanmalarına başlandı. İlk duruşmada, tutuklu yargılanan Feyyaz Kurt, Özkan Kart, Aziz Gezik, Ayhan Onuk, Menekşe Karataştan, Cahide Harputlu, Suzan Paçal, Belgin Özgün, Enver Güngör, İhsan Şakar, Fırat Demirtaş, Yusuf Koyuncu, Rıdvan Safran, Hasan Güler, Rahmi Sekli, Abdullah Dündar, Zahide Daş ve Nesrin Orun'un yanı sıra avukatları hazır bulundu. Duruşmada 18 öğrencinin tutukluluk hallerinin devamına karar verilerek, duruşma 4 Ekim'e ertelendi. Bu sırada, salonda bulunan sanık Feyyaz Kurt'ın annesi Gülpaşa Kurt ile kardeşi Derya Kurt, tahliye vermeyen hâkimi tahliye "adalet istiyoruz" şeklinde slogan atarak protesto etti. Sloganlar üzerine Mahke-

me Başkanı Orhan Karadeniz, hemen kimlik tespiti yaptırarak, bu kişilerin bir dahaki duruşmalara girmelerini yasakladı. Adliye dışında sanıkların ring aracına bindirilmesini bekleyen yakınları ve arkadaşları ise, "Berxwedan jiyane (Yaşamak direnmektir)" sloganını attı. Bu sırada sanık yakınları gözyaşlarına hâkim olamazken, Feyyaz Kurt'un annesi Gülpaşa Kurt, çocuğunun 5,5 aydır suçsuz olduğu halde tutuklu olduğunu söyleyerek, tepkisini dile getirdi. 4 Ekim 2007'de yapılan duruşmada dava 11 Ocak 2008'e ertelendi.

İzmir ili Konak ilçesinde faaliyet gösteren Ada Kültür Sanat Merkezi (AKSM) binasına 22 Nisan 2007'de YÖGEH adına toplantı yaptıkları gerekçesi ile yapılan polis baskınında 22 kişi gözaltına alındı. AKSM'ye baskın düzenleyen polisler, binada bulunan 54 kişinin kimliklerine

el koydu. Uzun süre arama yapan polisler, aramanın sona ermesi ardından, kültür merkezinde bulunan 9 Eylül, Ege ve Pamukkale Üniversitesi öğrencisi 22 kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan Bozyaka Terörle Mücadele Şubesi'nde sorgulanan 22 öğrenciden 20'si 23 Nisan günü serbest bırakıldı.

13-14 Kasım 2007'de Ankara TEM Şubesi ekipleri Ankara Sıhhiye Çokkatlı Otoparkı'nda bulunan bomba yüklü araçla ve çeşitli eylemlere katıldıkları gerekçesiyle aralarında Ankara SGD Başkanı Yağız Özel'in ve YÖGEH üyelerinin de bulunduğu 34 kişiyi gözaltına alındı. YÖGEH üyesi olduğu gerekçesiyle tutuklanmaları istemiyle Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk edilen öğrencilerden 5'i 16 Kasım'da tutuklandı.

5- AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARI

Kazım Ünlü

AİHM, 6 Mart 2007'de Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-Sen) üyesi ve Tunceli Atatürk Lisesi'nde öğretmen olan Kazım Ünlü'nün Olağanüstü Hal (OHAL) Bölge Valisi'nin yetkisiyle verilen sürgün kararına karşı açtığı davada, "örgütlenme özgürlüğü hakkı"nın kısıtlanmadığına hükmetti. "Türk Hukukunda OHAL Bölge Valisi'nin yetkisiyle verilen sürgün kararların itiraz etmek için bir mekanizma yok" diyen AİHM, görev yeri sendikalı olduğu için değiştirildiğini ileri süren Ünlü'nün "mahkemeye etkin başvuru hakkı"nın elinden alındığına oybirliğiyle karar verdi. AİHM, Ünlü'ye mahkeme gideri dâhil 1.500 Euro tazminat ödenmesine karar verdi.

Erhan Karaçay

27 Mart 2007'de AİHM, Yol, Yapı, Altyapı, Tapu ve Kadastro Emekçileri Sendikası (Yapı-Yol Sen) üyesi Erhan Karaçay'a, KESK'in maaşların düşüklüğünü protesto eylemine katıldığı için verilen uyarı cezasının örgütlenme özgürlüğünün ihlali olarak değerlendirdi. Mahkeme, oybirliğiyle Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesini ihlal ettiğine karar verdi. AİHM kararında, "Ne kadar hafif olursa olsun şikâyetçiye verilen herhangi bir ceza, çalışanların kendi haklarını aramak için düzenlenen grevlere meşru şekilde katılımı açısından caydırıcı etki yapacak niteliktedir" denildi. Karaçay'ın verilen uyarı cezasına karşılık hakkını arayamadığına karar veren AİHM, yine oybirliğiyle Sözleşme'nin 13. maddesini ihlal ettiğine karar verdi. Türkiye'nin Karaçay'a tazminat ödemesine gerek olmadığını bildirdi

TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ

Giriş

Toplantı ve gösteri özgürlüğü açısından, 2007 yılına damgasını vuran olay 1 Mayıs 1977 olaylarının otuzuncu yıldönümü nedeniyle 1 Mayıs 2007'de İstanbul genelinde yaşananlardır. Kente giriş-çıkışlar denetim altına alınarak kentin tamamı bir günlük bir ablukaya alındı. Ertesi günkü gazetelerin deyimleriyle "tüm kent sıra dayığından geçirildi", özellikle Taksim çevresinde çıkan olaylarda yüzlerce kişi yaralandı ve gözaltına alındı.

2007 yılında, ağabeyi Veysi Kaya'nın cenaze törenine katıldığı için mahkûm olan 17 yaşındaki Muhittin Kaya'nın ya da Sinan Altun'un mevlidine katıldığı gerekçesiyle tutuklanan Sinan Altun'un halası DEHAP eski Genel Başkan Yardımcısı Nurhayat Altun durumunda olduğu gibi, sadece etkinliği düzenleyenlerin değil etkinliğe katılanların da cezalandırıldığı örneklerle karşı karşıyayız.

Güvenlik güçlerinin toplantılara ve gösteri yürüyüşlerine müdahale ederken kullandığı yöntemlerde de yenilikler gözlemlenmektedir: Polis plastik mermi atan silahlarla Adana'da dört kişinin yaralanmasına neden olmuştur. Ayrıca "sapan kullanan polis" görüntüleri de medyada yer almaya başlamıştır. Gerek plastik mermi atan silahlar gerekse de sapan insan hakları açısından "şaibeli" araçlardır. Bu araçlar, yaralama ve ölüm gibi bir suç işlenmesi durumunda failerin ortaya çıkarılmasını imkânsız kılan araçlardır.

Saddam Hüseyin Gösterisi

Saddam Hüseyin'in idam edilmesini protesto amacıyla 5 Ocak günü İran'ın İstanbul Başkon-

solosluğu önünde gösteri düzenleyen ve İran Bayrağı yakan sekiz kişi gözaltına alındı.

Nurhayat Altun

9 Ocak 2007 tarihli bir habere göre, HPG'li Sinan Altun için düzenlenen mevlide katıldığı gerekçesiyle gözaltına alınan ve aynı zamanda Altun'un halası olan DEHAP eski Genel Başkan Yardımcısı Nurhayat Altun, çıkarıldığı mahkemece tutuklandı.

HPG'li Sinan Altun için düzenlenen mevlide katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınan Sinan Altun'un halası DEHAP eski Genel Başkan Yardımcısı Nurhayat Altun ve DTP üyesi Kibar Kara, çıkarıldıkları savcılık tarafından tutuklanma talebi ile nöbetçi mahkemeye sevk edildi. Yapılan yargılama sonucunda Kibar Kara serbest bırakılırken, Nurhayat Altun ise tutuklanarak Sincan F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Hüseyin Fırat

1 Mayıs 2006'da İşçi Bayramı nedeniyle İstanbul'da düzenlenen mitingde "yasadışı örgüt lehine slogan attığı" iddiasıyla 10 Ocak günü gözaltına alınan ESP üyesi Hüseyin Fırat, 11 Ocak günü serbest bırakıldı.

Cüneyt Yılhan, Erdem İdigük

Adana'da "Barış ve Kardeşlik İnisiyatifi" imzasıyla hazırlanan "Kürt Sorununa Siyasî Demokratik Çözüm" yazılı afişleri asan Hüseyin İraz, Halit Yavuz, Davut Önder, EMEP üyeleri Cüneyt Yılhan ve Erdem İdigük, 12 Ocak'ta gözaltına alındı.

Hrant Dink'in Öldürülmesini Protesto Edenler

DTP Varto İlçe Örgütü'nün, Hrant Dink'in öldürülmesini protesto amacıyla 20 Ocak'ta gerçekleştirdiği basın açıklamasında yasadışı slogan attıkları gerekçesiyle 5 kişi gözaltına alındı.

DTP 27 Ocak 2007 Gaziantep Mitingi

DTP'nin 27 Ocak 2007'de Şanlıurfa'da düzenlediği bölge mitingine Gaziantep'ten katılan 5 kişi, mitingin ardından alanda gözaltına alındı.

Şanlıurfa'da Direkli Meydanı'nda on binlerin katılımı ile düzenlenen mitinge gelmek için yola çıkan ve mitinge katılan yaklaşık 30 kişinin gözaltına alındığı bildirildi. Yollarda ve miting esnasında yapılan kimlik kontrolleri sonucu gözaltına alınanların isimleri öğrenilemezken, mitingin sona ermesi ardından alanda en son kalan ve Gaziantep'ten gelen grup ile polis ekipleri arasında tartışma yaşandı. Polis ekiplerinin üzerlerini aramasına izin vermeyen gruptan Davut Dalsal, Erkan Erkan, Zübeyit Kil, Abdulkerim Behçet, Zahittin Ateş ve Erol Anar adlı kişiler gözaltına alındı.

Bunun üzerine grup, arkadaşları serbest bırakılmadan alanı terk etmeyeceklerini söyledi. Yaşanan gerginlik nedeniyle alana gelen DTP Eşbaşkan Yardımcıları Sırrı Sakık ve Sedat Yurttaş'ın yanı sıra DTP PM üyesi Hüseyin Yılmaz, emniyet yetkilileri ile görüştü. Görüşmenin ardından grup Gaziantep'e dönmek üzere arabalarına binerek alanı terk etti.

Özgür-Der Kerkük Konferansı

Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği'nin (Özgür-Der) 4 Mart 2007'de Diyarbakır'da Kürt Ulusal Demokratik Çalışma Grubu'nun (KUDÇG) düzenlemeyi planladığı Kerkük Konferansı'nın valilik kararıyla yasaklanmasını kınadı. Yasaklama, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. maddesine dayandırıldı. Buna göre, "Vali, ...suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike mevcut olması halinde" yasaklayabiliyor. Avukat Serdar Bülent Yılmaz imzasıyla yayımlanan Özgür-Der Diyarbakır Şubesi açıklamasında hükümet, "baskı ve yıldırma siyasetinden ve milliyetçi dalgayı besleyen politikalarından bir an önce vazgeçmeye" çağrıldı.

Valilik kararının "dayanaksız ve yükseltilen milliyetçi dalganın eşliğinde sürdürülen baskı ve yıldırma konseptinin bir tezahürü" olduğunu savunan Özgür-Der, tepkilerini "katılımcıları avukat, siyasetçi, STK temsilcileri ve sair kişiler olan bir konferans için, 'suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike' ne olabilir?" sorusuyla dile getirdi. Dernekten bir konuşmacının da katılması beklenen konferans gerçekleştirile-

medi. Dernek, HAK-PAR yöneticilerine ceza verilmesi ve DTP temsilciliklere yönelik baskın yapılmasını da kınadı.

Amara Yürüyüşü

Urfa'nın Suruç İlçesi'nde ev baskınlarında gözaltına alınan 8 kişi, "Amara Yürüyüşü" sırasında "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle tutuklandı. Suruç'a bağlı 11 Nisan (Alıgor) Beldesi, Alizeran, Güleç (Bubig), Üçpınar (Uçpingar) ve Bostancı Köylerinde bugün gerçekleştirilen ev baskınlarında Emine Ön, Yasemin Özberk, Mazlum Nergiz, Mehmet Durgun, Selami Durgun, Engin Kip, Setar Kip ve Nazlı Aydeniz adlı kişiler gözaltına alındı. Jandarmadaki sorgularının ardından savcılığa çıkarılan 8 kişi, tutuklanma talebiyle Suruç Asliye Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi. Burada ifadeleri alınanlardan Emine Ön, Yasemin Özberk, Mazlum Nergiz, Mehmet Durgun, Selami Durgun, Engin Kip ve Setar Kip, 4 Nisan günü Abdullah Öcalan'ın doğduğu köy olan Amara (Ömerli) Köyü'ne düzenlenen yürüyüşte 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri, Nazlı Aydeniz ise 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlamalarında Öcalan'ın posterini açtığı gerekçesiyle tutuklandı. Tutuklananlardan Emine Ön, Yasemin Özberk ve Nazlı Aydeniz'in Şanlıurfa Cezaevi'ne, Mazlum Nergiz, Mehmet Durgun, Selami Durgun, Engin Kip ve Setar Kip'in ise Suruç Cezaevi'ne konuldukları öğrenildi.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü**Göksel Kuvat, Mustafa Tekin**

28 Şubat'ta 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle İstanbul Kartal ve Alibeyköy'de afiş asan Ezilenlerin Sosyalist Platformu üyeleri Göksel Kuvat ve Mustafa Tekin gözaltına alındı. Mustafa Tekin, aynı gün serbest bırakılırken Kuvat sorgulanmak üzere İstanbul Vatan TMSŞ'ye götürüldü. 1 Mart günü de afiş asan Kartal Emekçi Kadınlar Derneği üyeleri Derya Eğilmez ve Ümran Yurdayol gözaltına alındı.

Üniversitede Olay...

8 Mart günü Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi'nde pankart asmak isteyen Halkevleri üyesi öğrencileri, sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Olayda, Halkevleri üyesi beş öğrenci hafif yaralandı.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü

Tunceli Emniyet Müdürlüğü, DTP Kadın Meclisleri'nin 8 Mart'a ilişkin hazırladığı Kürtçe ve Türkçe "Yaşasın 8 Mart/Biji 8'ê Adarê" yazılı afişlerin asılmasına izin vermedi. Bitlis, Muş ve Hakkâri'de de Kürtçe 8 Mart afişleri yasaklandı.

Şanlıurfa'nın Birecik İlçesi'nde DTP ve DÖKH üyesi kadınların ortak düzenleyecekleri 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü Şöleni izin başvurusu reddedildi. DTP 8 Mart'ta parti binasında şölen yapılacağını duyurdu.

Diyarbakır'ın Bismil Belediyesi'nin düzenleyeceği "Kadınlar Günü" kutlama programının DTP'li erkeklerin sabote etme tehdidi nedeniyle iptal edildiği iddia edildi. Bismil'in DTP'li kadın Belediye Başkanı Şükran Aydın, AA muhabirine yaptığı açıklamada, belediye başkanı olarak görev yaptığı son 2 yılda 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla etkinlikler düzenlediklerini hatırlattı. Bu yıl da Kadınlar Günü'nü kutlama için hazırlık yaptıklarını bildiren Aydın, DTP'li erkeklerin sabote etme ihtimali nedeniyle etkinliği iptal etmek zorunda kaldığını söyledi. Aydın, partideki bazı erkek arkadaşlarının hâlâ feodallığı üzerinden atamadığını, siyasî kaygılarının bulunduğunu vurgulayarak, şöyle konuştu: "Partideki bazı erkek arkadaşlar (kutlamaya izin vermeyiz, engelleriz, sabote ederiz) şeklinde konuşmalar yaptılar. Etkinliği düzenlersem ve sabote edilip birinin canı yanarsa, kendimi suçlu hissedecektim. Bu yüzden iptal etmek zorunda kaldım. Kadın başkan olduğum için engelliyorlar. Kadının başarılı olmasını istemiyorlar. Kendilerini demokrat, insan haklarına saygılı olarak görenlerin bunu yapması büyük acı veriyor. Arkadaşlarımızın bunu yapması beni çok üzdü. Siyasî kaygıları ve beklentileri var. Kadın başkan başarılı olmasın. Gelecek dönem istenmesin diye düşünüyorlar".

Kadınlar günü etkinliği için 2 günlük program hazırladıklarını, bunun içerisinde panel, tiyatro, sergi ve konserin yer aldığını bildiren Aydın, kutlama yapamadığı için büyük üzüntü duyduğunu vurguladı. Aydın, hizmet üretirken büyük sıkıntılar yaşadığını anlatarak, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Kadının başarılı olmasını istemiyorlar. Çocuk parkı yapmıştık. Tüm fidanlar bir gecede yerinden söküldü. Caddelere kurduğumuz banklar büyükler tarafından

baltayla parçalandı. Ama ben yılmayacağım. Mücadele edeceğim. Bismilli tüm kadınlardan büyük destek görüyorum. Partinin üst yönetiminde de kadınlar var. Ancak onlar siyaset yaptıkları için onlara engel olamıyorlar. Biz hizmet yaptığımız için engelliyorlar. Bölge kadınının sıkıntılarını bildiğim için kadına yönelik çalışmalarım daha fazladır. Mücadeleden vazgeçmeyeceğim".

DTP Genel Merkezi tarafından gönderilen üzerinde "Komkujiyên jinan û Şer re na", "Biji 8'ê adarê" yazılı afişlerin asılmasına Gaziantep Emniyet Müdürlüğü izin vermedi. Afişleri asmak üzere izin almak için emniyete giden partililer, afişlere polisin el koyduğunu söyledi. DTP Gaziantep İl Yöneticisi Gülten Aydın, "Bu uygulama sadece partimize yönelik bir antidemokratik uygulamadır. Kürt dili üzerinde uygulanan tecrit maalesef kendisini burada da ortaya koyuyor. Artık, bu uygulamaların bir an önce son bulmasını ve farklılıklara biraz daha tahammül gösterilmesini istiyoruz" dedi.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu Başkanı CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın Dünya Kadınlar Günü nedeniyle TBMM Şeref Holü'nde açmayı planladığı karikatür sergisi, TBMM Başkanlığı'nın "töre cinayetlerine ilişkin karikatürleri uygun bulmaması" nedeniyle iptal edildi. Töre cinayetlerine ilişkin karikatürlerin alındığı sergide, "AKP'nin hassasiyeti dikkate alınarak, başörtüsünün hicvedildiği eserlere yer verilmediği" öğrenildi. TBMM Başkanlığı'ndan 3 Mart günü yapılan açıklamada, "serginin karikatürlerin taşınması ve çoğaltılması için para istenmesi ve sunulan örneklerin sanat değerinin olmaması nedeniyle iptal edildiği" belirtildi.

DTP Mardin İl Örgütü'nün Dünya Kadınlar Günü nedeniyle düzenlediği basın açıklamasında konuşan DTP İl Örgütü yöneticisi Gülseren Yıldırım, 3 Mart günü gözaltına alındı.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle 10 Mart günü DTP'nin Diyarbakır'da düzenlediği mitingde beş, Van'da düzenlediği mitingde ise 22 kişi gözaltına alındı. (8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle 10 Mart günü Diyarbakır'da düzenlenen mitingde çıkan olaylar için Bkz. Kişi Güvelliği)

Batman'da 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle düzenlenen mitingden sonra

tertip komitesi üyeleri Evin Bilge, Muhlise Akgül, Zeynep Tuluktemur, Sultan Yel ve Aysel Güven gözaltına alındı. Bu kişiler, aynı gün serbest bırakıldı.

Konya'da 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle Selçuklu İlçesi Özalkent Mahallesi'nde Demokratik Toplum Partisi İl Teşkilatı'nca düzenlenen mitingde "Gençlik Apo'nun fedaisidir", Kürtçe, "Yaşasın Öcalan", ve "Sınır Ötesi Operasyona Hayır" sloganları atıldı. 19 Mart'ta polis, slogan atan lise öğrencileri A.D. (16), C.N. (16), Ender Damar (20) ve DTP Tertip Komitesi üyesi Ayfer Almaz ile program sunucuları Deniz Akyüz (24), Ayşe Kaynak'ı (21) gözaltına aldı.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle 4 Mart günü İstanbul Çağlayan'da düzenlenen mitingde "üzerinde Abdullah Öcalan posterini bulunduğu" iddia edilen Fatma Yılmaz adlı kadın gözaltına alındı.

Trabzon'da Basın Açıklamasına Müdahale

21 Mart günü Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde "çok sayıda öğrencinin okuldan atılmasını ve uzaklaştırılmasını protesto" amacıyla basın açıklaması yapan öğrencilere jandarmalar müdahale etti. Öğrencileri döverek dağıtan jandarmalar, 12 öğrenciyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan öğrencilerin "yüzleri duvara dönük biçimde aranmayı" kabul etmemesi üzerine kollarının jandarmalar tarafından uzun süre büküldüğü, ağızlarının bağlanmaya çalışıldığı ve dövüldüğü bildirildi.

21 Mart Newroz Kutlamaları

DTP İl Başkanı ve İstanbul Newroz Tertip Komitesi üyesi Doğan Erbaş, 18 Mart 2007'de Newroz Bayramı'nı kutlamak için valiliğe yaptıkları başvurunun "provokasyon olabileceği" gerekçesiyle reddedildiğini söyledi. Erbaş, bunun üzerine Newroz Bayramı'nı 25 Mart günü kutlamak istediklerini, bunun da kabul edilmediğini, son olarak 21 Mart günü Zeytinburnu Kazlıçeşme'de kutlama için İstanbul Valiliği'ne başvurduklarını bildirdi.

Doğan Erbaş, "Orgeneral İlker Başbuğ'un Diyarbakır konuşmasından sonra valilik ve emniyetin tutumunda değişiklik olduğu kanımsındayım. Daha önce '18'i ve 25 olabilir' diye sözlü olarak söylenmişti. Ortamın gerilmek istendiğine dair gözlemlerimiz var" dedi.

Diyarbakır'da 21 Mart Newroz kutlaması için DTP tarafından valiliğe yapılan başvuru, dilekçede "w" harfinin kullanılması nedeniyle iade edildi. İkinci kez verilen dilekçede "Newroz" sözcüğünün kullanılması üzerine kutlamalara izin verildi.

DTP Kars İl Örgütü'nün kutlamalar nedeniyle yayınlandığı bildiri, "Newroz" yerine "Newroz" yazılması nedeniyle toplatıldı. DTP Kars İl Başkanı Mahmut Alınak, toplantı kararına itirazlarının Kars 1. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından reddedildiğini bildirdi.

Mersin Valiliği, DTP Mersin İl Örgütü'nün 17 Mart günü düzenlemeyi planladığı Newroz kutlamalarına "güvenlik" gerekçesiyle izin vermedi.

Diyarbakır'da Newroz kutlamaları öncesinde polisler beş gün boyunca sınırsız olarak ev, işyeri ve üst araması izni verildiği iddia edildi.

18 Mart günü İstanbul Dolapdere, Gaziosmanpaşa ve Bağcılar'da gerçekleştirilen Newroz kutlamalarına "PKK ve Abdullah Öcalan lehine slogan atıldığı" gerekçesiyle müdahale eden polisler, 23 kişiyi gözaltına aldı.

21 Mart Newroz kutlamaları çoğunlukla olaysız geçti. Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre, 35 ilde toplam 56 miting, toplantı ve panel düzenlendi. Diyarbakır'da 68, Mersin'de 43, Van'da 13, Siirt'te 22, Şanlıurfa'da 39, Konya'da 15, Ardahan'da 2, Mardin'de 3, İzmir'de 6, İstanbul'da 92 olmak üzere toplam 319 kişi gözaltına alındı.

İstanbul Kazlıçeşme'de düzenlenen kutlamaların ardından DTP İstanbul İl Başkanı ve Tertip Komitesi Başkanı Doğan Erbaş ile tertip komitesi üyeleri gözaltına alındı. Tertip komitesi üyeleri ile gözaltına alınan 90 kadar kişiden çoğu, aynı gün serbest bırakıldı.

Diyarbakır'da fuar alanında düzenlenen kutlamalarda yedi kişi polis tarafından gözaltına alındı. Bu kişilerin fuar alanının yanındaki Anadolu Otelcilik ve Turizm Lisesi'nin bahçesine götürüldü. Bu sırada alanda bulunanlar polisi taşıdı. Bunun üzerine okula giren polisler havaya ateş açtı. Olay, DTP İl Başkan Yardımcısı Musa Farisoğulları'nın yaptığı konuşmadan sonra son buldu.

İHD'den yapılan açıklamada, Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı ile Diyarbakır Büyükşehir

Belediyesi'nin davetlisi olarak Newroz kutlamaları için gelen Iraklı sanatçılar Şivan Eli Mihemmed ve Tula Mehdi Aziz'in Atatürk Havalimanı'nda gözaltına alındığı bildirildi.

Mersin'de düzenlenen kutlamalar sırasında "apartmanlara asılan Türk bayraklarına hakaret ettikleri" ileri sürülen bir gruba polis müdahale etti. Emniyet Genel Müdürlüğü verilerinin aksine Mersin'de çıkan olaylarda 150 kadar kişinin gözaltına alındığı iddia edildi. Mersin'deki kutlamalar sırasında iki grup arasında çıkan kavgada da Serdar Aka ve Mahsun Aka adlı kişiler yaralandı. Kavgayı görüntüleyen İhlas Haber Ajansı Muhabiri Ömer Temiz de saldırıya uğradı.

İstanbul Gaziosmanpaşa'da 21 Mart gecesi gösteri düzenleyen bir grup iki belediye otobüsünü tahrip etti. Olayda, sürücülerden Kemalletin Öztürk ve bazı yolcular, sıçrayan camlar nedeniyle yaralandı. Aynı gün İstanbul Sarıgazi'de gösteri düzenleyen bir grup PTT Şubesi'ne molotofkokteyli attı.

20 Mart günü İzmir'in Konak, Menemen ve Buca İlçelerinde düzenlenen ev baskınlarında DTP üyeleri Faysal Yacan, Arif Yıldırım, Ayşe Argan, Harbi Üzte, *Özgür Halk* Dergisi çalışanı Emrullah Aslan, Kadir Özden, Kesib Rohat, Ahmet Rohat ve soyadı öğrenilemeyen Seyithan adlı kişiler gözaltına alındı.

Manisa'nın Turgutlu İlçesi'nde de DTP İlçe Başkanı Kahraman Eksen, İbrahim Coşkun, Fadile Göktürk, Melahat Yavuz, Mehmet Çelik, Hasan Göktürk, İsmet Kuruturka, Ramazan Taş ve Gülsüm Yiğit gözaltına alındı. Mehmet Çelik'in ağabeyi Yaşar Çelik'in yerine gözaltına alındığı ve kısa bir süre sonra serbest bırakıldığı öğrenildi.

20 Mart günü Adana'da, "üzerinde PKK flaması bulunduğu" iddia edilen N.K. gözaltına alındı.

İçişleri Bakanlığı verilerine göre, Newroz kutlamalarında ülke genelinde 431 kişi gözaltına alındı. İstanbul'da 17, Batman'da sekiz, Manisa'da yedi, İzmir'de beş, Şanlıurfa'da dört, Mardin'de iki, Gaziantep'te de bir kişinin tutuklandığı bildirildi.

Tutuklanarlardan adları öğrenilenler şöyle:

Batman: Makbule Yıldırım, Hikmet Türkel, Servet Yılmaz, Metin Demir, Edip Uyur, Abdul-

lah Özkan, Ali Özay (17) ve Abdülkerim Almaz.

Manisa-Turgutlu: DTP İlçe Başkanı Kahraman Eksen, İbrahim Coşkun, Zeynep Yiğit, İsmet Türkkurka, Fadile Göktürk, Mehmet Yavuz ve Gülsüm Paylaştıran.

İzmir: DTP İzmir Gençlik Meclisi Sözcüsü Faysal Yacan, Özgür Halk Dergisi çalışanı Emrullah Aslan, Ayşe Arga, Erdal Açar ve İbrahim Halil Budak.

Şanlıurfa: Ses sanatçısı Xemgîn Birhat, Abdullah Öcalan'ın yeğeni Gülsüm Öcalan, Vedat Kaçak ve Mahmut Aslan.

Şanlıurfa-Viranşehir: Mehmet Ekinci ve Mahmut Çakmak.

Mardin-Kızıltepe: Sinan Başboğa ve Ciwan Erkek.

Gaziantep: Sibel Dursun.

21 Mart günü İzmir'de düzenlenen kutlamalar sırasında Ali Topçuoğlu, Ayhan Gül, Yunus Karakoç, Nurhan Zengin, Sema Koç, Sabahattin Filizoğlu, Fatma Alan, Yurdağül Gümüşt, Ali Kemal Eroğlu, Mehmet Peker, Songül Bakan, Cem Karakaş, Tamer Şenel, Filinta Şendur, Fatma Düzdaban ve soyadı öğrenilemeyen Yunus adlı kişiler gözaltına alındı. Tamer Şenel, Filinta Şendur ve Fatma Düzdaban'ın gözaltına alınırken ve polis aracında ağır biçimde dövüldükleri bildirildi.

DTP Merkez Yönetim Kurulu üyesi Medeni Kırıcı, Bingöl'deki Newroz kutlamalarında yaptığı konuşma nedeniyle 22 Mart günü tutuklandı.

İğdir'da "Newroz kutlamaları öncesinde duvarlara PKK ve Abdullah Öcalan lehine slogan yazdıkları" gerekçesiyle gözaltına alınan B.A., A.A. ve O.Ç. 22 Mart günü tutuklandı.

Şırnak'ta 21 Mart günü düzenlenen Newroz kutlamalarında gözaltına alınan 13 kişiden Sekvan Uçar, Şerif Kapar, Sinem Erkan, Zeynep Erkan ve Basri Gülenç, 23 Mart günü tutuklandı. Tutuklama kararının "suç ve suçluyu övdükleri" gerekçesi ile verildiği öğrenildi.

Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'nde Newroz kutlamalarında verdikleri konser nedeniyle gözaltına alınan Koma Kato müzik grubu üyelerinden Refik Özkan, Cemil Özkan ve Faruk Yüzer 24 Mart günü serbest bırakıldı.

Ankara Abdi İpekçi Parkı'nda 25 Mart günü partiler, sendikalar ve kitle örgütleri tarafından düzenlenen Newroz kutlamasında bir konuşma yapan DTP Genel Başkan Yardımcısı Orhan Miroğlu gözaltına alındı.

Mersin'de Newroz kutlamalarında gözaltına alınan 76 kişiden 56'sının tutuklandığı öğrenildi.

Şanlıurfa'da 24 Mart günü düzenlenen Newroz kutlamasında gözaltına alınan Mithat Kuş, 26 Mart günü tutuklandı. Mithat Kuş hakkında, 28 Ocak günü DTP tarafından düzenlenen mitingde "yasadışı örgüt lehine slogan attığı" gerekçesiyle giyabi tutuklama kararı bulunduğu öğrenildi.

25 Mart günü Antalya Konyaaltı Açık Hava Tiyatrosu'nda düzenlenen Newroz kutlamalarına katılan Abdulselam Demir, Yaşar Sincar, Abdulgaffur Tekin, Mehmet Özpinar, Ali Tefrul ve adı öğrenilemeyen bir kişi gözaltına alındı.

26 Mart günü Adana'da düzenlenen ev baskınlarında Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP) yöneticisi Yılmaz Gül, DTP Küçükdikili Belde Başkanı İbrahim Ecel, Emrah Sömer, Hakim Baran, Agit Aydemir, Emrah Kotluk, Ali Bağduz, Hüseyin Ülkü, S.K., M.K. ve Şeyhmus Güner adlı kişiler gözaltına alındı. Bu kişilerden Emrah Sömer, Ali Bağduz, Hüseyin Ülkü, S.K., M.K. ve Agit Aydemir 28 Mart günü tutuklandı.

Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde aynı gün DTP ilçe binasına giden polisler, Muhammet Kanat'ı (85) gözaltına aldı. Kanat'ın, Newroz kutlamalarında PKK bayrağı taşıdığı iddiasıyla gözaltına alındığı bildirildi. Kızıltepe'de gözaltına alınan Mehmet Ekin ile Batman'da gözaltına alınan Şükrü Kayın, 27 Mart günü "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla tutuklandı.

DTP Parti Meclisi üyesi Hazal Aras, 27 Mart günü Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde gözaltına alındı.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde ise "Newroz kutlamaları sırasında yasadışı örgüt lehine slogan attıkları" iddia edilen Yılmaz Güven ve Bahattin Acer gözaltına alındı.

Ankara'da 25 Mart günü yapılan Newroz kutlaması nedeniyle 27 Mart günü düzenlenen ev baskınlarında DTP Ankara İl Örgütü yöneticisi Taylan Gürel ve Deniz Demir, gözaltına alındı.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde düzenlenen Newroz kutlamalarında "yasadışı örgüt lehine slogan attıkları" gerekçesiyle gözaltına alınan 12 kişiden yedisi 30 Mart günü tutuklandı.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'ndeki Newroz kutlamaları sırasında gözaltına alınan Y.G., N.D., Ö.A., M.Ş., E.D., İ.G. ve A.A. adlı çocuklar 30 Mart günü serbest bırakıldı.

Siirt'teki Newroz kutlamaları nedeniyle aralarında Seferi Sara (15) ve Kerem Yılmaz (17) adlı çocukların da bulunduğu sekiz kişi gözaltına alındı.

2 ve 3 Nisan günlerinde Ankara'da düzenlenen ev baskınlarında 20 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan adları öğrenilenler şunlar: DTP Ankara İl Başkanı Salih Karaaslan, DTP İl Örgütü yöneticileri Taylan Gürel ve Ayla Yıldız, DTP Mamak İlçe Örgütü yöneticisi Tarık Yıldırım, DTP Altındağ İlçe Başkanı Eşref Özviran, DTP Altındağ İlçe Örgütü yöneticisi Yücel Akay, DTP Sincan İlçe Örgütü yöneticisi İpek Avcı, DTP üyeleri Aytaç Ayhan, Sara Aktaş, Dursun Turan, THYD-DER Başkanı Nedim Taş, İHD Ankara Şube yöneticisi İsmet Aras, SDP yöneticisi Cengiz Gültekin. Bu kişilerin 25 Mart günü gerçekleştirilen Newroz kutlamaları nedeniyle Ankara Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan bir listede adları bulunduğu için gözaltına alındıkları öğrenildi. Polislerin bu tür bir liste yapmasının "fişleme" anlamına geleceğini savunan avukatlar Filiz Kalaycı ve Hasan Anlar, 3 Nisan günü Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Tutanakta gözaltına alınanlar dışında DTP Ankara İl Örgütü yöneticileri Mehmet Tosun, Tuncay Yoğurtçu, DTP Ankara İl Kadın Meclisi üyesi Zeynep Adan, DTP üyeleri Erol Kaplan, Tuncer Dağ, Şengül Sayılı, Deniz Demir, DTP Altındağ İlçe Örgütü yöneticileri Şirin Altay, M. Şirin Karademir, Ankara Kürd-Der Başkanı İhsan Güler, Avukat Murat Vargün, Avukat Filiz Kalaycı, Avukat Hasan Anlar, Halil Cengiz Gültekin, Bahattin Cizreli, Mehmet Gezer ve Temel Demirel'in de adının bulunduğu bildirildi.

DTP'li Cizre (Şırnak) Belediye Başkanı Aydın Budak, Cizre Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 2 Nisan günü tutuklandı. Budak'ın Newroz kutlamalarında yaptığı konuşma nedeniyle TMK'nin 7/2 ve TCK'nin 216. maddeleri uyarınca tutuklandığı bildirildi.

Şırnak'ın Cizre İlçesi Belediye Başkanı Aydın Budak'ın tutuklanmasını protesto amacıyla 3 Nisan günü belediye binası önünde toplanan kalabalık bir grup gösteri düzenledi. Gösteri nedeniyle Belediye Başkan Yardımcısı Abdullah Abak, Belediye Meclisi üyeleri Cemal Menek, Abidin Molla, Baki İğdu ile Miat Aygaz, Naim İnedi ve Ekrem İnedi adlı kişiler gözaltına alındı.

İzmir'de yapılan Newroz kutlamalarında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla gözaltına alınan DTP İzmir il yöneticilerinden Y.Y. ile H.Y. (32), S.A. (25), M.İ. (20), B.E. (19), A.A. (17) ve İ.A. (17) 13 Nisan günü tutuklandı.

Denizli'de, 25 Mart günü Newroz kutlamaları sırasında "Abdullah Öcalan posterini taşıdıkları" gerekçesiyle 14 Nisan günü gözaltına alınan Pamukkale Üniversitesi öğrencileri S.H., Y.N., O.Ç., H.Ş. ve Ş.B., serbest bırakıldı.

Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'ndeki Newroz kutlamalarında "yasadışı örgüt lehine slogan attığı" iddia edilen S.C. (12), 19 Nisan günü Atatürk İlköğretim Okulu'nda ders sırasında sivil polisler tarafından gözaltına alındı. S.C., bir süre sonra serbest bırakıldı. 20 Nisan günü de aynı okulda B.D. (12) adlı çocuğu gözaltına aldı. M.U. adlı çocuk da evinde gözaltına alındı. B.D. ve M.U., daha sonra serbest bırakıldı.

Şanlıurfa'da düzenlenen Newroz kutlamalarında konser veren Xemgin Birhat (Zülfü Kızıldemir) ve üç kişi hakkında dava açıldı. İddianamede, Xemgin Birhat, Gülsüm Öcalan, Vedat Kaçak ve Mehmet Aslan'ın "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi. Dava, 22 Mayıs günü Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayacak.

Newroz Tutuklamaları

İstanbul'da 17, Batman'da 8, Manisa'da 7, İzmir'de 5, Urfa'da 4, Mardin'de 2, Antep'te 1 kişi olmak üzere toplam 44 kişi tutuklandı. Türkiye İçişleri Bakanlığı da Newroz bilançosunu açıkladı: 49 ilde toplam 431 kişi gözaltına alındı.

Newroz kutlamaları esnasında ve kutlamalar sonrasında Türkiye'nin birçok kendinde gözaltına alınan yüzlerce kişi mahkemeye çıkarılmaya başlandı. Buna göre İstanbul'da 17, Batman'da 8, Manisa'da 7, İzmir'de 5, Urfa'da 4,

Mardin'de 2, Antep'te 1 kişi olmak üzere toplam 44 kişi tutuklandı. Gözaltına alınanlardan çoğunluğunu 18 yaş altı çocukların oluşturduğu toplam 65 kişi serbest bırakılırken, önceki gece ve dün de gözaltılar devam etti. Gözaltı ve tutuklamalara İHD başta olmak üzere sivil toplum örgütlerinden tepki geldi. Bu arada İçişleri Bakanlığı da Newroz envanterini çıkardı. İçişleri Bakanlığı açıklamasına göre; 49 ilde toplam 431 kişi gözaltına alındı.

İstanbul (17 tutuklama):

Zeytinburnu Kazlıçeşme'deki Newroz kutlamaları sonrası gözaltına alınarak Zeytinburnu Polis Karakolu'na götürülen 17 kişi, polis sorgusunun tamamlanmasının ardından Zeytinburnu Adliyesi'ne getirildi. Savcılık tarafından ifadeleri alınan şahıslar, tutuklanma talebi ile mahkemeye sevk edildi. Nöbetçi mahkeme tarafından da sorguları yapılan 17 kişi, "suç ve suçluyu övmek"ten tutuklandı. Bu arada Terörle Mücadele Şubesi'ndeki sorguları tamamlanan 20 kişi ise serbest bırakıldı. Gözaltında kalan diğer 5 kişinin de savcılığa sevk edilmesi bekleniyor. Böylece Kazlıçeşme'deki Newroz kutlamalarının ardından DTP MYK Üyesi Sırrı Sakık ve İstanbul Newroz Tertip Komitesi üyesi 7 kişinin de aralarında olduğu toplam 63 kişi serbest bırakılırken; 17 kişi tutuklanmış oldu.

Batman (8 tutuklama):

Batman'da Newroz sonrası gözaltına alınan 7'si çocuk 15 kişinin sorguları sona erdi. Tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk edilen Makbule Yıldırım, Hikmet Türkel, Servet Yılmaz, Metin Demir, Edip Uyur, Abdullah Özkan, Ali Özay(17) ve Abdülkerim Almaz "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla tutuklanarak Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi. 6'sı çocuk, 7 kişi ise serbest bırakıldı.

Manisa (7 tutuklama):

Manisa'nın Turgutlu İlçesi'nde de 20 Mart sabahı evlerine yapılan baskın sonucu gözaltına alınan DTP İlçe Başkanı Kahraman Eksen, İbrahim Coşkun, Zeynep Yiğit, İsmet Türkkurka, Fadile Göktürk, Mehmet Yavuz, Gülsüm Paylaştıran, çıkarıldıkları nöbetçi mahkeme tarafından tutuklandı.

İzmir (5 tutuklama):

İzmir'de DTP üyesi gençlerin evine yapılan baskının ardından gözaltına alınan 10 kişiden

mahkemeye sevk edilen DTP İzmir Gençlik Meclisi Sözcüsü Faysal Yacan, Özgür Halk Dergisi çalışına Emrullah Aslan, DTP İlçe Gençlik Meclisi üyeleri Ayşe Arga ile Erdal Açar ve İbrahim Halil Budak, “yasadışı örgüte üye olmak” ve “örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla tutuklandı. Mahkemede ifadeleri alınan İl Genel Meclis Üyesi İsmail Karasu ile DTP İlçe Gençlik Meclisi Üyesi Ramazan Yılmaz ise serbest bırakıldı. Öte yandan polislerin, Konak İlçesi’ne bağlı Eskiçamlık Semti’nde önceki akşam yapılan kutlamaya müdahale ettiği ve 15 kişiyi daha gözaltına aldığı bildirildi.

Urfa (4 tutuklama):

Urfa’nın Ceylanpınar İlçesi’nde kutlanan Newroz’un ardından gözaltına alınan 16 kişi serbest bırakıldı. Viranşehir’de de gözaltına alınan 9 kişiden 3’ü, Urfa merkezde gözaltına alınan 21 kişiden 5’i serbest bırakılırken; aralarında Sanatçı Xemgin Birhat ve Gülsüm Öcalan’ın da bulunduğu 5 kişi tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk edildi. Xemgin Birhat’ın aralarında bulunduğu 4 kişi tutuklandı.

Mardin (3 tutuklama):

Kızıltepe’de miting sonrası gözaltına alınan 5 kişi dün Emniyet’teki sorgularının ardından Kızıltepe Cumhuriyet Savcılığı’na çıkarıldı. Hasan Kılıç, Emrah Şahin ve Osman Erdem yaşları küçük olduğu gerekçesiyle savcılık tarafından serbest bırakılırken; Sinan Başboğa ve Ciwan Erkek ise tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk edildi. Başboğa ve Erkek, “yasadışı bayrak ve poster taşıdıkları” gerekçesiyle tutuklanarak, Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderildi. Nusaybin’de ise 18 yaşından küçük olan 5 kişi hakkında “adli kontrol altına alınması” kararı verilerek, serbest bırakıldı.

Antep (1 tutuklama):

Antep’te düzenlenen Newroz kutlamalarının ardından, “Kürdistan haritası’nu taşıdığı” gerekçesi ile gözaltına alınan ve dün 4. Asliye Ceza Mahkemesi’ne çıkarılan Sibel Dursun, “örgüt propagandası yapmak” suçlamasıyla tutuklanarak Gaziantep H Tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderildi. Dursun’un tutuklanmasıyla birlikte Antep’te tutuklananların sayısı 16’ya yükseldi. Ayrıca, Sibel Dursun’un mahkemeye çıkarılacağı saatlerde adliye önünde bekleyen

Bedir Keser isimli bir kişi de polisler tarafından gözaltına alındı.

Şırnak:

Şırnak merkezde Newroz sonrası operasyonlarını sürdüren polis, Bahçelievler Mahallesi’nde bazı evlere baskın düzenledi; Kader İdin, Metin Katar ve Ali Katar gözaltına alındı. Beytüşşebap’ta ise Newroz kutlamaları sonrası gözaltına alınan ve aralarında DTP İlçe Başkanı Yusuf Temel ile DTP üyesi İbrahim Erdem’in de bulunduğu 4 kişi çıkarıldıkları mahkeme tarafından serbest bırakıldı.

Siirt:

Siirt’te dün sabah saatlerinde polis ve özel harekât timlerinin evlere yaptığı baskınlar sonucunda 4 kişi gözaltına alındı.

Diyarbakır:

Diyarbakır’da Newroz kutlamaları esnasında gözaltına alınan 47 kişiden 18 yaş altı 20 kişi serbest bırakıldı. Diğer yandan gözaltında tutulan 27 kişinin sorguları tamamlandı. Adli tıpta muayeneleri yapılan 27 kişi daha sonra adliyeye götürülerek ifadeleri alındı. Amed’de Newroz kutlamaları esnasında ve sonrasında PKK’ye ait pankart, bayrak ve Öcalan’ın posterlerini taşıdığı iddiasıyla toplam 68 kişi gözaltına alınmış, bunlardan 21’i Emniyet Müdürlüğü’nde ilk gün serbest bırakılmışlardı.

Adana:

DTP Adana İl Başkanı Ali Aslan, dün sabah saatlerinde ifade vermek için çağrıldığı Emniyet Müdürlüğü’nde gözaltına alındı. Savcılığa çıkarılan Aslan, akşam saatlerinde serbest bırakıldı. Aslan’ın geçtiğimiz günlerde, Roj TV’de çıkan röportajında Öcalan’ın sağlık durumundan bahsettiği için gözaltına alındığı öğrenildi.

Van:

Van Kalesi’nde yapılan Newroz kutlamasının ardından üzerlerinde Öcalan’a ait posterler çıktığı gerekçesiyle gözaltına alınan 14’ü çocuk 44 kişi için savcılıktan bir gün daha ek süre istedi. Savcılık, gözaltındakiler için istenen süreyi verdi.

İzmir’de Sekiz Tutuklama

Newroz sonrası başlatılan operasyonlar kapsamında 19 Nisan 2007’de evlerine baskın

yapılarak gözaltına alınan 8 kişi çıkarıldıkları sulh ceza mahkemesinde tutuklandı. İzmir'de Newroz sonrası yoğunlaşan operasyonlar kapsamında dün gece evlerine yapılan baskın sonucu Torbalı'da gözaltına alınan, C.S, R.A ve M.K ile Hasan Ali Kaya, Mehmet Ali Güray, Adem Aydın, Yılmaz Özbay, Garip Petekkaya Torbalı sulh ceza mahkemesine çıkarıldı. Mahkemeyi çıkarılan 8 kişinin, 21 Mart gecesi Torbalı'da yapılan Newroz kutlamaları dolayısıyla ifadeleri alındı. Torbalı'da izin verilmeyen Newroz kutlamasında "polise mukavemet etmek", "bir panzerin camını kırma suretiyle devlet malına zarar vermek", "yasadışı örgüt lehine slogan atmak", "izinsiz gösteri ve yürüyüş düzenlemek" iddiası ile yargılananlar, tutuklandı. 18 yaşından küçük olanlar Bergama Cezaevi'ne, diğerlerinin Kırıklar F Tipi Cezaevi'ne gönderildiği öğrenildi.

Viranşehir'de Tutuklama

Urfa'nın Viranşehir İlçesi'nde kutlanan Newroz'un ardından gözaltına alınan 9 kişiden 7'si serbest bırakılırken, 2 kişi tutuklandı.

Urfa'nın Viranşehir İlçesi'nde 21 Mart'ta kutlanan Newroz ardından gözaltına alınan 9 kişiden 3'ü emniyet müdürlüğündeki ifadelerinin ardından serbest bırakılmasının ardından gözaltında kalan 6 kişi, dün akşam savcılığa çıkarıldı. Savcılıkta ifadeleri alınan 6 kişiden 4'ü serbest bırakılırken, Mehmet Ekinci ve Mahmut Çakmak, tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk edildi. Mahkemeye çıkarılan Mehmet Ekinci ve Mahmut Çakmak, "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet etmek" suçlamasıyla tutuklandı. Tutuklanan 2 kişi Şanlıurfa E tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Pazar Alanı Yıkımı

Çankırı'da pazaryerine iş merkezi yapımı için başlatılan yıkım çalışmalarını protesto amacıyla 22 Mart günü gösteri düzenleyen esnaf, polis ve jandarmalar tarafından zor kullanılarak dağıtıldı. Belediye Başkanı İrfan Dinç aleyhine slogan atarak yürüyüşe geçen esnafın belediye binasına girmesini engellemeyen çalışan polisler, göstericilerin üzerine biber gazı sıktı. Olayda, iki kişi yaralandı, bir kişi de gözaltına alındı. Daha sonra tekrar pazaryerine yürümeye başlayan esnafa ikinci kez müdahale eden polisler, grubu döverek dağıttı.

Gülender Çakmak, Ergani Aslan Anmasına Engel

Devlet güçleri ile DHKP/C militanları arasında çıkan çatışmada yaşamını yitiren Gülender Çakmak ve Ergani Aslan'ın köylerine gitmek üzere yola çıkan TAYAD'lı aileler jandarma engeli ile karşılaştı.

10 Nisan 2007'de yola çıkan TAYAD'lı aileler, Çorum'a 100 kilometre kala durdurularak, arama ve kimlik kontrolünden geçirildi. İki araçla yola çıkan ailelerden birinin aracında asılı bulunan "Gülender Çakmak Ölümsüz-TAYAD'lı Aileler" pankartı gerekçe gösterilerek Mehmet Yılmaz, Onur Yıldız, Bayram Dalyan, Cafer Kurt, Uğur Eyilik, M. Selim Süzer ve İsmail Özmen gözaltına alındı. Sungurlu Savcılığı'na ifade vermek üzere götürülen TAYAD'lılar serbest bırakılırken, İsmail Özmen araması olduğu gerekçesi ile savcılıkta alıkondu.

İkinci araçta bulunan aileler, Gülender Çakmak'ın köyünün girişinde tekrar durdurularak kimlik kontrolünden geçirildi. Gidiş yolunda birçok engel çıkartılan TAYAD'lı aileler anmalarını yaptıktan sonra geri dönmek üzere yola çıktı.

Antalya'da Protestoya Müdahale

13 Nisan günü Antalya Akdeniz Üniversitesi'nde sınav yönetmeliğini protesto amacıyla gösteri düzenleyen öğrencilere müdahale eden polisler, altı öğrenciyi gözaltına aldı. Öğrenciler, Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı.

Kocaeli'nde Başörtüsü Yürüyüşü

Mazlumder Kocaeli Şubesi'nce düzenlenen başörtüsü yürüyüşüne polis müdahale etti. Çok sayıda gösterici yaralanırken, sivil toplum örgütleri müdahaleyi kınadı. Kocaeli'ndeki eyleme polis müdahalesi sırasında korkan çocuklar, anne ve babalarına sarılarak uzun süre ağladı.

Mazlumder Kocaeli Şubesi'nin düzenlediği yürüyüşe polis müdahale etti. Çıkan arbedede çok sayıda kişi yaralandı. Polis biber gazı ve zırhlı araçlarla müdahale etti. Mazlumder tarafından düzenlenen "Başörtüsüne Özgürlük Yürüyüşü"ne katılmak için başta İstanbul olmak üzere çevre illerden gelen yaklaşık bin kişi, İzmit Merkez Bankası önünde 14 Nisan 2007'de sabah saatlerinde toplandı. Yürüyüş için valilikten izin alınmadığını gerekçe gösteren Kocaeli Emniyet

Müdürlüğü yürüyüşe izin vermedi. Dernek yöneticileri ile polis ekipleri uzun süre konuşmasına rağmen sonuç çıkmadı. Emniyet Müdürü Hüseyin Namal, sadece basın açıklaması okunup dağılmasını istedi. Dernek yöneticileri, Ankara'dakilerin yürüdüğünü öne sürerek kendilerinin de yürümek istediğini ilettiler. Göstericiler yürüyüşe geçince polis ekipleri müdahale etti. Olaya, polis ekipleri, biber gazı ve panzerlerle müdahale etti. Çıkan arbedede çok sayıda kişi çeşitli yerlerinde yaralandı. Dağılan göstericiler tekrar toplanınca emniyet yetkilileri, Sabri Yalım Parkı'na kadar yürümelerine izin verdi.

Mazlumder İstanbul Şube Müdürü Elif Girgin, "Türkiye'nin her tarafından katılımcılar oldu. Ancak hiç beklemediğimiz bir şekilde polisin müdahalesiyle karşılaştık. Küçük bir arbede yaşandı. Polis biber gazı kullandı ve birkaç arkadaş gözaltına alındı. 2 yıldır düzenli olarak her cumartesi biz bu eylemi düzenliyoruz ve şimdiye kadar herhangi bir müdahaleyle karşılaşmadık. Darbeciler Ankara'da miting yapabilirken bizim özgürlük adına yaptığımız bu eylem engellenmek istendi. Her türlü hukuki prosedür yerine getirildiği halde keyfi bir şekilde bize müdahale edilmesinin amacını anlayamadım. Müdahaleyi kınıyorum" dedi.

Bismil'de Gösterilere Gözaltı

Diyarbakır'ın Bismil İlçesi'nde, haklarında soruşturma başlatıldığı gerekçesiyle ifade vermek için İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne çağrılan 22 kişi gözaltına alındı. DTP Bismil İlçe Örgütü'nün parti üzerindeki baskı, gözaltı ve tutuklamalara dikkat çekmek amacıyla 24 Nisan'da yaptığı açıklamaya katılan 33 kişi hakkında "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet etmek" suçlamasıyla savcılık tarafından soruşturma başlatıldı. Savcılık talimatıyla ifadeleri alınmak üzere İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne çağrılan 33 kişiden 22'si, polis tarafından gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar arasında, DTP İlçe Başkanı Halim Çiftçi, Bismil Kültür Sanat Derneği Başkanı Süleyman Bakır, Bismil Bedensel Engelliler Derneği Başkanı Atilla Yenisoğ da bulunuyor.

1 Mayıs İşçi Bayramı

Süleyman Çelebi

Şişli Cumhuriyet Savcılığı, DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi hakkında, "1 Mayıs İşçi Bay-

ramı'nı Taksim Meydanı'nda kutlayacakları" yönündeki açıklamaları nedeniyle "kanunlara uymamaya tahrik" gerekçesiyle dava açtı. İstanbul Valisi Muammer Güler'in Taksim Meydanı'nda 1 Mayıs kutlamasına izin verilmeyeceği yönündeki açıklamasına karşın, Çelebi ısrarlı olduklarını vurgulamıştı. Bu açıklamalar üzerine Şişli Cumhuriyet Savcılığı, Çelebi hakkında TCK'nin 217. maddesi uyarınca dava açtı. Dava, Şişli Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Sol Görüşlü Öğrenciler

İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'nde 27 Nisan günü sağ görüşlü bir grup, sol görüşlü öğrencilere saldırdı. 1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle stant açan sol görüşlü öğrencilere 26 Nisan günü sağ görüşlülerin sataştığı, 27 Nisan günü de yaklaşık 30 kişinin sol görüşlü dört öğrenciyeye saldırdığı bildirildi. Olayda, Kenan Dağdana adlı öğrenci yaralandı. 27 Nisan günü İstanbul Üniversitesi Avcılar Kampüsü'nde 1 Mayıs İşçi Bayramı afişleri asan sekiz öğrenci gözaltına alındı.

1 Mayıs Kutlamaları

1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamaları İstanbul dışında olaysız geçti. İstanbul Valiliği'nin başta DİSK olmak üzere çeşitli örgütlerin 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı Taksim Meydanı'nda kutlamasını ve 1977 yılında öldürülenleri anmasını engellemek için aldığı önlemler, özellikle deniz ulaşımının engellenmesi ve otoyollarda kurulan arama noktalarında araçların tek tek aranması kentte ulaşımı olanaksız hale getirdi.

Taksim Meydanı'nda yapılması planlanan kutlama ve anma, örgütlerin yöneticileri ile polisler arasındaki uzun tartışmalardan sonra dar bir katılımı gerçekleştirilebildi. Bu arada sabah saatlerinde özel televizyon kanallarının Taksim Meydanı'ndaki canlı yayın araçlarının çalışması, polisler tarafından mahkeme kararı olmadığı halde bir süre engellendi.

1 Mayıs Tertip Komitesi Başkanı ve DİSK Genel Sekreteri Musa Çam, KESK Genel Sekreteri Abdurrahman Daşdemir, KESK Yönetim Kurulu Üyesi Sevgi Göğçe, Nakliyat-İş Sendikası Genel Başkanı Ali Rıza Küçükosmanoğlu, Dev Sağlık-İş Sendikası Genel Sekreteri Arzu Çerkezoğlu, ÖDP İstanbul İl Başkanı Alper Taş, TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin Yeşil ile oyuncu Nur Sürer de gözaltına alındı.

1 Mayıs nedeniyle Taksim Meydanı çevresindeki sokaklarda, Beşiktaş'ta ve Ümraniye'de gösteri düzenleyen gruplar polislerin yoğun saldırısıyla karşılaştı. Gaz bombası ve basınçlı su ile göstericileri dağıtan polisler, gözaltına alınanları ağır biçimde dövdü. Gözaltına alınanlar, bindirildikleri polis araçlarında da acımasızca dövüldü. Birçok gösteride polisler, havaya ateş açtı. İstanbul Valiliği'nden yapılan açıklamada, İstanbul'daki gösterilerde 695 kişinin gözaltına alındığı iddia edildi. Ancak gözaltına alınanların sayısının bunun çok üzerinde olduğu bildirildi.

1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle 29 Nisan günü İzmir'de bildiri dağıtan Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) üyelerine polis müdahale etti. Kimlik kontrolüne karşı çıkan ESP üyeleri ile polisler arasında çıkan kavga sırasında polislerin havaya ateş açtıkları ve gaz bombası attıkları bildirildi. Olayda, gözaltına alınan 20 kadar ESP'liden, Yurdanur Akdemir, Köksal Yardut, Özgür Kaya ve Hüseyin Kaya'nın adları öğrenilebildi.

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu ise İstanbul'da düzenlenen 1 Mayıs İşçi Bayramı gösterilerinde 799 kişinin gözaltına alındığını açıkladı. Gözaltına alınanlardan 766'sı serbest bırakıldı. Aksu, "alınan önlemler" nedeniyle İstanbul Valisi Muammer Güler'i de kutladı.

Olaylar sırasında *Cumhuriyet* Gazetesi Muhabirleri Aynur Çolak ve Berat Günçikan polislerin attığı gaz bombaları nedeniyle zehirlendi. *Vatan* Gazetesi Muhabiri Bülent Ergün, Kanal D muhabiri İhsan Yıldız, *Cumhuriyet* Gazetesi Muhabiri Alper Turgut, *Radikal* Gazetesi Muhabirleri Demet Bilge Ergün ve Umay Aktaş, polisler tarafından dövüldü. Su TV kameramını Yavuz Dönmez'in kamerası kırıldı, *Cumhuriyet* Gazetesi Muhabiri Vedat Arık da göstericilerin attığı taşlar nedeniyle yaralandı.

1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutlayan gruplara saldıran polislerin attığı gaz bombalarından etkilendiği ileri sürülen İbrahim Sevindik (75), 3 Mayıs günü öldü. 1 Mayıs günü Taksim'de bir kahvenin önünde oturan Sevindik'in gaz bombaları nedeniyle rahatsızlandığı bildirildi. Oğlu İlker Sevindik'in babasını yakınlardaki Taksim İlk Yardım Hastanesi'ne götürmek için bir arabaya bindirdiği ancak yolların kapalı olması nedeniyle hastaneye ancak yarım saatte ulaşabildikleri öğrenildi. İbrahim Sevindik, 3 Mayıs

günü "solunum yetmezliğine bağlı kalp krizi" nedeniyle öldü.

1 Mayıs İşçi Bayramı gösterilerinde polisler tarafından dövülen bir grup TKP üyesi, 3 Mayıs günü Şişli Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunda Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, İstanbul Valisi Muammer Güler, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, müdahale emrini veren polis amirleri ve emri uygulayan polislerin "kimyasal silah kullanmak, 586 TKP üyesinin gözaltına alınması ve işlem yapılmadan serbest bırakılması, Kurtköy'de 1800 TKP üyesinin yasalara aykırı olarak İstanbul'a gelişinin engellenmesi, 900 TKP üyesinin bulunduğu Topçular Feribotu'nun sahil güvenlik botları tarafından sarılıp denizde bekletilmesi, TKP Beşiktaş İlçe Örgütü binasının kuşatılıp giriş-çıkışın engellenmesi, TPK üyesi Mustafa Öztürk'ün üzerine sıkılan kimyasal gaz nedeniyle kalp krizi geçirmesi, TKP üyesi sanatçı Nevzat Süs'ün beyin kanaması geçirmesi, TKP üyesi Ramazan Yücel'in ayağının kırılması ve Murat Akad'ın burnunun kırılması" suçlarından yargılanması istendi.

9 Mayıs günü İHD İstanbul Şubesi'nde basın toplantısı düzenleyen "Mücadele Birliği Platformu" üyeleri de, 1 Mayıs günü kutlamalarında işkenceye maruz kaldıklarını açıkladılar. Basın toplantısında konuşan Ayşe Rojda Şengür, olaylarda dört arkadaşlarının ağır bir şekilde yaralandığını belirterek "İki kişi gözaltı aracından atılarak ölüme terk edilmiştir. Polis, durumu ağır olan bu iki arkadaşımıza gözaltı işlemi dahi yapmamıştır. Ben de dövülerek gözaltına alındım. Daha sonra boş bir araziye götürdüler. Burada da yüzüme tekrar biber gazı sıktılar" dedi. Şengür, polislerin kendisini bir taksinin yanında bırakarak uzaklaştıklarını, gittiği Taksim İlk Yardım Hastanesi'nde yüzüne dikiş atıldığını kaydetti.

1 Mayıs İşçi Bayramı'nda polislerin saldırısına uğrayanlar adına DİSK, KESK, TTB ve TMMOB'nin de aralarında bulunduğu kitle örgütleri, 8 Mayıs günü suç duyurusunda bulundu.

Sultanahmet Adliyesi önünde bir açıklama yapan TTB Genel Başkanı Gençay Gürsoy, 1 Mayıs 1977 katliamının 30. yıl dönümü nedeniyle Taksim de anma töreni düzenlemek istediklerini söyledi. Taksim Meydanı'nın birçok etkilige

açık olmasına karşın 1 Mayıs günü işçilere kapatıldığını belirten Gürsoy, İstanbul'da sıkı-yönetim ilan edildiğini ifade etti. Sendikaların, meslek örgütlerinin, siyasî partilerin ve demokratik kitle örgütü temsilcilerinin dövülerek, coplanarak gözaltına alındıklarını, işe giden vatandaşların da bütün gün trafikte zaman geçirdiklerini, gaz bombaları nedeniyle İbrahim Sevindik'in öldüğünü hatırlatan Gürsoy, eski İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, İstanbul Valisi Muammer Güler ve İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında suç duyurusunda buldukları kaydetti.

Bu arada 1 Mayıs törenine katılmak için Ankara'dan İstanbul'a giderken yolda durdurularak dövülenler de Abdülkadir Aksu, Muammer Güler ve Celalettin Cerrah hakkında Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Masis Kürkçügil'e tokat atarken görüntülenen gaz maskeli polisin kim olduğu ise belirlenemedi. İçişleri Bakanlığı'nın görevlendirdiği mülkiye müfettişlerinin, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde amatör kamerayla çekilmiş görüntüleri incelemesi sonucunda polisin kimliği tespit edemediği bildirildi (Bkz. Kişi Güvenliği).

1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle Mersin'de düzenlenen mitingde "yasadışı örgüt lehine slogan attıkları" gözaltına alınan Sarfa A., Aynur C. ve Lütfi Y., 14 Mayıs günü tutuklandı.

Öte yandan İstanbul'da güvenlik güçleri arasında müdahale edilip edilmemesi yönünde tartışma çıktı. Sorumlu Güvenlik Şube Müdürü ile Asayiş Şube Müdürü arasında müdahalede bulunulması konusunda çıkan tartışmada Güvenlik Şube müdürü hemen dağılacaklar diyerek gruba müdahale edilmemesi uyarısında bulundu. Ancak İstanbul Asayiş Şube Müdürü derhal müdahale emri verdi. Bunun üzerine basın mensuplarının önünde müdürler ağız dalaşına giriştiler. Sonunda asayiş şube müdürü "dağıtın" emri verdi. Beyoğlu İstiklal Caddesi üzerindeki gruba müdahale edildi. Bu arada miting alanında görevli bir polis memurunu Çevik Kuvvet Müdürü'nün araç içinde tartakladığı dikkat çekti.

Musa Yavuzylmaz

Trabzon'da Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP) üyelerinin 1 Mayıs gösterileri sırasında taşımaları için hazırlanan 220 Kürtçe pankarta polis ey

koyarken, savcılık da SDP Trabzon İl Başkanı Musa Yavuzylmaz hakkında soruşturma açtı.

SDP Genel Merkezi tarafından Trabzon İl Başkanlığı'na 1 Mayıs gösterilerinde partililerin taşınması için, üzerinde "Yaşasın 1 Mayıs-Biji Yek Gulan" yazılı pankartlar gönderildiği istihbaratını alan polis, Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurarak, Siyasî Partiler Kanunu'na aykırı olan pankartlara el koymak için izin istedi. Savcılıktan gerekli izni alan emniyet müdürlüğü ekipleri, SDP İl Başkanı Musa Yavuzylmaz'a pankartların teslim edilmesi için savcılık yazısını tebliğ etti. Yavuzylmaz'ın pankartları teslim etmemesi üzerine, polis ekipleri SDP İl Başkanlığı'nda bulunan 220 adet pankarta el koydu.

Cumhuriyet Savcılığı, Musa Yavuzylmaz hakkında soruşturma açarken, SDP üyelerinin, 1 Mayıs gösterileri sırasında Kürtçe "Biji Yek Gulan" diye slogan attıkları gerekçesiyle soruşturma açılması için çalışma başlatıldığı da belirtildi.

Ekin Demirkan, Faruk Taşdemir, Şerafettin Gökdeniz

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde (ÇOMÜ) okuyan ve "yasadışı bildiri dağıttıkları" gerekçesiyle gözaltına alınan 3 öğrenci serbest bırakıldı. ÇOMÜ'de okuyan ve 4 Mayıs'ta evlerine baskın yapılarak gözaltına alınan 8 öğrenciden 5'i Biga Jandarma Karakolu'nda 4 Mayıs'ta serbest bırakılırken, öğrencilerden Ekin Demirkan, Faruk Taşdemir ve Şerafettin Gökdeniz jandarmada alınan ifadelerinin ardından nöbetçi cumhuriyet savcılığına sevk edildi. 1 Mayıs İşçi Bayramı'nda EMEP ve YÖGEH imzalı "yasadışı ibareler bulunan bildiriler" dağıttıkları gerekçesiyle, savcılık tarafından ifadeleri alınan 3 öğrenci serbest bırakıldı.

Alinteri okurları

Ankara'da 21 Mayıs'tan bu yana tutuklu bulunan Alinteri okurları 15 Ağustos'ta çıkarıldıkları mahkemece serbest bırakıldılar. "1 Mayıs'ta yasadışı slogan atmak" iddiasıyla tutuklanan Alinteri okurlarının bugün Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen ilk duruşmaları tahliye kararıyla sona erdi. Yaklaşık 50 kişinin izlediği mahkemenin sonucunda tutuklu bulunan 5 kişi tutuksuz yargılanmaz üzere serbest bırakıldı.

Tutuklu Üniversite Öğrencileri

Mersin’de 2007 1 Mayıs’ında “yasadışı slogan attıkları” gerekçesi ile dört aydır cezaevinde tutulan dört öğrenci, çeşitli gerekçelerle mahkemeye çıkarılmıyor.

1 Mayıs’ta binlerce kişi içerisinde “yasadışı slogan attıkları” ve “Abdullah Öcalan Siyasî İrademizdir” imza kampanyasında imza attıkları için tutuklanan dört üniversite öğrencisi, 26 Eylül’de yapılan duruşmada araç bulunamadı bahanesiyle mahkemeye çıkartılmadığı için davaları Ekim ayına ertelendi ve tutukluluk halleri devam ettirildi.

Sanık öğrencilerin avukatlığını yapan Avukat Tugay Bek, “binlerce kişi içerisinde sadece bu öğrencinin sesini tespit eden ve onları tutuklamak için ellerinden geleni yapan devlet yetkilileri tutuklu öğrencilerin mahkemeye çıkartılması için bir araç bulamadık açıklaması yapması komik bir gerekçedir. Öğrencilerin mahkemeye çıkartılmaları halinde büyük bir olasılıkla serbest kalacaklarını ve eğitimlerine devam edeceklerini dile getiren Bek, öğrencilerin tutuklanma gerekçesi olarak propaganda suçu işledikleri söyleniyor ancak propaganda dilekçe yolu ile işlenmez. Bu yüzden öğrenciler okulların başladığı bu dönemde mahkemeye çıkarılmış olsalardı serbest kalacak ve eğitimlerinden geri kalmayacaktı” dedi.

Uğur İlbay, Çağdaş Karabayraktar

İstanbul Esenler’de 23 Nisan günü 1 Mayıs İşçi Bayramı afişi asan Uğur İlbay ve Çağdaş Karabayraktar gözaltına alındı. İlbay ve Karabayraktar, beş saat kadar sonra cumhuriyet savcılığına çıkarılmadan karakoldan serbest bırakıldı (Bkz. Kişi Güvenliği).

İTÜ’de Bahar Şenliği

İstanbul Teknik Üniversitesi’nde öğrencilerin düzenlediği bahar şenliklerine 7 ve 8 Mayıs günlerinde müdahale eden polisler 80 kadar öğrenciyi gözaltına aldı. Polislerin, öğrencilerin kurduğu çadırları da yıktığı bildirildi.

Mukadder Binici

2007 Nisan ayında bir çatışmada öldürülen HPG militanı Jehat Binici için Şanlıurfa’nın Suruç İlçesi’nde düzenlenen cenaze törenine katıldıkları gerekçesiyle haklarında soruşturma açılan DTP’lilerden Mukadder Binici, 13 Mayıs günü tutuklandı. DTP Şanlıurfa İl Başkan

Yardımcısı Mustafa Demir ve DTP üyesi Cihan Binici ise serbest bırakıldı.

Mücadele Birliği Okurları

Ölüm orucunda yaşamını yitiren Aysun Bozdoğan anısına 26 Haziran’da Kabasakal Mezarlığı’nda anma düzenledikleri için gözaltına alınan 14 Mücadele Birliği okurundan 6’sı tutuklandı. Anma etkinliğinden gözaltına alınarak Dikili Jandarma Karakolu’nda tutulan 14 kişi, savcılık işlemlerinin ardından çıkarıldıkları mahkemece tutuklandı. 6 kişi Adana Kürkçüler F-Tipi Cezaevi’ne götürüldü. Mücadele Birliği Platformu konuya ilişkin yaptığı açıklama ile tutuklama saldırısını protesto etti ve tutuklanların derhal serbest bırakılmasını istedi.

Orhan Doğan’ın Cenazesi

Geçirdiği kalp krizi sonucu 29 Haziran günü ölen eski DEP milletvekili Orhan Doğan’ın cenaze töreninde olaylar çıktı. Cenazeyi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden almak için toplanan kalabalık grubun sloganlar atması ve yolu kapamak istemesi üzerine müdahale eden polisler, gaz bombası kullandı ve kalabalığı dağıtmak için havaya ateş açtı. Olaylar büyümeden sonlandı. Cenaze töreninde “yasadışı slogan attıkları” gerekçesiyle 8 kişi gözaltına alındığı öğrenildi.

Şanlıurfa’da HPG Militanının Cenazesi

Urfa’nın Viranşehir İlçesi’nde HPG militanı Fidan Sıcak’ın cenaze törenine katılan ve gözaltına alın 5 kişi 12 Temmuz 2007’de tutuklandı. Alınan bilgiye göre, Urfa Emniyet Müdürlüğü Siyasî Şube Müdürlüğü ekipleri, Tunceli’deki çatışmada yaşamını yitiren HPG militanı Fidan Sıcak’ın (Dicle) cenaze töreninde kaydedilen görüntü kayıtlarını inceledikten sonra 9 kişi hakkında suç duyurusunda bulundu. Cumhuriyet savcılığının izniyle başlatılan soruşturma kapsamında, DTP İlçe Başkan Yardımcısı Fahrettin Tatlı, Erdal Kuranlıoğlu, Tuncer Karayel, Mehmet Türkoğlu ve Şemsettin Yavuz gözaltına alındı. 5 kişi çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklanırken, 4 kişi ise aranıyor.

Haklar ve Özgürlükler Cephesi

9 Temmuz 2007’de, Ankara Sakarya Caddesi’nde seçim kampanyası çerçevesinde “Seçim çare değil bağımsızlık demokrasi mücadelesine katıl” başlıklı bildirimlerin dağıtımını yapan Haklar ve Özgürlükler Cephesi (HÖC) üyelerine

müdahale eden polisler, önce megafonla yapılan konuşmaların kesilmesini istedi. HÖC'lüler kabul etmeyince, 9 HÖC'lüyü gözaltına aldı. Polis ayrıca *Yürüyüş* muhabirine küfür ederek çekim yapmasını engelledi. Gözaltına alınanların isimleri şöyle; Uğur Eyilik, Semiha Eyilik, Sadık Şenbaba, Şerife Yılmaz, Zeynep Yayla, Necati Erbasan, Utku Aykar, Evrim Yücel, Ebru Gürlü.

Seçim Engelleri

ŞIRNAK'ın Uludere İlçesi'nde "Bin Umut" adaylarının 14 Temmuz'da seçim bürosunun açılışında slogan attıkları gerekçesiyle 9 genç 31 Temmuz'da gözaltına alındı. İlçede iki gün içinde gözaltına alınanların sayısı 32'ye yükseldi. Benzer gerekçelerle gözaltılar Van'da, Şirnak'ta, Antalya'da ve Bingöl'de de yaşanmıştı.

1 Eylül Dünya Barış Günü Kutlamaları

Mehmet Şakar, Ersin Sedefoğlu, Güneş Çelik, Haldun Özkan, Veysi Altay ve diğerleri...

1 Eylül Dünya Barış Günü nedeniyle İstanbul'un Kadıköy İlçesi'nde 2 Eylül günü düzenlenen gösteriye polis müdahale etti. Polis aralarında tertip komitesi üyesi Mehmet Şakar, Ersin Sedefoğlu, Güneş Çelik, Haldun Özkan ve Veysi Altay'ın da bulunduğu 20 kişiyi gözaltına aldı. Gösteri sürerken Kadıköy sahilinde iki çocuğun, DTP bayraklarıyla dolaştıkları gerekçesiyle polisler tarafından dövüldükleri iddia edildi.

Veysi Dilekçi, Nemci Kaçlık, Gaffar Güleşçe, Mehmet Koç...

DTP Van İl Yöneticileri hakkında, 1 Eylül Dünya Barış Günü nedeniyle düzenlenen mitingde, "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle soruşturma başlatıldı.

DTP Van İl Örgütü tarafından 1 Eylül 2006 tarihinde organize edilen miting nedeniyle Tertip Komitesi'nde yer alan DTP Van İl Başkan Vekili Veysi Dilekçi, il yöneticileri Necmi Kalçık, Gaffar Güleşçe ile Mehmet Koç hakkında "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle Van Cumhuriyet Savcılığı tarafından soruşturma başlatıldı. Soruşturma kapsamında DTP'liler savcılığa ifade verdi. Soruşturmanın

partilerini hedef alan bir soruşturma olduğunu belirten İl Başkan Vekili Veysi Dilekçi, yapılan konuşmalar ve verilen mesajların barış içerikli olmasına rağmen soruşturmaya maruz kalmalarına bir anlam veremediklerini dile getirdi. DTP'lilerin önümüzdeki günlerde Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki yargılanmalarına devam edilecek.

Şanlıurfa'da 1 Eylül Barış Günü'ne soruşturma

Şanlıurfa'da 1 Eylül Dünya Barış Günü dolayısıyla yapılan basın açıklaması sırasında slogan atanlar hakkında Şanlıurfa Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü suç duyurusunda bulunacak.

Karakayon İş Merkezi önünde toplanan Demokratik Toplum Partisi (DTP), İnsan Hakları Derneği (İHD), MAZLUM-DER, KESK, TMMOB, DİSK ve Yaşam Evi Kadın Dayanışma Derneği üyelerinden oluşan çok sayıda kişinin 1 Eylül Dünya Barış Günü dolayısıyla yaptığı gösteri hakkında suç duyurusu yapılacağı bildirildi.

Şanlıurfa Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü Abdullah Öcalan fotoğrafları taşıdıkları ve slogan attıkları iddiasıyla pazartesi günü Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunacağı öğrenildi.

MKM'nin Kuruluşu

Mezopotamya Kültür Merkezi'nin (MKM), 19 Ekim'de 16. yılı kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlenen etkinlikte, salonda açılan pankartı ve atılan sloganları gerekçe gösteren polis, kutlamaya müdahale ederek, programın erken bitirilmesine neden oldu.

Afyon'da Toplanma Yasağı

Afyonkarahisar'ın Emirdağ İlçesi'nde şiddet olaylarındaki artış üzerine Emirdağ Kaymakamlığı ilginç bir yasak getirdi. Buna göre, iş takibi haricinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait binaların önünde toplanılması yasaklandı.

Özellikle Afyonkarahisar'da son günlerde meydana gelen olaylarla ilgili olarak bir dizi kararlar aldıklarını açıklayan Kaymakam Gürsoy Osman Bilgin, "kamu kurumlarına ait binaların girişinde, önünde, çatısında veya çevresinde toplanarak 'kuru kalabalık' oluşturular hakkında, yapılacak ikaza rağmen bu-

lunduğu yeri terk etmedikleri takdirde yasa gereği kolluk kuvvetleri tarafından idarî para cezası uygulanacaktır” dedi.

Malatyalı Öğrenciler

2006-2007 eğitim öğretim yılında Malatya İnönü Üniversitesi öğrencisi 31 kişi hakkında, Newroz ve 1 Mayıs mitinglerine katıldıkları, rektörlüğün bahar şenliğine karşı alternatif etkinlikler düzenledikleri gerekçe gösterilerek rektörlük soruşturması açıldı.

Süren ya da Sonuçlanan Davalar

Hürriyet Şener, Şahismail Karagöz, Engin Yaşar, Yıldız Aktaş, Oya Ersoy Ataman, Hasan Toprak, Hüseyin Bektaş, Çetin Ova...

2005 yılı 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde atılan sloganlar nedeniyle aralarında İHD İstanbul Şube Başkanı Hürriyet Şener'in de bulunduğu tertip komitesi üyelerinin yargılanmasına 20 Şubat günü başlandı. Zeytinburnu 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma, ileri bir tarihe ertelendi. Davada, Hürriyet Şener'in yanı sıra Şahismail Karagöz, Engin Yaşar, Yıldız Aktaş, Oya Ersoy Ataman, Hasan Toprak, Hüseyin Bektaş ve Çetin Ova'nın "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet" iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Cemal Veske, İlhami Demir

Feshedilen Demokratik Halk Partisi (DEHAP) Mardin İl Başkanı Cemal Veske hakkında, Tunceli'de 2005 yılında öldürülen bir HPG militanının cenaze törenindeki konuşması nedeniyle açılan dava, 25 Ocak günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Veske'yi "yasadışı örgüt propagandası yaptığı", "izinsiz gösteri düzenlediği" gerekçesiyle iki yıl bir ay hapis cezasına mahkûm etti. "Yasadışı örgüt lehine slogan attığı" iddia edilen İlhami Demir'e de aynı ceza verildi.

Muhlis Ete

2006 yılı Mart ayında Muş, Bingöl ve Diyarbakır illeri arasında bulunan Şenyayla bölgesinde çıkan çatışmada öldürülen HPG militanlarından Kenan Demir için Siirt'te düzenlenen cenaze töreninde (28 Mart 2006) güvenlik güçleri tarafından silahla yaralanan Muhlis Ete hakkında dava açıldı. 15 Şubat günü Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma, Diyarbakır Barosu'nun Muhlis Ete'ye avukat atması

için ertelendi. Muhlis Ete'nin "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla cezalandırılması istenen iddianamede, "gelen ihbar üzerine bölgeye askerî birlikler sevk edildiği sırada üç dört el silah sesi duyulduğu, güvenlik güçlerinin olay yerine geldiklerinde şüphelinin karnının sol bölgesinden ateşli silah ile yaralandığı ve yerde yattığı, yanında çita üzerinde tutturulmuş PKK flaması ve Abdullah Öcalan'ın resminin bulunduğu tespit edilmiştir" denildi.

Malatya'da HPG Militanının Cenazesi

2006 yılı Mart ayında Muş, Bingöl ve Diyarbakır illeri arasında bulunan Şenyayla bölgesinde çıkan çatışmada öldürülen HPG militanları için Malatya'da düzenlenen cenaze töreni nedeniyle 33 kişi hakkında açılan davaya 28 Mart günü devam edildi.

Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma, eksik belgelerin tamamlanması için 25 Nisan gününe ertelendi. Sanıkların adları şöyle: Kemal Çalgah, Mahmut Güngör, Emral Dağdelen, Nuray Kılınç, Gülhanım Doğan, Hasan Asıg, Hasan Doğan, Zeynep Doğan, Kemal Uğur, Onur Geldi, Serhat Deniz, Kahraman İmer, Yusuf Tokdemir, Hüseyin Yılmaz, Hasan Yıldırım, Nimet Özalp, İdris Benek M. Rauf Benek, İdris Kaşiray, Abdulcabbar Öztürk, Sabahattin Işıklı, Hüseyin Büyüktaş, Erdoğan Karaca, Atılım Gazetesi Muhabiri Mustafa Naci Toper ve Hatice Zengin.

Sıraç Atay, Harbi Çelik, Süleyman Arslan vd.

Diyarbakır'da 2006 yılı Mart ayında HPG militanlarının cenaze törenleri ve ardından çıkan olaylar nedeniyle 10 kişi hakkında açılan davaya 13 Nisan günü Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, sanıkların "izinsiz gösteri düzenledikleri" ve "yasadışı örgüte yardım" iddialarıyla cezalandırılmasını istedi. Davada, Sıraç Atay, Harbi Çelik, Süleyman Arslan, Adem İşnel, Emrah Işık, Mehmet Nezir Esen, Cengiz Tanrıverdi, İbrahim Ataş, Kenan Kayacan ve Mehmet Akın yargılanıyor.

22 Kadın

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde izinsiz gösteri yapmak suçlamasıyla tutuklanan 22 kadın, 26 Nisan 2007'de mahkemeye çıkarıldı. Duruşmaya DTP Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk ve DTP'li

yöneticiler de katıldı. Tuğluk, bölgede acıların dinmesini istediklerini belirterek, "her koşulda demokrasiyi barışı savunmaya devam ediyoruz" dedi. Cizre'de, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde "2911 sayılı Gösteri ve Yürüyüş Kanunu'na muhalefet etmek" suçlamasıyla tutuklandıktan sonra haklarında 2 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açılan 22 kadın ilk duruşmalarına tutuklu buldukları Mardin Kapalı Cezaevi'nden sıkı güvenlik önlemleri altında getirildi.

DTP Genel Başkanı Yardımcısı Aysel Tuğluk, kapatılan DEP eski milletvekili Selim Sadak, Şırnak'ın DTP'li Belediye Başkanı Ahmet Ertak da Cizre'ye gelerek tutuklu kadınlara destek verdi. Adliye önünde toplanan yaklaşık 100 kişiye hitaben konuşan Aysel Tuğluk, Cizre'de gördüğü dayanışmanın kendisini umutlandırdığını söyledi. Tuğluk, şöyle konuştu: "DTP olarak 8 Mart'ta 22 kadının ve Newroz'da yaptığı konuşma nedeniyle Cizre Belediye Başkanı Aydın Budak'ın tutuklanmasını Türkiye'nin ve demokrasinin bir ayıbı olarak görüyoruz. Bizim buraya gelişimizdeki amaç 8 Mart'ta tutuklanan analarımıza, kadınlarımıza destek olmak ve onlarla dayanışma içinde olduğumuzu göstermektir. Bu coğrafyadaki tek çözüm uzlaşısı ve barıştan geçiyor. Bizler bu coğrafyada acıların dinmesini istiyoruz. Bu nedenle çözümü operasyonlarda görmüyoruz. Her koşulda demokrasiyi barışı savunmaya devam ediyoruz. Demokrasi istiyoruz, bir halkın dilinin yasaklanmasını istemiyoruz. Kısacası barış istiyoruz".

Mahkeme heyeti duruşmaya katılan 22 kadının, tutuksuz yargılanmak üzere tahliyelerine karar verdi. Mahkeme, 22 kadınla ilgili "terör örgütünün propagandasını yapmak" suçlamasını ise Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'ne havale etti. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla Men-Zin Kültür Merkezi'nce düzenlenen etkinliğin ardından polislin uyarısına karşın, izinsiz gösteri ve yürüyüş yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 31 kadından 9'u serbest bırakılmıştı.

Diyarbakır'da HPG Militanlarının Cenazesi

Diyarbakır'da HPG militanları için 28 Mart günü düzenlenen cenaze töreni ve ardından yaşanan olaylar nedeniyle aralarında DTP Diyarbakır İl Başkan Yardımcısı Musa Farisoğlu, İl Örgütü yöneticisi Necdet Atalay, Merkez İlçe Başkanı Muhlis Altun'un da bulunduğu 10 kişi hakkında

açılan davaya 13 Haziran günü devam edildi. Duruşmada mütalaasını veren Savcılık, Farisoğulları'na "yasadışı örgüt üyeliği"nden 10 yıla kadar, Atalay ve Samet Barut'a ise Terörle Mücadele Yasası'nın 7/2. maddesi uyarınca 5 yıla kadar hapis cezası verilmesini istedi. İddianamede, DTP yöneticilerinin "PKK'ye yardım ettikleri ve örgüt adına suç işledikleri (TCY madde 314)" iddiasıyla cezalandırılması isteniyordu.

DTP'li başkan ve STÖ temsilcilerinin Yargılanması

Batman'ın Beşiri İlçesi kırsal kesimindeki Mava Dağı'nda güvenlik güçleriyle girdikleri çatışmada yaşamını yitiren 7 HPG militanının cenazesini almak ve operasyonların durdurulması için yürüyüş yaptıkları iddiasıyla, aralarında DTP'li Batman, Kurtalan ve Beşiri Belediye Başkanlarının da bulunduğu 28 kişinin yargılanmasına devam edildi.

Başkanlar ve sivil toplum temsilcileri hakkında "örgüte bilerek isteyerek yardım etmek", "toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununa muhalefet etmek" suçlarından 10 yıla kadar hapis cezası isteniyor.

Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde bugün görülen duruşmaya 28 sanıktan sadece Siirt'in Kurtalan İlçesi Belediye Başkanı Murat Ceylan katıldı. Batman Belediye Başkanı Hüseyin Kalkan, Batman'ın Beşiri İlçesi Belediye Başkanı Burhan Korhan, Genel-İş Sendikası Batman Şube Başkanı Halis Yakut, Eğitim-Sen Batman Şube Başkanı Aziz Aksin, Petrol-İş Sendikası Batman Şube Başkanı Murat Sözen, İHD Batman Şube Başkanı Saadet Becerikli, avukat Beşir Yıldız, Batman Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı Ahmet Candemir'in de aralarında bulunduğu 27 sanık ise katılmadı. Duruşma delillerin toplanması için ileriki bir tarihe ertelendi.

Veysi Kaya'nın Cenaze Töreni

Abdullah Öcalan'a uygulanan tecridi protesto etmek amacıyla Adana'da Şubat 2006 tarihinde kendini yakan Veysi Kaya'nın cenaze törenine katılan 13 kişiye 6 ila 10 ay arasında hapis cezası verildi. "örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle cezalandırılanlar arasında Kaya'nın kardeşi ve amcasının oğlunun da yer alması dikkat çekti.

Adana 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 6 ay 20 gün hapis cezasına çarptırılan 17 yaşındaki Muhittin

Kaya, ceza haberini ağabeyinin ölüm yıldönümü nedeniyle verilen mevlitte öğrendi. Cenaze töreninden 10 gün sonra evlerine yapılan basında gözaltına alındığını ve savcılığa çıkarıldığını ifade eden Kaya, "beni gözaltına aldıklarında neden gözaltına alındığımı bilmiyordum. Polislere sorduğumda, bana 'gittiğimiz yerde öğrenirsin' denildi. Savcı bana gözaltına alınma nedenini söylediğinde anlam veremedim. Bir insan 'ağabeyinin cenazesine neden katıldın' diye suçlanır mı? Mevlitte ceza aldığımı söylediler, şaşırıdım" dedi.

Kaya'nın avukatı Vedat Özkan, Muhittin Kaya ve Hasan Kurşun'un yakın akrabalarının cenaze törenine katıldıkları için cezalandırılmalarını hukukî açıdan doğru bulmadıklarını belirterek, şöyle konuştu: "İlk kez böyle bir durumla karşı karşıya geldik. Bu tür kararlar bizi kaygılandırmakta ve demokrasi açısından ülkeyi zorlamaktadır. Son dönemlerde demokratik etkinlikleri gerçekleştirenlerin yanı sıra bu etkinliklere katılanlar da cezalandırılıyor. Bu cezayı Yargıtay'a götüreceğiz. Eğer istediğimiz bir sonuç alamazsak, davayı AIHM'e götürmeyi düşünüyoruz".

Şanlıurfa'da HPG Militanlarının Cenazesi

Urfa'nın Suruç İlçesi'nde HPG militanlarının naaşlarının ailelerine verilmemesini protesto edenlere soruşturma açıldı. Suruç Cumhuriyet Savcılığınca 7 kişi hakkında soruşturma başlatıldı. Alınan bilgiye göre, 4 Eylül 2007'de Suruç'ta yapılan ve yüzlerce kişinin katıldığı yürüyüşün, polislerce çekilen görüntüleri, emniyet yetkililerinin incelemesinin ardından Suruç Cumhuriyet Savcılığı'na gönderildi.

Savcılık tarafından yapılan inceleme sonrasında, eylemde PKK lehine sloganların atıldığı gerekçesiyle, kimlikleri tespit edilen 7 kişi hakkında soruşturma başlatıldı. Gösteriye katıldığı belirlenen 15 kişinin de kimliklerinin belirlenmesine çalışıldığı bildirildi.

Soruşturma konusu yapılan eylem, geçtiğimiz 29 Ağustos'ta Siirt'in Pervari İlçesi Doğanca Köyü kırsal kesiminde, Türk ordu güçleriyle çıkan çatışmada yaşamını yitiren militanlardan Suruç doğumlu 31 yaşındaki "Hebun" kod adlı Müslüm Solmaz ile 24 yaşındaki yine Suruç doğumlu "Cudi-Cesur GAP" kod adlı Mehmet Kurttekin'in naaşlarının ailelerine verilmemesini protesto için yapılmıştı.

Mehmet Sincar Anması

Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde DEP Batman Milletvekili Mehmet Sincar'ın 14. ölüm yıldönümünde düzenlenen basın açıklamasına katılan 50'yi aşkın kişi hakkında, jet hızıyla soruşturma açıldı.

Haklarında "Gösteri ve Yürüyüş Kanunu'na muhalefet etmek" suçlamasıyla soruşturma açılan ve aralarında belediye meclis üyeleri, DTP Mardin İl Başkanı Cemal Veske ve DTP'li yöneticilerin de bulunduğu 50'yi aşkın kişi, İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde ifade verecek.

Mehmet Sincar'ın anma törenine DTP Grup Başkanı ve Mardin Milletvekili Ahmet Türk, Mardin Milletvekili Emine Ayna, Mardin, Urfa ve Diyarbakır Belediye Başkanlarının yanı sıra Mardin'deki sendika, kurum ve kuruluşların temsilcilerinin de aralarında bulunduğu bini aşkın kişi katılmıştı.

Musa Anter Anması

Mardin'in Nusaybin ilçesi'nde Eşit Özgür Yurttaş Hareketi tarafından Kürt bilgisi Musa Anter için yapılan anma etkinliğine soruşturma açıldı. "Yasadışı örgüt propagandası yapmakla" suçlanan Demokratik Yurttaşlık Evi Derneği Başkanı İlyas Poyraz'ın da aralarında bulunduğu 8 kişi, 4 Ekim 2007'de Nusaybin Savcılığı'na ifade verdi.

Yargılanan HADEP'liler

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, Silopi'de 25 Ocak 2001'de kaybolan HADEP yöneticileri Ebubekir Deniz ve Serdar Tanış için oturma eylemi düzenleyen 10 HADEP üyesine verilen cezaları onadı. 4 Nisan 2001 tarihinde gerçekleştirilen eylem nedeniyle 40 kişi hakkında dava açılmıştı. Siirt Asliye Ceza Mahkemesi, sanıklardan kapatılan HADEP Siirt İl Başkanı Abdurrahman Taşçı, HADEP Parti Meclisi üyesi Ahmet Konuk, İl Örgütü yöneticileri Aysel Adar, Muhyettin Timurtaş, Bedri Polat, M. Emin Batur, Süleyman Yaş, M. Emin Köneş, Abdullah Gök ve Ahmet Destan'ı "izinsiz gösteri düzenledikleri" gerekçesiyle birer yıl üçer ay hapis ve 118 YTL para cezasına mahkûm etmişti.

ÖDP'liler

28 Temmuz 2006 tarihinde Ankara Atatürk Kapalı Spor Salonu'nda oynanan Türkiye-Lübnan basketbol maçında İsrail'i protesto amacıyla pankart açan ÖDP üyeleri Can Aydemir, Ozan Süner, Deniz Bulunmaz, Ömer Tan

Bastı, Tolgahan Şimşek ve Yılmaz Eren'e maçtan yaklaşık altı ay sonra 9.000 YTL para cezası verildi. ÖDP üyeleri, Gençlik Spor İl Müdürlüğü'nün kararının iptali istemiyle idare mahkemesinde dava açtı.

ESP'liler

7 Aralık 2006 tarihinde "PKK'nin ateşkes kararının devlet tarafından kabul edilmesi" istemiyle İçişleri Bakanlığı önünde gösteri düzenleyen Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) üyeleri Ankara Emekçi Kadınlar Derneği Başkanı Sibel Can, Gökçe Otlı, Filiz Uluçelebi, Mehtap Adıgüzel, Cenan Altunç, Meral Taşkıran ve Doğan Aras hakkında "izinsiz gösteri düzenledikleri" gerekçesiyle dava açıldı.

Doğubayazıt'ta Miting

Doğubayazıt'ta 11 Aralık 2006 tarihinde düzenlenen ve DTP Eşbaşkanları Ahmet Türk ile Aysel Tuğluk'un katıldığı barış mitinginde, "yasadışı slogan atıldığı" ve "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu'na muhalefet edildiği" gerekçesiyle tertip komitesi üyesi 7 kişi hakkında soruşturma başlatıldı. Soruşturmalık olan mitingin tertip komitesi üyeleri, DTP İlçe Başkanı Dalha Kaya, TUHAYD-DER Başkanı Mahmut Singar, Belediye encümenleri Şükran Gültekin, Faruk Serkan, DTP ilçe yöneticileri Ahmet İnan, M. Emin Koçkar ve Hakkı Karaduman, savcılığa giderek ifade verdi. Tertip Komitesi Başkanı Dalha Kaya, cumhuriyet savcısının kendilerine, İsmet Baycan, Vedat Aydın, Muhsin Melik, Mehmet Sincar için yapılan saygı duruşuna ve atılan sloganlara neden müdahale etmediklerini sorduğunu söyledi. Açılan davanın hukuka aykırı olduğunu savunan Kaya, "soruşturma barışa açılmıştır" dedi.

Birecik'te Şemdinli Yürüyüşü

Şemdinli olaylarını kınamak amacıyla Urfa'nın Birecik İlçesi'nde 24 Kasım 2005 tarihinde düzenlenen yürüyüşe katılan, DEHAP Birecik İlçe Örgütü'nün 6 yöneticisi hakkında açılan dava sonuçlandı. Birecik Asliye Ceza Mahkemesi'nde "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet" ile "suç ve suçluyu övmek" suçlamaları ile yargılanan Yusuf Yeşiltepe, Müslüm Baran ve Mustafa Yıldırım'a 3,5 yıl, Şevket Çetinkaya, Hasan Yıldız ve İmam Sezgin'e 2,5 yıl hapis cezası verildi.

Mahkemenin verdiği kararı keyfi ve hukuk dışı bulan feshedilen DEHAP eski İlçe Yöneticisi Şevket Çetinkaya, "Şemdinli'de bombalar patlıyordu. İnsanlar ölüyordu. Biz herkesin bu olaylara karşı bir ses olması gerektiğini düşünerek, yapılan yürüyüşe katıldık" dedi. Yusuf Yeşiltepe de cezaya tepki gösterdi. Şemdinli halkına destek olmak istediklerini belirten Yeşiltepe, "yürüyüşe katılarak hiçbir şekilde çevreye zarar vermeden tepkimizi dile getirdik. Ancak bu demokratik sesimize karşı mahkeme keyfi bir kararla bize bu cezayı verdi" dedi.

Yüksekova'da Şemdinli Gösterisi

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde Umut Kitapevi'nin bombalanmasını protesto amacıyla Yüksekova İlçesi'nde düzenlenen gösteri nedeniyle 37 kişi hakkında dava açıldı. İddianamede, aralarında Yüksekova eski Belediye Başkanı Hetem İke'nin de bulunduğu sanıkların "izinsiz gösteri düzenledikleri" gerekçesiyle cezalandırılması istendi. Dava, Yüksekova Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Göstericilerin üzerine ateş açan güvenlik güçleri İslam Barkın, Ersin Mengeç ve Haluk Geylani'yi öldürmüştü. Güvenlik görevlileri hakkındaki soruşturmada bugüne kadar herhangi bir gelişme yaşanmadı.

Siirt'te Şemdinli Protestosu

Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, "Şemdinli olayını protesto" amacıyla Siirt'te düzenlenen bir gösteri nedeniyle 11 DTP üyesi hakkında dava açtı. İddianamede, Saadettin Birleşik, Pakize Uğşul, Hakime Çam, Halil Adıgüzel, Tevfik Kaçar, Eşref Tekin, Hatice Kırşan, Abdullah Gürgen, Muhyettin Timurlenk, Şükrü Oğuz ve Emine Oğuz'un "yasadışı örgüt propagandası" yaptıkları iddiasıyla cezalandırılması istendi. Dava, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

İsrail'in Lübnan'a Saldırısı Protesto Eylemi

İsrail'in Lübnan'a saldırısını protesto amacıyla 2006 yılı Ağustos ayında Ankara'nın Tuzluçayır Semt'i'nde düzenlenen gösteri nedeniyle açılan davaya 25 Nisan günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Avukat Selçuk Kozağaçlı, duruşmada, tutuklu sanıklar Eray Destegül, Nurcan Temel, Abdullah Özgün, Ali Sinan Çağlar, Hasan Karapınar ve Erdinç Eroğlu'nun tahliye edildiğini bildirdi.

Van'da Gemlik Yürüyüşü Protestosu

Gemlik Yürüyüşü'nde katılanların saldırıya uğramasını protesto etmek için Van'da yapılan basın açıklamasına katılan 107 kişi hakkında dava açıldı. TUHAD-FED'in 4 Eylül 2005 tarihinde Abdullah Öcalan üzerindeki tecridin kaldırılması talebiyle düzenlediği Gemlik Yürüyüşü'ne katılan yaklaşık 6 bin kişi, dönüş yolunda Bilecik'in Bozüyük İlçesi'nde ülkücülerin saldırısına uğramış ve çok sayıda kişi yaralanmıştı. Linç girişimine tepki göstermek için 5 Eylül 2005 tarihinde Van Valiliği önünde yapılan açıklamaya katılanlar hakkında polisler kamera kayıtlarına dayanarak, soruşturma başlatıldı. Van Cumhuriyet Savcısı Serkan Turan tarafından yürütülen soruşturma iki yıl sonra tamamlandı. Turan, "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesi ile aralarında DEHAP eski Van İl yönetici ve üyeleri ile İHD, GÖÇ-DER, TUYAD-DER, Özgür Yurttaş Derneği üye ve yöneticilerinin de bulunduğu 107 kişi hakkında Van 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açtı.

Van Valiliği önünde yapılan açıklamadan sonra yürüyüş yapmak isteyen kitle ile polis arasında gerginlik yaşanmış, polis kitleye müdahale etmişti. Kısa sürede sokak çatışmalarına dönüşen olaylarda, Selahattin Urgan isimli esnaf Tekin Otel'i yanında polisler silahından çıkan kurşunla yaşamını yitirmişti.

Şanlıurfa'da Gemlik Yürüyüşü Protestosu

2005 yılı Eylül ayında Bursa'nın Gemlik İlçesi'nde düzenlenmesi planlanan mitinge giden bir gruba Bilecik'in Bozüyük İlçesi'nde sağ görüşlülerin saldırmasını protesto amacıyla Şanlıurfa'da gerçekleştirilen basın açıklaması nedeniyle Urfa Demokrasi Platformu üyesi 34 kişi hakkında dava açıldı. Urfa 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek davada, sanıkların "suçu ve suçluyu övdükleri", "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddia ediliyor. Dava, 2 Temmuz günü başlayacak.

Ankara Yürüyüşü

PKK'nin 1 Ekim 2006 tarihinden geçerli olacak ateşkes kararını desteklemek için Gaziantep'ten 16 Aralık 2006 tarihinde başlayan "Ankara Yürüyüşü" ile ilgili 17 kişi hakkında dava açıldı. İddianamede, aralarında Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, Aysel Tuğ-

luk ve Vakkas Dalkılıç'ın da bulunduğu sanıkların, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefetten 3 yıla kadar hapis cezasına mahkum edilmeleri isteniyor.

2005 YÖK Protestosu Davası

Ankara'da 7 Kasım 2005 tarihinde YÖK'ü protesto amacıyla düzenlenen eylem nedeniyle ikisi tutuklu 40 kişi hakkında açılan davaya 24 Ocak günü devam edildi. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmaya tutuklu sanıklar Engin Aslan, Cihan Çınkılı ve başka bir suçtan tutuklu Mustafa Doğru, "cezaevindeki baskıları protesto" amacıyla ayakkabısız katıldılar. Davada, 25 sanığın TCK'nin 314/2. maddesi (yasadışı silahlı örgüt üyeliği), 15 sanığın da TCK'nin 314/3 ve 220/8. maddeleri uyarınca (yasadışı örgüt propagandası) cezalandırılması isteniyor.

Yüksek Öğretim Kurulu'nu (YÖK) protesto amacıyla 7 Kasım 2005 tarihinde Ankara'da düzenlenen gösteri nedeniyle 40 öğrenci hakkında açılan dava, 19 Nisan günü sonuçlandı. "Silahlı örgüte üye olmak" ve "silahlı örgütün propagandasını yapmak" suçlarından yargılanan 40 kişiden 39'u, 10 yıl ile 1 yıl 8 ay arasında değişen çeşitli hapis cezalarına çarptırıldı.

Gençlik Federasyonu üyesi 2'ü tutuklu 40 sanığın yargılanmasına Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, tutuklu sanıklar Cihan Çınkılı, Engin Aslan ile tutuksuz yargılanan sanıklar Nurgül Acar, Serkan Onur Yılmaz, Kemal Çete, Ömer Deniz, Özkan Kaya, Hasan Selim Gönen, Ekrem Kurtuluş, İlker Ekiz, İlker Doğan, Mustafa Doğru, Mesut Aygün ve Volkan Alkış ile sanık avukatları katıldı.

Mahkeme Başkanı Süreyya Gönül, sanık Cihan Çınkılı'nın babası Mustafa Çınkılı'nın oğlunun tahliyesini talep ettiği dilekçeyi mahkemeye sunduğunu kaydetti. Sanık avukatı Ali Haydar Hakverdi, esas hakkındaki savunmalarını yaklaşık 10 ay önce yaptıklarını, müvekkillerinin 18 aydır tutuklu bulunduğunu belirterek, tahliyele-ri ile beraatlerini talep etti. Son sözleri sorulan sanıklar da öğrenci olduklarını, tutuklu kaldıkları süre boyunca mağdur duruma düştüklerini ifade ederek, tahliyelerine ve beraatlerine karar verilmesini istedi.

Mahkeme Başkanı Gönül, sanıklar Engin Aslan ve Cihan Çınkılı'nın, "silahlı örgüte üye olmak" suçundan 6 yıl 3'er ay, "patlayıcı madde bulundurmak" suçundan da 3 yıl 9'ar ay hapis ve

1.500'er YTL'de adli para cezasına çarptırıldığını açıkladı. Kamuoyunda "profesyonel eylemci" olarak tanınan sanık Nurgül Acar ile diğer sanıklar Serkan Onur Yılmaz, İlker Doğan, Didem Akman, Hasan Selim Gönen ve Hasibe Çoban da "şiddet yöntemlerine başvurarak örgüt propagandası yapmak" suçundan 2 yıl 6'şar hapis cezasına çarptırıldı.

Gönül, diğer sanıklar Ender Aldanmaz, İlhan Kaya, Tufan Bakır, Harika Yılmaz, Funda Avcı, Sema Üstünelan, Seçkin Aksoy, Yiğitcan Bakır, Mesut Aydın, Özgür Ertürk, İlker Ekiz, Özgür Başkaya, Ziyahan Albeniz, Yıldız Yılmaz, Eylem Selim Mumcu, Erhan Yavuz, Binnaz Takak, Ayfer Uyanık, Celal Derviş, Abdullah Özgün, Kemal Çete, Ömer Deniz, Selman Çiçek, Sedat Karakaş, Hakan Kanat, Gökhan Aktaş, Volkan Alkış, Özkan Kaya, Mustafa Doğru, Ekrem Kurtuluş ve Erhan Gümüşbaş'ın da "şiddet yöntemlerine teşvik edecek şekilde örgüt propagandası yapmak" suçundan 1 yıl 8'er ay hapisle cezalandırılmasına karar verildiğini açıkladı.

Mahkeme, sanık Barış Onay'ın ise üzerine atılı "silahlı örgüte yardım etmek" suçundan cezalandırılmasını gerektirecek inandırıcı ve kesin delil elde edilemediğinden beraatine karar verdi.

Gençlik Federasyonu Davası

Gençlik Federasyonu'nun 17 Ocak 2005'te düzenlediği eyleme molotofkokteyli temin etme iddiasıyla tutuklu yargılanan Uğur Eyilik ve Musa Kurt Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nce serbest bırakılarak tutuksuz yargılanacak.

Gençlik Federasyonu'nun 17 Ocak 2005'te düzenlediği "Ne ABD Ne AB, Bağımsız Türkiye" konulu eyleminde, Kurtuluş Parkı'nda toplanan Federasyon üyelerine polis gaz bombaları ile saldırmıştı. Yapılan sert müdahale sonucu çok sayıda Gençlik Federasyonu üyesi yaralanmış, 200'e yakın kişi gözaltına alınmıştı. Aynı eyleme katılmak için bindikleri taksiden gözaltına alınan Uğur Eyilik ve Musa Kurt ise "eyleme molotofkokteyli taşıdıkları gerekçesiyle" tutuklanmıştı. Eyilik ve Kurt, "terör yöntemlerine başvurmaya özendirerek şekilde örgütle ilgili propaganda yapmak" ve "suç işlemek için teşkil edilen bir örgütün faaliyeti çerçevesinde izinsiz olarak yanıcı ve patlayıcı madde bulundurmak, nakletmek" suçundan 5 yıl 6'şar ay hapis cezasına çarptırılmıştı.

Yargıtay'ın bozma ilamından sonra, dava Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Duruşmada Eyilik ve Kurt'un avukatı Özgür Yılmaz, müvekkillerinin toplam yatacağı cezanın indirimlerden sonra en fazla 30 ay olduğunu belirterek, yattıkları 26 aylık sürenin göz önüne alınmasını, ulusal basında da olayın karşılaştırılmalı haberlere konu olduğunu, şartlı salıverme koşullarının bulunduğunu belirterek, tahliyelerini istedi. Savcının da aynı yönde görüş belirttiği duruşmada mahkeme Eyilik ve Kurt'un tahliyesine karar verdi. Tutuklu sanığı kalmayan davanın bir sonraki duruşması 10 Mayıs'a ertelendi.

Aynı dönemde gerçekleştirilen bir başka öğrenci eylemlerinde molotofkokteyli kullandıklarını itiraf eden öğrenciler 3 ay tutuklu kaldıktan sonra serbest bırakılmıştı. Eyilik ve Kurt'a bu kadar ağır ceza verilmesi farklı yorumlara yol açmış, Taksidde bulunduğu iddia edilen 10 adet molotofkokteylinin üzerinde yapılan incelemede Eyilik ve Kurt'un parmak izleri dahi bulunamamıştı.

Mersin Üniversitesi Öğrencileri

Mersin Üniversitesi'nde 19 Aralık 2006 tarihinde Kürt kökenli iki öğrencinin dövülmesinden bir gün sonra basın açıklaması yapan 13'ü tutuklu 63 öğrenci hakkında açılan dava, 20 Şubat günü başladı. Duruşmada, öğrencilerden Uğur Karadana, Ferhat Sayım ve Erhan Ekinci tahliye edildi. İddianamede, öğrencilerin "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla cezalandırılması isteniyor. İddianamede, tutuklu öğrencilerden Baran Bozkurt ve Burcak Savaşçı'nın üzerinde bıçak bulunan sağ görüşlü Uğur Cingöz'ü dövdükleri gerekçesiyle de cezalandırılması isteniyor. Cumhuriyet Savcılığı, Uğur Cingöz hakkında takipsizlik kararı vermişti. Duruşmadan sonra basın açıklaması yapan öğrencilere müdahale eden polisler Ümit Gürz ve adı öğrenilemeyen bir öğrenciyi tartaklayarak gözaltına aldı. Arkadaşlarının gözaltına alınmasına karşı çıkan öğrenciler de dövüldü.

2006 YÖK Protestosu

Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne bağlı Erzincan Eğitim Fakültesi'nde 2006 yılı Aralık ayında gerçekleştirilen YÖK'ü protesto eylemine katıldıkları gerekçesiyle bir öğrenci bir hafta süreyle okuldan uzaklaştırıldı, 26 öğrenciye de uyarı ve kınama cezaları verildi.

Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde YÖK'ü protesto amacıyla 7 Kasım 2006 tarihinde düzenlenen gösteri nedeniyle 28 öğrenci hakkında dava açıldı. 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası uyarınca açılan dava, Trabzon 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Erzurum'da 2006 YÖK Davası

Erzurum 2. İdare Mahkemesi, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün 7 öğrenci için ihraç, 113 öğrenci için bir yıl, 15 gün ve kınama şeklinde verdiği cezaları, 25 Ocak 2007'de onayladı.

21 Mart 2006'da yapılan Newroz kutlamasının ardından harekete geçen fakülte dekanlığı, 6 öğrenci hakkında izinsiz gösteri yapıp slogan atmaktan soruşturma başlattı. Öğrenciler hakkında Ağrı Cumhuriyet Başsavcılığı'nun suç duyurusu ile dekanlık binasını işgal ettikleri gerekçesiyle Ağrı Asliye Ceza Mahkemesi'nde kamu davası açıldı. Duruşmalara katılan Dekan Seyitoğlu ve yardımcısı, öğrencilerin dekanlık binasını işgal edip eğitim-öğretimi engellemesinin söz konusu olmadığını, davaya konu olan söz konusu eylemin, idare-öğrenci arasındaki ilişki olduğunu söyledi. Bunun üzerine mahkeme, öğrenciler hakkında delil yetersizliğinden beraat kararı verdi.

Mahkeme sürerken 7 öğrenci hakkındaki soruşturmayı tamamlayan dekanlık, 4 öğrenciye bir dönem, bir öğrenciye bir yıl uzaklaştırma, 1 öğrenciye de kınama cezası verdi. Cezalarla yetinmeyen dekanlık, 120 öğrenci hakkında daha, dekanlık binasını işgal ettikleri, eğitimi engelledikleri, güvenlik görevlilerine karşı çıktıkları iddiasıyla soruşturma açtı. Temmuz 2006 tarihinde bu soruşturmayı da tamamlayan dekanlık, 7 öğrenciye okuldan ihraç, geri kalan diğer öğrencilere de bir dönem, 15 gün uzaklaştırma ve kınama cezaları verdi.

Öğrenciler, Erzurum 2. İdare Mahkemesi'ne başvurarak yürütmenin durdurulmasını talep etti ancak mahkeme cezaları onayladı. Kamu davasında verilen beraat kararının görmezden gelinmesine tepki gösteren öğrenciler, itiraz için Danıştay'a başvurma kararı aldı. Öğrenciler, "Mahkeme 'suç yok' dedi ama idare suçlu gördü. Hukuken bir çelişki söz konusu. Mahkeme, 'işgal yok' diyorsa idare mahkemesi nasıl 'işgal var' diyebilir. Haklı iken haksız duruma düştük. Cezalar maddî ve manevî çöküntüye yol açtı. Hakkımızı aramaya devam edeceğiz" açıklamasını yaptı.

Diyarbakır'da Dava

Diyarbakır'da 2006'nın Mart ayında çatışmada öldürülen dört PKK'linin defnedilmesinden sonra başlayan ve dört gün devam eden olaylara katıldıkları iddiasıyla yakalanan Mehmet Zirek ve Özgür Kılıç, "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet etmek'ten yargılandıkları Asliye Ceza Mahkemesi'nde ikişer yıl hapis cezasına çarptırıldı. Dosya temyiz gidince iki sanıkla ilgili karar Yargıtay 9. Ceza Dairesi tarafından bozuldu. Bozma gerekçesinde, Türk Ceza Kanunu'nun 314. maddesinin 3. fıkrasındaki, "suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin hükümler bu suç açısından aynen uygulanır", 220. maddenin 6. fıkrasındaki "örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi ayrıca örgüte üye olmak suçundan cezalandırılır" hükmüne dikkat çekildi. Kararda şöyle denildi: "İki sanık, PKK'nin amacı doğrultusunda, örgütün yaptığı eylem çağrısı üzerine organize edilen korsan gösteriye katılarak örgüte ait amblem ve işaretlerle Abdullah Öcalan'ın posterlerini taşıyan, barikat kurup örgüt lehine slogan atan, güvenlik güçlerine taş ve molotofkokteyli atan, kamu mallarına zarar veren grup içerisinde yer alarak bu suça doğrudan iştirak etmiştir. İki sanığın da hem örgüte üye olmak suçundan, hem de kamu malına zarar vermek, ve güvenlik güçlerine saldırıda bulunmak suçlarından ayrı ayrı cezalandırılmaları gerekmektedir. Bu nedenle terör davalarına bakmakla yetkili olan Ağır Ceza Mahkemesi'nin davaya bakmasına oybirliğiyle karar verilmiştir".

DTP Şırnak İl Başkanı Davası

Aralarında DTP Şırnak İl Başkanı İzzet Belge'nin de bulunduğu 5 sanığın "suç ve suçluyu övme" ile "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet" suçundan yargılanmasına devam edildi. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesindeki duruşmada tutuksuz yargılanan sanıklar İzzet Belge, Mesut Ertak ve Adem Özcan hazır bulundu. İsmail Atabel ve Selahattin Şık ise duruşmaya katılmadı. Sanık DTP İl Başkanı Belge, savunmasında iddianamede yer alan atılı suçları kabul etmediğini belirtti.

Bursa'nın Gemlik İlçesi'nde 2005 yılında düzenlenen mitinge katılmak üzere Şırnak'tan otobüslerle yola çıktıklarını, Mardin'in Nusaybin İlçesi'ne ulaşınca kadar birçok kez güvenlik güçlerince durdurulduklarını belirten Belge, "bunun üzerine biz de yolu trafiğe kapatıp

oturma eylemi yaptık, ancak slogan atmadık" dedi. Diğer sanıklar Ertak ve Özcan da suçlamaları kabul etmeyerek beraatlerini talep ettiler.

Mahkeme heyeti, Nusaybin Sulh Ceza Mahkemesi'nin sanık Belge hakkında verdiği adli kontrol kararının kaldırılmasına, sanığın yurtdışına çıkış yasağının kaldırılması talebinin ise reddine karar verdi.

Sanıklar, 2 yıl önce Şırnak-Nusaybin Karayolu'nda yaptıkları oturma eyleminin ardından gözaltına alınmış, haklarında TCK'nin "suç ve suçluyu övme" suçunu kapsayan 215. maddesi ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet suçlarından dava açılmıştı.

Ahmet Aka

Mersin'de 2 Aralık 2006 tarihinde PKK'nin ilan ettiği ateşkese destek amacıyla basın açıklaması yapan ve konuşmasında "PKK" ve "gerilla" sözcükleri geçtiği gerekçesiyle 30 Ocak 2007 tarihinde tutuklanan DTP Mersin İl Başkan Vekili Ahmet Aka, 6 Mart'ta tahliye edildi. 2911 sayılı yasaya muhalefet ettiği iddiasıyla hakkında dava açılan Aka, dün Mersin 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde hâkim karşısına çıktı. DTP Mersin il ve ilçe örgütü yöneticileri ile Mersin'de bulunan çeşitli sivil toplum örgütü temsilcisinin de destek amacıyla katıldığı duruşmada, Aka'nın tahliyesine karar verildi.

Büro Emekçileri Sendikası

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, aralarında Büro Emekçileri Sendikası (BES) Genel Başkanı Mustafa Çınar'ın da bulunduğu 15 sendika üyesi hakkında, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet suçundan 3 yıldan 5 yıla kadar hapis istemiyle dava açtı.

Cumhuriyet Savcısı Levent Savaş, 2006 adli yılının açılışında, adliye çalışanlarının sorunlarına dikkati çekmek için İzmir'den başlatılarak Ankara'da sona erdirilen "Yargıda Adalet İstiyoruz" konulu yürüyüş kapsamında, Ankara Adalet Sarayı önünde gerçekleştirilen eyleme ilişkin başlattığı soruşturmayı tamamladı.

Savcı Savaş, hazırladığı iddianamede, "Ankara Adliyesi önünde toplanan 350 kişilik sendika üyesinin, toplu olarak Adalet Bakanlığı'na doğru yürüyüşe geçmek istemeleri üzerine, güvenlik güçlerince uyarıldıklarını ve gruba, "kortej oluşturarak, pankartlı, dövizli, önlüklü olarak Adalet Bakanlığı'na yürümelerinin mümkün

olmadığının, yaptıkları eylemin 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı olduğunun" bildirildiğini kaydetti.

"Yargıda Adalet İstiyoruz" konulu protesto amaçlı yapılan toplantıda ve gösteride, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'nın 22. ve 23. maddelerine aykırı davranıldığı savunulan iddianamede, BES Genel Başkanı Mustafa Çınar ile sendika üyesi ve yöneticileri Cemal Yıldırım, Yusuf Uyan, Hüseyin Akpınar, Bülent Kaya, Murat İşeri, Cem Bilici, Suat Planlı, Hüseyin Gölpınar, Ahmet Turan, Kamuran Emir, İbrahim Kara, Necdet Bekçi, Kenan Akbaba ve Mehmet Karaaslan'ın, söz konusu yasanın 32/3. maddesi uyarınca 3 yıldan 5 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları talep edildi.

SSGSS Davası

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, 18 Nisan 2006 tarihinde Ankara'da Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası yasa tasarılarını protesto amacıyla düzenlenen gösteri nedeniyle dava açtı. İddianamede, aralarında Halkevleri, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası, Büro Emekçileri Sendikası, Dev-Sağlık İş Sendikası yöneticilerinin de bulunduğu sanıkların "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle cezalandırılması istendi.

Muş'ta 2006 Newroz Davası

2006 yılında Muş'ta gerçekleştirilen Newroz kutlamaları nedeniyle aralarında siyasi parti ve dernek yöneticilerinin de bulunduğu 36 kişi hakkında açılan davaya, 8 Ocak günü devam edildi. Muş 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma, eksik belgelerin tamamlanması için ertelendi.

Adana'da 2006 Newroz Davası

2006 yılında Adana'da gerçekleştirilen Newroz kutlamaları nedeniyle tertip komitesi üyeleri hakkında dava açıldı. İddianamede, EMEP yöneticisi Halil İmrek, Akdeniz Sanat ve Kültür Merkezi çalışanı Fadıl Bozan, DTP Yüreğir İlçe Örgütü yöneticisi Mehmet Aslan, DTP Adana İl Örgütü yöneticisi Sima Dorak, Küçükdikili eski Belediye Başkanı Mehmet Yaşık, Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP) Adana Temsilcisi Yılmaz Gül ve Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) Adana Temsilcisi Eylem Güden'in "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle cezalandırılma-

sı istendi. Dava, 11 Mayıs günü Adana 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde başlayacak. Tertip komitesi üyeleri hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla açılan dava, asliye ceza mahkemesi ile ağır ceza mahkemesi arasındaki uyuşmazlık nedeniyle halen Uyuşmazlık Mahkemesi'nde bekliyor.

Erzurum'da 2006 Newroz Davası

Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde 2006 yılındaki Newroz kutlamaları nedeniyle okuldan atılan yedi, çeşitli sürelerle uzaklaştırılan 113 öğrencinin açtığı dava, Erzurum 2. İdare Mahkemesi tarafından reddedildi.

Konya'da 2006 Newroz Davası

Konya'da 2006 yılındaki Newroz kutlamaları sırasında "Abdullah Öcalan posterleri açtıkları" gerekçesiyle dört kişi hakkında açılan dava 20 Mart günü sonuçlandı. Adana Ağır Ceza Mahkemesi, Muzaffer Karakuş (18), Hanifi Kütük (18) ve D.A. (17) adlı sanıkları "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle altı ay hapis cezasına mahkûm etti. Bu sanıklar cezaevinde kaldıkları süre nedeniyle tahliye edildi. Aynı gerekçeyle 10 ay hapis cezasına mahkûm edilen tutuksuz sanık Hakan Doğan (20) ise kararla birlikte tutuklandı.

Adana'da 2006 Newroz Davası

13 Haziran 2007 tarihli bir habere göre, Adana'da 18 Mart 2006 tarihinde Mimar Sinan Açık Hava Tiyatrosu'nda gerçekleştirilen Newroz kutlamalarından dolayı Tertip Komitesi üyeleri EMEP GYK Üyesi Halil İmrek, Akdeniz Sanat ve Kültür Merkezi Çalışanı Fadıl Bozan, DTP Yüreğir İlçe Yöneticisi Mehmet Aslan, DTP Adana İl Yöneticisi Sima Dorak, Küçükdikili eski Belediye Başkanı Mehmet Yaşık, SDP Adana Temsilcisi Yılmaz Gül ve ESP Adana Temsilcisi Eylem Güden hakkında "yasadışı örgüt propagandası" iddiası ile dava açılmıştı. Uyuşmazlık Mahkemesi'nde yargılanma süreci devam ederken, bir dava da Adana 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından açıldı. "2911 Sayılı Gösteri ve Yürüyüş Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla açılan dava kapsamında, Tertip Komitesi üyeleri, 1 Mayıs 2007 tarihinde hâkim karşısına çıkacak. Olayı "skandal" olarak adlandıran DTP yöneticisi Mehmet Yaşık, davanın kutlamalardan 10 ay sonra açıldığına dikkat çekti. Yaşık, 2006 Newroz kutlamalarında barış taleplerinin ön plana çıktığını hatırlatarak, "Buna rağmen tutuklanarak cezaevine gönderildik. 3 ay cezae-

vinde kaldıktan sonra tahliye edildik. Herhangi olumsuz bir olayın yaşanmadığı kutlamalar nedeniyle mahkeme mahkeme gezdirildik. Bu yetmiyormuş gibi, şimdi de başka bir dava açıldı" dedi.

2007 yılında gerçekleştirilecek Newroz kutlamalarının yaklaştığını da hatırlatan Yaşık, "Bu davada amaçlanan, bir gözdağı vermektir. Kimsenin Newroz'da Tertip Komitesi'nde yer almaması için yapılan bir uygulamadır diye düşünüyorum" diye konuştu.

KESK Davası

4 Nisan 2007'de, KESK Genel Başkanı İsmail Hakkı Tombul ile KESK'e bağlı 6 sendikanın genel başkanı ve 4 sendika yöneticisinin bulunduğu toplam 11 kişi, "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet"ten 1 yıl 3'er ay hapis ve 407'şer YTL adli para cezasına çarptırıldı. Aralarında KESK Genel Başkanı İsmail Hakkı Tombul, Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer ve SES Genel Başkanı Köksal Aydın'ın da bulunduğu KESK'e bağlı 22 kişinin, 2911 sayılı yasaya muhalefet ve Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) "polise mukavemet" suçundan yargılanmalarına Ankara 28. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmaya, sanıklar Alaattin Dinçer, Yapı-Yol-Sen Genel Başkanı Bedri Tekin, Eğitim-Sen Ankara 2. Nolu Şube Başkanı Özgür Bozdoğan ile sanık avukatları katıldı.

Sanık Tombul'un avukatı Oya Aydın, Cumhuriyet savcısının esas hakkındaki mütalaasına katılmadıklarını belirterek, müvekkilinin topluluğu kışkırttığı yönündeki iddiaların gerçek dışı olduğunu savundu. Olay tarihinde müvekkili ve diğer sendika üyelerinin toplantı ve gösteri yürüyüşü yapmadığını, basın açıklamasında bulunmak istediklerini ve basın açıklamasının da 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hakkındaki Kanun kapsamına girmediğini ileri süren Aydın, gün boyu süren ve dağıtılmayan bir toplantıya izin verildiği yönünde Yargıtay içtihadı bulunduğunu söyledi. Sanık Alaattin Dinçer de 2911 sayılı yasanın Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürerek, beraatlerine karar verilmesini, istedi. Diğer sanıklar ve avukatları da beraatlerine karar verilmesini talep ettiler.

Yargıç Avni Mis, sanıklar Kayhan Özkul, Lütfi Gölpinar, Burhan Fosforoğlu, Metin Tatar, Elif Akgül Ateş, Ali Berberoğlu, Adem Polat, Salih Karaaslan, Haşim Akgün, Leyla Can, Dengiz

Sönmez ve Seçkin Süslü'nün üzerlerine atılı suçun işlemediği anlaşıldığından beraatlerine karar verdi.

Mis, KESK Genel Başkanı İsmail Hakkı Tombul, Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaattin Dinçer, eski Büro Emekçileri Sendikası (BES) Genel Başkanı Bülent Kaya, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Genel Başkanı Köksal Aydın, Birleşik Taşımacılık Sendikası Genel Başkanı İbrahim Fehmi Kütan, Eğitim-Sen Genel Sekreteri Emir Ali Şimşek, Eğitim-Sen 2. Nolu Şube Başkanı Özgür Bozdoğan, Eğitim-Sen 1. Nolu Şube Başkanı Abdullah Çiftçi, BES Ankara 1. Nolu Şube yöneticisi Murat Kahraman ve SES Ankara Şube Başkanı Erkan Sümer'in 2911 sayılı yasaya muhalefetten 1 yıl 3'er ay hapis ve 407'şer YTL adli para cezasına çarptırıldığını açıkladı.

Bedri Tekin, Alaattin Dinçer, Bülent Kaya, Köksal Aydın, Özgür Bozdoğan, Abdullah Çiftçi, Erkan Sümer, Emir Ali Şimşek ve Murat Kahraman'ın cezaları ertelenirken, Tombul ve Kütan'ın 4616 sayılı yasa uyarınca ertelenen yargılanmaları bulunduğu için bu kişilerin cezası ertelenmedi.

Tombul ve Kütan'ın bugün aldıkları cezalar Yargıtay tarafından onanırsa, Tombul'un Ankara 21. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki, Kütan'ın da İzmir 13. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki ertelen yargılanmalarına devam edilip edilmeyeceğine bu mahkemeler karar verecek.

Eğitim-Sen Diyarbakır Şubesi Davası

Eğitim-Sen Diyarbakır Şubesi'nin 7 Nisan 2007 tarihinde yaptığı "İnsanca Yaşam Demokratik Türkiye" mitingi hakkında açılan dava kapsamında yargılanan 7 yönetici, 7,5 ay hapis ve 600 YTL para cezası verdi. Eğitim-Sen Diyarbakır Şubesi'nin yaptığı "İnsanca Yaşam Demokratik Türkiye" bölge mitingi nedeniyle "2911 sayılı kanuna muhalefet ettikleri" gerekçesiyle yargılanan Eğitim-Sen Şube Başkanı İhsan Babaoğlu, Şube Sekreteri Hasan Güngör, Kadın Sekreteri Hafize İpek, Mali Sekreter Vedat Kuşsever, Hukuk Sekreteri Abdullah Karahan, Eğitim Sekreteri Ecevit Odabaşı, ve Örgütlenme Sekreteri Zeyyat Ceylan bugün hâkim karşısına çıktı. Diyarbakır 2. Sulh Ceza mahkemesinde görülen duruşmaya Eğitim-Sen yöneticileri ile Avukat Mehmet Yahya Ekmen katıldı. Mahkeme heyeti, Eğitim-Sen yöneticilerinin her birine 7,5 ay hapis ve 600 YTL ise para cezası verdi. Avukat Meh-

met Yahya Ekmen, kararı temyiz edeceklerini söyledi.

DTP'li Aydın Budak Hakkında Dava

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nin DTP'li Belediye Başkanı Aydın Budak hakkında, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde düzenlenen gösteriden sonra 31 kadının tutuklanması üzerine yaptığı açıklama ve 21 Mart Newroz kutlamalarındaki konuşması nedeniyle iki ayrı dava açıldı. Cizre Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Budak'ın TCK'nin 215. (suçu ve suçluyu övmek) ve 216/1. (halkı kin ve düşmanlığa kışkırtma) maddeleri uyarınca cezalandırılması istendi. Aynı gerekçelerle Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'nın açtığı davada ise Budak'ın TMK'nin 7/2. maddesi (yasadışı örgüt propagandası) cezalandırılması istendi. Davalar, Cizre Asliye Ceza Mahkemesi'nde 8 Mayıs, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde ise 17 Mayıs günü başlayacak.

Yüksekova'da 2007 Newroz Davası

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde düzenlenen Newroz kutlamaları nedeniyle 12 kişi hakkında açılan dava, 1 Ağustos 2007'de Yüksekova 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, DTP Parti Meclisi Üyesi Alican Ünlü, Yüksekova Belediye Başkanı Salih Yıldız, DTP Yüksekova yöneticisi Muhyettin Ünal, Bedirhan Alkan ve Belediye Meclisi Üyesi Özgül Özdemir Milas, DTP Yüksekova İlçe yöneticisi Arap Yardımcı, Belediye Meclisi Üyesi İdris Kurt, Esendere Belediye Meclisi Üyesi Selim Aybar, DTP Büyükçiftlik Belde Başkanı Zübeyir Celan, Güllü Zengin, Doğan Aydın ve Fehmi Selen'i "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefet ettikleri" gerekçesi ile bir yıl üç hapis ve 375 YTL para cezasına mahkûm etti. Mahkeme, daha sonra cezaları erteledi.

Şırnak'ta 2007 Newroz Davası

2007 yılında Şırnak'ta düzenlenen Newroz kutlamaları için Kürtçe ve Türkçe olarak dağıtılan çağrı bildirileri nedeniyle aralarında Şırnak Belediye Başkanı Ahmet Ertak'ın da bulunduğu Newroz Tertip Komitesi üyesi 7 kişi hakkında dava açıldı. İddianamede sanıkların 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Kanunu ile Siyasî Partiler Kanunu'na muhalefet ettikleri gerekçesi ile cezalandırılmaları istendi. Davaya önümüzdeki günlerde Şırnak Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlanacak.

KÜRT SORUNU

Giriş

Diğer tüm toplumsal olgular gibi Kürt Sorunu da birçok değişkenin belirleyici olduğu, nüfuz edilmesi güç bir toplumsal olgudur. 2007 yılı içinde Kürt Sorunu açısından üç önemli gelişmenin öne çıktığı gözlemlenebilir: Seçim süreci ve DTP'nin TBMM'de grup oluşturacak bir seçim başarısını elde etmesi; her iki taraftan da şahinlerin güçlenmesi; barışçıl ve demokratik çözüm önerilerinin daha güçlü dile getirilmeye başlanması.

“Önsöz” ve “Örgütlenme Özgürlüğü” bölümlerinde ayrıntılı olarak ele alınan Türkiye'nin yaşadığı seçim sürecine burada yer verilmeyecektir. Seçim süreci, Türkiye'nin tüm diğer toplumsal, siyasal ve iktisadi sorunlarının tartışılmasını ve onlara etkin bir çözüm üretilmesini engelleyen; gerek insan hakları gerekse de Kürt Sorunu açısından döneme bakıldığında, siyasî kutuplaşmayı arttırıcı bir gelişme olarak yaşandığı söylenebilir.

Siyasal gerilimin artması diyalogu neredeyse imkânsız kılarken her iki taraftan da militaristlerin elini güçlendirdi: TBMM sınır ötesi operasyon tezkeresini onayladı (Burada bir ironiyi not etmeden geçemeyiz: Sınır ötesi operasyona onay veren meclisin büyük çoğunluğunu oluşturan AKP seçimden önce sınır ötesi operasyona karşı çıkarak, özellikle Güneydoğu'dan aldığı oy oranını arttırdı) ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Demokratik Toplum Partisi'nin kapatılması istemiyle bir iddianame hazırladı; HPG 21 Ekim 2007'de Dağlıca saldırısını gerçekleştirdi. Gerilim sokağa da yansıdı: DTP'ye yönelik saldırıların yanı sıra Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı yerlerde Kürtlere yönelik linç girişimleri de meydana geldi. Özellikle 21 Ekim sonrasında zaman zaman Türk-Kürt kardeşliğinden söz edilerek gerilimin düşürülmesi amaçlansa da medyanın ve siyasal iktidarın şiddeti körükleyici bir anlayışı benimsediği gözlemlenebilir.

1 Eylül 2007'de Türkiye Barış Meclisi'nin kurulmasıyla, sorunun barışçıl ve demokratik yön-

temlerle çözülmesi için önemli bir aşama kaydedildi.

Türkiye Barışını Arıyor

“Türkiye Barışını Arıyor” Konferansı, 13-14 Ocak 2007'de, Ankara'da İçkale Otel'de beş yüzden fazla kişinin katılımıyla gerçekleştirildi. Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün başvurusu üzerine mahkeme konferansın katılımcılarından Orhan Doğan ile Kürt yazar Mehmet Uzun'un konuşmalarının kaydedilmesi ve içinde suç unsuru aranmasını kararlaştırdı. Konferansa “güvenliği sağlamak, o arada konuşmaları kaydedip suç unsuru aramakla” görevli emniyet mensupları dışında devletten temsilci katılmadı. İHD Genel Başkanı Yusuf Alataş, açılış konuşmasında bu duruma dikkat çekerek, “ülke sorunlarının çözümünde birinci derecede sorumlu olarak gördüğümüz cumhurbaşkanı, TBMM başkanı ve başbakanı, bakanları davet ettik ama gelmediler. Demek ki onların barış sorunu yok. Fakat bizim var” dedi.

Prof. Dr. Melek Göregenli'ye göre konferans, “bu denli geniş, çok boyutlu temsile dayanan ilk konferanstı. Türkiye'de ilk defa hem siyasal görüş hem de toplumsal olarak bu kadar farklı kesimlerin temsil edildiği bir konferanstı. Büyük ölçüde Kürtlerin girişimi ve çabalarıyla ve eşit katılımlarla gerçekleşti. İlk kez bu kadar 'beraber' bir etkinlik yapıldı. Açıkça paylaşılan bir barış ihtiyacı ve arzusunun ötesinde, sivil siyasal bir irade vardı. Daha önceki çalışmalar, aydın bildirimleri, girişimler olmasaydı, daha önceki etkinliklerin katılımcıları yer almasaydı, bu süreç bu olgunluğa erişemezdi. Konferansta herkes bir konsensüse varmak için çabaladı; uç dil kullanmamaya özen gösterdi. Diğerinin sözünü dikkate alan, temel amacı diyalogun gerçekleşmesi olan bir yaklaşım vardı”.

Konferansta Kürt Sorunu, çok yönlü olarak iki gün boyunca tartışıldı ve Türkiye Barış Meclisi'nin kurulması için çağrıda bulunulması kararlaştırıldı.

Hakikat, Adalet ve Barış İçin Geçmişle Yüzleşme Konferansı

Diyarbakır Barosu "Hakikat, Adalet ve Barış İçin Geçmişle Yüzleşme" Konferansı düzenledi. Konferansta "Hakikatleri Araştırma Komisyonu"nun dünyada nasıl işlediği ve "Türkiye'de bunun nasıl uygulanabileceği" masaya yatırıldı.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'nda 23 Şubat'ta yapılan konferansa Güney Afrika'da kurulan Hakikat Komisyonu'nun kurucularından Nelson Mandela ile birlikte çalışan Alexander Lionel Boraine, Şili'den Halkın Haklarını Koruma Kurucusu ve yöneticisi Paz Rojas Baeza, İrlanda'dan Ronit Lentin, Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Bürosu yöneticisi Ulrike Dufner, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Kurucu üyesi Mithat Sancar katılarak sunum yaptı.

Konferansın açılış konuşmasını yapan Diyarbakır Barosu Başkanı Sezgin Tanrıku, "Geçmiş acı, karanlık dönemlerle dolu bir ülkeyiz. Bir acı ile yüzleşmeden, hesaplaşmadan yeni acılar yaşadık, yaşıyoruz" dedi. Acıların birikmesiyle geçmişin toplumu daha fazla esir aldığını belirten Tanrıku, "Adaleti, hakikati, barışı bulmak için bu acıları yaratan şartlarla yüzleşmek ve bunların tekrarlanmamasını istiyoruz. Bunun için geçmişle yüzleşme, hesaplaşma talep ediyoruz" diye konuştu.

Heinrich Böll Stiftung Derneği'nden Ulrike Dufner, konuşmasında bazı ülkelerde eski travmatik olayları bir daha yaşatmamak için bu olaylardan bahsedilmek istenmediğini belirtti. Dufner, "ya da bu olayların sorumluluğu taşınmak veya üstlenilmek istenmediği için bu olaylardan bahsedilmek istenmez. Tarihin karanlık sayfalarının kapatılıp onları unutturmak ve yeni, beyaz sayfalara geçmek istenir" dedi. Dufner, tüm bunların çözüm için uygun olmadığını altını çizerek, demokratik hukuk düzenine dayalı bir dünya düzeni kurabilmek için, halklar ve etnik gruplar içinde ve bu gruplar arasında bir güven ilişkisi geliştirmek gerektiğini söyledi. "Tarihin kara sayfalarıyla hesaplaşmadan demokrasiyle geçmek mümkün değildir" diyen Dufner, tarihle yüzleşmek için de her bir tarafın uyguladığı insanlık dışı olaylara, insan hakları ihlallerine bakmak gerektiğini söyledi.

Ardından Şili'den katılan Paz Rojas Baeza ile Filistin'den katılan Ronit Lentin kendi ülkelerinde yaşadıkları deneyimlere ilişkin sunum yaptı.

Konferansın öğleden sonraki bölümünde ise Alexander Lionel Boraine ile Türkiye İnsan Hakları Vakfı Kurucu üyesi Mithat Sancar sunum yaptılar. İlk olarak konuşan Boraine Güney Afrika deneyimini anlattı. Hatalardan ders çıkarmanın önemli olduğunu ifade eden Boraine, bölünme korkusu yaşayan ülkelerin bir süre sonra bu durumdan kurtulma süreci yaşadıklarını ifade etti. Bu anlamda en iyi örneğin Güney Afrika olduğunu vurgulayan Boraine, şunları kaydetti: "Müzakereler için masaya oturulduğu zaman her iki tarafın da kazanması gerekir. Bu bir nevi işveren ve çalışan durumuna benzer. Güney Afrika'nın o dönemki durumu kitle imhaları olmuştu. Bizim hedefimiz tek başına adalet değil, aynı zaman adil bir toplum oluşturma kaygısıydı."

Boraine, Hakikatleri ve Gerçekleri Araştırma Komisyonu'nun oluşumunun tabandan gelişmesinin daha etkili olduğunu söyledi. Oluşturdukları komisyon için 30 atölye çalışması yaptıklarını ifade eden Boraine, "Hakikat Komisyonu her zaman tartışmalıdır. Nedir, nasıl olacak, kim haklı kavramları sürekli tartışılır" şeklinde konuştu. Kendi gerçeklerini örtmeye çalışan grupların olacağına dikkat çeken Boraine, kendi komisyonlarının şeffaf ve halka açık olduğunu söyledi. Boraine, "Sizin ülkenizde de benim ülkem gibi çatışmalar var ve bir bölünme korkusu yaşıyor" diyerek, böylesi bir komisyonun olması her iki taraf için faydalı olacağını belirtti.

Boraine'nin ardından konuşan Türkiye İnsan Hakları Vakfı kurucu üyesi Mithat Sancar, birçok toplumun kendi geçmişinin yükünden nasıl kurtulacağını tartışmasını yürüttüğünü kaydetti. Sancar, Türkiye'nin daha yeni bu terimlerle tanışma durumunun söz konusu olduğunu belirterek, "Geçmiş bugünü belirleyen önemli bir faktördür. Geçmişin esaretinden kurtulup bugünü demokratikleştirmek gerekiyor" diye konuştu. Geçmişle yüzleşilmesi için 1950'lere gidilmesi gerektiğini dile getiren Sancar, amaçlarının demokratik özgür bir toplum yaratmak olduğunu bu nedenle geçmişe kinle bakılmaması gerektiğini vurguladı. 36 ülkede hakikat komisyonunun olduğunu dile getiren Sancar, "Geçmişle yüzleşmek o toplumu dönüştürür. Türkiye'nin geçmişi karanlıktır. Ben geçmişle yüzleşmeyi bir devrim olarak değerlendiriyorum. Geçmişle hesaplaşmak demokratik devrimdir" dedi.

KCK'den 7 Maddelik Çözüm Deklarasyonu

"KCK Yürütme Konseyi ve Kongra-Gel Başkanlık Divanı" silahların bırakılması ve Kürt sorununun çözümü için 7 maddelik bir deklarasyon yayınlarak "Demokratik Özerk Kürdistan" düşüncesini önerdi.

Deklarasyonda çözüm için 7 madde şu şekilde sıralandı: "1- Kürt kimliğinin tanınması ve Türkiyelilik üst kimliği çatısı altında tüm kimliklerin anayasal güvenceye kavuşturulması; 2- Kürt dili ve kültürü önündeki engellerin kaldırılması, anadilde eğitim hakkının tanınması ve Kürdistan bölgesinde Türkçe'nin yanında Kürtçe'nin ikinci resmî dil olarak kabul edilmesi, bunun yanında diğer azınlıkların kültürel haklarına saygı gösterilmesi; 3- Düşünce, inanç ve ifade özgürlüğü temelinde serbest siyaset ve örgütlenme hakkının tanınması, anayasa ve yasalarda başta cins ayrımcılığı olmak üzere tüm toplumsal eşitsizliklerin kaldırılması; 4- Bir toplumsal uzlaşma projesiyle iki toplumun karşılıklı birbirini affederek barışı ve özgür birliği tesis etmesi amacıyla PKK önderliği dâhil tüm siyasî tutukluların serbest bırakılması, siyasal ve toplumsal yaşama katılımlarının engellenmemesi; 5- Özel savaş amacıyla Kürdistan'da bulunan güçlerin çekilmesi, köy koruculuğu sisteminin lağvedilmesi ve köylülerin köylerine geri dönüşü için sosyal ve ekonomik projelerin geliştirilmesi; 6- Yeni bir yerel yönetimler yasası ile yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılarak yeniden düzenlenmesi; 7- Yukarıdaki maddelerin gerçekleşmesine paralel olarak militanların her iki tarafın belirleyeceği bir takvim dâhilinde kademeli olarak silahlarını bırakıp yasal demokratik toplumsal yaşama katılım sürecinin başlatılması".

Abdullah Öcalan'ın Kürt Sorununun Çözümü için Önerileri

- Kürt olgusu demokratikleşmenin temel olgusu olarak ele alınmalı, Kürt kimliği yasal ve anayasal güvenceye kavuşturulmalıdır. Hatta yeni Anayasa değişikliklerinde yer alacak "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası bütün kültürlerin demokratik bir şekilde varlığını ve kendini ifade

etmesini kabul eder" şeklinde bir madde bile bu talebimizi karşılayacaktır.

- Dil, kültür hakları yasal güvenceye kavuşturulmalıdır. Radyo, TV ve basın üzerinde hiçbir kısıtlama olmamalıdır. Türkçe radyo, TV hangi kurala bağlıysa, Kürtçe ve diğer dillerdeki yayınlar da aynı prosedüre bağlı olarak faaliyet yürütmelidir. Kültürel faaliyetler için de aynı hukukî kurallar ve prosedür işletilmelidir.

- Temel eğitimde Kürtçe eğitim dili olarak kullanılmalıdır. İsteyen herkes bu okullarda çocuğunu okutabilmelidir. Liselerde ise Kürt kültürü, Kürt dili ve edebiyatı dersleri konulmalı, bunlara seçmeli ders olarak eğitim müfredatında yer verilmelidir. Üniversitelerde ise Kürt dili, edebiyatı, kültürü ve tarihi yüksek okulları kurulmalıdır.

- Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki tüm engeller kaldırılmalı, serbest siyaset yapmanın tüm koşulları sağlanmalıdır. Kürt sorununu ilgilendiren konularda da bu özgürlükler bütünüyle tanınmalıdır.

- Partiler ve seçim yasaları demokratikleştirilerek Kürt halkının ve tüm demokratik güçlerin iradelerinin demokratik siyasete katılması sağlanmalıdır.

- Demokratik yerel yönetim yasası çıkarılıp demokrasinin derinleşmesi ve yaygınlaşması sağlanmalıdır.

- Koruculuk ve devlet içinde yuvalanmış gayri meşru çeteler lağvedilmelidir.

- Savaş döneminde zoraki göç ettirilen köylülerin köye dönüşleri sağlanmalı. Bunun için gereken idari, hukuki, ekonomik ve sosyal tedbirler alınmalıdır. Bunun yanında bir de ekonomik kalkınma seferberliği başlatılmalı, teşvik ve tedbirlerle ekonomi canlandırılarak Kürt halkının ekonomik refahı yükseltilmelidir.

- Bir toplumsal barış ve demokratik katılım yasası çıkarılmalı, bu yasayla militanların, cezaevindekilerin, yurtdışındakilerin ve yurtdışına çıkmak zorunda kalmış tüm sürgünlerin hiçbir kayıt konmadan demokratik siyasal yaşama katılması sağlanmalıdır."

Mehmet Faraç, "Başbakan Kilitliyor" *Cumhuriyet*, 6 Ocak 2007.

Erdoğan'ın Güneydoğu'ya yönelik açıklamaları, geçmişte sorunu çözmeye iddiasıyla demeçler veren başbakanlardan farklılık içermiyor.

Başbakan Erdoğan'ın "Kürt meselesi değil, terör sorunu" şeklindeki son açıklamaları, hükümetin Güneydoğu konusundaki tutarsızlığını bir kez daha kanıtıyor. Erdoğan, sorunu kimi zaman etnik kimi zaman da şiddet sorununa indirirken, bazen iç politik dinamiklerden bazen de uluslararası gelişmelerden etkileniyor. Oysa PKK sorunu, siyasetin ranta dayalı kaygan

zemini üzerinde bekletilmeyecek kadar ciddi tehlikeler içeriyor. Erdoğan'ın Güneydoğu'ya yönelik açıklamaları, geçmişte bu sorunu çözme iddiasıyla demeçler veren başbakanlardan hiçbir farklılık içermiyor. Aslında bu durum aktörleri gelip geçse de, siyasetin hedefleri ve amaçlarının hiçbir zaman değişmeyeceğini de ortaya koyuyor. Başbakan'ın Güneydoğu'daki sorunlarla ilgili 1 yıl içerisinde yaptığı çelişkili açıklamalar, AKP hükümetinin tıpkı Kıbrıs ve AB'de olduğu gibi bu konuda da politik paranoya yaşadığını kanıtıyor. Erdoğan, 12 Ağustos 2005'te Diyarbakır'daki bir temel atma töreninde, geçmişte siyasî hayattaki hataların pek çok toplum kesimine yapılmış olabileceğini ifade ederek şunları söylüyor: "İlla her soruna bir ad koymak da gerekmez. Çünkü sorunlar hepimizindir. Ama illa 'ad koyalım' diyorsanız Kürt sorunu bu milletin bir parçasının değil, hepsinin sorunudur. Bu sebeple 'Kürt sorunu ne olacak?' diyenlere diyorum ki, bu ülkenin başbakanı olarak o sorun herkesten önce benim sorunumdur".

New York'ta değişti...

Diyarbakır'da ısrarla "Kürt sorunu" vurgusu yapan Erdoğan, 18 Aralık 2006'da, Birleşmiş Milletler (BM) Medeniyetler İttifakı toplantısı için bulunduğu New York'taki basın toplantısında ağız değiştiriyor: "Kürtlerin Türkiye'de hak diye bir sorunu yoktur. Bu kadar basit. Türkiye'de batıda yaşayan unsurlarla aynı haklara sahipler".

Güneydoğu ile ilgili kafa karışıklığını bir türlü gideremeyen Başbakan, "alt kimlik üst kimlik" polemik henüz bitmemişken yeniden fikir değiştiriyor. Koordinatörlük konusunda ABD'ye çıkışan Başbakan, Beyrut dönüşü yaptığı açıklamada, "Kürt sorunu yok, terör sorunu var" diye konuşuyor.

Çarpık açıklamalar güven sarsıyor

PKK, Güneydoğu'nun yarım asırlık geri bırakılmışlığını kullanıyor. Eğitim, sağlık ve altyapı sorunları ile bölge insanını cendereye alan yoksulluk, terörün silahına mühimmat taşıyor. PKK, sosyoekonomik ve kültürel sorunları siyasî arenada şiddetin güzergâhlarına çekerken beklentilerini terörle dayatmaya çalışıyor. Bu durum bir taraftan etnik ayrımcılığı kışkırtıyor, diğer yandan şiddetin boyutlarını artırıyor. Güneydoğu'da ekonomik ve sosyokültürel açıdan Kürt yurttaşlar sorun yaşarken, onların sırtından siyaset yapanlar terörü kullanıyor, Türkiye'yi komşudaki Kürt devletine entegre etmeye çalışıyor. "Kürt", "Kürtçülük", "Güneydoğu" ya da "Terör sorunu" mu şeklinde yoğun tartışmalar yaşatan sorular, toplumun huzurunu boğan derin girdapta yanıt ararken, terör son 7 yılda en çok AKP iktidarı döneminde can almaya devam ediyor, bölge insanın rejimle arasındaki uçurum da giderek büyüyor. Güneydoğu insanı PKK ile Hizbullah'ın taban kavgasında, devleti yönetenlerin gerçek niyetini, sıcak elini ve yakın ilgisini ararken, tutarsız siyasetçiler yüzünden bunalım yaşıyor. Yani aslında Güneydoğu'da kanla şekillenen sorun, teşhis ve tedavi ikilemini siyasî çıkara kilitleyen siyasetçiler yüzünden kilitleniyor. Buna da en çok Erdoğan neden oluyor.

Başbakan'ın kararsızlığı ve politikasızlığı bir coğrafyayı 20 yıldır kan gölüne çeviren sorunu kangrenleştirmekten öteye gitmiyor. Kaldı ki, bir buçuk yıl içinde Türkiye'nin en önemli sorunuyla ilgili çelişkili ve çarpık açıklamalar yapan bir başbakan, hem bölge halkının devlete güvenini sarsıyor hem de kitlelerin marjinal gruplara yönelmesine yol açıyor.

Erdoğan kafa karıştırıyor

Bayramda sokakları "kurban olan ayına yıldızına" yazılı pankartlarla donatan AKP'nin lideri, erken seçim tartışmaları ve milliyetçi ve ulusalcı çizginin yükselişinden endişe ederken yalpalıyor, düşünce karmaşasında kafa karıştırıyor ve en önemlisi de, devletin terörle mücadelesini de kararsızlığa kilitliyor. AKP'yi icraatın her alanında tutarsızlığa sevk eden danışmanların, politikasızlığın da terör kadar tehlikeli sonuçlara yol açabileceğini Başbakan'a bir an önce anlatması gerekiyor.

Kürtlere Yönelik Saldırı ve Ayrımcılık

Kürt İşçilere Saldırı

İstanbul'da Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) İkitelli'de yaptırdığı inşaatta çalışan bir grup işçi, aynı yerde çalışan Kürt işçilere saldırdı. Olay yerine gelen polislerin ise saldırıda bulunan işçileri gözaltına almak yerine, polis arabasını Kürt işçilerin üzerine sürdüğü iddia edildi. Çevik kuvvet ekiplerinin de Kürt işçilere coplarla müdahale ettiği ileri sürüldü. Sevinç Sever (23) adlı işçinin saldırı sırasında üzerine yağ varilinin düşmesi nedeniyle omurga kemiğinin kırıldığı bildirildi.

Adanır Ailesi

Mardin'in Savur İlçesi'nden 11 yıl önce ekonomik nedenlerle göç eden ve İzmir'in Tire İlçesi'ne bağlı Gökçen Beldesi Kahrat Köyü'nde yaşayan Mardinli Adanır ailesine yönelik aşırı

sağcı saldırılar oldu. "Kürtlere ölüm, sizleri yaşatmayacağız" diyen bir grup tarafından 29 Ekim'de evleri taş yağmuruna tutulan aile fertleri, olaydan sonra köyü terk etmek zorunda kaldı. Yıllar önce Mardin'den göç eden aile fertleri, Ödemiş'teki akrabalarının yanına yerleşti.

Çocukları ile korku içinde uyandığını belirten Mevlüde Adanır, saldırı sonrasında Kahrat Jandarma Karakolu'nu arayarak yardım istediğini belirterek 3 saldırganın kaçtığını, bir kişinin ise jandarmanın gelişini görmesine rağmen kaçmadığını ve küfür etmeye devam ettiğini vurguladı. Kahrat Karakolu'na götürülen ve soyadı öğrenilemeyen Selahattin adlı kişinin, ifadesinin alındıktan sonra serbest bırakıldığı öğrenildi.

Yaşadıklarının özellikle çocuklarını çok etkilediğini belirten Adanır, "ertesi gün akşam geç

saatlerde aynı kişi taksi içinde 3-4 kişilik bir grup evimin avlusuna kadar girdi ve 'Kürtlere ölüm, burası bizim memleketimiz. Gidin buradan sizleri yaşatmayacağız, kahrolsun Kürtler' diye bağırıldılar. Ben ve çocuklarım camı pencereyi açmadan sabaha kadar korku içinde uymadan bekledik" diye konuştu.

İrkçi Bildiriler

Mersin'in Akdeniz ve Yenişehir Beldelerinde kimliği belirsiz kişi ya da kişilerce dağıtılan bildirimlerde Kürt esnaflardan alışveriş yapılmaması istendi.

Akdeniz ve Yenişehir'de dağıtılan ve üzerinde Türk Bayrağı amblemi bulunan bildirimlerde, "lütfen duyarlı olunuz. Mahallenizde kurulan semt pazarında harcamış olduğunuz paralar PKK terör örgütüne yardım olarak gidiyor. Hain birer kurşun olarak bize dönüyor" ifadesi yer aldı. Beldede bulunan semt pazarı esnafı, ev ve işyerlerine dağıtılan bildirimler nedeniyle kaygılı olduklarını dile getirdi.

İrkçi yayınları ve kampanyaları ile dikkat çeken *Türk Solu* Dergisi, başlattığı yeni kampanya ile Kürtlerden alışveriş yapılmaması çağrısında bulundu. Kampanya çerçevesinde hazırlanan "Alışverişimi Türk'ten yapıyorum, param PKK'ye gitmiyor" yazılı rozetler İstanbul'da dağıtılmaya başlandı.

Dergi 3 Aralık'ta yayınlanan 164. sayısının kapağını düzenlediği kampanyaya ayırdı. Kaya Ataberk imzalı yazıda, "Türk'üm diyen herkesin önündeki en acil milli ve devrimci görev budur" denilerek, şu ifadelerle yer verildi: "Türklük her alanda hırpalanmaktadır ve yok edilmek istenmektedir. Buna karşı Türk'ün her alanda kendisini savunması gerekmektedir. Bu nedenle Türklüğe ve Türk'e her anlamda sahip çıkmalıyız. Bu nedenle alışverişimizi Türklerden yapmalıyız. Hiçbir yerde Türkçe'den başka dil kullanmamalıyız, kullananlara da taviz vermemeliyiz. Türk müziği dinlemeli-

yiz, Türk yemeği yemeliyiz. Türklük nerede saldırı ile karşılaşıyorsa, biz orada Türklüğü-müze sahip çıkmalıyız. Cephemizi orada kurmalıyız".

JİTEM Faaliyetleri

DİHA muhabirleri Sıddık Güler ve Erdoğan Altan'ın Tehdit Edilmesi

DİHA muhabirleri Sıddık Güler ve Erdoğan Altan'ı 2005 yılında Şemdinli olaylarını izledikleri sırada muhabirleri telefonla arayarak, "Şemdinli ile ilgili haber yaparsanız sizi öldürürüm" tehdidinde bulunan kişinin, itirafçı Orhan Tekin olduğu ortaya çıktı. Güler ve Altan'ın Van Cumhuriyet Başsavcılığı'na yaptıkları başvurudan sonra, tehditte kullanılan telefon incelemeye alındı. Savcı Serkan Turan'a gelen bilgilerde, söz konusu telefon numarasının Tekin'in eşi Sekna Tekin adına kayıtlı olduğu ortaya çıktı.

Aynı numaranın Şemdinli dosyası kapsamında hem PKK'lilerle hem de Şemdinli sanığı Özcan İldeniz, Şemdinli İlçe Jandarma Komutanı Binbaşı Erdem Yılmaz ve Ankara Eşref Bitlis Kışlası'nda bulunan görevlilerle görüşme yaptığı tespitinden sonra Tekin Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararıyla 3 ay boyunca dinlendiği ortaya çıktı. Görevden men edilen Van Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya'nın ise Jandarma Genel Komutanlığı'na yazı yazarak Orhan Tekin'e ilişkin bilgi istediği ve komutanlığın, "bölgede istihbarat çalışmaları çok titiz bir şekilde yürütülmektedir. Adı geçen kişi de daha önceden bizle çalışıyordu. 2004 yılında ise resmî eleman sıfatı kazandı ve bu tarihten sonra bizle resmî bir şekilde çalışmaktadır. Şu ana kadar bize birçok haber getirmiştir. Bu haberlere karşılık olarak da gereken ödeme yapılmıştır. Tekin'in örgüt üyeleriyle yaptığı görüşme de istihbarat amaçlıdır ve istihbarat çalışmalarında bu tür görüşmeler doğaldır" şeklinde cevap gönderdiği öğrenildi.

Nuri Fırat, "Faşizmin Ayak Sesleri: JİTEM", www.ozgurgundem.net, 23-25 Şubat 2007.

JİTEM'in koyunu sonra çıkar oyunu

Hrant Dink cinayetinin yarattığı kitlesel tepkinin ardından devlet desteğinde sürdürdükleri psikolojik savaş ve terör faaliyetleri yıllardır görmezden gelinen resmî sivil faşist çeteler, kamuoyunda yoğun olarak tartışılmaya başlandı. Gazete ve dergi sayfalarında, TV ekranlarında "milliyetçilik, ırkçılık, iyi milliyetçilik, kötü milliyetçilik, ulusalcılık kafatasçılık vb." gibi konular etrafında yürütülen yoğun tartışmalar, yeni saflaşmaları da beraberinde getiriyor. Bu saflaşmalar çerçevesinde yıllar öncesinden saptanmasına karşın her nasılsa "unutulup" raflarda tozlanmaya terk edilen kamera kayıtları, belgeler bulunup çıkarılarak kamuoyunun bilgisine sunuluyor. Gazeteciler belleklerini tazeleyip Türkiye'de siyasal yaşamın gerçekte nasıl işlediğini açığa çıkaran anıları ve konuşmaları şimdi hatırlıyor. Böylece emekli askerler, polis şefleri ve bürokratların başı çektiği ölme ve öldürme üzerine bayraklı, silahlı, *Kuran-ı Kerim* üzerine yeminler eden faşist, ırkçı, şoven

onlarca derneğin tam bir devlet desteği ve korumasında yıllarca sürdürdüğü çalışmalar fark ediliyor. Gücünü "bildiğini hiç yazmamaktan" ya da "zamanında yazmamaktan" alan Türkiye'de egemen medyanın şimdi gündeme getirmek zorunda kaldığı olgular, ülkede Hitler faşizminin Almanya'da iktidara hazırlandığı 1920-1930 yılları çağrıştıran bir ortamın var olduğu görülüyor. Özellikle militer ve paramiliter çete örgütlenmelerinde jandarmanın önemli bir rol oynadığı, her gün yeni belge ve kanıtlarla açığa çıkıyor.

Bu arada kamuoyu, 2 yıl önce saptanmasına rağmen şimdi açıklanan belgelerden 2000-2004 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığı yapan, şimdinin Atatürk Düşünce Derneği Başkanı emekli Orgeneral Şener Eryugur'un görevdeyken darbe planladığını öğreniyor. Eryugur'un komuta ettiği jandarmanın aralarında 8 bakan, 32 milletvekili ve 100 bürokratin da bulunduğu çok sayıda kişiyi fişlediği belgelerle açıklanıyor. Gazeteciler, Eryugur'un görev sırasında darbe tezgahladığı için "30 Ağustos Zafer Bayramı" törenlerine çağrılmadığını yazıyor. Öte yandan Hrant Dink cinayeti bir kez daha JİTEM'in adını gündeme getiriyor. Böylelikle Türkiye'de özellikle Bölge'de birçok katliam, cinayet, sabotaj, adam kaçırma, fidye, haraç, uyuşturucu kaçakçılığı gibi kontrgerilla faaliyetlerinde derin izleri saptanan ve bir türlü dokunulmayan JİTEM'in faaliyetlerini değişik örtüler altında sürdürdüğü açığa çıkıyor. Başta JİTEM kurucusu emekli Tuğgeneral Veli Küçük olmak üzere sicili çeteci birçok subay ve astsubay birlikte faaliyetlerde buldukları, sivil militanlarla tam bir koruma ve destek altında faşizmin yollarını dösüyor. Gazetemiz *Gündem*, JİTEM'in Akdeniz ve Ege bölgelerinde yıllardır sürdürdüğü faaliyetlere ışık tutan yeni bir suç dosyasını açıklıyor. Böylece bu devlet çetesi yapılanmasının halka nasıl baskı ve şiddet uyguladığı, haraç topladığı, kimler tarafından nasıl korunduğu, arkalarındaki yargı desteği, belgeleri, mahkeme kararları, birbirlerine düştüklerinde açığa çıkan samimi itirafları ile sergileniyor. Türkiye'nin turizm merkezi Antalya'ya sadece 75 kilometre uzaklıkta bulunan Burdur'un Bucak İlçesi'nde 2000 yılında "hayvan hırsızlığı" iddiasıyla başlayan olaylar zinciri, JİTEM çetesine ilişkin çarpıcı sonuçları ortaya çıkardı. Bucak'ta 8 Mayıs 2000'de 18 köylü "hayvan hırsızlığı" iddiasıyla gözaltına alındı, köylülere gözaltında kaldıkları 7 gün boyunca işkence yapıldı. Daha sonra suçsuz oldukları ortaya çıkan köylüler, işkenceci 6 subay ve uzman çavuş hakkında dava açtı. 2006'da mahkeme kararıyla 3 asker çeşitli cezalara çarptırıldı. Dava süresince ortaya çıkan gerçekler, ucu JİTEM'e dayanan kirli ilişkiler zincirini gözler önüne serdi. Davada ayrıca JİTEM'in çete faaliyetlerinin Bucak'la sınırlı kalmayıp Burdur, Isparta, Eğirdir, Afyon ve Antalya'ya kadar uzandığı saptandı. Turistik mekânlarının yanı sıra tarım ve mercerilik sayesinde ekonomik düzeyi Türkiye ortalamasının üstünde olan Bucak'ta, 8 Mayıs 2000'de 18 köylü "hayvan hırsızlığı" iddiasıyla gözaltına alındı. Bu olayla birlikte başlayan ilginç gelişmeler, 1990'lı yıllarda Bölge'de görev yapan JİTEM tetikçisi Abdülkadir Aygan'ın içinde bulunduğu askerî çetenin faaliyetlerinin ortaya çıkmasını sağladı. Başta köylülere işkence yaptıklarını inkâr eden askerler, daha sonra suçlarını itiraf etmek durumunda kaldı. Bucak'ta yaşanan olayın perde arkası incelediğinde ortaya JİTEM'ci haraç çetesinin faaliyetlerini nasıl sürdürdüğü anlaşılıyor. Aralarında JİTEM elemanı Abdülkadir Aygan, Burdur İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdür Vekili Kıdemli Başçavuş Mustafa Türküz, Bucak İlçe Jandarma Komutanı Hikmet Matur, Bucak İlçe Jandarma Komutanlığı İstihbarat görevlisi Sedat Şükrü Anafarta ile Bucak'ta imtiyazlı bir konuma sahip olduğu belirlenen Korkmaz Ailesi üyelerinin de bulunduğu grup, 2000 yılı başlarında Antalya'da bir toplantı yaptı. Toplantıda maddî durumu iyi olan köylüler tek tek tespit edilip not edildi. Daha sonra da operasyonun düğmesine basıldı. Mayıs 2000'de Bucak'a bağlı Karaaliler Köyü'nde oturan Korkmaz Ailesi'ne ait hayvanların çalındığı bahane edilerek, 18 köylü gözaltına alındı. Gözaltındaki kişilerden serbest bırakılmaları karşılığında yüklü miktarda para isteyen çete üyeleri, "hayır" yanıtını alınca akıl almaz işkence seanslarına başladı. Bazılarının turnakları söküldü, bazıları da tanınmaz hale gelinceye kadar falakadan geçirildi. Mağdur edilmeleri yetmedi ayrıca köylüler hakkında hırsızlık iddiasıyla dava açıldı. Gözaltında tutuldukları sırada işkence gördüklerini ve suçsuz olduklarını ispatlayan köylüler, daha sonra işkenceci askerler hakkında dava açtı. 2000'den 2006'nın sonlarına kadar süren dava sürecinde ortaya çıkan belgeler, bilgiler ve gerçekler, olayın köylüler arasındaki bir hayvan hırsızlığı husumeti olmadığını, kapsamlı bir çete organizasyonu olduğunu gözler önüne serdi.

Planlanan oyun sahnede

Bölge'de yıllarca JİTEM tetikçiliğini yapan Abdülkadir Aygan, 1999'dan sonra Burdur'a yerleşti ve Burdur Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde "sivil memur" olarak göreve başladı. Burdur İl Jandarma Komutanlığı, hırsızlık iddiası üzerine başlatılan soruşturmada, Aygan ve Burdur İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdür Vekili Kıdemli Başçavuş Mustafa Türküz'ü görevlendirdi. Bucak'ta ise İlçe Jandarma Komutanı Hikmet Matur ve İlçe Jandarma Komutanlığı İstihbarat görevlisi Sedat Şükrü Anafarta komutasındaki ekip soruşturmaya katıldı. Ekipte subaylar Şeref Göztepe, Erkan İzgüngör, Süleyman Alagöz, Yusuf Hökelekoğlu da yer aldı. Hırsızlık iddiası üzerine gözaltına alınan 18 köylüyü bu ekip sorguya çekti. Ancak, gözaltında işkenceye maruz kaldıklarını belirten köylülerin açtığı davada ortaya çıkan sonuç, işkenceci ekibin önceden bütün gelişmeleri planlayan ekip olduğunu açığa çıkardı. Ayrıca olayın ucunun Burdur Valisi, Burdur Jandarma Komutanı ve çevre illere kadar uzandığı ortaya çıktı.

Mahkeme gazeteden öğrendi

Köylülerin Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'nde açtığı dava 29 Haziran 2004'te sonuçlandı. Buna göre; Sedat Şükrü Anafarta, Mustafa Türküz, Erkan İzgüngör, Süleyman Alagöz, Şeref Göztepe "hürriyeti tahdit ve görevi kötüye kullanma" suçlarından, Şeref Göztepe, Erkan İzgüngör, Süleyman Alagöz yargılandıkları "işkence etme" suçundan beraat verildi. Bu kararlar Yargıtay 8. Dairesi'nce de onandı. Mahkeme, Mustafa Türküz hakkında "gözaltındakilere insanlık onuruyla bağdaşmayacak muamelede bulunmak" suçundan 2 yıl ağır hapis cezası ve 1 yıl kamu görevinden men cezası; Sedat Şükrü Anafarta'ya aynı suçtan 2 yıl ağır hapis cezası; Hikmet Matur'a ise aynı suçtan 2 yıl ağır hapis cezası, "hürriyeti tahdit ve görevini kötüye kullanmak" suçundan da 4 yıl hapis cezası verdi. Verilen cezalar Yargıtay 8. Dairesi tarafından TCK'deki yeni düzenlemeler gerekçe gösterilerek 29 Mayıs 2006'da bozuldu. Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'nde tekrar görülen dava 28 Aralık 2006'da sonuçlandı ve sanıklar aynı cezaya çarptırıldı.

Yargılama süresince "Aziz Turan" ismiyle yargılanan Abdülkadir Aygan'a ulaşılmadığından dosyası ayrıldı. Mahkeme heyeti, 28 Aralık 2006'daki karar duruşmasında başta *Ülkede Özgür Gündem* gazetesi olmak üzere çeşitli gazetelerin haber kupürlerinin şikâyetçi köylüler tarafından sunulması üzerine Aygan'ın İsviçre'de yaşadığını öğrendi ve gerekli yasal işlemlerin yapılması için dosyasını ayırdı. Mahkeme heyetinin duruşmada, Aygan'ı İsviçre'den getirmek için Dışişleri Bakanlığı'na

başvurarak İnterpol araması çıkarılmasının istenmesini görüştüğü öğrenildi. Mahkemenin ayrıca Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nden, aralarında Abdülkadir Aygan'ın da bulunduğu JİTEM elemanlarının yargılandığı dava dosyası hakkında bilgi isteyeceği de kaydedildi.

Dosya ortadan kaldırıldı

İşkenceci askerlerin yargılandığı davada sadece itiraflar değil, skandallar da dikkat çekti. İşkenceci askerler Sedat Şükrü Anafarta, Mustafa Türkuz, Erkan İzgüngör, Süleyman Alagöz, Şeref Göztepe ve Hikmet Matur hakkında Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın 29 Haziran 2004'teki karar duruşmasında ilginç bir gelişme oldu. Mahkeme heyeti, karar duruşmasından önceki duruşmalarda, aynı sanıklar hakkında Bucak Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan benzer bir dava dosyasıyla Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen dava dosyasının birleştirilmesini kararlaştırdı. Ancak Bucak'tan istenen dosya bir türlü gelmedi. Karar duruşmasına gelindiğinde, Bucak'ta görülen dava dosyasının kayıp olduğu tutanaklara geçirildi. Skandal, tutanaklara şöyle geçti: "Bucak Asliye Ceza Mahkemesi'nin dosyasının dosya aslının bulunmadığı, Bucak Asliye Ceza Mahkemesi'nde olmadığı bildirildiği, mahkeme kalemi arşivinde de yapılan araştırmada dosyaya rastlanılmadığı..." Karar duruşmasında sadece bu bilgileri açıklayan mahkeme heyetinin, skandal hakkında herhangi bir işlem başlatmaması da skandallar zincirine yenisini eklemiştir. İki dosyanın birlikte değerlendirilerek verilmesi gereken karar da, böylece sadece bir dosyaya dayandırılarak, üstelik kayıp bilgisinin açıklandığı duruşmada verildi. Yargılanan 6 işkenceci askerden 3'üne değişen sürelerle hapis cezaları, 3'ü hakkında ise beraat kararı verildi.

Kilit isim: Aydın Başçavuş

Köylülere işkence yaptıkları için yargılanmalarına başlanan ekip, duruşmalarda haklarındaki iddialara karşı alaycı cevaplar verdiler. Ancak haklarında ceza verilirken dosya Yargıtay'a intikal ettiğinde paniğe düşen işkenceciler, önce emekliliklerini istedi, bu da kurtarmayınca itiraflarda bulunmaya başladı. Köylülere işkence yaptığı yönündeki iddialarla, "çoraplarını bile yıkayıp odamda kuruttular, o kadar ki rahat bir ortamdaydılar" diyerek dalga geçen işkenceci Bucak Jandarma Komutanlığı İstihbarat Astsubayı Sedat Şükrü Anafarta, dava sürdüğü sırada, işkence belgeleri ortaya çıkmaya başlayınca emekliliğini istedi ve doğum yeri olan Çanakkale'ye yerleşti. Ancak, 2 yıl ağır hapis cezası almaktan kurtulamayan Anafarta, dava Yargıtay'a taşınınca, Abdülkadir Aygan'ın 27 Eylül 2001'de Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'ne sunduğu ve işkence itiraflarının yer aldığı dilekçesinde dile getirdiği hususları doğrular ifadeler vermeye başladı.

Yargıtay'ın TCK'de yapılan yeni düzenlemeler ışığında hakkında verilen kararı bozarak yeniden yargılanmasını istediği Anafarta, 16 Kasım 2006'da Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'ne sunduğu yazılı savunmasında, işkence yapmadığını iddia ederek, ekipte bulunan başka kişilerin işkence yaptığını söyledi. Anafarta, işkence davasından beraat eden subaylardan Erkan İzgüngör'ün ve Isparta'dan gelen "Aydın Başçavuş" kod isimli bir istihbaratçının köylülere kötü muamele yaptığını kaydetti. Anafarta söz konusu kişiye ilişkin şu bilgileri verdi: "Kendisi başçavuş rütbesindedir ve Isparta İli'nde o zaman görevli olan ve halen Bursa Jandarma Bölge Komutanlığı'nda görev yapan Jandarma Kıdemli Başçavuş Metin Saatçi isimli rütbeli bu şahsı tanımaktadır. Bu şahıs sarışın, mavi gözlüdür".

Ekip içindeki çatışmayı ortaya çıkaran Anafarta'nın itirafları, aynı zamanda bir hususun gizlendiğini açığa çıkardı. Anafarta'nın Isparta'dan geldiğini belirttiği "Aydın Başçavuş" kod adlı kişi hakkında işkenceci sanıkların tüm başvurularına rağmen hiçbir soruşturma başlatılmadı. Mağdur köylülerin de işaret ettiği gibi işkenceci ekibin sadece Burdur'la sınırlı olmadığı, Isparta, Afyon, Antalya'yı kapsayan bölgede etkinliğe sahip olduğu yönündeki iddiaları doğrulayan en önemli kanıt, Anafarta'nın bu itirafları oldu. Anafarta gibi Hikmet Matur da mahkemeye verdiği ifadede söz konusu organizasyonu itiraf etti. İşkence yapmadığını savunan Anafarta, 45 dakikada gözaltına alınan 18 köylüyü "muayene"den geçirerek, işkenceye maruz kalmalarına rağmen sağlam raporu verdiği için ceza alan doktorun doğru rapor verdiğini savundu. Anafarta'nın konu hakkında sarf ettiği bir cümle ise dikkat çekiyor: "Şüphelilerin işkence iddiası ile alınan ilk raporları, Bucak Devlet Hastanesi'nde Cumhuriyet Savcısı Abdi Cengiz'in telefonuyla nöbetçi hekim tarafından verilmiştir". Sağlam raporu veren Doktor Mithat Sencan, "işkence görenlere sağlam raporu vererek adli görevini ihmal etmek" suçlamasından mahkûm edilmişti. Sağlam raporu vererek suç işleyen doktora savcının ne dediği ise sır olarak kalmaya devam ediyor. Anafarta savunmasında, mağdur köylülere sağlam raporu veren ve mahkemede savunmalarını üstlenen insan hakları kuruluşlarını ise suçluyor. Milliyetçi söylemiyle kendisini aklamak için orduya sarılan Anafarta, işkence gören köylülere kast ederek "şahısların avukatlarının insan hakları bahanesi ile ve özellikle güvenlik güçlerini yıpratma politikası güden MAZLUMDER ile İHD adına görevlendirildikleri düşünülürse güvenlik güçlerini pasif duruma düşürmek için ortaya atıldığı gerçeği görülecektir" diyor.

Vali ve komutanın bilgisi dâhilinde işkence

Burdur'un Bucak İlçesi'nde köylülere yapılan işkence olayında kilit noktada duran Bucak İlçe Jandarma Komutanı Hikmet Matur'un 17 Mayıs 2006'da Yargıtay 8. Dairesi ile 30 Kasım 2006'da Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'ne sunduğu yazılı ifadeler, olayın korkunç boyutlarına işaret ediyor. Matur, işkence yaptıkları gerekçesiyle yargılandıkları aynı davadan beraat eden subayların aksine işkenceci olduklarını itiraf ediyor, üstelik söz konusu işkence ekibinin faaliyetlerinin Burdur'la sınırlı olmadığını da açıklıyor. Ekibin kollarının Isparta, Afyon, Eğirdir'e kadar uzandığını, çetenin faaliyetlerini gizlemek için evraklarda tahrifat yapıldığını da bildiriyor. Matur, köylülere yapılan işkence davasında haklarında beraat kararı verilen Uzman Çavuşlar Erkan İzgüngör, Süleyman Alagöz ile Astsubay Şeref Göztepe'nin işkence yaptıklarını kayda geçiriyor.

Bucak Jandarma Komutanlığı İstihbarat Astsubayı Sedat Şükrü Anafarta'nın da bu anlatımları doğrulaması, uzman çavuşlar ile astsubay hakkında verilen beraat kararının bozulmasına yetmiyor ve zanlılar hakkında herhangi bir işlem yapılmıyor.

İşkenceci ekip hakkında yeni bilgiler veren Matur, ilk kez Uzman Çavuş Hakan Kaya'dan söz etti. Kaya'nın köylülerin sorgulaması aşamasında kontrolü ele aldığını açıklayan Matur, bundan sonra meydana gelenlerden birinci dereceden Kaya'nın sorumlu olduğunu vurguladı. Matur, Kaya'nın sorgulamaya ve işkence olaylarına karışmasına rağmen hiçbir tutanakta adının geçmemesine de dikkat çekti.

Bu itirafları doğrultusunda olaydan birinci dereceden sorumlu tutulamayacağını dile getiren Matur, işkenceci ekibin bağlantılarının Isparta, Afyon ve Eğirdir'e kadar uzandığını açıkladı. Matur yazılı ifadesinde Sedat Şükrü Anafarta'nın "Isparta'dan sorguya katıldı" dediği ve ayrıntılı şekilde tarif ettiği "Aydın Başçavuş" kod isimli kişiden de söz etti. Matur, Yargıtay 8. Dairesi'ne sunduğu yazılı ifadesinde, "Afyon-Isparta-Eğirdir'den sorgulamaya katılan timlerin tespiti yapılmamış ve olayla ilgileri araştırılmamıştır. Aydın adındaki başçavuş dahi tespit edilmemiştir" dedi.

Bucak İlçe Jandarma Komutanı Hikmet Matur, Burdur'da köylülere işkence yapan ekibin geniş bir alanda faaliyet gösterdiğinin resmî itirafları niteliğindeki bu sözleri dışında, köylülerin sorgularıyla ilgili kayıtların tahrif edildiğini de dile getirdi. İlçe Jandarma Komutanı gibi daha bağlayıcı bir sıfatı olmasına rağmen, kendisi hakkında tutulan tutanaklarda sıfatının Karakol Komutanı şeklinde yazıldığını da kaydetti. Matur, köylülerin evlerinde yapılan aramalar ile Bucak İlçe Jandarma Komutanlığı'nda yapılan işlemlerin kayıtlara girmediğini belirtti. Matur, ifadesinde "çıplak gözle dahi anlaşılabilir şekilde oynama olduğu belirtilmesine rağmen emniyet kayıt defteri ve mesaj formları incelenmemiştir" dedi. Bu itiraflara rağmen, bu konuda da hiçbir inceleme başlatılmadı.

İşkence komutanının bilgisinde

Burdur'un Bucak İlçesi'nde "hırsızlık yaptıkları" iddiasıyla gözaltına aldıkları köylülere işkenceden geçiren, Antalya, Burdur, Isparta, Afyon ve Eğirdir'i kapsayan geniş bir alanda faaliyet gösteren bir çete açığa çıkınca, devlet-millet-ordu edebiyatına yöneldi.

Köylülere "insanlık onuruyla bağdaşmayacak muamelede bulunmak" suçundan 2 yıl ağır hapis cezası ve 1 yıl kamu görevinden men cezası alan Burdur İstihbarat Şube Müdür Vekili Kıdemli Başçavuş Mustafa Türkuz, suçunu haklı göstermek için devlet-millet-ordu söylemine sığınanlardan birisiydi.

JİTEM tetikçisi Abdülkadir Aygan'la birlikte olayı soruşturmak üzere Bucak'a gönderilen Türkuz, ceza almaktan kurtulamayınca diğer işkenceciler gibi itiraflara başladı ve olan biten her şeyin Burdur İl Jandarma Komutanlığı'nun bilgisi dâhilinde gerçekleştiğini dile getirdi. Türkuz, sürekli istihbarat astsubayı olduğunu ileri sürerek, suçsuz olduğunu iddia etti. Ancak Aygan 27 Eylül 2001'de Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'ne sunduğu itiraf dilekçesinde Türkuz'un soruşturma subayı, Kıdemli Başçavuş Ali Bilik'in de istihbarat astsubayı olduğunu açıkladı. Bu bilgiyle birlikte mahkemeye sunulan deliller karşısında sıkışan Türkuz, diğer işkenceci subaylar gibi emekliliğini istedi ve memleketi Maraş'a yerleşti. Ancak, ceza almaktan kurtulamayan Türkuz, 17 Mayıs 2006'da Yargıtay 8. Dairesi'ne sunduğu yazılı savunmada, soruşturma subayı olduğunu kabul etti ve her şeyin Burdur İl Jandarma Komutanlığı'nun bilgisi dâhilinde gerçekleştiğini söyledi.

Bölge'de uzun süre görev yapan Türkuz, burada yaptıklarına dayanarak, mahkemeden işkence suçlarının üstünün örtülmesini istedi. Bölge'de 9 yıl görev yaptığını söyleyen Türkuz, bunu bir imtiyaz olarak ileri sürdü ve her şeyi "teröre karşı yürüttüğü mücadelede olduğu gibi devlet-vatan-ordu için yaptığını" belirtti.

Hökelekeoğlu'nun "sır intiharı"

Köylülere işkence yapmaktan suçlu bulunan ekipte yer alan subaylardan Yusuf Hökelekeoğlu'nun akıbeti, yöredeki yasadışı oluşuma ilişkin önemli veriler sunuyor. Hökelekeoğlu'nun, işkence davası sürdüğü sırada, Ocak 2003'te intihar ettiği bildirildi. İntihar bildirisini mahkemeye sunan ise Bucak İlçe Jandarma Komutanı Hikmet Matur'du. Ancak, Hökelekeoğlu'nun intiharı, kuşkuları barındırıyor. Abdülkadir Aygan, mahkeme başladıktan sonra Burdur Jandarma İstihbarat Teşkilatı'ndan istifa ederek, mahkemeye köylülere yapılan işkenceyi itiraf eden açıklamalarda bulunmuştu. Bunun üzerine çeşitli tehditler aldığı belirten Aygan, daha sonra yaptığı açıklamalarda, mahkemeye sunduğu itiraf dilekçesini geri çektiğini söylemişti. Aynı dönemde, işkenceci ekip arasında bir çatışmanın başladığı da öğrenildi. Nitekim Hökelekeoğlu'nun tanıklar aracılığıyla mahkeme kayıtlarına geçen sözleri bu durumu doğrular nitelikte.

Hökelekeoğlu, "köylülere yaptığımızın hesabını öbür dünyada nasıl veririz" diyerek işkenceden duyduğu vicdan azabını dile getiriyor. Mağdur köylüler de, "Hökelekeoğlu yaşasaydı olanları anlatırdı" diyor. Hökelekeoğlu'nun intiharının kuşkulu olduğunun en önemli kanıtı ise, sonuçlanmadan bitirilen soruşturma oldu. İntihar olayı üzerine Ankara'dan gönderilen müfettişler, Burdur'da yaptıkları incelemeler esnasında jandarma yetkililerinden olayın intihar olduğu açıklamasını aldılar ve kısa bir süre sonra da Ankara'ya geri çağırıldılar. Müfettişlerden biri soruşturma dosyası kapanmadan Gümüşhane'ye atandı ve dosya intihar süsü verilerek kapandı. Alınan bilgilere göre, dosyada iddia edilen intiharın nedenleri bile yer almıyor. Bütün bu veriler, mağdur köylülerin belirttiği gibi, Hökelekeoğlu'nun "iç hesaplaşma sonucu ortadan kaldırıldığına" işaret ediyor.

İşkenceciler Vali'yi işaret etti

Burdur'un Bucak İlçesi'nde köylülere yapılan işkence davasında çeşitli cezalar alan askerlerin, Yargıtay kararı üzerine yeniden yargılanmaları sırasında önemli bilgiler ortaya çıktı. Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'nin 29 Haziran 2004'te işkenceci subaylar Sedat Şükrü Anafarta, Mustafa Türkuz ve Hikmet Matur hakkında verdiği kararın Yargıtay 8. Dairesi tarafından bozulması üzerine, dava yeniden görüldü ve 28 Aralık 2006'da sonuçlandı. Mahkeme sanık astsubaylar hakkında, daha önce verilen hapis cezaları kadar ceza verdi. Ceza alacaklarını anlayan subayların Burdur Ağır Ceza Mahkemesi ile Yargıtay'a sundukları itiraflar, yeniden yargılamanın son duruşmasında çok daha ayrıntılı bir boyuta ulaştı. Anafarta, Türkuz ve Matur, 28 Aralık 2006'da görülen yeniden yargılamanın karar duruşmasında yaptıkları sözlü savunmalarda, daha önce dile getirdikleri itirafların ötesine geçtiler. Savunmalarda, askerî çetenin Isparta-Antalya-Eğirdir-Afyon'a kadar uzandığının bir daha belirtilmesinin yanı sıra, köylülere yapılan işkence olayının dönemin Burdur Valisi Kadir Koçdemir ile İl Jandarma Komutanı A. Sait Erduran'ın bilgisi dâhilinde yapıldığını açıkladılar. Ancak mahkeme bu itirafları da dikkate almadı ve son duruşmada daha önce verdiği kararı tekrarladı. JİTEM tetikçisi Abdülkadir Aygan da, 27 Eylül 2001'de Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'ne verdiği dilekçede, işkence olayının İl Jandarma Komutanı A. Sait Erduran'ın bilgisi dâhilinde gerçekleştiğini dile getirmişti. Aygan, işkence olayının gerçekleştiğini itiraf ettiği dilekçesinde, gerçekleri anlatmaması için ölümle tehdit edildiğini de kaydetmişti. Aygan, kendisini tehdit edenlerin isimlerini de vermişti: İl Jandarma Komutanı A. Sait Erduran,

Jandarma Kıdemli Yüzbaşı Mümtaz Yiğit ve köylülere yaptığı işkenceden dolayı ceza alan İstihbarat Şube Müdür Vekili Jandarma Kıdemli Başçavuş Mustafa Türküz.

İşkenceci askerlerin olayların bilgisi dâhilinde gerçekleştiğini belirttikleri Vali Kadir Koçdemir, Burdur'da görev yaptığı sırada imza attığı uygulamalar nedeniyle yurttaşların tepkisini topladı. 2000'de Burdur'a atanan Koçdemir, Ocak 2001'de merkeze alınmıştı. Ancak bir ay sonra Koçdemir'in yerine atanan Vali Kaya Uyar'ın da merkeze alınması üzerine, Koçdemir'in tekrar Burdur'a atanması gündeme gelmişti. Bunun üzerine Burdur İl Genel Meclisi Üyesi 15 kişi, Başbakanlığa yazdığı dilekçede Koçdemir'in Burdur'da görevlendirilmemesini istemişti. Dilekçe de Koçdemir'in tehditler savurduğu ve bildiğini okuduğu belirtilmişti.

Jandarma "iyi çocukları" korudu

Jandarma Genel Komutanlığı, Bucak'ta "iyi çocuk" faaliyetleri sırasında açığa çıkan JİTEM'ci çeteyi resmî yalan niteliğindeki belgelerle korumaya çalıştı. Çetenin sivil üyeleri jandarmaya teslim edilip kayda alınmış silahla adam vurdular, mahkeme bu gerçeği örtbas etti. Ancak Bucak Köylülerinin ağır bedeller ödemeyi göze alıp sürdürdükleri mücadele sayesinde JİTEM'in "iyi çocukları" teşhir edildi.

Burdur'un Bucak İlçesi'nde "hırsızlık yaptıkları" iddiasıyla köylülere işkence yapan askerî çetenin bir ayağını yörede nüfus sahibi bazı aileler oluşturuyor. Bucak'a bağlı Karaaliler Köyü'nde ikamet eden ve yörede nüfus sahibi olan Korkmaz Ailesi, mağdur köylülerin askerler aleyhine açtıkları dava süresince sürekli gündeme geldi. Askerlerle kurdukları ilişkiler ve karıştırdıkları yasadışı olaylar nedeniyle birçok ferdine dava açılan Korkmaz Ailesi'ne ilişkin iddialar, bölgede etkili olan askerî çetenin faaliyetlerini nasıl sürdürdüğüne ilişkin önemli veriler sunuyor. 18 Şubat 2003'te, Tunceli Jandarma Komando Özel Harekât Tabur Komutanlığı 1. Jandarma Komando Özel Harekât Bölük Komutanlığı emrinde görevli olan Sözleşmeli Jandarma Uzman Çavuş Bekir Korkmaz'ın katıldığı yasadışı olay, bu konuda en iyi örnek.

Tunceli'de Jandarma Komando Özel Harekât Tabur Komutanlığı 1. Jandarma Komando Özel Harekât Bölük Komutanlığı emrinde görevli olan Sözleşmeli Jandarma Uzman Çavuş Bekir Korkmaz, Bucak'ta yasadışı bir olaya karıştı. Bekir Korkmaz, 18 Şubat 2003'te kardeşi Musa Korkmaz ve akrabası Sait Bilgili ile birlikte, "hırsızlık yapmak"la suçlanarak yoğun işkenceye maruz kalan, ancak suçsuz olduğu ortaya çıkan Bucak Karaaliler Köylüsü Tahir Yıldız'ın yolunu keserek tehditler savurdu.

Bunun üzerine Tahir Yıldız, Bekir Korkmaz aleyhine Bucak Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açtı. Bekir Korkmaz, mahkemeye sunduğu savunmasında, olay tarihinde Bucak'ta olmadığını, Tunceli'de birliğinde olduğunu ileri sürdü. Tahir Yıldız'ın itirazı üzerine mahkeme, Jandarma Genel Komutanlığı Jandarma Komando Özel Harekât Tabur Komutanlığı'ndan Bekir Korkmaz'ın olay tarihinde Tunceli'de görevinin başında olup olmadığını sordu.

Jandarma Genel Komutanlığı'ndan gönderilen 4 Kasım 2003 tarihli resmî yazıda, Bekir Korkmaz'ın olay tarihi olan 18 Şubat'ta, Jandarma Komando Özel Harekât Tabur Komutanlığı 1. Jandarma Komando Özel Harekât Bölük Komutanlığı emrinde olduğu belirtildi. Tahir Yıldız'ın yaptığı itiraz üzerine mahkeme tekrar Jandarma Genel Komutanlığı'na sordu, 6 Nisan 2004'te gönderilen yazıda da Bekir Korkmaz'ın birliğinde olduğu ileri sürüldü.

Ancak Tahir Yıldız meselenin peşini bırakmadı ve mahkemeye Bekir Korkmaz'ın emrinde bulunduğu birliğin nöbet, yemekhane, izin gibi kayıt defterlerinin incelenmesini istedi. Bunun üzerine Tunceli Jandarma Komando Özel Harekât Tabur Komutanlığı 1. Jandarma Komando Özel Harekât Bölük Komutanlığı tarafından 4 Mayıs 2005'te gönderilen yazıda, Bekir Korkmaz'ın olay tarihinde izinde olduğu belirtildi. Aynı şekilde, Bekir Korkmaz'ın Tunceli'den sonra tayin edildiği Manisa'daki birliğinden de benzer yanıt geldi.

Tahir Yıldız, bununla da yetinmeyerek, olayın gerçekleştiği tarihte Bekir Korkmaz'ın Antalya'daki bir bankadan para çektiğini ve cezaevinde tutuklu kardeşlerini ziyaret ettiğini belgeledi. Yıldız, Jandarma Genel Komutanlığı Jandarma Komando Özel Harekât Tabur Komutanlığı hakkında davacı oldu. Bekir Korkmaz ise hâlâ Manisa'da görev yapıyor.

Jandarmaya teslim edilen tüfekte adam vurdular

Burdur'un Bucak İlçesi'nde ortaya çıkan askerî çetenin önemli ayaklarından olan Korkmaz Ailesi'nin fertlerinin karıştığı yasadışı olaylar, yörede dönen dolapları gözler önüne seriyor.

Fatih, Osman ve Ahmet kardeşler, hırsızlıkla suçlanan ve bu nedenle maruz kaldığı işkence sonucu aklî dengesini yitiren Salih Duran'ın damadı Ali Tekin'i de hırsızlıkla suçladılar. Korkmaz kardeşler Tekin'in, maruz kaldığı işkencelerden sonra suçsuzluğu ispatlanan Salih Duran'a, sözde hırsızlık olayında yardım ettiğini ileri sürdüler. Bu iddiaların aksine Tekin, Duran'a suçsuzluğunun ispatlanması için yardım etmişti.

Fatih Korkmaz ve kardeşleri, 18 Şubat 2002'de Bucak'ın Keçili Köyü civarında, Tekin'in yolunu kesti ve Fatih Korkmaz Tekin'e av tüfeğiyle ateş açtı. Tekin, aldığı kurşunlarla yaralandı. Tekin'in öldüğünü sanan Korkmaz kardeşler ise olay yerini terk ettiler. Daha sonra yoldan geçenler tarafından hastaneye götürülen Tekin, aşırı kan kaybından dolayı hayatı tehlike yaşadı ve daha sonra 60 gün iş görmez raporu aldı. Olay üzerine gözaltına alınan Korkmaz kardeşler, kendilerinin saldırıyla ilgilerinin olmadığını savundu. Ancak Korkmazların evinde yapılan aramada ele geçirilen 12 kalibrelik av tüfeği gerçekleri ele verdi. Jandarma Genel Komutanlığı tarafından 20 Mart 2002'de hazırlanan ekspertiz raporunda evde bulunan av tüfeğiyle olayda kullanılan tüfeğin aynı olduğu belirtildi. Bu durumun netleşmesinden sonra asıl gerçek de ortaya çıktı. Yapılan incelemelerde tüfeğin Korkmaz kardeşlerin amca oğlu olan Bünyamin Korkmaz'a ait olduğu ve olay tarihinden önce jandarmaya teslim edildiği belirlendi. Bünyamin Korkmaz da 30 Nisan 2002'de Burdur Ağır Ceza Mahkemesi'nde verdiği ifadede, silahı Fatih Korkmaz'ın küçük kardeşi olan Musa Korkmaz'a verdiğini, olay tarihinden 2 gün önce geri aldığını ve hiç kullanmadan jandarmaya teslim ettiğini söyledi.

Jandarmada olması gereken silahın nasıl olup da Korkmaz kardeşler tarafından adam öldürmeye teşebbüs için kullanıldığı hiçbir şekilde soruşturulmadı. Yapılan yargılama sırasında suçlarını itiraf eden ancak tüfeği jandarmadan nasıl temin

ettiklerine ilişkin hiçbir soruya muhatap olmayan Fatih, Osman ve Ahmet Korkmaz kardeşler çeşitli ağır hapis cezalarına çarptırıldı.

Bu arada *Ülkede Özgür Gündem* gazetesinin 3 Mayıs 2004 tarihli sayısında yer alan bir haberde, Fatih ve Ahmet Korkmaz kardeşlerin, 2000 yılında Kurban Bayramı'ndan birkaç gün önce Bucak'a bağlı Kızılkaya Beldesi Jandarma Karakolu'nda Adem Şan, Bekir Acar ve İbrahim Yüksel adındaki yurttaşları, "biz karakol komutanıyız" diyerek sorguladıkları da belirtilmişti. Söz konusu yurttaşların da hırsızlık iddiasıyla karakola götürüldüğü, bir gün boyunca ellerinin masalara kelepçelendiği ve daha sonra serbest bırakıldıkları kaydedilmişti.

Mağdurların trajik sonu

Burdur'da "hayvan hırsızlığı" iddiasıyla gözaltına alınan ve yoğun işkenceye maruz kalan köylülerin açtığı davada ortaya çıkan çeteye ilgili gerçekler, her zaman olduğu gibi yine örtüldü. Askerî çete davası, 3 subaya verilen çeşitli cezalarla kapatılırken, işkenceye maruz kalan köylüler mağduriyetleriyle kaldı. Üç köylünün kısa hikâyesi, çetenin insanlık dışı muamelelerle halkın yaşamını nasıl kararttığını bir kez daha gözler önüne seriyor. Salih Duran, 8 Mayıs 2000'de gözaltına alındığında 50 yaşındaydı. Maddî durumu ve sağlığı iyiydi. Astsubay Süleyman Alagöz tarafından çalıştığı tarladan alınarak, Bucak Jandarma Karakolu'na götürüldü. Burada hırsızlık yapmakla suçlandı. İddiaları kabul etmeyince yoğun işkenceye maruz kaldı. Değişik işkencelere uğrayan, Duran'ın ayrıca koynuna yılan sokuldu, başına poşet geçirildi. Gördüğü bedensel ve psikolojik ağır işkence sonucunda Duran, aklî dengesini yitirdi. Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi gördü. Günlük yaşam ihtiyaçlarını uzun süre eşinin yardımıyla karşılayabilen Duran, "jandarma" sözünü duyduğunda kendisini kaybediyordu. Ağır işkencenin etkisiyle bir türlü eski sağlığına kavuşamayan Duran'ın ruh sağlığı olayı izleyen 6 yıl içinde daha da bozuldu. 2006'da Duran'a, tamamen aklî dengesini yitirdiğine dair rapor verildi.

Ali Macit, gözaltına alındığında 65 yaşındaydı. Köyü'nden Sedat Şükrü Anafarta tarafından gözaltına alındı, o da hayvanları çalmakla suçlandı, ancak kabul etmedi. Bunun üzerine Macit'e de işkence yapıldı. Her türlü işkencenin yanı sıra kendisine yoğun bir şekilde elektrik verilmesi, başına poşet geçirilmesi, el ve ayaklarına yakıcı ve tahriş edici sıvı verilmesi hayatında derin izler bıraktı. Kendisine işkence yapıldığına dair doktorların rapor vermediği Macit, Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) İzmir Şubesi'nden rapor alabildi. Uzun süre geceleri yatamadı. Her yattığında jandarmanın ellerini kelepçelediği ve işkence yaptığı kâbusunu görüyordu. Macit, 28 Aralık 2006'da davanın sonuçlanmasına az bir zaman kala, işkencenin yol açtığı sağlık sorunlarıyla baş edemedi ve yaşamını yitirdi.

Tahir Yıldız, gözaltına alındığında 51 yaşındaydı. O da Sedat Şükrü Anafarta tarafından gözaltına alındı ve hırsızlıkla suçlandı. Suçlamaları kabul etmedi. Karakolda her türlü işkenceye maruz kaldı. Hayatında en kalıcı iz bırakan işkence yöntemi ise, sürekli başına poşet geçirilerek nefessiz bırakılmasıydı. Yıldız, İzmir Tabip Odası'ndan işkence gördüğüne ilişkin rapor aldı. İki yıl boyunca TİHV İzmir Şubesi'nde psikolojik tedavi gördü. Davada ısrarcı olduğu için 6 yıl boyunca sürekli tehdit edildi, yolu kesildi, ailesi rahatsız edildi, dövüldü, evi tarandı. Üstelik dava dosyasında açığa çıkan bir sürü skandal oldu. Ancak Yıldız pes etmedi ve sonuna kadar davayı takip etti. Mahkemenin bırakalım hukuk devletini, bir yasa devletinde olması gerektiği gibi gitmediğini biliyor. Ancak yine de sonuç almakta kararlı. Yıldız, itirafçı Abdülkadir Aygan'ın daha ayrıntılı bilgi vermesini istiyor; çünkü bu çetenin Bucak'la ve ceza alan 3 subayla sınırlı olmadığını ve daha birçok gerçeğin henüz ortaya çıkarılmadığını biliyor.

Adem Amaç

Diyarbakır Dicle'de meydana gelen çatışma sonrası 24 Ağustos günü yaralı olarak yakalanan ve Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi'nde tedavi gören HPG'li Adem Amaç'ın itirafçılığa zorlandığı, imza atmamasına rağmen kendi adına düzenlenen bir ifadeyle Yaşar Karar, Hasan Budak, Mehmet Yıldız, Ekrem Uzan ve Mustafa Sever adlı 5 kişinin tutuklandığı iddia edildi.

JİTEM Davası

29 Aralık 2007 tarihli bir habere göre, JİTEM elemanı Abdülkadir Aygan'ın itiraflarının yayınlanmasının ardından yargılanan ve aralarında "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım, Muhsin Gül, Fethi Çetin ve Kemal Emlük'ün de bulunduğu 8 JİTEM elemanın yargılanmasında mahkeme karar değiştirdi. Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi, "sanıklar askerdir" diyerek yargılamaya başladığı JİTEM elemanlarının davasında, aradan geçen 2 yılın

ardından bu kez "sanıklar asker değildir" diyerek görevsizlik kararı verdi.

Kürtçe'nin Kullanımının Önündeki Engeller

* Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi Kaymakamlığı, belediye tarafından yapılan Ehmedê Xani Parkı'nın girişinde bulunan tabelayı, tabelada yer alan "x" harfini gerekeç göstererek 23 Ocak'ta söktürdü. Doğubayazıt Belediyesi tarafından yapılan parka 2006 yılı Ağustos ayında gerçekleştirilen meclis toplantısı'nda Ehmedê Xani adı verildi. Karar ardından tabela parka asılırken, meclis kararı da kaymakamlığa tebliği edildi. Ancak kaymakamlık uzun süre parkın adına ilişkin meclis kararını onaylamazken, herhangi bir itirazda da bulunmadı. 2006 yılı Aralık ayında kaymakamlık belediyeye bir yazı göndererek, tabelada yer alan "x" harfinin "1353 sayılı Türk Harfleri Kabulü ve Tatbiki Hakkında Kanun"un 2. maddesine aykırılık teşkil ettiği, bu nedenle 29 Aralık 2006'ya kadar

yapılacak ikinci bir meclis toplantısında ya park adının değiştirilmesi, ya da harflerin Türk alfabesine göre düzeltilmesini istedi.

Kendilerine gönderilen yazı üzerine İlçe Kaymakamı Cemalettin Demircioğlu ile görüştüğünü belirten Belediye Başkanı Mukaddes Kubilay, "kaymakama kararın meclis tarafından alındığını ve parkın adını değiştirmeyeceğimizi söyledim. Bunun için meclisi de toplamadım. Tabii bize verilen süre dolunca da polis gelip tabelayı söktü" dedi.

İçişleri Bakanlığı da Doğubayazıt Belediye Başkanı Mukaddes Kubilay ve 24 meclis üyesi hakkında soruşturma açtı.

* Şırnak Beytüşşebap Kaymakamlığı'nın "PKK'yi anımsattığı" gerekçesi ile kabul etmediği sokak ve mahalle isimleri, belediye meclisi tarafından üçüncü kez gönderildi. Kaymakamlık, aynı gerekçeyle kararı bir kez daha reddederken isim listesinin tamamen değişmesini istedi.

Beytüşşebap Belediye Başkanı Faik Dursun, isimlerin, yörede uzun yıllar kullanıldığını belirterek, kaymakamlık tarafından kabul edilmemesini belediye meclisine "saygısızlık" olarak değerlendirdi. Dursun, dördüncü kez bir karar çıkararak; sokakları numaralandıracağını ve aynı isim listesini göndereceklerini söyledi. Dursun, "bu yörenin yerli kültür ve isimlerine saygılı olmalı. Herkesin bildiği bir sokağa başka bir isim vermek doğru değildir. Kürt fobisi aşılmalıdır" dedi.

Belediye tarafından mahalle ve sokaklara verilen Beybün, Ronahi, Binyami, Baran ve Rengin isimleri PKK'yi çağrıştırdığı; bir caddeye verilen Erdal Dursun isminde geçen Erdal'ın da PKK'nin üst düzey yöneticilerinden "Erdal" kod adlı Engin Sincer olduğu gerekçesiyle reddedildi.

* Yenişehir Belediyesi, 2. Gençlik Kültür ve Spor Şenliği'ne ilişkin hazırladığı davetiye ile ramazan bayramı için hazırladığı tebrik kartını tüm kurumlara olduğu gibi cumhuriyet başsavcılığına da gönderdi. Ancak Başsavcılık, şenlik davetiyesinde, "Genç yüreklerle özgür geleceğe" şeklindeki sloganın Kürtçe karşılığı olan "Bi dilên ciwan re ber bi pêşerojeke azad ve" ibaresi ile ramazan bayramı tebrik kartında yer alan "Ramazan Bayramınız kutlu olsun" anlamındaki "Cejna we ya Remezan ê piroz dikim" ibareleri nedeniyle İçişleri Bakanlığı'na şikayette bulundu.

Şikayet nedeniyle inceleme başlatan İçişleri Bakanlığı, Diyarbakır Valiliği bünyesinde görev yapan iki başmüfettişi, Yenişehir Belediye Başkanı Fırat Anlı'nın görüşlerine başvurması için görevlendirdi. Davetiye ve tebrik kartında yer alan Türkçe ve Kürtçe yazıları araştıran başmüfettişler, bahse konu olan kartların bastırılmasına dair yazılı bir teklif olup olmadığı ya da bir karar alınıp alınmadığı, kartların hangi birim veya müdürlükçe bastırıldığı, kartlardan kaçar adet ve nerede bastırıldığı konularında bilgi istedi. Konuya ilişkin belediye başkan yardımcısı Nevim Yakut bilgilendirmede bulundu.

* "Çok dilli belediye hizmeti verme" kararı alan Sur Belediyesi hakkında İçişleri Bakanlığı'nun incelemesinin yanı sıra Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı da soruşturma başlattı.

Müfettişler, belediyece bir süre önce faaliyete sokulan Linux tabanlı Kürtçe yazılım sistemiyle ilgili de inceleme başlattı.

* Diyarbakır İl Genel Meclisi, geçen yıl mart ayında yaptığı toplantıda, köylerin tabelalarında Türkçe isimleri ile birlikte eskiden kullanılan Kürtçe isimlerinin de yazılması yolunda bir karar aldı. Kararı sakıncalı bulan Diyarbakır Valiliği ise idare mahkemesinde yürütmenin durdurulması ve kararın iptali istemiyle dava açtı. İdare mahkemesi valiliğin itirazını haklı bularak yürütmeyi durdurma kararı verdi.

* Şanlıurfa Suruç Kaymakamlığı, Suruç Belediye Meclisi'nin kabul ettiği 32 isimden 11'ini geri çevirdi. Belediye Başkanı Şahin, "bunlar kamuoyunun aşına olduğu isimler" dedi

Suruç Belediye Meclisi tarafından belirlenen 32 yeni sokak isminden 11'i, Kürtçe olduğu için kaymakamlıkça veto edildi.

DTP'den 9, AKP ve CHP'den de 3'er üyesi bulunan belediye meclisi, ilçedeki 32 sokağı, 12 Ocak'taki toplantısında yeniden isimlendirdi. Karar 17 Ocak'ta Suruç Kaymakamlığı'na gönderildi.

Konuyla ilgili bir inceleme raporu hazırlanan Kaymakam Muhittin Pamuk, 11 ismi Kürtçe olduğu, bölücülük ve ayrımcılığa yol açabileceği gerekçesiyle onaylamadı. Mizgin, Dilan, Helin, Zozan, Zana, Şilan, Şervan, Şirvan, Rojin, Mir ve Ezhar isimleri, değiştirilmesi için belediye meclisine geri gönderildi.

İsimlerin oy birliğiyle kabul edildiğini vurgulayan DTP'li Belediye Başkanı Ethem Şahin, "veto edilen isimlerden Zozan; yayla, Dilan; halay, Mizgin; müjde, Rojin; güneş, Mir; bey, Ezhar; yaman, Helin; yuva anlamını taşıyor. Bunlar bu coğrafyada çok kullanılan, insanların bildiği, kamuoyunun aşına olduğu isimlerdir. Meclis bu isimleri değiştirebilir ya da aynen kabul edebilir. Yine onay için kaymakamlığa göndeririz" diye konuştu.

* DTP Kars İl Başkanı Mahmut Alnak'ın Kars'ta düzenlenecek Newroz kutlamalarını duyurmak için dağıttığı, "Newroz Bayramınız Kutlu Olsun" başlıklı bildiri "w" yüzünden toplatıldı.

* Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan, içinde 20 Türkçe ve 15 Kürtçe öykünün yer aldığı *Öykü Seçkisi-Guldestaya Çirokan* adlı Kürtçe ve Türkçe öykü kitapları nedeniyle İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı bir öninceleme başlattı. Soruşturma için Diyarbakır'a gelen Mülkiye Başmüfettişi Erkan Toprak, Belediye Başkanı Osman Baydemir'den savunmasını istedi.

* Batman Belediyesi Kültür Müdürü Ali Sarıpınar ve belediye personeli Mehtap Ceylan, Batman Belediyesi tarafından yaptırılan Kine Em Parkı'nın açılışında Şiwan Perver'in söylediği 'Kine Em' parçasını çaldıkları gerekçesiyle tutuklanarak cezaevine gönderildiler.

* Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir hakkında, 4. Diyarbakır

Edebiyat Günleri nedeniyle kente asılan Kürtçe bez afişler ve devlet kurumlarına gönderdiği Kürtçe davetiyeler nedeniyle İçişleri Bakanlığının izniyle dava açıldı. Baydemir hakkında ayrıca belediyenin internet sitesinde Türkçe ve İngilizce dışında Kürtçe'ye de yer verilmesi nedeniyle inceleme başlatıldı.

* Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, temizlik kampanyası nedeniyle Kürtçe'nin Zazaki ve Kurmanci lehçelerinde broşür bastırılan ve bunları yurttaşlara dağıtan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir ve Bağlar Belediye Başkanı Yurdusev Özsökmenler hakkında soruşturma başlattı.

* Yenişehir Belediye Başkanı Fırat Anlı hakkında 2006 yılı Ramazan ayı ve bayramı dolayısıyla kente asılan Kürtçe afişler ve ışıklı panolar nedeniyle soruşturma başlatıldı.

* Diyarbakır Sur Belediyesi, Yenişehir Belediyesi ve Büyükşehir Belediyesi hakkında İnsan Hakları Haftası dolayısıyla bastırılan Kürtçe bez afişler ve billboardlar için soruşturma başlatıldı.

* Diyarbakır Sur eski Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş hakkında, 30 çiftin nikahını Türkçe'nin yanı sıra Kürtçe sorularla kıydığı gerekçesiyle soruşturma açıldı.

* DTP Doğubayazıt İlçe Başkanı Dalhan Kaya, Newroz pankartında "w" kullandığı gerekçeyle davalık oldu.

Mehmet Uzun, "Çokdilliliğe karşı çıkmak insanlık suçudur", (Rojda Kızgın, DİHA, 03.08.2007).

2007'de yaşamını yitiren yazar Mehmet Uzun, Sur Belediyesi tarafından hazırlanan "çokdilli belediyeçilik" projesi nedeniyle açılan soruşturma ve davaları eleştirerek, söz konusu uygulamaları "insanlık suçu" olarak yorumladı. Bu tür antidemokratik kararlara en iyi yanıtın Kürtçe'nin daha yaygın hale getirilmesi olduğunu belirten Uzun, tüm Kürtleri, dillerine, kimliklerine ve kültürlerine sahip çıkmaya çağırıyor.

Mehmet Uzun, "çokdilli belediyeçilik" uygulaması nedeniyle Danıştay tarafından görevden alınan Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş ile Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir hakkında yine aynı gerekçeyle 3,5 yıla kadar hapis istemiyle dava açılmasına tepki gösterdi. Söz konusu kararın ve uygulamanın demokratikleşmek isteyen, Avrupa Birliği'ne girmek isteyen, şeffaflaşmak ve uygarlaşmak isteyen bir ülkeye yakışmadığını dile getiren Uzun, "bu karar ve uygulamaların hukukla, vicdanla hiçbir ilgisi yok. Tamamıyla ideolojik kararlardır. Öteden beri Kürtlere karşı sürdürülen geleneksel asimilasyon politikasının bir parçasıdır" diye konuştu. Kararın aynı zamanda Kürt sorununun demokratik bir biçimde çözülmesinin istenmediğini de ortaya koyduğunu söyleyen Uzun, "çünkü Kürt sorununun tek çözümü demokrasi, hak ve hukuktur. Bu tür karar ve uygulamalar ne dün, ne bugün hiçbir zaman başarılı olamadı, olamaz. 80 yıldır rejim Kürtlere ilişkin yanlış bir politika uyguluyor. Sonuç ortada. Bunda zerre kadar bir başarı söz konusu mu? Bence hayır" diye konuştu. Bu tür kararları verenlerin ve uygulamaları yapanların bunu görmesi gerektiğine vurgu yapan Uzun, "ideolojik yasaklamalarla, cezalandırmalarla, engellemelerle bu sorunu asla çözemeyeceklerini anlamak zorundadırlar" dedi. Anadilin önemine de dikkat çeken Uzun, "dil bireyin ve milletlerin ruhudur, haysiyetidir, onurudur. Türkiye'deki seçkin zümre bunu çok iyi bildiği için özellikle Kürtçe'ye bu kadar yoğun saldırıyorlar" dedi. Tüm Kürtlere dillerine ve kültürlerine sahip çıkmaları çağırısı yapan Uzun, "Kürtler de tüm toplumsal yapılarıyla, kurum ve kuruluşlarıyla, bireysel çabalarıyla kendi dillerine, kimliklerine, kültür miraslarına sahip çıkmalı. Bu konudaki azmi daha da güçlendirmek, dili korumak, yaygınlaştırmak ve geliştirmek zorundadır. Haysiyetli her Kürdün görevidir bu. Bu tür anti-

demokratik kararlara verilecek en iyi cevap Kürtçe'nin daha yaygın hale getirilmesidir. Bunu Kürtlerden rica ediyorum" şeklinde konuştu. Uzun, bu antidemokratik kararın tüm dünya nezdinde de mahkum edilmesi için girişimlerde bulunulması gerektiğini vurguladı.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nin İnternet Sitesi (www.diyarbakir.bel.tr)

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun onayı ile iki mülkiye başmüfettişi, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nin www.diyarbakir.bel.tr adresinden Türkçe ve İngilizce'nin dışında Kürtçe yayın yaptığı için inceleme başlattı.

Bakanlığın görevlendirme emri ile Diyarbakır'a gelen Mülkiye Başmüfettişleri Ahmet Koyuncu ve N. Gürsel Metin, yerel bir gazete-de "Çokdilli sanal belediyeçilik" başlıklı haber üzerine Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nin internet sitesi hakkında inceleme yapmaya başladı. Müfettişler, belediyenin resmi internet sitesinde Kürtçe yayın yapımına dair bir karar ya da teklif bulunup bulunmadığı, bunun için bir harcama yapılıp yapılmadığı ve Kürtçe yayının içerikleri ile ilgili sorular yöneltti.

Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, ön incelemeye ilişkin müfettişlere verdiği cevapta, belediye hizmetlerinin yerel halka daha iyi anlatılması amacıyla Türkçe'nin dışında 10 Ekim 2006'dan itibaren Kürtçe'nin Kurmanci lehçesiyle yine belediye çalışmalarının uluslararası alanda takip edilmesi amacıyla İngilizce yayına başladığını belirtti. Baydemir, Kürtçe ve İngilizce bölümlerin içeriğinin Türkçe yayınların bire bir tercümesi olduğunu vurguladı.

Baydemir, bu hizmet için 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun, belediyelerin "belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme", "hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları" yapabileceğini düzenleyen 13. maddesiyle, "mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla kültür ve sanat, turizm ve tanıtım" hizmeti yapabileceğini düzenleyen 14. maddesini dayanak aldıklarını bildirdi. RTÜK Yasası'nda "Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde de yayın yapılabilir" maddesi bulunduğu da dikkat çeken Baydemir, Dicle Üniversitesi ve RTÜK'ün yaptığı araştırmada Diyarbakır'da halkın Kürtçe konuştuğunun belirlendiğini hatırlattı.

Mekiye Sönük

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube ekiplerinin 12 Ocak'ta evlerine baskın düzenleyerek, gözaltına aldığı 3 DTP'li, Beşiktaş'ta bulunan İstanbul Adliyesi'ne getirildi. Cumhuriyet savcısı tarafından ifadeleri alınan DTP'liler, tutuklanma talebi ile 16 Ocak'ta mahkemeye sevk edildi. Nöbetçi mahkeme tarafından da sorguları yapılan, DTP Yedek PM Üyesi Yıldız Aktaş ve DTP Gençlik Meclisi Üyesi Nuran Uğurlu serbest bırakılırken, Büyükşehirçe İlçe Yöneticisi Mekiye Sönük, PKK'ye üyelik iddiasıyla tutuklandı.

İHD ve Çewlik

İHD eski Bingöl Şube Başkanı Rıdvan Kızgın'ın, Bingöl'ün eski adı olan "Çewlik" ve derneğin İngilizce adı olan "Human Rights Association" ibarelerini derneğin antetli kağıdında kullandığı için hakkında verilen 1112 YTL'lik idarî para cezasına ilişkin Elazığ İdare Mahkemesi'ne yaptığı itiraz reddedildi. Jandarma Genel Komutanlığı'nun başvurusu üzerine Bingöl Valisi tarafından kendisine kesilen para cezasının kaldırılması için Kızgın'ın yaptığı itiraz başvurusunu değerlendiren mahkeme heyeti, itirazı yerinde bulmayarak geri çevirdi. Ret gerekçesinde, 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 31. maddesinde yer alan "dernekler, defterlerinde ve kayıtlarında ve Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi kurumlarıyla yazışmalarında Türkçe kullanır" ibaresine aykırı davranıldığı için yasada yer alan "bu hükme uymayanlar idarî para cezası ile cezalandırılır" hükmünün yerine getirildiği belirtilerek, uygulamaya aykırı bir durum söz konusu olmadığı için davanın reddine karar verildiği açıklandı.

Nihayet Taşdemir, Ferhat Tagay, Sabahattin Hallı

Avrupa'daki Kürt kökenli politikacılara yönelik gözaltıları protesto etmek isteyen DTP'liler Taksim tramvay durağında toplanarak Fransa konsolosluğuna yürüdüler. Konsolosluğun önünde basın açıklaması yapan DTP İstanbul İl Başkanı Doğan Erbaş, "Kürt politikacılara yönelik Fransa merkezli operasyonlar, Türkiye'nin Kürt sorununu başka ülkelere havale etme politikasının bir sonucudur" dedi. Operasyonun,

PKK ile mücadele koordinatörlerinin Avrupa'da yaptıkları toplantının hemen ardından gelişmesine dikkat çeken Erbaş, Kürt sorununun bu tür yöntemlerle çözülemeyeceğini belirtti.

Erbaş'ın yaptığı açıklamanın ardından yazılı basın açıklamasını okumak isteyen Demokratik Özgür Kadın Hareketi Sözcüsü Nihayet Taşdemir, açıklamada geçen "Sayın Öcalan" ifadesinden dolayı polis tarafından gözaltına alındı. Grubu çembere alan çevik kuvvet, Taşdemir'le birlikte DTP İl Yöneticisi Ferhat Tagay ve DTP Eyüp İlçe Başkanı Sabahattin Halli'yi de gözaltına aldı.

Lokman Başaran, Adil Oğuz

7 Şubat günü İstanbul Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından gözaltına alınan DTP üyeleri Lokman Başaran ve Adil Oğuz, polis sorgularının tamamlanmasının ardından Beşiktaş'ta bulunan İstanbul Adliyesi'ne sevk edildi. Savcılığa çıkarılan Başaran ve Oğuz "tutuklanma" talebi ile İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi. Burada yapılan yargılamanın sonucun da Başaran ve Oğuz, "yasadışı örgüt üyesi" oldukları iddiasıyla tutuklanarak, Bayrampaşa Cezaevi'ne gönderildi.

Vahit Özdemir, Ebubekir Gezer, Murat Kalmaz

"Yasadışı faaliyette bulunduğu" iddiasıyla 27 Şubat günü DTP Büyükçekmece İlçe Binası'na yapılan jandarma baskınında gözaltına alınan Büyükçekmece İlçe Başkanı Suphi Sarıbulak, Büyükçekmece İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Vahit Özdemir, Ebubekir Gezer, Murat Kalmaz ve Fatoş K. (17), Esenyurt Jandarma Karakolu'nda yapılan sorgulamalarının ardından Beşiktaş'ta bulunan İstanbul Adliyesi'ne sevk edildi. 10. Ağır Ceza Mahkemesi'ne çıkarılan DTP'lilerden Büyükçekmece İlçe Başkanı Suphi Sarıbulak, ve Fatoş K. serbest bırakılırken, İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Vahit Özdemir, Ebubekir Gezer ve Murat Kalmaz tutuklanarak Bayrampaşa Cezaevine gönderildi.

Sur Belediyesi

İçişleri Bakanlığı, İnsan Hakları Haftası nedeniyle Türkçe, Kurmanci ve Zaza dillerinde afiş astığı gerekçesiyle, Sur Belediyesi hakkında soruşturma başlattı. Sur Belediyesi, 10 Aralık 2006 tarihinde belediye sınırları içerisinde "İnsan haklarıyla insandır", "Mirov bi mafen xwe mirove", "Merdim bi mafexo merdim" yazılı afişler asmıştı.

Kayapınar Belediyesi

İçişleri Bakanlığı, İnsan Hakları Haftası nedeniyle Türkçe, Kurmanci ve Zaza dillerinde afiş astığı gerekçesiyle, Kayapınar Belediyesi hakkında soruşturma başlattı.

Sur Belediyesi'nin "Çokdilli Belediyecilik" Kararı

Danıştay 8. Dairesi, 14 Haziran 2007'de "belediye hizmetlerinde çokdilli belediyecilik" doğrultusunda karar alan Diyarbakır'ın DTP'li Sur Beldesi Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş'ın başkanlığını düşürdü, kararı alan belediye meclisini de feshetti.

Sur Belediye Meclisi 2006 yılı Ekim ayında Türkçenin yanı sıra Kürtçe olmak üzere "çokdilli belediyecilik kararı" aldı. Kararın ardından Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı ve İçişleri Bakanlığı soruşturma başlattı. İçişleri Bakanlığı, Sur Belediye Başkanı Demirbaş'ın görevden alınması ve Belediye meclisinin feshi talebiyle Danıştay'a başvurdu. Başvuruyu değerlendiren Danıştay 8. Dairesi, Demirbaş'ın başkanlığının düşürülmesine ve belediye meclisinin feshine oybirliğiyle karar verdi. Danıştay'ın kararında "çokdilli belediyecilik kararının" gerek Anayasa ve yasa maddeleri, gerekse Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı kapsamında bir hakkın kullanımı olarak değerlendirilmesinin olanaklı olmadığı belirtilerek, şöyle denildi: "Anayasa ve uluslararası sözleşmelerde belirlenen ve güvence altına alınan temel ve hak özgürlüklerin kullanımını aşan, bu kuralların amacına ve öngörüsüne aykırı bir niteliğin olduğu sonuç ve kanaatine ulaşılmaktadır".

Danıştay Nöbetçi Dairesi ise "Çokdilli Belediyecilik" kararı alan Sur Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyelerinin görevlerinden alınması kararına itirazı reddetti.

Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu'nun, Diyarbakır Sur Beldesi Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş'ın itirazını kabul etmesi üzerine İçişleri Bakanlığının başvurusunu yeniden görüşen Danıştay Nöbetçi Dairesi, Demirbaş'ın görevden düşürülmesine ve Sur Belediye Meclisi'nin feshine karar verdi.

Meclis kararının siyasî içerik taşıdığını belirten Daire, belediye hizmetlerinde anayasa ve yasalarda belirlenen kuralların dışına çıkılma-

yacağına hükmetmiş, savunmanın da yasal süresi içinde yapılmadığına karar vermişti.

Bu karar üzerine Sur Belediye Başkanı Demirbaş ve Sur Belediye Meclisi Başkanvekili Bedri Turan, Danıştay 8. Dairesi'ne itiraz etmişti. İtirazı görüşen Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu, belediyeden savunmanın yasal süresi içinde geldiğini, dairenin savunmayı da dikkate alarak yeniden karar vermesi gerektiğini belirtmişti.

Adli tatil olması nedeniyle Danıştay 8. Dairesi yerine İçişleri Bakanlığının başvurusunu yeniden görüşen Danıştay Nöbetçi Dairesi, Demirbaş'ın görevden düşürülmesine ve Sur Belediyesi'nin feshine karar verdi. Demirbaş ve Sur Belediye Meclisi'nin karara itiraz hakkı bulunuyor.

Sur Belediyesi eski Başkanı Abdullah Demirbaş, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir ve Sur Belediyesi eski meclis üyelerinin, çokdilli belediyecilik kararı nedeniyle yargılanmasına başlandı. Demirbaş, birçok kurumun çokdilli hizmet verdiğini ama herhangi bir kovuşturmayla maruz kalmadıklarını ifade ederek, asıl sorunun Kürtçe'nin kullanılması olduğunu söyledi.

Sur Belediyesi eski Başkanı Abdullah Demirbaş ve Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'in de aralarında bulunduğu 21 sanığın "görevi kötüye kullanarak kamuyu zarara uğrattıkları" gerekçesiyle 3 yıla kadar hapis istemiyle yargılanmasına Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Duruşmaya Demirbaş, Baydemir ile birlikte tutuksuz yargılanan 20 sanığın tamamı katıldı. Kimlik tespitlerinin ardından savunmasını yapan Demirbaş, "aldığımız kararın meşru ve yasal olduğunu düşünüyorum" dedi. Mahkeme heyeti dosyadaki eksikliklerin giderilmesi için duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

Beş DTP'li Belediye Başkanı

Yakapınar Belediyesi Başkanı Osman Keser'in bir konuşması nedeniyle tutuklanmasının ardından belediye binasındaki destek çadırını ziyaret eden DTP'li beş belediye başkanı jandarma tarafından tartaklanarak gözaltına alındı.

Gözaltına alınan Diyarbakır Bağlar Belediye Başkanı Yurdusev Özsökmenler, Mardin Kızıl-

tepe Belediye Başkanı Cihan Sincar, Şırnak Silopi Belediye Başkanı Muhsin Kunur, Şanlıurfa Viranşehir Belediye Başkanı Emrullah Cin ve Adana Küçükdikili Belediye Başkanı Leyla Güven, Yüreğir İlçe Jandarma Komutanlığı'na götürüldü. Gözaltına alınan DTP'li başkanların avukatı Beyhan Günyeli, "jandarma yetkilileri, gözaltı sebebi olarak 'izinsiz gösteri' suçunu gösteriyor. Müvekkillerim gösteri yapmadı, kurulan çadırı ziyaret etti" dedi.

Engellenen Toplantılar ve Gösteriler

Diyarbakır'daki Patlamaya Protesto Eylemine

Dava: Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, 7'si çocuk 11 kişinin ölümü, 16 kişinin de yaralanmasına neden olan "termos içindeki bomba"lı saldırıyı protesto eden DTP'li yöneticiler hakkında, 5 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açtı (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Beytüşşebap'ta 2006 Newroz'u Soruşturması:

Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'nde 2006 Newroz kutlamalarında 40 kişi hakkında "PKK propagandası" yaptıkları gerekçesiyle açılan soruşturmada kanıt olarak gösterilen fotoğrafların "fotomontaj" olduğunu iddia eden Beytüşşebap Belediye Başkanı Faik Dursun'u aralarında bulunduğu 10 kişi, İlçe Emniyet Müdürü Dursun Kulfal ve polisler hakkında suç duyurusunda bulundu (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Silopi İlçe Başkanı için Eylem Yapanlara

Ceza: Kaybedilen HADEP Silopi İlçe Başkanı Serdar Tanış ve İlçe Sekreteri Ebubekir Deniz'e ilişkin "sessiz oturma" eylemi yapan ve aralarında kapatılan HADEP eski Siirt İl Başkanı Abdurrahman Taşçı'nın da bulunduğu 10 HADEP'liye Siirt Asliye Ceza Mahkemesi'nin "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla vermiş olduğu 1 yıl 3'er ay hapis cezası Yargıtay tarafından onandı (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Yüksekova 2006: Yüksekova'da 18 DTP'liye basın açıklaması yaptıkları için dava açılırken, Şanlıurfa'da seçilmişleri karşılayan 4 DTP'li soruşturmalık oldu. Şemdinli'de ise "Barış Çadırı" açan ve bombalamaları protesto edenler hakkında soruşturma başlatıldı (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Van'da Gemlik Yürüyüşçülerine Dava: "Gemlik Yürüyüşü"ne katılanların saldırıya uğramasını protesto etmek için Van'da yapılan basın açıklamasına katılan 107 kişi hakkında dava açıldı (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Birecik'te Şemdinli Protestosuna Ceza: Feshedilen DEHAP Birecik İlçe Örgütü'nün Şemdinli olaylarını kınamak amacıyla düzenlediği yürüyüşe katılan 6 kişiye, 18 yıl hapis cezası verildi (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Şırnak'ta Gemlik Yürüyüşü Davası: Aralarında DTP Şırnak İl Başkanı İzzet Belge'nin de bulunduğu 5 sanığın "suçu ve suçluyu övmek" ile "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet" suçundan yargılanmasına devam edildi (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

"Amara" Yürüyüşü: Abdullah Öcalan'ın doğduğu Ömerli (Amara) Köyü'ne düzenlenen yürüyüşe katıldıktan sonra gözaltına alınan 56 kişiden 54'ü serbest bırakılırken, 2 DTP'li tutuklandı (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Kerkük Konferansı: Özgür-Der, Diyarbakır'daki Kerkük Konferansı'nın yasaklanmasını "milliyetçi yıldırma politikalarının parçası" olarak değerlendirdi ve hükümeti vazgeçmeye çağırdı. Vali, konferansı "suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike gördüğü" gerekçesiyle yasakladı (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Ankara Yürüyüşü: DTP'li seçilmişlerin Ankara Yürüyüşü kapsamında Antep'te yapılan uğurlama nedeniyle Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, Bin Umut adayları Aysel Tuğluk ve Vakkas Dalkılıç'ın da aralarında bulunduğu 17 kişi hakkında 3 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı (Bkz. Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

Cüneyt Polat: İstanbul Esenler'de 2005 yılında düzenlenen bir gösteriyi izlerken tutuklanan Cüneyt Polat (55), İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüt üyesi olduğu" ve "patlayıcı madde bulundurduğu" gerekçesiyle 10 yıl hapis cezasına mahkûm edildi.

Kararı temyiz eden Avukat Ercan Kanar, Cüneyt Polat'ın gösteriyi merak ettiği için

izlediğini belirterek, bu sırada polisler tarafından ağır biçimde dövüldüğünü, söyledi. Müvekkilinin gösteri nedeniyle tutuklanan tek kişi olduğunu hatırlatan Avukat Kanar, duruşmalarda tanık olarak dinlenen polislerin de Cüneyt Polat'ı görmedikleri yönünde ifade verdiklerini kaydetti. Kanar dilekçesinde, Polat'ın vücudunda darp izleri bulunduğunun Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi raporuyla saptandığını belirterek, "bu olayda müvekkil mağdur durumdadır. Aleyhine somut bir delil yok. Yalnızca müvekkilin ağız dalaşı yaptığı başkomiserin, husumet dolu, teknik verilerle desteklenmeyen suçlamaları vardır. Yargılama hukukunun temel ilkeleri doğrultusunda bu davanın hiç açılmamış olması gerekir. Dinlenen dokuz polis, komiseri tamamlamıyor. Başkomiserin beyanlarından verilen bir mahkûmiyet kararı söz konusu" dedi.

Ahmet Aka: 2 Aralık 2006 tarihinde DTP tarafından düzenlenen yürüyüş sonrasında, cumhuriyet savcılığınca başlatılan soruşturma kapsamında DTP Mersin İl Başkan Yardımcısı Ahmet Aka, güvenlik güçlerince gözaltına alındı. Emniyetteki sorgusunun ardından "suçu ve suçluyu övmek" suçlamasıyla adliye-ye sevk edilen Aka, 30 Ocak 2007'de tutuklandı.

11 Mart Basın Açıklaması Tutuklamaları: Gaziantep'te, 11 Mart günü DTP tarafından yapılan basın açıklaması sırasında PKK lehine slogan attıkları iddiasıyla 9 kişi hakkında emniyet müdürlüğünce suç duyurusunda bulunuldu. Cumhuriyet savcısının talimatıyla Hasan E., Mevlüde G., Ali İhsan K., Mehmet Zeki G., Mehmet D., Kadir S., Hamit K., Refik A. ve Bedriye Y., Gaziantep Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ekiplerince 18 Mart 2007 tarihinde gözaltına alındı. Gözaltına alınan kişilerin, emniyet müdürlüğünde ifadelerinin alınmasının ardından "slogan atma" suçundan çıkarıldıkları nöbetçi mahkemece tutuklandılar.

Apê Musa Anması: Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde Eşit Özgür Yurttaş Hareketi tarafından Kürt bilgesi Musa Anter için yapılan anma etkinliğine soruşturma açıldı. "Yasadışı örgüt propagandası yapmakla" suçlanan Demokratik Yurttaşlık Evi Derneği Başkanı İlyas Poyraz'ın da aralarında bulunduğu 8 kişi, Nusaybin Savcılığı'na ifade verdi.

Sonuçlanan ya da Devam Eden “Sayın” Davaları

Mahkemelerde verilen “Sayın Öcalan” cezalarında büyük farklılıklar gözlemlendi. Bazı mahkemeler “Sayın Öcalan” denilmesini düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında ele alarak beraat kararı verirken, bazı mahkemeler ise hapis ve para cezaları verdi. Bazı kişiler hakkında ise ne kadar “Sayın Öcalan” dediyse o kadar dava ve soruşturma açıldı. Bir mahkeme “Sayın Öcalan” sözüne bir yıl hapis cezası verirken, bir başka mahkeme 300 ya da 600 YTL para cezası, bir başka mahkeme ise 5 ay hapis cezası verdi. Hukuksal açıdan kantarın ayarı da tutturulamadı. Sayın Öcalan davaları, kimi zaman ağır ceza mahkemelerinde, kimi zamanda asliye, kimi zamanda sulh ceza mahkemelerinde dava konusu yapıldı.

Tuncer Bakırhan, Nurettin Yılmaz, Mehmet Tusun, Veli Büyüksahin: DEHAP’ın Parti Meclisi ve İl başkanları toplantısından sonra yayınladıkları sonuç bildirgesinden Abdullah Öcalan’a “sayın” diye hitap edilirse muhatap olarak kabul edilmesi yönündeki ifadelerle karşı açılan davada Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nden sonra 1. Asliye Ceza Mahkemesi de görevsizlik kararı verdi.

Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmada eski DEHAP Genel Başkanı Tuncer Bakırhan ile Nurettin Yılmaz, Mehmet Tusun, Veli Büyüksahin hazır bulundu. Hâkim Savaş Nemli “davanın esasına girmeden önce usulü bir sıkıntı var” dedi. Nemli, daha önce 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nin eylemi vasıflandırarak TCK 215. maddeye göre cezalandırılma isteğini hatırlatarak, “TCK 215 benim mahkememin görevi alanında değildir” diyerek savcının mütalaasını sordu. Cumhuriyet Savcısı, 215. maddenin düzenlediği “suçu ve suçluyu övme” suçunun Sulh Ceza Mahkemesi’nin görev alanında olduğunu belirterek, görevsizlik verilmesini istedi. Hâkim Nemli, verdiği karardan dosyayı Sulh Ceza Mahkemesi’ne gönderdi.

Kendini fesh ederek DTP’ye katılan DEHAP’ın Parti Meclisi sonuç bildirgesinde Abdullah Öcalan için “sayın” ifadesi kullanılarak Kürt sorunun çözümünde muhatap olarak kabul edilmesi istenmişti. Sonuç bildirgesine 60 kişilik Parti Meclisi üyeleriyle il başkanlarından oluşan 104 kişinin imzasının bulunmasına karşın

11 kişi hakkında suç duyurusunda bulunulmuştu.

Beşir Belke, Yakup Aslan, Hilmi Karaoğlan: Edirne Cumhuriyet Savcılığı’nın, 2 Aralık 2005 tarihinde, DTP Edirne İl Başkanı Beşir Belke, DTP Kırklareli İl Başkanı Yakup Aslan ve DTP Tekirdağ İl Başkanı Hilmi Karaoğlan’ın Edirne’de düzenledikleri ortak basın toplantısında, Abdullah Öcalan’dan sık sık “sayın” diye bahsetmeleriyle ilgili olarak başlattığı soruşturma tamamlandı.

Edirne Cumhuriyet Savcılığınca hazırlanan iddianamede, şöyle denildi: “DTP il binasında DTP Edirne İl Başkanı Beşir Belke, Kırklareli İl Başkanı Yakup Aslan ve Tekirdağ İl Başkanı Hilmi Karaoğlan’ın basın bildirisini incelendiğinde, ülkede yıllarca süren terör olaylarında ve bu terör olaylarını gerçekleştiren teröristlere elebaşılık yapan ve binlerce insanın öldürülmesi talimatını veren ve bu sebeplerle yargılanarak cezalandırılan, halen de cezasını çekmekte olan şahıs için ‘sayın’ kelimesini her defasında kullanarak onun fikir ve davranışlarını övmek suretiyle işlenmiş olan suçları ve bu suçların işlenmesi konusunda talimat veren, yargı kararı ile de suçlu bulunan kişiyi övmek suçunu işledikleri anlaşılmaktadır”. Belke, Aslan ve Karaoğlan hakkında “suçu ve suçluyu övme” suçundan 2 yıla kadar hapis cezası istemiyle Edirne 2. Sulh Ceza Mahkemesi’nde dava açıldığı bildirildi.

Bayram Kalem: Kamyon şoförlüğü yapan Kahramanmaraş Afşinli Bayram Kalem, ölümlü bir trafik kazasına karıştığı için üç yıl Kırıkkale Keskin Cezaevi’nde kaldı. Cezaevinde kaldığı sırada, Öcalan yakalanmıştı ve 1999 Haziran ayında Öcalan yargılanırken koğuşunda televizyon izlerken gördüğü Öcalan’ın lehine birtakım sözler söylediği gerekçesiyle, diğer mahkûmlar tarafından şikâyet edildi. Bunun üzerine Kalem hakkında TMK’nin 8’inci maddesi uyarınca açılan ve 25 Temmuz 2000’e dek süren davada önce bir yıl hapis ve 7 milyar 600 milyon eski Türk Lirası ardından 1 yıl hapis ve 800 milyon eski Türk Lirası para cezasına verildi. Kalem, Tekirdağ Saray Cezaevi’nde cezasını tamamladı. Kalem’in avukatı Ali Uluk’un 16 Nisan 2001 tarihinde, AİHM’e başvurmasıyla, Türkiye bu kararı nedeniyle 6.000 Euro manevî tazminat ödemeye mahkûm edildi. Kararda, yargılamanın ve cezanın,

“Temel Özgürlükler ve İnsan Haklarının Korunması” anlaşmasına uygun olmadığını altı çizilerek, sanığın, sözlerini başkalarına kabul ettirme amacı taşımadığı kanaatine varıldığı için Türkiye’nin mahkûm edildiği açıklandı.

4 Kişi: Sayın Öcalan davaları içinde en hızlı sonuçlandırılan dava ise Antalya’da yaşandı. 12 Şubat’ta yapılan gösteride “Sayın Öcalan” ifadesini kullandıkları gerekçesiyle haklarında açılan dava kapsamında ilk kez hâkim karşısına çıkan 4 kişiden 2’sine 1.800’er, 2’sine de 600’er YTL para cezası verildi.

Faik Kaplan: Şırnak’ın İdil İlçesi’nde Abdullah Öcalan’a ‘Sayın’ diyen İlçe Başkanı Faik Kaplan hakkında dava açıldı. İdil Cumhuriyet Savcısı tarafından hazırlanan iddianamede, 14 Şubat 2007 tarihinde İdil DTP İlçe Örgütü önünde yapılan basın açıklamasında Öcalan’a ‘Sayın Öcalan’ diye hitap eden İlçe Başkanı Faik Kaplan’ın “suçu ve suçluyu övdüğü” belirtiliyor.

PKK’li Tutuklular: Bingöl M Tipi Cezaevi’nde kalan PKK’li tutuklulara, Abdullah Öcalan’a ilişkin Adalet Bakanlığı’na gönderdikleri dilekçede, “Sayın Öcalan” dedikleri için 1 ay görüş yasağı ve spor, kültürel faaliyetlerden men cezası verildi.

Recep Tayyip Erdoğan: Recep Tayyip Erdoğan’ın, Avusturya’da 2000’de bir radyoda Öcalan’a iki kez “Sayın”, diye hitap ettiği belirtilmişti. Erdoğan bu sözleri üzerine aleyhine 10 ayrı suç duyurusu da yapılırken Ankara Savcı vekili Hikmet Önen, Türk Ceza Kanunu’nun (TCK) “suçu ve suçluyu övmek” başlıklı maddesi uyarınca Erdoğan hakkında inceleme başlatmıştı. Erdoğan’ın söz konusu konuşmasının yer aldığı kasetleri inceledikten sonra kararını oluşturan Savcılık, hem söz konusu ifadelerin suç işleme kastıyla söylenmediği, hem de zaman aşımının dolduğu hesabıyla Erdoğan hakkında takipsizlik kararı verdi.

Emin Uslu: DTP Adıyaman Kahta İlçe Başkanı Emin Uslu hakkında 24 Kasım 2006 tarihinde HPG’li Vedat Ralice’nin cenaze töreninde “şehit” ve “Sayın Öcalan” ifadelerini kullandığı gerekçesiyle hakkında “suçu ve suçluyu övmek” gerekçesiyle dava açıldı.

DTP Kahta İlçe Başkanı Emin Uslu’nun, 17 Kasım 2006 tarihinde TSK’nin yürüttüğü operasyonda yaşamını yitiren ve 24 Kasım 2006

tarihinde Kahta’da toprağa verilen HPG’li Vedat Ralice’nin (Vedat Adıyaman) cenaze töreninde yaptığı konuşmadan dolayı hakkında dava açıldı. Uslu’nun cenaze töreninde yaptığı konuşmada, “Sayın Öcalan” ve “şehit” ifadelerine kullandığı için gerekçesiyle Kahta Asliye Ceza Mahkemesi’nde “suçu ve suçluyu övmek” iddiasıyla açılan davanın ilk duruşması önceki gün görüldü. Yapılan duruşmada, mahkeme heyeti görevsizlik kararı vererek, Uslu’nun Malatya Ağır Ceza Mahkemesi’nden yargılanmasına karar verdi. Emin Uslu 15 Mayıs 2007’de 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

8 Kişi: Feshedilen DEHAP Diyarbakır Bismil İlçe yöneticilerine, yaptıkları açıklamada “Sayın Öcalan” ifadesi kullandıkları için, 9’ar ay hapis cezası verildi. DEHAP Bismil İlçe Yönetimi üyesi 8 kişi hakkında, 17 Kasım 2005 tarihinde yapılan bir basın açıklamasında “Sayın Öcalan” ifadesinin kullanılması gerekçesiyle açılan dava karara bağlandı. DEHAP’lı yöneticiler hakkında 14 Aralık 2005 tarihinde 5237 sayılı TCK’nin 215. ve 53. maddelerinden açılan dava, Bismil Asliye Ceza Mahkemesi’nde görüldü. Mahkeme, DEHAP’lılara “suçu ve suçluyu övmek”, suçundan 9’ar ay hapis cezası verdi.

Kerem Uğur, Abdullah İzgi: DTP Adana eski İl Başkanı Kerem Uğur ile yönetici Abdullah İzgi, yaptıkları açıklamada “Sayın Öcalan” ibaresine yer verdikleri gerekçesiyle 10’ar ay hapis cezasına çarptırıldı. DTP Adana İl Örgütü’nün 1 Aralık 2006 tarihinde PKK’nin ilan ettiği ateşkese ilişkin yaptığı açıklamadan dolayı haklarında dava açılan Kerem Uğur ile Abdullah İzgi, 8. Ağır Ceza Mahkemesi’nde hâkim karşısına çıktı. Dava ilk açıldığında “örgüt propagandası yapmak”tan yargılanan Uğur ile İzgi, açıklama metninde “Sayın Öcalan” ibaresi geçtiği için savcının itirazı üzerine “suçu ve suçluyu övmek” suçlamasıyla ceza aldı. Mahkeme heyeti, 2 sanığa da 10’ar ay hapis cezası verdi.

Aysel Tuğluk: Diyarbakır Milletvekili Aysel Tuğluk hakkında, Van’da 21 Mart’ta yapılan Newroz kutlamalarında Abdullah Öcalan’a “sayın” diye hitap ettiği gerekçesiyle başlatılan soruşturma tamamlandı. Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi Savcısı İbrahim Halil Selçik’in hazırladığı iddianamede Tuğluk’un PKK propagandası yapmak suçundan bir yıldan beş yıla kadar hapisle cezalandırılması istendi.

Yusuf Adıgüzel: Kahramanmaraş'ın Elbistan İlçesi'ndeki Newroz kutlamaları ile ilgili ROJ TV'ye bilgi verirken Abdullah Öcalan'dan "sayın" diye bahseden DTP Kahramanmaraş İl Başkanı Yusuf Adıgüzel, Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 15 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Murat Öztürk: Ağrı'da 2006 yılı 21 Mart Newroz kutlamalarında Abdullah Öcalan'dan "Sayın Öcalan" dediği gerekçesiyle tutuklanan DTP Ağrı İl Başkanı Murat Öztürk, yargılandığı Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nce Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2. maddesi uyarınca bir yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme heyeti Erzurum H Tipi Cezaevi'nde yaklaşık 5 aydır yatan Murat Öztürk'ün, tutuklu kaldığı süreyi göz önünde bulundurarak tahliyesine karar verdi. Dosya, Yargıtay'a gönderildi.

DTP'nin 21 Mart'da Ağrı kent merkezindeki eski otopark alanında düzenlediği Newroz kutlamalarında konuşma yapan Öztürk, "dünyanın dört bir yanında milyonlarca Kürt, dirilişin coşkusuyla çırpınıyor. Yeniden kendi tarihini yazmanın gururunu yaşıyor. AKP iktidarı, ülke barışını adeta Cumhurbaşkanı seçimine kurban etmenin derdinde, Sayın Öcalan gerekçesiyle, bunları bahane ederek bu saldırıları bir kez daha kınıyoruz. Bu realiteyi görmek için ocaklarımıza ateş topunun düşmesi mi gerekiyor. Herkesi bu konuda sağduyuya davet ediyoruz. İmralı kapılarının zaman kaybedilmeden bağımsız heyetlere açılması gerekmektedir" demişti.

Murat Öztürk'ün bu konuşmasında "terör örgütünün propagandasını yaptığı" iddiasıyla gözaltına alındı. Öztürk, çıkarıldığı Ağrı Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanarak cezaevine konuldu. Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2. maddesi uyarınca 2 yıl hapis cezası istemiyle Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan DTP İl Başkanı Murat Öztürk, 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Mehmet Bozdağ: DEHAP Konya eski İl Başkanı ve DTP Kurucu Üyesi Hacı Mehmet Bozdağ, internet üzerinden yayın yapan *Kovara Veger* adlı dergide yayınlanan yazılarında Abdullah Öcalan için "sayın", HPG'liler için "gerilla" ve doğu ve güneydoğu'daki iller için "Kürdistan" ifadelerini kullandığı gerekçesiyle 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi, Bozdağ'ın, 2006 yılının

değişik aylarında *Kovara Veger* Dergisi'nde yayınlanan "Özeleştir", "Mutluluğun Resmini Çizebilmek", "Annelik" ve "Ateşkes" başlıklı yazılarını suç kapsamında değerlendirdi. Mahkemece hazırlanan gerekçeli kararda, Bozdağ'ın *Kovara Veger*'de yayınlanan 5 yazısında, örgüt propagandası yaptığı ve bu suçu zincirleme şekilde işlediği kanaatine varıldığı bildirildi. Gerekçeli kararda, Bozdağ'ın yazılarında Abdullah Öcalan için "sayın", HPG'liler için "gerilla", doğu ve güneydoğudaki iller için "Kürdistan" isim ve kavramlarını kullanarak suç işlediği kaydedildi. Bozdağ'ın Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2. maddesi gereğince bir yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına karar veren mahkeme, aynı suçu "birden fazla kez kasıtlı olarak işlediği" gerekçesi ile cezayı 1/4 oranında artırarak bir yıl 3 ay hapis cezası verdi. Ancak Bozdağ'ın mahkemede iyi halini göz önünde bulunduran mahkeme cezayı 1 yıl 15 güne indirdi.

Hazal Aras, Dalha Kaya, Mahmut Singar: Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde yapılan Newroz kutlamasında yaptıkları konuşmalarda "Sayın Öcalan" ifadesini kullandıkları için haklarında dava açılan DTP PM üyesi Hazal Aras, DTP İlçe Başkanı Dalha Kaya ve TUHADDER Şube Başkanı Mahmut Singar'a 600 YTL para cezası verildi. DTP Doğubayazıt İlçe Başkanlığı tarafından 21 Mart 2007 tarihinde belediye önünde yapılan Newroz kutlamasına katılan Aras, Kaya ve Singar hakkında mitingde yaptıkları konuşmada, "Sayın Öcalan" dedikleri gerekçesiyle Doğubayazıt Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan dava sonuçlandı. Mahkeme, "suçu ve suçluyu övmek" iddiasıyla Aras, Kaya ve Singar'ın 600 YTL para cezasına çarptırılmasına karar verdi. Karara tepki gösteren DTP İlçe Başkanı Dalha Kaya, verilen kararın hukukî olmadığını belirterek, "verilen karar oldukça üzücüdür. Karar tamamen siyasîdir. AB yolundaki Türkiye'de böyle kararlar alınması kaygı vericidir" diye konuştu.

Hüseyin Bektaşoğlu: DTP Erzincan İl Başkanı Hüseyin Bektaşoğlu hakkında, 1 Eylül 2006 "Dünya Barış Günü"nde yaptığı açıklamada "Sayın Öcalan", 2 Aralık 2006 tarihinde yaptığı basın açıklamasında ise "PKK'nin ilan ettiği ateşkese devlet ve hükümet sahip çıkmalıdır" dediği için cezalandırıldı. "Örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla yargılanan Bektaşoğlu, 3 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı.

30 Hükümlü: Ankara Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan 30 PKK hükümlüsünün, Öcalan'a "Sayın" diye hitap ederek, sağlık durumundan endişe ettiklerini bildirmeleri üzerine açılan davada, Ankara 11.Ağır Ceza Mahkemesi suçun "alenilik" kazanmadığını belirterek beraat kararı verdi.

Selim Sadak: Eskişehir Emniyet Müdürlüğü, Abdullah Öcalan için "Sayın" ve "Güney Kürdistan" dediği için DEP eski milletvekillerinden Selim Sadak ile DTP Eskişehir İl Örgütü yöneticileri hakkında cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulundu.

Emniyet müdürlüğü, Selim Sadak'ın 17 Şubat'ta Eskişehir Ticaret ve Sanayi Odası'ndaki "Barışın Dili" konferansında PKK'yi övdüğü iddiasıyla konuşma kasetlerini incelemeye aldı. Emniyet Müdürlüğü, Sadak'ın konferansta Abdullah Öcalan için "Sayın" dediğini ve "Güney Kürdistan" ifadelerini kullandığı belirtildi.

Aziz Akşahin: Tutuklu Hükümlü Aileleri Hukuk Dayanışma Dernekleri Federasyonu (TUHAD-FED) Genel Sekreteri Aziz Akşahin, "Sayın Öcalan" ifadesini kullanarak TCK'nın 215'inci maddesini ihlal ederek "suçu ve suçluyu övmek" iddiasıyla hakkında 28 Mart 2007 tarihinde açılan dava nedeniyle hâkim karşısına çıktı. Diyarbakır 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen ilk duruşmaya Akşahin ile avukatı Muharrem Şahin katıldı. Mahkeme heyeti, Akşahin'e, TUHAD-FED olarak Abdullah Öcalan'ın sağlık durumuna dikkat çekmek amacıyla 4 Nisan 2007 tarihinde Şanlıurfa'nın Halfeti İlçesi'ne bağlı Ömerli Köyü'ne düzenlenen yürüyüş öncesi federasyon binasında yaptığı basın açıklamasında "Sayın Öcalan" ifadesini kullanarak, "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle 6 ay hapis cezası verdi. Akşahin'e verilen hapis cezası ertelenmedi.

Selma Irmak: Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nın Demokratik Toplum Partisi (DTP) Genel Başkan Vekili Selma Irmak hakkında başlattığı soruşturma, "suçu ve suçluyu övme" suçu kapsamında yürütüleceği öğrenildi. Söz konusu suçun işlenmesi halinde, iki yıla kadar hapis cezası öngörülüyor. Irmak, 5 Ekim 2007'de düzenlediği basın toplantısında, partilerine "baskı yapıldığını", "milletvekillerinin de üst düzey kamu görevlilerince hedef gösterildiği" iddiasında bulunmuştu. Irmak, Abdullah

Öcalan için "sayın" ifadesini kullanmıştı. İddianamede, "Sayın Öcalan" ifadesinin düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendirilemeyeceği ileri sürülerek, "Bu tür söylemlerin, örgüt sempatanlarında belli bir bilinç oluşmasına neden olduğu" ifade edildi.

Orhan Özel: DTP Mardin Derik İlçe Başkanı Orhan Özel, 21 Mart Newroz kutlamasında yaptığı konuşmada Abdullah Öcalan'a "Sayın" diye hitap ettiği gerekçesiyle "suçu ve suçluyu övmek" iddiasıyla 2 ay hapis cezasına çarptırıldı. Özel'in avukatı Dildar Ektiren, kararı temyiz için Yargıtay'a başvuracaklarını ve sonuç alamazlarsa AIHM'e gideceklerini söyledi.

Bedri Fırat: DTP'nin 2. Olağanüstü Kongresi'nde Parti Meclisi üyeliğine seçilen Bedri Fırat, Abdullah Öcalan'a "sayın" dediği için 10 ay, 2006'daki Newroz kutlamalarında PKK'nin propagandasını yapmaktan 2 yıl hapis cezasına mahkûm oldu. Fırat hakkında Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği kararlar onanması için Yargıtay'a gönderildi.

Dalha Kaya: Savcılık DTP Doğubayazıt İlçe Başkanı Dalha Kaya'ya Kürtçe konuştuğu ve "Sayın Öcalan" dediği, yine aynı mitingde sunuculuk yapan Nedim Koçkar hakkında da Kürtçe konuştuğu gerekçesiyle soruşturma başlattı.

Cengiz Doğan: Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, "Sayın Öcalan" ifadesini kullanmanın örgütün amacı ve faaliyeti çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği gerekçesiyle daha önce TCK'nın 215. maddesi uyarınca "suçu ve suçluyu övme" gerekçesiyle Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan "Sayın Öcalan" davasını, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açtı.

Savcılık iddianamesinde 29 Eylül 2006'da gerçekleşen açılış sırasında Doğan'ın yaptığı konuşmada, "başta Kürdistan Konfederalizm Önderi Sayın Abdullah Öcalan olmak üzere, tüm cezaevlerindeki siyasi tutuklular üzerindeki ağırlaştırılmış tecride yönelik tüm PKK'li tutsaklar olarak eylemleri sürüyor ve sürmektedir" şeklindeki konuşmasını suç unsuru olarak kabul etti. Savcılık, Öcalan'la ilgili olarak "Kürdistan Demokratik Konfederalizm Önderi" ve "Sayın Öcalan" sıfatlarının, Öcalan'ı öven ve Öcalan'ı yücelten sözler olduğunu savundu.

Sedat Yurttaş: Kapatılan DEP'in eski milletvekili ve DTP parti meclisi üyesi Sedat Yurttaş,

ROJ TV’de katıldığı bir programda, Abdullah Öcalan için “Sayın Öcalan” dediği gerekçesiyle yargılandığı davada Diyarbakır 1. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından TCK’nın “suçu ve suçluyu övme” suçunu kapsayan 215/1 maddesi uyarınca 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Halis Değer, Ali Tanrıverdi, Seyhan Alacatay: Mersin 1. Sulh Ceza Mahkemesi, Abdullah Öcalan’ın tecrit koşullarında yaşadığını ileri süren basın bildirisine imza atan DTP’li Halis Değer hakkında, “suçu ve suçluyu övme” iddiasıyla açılan davadan beraatine karar verdi. Hâkim Ahmet Kiriş, gerekçeli kararında, “sayın” kelimesinin Öcalan’ı övme olarak değerlendirilemeyeceğini şu satırlarla aktardı: “Sanığın basın bildirisinde, terör örgütü elebaşı hakkında ‘sayın’ kelimesini kullandığı, bunun dışında herhangi bir övgü içeren beyanlarda bulunmadığı için beraatna karar verilmiştir”. DTP’li Ali Tanrıverdi’nin Mersin 5. Asliye Ceza Mahkemesi’ndeki davasında ise hâkim Sabri Çiçekli, “Sayın Öcalan” ifadesine “düşünce özgürlüğü” diyerek beraat kararı verdi. Gerekçede “Sanığın, ‘Sayın Öcalan’ın sağlık durumu hakkındaki endişeler, ülkemizde sağlanmaya çalışılan kalıcı toplumsal barış ve ülkenin demokratikleşmesi yönündeki çabalara zarar verecektir” şeklindeki sözlerinin yer aldığı söylevinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10’uncu maddesini (düşünceyi ifade etme özgürlüğünü içeriyor) ihlal eder bir durum görülmemiştir. Sanığın eyleminin, ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerekir” dendi. Tanrıverdi bir başka konuşmasında da “Sayın Öcalan” ifadesini kullandığı için Mersin 4. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yargılandı ve beraat etti.

DEHAP Mersin il yöneticisi olan Seyhan Alacatay “Sayın Öcalan” ifadesinin bulunduğu bildiriye imza attığı için Mersin 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yargılandı. Beraat kararı veren mahkeme “fikir açıklaması haricinde herhangi bir suç oluşmamıştır” dedi.

Ahmet Türk: DTP Genel Başkanı Ahmet Türk hakkında, 18 Ocak 2006 tarihinde yaptığı bir konuşmada Abdullah Öcalan’dan “sayın” diye bahsettiği gerekçesiyle açılan dava, 6 Mart günü ilk duruşmada sonuçlandı. Diyarbakır 2. Sulh Ceza Mahkemesi, Ahmet Türk’ü “suçu ve suçluyu övdüğü (TCK 215/1. maddesi)” gerekçesiyle altı ay hapis cezasına mahkûm etti.

Ferhan Türk: DTP Mardin İl Başkanı Ferhan Türk, 10 Mart günü yaptığı basın açıklamasında Abdullah Öcalan’dan “sayın” diye bahsettiği gerekçesiyle 13 Mart günü tutuklandı.

Salih Yıldız: Hakkâri Yüksekova Belediye Başkanı Salih Yıldız hakkında, 2006 yılı Eylül ayında *Gündem* Gazetesi’ne yaptığı bir açıklamada, Abdullah Öcalan’dan “sayın” diye bahsetmesi nedeniyle açılan dava, 2 Mart günü sonuçlandı. Avukat Dinçel Aslan, Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nin “AİHM ve Yargıtay 9. Ceza Dairesi kararları çerçevesinde değerlendirildiğinde konuşmanın düşünceyi ifade özgürlüğü kapsamında yer aldığı” gerekçesiyle beraat kararı verdiğini bildirdi.

İbrahim Sunkur: DTP Van İl Başkanı İbrahim Sunkur hakkında bir HPG militanının cenaze töreninde yaptığı konuşmada militandan “şehit”, Abdullah Öcalan’dan da “sayın” diye bahsetmesi nedeniyle açılan davaya, 28 Mart günü Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Avukat Dincel Aslan’ın verdiği bilgiye göre, duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, Sunkur’un “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” gerekçesiyle TCK’nın 220/8. ve TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca cezalandırılmasını istedi.

Selim Sadak: DTP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Selim Sadak hakkında, 12 Şubat günü ROJ TV’de katıldığı bir programda Abdullah Öcalan’dan “Sayın Öcalan” diye bahsettiği gerekçesiyle açılan dava, 11 Mayıs günü sonuçlandı. İdil (Şırnak) Sulh Ceza Mahkemesi, Sadak’ı TCK’nın 215. maddesi (suçu ve suçluyu övmek) uyarınca altı ay hapis cezasına mahkûm etti. Ceza, 4.500 YTL para cezasına çevrildi.

Abdulhalim Çiftçi vd.: Feshedilen DEHAP’ın Diyarbakır Bismil İlçe Örgütü yöneticileri hakkında 17 Kasım 2005 tarihinde yaptıkları bir basın açıklamasında Abdullah Öcalan’dan “sayın” diye bahsettikleri gerekçesiyle açılan dava, 20 Nisan günü sonuçlandı. Bismil Asliye Ceza Mahkemesi, aralarında dönemin DEHAP yöneticisi DTP Bismil İlçe Başkanı Abdulhalim Çiftçi’nin de bulunduğu sekiz sanığı “suçu ve suçluyu övdükleri” gerekçesiyle dokuz ay hapis cezasına mahkûm etti.

Ömer Yılmaz: DTP Ardahan İl Başkanı Ömer Yılmaz hakkında, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle yaptığı konuşmada, Abdullah Öca-

lan'dan "Sayın Öcalan" diye bahsettiği gerekçeyle dava açıldı. TCK'nin 215. maddesi (suçu ve suçluyu övme) iddiasıyla açılan dava, Ardahan Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Müslüm Öztaşdöndüren: Gaziantep'in Nizip İlçesi'nde 17 Mart günü gerçekleştirilen Newroz kutlamasında yaptığı konuşma nedeniyle DTP Nizip İlçe Başkanı Müslüm Öztaşdöndüren hakkında Abdullah Öcalan'dan "Sayın Öcalan" diye bahsettiği gerekçeyle açılan davaya, 22 Mayıs günü devam edildi. Nizip Sulh Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma ileri bir tarihe ertelendi.

Veysi Özçakan: Abdullah Öcalan'dan "Sayın Öcalan" diye bahsettiği gerekçeyle para cezasına mahkûm edilen DTP Antalya Disiplin Kurulu Başkanı Veysi Özçakan, para cezasını ödemediği için 22 Mayıs günü tutuklandı.

Abdülkerim Bingöl: Bitlis Tatvan'da, 21 Mart 2007 tarihinde yapılan Newroz mitinginde yaptığı konuşmada "Sayın Öcalan" ifadesine yer verdiği ve İmralı Adası'na bağımsız bir doktor heyetinin gönderilmesini talep ettiği gerekçeyle DTP PM üyesi Abdülkerim Bingöl hakkında "suçu ve suçluyu övmek" suçlamasıyla Tatvan Cumhuriyet Savcılığı tarafından soruşturma başlatıldı.

Abdullah Aydemir: Osmaniye Cumhuriyet Savcılığı, DTP Merkez Disiplin Kurulu üyesi Abdullah Aydemir hakkında, 21 Mart günü yapılan Newroz kutlamalarında yaptığı konuşmada Abdullah Öcalan'a "Sayın" dediği gerekçeyle soruşturma açtı.

Ali Gözübüyük: Adıyaman'da yapılan Newroz mitinginde yaptığı konuşmada "Sayın Öcalan" ifadesi kullandığı için Tertip komitesi üyesi ve DTP Merkez İlçe Başkanı Ali Gözübüyük hakkında soruşturma açıldı.

Halis Yurtsever: DTP Hatay İl Başkanı Halis Yurtsever hakkında, Halepçe Katliamı'nı protesto ettiği açıklamasında Abdullah Öcalan için "sayın" ifadesini kullandığı gerekçeyle soruşturma başlatıldı.

Mehmet Eroğlu: DTP Birecik İlçe Başkanı Mehmet Eroğlu hakkında, 18 Mart 2007 tarihinde Harran Otelinde Newroz kutlamaları nedeniyle düzenlediği basın toplantısında "Sayın Öcalan" kelimelerini kullandığı için Şanlıurfa Cumhuriyet Savcılığı'na soruşturma açıldı.

Mustafa Demir: DTP Şanlıurfa İl Başkan Yardımcısı Mustafa Demir hakkında 15 Şubat 2007 tarihinde yaptığı açıklamada Abdullah Öcalan'a "sayın" dediği için soruşturma başlatıldı.

Ömer Yılmaz: Ardahan Cumhuriyet Savcılığı, DTP Ardahan İl Başkanı Ömer Yılmaz hakkında DTP Ardahan İl Örgütü tarafından 13 Aralık 2006'da Atatürk Anıtı önünde yapılan basın açıklamasında yaptığı konuşmada "Sayın Öcalan" ifadesini kullandığı gerekçeyle soruşturma başlattı. Ardahan Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen davada 1 ay hapis cezası verildi.

Sultan Uğraş: Mardin İli Nusaybin İlçesi'nde, DTP Nusaybin İlçe yöneticisi Sultan Uğraş hakkında "Sayın Öcalan" ifadesini kullandığı gerekçeyle soruşturma açıldı.

Fuat Parlak: PKK'li tutuklu Fuat Parlak hakkında, "Abdullah Öcalan'ın zehirlenmesiyle" ilgili Adalet Bakanlığı'na gönderdiği dilekçesinde "Sayın Öcalan" ifadesini kullandığı gerekçeyle dava açıldı. TCK'nin 215/1. maddesi uyarınca, "suçu ve suçluyu övmek"ten yargılanmasını istenen Parlak hakkında Tekirdağ Cumhuriyet Savcısı tarafından hazırlanan iddianamede, "her ne kadar şüpheli, söz konusu kelimeyi bir hitap şekli olarak kullandığını, Abdullah Öcalan'ı sözde Kürt halkının önderi olarak kabul ettiğini beyan etmiş ise de mahkûmiyet kararının kesinleştiği böyle bir şahsa 'sayın, önder' şeklinde söylemde bulunmanın basit bir hitap şekli değil, şüphelinin de aynı örgüte üye olmaktan tutuklu/hükümlü olması göz önüne alındığı övücü ve yüceltici mahiyette kullanıldığı kanaatine varılmıştır" ifadesine yer verildi.

Gülcihan Şimsek: 2005 yılında Van'a bağlı Bostaniçi Beldesi'nde vatandaşlar ile güvenlik güçleri arasında yaşanan arbedede güvenlik güçlerine karşı geldiği, 6 Mart'ta düzenlenen bir etkinlikte yaptığı konuşmada "Sayın Öcalan" dediği için ve 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenen etkinlikte yaptığı konuşma, nedeniyle Bostaniçi Belediye Başkanı Gülcihan Şimsek hakkında TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca "örgüt propagandası yapmak", "suçu ve suçluyu övmek" ten 3 dava açıldı.

Fadıl Bedirhanoglu: DTP PM Üyesi Fadıl Bedirhanoglu hakkında, Bitlis'in Tatvan İlçesi'nde 2006 yılında yapılan Newroz kutlamasında yaptığı konuşmada "Sayın Öcalan" dediği için "suçu ve suçluyu övmek" suçlamasıyla

açılan dava sonuçlandı. Bedirhanoğlu, Tatvan Asliye Ceza Mahkemesi'nde 7 Mart günü görülen duruşmada 1 ay hapis cezasına çarptırıldı. Hapis cezası 600 YTL para cezasına çevrildi.

44 Kişi: Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde "Öcalan Siyasi İrademdir" sloganıyla başlatılan imza kampanyasına destek veren 44 kişi hakkındaki dava sonuçlandı. Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi, aralarında DTP İlçe Yöneticisi Ahmet İnan ile Belediye Encümeni Şükran Gültekin'in de bulunduğu 44 kişiye "suçu ve suçluyu övmek"ten 440'er YTL para cezası verdi.

Demokrasi Partisi Davası

DEP eski milletvekilleri Leyla Zana, Orhan Doğan, Hatip Dicle ve Selim Sadak'ın yeniden yargılandıkları davaya Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Davanın 9 Mart'taki duruşmasına, hükümlü sanıkların avukatları Yusuf Alataş ve Mehmet Nuri Özmen katıldı.

Cumhuriyet Savcısı Dilaver Kahveci, daha önceki esas hakkındaki mütalaayı tekrarlayarak, hükümlüler Zana, Doğan, Dicle ve Sadak hakkında "yasadışı silahlı terör örgütü üyeliği" suçundan daha önce 765 sayılı TCK'nin 168/2., 31., 33. maddeleri ve 3713 sayılı TMK'nin 5. maddesi gereği verilen 15'er yıl ağır hapis cezasının, daha lehte hükümler içeren 5237 sayılı TCK'nin 314/2., 53. maddeleri ve 3713 sayılı TMK'nin 5. maddesine uyarlanmasını talep etti.

Sanık avukatlarından Alataş, davada usul yönünden hata yapıldığını öne sürerek, geçen duruşmada esas hakkındaki savunmalar yapıldıktan sonra iddia makamına söz verildiğini ve iddia makamının daha önce kendilerinin de dinlenmesini istedikleri bazı sanıkların tanık olarak dinlenmesi yönünde soruşturmanın genişletilmesi talebinde bulunduğunu hatırlattı. Alataş, Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre son sözün savunmaya ait olduğunu söyledi.

Mahkeme başkanı Mehmet Orhan Karadeniz, cumhuriyet savcısınca geçen celse talep edilen bazı tanıkların tekrar dinlenmesi isteğinin oybirliğiyle reddedildiğini açıkladı.

Daha sonra söz alan avukat Alataş, 13 yıldır devam eden davanın, Türk yargısını en fazla etkileyen ve üzerinde en fazla tartışılan konu

olduğunu vurgulayarak, "bu dava gerek ülkenin gerekse dünyanın üzerinde dikkatle durduğu bir davadır. Karar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararının Türkiye'de yargı kurumlarınca ciddiye alınıp alınmadığını, etkili olup olmadığını gösterecek ve yargıda yapılan hataların düzeltilene ilişkin, adaletle olan inancın pekişmesine ya da kuşkuların devamına yol açacaktır" diye konuştu.

Türk yargısının varsa kendi hatasından dönebilecek olgunlukta olduğuna inandığını ifade eden Alataş, daha önce mahkûmiyete dayanak olarak gösterilen ses ve görüntü kayıtlarının imha edildiğinin de göz önünde bulundurularak bir karar verilmesini talep etti.

Mahkeme başkanı Karadeniz, kapatılan DEP'in eski milletvekilleri Leyla Zana, Orhan Doğan, Hatip Dicle ve Selim Sadak hakkında daha önce Ankara 1 Nolu DGM tarafından verilen kararın onandığını açıkladı.

Karadeniz, onanan kararın sanıkların daha lehte hükümler içeren maddelere uyarlandığını ve sanıkların yeni yasa hükümlerince 7 yıl 6'şar ay hapisle cezalandırılmalarına karar verildiğini açıkladı.

Ankara 1 Nolu DGM, 1994 yılında eski milletvekilleri Zana, Dicle, Sadak ve Doğan'ı, PKK'den aldığı emir ve talimatlar doğrultusunda ülke içinde ve dışında yoğun bölücü faaliyetlerde buldukları gerekçesiyle TCK'nin "yasadışı örgüt üyeliği" fiilini düzenleyen 168. maddesi ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun ceza artırımını düzenleyen 5. maddesi uyarınca 15'er yıl ağır hapis cezalarına mahkûm etmişti. DEP'lilerin temyiz başvurusunu inceleyen Yargıtay 9. Ceza Dairesi, kararı onamıştı. AİHM'in aldığı karar üzerine eski milletvekilleri, 28 Mart 2003 tarihinde Ankara 1 Nolu DGM'de yeniden yargılanmaya başlanmıştı.

DGM, 21 Nisan 2004 tarihinde ilk kararı onamıştı. Bu kararın sanıklar tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyanın gittiği Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 9 Haziran 2004 tarihinde sanıklar hakkında tahliye kararı vermiş ve yerel mahkemenin kararını da bozmuştu.

Bunun üzerine dava, kapatılan Ankara 1 Nolu DGM'nin yerine kurulan Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden görülmeye başlanmıştı.

Neşe Düzel, "Fehmi Işıklar'la Söyleşi: Leyla Zana 'Hata yaptık' diyor...", Radikal, 1 Ocak 2007.

Kürtçe yeminle yanlış yaptılar. Meclis'e girmenin büyük fırsat olduğunu göremediler. Kürt meselesine zarar verildi. Çok insan öldü. Sohbetlerimizde "Keşke yapmasaydık" diyorlar.

DTP ile PKK arasında ihtilaf var. PKK, seçime "parti" olarak girilmesini istiyor. DTP'li arkadaşların eğilimi ise seçime bağımsız aday olarak girip Meclis'te bağımsız grup kurmak.

AKP halka daha çekici gelmeye başladı. Çünkü iktidar nimetlerinden yararlanmak istiyor insanlar. Güneydoğu "din"e kayıyor deniyor ya... Görecekseniz bu oylar AKP'ye gidecek.

NEDEN? Fehmi Işıklar

Yılın son haftasında birdenbire Kürt sorununda bir hareketlilik belirdi. Başta *Radikal*'in Ankara temsilcisi Murat Yetkin ve birçok gazeteci yeni gelişmelerin işaretlerini verdi. Bu yıl yapılacak genel seçimlerde, Güneydoğu'da farklı görüntülerin ortaya çıkabileceği söylendi. Murat Yetkin, AKP'nin bölgede oylarını artıracığını ileri sürdü. Tam bu sırada, DTP'nin başkanı Ahmet Türk, "Diyarbakır halkının kendilerini yalnız bıraktığından" yakındı. Güneydoğu'da siyasî bir hareketlenme olduğu seziliyordu. Ne oluyordu o bölgede? Güneydoğu seçimlerde Türkiye'yi şaşırtmaya mı hazırlanıyordu? Kürt seçmenin tercihlerinde değişiklik mi oluyordu? Bu soruları, kapatılan HEP'in başkanı, SHP'nin eski milletvekili ve şimdi MYK üyesi Fehmi Işıklar'a sorduk.

O bölgede özellikle siyaset-ticaret ekseninde yenilikler meydana geldiğini öğrendik. Daha önce Demokratik Toplum Partisi için, "Bizim tabanımız PKK'yla aynıdır" diyen Ahmet Türk, Ankara'ya düzenledikleri yürüyüşe katılmın çok az olmasıyla ilgili olarak "Halk bizi Diyarbakır'da yalnız bıraktı" dedi. DTP Başkanı Ahmet Türk'ün bu sözlerini nasıl yorumluyorsunuz?

Ahmet Türk'ün sözleri iki nedene dayanabilir. Bir, halkın yürüyüşe katılımını PKK engellemiş olabilir. Çünkü PKK, DTP'nin çalışmalarından memnun olmayabilir. İki, halk sadece Kürt konusuna odaklanan bir partiyi yeterli bulmuyor, desteklemiyor olabilir. Halk artık kendi günlük sorunlarına çözüm getiren bir partiyi istiyor olabilir. Bence, halkın DTP'yi yalnız bırakmasında ikinci nedenin etkisi büyük değil.

Niye? Halk, kendi günlük sorunlarına çözüm getirmeyen bir siyasî partiden uzaklaşmaz mı?

Genel sorunlara çözüm önerilerinin yetersiz olduğunu DTP'liler de söylüyor. İşsizlik, yoksulluk, sağlık, eğitim, dış ticaretle ilgili projeleri neler, belli değil. Ama DTP bu politikasızlıktan ötürü ancak yüzde 5 taban kaybeder o kadar. Bence PKK ile DTP arasında bir ihtilaf, çekişme ve bir sürtüşme var.

DTP, Öcalan'ın İmralı'dan talimatıyla kurulan ve adını bile Öcalan'ın koyduğu bir siyasî parti değil mi? DTP ile PKK arasında ne tür bir ihtilaf olabilir?

Bu ihtilafın hangi konuda olduğu henüz açığa çıkmadı. Ama tabanları aynıysa, DTP'nin yürüyüşüne tabanın katılması ya da partisini Ankara'ya uğurlaması gerekirdi. Eğer katılmıyorsa, aynı tabana sahip olduğu söylenen başka bir merci bu katılımı önlemiş olabilir. Ahmet Türk bunu tam söyleyemiyor. Sadece halka sitem ediyor. Şu unutulmamalı. DTP ile PKK zaman zaman farklı görüş dile getiriyorlar. Mesela PKK, DTP'lilerin seçimde bağımsız aday olmalarını istemiyor. Seçime parti olarak girmelerini istiyor. Bu arkadaşlarımızın eğilimi ise seçime bağımsız aday olarak girip, Meclis'te bağımsız bir grup kurmak. Bu, PKK ile aralarındaki çok temel bir ayrılık.

Seçime bağımsız aday olarak mı yoksa parti olarak mı girmenin milletevkeleli seçilmede daha büyük bir şansı var?

Bağımsız adayın şansı daha fazla olabilir. Çünkü parti olarak seçime girildiğinde önünde Türkiye barajı var. Bağımsız aday olduğunda ise önünde bölge barajı var.

PKK'ya çok yakın duran DTP, acaba PKK'nın iki yıldır tekrar başlatıp tırmandırdığı eylemleri yüzünden mi oy kaybediyor?

Olabilir. Bölge insanı artık silah ve şiddetten nefret ediyor. Yaşamından şiddetin çıkarılmasını istiyor. Cenaze ve taziyelerde bile barışı savunuyor. Çocuğu ölmüş anne, "Artık kurşun sıkılmasın. Başka çocuklar ölmesin, barış istiyoruz" diye ağlıyor. Eskiden böyle değildi. "Bu ölümün intikamı alınır" diyordu insanlar. Şimdi "İntikam alınmasın, kimse ölmesin" diyorlar. Zaten tabanda böyle bir değişim olduğu için PKK ateşkes ilan etti. Ama tek taraflı düşünmemek lazım. Her türlü şiddeti hayatımızdan çıkarmalıyız. Devlet şiddete başvurmadıkça terör örgütü çok büyük kayba uğrar. Türkiye'nin şu anda çok ciddi olarak barışa ihtiyacı var. Türkiye'de ve Kuzey Irak'ta dağıdaki gençlerin sayısının 5 bin olduğu söyleniyor. Kim bu silahlı gençler?

Kim?

Bunlara terörist, gerilla ya da militan deniyor. Bu eli silahlı gençler sadece PKK'lı ailelerin çocukları değil. Bildiğim için söylüyorum. Bunlar AKP'li ailelerin de çocukları. Bunlar, DYP'li, SHP'li, ANAP'lı ailelerin de çocukları. Bunlar partisiz insanların da çocukları. Bunlar Kürt halkının çocukları ve artık insanlar çocuklarının ölmesini istemiyor. Ateşin kesilmesini istiyorlar. Eskiden insanlar bunu dile getirmiyordu. Baskı, zulüm, işkence vardı. "Hiç olmazsa gitsin dağda çarpışsın" diyordu. Dağa gitmiş olmasını makul görüyordu. Şimdi makul karşılamıyor, "Gitmesin, dağdan insan" diyor. Asker ise "Dağda tek terörist kalmayınca kadar operasyonlara devam edeceğiz" diyor. Bu, geçerli bir yol değil. Ama buna ne CHP, ne AKP itiraz ediyor.

Murat Yetkin, AKP'nin oylarını bölgede artıracığını yazdı. AKP neden bölge halkına daha çekici gelmeye başladı?

Bölge halkına daha çekici gelmeye başladı çünkü insanlar iktidar nimetlerinden yararlanmak istiyor. Güneydoğu'da oyların dine kaydığı söyleniyor ya... Göreceksiniz, bu oylar AKP'ye gidecek. Zaten bu kesimler, AKP'yi, din açısından yetersiz bulduklarından değil, kendilerine sağladığı imkânları yetersiz bulduklarından eleştiriyorlar.

Kuzey Irak'ta Mesut Barzani'nin ve onun kurduğu devletin varlığı, Güneydoğu'daki siyasî gelişmeleri nasıl etkiliyor?

Güneydoğu'da halk Barzani'ye sempatiyle bakıyor. Halkın sempatisi eskiden bu kadar değildi. Şimdi sıradan bir Kürt, "Hiç olmazsa bir devletimiz var. Kuzey Irak'ta bir devletimiz olursa, biz Türkiye'de daha kuvvetleniriz. Bize bu kadar baskı

yapılmaz” diyor. Bu, çok gerçekçi bir değerlendirme. Bizimkiler de bunu biliyor ve Kürt devletinin kurulmaması için uğraşılıyor. Çünkü Kuzey Irak’taki Kürt devleti yerleşik hale geldikçe, Türkiye daha demokratik davranacak, Kürtlere baskı yapamayacak.

Barzani’ye yakın duran Şerafettin Elçi de “federasyon” isteyen bir parti kurdu. Federasyon fikri Kürtlere çekici gelir mi?

Kürtler için federasyon soyut bir olay. Nedir tam anlaşılmış değil. Kürtlerin gündeminde şu anda federasyon diye bir şey yok. Kürtlerin gündeminde çocuklarının ölümden kurtarılması, şiddetin durdurulması var. Halkın gündeminde yoksulluktan kurtulmak var. Halk, bölgeye ekonomik rahatlamadan ancak barış ve demokrasi sonucunda geleceğini biliyor. Yoksulluğun ancak barış ve demokrasiyle biteceğini biliyor. Onun için de insanlar önce barış ve demokrasi istiyor. Kürtler şu anda federasyon istemiyor. İnsan haklarına dayalı eşit yurttaş muamelesi görebileceği demokratik bir ortam istiyor Kürtler. Boşaltılan köyüne geri dönebilmek istiyor. Bir dram yaşanıyor. İnsanlar hâlâ köylerine geri dönemiyor.

Sol partilerin adı Güneydoğu siyasetinde neredeyse hiç geçmiyor. Niye sol partiler Kürt halkıyla yakın bir ilişki kuramıyor?

Türkiye’de sol, çokkültürlülük konusunda yeterli anlayışa sahip değil. CHP’yle başlarsak... Sol, resmi devlet ideolojisinin savunuyor. Öyle ki Baykal, “Önce Cumhuriyet’i korumalıyız” diyor. Cumhuriyet’le demokrasinin bağı kuramayan bir anlayışa sol diyebilir misiniz? Sol değil bu. Halk da haksız değil. Her türlü fedakârlığı yapıp bu ülkede solu iktidara getirdi. Ama sol, iktidar olduktan sonra sol olma niteliğini kaybetti. Böyle kötü örnekler varken, CHP dışındaki sol kendisinin de iktidarda değişmeyeceği konusunda halkı nasıl ikna edecek?

En çok faili meçhul cinayet, devlet baskısı, şiddet 1990’ların başında SHP-DYP koalisyon hükümeti döneminde yaşandı. Güneydoğu’da halkın sol partilerden uzaklaşmasında SHP’nin de payı olmadı mı?

Olmuştur, ama Erdal İnönü 1991 seçimlerinde HEP’le işbirliği yapmasından ve HEP’li milletvekillerini Meclis’e taşımasından ötürü takdir ediliyor Güneydoğu’da. Leyla Zana’lar Meclis’te Kürtçe yemin ettiğinde, Erdal Bey’le ben gece yarısı oturup konuştuk. “Sayın İşıklar, keşke İsviçre gibi olsak” dedi bana. “Keşke arkadaşlar anadilleriyle konuşsa ve resmi bir tercüman olsa da, onları dinlese. Kuşkusuz kendilerini daha iyi ifade edebilirler ama Türkiye’nin bugünkü koşulları buna elverişli değil. Arkadaşlar bunu anlayamıyor” dedi. Anlaşıyor ki, Erdal İnönü de düşüncelerini hayata geçirecek ortamı bulamadı. Biz Erdal Bey’e bazı şeyleri yaptramadık.

Neleri yaptıramadınız?

HEP’li arkadaşlar SHP’den ayrılmayabilirdi. Ayrılma nedenleri bölgedeki SHP yönetimidir. Mesela SHP’nin Van İl Başkanı korucubaşydı. İl başkanı korucubaşı olan bir SHP’yle işbirliğinin devamına bölge halkı nasıl bakar? Bölge halkı bu partiye yüzde 70 oy getirmiş ama temsilcileri bunlar. Erdal Bey bu arkadaşları görevden uzaklaştırmadı. Ve HEP’liler, SHP listesinden milletvekili seçildikten sonra SHP’den ayrılmak zorunda kaldılar. Çünkü halk baskı yaptı. Kürtçe yemin etmeye gelince... Şimdi aramızda dostça konuşmalarda, yapılanın yanlış olduğunu konuşuyoruz. “Keşke yapmasaydık, keşke ayrılmasaydık” diyorlar.

Ne değiştirdi peki?

“En çok devlet baskısı ve faili meçhul o dönemde yaşandı” diyorsunuz. İşte bunların hiçbiri olamazdı. SHP-DYP koalisyonunun uyguladığı Kürt politikası uygulanamazdı. Çünkü o baskıcı politikalara SHP’nin desteği olmazdı. SHP koalisyonu bozardı. HEP’le ittifak sonucunda SHP’nin arkasında çok büyük halk desteği vardı. SHP, bize rağmen o politikalara “Evet” diyemezdi. Kürt sorunu demokratik sivil bir alanda çözüldü. Çünkü biz sivil bir inisiyatif merkezi oluşturmuştuk. Halkın desteği demokratik alana, sivile doğru kayıyordu. PKK’nin dışında çok ciddi bir kitle desteğimiz vardı. O yok edildi. Bizim arkadaşlar önce yeminle, sonra da SHP’den ayrılmakla yanlış yaptılar. Kürt meselesine zarar verildi. Dünya kadar insan öldü.

Kürt milletvekilleri Meclis’e girmenin büyük bir fırsat olduğunu göremediler mi?

Göremediler. Şimdi yanlış yaptıklarını söylüyorlar. Leyla da söylüyor,

Orhan Doğan da söylüyor, diğerleri de söylüyor. “Hata yaptık” diyorlar.

Şimdi partiniz SHP’nin Kürt sorunuyla ilgili politikası ne?

Barışın ve kalkınmanın, demokratik bir tartışma ortamında ülkenin bütünlüğü korunarak gerçekleşmesini istiyoruz biz. Dağdaki gençler Kürt halkının çocukları ve dağda o gençler varken, Türkiye başka bir sorunu, konuyu sağlıklı tartışamaz. Bunların silahtan arındırılıp dağdan indirilmesi gerekir. Ama bu sanıldığı kadar kolay değil. Diyelim ki silahlarını teslim edip dağdan indiler ve onlara “Bundan sonraki yaşamınızı yasalara uygun olarak düzenleyin” denildi.

Yani genel af çıkarıldı...

Evet. Genel af da yetmiyor. Bu gençler okumamış, mesleği yok. Üstelik askerliğini de yapmamış. Bunlar önce askere alınacaklar. Peki sonra ne yapacaklar? İş bulmaları çok zor. Bunların kimi yeraltına kayacak, mafyaya girecek. Çünkü eline silah almamış, dağa çıkmamış, üstelik okumuş dünya kadar işsiz genç var bu ülkede. Ayrıca köyü boşaltılanlar da hâlâ köylerine dönememiş. Bunların çocukları da şehirlerde ya sokak çocuğu, ya kapkaççı, ya tinerici olmuş. Devlet Kürt sorununu çözmek için bakışını değiştirmeli.

Devletin bakışı ne olmalı sizce?

Devlet, Kürt halkına emperyalist devletler tarafından büyük bir haksızlık yapıldığını ve bu halkın Türkiye, İran, Irak ve Suriye arasında parçalara bölündüğünü kabul etmek zorunda. Türkiye, geçmişte Kürt halkını bölen ve bugün Kürtlere müthiş ilgi duyan Fransa, İngiltere gibi AB ülkelerine ve biraz da ABD’ye dönüp “Bu sorunun çözümü için sizlerden katkı bekliyorum. Sınırlarınızı açın ve 5 bin genci alın, eğitimlerini tamamlayın, bunlara meslek edindirin” demeli. Türkiye’nin bu sorunla yakından ilgilenenlere bunu söylemeye hakkı var. Ayrıca Türkiye AB ülkelerinden, köye dönüş projesinin finansmanına da katkı istemeli.

Türk ordusunun baharda Kandil'e operasyon yapacağından söz ediliyor...

Aslında "Kandil'e operasyon" adı altında Kürt devletinin kurulması engellenmek isteniyor. Niyet, Kuzey Irak'ta teyakkuz halinde bulunmak, orada konuşlanmak ve Kürt devletinin kurulmasını önlemektir. Kandil'e ortak operasyon için İran ve Suriye ikna edilmeye çalışılıyor. Kandil'e onlarla birlikte operasyon yapılmak isteniyor. Tayyip Erdoğan'ın İran gezisi, Suriye'yle görüşmeleri bunun içindi.

"Kürtler düz ovada siyaset yaparlar" diyen Mehmet Ağar'ın bölgedeki şansı nedir peki?

DTP'nin oyları Ağar'a gitmez, ama DTP'nin dışındaki tabanın Ağar'a ilgisi, sempatisi artar. Ağar'a daha önce kızıldığı gibi kızılmayacak bölgede artık. Ama Ağar bu hamleyi, bölgeden oy almak için yapmadı. Bu hamleyi üç nedenle yaptı. Bir, Demokrat Parti ve Adalet Partisi, belli kurumlara karşı sivil bir hareketti. Kendi ideolojisiyle Ağar, bu sivil olma özelliğine zarar verir gibi oldu ve DYP'de tartışıldı. Bu hamle, öncelikle Ağar'ın partinin misyonuyla uygun hale gelme ve sivil olma sorunudur. İki... Ağar, baskıyla, zorla, öldürerek sorunun çözülemeyeceğini gördü. Çok insan işkenceden geçti, faili meçhul oldu ama yenileri geldi. Üçüncüsü... Kuzey Irak'ta iş yapan birçok Türk ve Kürt işadamı var. Barış ortamı onların çıkarına. Çünkü onların Kuzey Irak'la ticaretine imkân tanıyor. DYP de sermayenin, esnafın, tüccarın partisi olduğu için onların çıkarına uygun davranmış oluyor.

Ağar'ı destekleyen aşiretler çıkar mı?

Var zaten. Ağar, devletin yanında olan aşiretlerin desteğini alır. Aşiret reisleri de Kuzey Irak'ta iş yapıyorlar.

Bunlar korucu aşiretleri mi?

Hepsi değil. Korucu olan var olmayan var. Ama şu gerçek var. Bugün barış, devlete yakın aşiretlerin çıkarıdır. Şimdi bakın... Kuzey Irak'taki iş imkânı yeni ortaya çıktı. Şu anda yeni duruma göre herkes tavır ve siyaset belirliyor. Kuzey Irak'la ticaret yapanlar, ki bunların arasında korucu aşiretler de var, artık bunlar bölgede silahlı çatışmadan yana değiller. Çünkü Barzani ve Talabani korucu aşiretine iş vermez. Dolayısıyla onların karşı çıktığı kişiler de Kuzey Irak'ta iş alamaz. Ama Güneydoğu'da barış olursa, herkes Kuzey Irak'ta iş alabilir. Çünkü bu durumda Barzani ve Talabani işadamları arasında bir ayırım yapmaz. Korucu ayırım olmaz. Bu yüzden barışı destekliyorlar. Güneydoğu'da hem siyasi hem ticari yönden ortaya çıkan yeni bir durum bu. Siyaset ve ticaret at başı gidiyor, birbirini tamamlıyor.

Eskiden savaştan para kazanan aşiretler şimdi barıştan mı para kazanacaklar?

Aynen öyle. Hâlâ savaştan yana olanlar, koruculuktan gelir elde eden aşiretler var ama ticarete yönelmiş olan ve barış ortamında daha çok kâr edeceğini düşünen aşiretler de var. Anlayacağınız bölgede herkes yeni duruma göre siyasetini belirliyor.

Abdullah Öcalan'ın Yeniden Yargılanması

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Abdullah Öcalan'ın cezasının, yasa gereği "ağırlaştırılmış müebbet hapse dönüştürülürken duruşmalı yapılması gerektiği" yönündeki istemi reddetti. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda ağır hapis cezası yerine "hapis cezası" kavramının getirilmesi üzerine Öcalan hakkındaki "ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis" cezasını yeni yasaya göre uyarlamış ve cezayı "ağırlaştırılmış müebbet hapse" dönüştürmüştü.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) yargılamada ihlal olduğu yönündeki kararının ardından yapılan yeniden yargılanma başvurusunu da yasal koşulları taşımadığı gerekçesiyle reddetmişti. Karara yapılan itiraz, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nce incelenerek, reddedilmişti. Öcalan'ın avukatları, istemin "duruşmalı" yapılması gerektiği iddiasıyla karara itiraz etmişlerdi.

Temyiz istemlerini sonuçlandıran Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Öcalan'ın cezasının yeni yasaya uyarlanmasında duruşma açılması gerektiği

yönündeki başvuruyu reddetti ve yerel mahkeme kararını onadı. Yüksek Mahkeme, yeniden yargılama konusundaki itirazı da yerinde görmedi. Yerel mahkeme kararına yapılan itirazın İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nce sonuçlandırıldığı gerekçesiyle Öcalan'ın avukatlarının başvurusunu reddetti.

AİHM'in ihlal kararları karşısında yeniden yargılamaya olanak sağlayan 4793 sayılı yasa, yasanın yürürlüğe girdiği tarihte AİHM'nin kesinleşmiş kararları ile yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra AİHM'ye yapılan başvurular üzerine verilecek kararların yeniden yargılamaya tâbi olmasını öngörüyor. Yasa yürürlüğe girdiğinde, AİHM henüz Öcalan dosyası ile ilgili karar vermemişti. Yerel mahkeme de bu nedenle yeniden yargılanma talebini reddetmişti.

Abdullah Öcalan'ın Zehirlendiği İddiaları

Abdullah Öcalan'ın avukatları Giuliano Pisapia, Mahmut Şakar ve Mario Angenelli tarafından yapılan yazılı açıklamada, "Öcalan'ın sağlık durumu ürkütücü boyutlardadır. Şu anda yaşamının direkt ve fiili olarak tehdit altında olduğuna dair ciddi deliller mevcuttur" denildi.

Abdullah Öcalan'ın "kronik zehirlenmesi" iddialarına ilişkin düzenlenen basın toplantısının açılışını Öcalan'ın İtalyan avukatı Mario Angelilli yaptı. Angelilli, bu basın toplantısının İtalya'da yapılmasının amacının Öcalan'a geçmişte İtalya'da iltica hakkı verilmiş olması olduğunu söyledi. Ardından da Öcalan'ın avukatlarından Mahmut Şakar söz aldı. Şakar, "Sayın Abdullah Öcalan'ın Türkiye ve İtalya'da ki avukatları olarak düzenlediğimiz bu basın toplantısında son üç ay içinde yürüttüğümüz bir çalışmanın sonuçlarını ilk kez kamuoyuna açıklıyoruz" dedi. Şakar, Öcalan'ın saç örnekleri üzerine inceleme yapıldığını söyleyerek, araştırmalar sonucunda vücudunda normalin çok üstünde stronsiyum ve krom elementlerinin bulunduğunu, açıkladı.

Veriler alındıktan sonra konunun bir hafta önce Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği'ne ve İşkenceyi Engelleme Komitesi'ne (CPT) ilettiklerini vurgulayan Şakar, bu örgütlerden duruma el konulmasını istediklerini söyledi. Şu ana kadar konuya ilişkin herhangi bir gelişmenin olmadığını altını çizen Şakar, "avukatlar olarak, çok zor koşullar altında alınan ve tetkik edilen bu örneklerin sonuçlarından kaygı duyuyoruz. Bu metallerin hangi etkenden kaynaklı bu alarm verici düzeye ulaştığını, ne kadar süreden beri bu düzeyde olduğunu ve müvekkilimizin üzerinde nasıl bir etki bulunduğunu bilmiyoruz. Ancak müvekkilimizin yaşamının ciddi ve büyük bir risk altında olduğuna inanıyoruz" dedi.

Şakar ellerindeki verilerin böylesi bir iddiayı öne sürmeleri için yeterli olduğunu düşündüklerini kaydetti. Şu andaki şartlarda, Öcalan'a yoğun bir şekilde verilen krom ve stronsiyumun bir boyutunu ortaya çıkarabildiklerini söyledi. Şakar elde edilen verilerin bağımsız ve uluslararası bir uzman heyeti tarafından test edilmesini, daha uygun koşullarda analizlerin yapılmasının, durumun tamamen netleşmesi açısından önemli olduğunu kaydetti.

Adana Kürkçüler Cezaevi'nde bulunan PKK'li tutuklu ve hükümlüler ise Abdullah Öcalan'ın zehirlendiği yönündeki açıklamaların ardından süresiz açlık grevine başladı.

Abdullah Öcalan'ın avukatları tarafından gündeme getirilen zehirlenme iddiasının araştırılması için bir "Bağımsız Uzmanlar Heyeti Oluşturulmasını" isteyen 3 sivil toplum kurulu-

şu ortaklaşa bir açıklama yaptı. Açıklamada konunun son derece önemli ve acil olduğunu belirten dernek başkanları, "iddiaların başta hükümet olmak üzere, tüm devlet kurumları tarafından ciddiyetle araştırılması ve bir an önce kamuoyunun bilgisine sunulması gerekmektedir" dediler.

İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi'nde yapılan açıklamaya İnsan Hakları Derneği, MAZLUMDER ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı genel başkanları ortaklaşa yaptı. Öcalan'ın avukatlarının başvurusunda müvekkillerinin saç telinden yapılan tıbbî incelemede bazı zehirlenme emarelerinin bulunduğunu ifade eden dernek başkanları şöyle dediler: "İnsan hakları savunucuları olarak bizler, insan haklarının her koşulda ve istisnasız herkes için sağlanması gereğini her koşulda vurgulamaktayız. Yaşam ve sağlık hakları en temel insan hakkıdır. Öcalan'ın sağlığıyla ilgili ileri sürülen bu iddialar bir taraftan yaşam ve sağlık haklarını ilgilendirmekte, öte yandan da toplumda sosyal ve siyasal ciddi sonuçlara yol açacak önemli bir sorunu oluşturmaktadır".

Bu iddiaların sadece Öcalan'ın yaşam ve sağlık hakkını ilgilendirmediğinin altını çizen başkanlar, "aynı zamanda kamu düzenini yakından ilgilendirmektedir. Toplumsal gerginliğin arttırılmaya çalışıldığı, gerilim politikalarının kışkırtıldığı bir dönemde, söz konusu iddiaların bir an önce açıklığa kavuşturulması gerekmektedir" dedi.

Bu konuyla ilgili gerek dünya gerekse Türkiye'de her türlü girişimde bulunacaklarını ifade eden başkanlar, "konunun uluslararası insan hakları kuruluşları tarafından da yakından izlenmesi ve takip edilmesi için gerekli girişimlerde bulunacağız" diye konuştular.

Adalet Bakanlığı yaşanan gelişmeler üzerine, "Öcalan zehirleniyor" iddialarına yanıt aramak için İmralı'ya 1 profesör ve 2 uzmandan oluşan bir heyet gönderdi. Adalet Bakanı Çiçek, "yalan, hafta sonu ortaya çıkacak" diye konuştu. Uzmanlar, sağlık kontrolünden geçirdikleri Öcalan'ın sağlık durumunun son derece iyi olduğunu belirtti.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, DTP'li 54 belediye başkanının "Öcalan zehirleniyor" iddiaları hakkında düzenlediği basın toplantısına ilişkin inceleme başlattı. Belediye başkanları, Öcalan'ın zehirlendiği iddialarının oluşturul-

lacak bağımsız bir kurul tarafından araştırılmasını istemişti.

Abdullah Öcalan'ın zehirlendiği iddialarını protesto eden Diyarbakır D Tipi Cezaevi'ndeki 250 PKK'li süresiz, Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan 120 PKK'li ise dönüşümlü açlık grevine başladı. PKK'liler Öcalan'ın sağlık durumu netleşmeyene kadar grevlerini sürdüreceklərini bildirdi.

Alınan bilgilere göre, 2007 yılında avukatları Abdullah Öcalan'la 14 kere hava muhalefeti, 8 kere de kosterin bozuk olduğu ileri sürülerek görüşemedi.

Öcalan'ın aylara göre avukatlarıyla görüşme seyri şöyle:

Ocak: 4 kez görüşme oldu, 1 kez "hava muhalefeti" gerekçesiyle engellendi.

Şubat: 4 kez görüşme oldu.

Mart: 2 kez görüşme oldu, 2 kez "hava muhalefeti" gerekçesiyle engellendi.

Nisan: 1 kez görüşme oldu, 3 kez "koster bozuk" gerekçesiyle engellendi.

Mayıs: 4 kez görüşme oldu, 1 kez "koster bozuk" gerekçesiyle engellendi.

Haziran: 3 kez görüşme oldu, 1 kez "hava muhalefeti" muhalefeti gerekçesiyle engellendi.

Temmuz: 1 kez görüşme oldu, 2 kez "koster bozuk", 1 kez de "hava muhalefeti" gerekçesiyle engellendi.

Ağustos: 3 kez görüşme oldu, 2 kez "koster bozuk" gerekçesiyle engellendi.

Eylül: 4 kez görüşme oldu.

Ekim: 1 kez görüşme oldu, 4 kez "hava muhalefeti" gerekçesiyle engellendi.

Kasım: 2 kez görüşme oldu, 2 kez "hava muhalefeti" gerekçesiyle engellendi.

Aralık: 1 kez görüşme oldu, 3 kez "hava muhalefeti" gerekçesiyle engellendi.

Abdullah Öcalan'ın Kenya'da Yakalanarak Türkiye'ye Getirilişinin Yıldönümünde (15 Şubat 1999) Meydana Gelen Olaylar

Mersin'de protesto gösterilerinde yer aldıkları iddiasıyla 11 kişi gözaltına alındı.

Şırnak'ta Demokrasi Platformu üyesi kurumlardan yaklaşık 200 kişi, 15 Şubat'ı protesto için açıklama yapmak üzere, DTP Merkez İlçe

Örgütü önünde biraraya geldi. Grubun basın açıklaması yapması polis ekipleri tarafından engellendi. Emniyet güçlerinin açıklamaya izin vermeyeceğini söylemesi üzerine grup DTP Merkez İlçe binasına girdi. Bir süre içeride bekleyen grup daha sonra binadan çıkarak, Sanat Sokağı'na doğru yürüyüşe geçti. Yürüyüş esnasında 6 DTP'li gözaltında alındı.

Şanlıurfa merkez ve ilçelerinde, DTP Şanlıurfa İl Örgütü, Şanlıurfa Kültür Sanat Merkezi ve Özgür Eşit Yurttaş Hareketi üyesi yaklaşık 200 kişi, DTP Şanlıurfa İl binası önünde biraraya geldi. Grup Kara Meydanı'na doğru yürüyüşe geçti. Polis ekiplerinin, Karakoyun İş Merkezi önünde grubu durdurarak, yürüyüşe izin vermeyeceklerini söylemesi üzerine, basın açıklaması iş merkezinin önünde yapıldı. Açıklamadan sonra Ramazan Geçen ve İdris Çiftçi adlı bir kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. 15 Şubat günü Şanlıurfa'da yapılan basın açıklamasının ardından gözaltına 6 kişi, 18 Şubat günü cumhuriyet savcılığına çıkarıldı. Savcılıkta 4 kişi serbest bırakılırken, İsmail Güç ve İdris Çiftçi adlı kişiler tutuklama talebiyle nöbetçi mahkemeye sevk edildi. Yapılan yargılama sonucunda İsmail Güç "yasa dışı slogan atmak" ve "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu'na muhalefet etmek"ten tutuklanarak, Şanlıurfa E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Mersin'de 12, Cizre'de 8, Yüksekova'da 5, Şanlıurfa'da 1 kişi tutuklanarak cezaevine gönderildi. Söz konusu eylemlerde toplam 26 kişi tutuklandığı bildirildi.

Mersin'de 14 ve 15 Şubat günü Güneş ve Gündoğdu mahallelerinde yapılan protesto gösterilerinde gözaltına alınan 14 kişi savcılığa çıkarıldı. İfadeleri alınanlardan 2'si serbest bırakılırken, aralarından *Gündem* gazetesi çalışanı Ramazan Buğday'ın da bulunduğu 12 kişi ise tutuklama talebiyle nöbetçi mahkeme'ye sevk edildi. Yapılan yargılama sonucunda 12 kişi "yasadışı örgüt adına eylem ve faaliyetlerde bulunmak" iddiasıyla tutuklanarak, Mersin E Tipi Kapalı cezaevine gönderildi.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde yapılan eylem ve etkinliklerde gözaltına alınan 16 kişiden 8'i tutuklandı. Emniyet Müdürlüğü'ndeki gözaltı işleminin tamamlanması ardından Cizre Cumhuriyet Savcılığı'na çıkarılan E.Ç (14), M.Ç (16), C.G (13), E.A (15), L.T. ve V.M (14) adlı çocuklar ile adı öğrenilemeyen iki kişi, tutuklama

talebiyle Cizre Asliye Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi. Yapılan yargılama sonucunda 8 kişi, "devlet malına zarar vermek" ve "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu'na muhalefet etmek" iddiasıyla tutuklanarak, Cizre Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Yüksekova İlçe merkezinde yapılan etkinlikte gözaltına alınan Nusret Çağırman, İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde yapılan sorgusunun tamamlanmasından sonra savcılığa çıkarıldı. Savcılık tarafından ifadesi alınan Çağırman, tutuklama talebiyle Yüksekova Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi. Çağırman, tutuklanarak Hakkâri Kapalı Cezaevi'ne gönderildi. Gözaltına alınan Mesut Bartın, Fehim İşbilir, Zubeyt Dilan ve Nurettin Işık isimli kişiler ise 18 Şubat'ta tutuklandı.

OLAĞANÜSTÜ HAL¹İN ARDINDAN BÖLGEDE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ

Toplu Mezarlar

Mardin- Nusaybin

29 Ocak 2007 tarihli bir habere göre, Mardin'in Nusaybin İlçesi Bağoc Dağı eteklerinde bulu-

¹ Olağanüstü Hal (OHAL) uygulaması, 1984'te eylemlerine başlayan Partiye Karkerên Kurdistan-Kürdistan İşçi Partisi'nin (PKK) özellikle Güneydoğu Anadolu'da saldırılarının yoğunlaşması üzerine; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 120. maddesinde "şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilânı" başlığıyla düzenlenen (Madde 120: Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Millî Güvenlik Kurulu'nun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilân edebilir) yetkiyle ve 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 19 Temmuz 1987'de Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Hakkari, Mardin, Siirt, Tunceli ve Van'da başlamıştı.

46 kez uzatılan ve 6 valinin görev yaptığı OHAL uygulaması 1994 yılından itibaren aşamalı olarak kaldırılmaya başlanmış; 2002 yılının Temmuz ayında ise OHAL'in Diyarbakır ve Şırnak'ta 4 ay daha uzatılması kararlaştırılmıştı. 30 Kasım 2002'de süresi dolan OHAL uygulaması bu tarihten sonra Avrupa Birliği'ne (AB) katılım davetinin belli olacağı Kopenhag zirvesinin de etkisiyle uzatılmamıştır. OHAL uygulandığı dönemde: Gözaltı süresi Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin (DGM) kapsamına giren suçlarda 30 güne kadar uzayabiliyordu; mahkeme kararı aranmaksızın baskın şeklinde ev aramaları yapılabiliyordu; özellikle karayollarında ve kentlerin belirli bölgelerinde oluşturulan "arama noktaları" ile birlikte kimlik kontrolleri yapılabiliyordu; güvenlik nedeniyle köy ve mezarlar boşaltılabiliyordu; valinin gerekli gördüğü hallerde, belirli gün ve saatlerde sokağa çıkma yasağı konulabiliyordu.

nan Hastum Mağaraları yakınlarında bir çukura toplu halde gömülmüş 7 ceset bulundu. İhbar üzerine olay yerine gelen savcının yaptığı incelemenin ardından kemikler, Girmeli Jandarma Karakolu'nun talimatı ile yeniden toplu halde gömüldü. Cesetlerin PKK militanlarına ait olduğu ileri sürüldü.

Korucular tarafından bulunduğu ileri sürülen toplu mezarın Abdullah Öcalan'ın çağrısı üzerine geri çekilme sırasında yaşanan bir çatışmada yaşamını yitiren PKK militanlarına ait olduğu iddia ediliyor. Yapılan ihbar üzerine olay yerine giden Nusaybin Cumhuriyet Savcısı, toplu mezarda inceleme yaptı. Kapalı olan mezar korucu ve askerlerin yardımıyla kazıldı ve içinden, 7 kişiye ait olduğu belirtilen kemiklerle bu kişilere ait giysi parçaları çıkarıldı. Mezarın bulunması ardından olay yerinde bir de otopsi yapıldı. Alınan bilgilere göre, otopsi incelemesinde, kişilere ait elbiselerde kurşun izine rastlandı. Yapılan ilk incelemenin ardından kemiklerle diğer malzemeler torbalara doldurularak Girmeli Jandarma Karakolu'na götürüldü. Kemikler karakolun talimatı ile Girmeli Belediyesi ekipleri tarafından Girmeli Mezarlığı'na yine toplu halde gömüldü. Kemiklerden alınan DNA örneklerininse kimlik tespiti için Diyarbakır Adli Tıp Kurumu'na gönderildi. Bu arada mezardan çıkarılan elbise parçalarının, mezarın bulunduğu bölgede askerler tarafından yakıldığı bildirildi. Öte yandan yapılan incelemeleri görmek isteyen çevre köylerden insanların askerlerce engellendiği ve bazı köylerde güvenlik önlemleri alınarak, köylülerin köy dışına çıkmasına izin verilmediği öğrenildi. Bu arada halen askerlerce kuşatma altında olan bölgeye giriş çıkışlar tamamen yasaklanmış durumda. Köylüler, adı geçen bölgede çıkan çatışmada 7 PKK militanının yaşamını yitirdiğini iddia etti. Köylüler, yaşamını yitiren PKK'lilerin, Girmeli Jandarma Karakolu'na bağlı askerlerle operasyona çıkan diğer askerler tarafından toplu olarak gömüldüğünü söyledi. Söz konusu yerde toplu mezar olduğunu yıllardır bildiklerini belirten köylüler, "burada mezar olduğunu biliyorduk. Zaten çatışma olduğunu da gördük. Fakat askeriyenin korkusundan kimseye bildiremedik. Ama artık ortaya çıktı ve bu bizi rahatlattı" dedi. Köylüler, aynı dönemde adı geçen bölgede çok sayıda çatışmanın yaşandığını belirterek, incelenmesi halinde yeni toplu mezarların ortaya çıkabileceğini dile getirdi.

Bismil Belediye Meclis Üyesi Bahri Erdem, daha önce yaptığı açıklamada, 1999 yılında çıkan çatışmada yaşamını yitiren Mazlum kod adlı oğlu Nurullah Erdem'in söz konusu yere defnedildiğini söylemişti.

Diyarbakır Çınar doğumlu Nurullah Erdem (Mazlum) adlı PKK'linin babası Bismil Belediye Meclisi Üyesi Bahri Erdem ile Midyat doğumlu Selami Aslan'ın (Gernas) adlı PKK'linin annesi Dirre Aslan ve ağabeyi Yılmaz Aslan sabah saatlerinde İHD Mardin Şubesi'ne giderek, hukukî destek talebinde bulundu. İHD Mardin Şube Başkanı Avukat Erdal Kuzu bunun üzerine, Nusaybin Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuruda bulundu.

Ailelerin yaptığı başvuru üzerine alınacak DNA örneklerinin, toplu mezardan çıkan 7 PKK'li ile karşılaştırılması bekleniyor. Erdem ve Aslan ailesi, çocuklarının 1999 yılının Ocak ayında toplu mezarın bulunduğu yerde çatışmada hayatlarını kaybettiklerini öğrendiklerini belirterek, cenazeleri almak istediklerini ifade etti.

Çatışmalı ortamın son bulmasını isteyen Nurullah Erdem'in babası Bahri Erdem, oğlunu PKK'nin 1999 yılında ilan ettiği ateşkes döneminde kaybettiğini ifade etti. Barış ve demokrasi ortamının hâkim olması için ilan edilen ateşkesce cevap verilmesini isteyen baba Erdem, çatışmaların ve operasyonların son bulması çağrısı yaptı. Erdem, oğlunun 1995 yılında liseyi bitirip karnesini aldıktan sonra PKK'ye katıldığı bilgisini verdi.

Oğlunun 9 Eylül Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü 2. sınıf öğrencisiyken PKK'ye katıldığını söyleyen Selami Aslan'ın annesi Dirre Aslan ise, çatışmaların son bulmasını istedi. Anne Aslan, "artık yeter. Analar ağlamasın. Asker de gerilla da ölmesin. Bizler acı çektik. Yıllardan sonra eğer toplu mezardaki benim oğlum ise onun kemiklerini alacağım. Bu savaş son bulsun artık ve kimse ölmesin" diye konuştu.

Selami Aslan'ın ağabeyi Yılmaz Aslan ise 26 Ocak 1999 tarihinde kardeşinin hayatını kaybettiğini öğrendiğini belirterek, şu bilgileri verdi: "Nusaybin İlçe Emniyet Müdürlüğü'nden bizi çağırdılar. Bize kardeşim Selami'nin çatışmada öldürüldüğünü söylediler. Bizler öldürüldüğü yere gitmek istedik ama polisler bize 'Bir sürü asker var. Siz giderseniz sizi de öldürür gömerler. Gitmeyin orada gömsünler' dediler. Biz

daha sonra ne kadar da almak istesek yetkililer bize cenazemizi vermediler. Haberde anlatılan yer ile bize anlatılan yer aynı. DNA testi ile tespit edilirse kardeşimizin cenazesini almak istiyoruz".

HPG kaynaklarının ANF'ye verdiği bilgiye göre toplu mezarın bulunduğu bölgede 20 Ocak 1999 yılında PKK ile TSK arasında çıkan çatışma da yaşamını yitiren PKK'li gerillaların kimlikleri belirlendi. Kimlikleri açılan PKK'liler arasında "Mardin Eyalet Koordinatörü" Felat kod adlı Mehmet Özaydın'ın da bulunurken, aynı bölgede 20 militanın daha bulunduğu bir toplu mezarın olduğu belirtildi.

Girmeli Beldesi yakınında bulunan Sivilik Tepesi'nde çukura toplu halde gömülen 20 PKK militanının isimleri HPG kaynaklarına göre ise şöyle: Bahoz kod isimli 1969 Tirbesipi doğumlu "Bölge Komutanı" Selahattin Hüseyin, Rohulat Bagok kod isimli 1979 Nusaybin doğumlu "Manga Komutanı" Mustafa Atay, Dijwar Şervan kod isimli 1979 Hewler-Xırwata doğumlu Feridun Zınar, Botan Çiya kod isimli 1978 Midyat doğumlu Manga Komutanı Yardımcısı Mehmet Emin Çankaya, Ağır Kod isimli 1980 Van -Başkale doğumlu Muhittin Demire Cıwan Kod isimli 1983 Diyarbakır-Bismil doğumlu Mehmet Bulut, Fırat kod isimli Batman-Gercüş Doğumlu Cemil Uluç, Çekdar Sipan Kod isimli 1981 doğumlu Manga Komutan Yardımcısı Namık Gül, Cudi kod isimli 1966 Siirt-Kurtalan doğumlu PKK Bölge yürütmesi Kenan Yılmaz, Pırling kod isimli Mardin-Savur-Bekeyse Doğumlu Takım komutanı Haco Akyol, Agit Serkar kod isimli 1977 Şırnak-İdil doğumlu Manga Komutanı Abdulkerim Elçioğlu Cihat kod isimli 1975 Suriye-Afrin doğumlu Mustafa Muhammed, Bışar kod isimli 1955 Urfa doğumlu Mahmut Güven, Welat kod isimli 1973 Mardin-Dargeçit doğumlu Manga komutanı Mehmet Kaplan (Abdullah Anık), Gernas kod isimli 1979 Midyat Doğumlu Selami Aslan, Selim kod isimli 1977 Kars doğumlu Bülent Malkoç, Sedat Kod isimli 1979 Mardin doğumlu Metin Demirkan.

Girmeli'de bulunan mezardaki PKK'lilerin isimleri: Felat kod isimli 1972 Diyarbakır Dicle doğumlu, İstanbul Üniversitesi İktisat Bölümü öğrencisiyken 1991'de PKK'ye katılan "PKK Eyalet Koordinatörü" Mehmet Özaydın, Cuma Özgür Kod isimli 1979 Nusaybin Doğumlu Mahsum Nurteli, Remzi Kod isimli 1979

Qamuşlo doğumlu İbrahim Melek, Eriş kod isimli 1982 Mardin-Nusaybin Giremira Bilal Yürek, Zeki kod isimli 1968 Mardin Kızıltepe Dikmen Köyü doğumlu "GAP Eyalet Komutanı" Hasan Karaaslan, Mazlum Erdem 1980 Diyarbakır-Çınar doğumlu Nurullah Erdem, Zınar Kod isimli 1972 Afrin Doğumlu "Bölge komutanı" Ethem Mahmut İbrahim Mustafa.

Bitlis-Hizan

4 Mayıs 2007 tarihli bir habere göre, Bitlis-Hizan kırsalında 1994 yılında çıkan çatışmada yaşamını yitiren ve aralarında Hizan doğumlu Rubar kod adlı Tufan Aydın, Şiyar Kod adlı Osman Taş ile Tatvan Çaçan doğumlu Welat kod adlı HPG'lilerin de olduğu 8 militanın belediye tarafından toplu olarak çöplük alanına gömüldüğü ortaya çıktı. Dönemin TEDAŞ şefi Abdülmenaf Aydın, toplu mezarın tüm Hizanlılar tarafından bilindiğini söyledi.

Çatışmada yaşamını yitiren HPG'lilerin Hizan Belediyesi'ne teslim edildiğini, belediye görevlilerinin ise, 8 cenazeyi çöplükte derin bir çukur açarak cesetleri buraya topluca gömdüğünü belirten dönemin TEDAŞ Şefi Abdülmenaf Aydın, cesetlerin belediyesi çalışanları Davut Özdemir, Mehmet İnce ve Nurettin İltaç tarafından gömüldüğünü söyledi. Çatışma sonrası yaşamını yitirenlerin olay yerinden alınması sırasında orada bulunduğunu ifade eden Aydın, şunları dile getirdi: "Hizan Jandarma Komutanlığı'na bağlı askerler cesetleri alıp, Hizan Belediyesi'ne teslim etti. Belediyenin çöp traktörü, cesetleri gözümüzün önünden geçirerek o zamanki Hizan Çöplüğü'ne götürdü. Çöpü kazıp, cesetleri içine attı. Sonra da üstünü örttü. Bu bir insanlık ayıbıdır. Biran önce sivil toplum örgütleri harekete geçmeli, yetkililer konuya ilişkin çözüm bulmalıdır. Sayısını 8 olarak tahmin ettiğimiz bu gençlerin kimliği tespit edilip, toplu mezardan çıkartılarak normal defin işlemleriyle tekrar gömülmelidir. Biz bir toplu mezarla yan yana yaşamak istemiyoruz".

Olayın görgü tanıklarından Şahin İnan da, toplu mezara tepki göstererek, "bunu bütün Hizanlılar biliyor. Ama gerek yaşamını yitirenlerin akrabaları olmadığımız için, gerekse baskı olacağı şüphesiyle herkes açıklama yapmaya korkuyor" dedi. Toplu mezarın olduğu yerin adının şu anda Eski Hizan Çöplüğü olarak geçtiğini belirten İnan, "biz İnsan Hakları Derneği ve yetkili kurumların harekete geçerek,

burada inceleme yapmasını bekliyoruz. Toplu mezarın açılarak cenazelerin yakınlarına teslim edilmesini istiyoruz. Dünyadaki hiçbir savaşta ölü insan bedenine bu kadar saygısızlık yapılmamıştır. Hem genç ölümlerin hem de ölümlerden sonra yaşanan bu dramın, bulunduğu bir ülke istemiyoruz. Burada yakını olduğunu düşünenler mutlaka savcılığa başvursun ve cesetlerine sahip çıksın" diye konuştu.

Emekli Askerlerin ve Bürokratların Açıklamaları

Erdal Sarızeybek

Emekli Albay Erdal Sarızeybek 1993'te Şemdinli'nin üzerine "çatışma havası yaratmak için" makineli tüfekle ateş açtırıp, roketleri ateşlettiğini ve bu "operasyonlar" için kaymakam ve savcıdan da onay aldığını, *İhaneti Gördüm* adlı kitabında anlattı:

"Bu teröristlerin ilçe merkezine girmesini önlemek için ne yapabilirim, diye çok düşündüm. Sonunda karar verdim; biraz çılgınca bir plandı ama başka çaremiz de yoktu. Sonunda karar verdim. Kaymakam Ahmet Bey ve Savcı Bülent Bey'le görüştim.

Dedim ki;

- Sayın Kaymakam Bey. Sayın Savcım. Durum çok vahim. Üç taraftan PKK militanlarınca sarılmış vaziyetteyiz. Hemen güneyimizdeki Hakurk'tan, doğumuzdaki Jerma'dan, batımızdaki Basyan'dan teröristlerin çıkıp Şemdinli'yi çevirmesi bir gecelik iştir. Şehre girerlerse halkla karşı karşıya kalırız ve bundan halkımız zarar görür. Bunu istemiyoruz. Bu nedenle şu tedbirleri alacağız.

Her ikisi birden cevap verdi.

- Tamam binbaşım. Sonuna kadar yanındayız.

(...) Planım şuydu: İki üç gecede bir, 120 mm'lik havan aydınlatma mermisini ilçe merkezi üzerine atacaktım. Sonra, önceden belirlenmiş hedeflerin üzerine makineli tüfekle ateş açacak, sonra da roketleri ateşleyip, şehir üzerinde tam bir çatışma havası yaratacaktık. Ertesi sabah halkı, şehir meydanında toplayıp, muhtemel bir çatışmada şehrin ve halkın nedeni zarar görebileceğini, bu nedenle teröristlerin şehre girmesine izin vermemeleri gerektiğini anlatacaktık. Dediğimiz gibi de yaptık. Haftada en az bir kez bu uygulama Şemdin-

li'de yapılır oldu, hem de uzunca bir süre. Belki delilik diyeceksiniz ama sonuç aldık ve halkın zarar görmesini engelledik, gerisi önemli değil.

(...) Ülke yanıyordu, gün geçmiyordu ki eylem olmasın. Bir ara çaresiz hale düştüğümü itiraf edebilirim. Neler yapmadık ki, askerlerden sakallı timler kurduk, bu timlere PKK kıyafeti giydirdik, yol güzergâhlarına geceden çıkarıp emniyet almaya çalıştık. Bir konvoy emniyeti için, yüzlerce askeri geceden yürütüp kritik yerlerde emniyet almaya çalıştık".

Sarızeybek'in anlatımları üzerine emekli askerlerden bu yönde yapılan açıklamaların arttığına işaret eden Sezgin Tanrıku, "bu yazılarda anlatılanlar büyük olasılıkla yalnızca 'görevi kötüye kullanma' kapsamında değerlendirilecektir. Eski askerlerin zamanaşımı sürelerini bekleyip itiraflarda bulunması ilginç ve önemli. Çünkü bu geleceğe dair de bir ipucu. Demek ki, o bölgede görev yapanların daha açıklayacağı şeyler var. Çünkü biz bugüne kadar bölgede yaşanan hukuksuzluğa, ihlallerle, öldürmelere, kaçırmalara dikkat çekiyorduk. 'Failleri biliniyor' diyorduk. Şimdi artık itiraf ediliyor" dedi.

Yeni Şafak, "Albay'ın 'Çılgınlığı'ndan Kaymakamın Haberi Yok", 5 Ekim 2007.

Emekli Albay Erdal Sarızeybek'in *İhaneti Gördüm* isimli kitabında Şemdinli'de yaptıklarına dair yazdıklarını dönemin Şemdinli Kaymakamı Ahmet Saraç yalanladı: "Komutan karıştırıyor bence. Gerekirse dava açarım".

Emekli Albay Erdal Sarızeybek'in, 1993 yılında Şemdinli üzerinde kaymakam ve savcının da onayıyla çatışma havası yarattıkları yönündeki açıklamaları, dönemin kaymakamı şu an İller İdaresi Genel Müdür Yardımcısı olan Ahmet Saraç tarafından yalanlandı. Saraç, *Yeni Şafak'a*, Erdal Sarızeybek'le beraber çalıştıklarını, ancak ne böyle bir toplantı ne de böyle karar alındığını söyledi. Saraç, "ben hukuk kökenliyim. O tür şeyler olmadı. O dönemde akşamları şüpheli görülen noktalara taciz ateşi yapılıyordu. Rutin olarak. Ama vatandaşı korkutma amaçlı bir şey mümkün değildi. Yapılanlar sadece görev amaçlıydı" dedi.

Sarızeybek'in kitabında anlattığı gibi, Şemdinli'de çatışma havası yaratmaya dair bir plan için kaymakam ve savcıyla toplantı yapıldığı iddialarının doğru olmadığını vurgulayan Saraç, "ben bunu tekzip edeceğim. Komutan karıştırıyor bence. Böyle şey olmaz. Sarızeybek iyi bir asker ama olayları karıştırıyor. Gerekirse hukukî bir girişim yaparım" diye konuştu.

PKK'nın Şemdinli'ye girmesini önlemek amacıyla kentte çatışma havası yarattığını belirten Emekli albay Sarızeybek *İhaneti Gördüm* isimli kitabında, dönemin kaymakamı ve savcısından nasıl onay aldığını şöyle yazıyor: "Teröristlerin ilçe merkezine girmesini önlemek için ne yapabilirim, diye çok düşündüm. Sonunda karar verdim; biraz çılgınca bir plandı ama başka çaremiz de yoktu. Kaymakam Ahmet Bey ve Savcı Bülent Bey'le görüştim. Dedim ki; (...) Üç taraftan PKK militanlarınca sarılmış vaziyetteyiz. (...) Şehre girerlerse halkla karşı karşıya kalırız ve bundan halkımız zarar görür. Bunu istemiyoruz. Bu nedenle şu şu tedbirleri alacağız. Her ikisi birden cevap verdi. - Tamam binbaşım. Sonuna kadar yanındayız".

Batman Valisi'nin Anıları

Batman'da kurduğu "özel tabur", kayıp silahlar ve ardından sayıları katlanan faili meçhul cinayetlerle adını duyuran Batman eski Valisi Salih Şarman kitabında devletin rutin dışına çıkabileceğini belirterek, sınır ötesi operasyonun yanı sıra, İstanbul, Ankara ve İzmir gibi metropollerde sıkıyönetim ilan edilmesi gerektiğini savundu.

Kurduğu Batman Karma Özel Harekât Birliği (KÖHB) ile gündeme gelen Şarman devletin rutin dışına çıktığı günleri ayrıntılarıyla anlattığı kitabındaki itirafları şöyle:

"27 Eylül 1993'te Batman'da vali olarak görev ve başladım. İlk tespitim, ildeki durumun medyadan izlediğimden daha vahim olduğuydu. PKK ve Hizbullah, Batman'ın üzerine kabus gibi çökmüştü. Tabloyu tersine çevirmek için harekete geçmeye karar verdim.

Oyunu kuralına göre oynamak gerektiğine inandım. Hazırladığım projeyi OHAL Valisi Ünal Erkan'a götürdüğümde bana Ankara'yı işaret etti.

Batman'da kayıp silahlar olarak lanse edilen davadan aklandım. Benim yüz milyonlarca dolarlık ithalat yaptığım öne sürülüyordu. Kullanılan kaynak sadece 3 milyon dolardır, bu para 4 yıl boyunca 4 taksitle gelmişti. Bu kaynakla 14 uçak dolusu silah ve mühimmat, 400 telsiz ve muharebe sistemi, mayına karşı koruyucu sistemler alınmış ve 3 birliğe kışla düzeni kurulmuştur.

Yurtdışından temin edeceğimiz silahlar için valilik olarak Hazine Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan ithalatçı belgesi aldık. Ağır makineli tüfekler, roketatarlar ve benzeri silahlar almaya karar verdik. Önce Çin'den sonra üç parti halinde Bulgaristan'dan mühimmat aldık.

Malzemelerin tamamı Genelkurmay Başkanlığı'nın valiliğimize tahsis ettiği nakliye filo uçakları ile getirilmiştir. Korucular 3 ay süren sıkı bir eğitimden geçirildi. Ay yıldızlı ve Batman Karma Özel Harekât Birliği armaları taşıyan tek tip uniformalar dağıtıldı.

Başbakan Tansu Çiller'e ulaşabilmem birkaç günü aldı. Projeyi anlattım. Soru bombardımanına tutulmayı beklerken, 'Dosyanızı bırakın 2 ay sonra gelin' dedi. 'Emredersiniz' diyerek Batman'a döndüm. 2 ay sonra Ankara'nın yolunu tuttum. Çiller, 'Vali Bey bu projeyi uygulayacağız' dedi. Tam çıkarken bana dönüp, 'Bak Vali sana her türlü desteği vereceğim. Batman'da terörü bitireceğine söz veriyor musun?' diye sordu. 'Desteğiniz sürdüğü sürece sözümü tutacağım' dedim".

Altay Tokat

Hakkâri, Şırnak ve Diyarbakır'da görev yaptığı yıllarda adı birçok olaya karışan ve basına

verdiği demeçlerde "bazı memurları ve halkı hizaya getirmek için" ev ve lojmanların yakınına bomba attırdığını itiraf eden emekli Korgeneral Altay Tokat beraat etti.

Mahkeme, "korgeneralliğe kadar yükselen bir kişinin bunu yapması düşünülemez" diyen savcılığın görüşünü paylaşarak, Tokat'ı akladı. Tokat, *Yeni Aktüel* Dergisi'ne verdiği röportajda "batıdan gelen memurlar, hâkimler işin ciddiyetini anlamıyor, çok koordineli ve iyi çalıştık, baktım sonradan işler sakinleşince işi basite almaya çalıştılar. Onun üzerine hizaya gelsin diye iki yere bomba attırdım. Anladılar ki, çok dikkatli olmalılar" demişti.

Genelkurmay Askerî Başsavcılığı, Tokat'ın bu sözleri üzerine, "Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki komutanlara olan güven duygusunu zedelemek" ve "askerlik dönemindeki işlere ait açıklama yapmak" suçlamasıyla 6 yıla kadar hapis istemiyle dava açmıştı.

Bianet, "Tanrıkulu: Eski Askerler Zamanaşımından Emin Olduktan Sonra İtirafa Başlıyor", 26 Eylül 2007.

Diyarbakır Barosu Başkanı "demek daha açıklayacakları başka şeyler de var" diyor.

Diyarbakır Barosu Başkanı Sezgin Tanrıkulu, emekli Albay Erdal Sarızeybek'in 1993'te Şemdinli üzerine "çatışma havası yaratmak için" makineli tüfekle ateş açtığı, roketleri ateşlettiği, askerlere PKK militanlarının giysilerini giydirdiği ve "emniyet aldığı"na dair yazıları için eski askerlerin cezasız kalacaklarından emin olduktan sonra bu açıklamaları yaptığını söylüyor.

"Bu yazılarda anlatılanlar büyük olasılıkla yalnızca 'görevi kötüye kullanma' kapsamında değerlendirilecektir. Eski askerlerin zamanaşımı sürelerini bekleyip itiraflarda bulunması ilginç ve önemli."

İlginç, çünkü "bu geleceğe dair de bir ipucu. Demek ki, o bölgede görev yapanların daha açıklayacağı şeyler var".

Önemli, çünkü "biz bugüne kadar bölgede yaşanan hukuksuzluğa, ihlallerle, öldürmelere, kaçırımlara dikkat çekiyorduk. 'Failleri biliyoruz' diyorduk. Şimdi artık itiraf ediliyor".

Tanrıkulu: Çatışmanın, şiddetin devamına zemin yaratmışlar, bu anlayış devam ediyor.

Tanrıkulu Güneydoğu'da görev yaptığı dönemde "hakimleri ve memurları hizaya getirmek için bir iki bomba attırdığını" söyleyen emekli Korgeneral Altay Tokat'ın açıklamalarını da anımsatarak bugünkü Şemdinli davasına dikkat çekiyor.

"Şemdinli'nin bir üs olarak seçilmesi, yıllarca şiddet altında yaşaması, bu sürecin Umut Kitabevi'nin bombalandığı Kasım 2005'e kadar devam etmesi dikkat çekici. Demek ki bazı şeyler Şemdinli'de tezgahlanıyor, ülkeye yayılıyor."

"Altay Tokat'ın, Erdal Sarızeybek'in açıklamaları, bugünkü Şemdinli davası sanıklarının eylemlerinin hangi saiklerle gerçekleştirildiği açısından önemli bir veridir. Çatışmanın, şiddetin bir vesileyle devamına zemin yaratmışlar. Halen de bu anlayış devam ediyor. Bunun yargı organları dışında, hükümet tarafından da değerlendirilmesi gerekir."

Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi, Şemdinli davasının askeri mahkemede görülmesine karar vermişti.

Altay Tokat'la ilgili yargı süreciyse sivil yargıda başlamış, dosya Genelkurmay Askerî Başsavcılığı'na gönderilmiş, orada da takipsizlik kararı verilmişti. Genelkurmay Askerî Mahkemesi de, Tokat'ın, "komutanlara karşı güven hissini yok etmeye çalışmak ve yetkisi olmadan açıklamalarda bulunmak" suçlarından yargılandığı davada, görevsizlik kararı vermişti.

"Geleceğimiz için bu dönemin toptan sorgulanması gerekiyor"

En yoğun hak ihlallerinin yaşandığı çatışmalı dönemin tamamının sorgulanması gerektiğini söyleyen Tanrıkulu "bu bir tür gerçekleri araştırma komisyonuyla da olabilir. Bu dönemin hesabını sormadan adaleti geçkeştiremeyiz. Geleceğimiz için bunun yapılması gerekiyor" diyor.

"Bunun içinse siyasi irade gerekir. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) artık hiçbir mazereti yok. Çünkü elinde siyasi güç var. Eğer demokrasi istiyorlarsa, bu mekanizmayı yaratmalılar."

Koruculuk Uygulamaları

Diyarbakır'da Korucu Saldırısı

15 Şubat'ta Diyarbakır'ın Dicle İlçesi Şahmaran Köyü'nde oturan Hüseyin Tarım ile Mustafa Kazaylı, köy çıkışında pusu kuran korucular tarafından Kalaşnikof marka tüfeklerle tarandı. Saldırıda Hüseyin Tarım olay yerinde, Mustafa Kazaylı ise kaldırıldığı Diyarbakır'daki Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde öldü. Köyde sıkı önlem alan jandarma olaya karıştıkları gerekçesiyle geçici köy korucusu oldukları belirtilen 5 kişiyi gözaltına aldı.

Hakkâri Yüksekova'da Korucu Saldırısı

15 Şubat'ta Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde, DTP İlçe Başkanı Şahabettin Tamur'un oğlu Özgen Tamur'un eski bir korucu tarafından silahla vurularak yaralanmasını binlerce kişi protesto etti.

HPG'nin Kaçırıldığı Kişiler

Kaçırılan 7 Kişi

Haraç vermedikleri gerekçesiyle 12 Kasım'da PKK'liler tarafından kaçırılarak İran'daki Kelereş kampına götürülen Adem Ş., Mustafa U., Kenan U., Zübeyt D., Mithat D., Okan D., ve Cüneyt Y. Adlı 7 kişi, 30 Kasım'da serbest bırakıldı. Köylülerin arasında olan Çetin K. ise kaçarken arkasından ateş açılması sonucu yaralandı.

OHAL Uygulamaları

Tunceli Mamiki Köprüsü girişinde, Olağanüstü Hal döneminde kurulan son kontrol noktası Emniyet Müdürü Osman Öztürk'ün talimatıyla yıkıldı. Belediyeye ait iş makineleri kontrol noktasını yıkararak enkazını kaldırdı. Kentte düzenlenen "Barış ve Kültür Günleri"ne katılan sanatçı, yazar ve şairler, kontrol noktasına tepki göstermişti.

Tunceli girişindeki Mamiki Köprüsü girişine 1980 askerî darbesi sonrası kurulan ve Olağanüstü Hal döneminde de kente giriş çıkanların kontrol edildiği güvenlik noktasında güvenlik güçleri 24 saat nöbet tutarken, kentte Erzincan, Pülümür ve Elazığ yönüne gidip gelen araçlar aramadan geçiriliyordu. Olağanüstü Hal uygulamasının kaldırılmasından sonra Tunceli genelinde tüm arama noktaları kaldırılırken, sadece Mamiki Köprüsü girişindeki nokta kalmıştı.

Mehmet Arslan

Mardin'in Dargeçit İlçesi'ne bağlı Tavşanlı Köyü'nde yaşayan Mehmet Arslan'ın (75), korucular tarafından dövüldüğü bildirildi. Vücudunda darp izleri bulunan ve sağ kolu kırılan Arslan, kendisine saldıran korucuların Şükrü A. ve Kadri A. olduğu söyledi. İHD Mardin Şubesi'ne başvuran Arslan'ın korucular hakkında suç duyurunda bulunduğu öğrenildi.

ZORUNLU GÖÇ

Köye Dönüşler için Öneriler, Uyarılar

Human Rights Watch (İnsan Hakları İzleme Örgütü-HRW) Raporu

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Türkiye Raporu'na göre, Türkiye'de hükümet, 1980'li ve 1990'lı yıllarda PKK ile yapılan silahlı çatışmalar sırasında ordu tarafından köylerini terk etmeye zorlanan, yerinden edilmiş 378.335 köylünün geri dönüşünü sağlamakta yeterli gayret göstermedi. Hükümet, çatışmalar sırasında ordu tarafından tahrip edilen köylerin çoğunda, temel altyapıyı rehabilitasyon çalışmalarını gerçekleştirmedi. Birçok köyün hâlâ elektriği, telefonu, yolu ve okulu yok. Dahası, bazı bölgelerdeki güvenlik koşulları hâlâ kötü; hükümet tarafından PKK ile savaşmaları için silahlandırılan ve maaş verilen Kürtlerden oluşan 58.000 köy korucusu birlikleri, sık sık terk edilen arazileri işgal ediyor ya da kullanıyor ve son dört yılda, içlerinde geri dönmek isteyenlerin de bulunduğu 18 kişiyi öldürdüler. Yerinden edilenlerden köylerine geri dönenler, evlerini yeniden yapacak ya da yeniden tarıma başlamalarını sağlayacak maddî imkânlardan yoksunlar. 2004 yılında çıkarılan Tazminat Kanunu'nun amacı, yerinden edilenlerden köylerine geri dönenlere maddî imkân sağlamak idi ancak bazı yerel zarar tespit komisyonları, yerinden edilenlere 3.000 ABD Doları gibi düşük miktarlarda tazminat verdi ya da tazminat taleplerini tümünden reddetti.

VANGÖÇ-DER Raporu

VANGÖÇ-DER'in hazırladığı raporda, kentte 300.000 göçzedenin bulunduğu tespiti yapıldı. Çıkarılan yasaların sorunun çözümüne katkı sunmadığına dikkat çekilen raporda, köye dönüşün sağlanması için yapılması gereken yasal düzenlemeler de sıralandı.

Van Göç Sorunlarını Bilimsel Araştırma ve Kültür Derneği (VANGÖÇ-DER), göçün yarattı-

ğı sorunlar, köye geri dönüş önündeki engeller ve çözüm önerilerine ilişkin rapor hazırladı. Önümüzdeki günlerde yetkililere sunulması beklenen raporda, çıkarılan yasaların sorunların çözümüne yönelik olmadığı vurgusu yapıldı. Sorunun temelinde Kürt sorunu bulunduğu belirtilen raporda, çözüm için hükümetin harekete geçmesi gerektiği ifade edildi. Bölge’de yaşanan çatışmalar sırasında ciddi göç ettirme faaliyetinin yürütüldüğüne dikkat çekilen raporda, 1984 yılından sonra sadece Van’a köyünden edilen 300.000 kişinin göç ettiği belirtildi. Askerlerce boşaltılan köylerin daha sonra da yakıldığı ifade edilen raporda, “ülkemin can damarı olan 4 bine yakın köyümüz ve bağlı mezralar tamamıyla boşaltıldı. Boşaltılan köyler tamamen yakılmıştır. Bununla birlikte 3,5 milyon insanımız sürekli yaşadıkları yerlerinden mahrum bırakılmışlardır. Bu sorunun en büyüğü Van’da yaşanmaktadır. Hacettepe Üniversitesi’nin yaptığı araştırmada sadece Van’da 280.500 kişinin zorunlu göç mağduru olduğuna dikkat çekmişti. ‘Bu insanlar göç ettikleri yerlerde halen sorunlarla boğuşmakta ve açlıkla mücadele etmektedirler’” denildi.

5233 sayılı “Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun”un sorunun çözümünde etkili olmadığı kaydedilen raporda, 2004 yılından bu yana köylere geri dönüş serbest bırakılmasına rağmen asker ve korucular tarafından çıkarılan engellerden dolayı göç edenlerin yüzde 80’inin köyelerine dönmediğine vurgu yapıldı.

Raporda ayrıca şu tespitlerde bulunuldu:

“* İnsanların içinde barındığı evleri göçle birlikte tamamen yakılmış ve yeniden inşa etme imkânı yok.

* Hayvan barınakların yıkılmış. Bağ bahçeler yakılmış ve tamamı kurumuş durumundadır. Yani geri dönmek isteyenler geçimlerini sağlayacak bütün imkânları yitirmiş durumdadır.

* Korucular geri dönen insanların arazilerine el koydukları için dönüşün önünde en büyük engel olarak duruyor.

* Bölgede yıllardır devam eden çatışmalı ortama ve koruculuk sistemine derhal son verilmesi gerekmektedir.

* 5233 sayılı yasanın kapsamı genişletilerek maddî ve manevî zararlarının karşılayacak düzeyde yeniden yapılması gerekmektedir.

* Köylülere büyükbaş ve küçükbaş hayvan verilmeli, modern hayvancılık geliştirilmeli”.

Diyarbakır’da Zarar Tazminatları

Diyarbakır Valiliği, bölgedeki savaştan mağdur olan köylülerin aldıkları tazminatlardan Diyarbakırspor’a bağış adıyla 100 YTL kesinti yaptığı belirtildi. İHD Diyarbakır eski Şube Başkanı Selahattin Demirtaş düzenlediği basın toplantısında, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Kanunu kapsamında kazanılan tazminatların kesintisiyle ilgili sorunun, kendilerine ve Göç-Der’e yapılan şikâyetler sonucu ortaya çıktığını anlattı. Demirtaş, başvuruculardan düşük meblağlı sulhnamelere imza alındığını da ifade etti. Kendilerine en fazla şikâyetin “terör tazminatı” mağdurlarından geldiğini ve Diyarbakırspor’a bağış adı altında 100 YTL kesilmesi nedeniyle mağduriyetin büyüdüğünü belirten Demirtaş, bu bağışın kamu vicdanını da yaraladığını vurguladı. Demirtaş, “birçoğu yiyecek ekmek dahi bulmakta zorlanan bu insanlardan Diyarbakırspor için 100 YTL zorunlu bağış alınması kumu vicdanını yaralamaktadır” dedi.

Van’da Zarar Tazminatları

Van’da, “Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Tazmini Yasası” kapsamında valilik tarafından oluşturulan komisyonun değerlendirmesi ardından başvuran 758 kişiden 442’sine toplam 3.017.000 YTL ödendiği bildirildi. Van Valisi Niyazi Tanılır, şu ana kadar komisyona 17.504 başvuru yapıldığını 1800 talebin reddildiğini söyledi.

TBMM tarafından 17 Temmuz 2004 tarihinde çıkarılan yasa ile terörden zarar görenlerin zararlarının karşılanması öngörüldü. Bu kapsamda 81 ilde kurulan komisyonlarca da başvurular kabul edildi. Terörden dolayı en çok göçün yaşandığı illerden biri olan Van’da zararlarının karşılanması için 17.504 kişi, İl Özel İdaresi Zarar Tespit Bürosu’na başvuruda bulundu. Terörün en yoğun olduğu dönemlerde güvenlik nedeniyle köylerini terk ederek Van’a yerleşen yaklaşık 25.000 kişinin olduğunu belirten Van Valisi Niyazi Tanılır, bunların sadece 8.000 kişinin köyelerine döndüğünü söyledi. Devletin 1994 yılından bu yana Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi adı altında köyüne dönmek isteyenler için yardımlar yaptıklarını anlatan Vali Tanılır, Van Valiliği olarak 2005 yılında sorunların

çözümüne yönelik yeni yaklaşım geliştirdiklerini bildirdi.

Tanılır, bireysel yardımlarla halkın sorunlarının çözüme kavuşturulamayacağını, "bütüncül bir yaklaşımla" sorunun çözülebileceğini vurguladı. Göçün yaşandığı ilçelerin büyük bölümünün Van'ın güneyinde yer almasından dolayı "Güney Van Kırsal Kalkınma Projesi" hazırladıklarını anlatan Tanılır şunları söyledi:

"Yaptığımız araştırmalar, geri dönenlerden çok, kentte kalmayı tercih edenlerin daha ağırlıkta olduğunu gösteriyor. Göç eden 25.000 vatandaşımızdan sadece 8.000'i terk ettiği topraklarına dönmek istedi. Terörden zarar gören 17.504 kişi zararlarının karşılanması için komisyonumuza başvuruda bulundu. 1.800 talep reddedilirken, 758 terörzedeye 5.222.828 YTL ödeme kararı çıktı. Şu ana kadar 442 terörzedeye 3.017.000 YTL ödeme yapıldı. 14.942 dosyada inceleniyor. Biz sadece geri dönenlere yardım yapmaya sorunlarını çözmeye odaklanmak istemedik. Çünkü terörden zarar gören ve göç eden 17.000 vatandaşımız şehir merkezinde yaşamayı tercih etti. Bunlar için de sosyal hizmet ve yoksullukla mücadele projelerini uygulamaya koyduk. Kentte varoşlarda çok kötü şartlarda hatta bazen sefalet içinde yaşayan insanlarımız var".

Mardin'de Zarar Tazminatları

Mardin'in Derik İlçesi'ne bağlı Bağarası Köyü'ndeki evleri 1993'te yakılan Kaya Ailesi'nin zararlarının karşılanması için Mardin Valiliği'ne 2005'te yaptığı başvuru sonuçlandı. Evleri yakıldığı için Osmaniye'ye göç etmek zorunda kalan Kaya Ailesi'ne zararlarının karşılığı olarak 406 YTL 7 Ykr paranın ödenmesi kararlaştırıldı. Zarar Tespit Komisyonu tarafından sonuçlanan kararın adil olmadığını belirten Şemdin Kaya, söz konusu karara ilişkin iç hukuk yollarını zorlayacaklarını fakat sonuç alınmadıkları takdirde davayı AİHM'e götüreceklerini belirtti. Kaya ailesinin avukatı Vedat Özkan, "Kendini bilmez bürokratların böylesi komik, onur kırıcı tavır ve davranışlarına son verilmeli" dedi.

Hakkâri'de Köye Dönüş

1995'te Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'ndeki Kavaklı Köyü'nden göç ettikten 12 yıl sonra köyelerine dönen Kavaklı köylüleri Ubeydullah, Ali Turan, Ali ve Süleyman Tekin, Mehmet Yalçın ve Hasan Sevi, ettikleri ekinleri biçemediklerini söyledi;

ekinlerini toplamadan köyden çıkarılmalarına tepki gösterdi.

Köylüler yaşadıklarını şöyle anlattı: "1995'ten önce köyümüz 150 haneydi. Tarım ve hayvancılıkla uğraştığımız için devletin yardımına ihtiyacımız yoktu. Ancak olayların başlamasıyla birlikte güvenlik gerekçesi ile köyümüz boşaltıldı. 2007'nin bahar aylarında valilik ve kaymakamlık tarafından köyümüzde tarlalarımızı ekmemize müsaade edildi. Köye geri dönen 6 aile olarak arazilerimizde buğday, arpa ve sebze ektik. Ektiğimiz ürünleri toplayabildik kış boyunca bize yeterdi ve devletin kapısında gözümüz olmazdı. Ancak son zamanlarda artan olaylar yüzünden tekrar köyümüzden çıkarıldık ve ekinlerimizi toplamaya gidemiyoruz. Güvenlik gerekçesiyle köylerimize bir daha giremeyeceğimiz söylendi. Köye gidemediğimiz için tüm emeklerimiz boşa gitti".

Şırnak'ta Zarar Tazminatları

Şırnak İl Jandarma Komutanlığı'nın 1986 yılında boşaltıldığını kabul ettiği Şırnak merkeze bağlı Alkemer (Derşew) Köyü için 5233 sayılı yasanın yararlanmak isteyen köylülere, Şırnak Valiliği Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararları Tespit Komisyonu Başkanlığı tarafından olumsuz yanıt verildi. Köyü boşaltıldığı için mağdur olan Yusuf Çakmak adına yapılan başvuruya, 2007/2-2007/1048 sayılı kararıyla şu cevap verildi: "Boşaltma olayı 1986 yılının Ekim ayında gerçekleştiği bildirildiğinden, olayın 19.07.1987 tarihinden önce meydana geldiği tespit edilmiş olup, tarih itibarıyla kanun kapsamında değerlendirilemeyeceğinden talebin reddine komisyonumuzca oybirliğiyle karar verilmiştir". Ret kararı tebliğ edilen Yusuf Çakmak'ın avukatı Mizgin Irgat, verilen kararın 5233 sayılı yasanın sonuçları itibarıyla yetersiz olduğunu gösterdiğini belirtti. Irgat, "bu kararda en önemli sonuçlardan bir tanesi jandarma komutanlığının kendi yazısıyla söz konusu köyün boşaltıldığını kabul etmesidir" dedi.

Köye Dönüslere İlişkin Soru Önergesi

DTP Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan'ın, Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi kapsamında köye dönüşlere ilişkin soru önergesine, İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın verdiği yanıt, on binlerce köylünün köye dönüş için tazminat beklediğini ortaya koydu.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay, yanıtında, Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Yasası çerçevesinde ödenen zarar tazminatları için fon oluşturulmadığını, tazminatların genel bütçeden karşılandığını ileri sürdü. Atalay'ın verdiği bilgilere göre, Ağustos 2007 tarihi itibarıyla, zarar tazminatı talebiyle komisyonlara yapılan 274.359 başvurudan 87.665'i ancak sonuçlanabildi. Bunlardan 58.868'ini olumlu, 28.798'i olumsuz oldu. Aynı tarih itibarıyla zarar görenlere toplam 331.988.084 YTL ödeme yapıldı.

Zarar tespit komisyonlarına yapılan başvuruların büyük çoğunluğunun, geçmiş dönemde yaşanan olaylar nedeniyle uğranılan zararlarla ilgili olduğunu belirten Bakan Atalay, "başvuruların yoğun olduğu bazı illerde kadastro çalışmalarının henüz tamamlanmaması, bilgi ve belge teminindeki güçlükler, zararların tam ve doğru şekilde tespiti amacıyla başvuruların mahallinde keşif ve inceleme gerektirmesi nedeniyle başvuruların sonuçlanmasının zaman aldığı" iddia etti.

"Komisyonların yoğun ve başarılı çalıştığını" ileri süren Bakan Atalay, çalışmaların zaman alması nedeniyle, komisyonların görüşleri de dikkate alınarak, 2006'da karar verme süresinin bir kez uzatıldığını ifade etti. Bakan Atalay, ihtiyaç duyulması halinde tekrar süre uzatımına gidilebileceğini de dile getirdi.

Atalay'ın verdiği bilgilere göre, zarar tespit komisyonlarının kararlarına karşı idari yargıda 4.547 dava açıldı, bunlardan ancak 113'ü sonuç-

lanabildi. Mahkemelerce 90 dava reddedilirken, 23'ünde zarar tespit komisyonu kararı iptal edildi. Atalay, Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi kapsamındaki 14 ilde bugüne kadar 151.469 vatandaşın, eskiden yaşadıkları yerlere geri dönüşlerinin sağlandığını, bu çalışma sırasında toplam 57.283.380 YTL harcama yapıldığını bildirdi. Atalay, bu paranın, yol, su, elektrik gibi altyapı çalışmaları, inşaat malzemesi, konut, yiyecek, giyecek ve yakacak yardımı ile meslek edindirme kursları için harcadığını ifade etti.

Siirt'te Köye Dönüş

Mersin, Adana, İskenderun ve Gaziantep'e göç etmek zorunda kalan Siirt'in Pervari İlçesi'ne bağlı Erken Köyü'nün sakinlerinin, köylerinin yakılması nedeniyle "5233 Sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkındaki Kanun"dan yararlanmak için yaptıkları başvurular kabul edildi. Bunun üzerine Zarar Tespit Komisyonu ve avukatlarıyla birlikte köylerine gitmek için Siirt Valiliği'ne yapılan başvuruda izin çıktı. Ancak göçzedeler, güvenlik güçleri, "güvenlik" gerekçesi ile köylülerin köye girişine izin vermedi.

Avukat Cemşit Tabak, heyetin ve avukatların köye girişlerine izin verildiğini ancak köylülere izin verilmediğini kaydetti. Siirt Valiliği ile görüşmelerde bulduklarını ifade eden Tabak, "valilikle yaptığımız görüşmelerde köylülerin bir ay sonra köye girişlerine izin verileceği söylendi" dedi. Yıllar sonra köylerini görme umuduyla gelen köylüler, köylerini göremeden göç ettikleri şehirlere geri döndü.

EK: 1

Türkiye ve 2007 Yılında Verilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)¹

Marko Perels

Bu bölüm, AİHM hakkında genel bilgi ve Türkiye ile ilgili istatistikleri içermektedir. Daha sonra ise 2007 yılı AİHM kararlarında yer aldıkları haliyle ihlal edilen maddeler üzerine örnek davalar sunulmaktadır. Bu bölümün sonunda, aynı yılda verilen tüm AİHM kararlarına ilişkin özet bir tablo yer almaktadır.

AİHM, Türkiye'deki adaletsizliklere karşı bireysel başvurular için önemli bir yoldur. Buna rağmen, adaleti sağlamak için uzun bir yoldur. Mahkeme tarafından kesin hükmün verilmesine kadar olan dava usulü çoğu kez karar gününden on yıl öncesinde gerçekleşen ihlallerle ilgili olmaktadır. Başvurunun önkoşulu olarak iç hukuk yollarının tüketilmesi AİHM'nin birçok kararına da konu olmuş oldukça uzun bir süreçtir. Diğer engel, AİHM'ne yapılan ve ayrıca kabul edilmesi ilk başvuru tarihinden itibaren yıllar süren başvuruların kabul edilebilirliğine -başvuruların % 50'sinden fazla kabul edilebilir bulunmaması- ilişkindir. Dolayısıyla, vakalar çoğu kez uzun bir geçmişe sahip olmaktadır. 2007 yılında verilen birçok karar 1990'larda ve hatta daha da öncesinde meydana gelmiş olaylarla bağlantılıdır. Türk hukukunda bazı değişiklikler meydana gelmiş olmasına rağmen² bu davalarda yerleşmiş bir adalet anlayışı bulunmadığı görülmektedir. Avrupa Konseyi'ne yeni üye olan devletlerin ve bireysel başvurular için daha geniş erişilebilirlik sağlanmasının etkisi ile başvuruların sayısında hızlı bir artış olmuştur. 28 Ocak 1987 tarihinden itibaren AİHM'ne bireysel başvuruda bulunulabilmektedir ve Türkiye AİHM'ne bireysel başvuru hakkını 1990 yılında onaylamıştır³.

Aşağıdaki tablo davalı devlet Türkiye'ye ilişkin gelişmeleri göstermektedir⁴.

(Yıllar)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Toplam
(başvuruların sayısı)	1117	2499	3879	2944	3930	2244	2353	2830	21796
(kabul olunabilir kararların sayısı)	279	90	102	142	172	241	362	387	1775
(kabul edilmeyen davaların sayısı/silinen kararlar)	394	384	1639	1632	1817	1366	3166	1573	11971
(davanın esası hakkında verilen hükümlerin sayısı)	26	171	55	76	156	276	320	331	1411
Hükümler (dostane çözümler)	12	57	45	44	10	6	8	3	185

¹ Çeviren: Başak Bak.

² Örneğin, bünyesinde askeri bir yargıç bulunması sebebiyle tarafsızlık ve bağımsızlık niteliği olmayan Devlet Güvenlik Mahkemeleri, 2004 yılında Ağır Ceza Mahkemelerine dönüştürülmüştür.

³ Ayrıca bkz. <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ListeTraites.asp?PO=TUR&MA=44&SI=2&DF=&CM=3&CL=ENG>

⁴ Veriler, AİHM tarafından yayınlanan yıllık raporlardan alınmıştır (Ayrıca bkz.: <http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Reports+and+Statistics/Reports/Annual+Reports/>).

Bir yıl içerisinde tüm üye devletlerle ilgili olarak karar organına verilen başvuruların sayısı 2001'de 13.800'iken, 2007'de üç kat artarak 41.700 olmuştur⁵. 2007 yılının sonunda, karar organının önünde bekleyen başvuruların sayısı toplam 79.437'dir. Rusya (20.296 dava) birinci ve Romanya (8.275 dava) üçüncü olurken Türkiye (9.173 dava) ikinci sırada gelmektedir⁶.

Farklı ülkelerin rakamları incelenirken bu ülkelerin iç hukuk kurallarının da rakamlarda etkili olduğu akılda tutulmalıdır. Örneğin, Almanya'nın aksine, Türkiye'de anayasal şikâyetler için Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolu bulunmamaktadır. Bu durum başvuru sayılarını azaltabilir. Bununla beraber 2007 yılında AİHM tarafından verilen toplam 1503 kararın 331 tanesi, siyasî koşullar nedeniyle Türkiye'ye ilişkindir. Bu haliyle ihlaller bakımından en üst sırada yer alan devlet olmuştur⁷.

Bu tablo 2007'de ve önceki yıllarda Türkiye tarafından Avrupa İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Korunma Sözleşmesi'nin (AİHS) hangi maddelerinin ihlal edilmiş olduğunu göstermektedir:

(Türkiye hakkında Mahkemenin yapmış olduğu tespitlerinin değerlendirmesi)⁸

<i>Yıllar</i>	2003	2004	2005	2006	2007
Maddeler					
Md. 2 (Yaşam Hakkı /Etkili Biçimde Soruşturma Eksikliği)	1/2	6/18	15/26	9/21	3/11
Md. 3 İşkence/İnsanlık Dışı ve Aşağılayıcı Muamele/Etkin Olmayan Soruşturma)	1/8/2	1/14/2	0/27/1	3/24/1	8/23/16
Md. 5 (Özgürlük ve Güvenlik Hakkı)	9	28	49	69	95
Md. 6 (Adil Yargılama Hakkı/Yargılama Usulünün Uzun Olması)	56/3	74/8	93/32	93/48	99/67
Md. 8 (Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı)	5	6	3	8	5
Md. 10 (İfade Özgürlüğü)	6	20	39	35	26
Md. 11 (Dernek Kurma ve Toplantı Özgürlüğü)	2	–	6	7	5
Md. 13 (Etkili Başvuru Hakkı)	4	21	36	55	25
Ek Protokol. 1, Md. 1 Mülkiyetin Korunması	5	42	65	82	58
Ek Protokol. 1, Md. 2 Eğitim Hakkı	–	–	–	1	1
Ek Protokol. 1, Md. 3 Serbest Seçim Hakkı	–	–	–	–	3

⁵ Ayrıca bkz. Faaliyet Araştırması 2007, AİHM 2008, s. 62.

⁶ Ayrıca bkz. Araştırma 2007, s. 53.

⁷ Ayrıca bkz. Araştırma 2007, s. 56 vd.

⁸ Ayrıca bkz. Dipnot no. 3.

2007 yılında mahkeme, Türkiye hakkında verdiği 319 hükümden en az birinde ihlal bulunduğunu tespit etti. Dostane çözümlerle sonuçlananlar da dâhil olmak üzere 4 dava iptal edilirken, yedi hükümde ihlal olmadığı tespit edilmiştir⁹. 2007 yılında Türk yetkilileri toplam 4.942.903,30 € maddî tazminat, 1.893.840 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de 419.933,80 € ödemeye mahkûm edildi¹⁰.

İçtihat Hukuku

Aşağıdaki davalar 2007 yılında verilen hükümlerin bir özetini sunmaktadır. Çoğu kez çeşitli maddelerin ihlal edilmiş olması nedeniyle örnek dava olarak nitelendirilmesi gereken aşağıdaki davalar bir dizi ihlal edilmiş madde arasından seçilmiştir. Seçilen davalar, vakalara ve mahkeme tarafından verilen hükümlere temsilen bir bakış kazandırabilir. Diğer hükümler aşağıdaki tabloda yer almaktadır ve buradan araştırılabilir.

AIHS Madde 2'nin İhlali (Yaşam Hakkı)

2007 yılından AIHM verdiği 14 hükümde Madde 2'nin ihlal edilmiş sonucuna varmıştır. Bu davalarından 11 tanesi söz konusu maddenin şekli anlamda ihlali niteliğini taşıırken, 3 tanesinde maddî anlamda bir ihlal olduğu ispatlanmıştır. Şekli anlamda ihlal, meydana gelen ölümlerden Türkiye'nin sorumluluğu olduğunun ispat edilememiş olmasına rağmen; Türkiye'nin olayları soruşturmada yetersiz kaldığı anlamına gelmektedir. Polis veya askerin bir dereceye kadar kişisel dokunulmazlığa sahip olmaları çoğu davada göze çarpan bir husustur.

*Anık vd. Davası (63758/00; 05.06.2007)*¹¹

Başvuruyu yapan on iki kişi Ahmet Anık ve Abdülkerim Sanrı'nın akrabalarıdır. Her iki şahıs da devlet tarafından Türkiye'nin güneydoğusunda yer alan Şırnak İli, Balveren İlçesi'nde istihdam edilen geçici köy korucularıdır. Şahıslar, o dönem PKK faaliyetleri ile yoğun olan bir bölgedeki silahlı güçlere kılavuzluk etmişlerdir. Söz konusu iki kişi 19 Ağustos 1999'da güvenlik gücü mensupları tarafından öldürülmüştür. Askerî raporlara göre bu kişiler yetkileri olmadığı halde ordu gözetimi altında olan bir bölgede bulunmaktadır. Askerler onların bulunduğu yöne doğru el bombası atarak teslim olmalarını emretmiştir. Anık ve Sanrı koşmaya başladıklarında da üzerlerine doğrudan ateş açılmış ve her ikisi de öldürülmüştür. 2 Haziran 2000'de askerî savcı, "(...) bu iki şahsın teslim olmayı reddetmeleri üzerine askerlerin onları öldürmeleri askerler için bir görev halini almıştır" ifadesiyle askerlerin kovuşturulmalarına gerek olmadığına karar vermiştir. Son olarak da Diyarbakır Askerî Mahkemesi yürürlükteki mevzuata uygun olacak şekilde, kovuşturma yapmama kararını onaylamıştır.

AIHM, Sözleşmenin 2. maddesinde yer alan "mutlak surette gerekli olan haller" koşulu ile bağdaşmadığı gerekçesiyle, askerlerin öldürme eyleminin 2. maddenin esaslı bir ihlali niteliğinde olduğunu kabul etmiştir. Zira askerlerin bu şahısları ölümcül olmayan yöntemler kullanarak canlı ele geçirmek için yeterli zamanları ve kaynakları mevcuttur. Bundan başka, mahkeme, yetkililerin etkili bir soruşturma yürütmekte yetersiz kalmaları, tam tersine ihmalkâr ve tutarsız davrandıkları gerekçesiyle aynı maddenin ihlal edilmiş olduğuna karar vermiştir. Mahkeme başvuru sahiplerine, nispeten yüksek miktarda bir tazminat ödenmesine hükmetmiştir. Bunun yanında ölenlerin maddî desteğini kaybedenleri de dikkate alarak manevî tazminata hükmetmiştir. Akrabalara 76500 € maddî tazminat, 65.500 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için ise 5.000 € tazminat ödenmesine karar verilmiştir.

Canan Davası (39436/98; 26.06.2007)

Başvuru sahibinin babası Abdullah Canan 21 Şubat 1996'da Yüksekova İlçesi'nin Esendere Yolu'nda ölü olarak bulunmuştur. Ağzı tıkalı ve bağlı bir şekilde bulunan şahsın vücudunda yakın

⁹ Ayrıca bkz. Araştırma 2007, s. 59.

¹⁰ Bu hesaplamaları AIHM verilerini toplayarak oluşturudum.

¹¹ Söz konusu numara davanın başvuru numarasıdır. AIHM veri tabanı verilen tüm hükümleri ve basın bültenlerini içermektedir. Bu özet, anılan kaynakla oluşturulmuştur. Bkz.

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/search.asp?sessionId=6153469&skin=hudoc-en>

mesafeden ateş edilmiş yedi kurşun deliği olduğu saptanmıştır. Maktulun parmakları ve bileklerinde izler bir süre boyunca bileklerinden bağlanmış olduğunu göstermiştir. Canan ailesi üyeleri, 1995 yılında gerçekleştirilen iki askerî harekât sonucunda kendilerine kasten zarar verildiği iddiasıyla tabur komutanı Mehmet Emin Yurdakul aleyhine suç duyurusunda bulunmuştur. Başvuru sahibinin, babasının güvenlik güçlerince tutuklanıp gözaltına alındığı yönündeki iddiasını destekleyen tanık beyanları Türk mahkemeleri tarafından kabul edilmemiştir. Buna ek olarak, 1999 yılı sonunda, asker olan üç sanık hakkında ağır ceza mahkemesi tarafından beraat kararı verilirken, tabur komutanı hakkındaki soruşturma 2001 yılında zamanaşımına uğramıştır. Bu nedenle mahkeme, olası failler hakkında cezasızlık kararının verilmesini göz önünde bulundurarak "2. madde uyarınca Türkiye'nin usule ilişkin yükümlülüklerini önemli ölçüde ihlal ettiği" sonucuna varmıştır. Mahkeme, yetkililer tarafından makul ve akla yatkın herhangi bir açıklama yapılmaması nedeniyle Türkiye'nin ölümlerden sorumlu olduğuna kanaat getirmiş ve 2. ve 3. maddenin önemli ölçüde ihlal edildiğini saptamıştır. Abdullah Canan'ın mirasçılara 60.000 € maddî tazminat, 20.000 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de 3.000 € ödenmiştir.

Gülsenoğlu Davası (16275/02; 29.11.2007)

Başvuru sahibinin kardeşi Vedathan Gülsenoğlu, 22 Mart 1994'te İstanbul'da yapılan bir gösteriye katıldığında 19 yaşında bir üniversite öğrencisiydi. Gösteri sırasında molotofkokteyli attığı iddiasıyla üç trafik polisi tarafından tutuklanmıştır. Polis merkezinde bir el ateş sesi duyulmuş ve trafik memurlarından A.B.'nin Gülsenoğlu'nu başının arkasından vurduğu ortaya çıkmıştır. Gülsenoğlu götürüldüğü hastanede ölmüştür. Cinayetle suçlanan A.B., 2001 yılında mahkûm edilmiş, ancak Yargıtay kararı usule ilişkin gerekçelerle bozmuştur.

A.B. hakkındaki cezaî takibat görünüşe göre hâlâ derdesttir. Mahkeme, Vedat Gülsenoğlu'nu kelepçelemeyen ve Gülsenoğlu'nun silahlı olduğunu iddia etmesine rağmen yakaladığında üzerini aramayan trafik polisinin bu hareketinde önemli eksiklikler bulmuştur. Sonuç olarak Mahkeme, hükümetin olaylar için ikna edici açıklamalar getirememiş olduğunu saptamış ve yetkililerin Madde 2'yi ihlal ettiği sonucuna vararak başvuru sahibine, 15.000 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de 3.000 € ödenmesine karar vermiştir.

Yıldırım Davası (40074/98; 19.07.2007)

Başvuru sahibinin babası Emin Yıldırım 7 Şubat 1996'da bir komplikasyon sonrasında yaşadığı beyin kanaması nedeniyle hayatını kaybetmiştir. 7 Ocak 1996 günü Yüzbaşı Akgün'ün emrinde olan bir devriye maktulun Diyarbakır'daki tuhafiye dükkânına girmiştir. Yüzbaşı Akgün o zamanlar 67 yaşında olan Yıldırım'ı azarlamıştır. Yüzbaşı Akgün'ün Yıldırım'a şiddetli bir darbe yöneltip yöneltmediği konusunda bir uyuşmazlık mevcuttur. Aynı yıl 3 Şubat'ta Emin Yıldırım komaya girerek hastaneye kaldırılmış ve bundan dört gün sonra da hayatını kaybetmiştir. Adli tıp raporu, ölüme aşağı yukarı bir ay önce alınan bir hasarın sebebiyet vermiş olabileceği yönündedir. Yüzbaşı Akgün hakkında soruşturma açılmış ancak hakkında verilen nihaî karar toplam 0,68 € karşılığının tazminat olarak ödemesi yönünde olmuştur. Mahkeme, Yıldırım'ın Yüzbaşı Akgün'ün darbeleri sonucunda hayatını kaybettiğine dair yeterli delil olmadığını kabul etmekle beraber; delilleri ihmal ederek Yüzbaşı Akgün'ün duruşmadaki iyi halinin göz önüne alınması ile karar verilmiş olduğuna işaret ederek yeterli soruşturma yapılmadığına kanaat getirmiştir. Bire karşı altı oyla, Mahkeme, Madde 2'nin usule ilişkin sebeplerle ihlal edildiğine karar vermiştir. Başvuru sahibi ve diğer ilgililere 15.000 € manevî tazminat ödenmesine hükmedilmiştir.

Erkem Davası (75632/01; 12.06.2007)

Altı kişiden oluşan başvuru sahiplerinin akrabası olan Süleyman Ekrem Tunceli'de minibüs şofördür. İddiaya göre, Ekrem'in minibüsünden yararlanmak isteyen yasadışı PKK örgütü üyeleri söz konusu kişiyi 29 Kasım 1999 günü evinden silah zoruyla götürmüştür. Ekrem, Tunceli'nin Pertek İlçesi Pirinçli Köyü yakınlarında PKK üyelerini yakalamak isteyen güvenlik güçleri ile PKK üyeleri arasında gece boyunca süren çatışmada hayatını kaybetmiştir. Derhal bir soruşturma açılmış ancak

jandarmalar aleyhine açılan soruşturma önce reddedilmiş daha sonra da durdurulmuştur. Başvuru sahipleri, yakınlarının kasten öldürüldüğünü iddia etmiştir. Mahkeme, Süleyman Ekrem'in ölümüne ilişkin olarak öldürme eyleminin ne "kuvvete başvurmanın mutlak surette gerekli olduğu haller" ne de gereksiz yere aşırı kuvvete başvurulması yönünde "makul bir şüphe bulunması" koşullarının aşılmamış olduğu gerekçesiyle Madde 2'nin esas yönünden ihlalinin somut olayda mevcut olmadığına karar vermiştir. Buna karşılık, Türkiye'nin etkili bir soruşturma yürütemediğinden bahisle Madde 2'nin usul yönünden ihlal edilmiş olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir. Söz konusu kişinin akrabalarına, 16.000 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de toplam 3.600 € tazminat ödeneceğine hükmedilmiştir.

3. Madde İhlalleri (İşkence Yasağı)

Mahkeme 2007 yılında 3. maddenin 48 davada ihlal edildiğine hükmetmiştir. Verilen 8 hükümde "İşkence Yasağı" ihlali mevcutken, 23 dava daha hafif olan "insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele" ilişkindir. Ayrıca, 16 davada "eksik soruşturma" bulunarak usule ilişkin ihlal olduğu saptanmıştır.

İşkence iddiasını ispatlamak çoğunlukla zor bir iştir. Tıbbî incelemeler bu hususta önemli bir rol oynar. Birçok davada işkence fiili, güvenilir tıbbî raporların olmaması nedeniyle ispatlanmış kabul edilmemektedir. Dahası bulguların kasıtlı olarak çarpıtıldığı ve ihlallerin gizlendiğine ilişkin şüphelerin bulunduğu davaların varlığı karşısında bilirkişilerin bağımsızlık ve tarafsızlıkları da bir diğer önemli husustur. Dikkate değer olan Ankara ve İstanbul Emniyet Müdürlükleri'nin Terörle Mücadele Şubelerinin bu konudaki rolüdür. Bu şubeler, 1996 yılı içerisinde olan olaylara ilişkin verilen birçok hükümde işkencenin yapıldığı yerler olarak geçmektedir.

Evrin Çiftçi Davası (39449/98; 26.04.2007)

Başvuru 23 Temmuz 1997'de Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na iletilmiş, bu tarihten 9 yıl sonra 9 Mayıs 2006 yılında kabul edilmiştir.

15 Ocak 1997'de Evrim Çiftçi yasadışı bir örgüt olan Devrimci Halk Partisi'ne (DHP) yönelik olarak yapılan bir polis operasyonu ile bağlantılı olarak gözaltına alınmıştır. Evrim Çiftçi polis tarafından alınan, örgüt üyesi olduğuna ilişkin itirafının işkence altında alınmış olduğunu savunmuştur. Gözaltı süresinin sonunda (29 Ocak) ve Ümraniye Cezaevi'nde (6 Şubat) yapılan tıbbî muayeneler, AİHM'yi, söz konusu şahsın iddia ettiği gibi kollarından asılmış olduğu sonucuna ulaştırmıştır. Ayrıca Evrim Çiftçi dayağa, hakaret ve cinsel saldırıya maruz kalmak suretiyle işkence görmüş olduğunu iddia etmiştir. Evrim Çiftçi polis tarafından gözaltına alınmadan önce muayene edilmediğinden, "başvuru sahibinin tüm brakiyal¹² bulgularının" gözaltında olduğu sürede meydana geldiğine ve Türkiye'nin işkenceden sorumlu olduğuna karar verilmiştir. Dışarı ile hiçbir temasın olmadığı 14 gün süren gözaltı sürecinin meşru olmadığına ve gözaltı süresinin kanuna aykırı olduğuna hükmedilmiştir. Polis memurları aleyhine yapılan takibat Evrim Çiftçi'nin şikâyeti üzerine başlamış ancak şahsın ona işkence yapan kişileri tanıyamaması üzerine söz konusu polis memurları beraat etmiştir. Başkaca bir soruşturma yapılmamıştır. Mahkeme, kötü muamele ve eksik soruşturma gerekçeleriyle 3. maddenin esas ve usul yönünden ihlal edildiğine oybirliğiyle karar vermiştir. Ayrıca mahkeme gözaltı süresine ve kanun yoluna başvurma ile ilgili 5. maddenin 3. ve 4. fıkralarının da söz konusu olayda ihlal edilmiş olduğu fikrine varmıştır. Mahkeme, başvuru sahibine manevî tazminat olarak 15.000 € ve masraf ve harcamalar için de 3.000 € ödenmesine karar vermiştir.

Mehmet Koçak Davası (3258/96; 03.05.2007)

Başvuru sahibi, PKK'ya karşı 12 Aralık 1993'te polisin yaptığı bir terörle mücadele operasyonu sırasında yakalanmıştır. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde alıkonulmuştur. Şahıs daha sonra, PKK üyesi olduğunu itiraf etmesi için burada kaldığı sürede işkence gördüğünü iddia etmiştir. Mehmet

¹² ç.n. kola ait, kol ile ilgili

Koçak'ın gözaltına alınmasını takiben iki tıbbî rapor hazırlanmıştır. Mahkeme, hazırlanan ikinci raporun, çırılçıplak soyulmak, vücudun ve ayak tabanlarının coplanması ve tuzla kaplı bir zeminde yürütülme, "Filistin askısı" (ellerin arkadan bağlanarak vücudun kollardan asılması) ve ayaklara, parmaklara ve genital organlara elektrik verilmesi de dâhil olmak üzere kötü muameleye maruz kalındığı yönündeki iddialar ile örtüştüğüne kanaat getirmiştir. Mahkeme, kötü muamelenin çok ağır şekilde gerçekleştiği ve ancak işkence olarak tanımlanabilecek, dayanılmaz bir eziyete maruz kalındığına karar vermiştir. Bu sebeple, Madde 3'ün ihlal edildiğini saptanmıştır. Diğer şikâyetler, mahkeme tarafından kabul edilmemiştir. Başvuru sahibi adil yargılama hakkının ihlal edildiğini iddia etmiş, ancak mahkeme avukata ulaşma hakkının "o tarihte yürürlükte olan iç hukuk kuralları uyarınca kısıtlandığını" ve Mehmet Koçak'ın PKK üyesi olduğuna ilişkin mahkûmiyet kararının işkence altında alınmış olan itirafa dayanmadığını beyan etmiştir. Mahkeme, 13560 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de 2000 € tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Durmuş ve diğerleri Davası (120103/03;31.05.2007)

Üç kişiden oluşan başvuru sahipleri İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün Terörle Mücadele Şubesi tarafından 1995 yılı Haziran ayında yasadışı örgüt olan TKP/ML-TİKKO'ya (Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist-Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu) karşı yapılan operasyonların bir ayağında gözaltına alınmıştır. Tıbbî raporlar hazırlanmış ve beş polis memuru aleyhine cezaî takibat başlatılmış; ancak hepsi zamanaşımı veya kanıt yetersizliği gerekçeleriyle beraat ile sonuçlanmıştır. AİHM'ye 2003 Mart'ta yapılan başvuru, Mayıs 2006'da kısmen kabul edilmiştir. Hükümet tutukluluk sonrasında saptanan yaraların şahsen başvuru sahipleri tarafından yapıldığını savunsa da mahkeme tıbbî raporların başvuru sahiplerinin işkence mağduru oldukları yönündeki iddialarını doğruladığına ve şiddet eylemelerinin işkence olarak kabul edilebilecek yoğunlukta olduğundan bahisle 3. maddenin ihlal edilmiş olduğuna karar vermiştir. Dahası mahkeme, failler aleyhine başlatılan ve oldukça geciktirilen cezaî takibatın sonuç vermediği ve gerçekte olmayan bir kişisel dokunulmazlık yaratıldığına kanaat getirmiş, böylece başvuru sahiplerine etkili başvuru hakkı tanınmadığından bahisle Madde 13'ün de ihlal edilmiş olduğuna karar vermiş ve her bir başvuru sahibine manevî tazminat olarak 15.000 € ve masraf ve harcamalar için ise üçüne toplam 2.500 € ödeneceğine hükmetmiştir.

Yeşil/Sevim Davası (34738/04; 05.06.2007)

Mahkeme oybirliğiyle her iki davalının haklarının da Madde 3 (İşkence Yasağı) ve Madde 13 (Etkili Başvuru Hakkı) uyarınca ihlal edildiğine karar vermiştir. Bu kararı verirken 9 Eylül 1996'da başvuru sahiplerinin İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesinde yakalandıktan sonra gözaltına alındıkları sırada işkenceye maruz kalmalarını göz önüne almıştır. Yasadışı bir örgüt olan MKLP (Marksist-Leninist Komünist Parti) üyesi oldukları şüphesiyle başvuru sahiplerinin bu yöndeki itirafları işkence altında alınmıştır. Her ne kadar ağır ceza mahkemesi 2002 yılı Nisan ayında şikâyetçilerin "dövüldükleri, boğazlandıkları, soyuldukları, tartaklandıkları, tehdit edildikleri, üzerlerine su püskürtüp elektrik şokuna maruz kaldıkları, uykusuz bırakıldıkları ve gözaltında oldukları süre boyunca kendilerini rahatlatacak her türlü şeyden mahrum edildikleri" şikâyetlerinin sabit olduğuna karar vermiş olsa da sonunda failler aleyhine yürütülen cezaî soruşturma zamanaşımına uğradığı için sona ermiştir. Mahkeme, "Türk yetkililerinin yeterli çabukluk veya makul bir titizlikte davranmış olarak değerlendirilemeyeceğine karar vermiştir". Madde 41 uyarınca (Hakkaniyete Uygun Tatmin) mahkeme, başvuru sahiplerine 30.000 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de toplam 5.000 € ödeneceğine hükmetmiştir.

Diri Davası (68351/01; 31.07.2007)

Sabri Diri davasında mahkeme, oybirliğiyle Madde 3'ün esas ve usul yönünden ihlal edildiğine kanaat getirmiştir ve başvuru sahibine manevî tazminat olarak 15.000 € ve masraf ve harcamalar için de 2.500 € ödeneceğine hükmetmiştir.

Aralık 2000'de başvuru sahibi, yasadışı bir örgüte üye olmaktan suçlu bulunmuş, hapis cezasına çarptırılmış ve İstanbul'daki Ümraniye E Tipi Cezaevi'ne konulmuştur ve orada F Tipi cezaevlerini

protesto etmek amacıyla açlık grevine başlamıştır. 19 Aralık 2000'de güvenlik güçleri protestoları durdurmak amacıyla çok sayıda cezaevine operasyon düzenlemiş ve bu operasyonlar sırasında "çok sayıda güvenlik gücü üyesi ve mahkûm yaralanmış ve 32 kişi de hayatını kaybetmiştir". Başvuru sahibi de Kocaeli F Tipi Cezaevi'ne nakledilmiş ve aynı gün düzenlenen tıbbî raporda, doktor başvuru sahibinin ayakları dışında çeşitli yaralar gözlemlemiştir. 2001 yılı Şubat ayı sonunda bu sefer Tekirdağ F Tipi Cezaevi'ne nakledilen başvuru sahibi kötü muamele gördüğü ve özellikle falakaya yatırıldığı şikâyetinde bulunmuştur. Cezaevi hekimi tarafından düzenlenen üç tıbbî raporda kötü muameleye ilişkin herhangi bir belirti bulunmadığı bildirilmiştir. 31 Mayıs 2001'de AİHM, Türk hükümetinden daha fazla tıbbî muayene yapmasını istemiştir ve bu sayede başvuru sahibinin falakaya yatırıldığına ilişkin iddiası doğrulanmıştır. "Mahkeme kötü muamelenin tespiti için doğru tıbbî muayene yapılmasının zorunlu bir koruma olduğunu hatırlatmış" ve cezaevi hekimi tarafından düzenlenen tıbbî raporların sadece sınırlı bir tıbbî bilgi içerdiğini ve başvuru sahibinin şikâyetlerine karşı hiçbir açıklama içermediğini belirtmiştir. Mahkeme, başvuru sahibinin Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde falakaya yatırılmasının etkili bir şekilde soruşturulmadığını belirlemiştir.

K.Ö. Davası (71795/01)

Başvuru sahibi 19 Kasım 1999'da gece yarısı evine gelen Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün Terörle Mücadele Şubesi polis memurları tarafından tartaklandığını, dövüldüğünü ve kendisine copla tecavüz edildiğini iddia etmiştir. K.Ö., 1995'te kızı PKK'ya katıldığından beri polis tarafından taciz edildiğini söylemiştir. Uyuşmazlık konusu olaydan sonra K.Ö., tecavüz ile ilgili kesin kanıt bulamayan Türkiye İnsan Hakları Vakfı Tedavi Merkezi'ne gitmiş; ancak bir psikiyatrist başvuru sahibinin psikolojik problemlerinin yaşadığını iddia ettiği olayla bağlantılı olabileceği yönünde görüş belirtmiştir. İddiaya göre 28 Kasım 1999'da K.Ö.'nün evine tekrar baskın yapılmış, parası alınmıştır. K.Ö. korktuğu için daha önce yaşadıklarını açıklayamamıştır. 2000 ve 2001 yıllarında taciz şikâyetiyle, daha sonra da AİHM'ye yaptığı şikâyeti çekmesi yönünde onu tehdit eden polis memurları aleyhine dava açmıştır. 2005 yılında başvuru sahibi aleyhine cezaî takibat başlatılmış ve K.Ö.'nün "yasadışı bir örgüte yardım ve yataklık yaptığı" ileri sürülmüştür. Sonuç olarak mahkeme, "1999 Kasım'ı öncesinde ve bu tarihten sonra başvuru sahibinin Madde 3'te yasaklanan sınırlar içerisinde devlet tarafından ağır derece kötü muameleye maruz bırakıldığı yönünde makul bir şüphenin ötesine geçildiği" sonucuna varmıştır. Ancak mahkeme, başvuru sahibinin resmî bir çeviri yapılmadan (Kürtçe) sorgulanması gibi usule ilişkin ciddi eksiklikler bularak Madde 3'ün usule ilişkin olarak da ihlal edildiğine karar vermiştir. Başvuru sahibinin "öngörülen zaman dilimi içerisinde bu yönde delil sunmaması" nedeniyle mahkeme tarafından hakkaniyete uygun bir tatmine hükmedilmemiştir.

5. ve 6. Madde İhlalleri (Özgürlük ve Güvenlik Hakkı/Adil Yargılama Hakkı)

2007 yılında Mahkeme söz konusu Maddelere yönelik birçok ihlal tespit etmiştir. Bu ihlaller hukuka aykırı şekilde uzayan gözaltı sürelerine, duruşma öncesi yıllarca süren tutukluluk hallerine ve savunmasını yapan şahısların savunma koşullarının adaletsiz bir şekilde düzenlenmesine yol açan iç hukuk sorunlarına işaret etmektedir.

Solmaz Davası (27561/02; 16.01.2007)

Başvuru sahibi İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nce 23 Ocak 1994'te yakalanmıştır. 12 Haziran 2000'de yasadışı silahlı bir örgüt olan TKP/ML (Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist) üyesi olma suçlamaları ile mahkûm edilmiştir. Mahkeme, oybirliğiyle başvuru sahibinin, duruşma öncesi tutukluluk süresinin 6 yıl 8 ay olması nedeniyle 5. maddenin 3. fıkrasının ve AİHM tarafından hükmün verildiği tarihe kadar olan tüm işlemlerin 12 yıl 11 ay gibi uzun bir zaman dilimini içermesi nedeniyle 6. maddenin 1. fıkrasının ihlal edildiğine karar vermiştir. Ayrıca Mahkeme, başvuru sahibine 10.000 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de 2.500 € ödeneceğine hükmetmiştir.

Güler Menteş Davası (36487/02; 06.02.2007)

Güler Menteş, Halkın Demokrasi Partisi'nin (HADEP) il kadın kolları başkanıdır. 2000 yılı Ağustos ayında PKK'nın F Tipi cezaevleri protestosuna yardım ve yataklık etmek ve Abdullah Öcalan hakkında verilen ölüm cezasına ilişkin demeç vermekle suçlanmıştır. Devlet güvenlik mahkemesi tarafından 2001 Haziran'ında suçlu bulunmuş ve hakkında verilen mahkûmiyet kararı Mart 2002'de Temyiz Mahkemesince onaylanmıştır. "Başvuru sahibi delillerin usulüne uygun şekilde toplanmadığı ve tanıkların duruşmada sorgulanmadığı gerekçeleriyle Madde 6 (Adil Yargılama Hakkı) uyarınca Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde yapılan soruşturmanın hukuka aykırı olduğu şikâyetinde bulunmuştur. Ayrıca temyiz duruşmasında Danıştay'ın bildirdiği görüşlerin kendisine sunulmadığını iddia etmiştir". Mahkeme 6. maddenin 1. ve 3. fıkralarının ihlal edilmiş olduğuna oybirliğiyle karar vermiştir. Ayrıca "kendinden menkul bir ihlal bulgusunun başvuru sahibi tarafından ileri sürülen, devam eden manevî zararların hakkaniyete uygun bir biçimde tazmin edilmesi için yeterli" olduğuna ve başvuru sahibine masraf ve harcamalar için 1.500 € ödeneceğine hükmedilmiştir.

Mahkeme Menteş davasında da olduğu gibi çoğunlukla devlet güvenlik mahkemesi tarafından yapılan usule ilişkin ihlaller için tazminata hükmetmemektedir. Ayrıca bu tür davalarda Mahkemenin illiyet bağının varlığını onaylamadığı iddiaları gündeme gelmektedir. Bu nedenle birçok davada Madde 6 ile ilgili olarak verilen hükümlerin daha ziyade sembolik bir anlam taşıdığı görülmektedir.

8. Madde İhlalleri (Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı)*Kepeklioğlu (73520/01; 23.01.2007) ve İkinci/Akalın Davaları (77097/01; 30.01.2007)*

AİHM 8. maddenin ihlal edilmiş olduğuna karar vermiştir. Bu davalarda cezaevinden avukatlara yollanan mektuplar sansürlenerek veya yetkililerce yollanmayarak haberleşme hakkı ihlal edilmiştir. İkinci/Akalın Davası'nda Mahkeme 2.000 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de her bir davacıya 1.500 € ödenmesine karar vermiştir.

Tan Davası (9460/03; 03.07.2007)

Başvuru sahibi Temmuz 2002'de *Radikal* Gazetesi'ne yollanmak üzere, F Tipi cezaevlerinin insan onuruna aykırı olduğunu içeren ve F Tipi cezaevlerindeki tutukluluk koşullarını eleştiren bir yazı yazmıştır. Cezaevi disiplin kurulu "sorun yaratabileceği" gerekçesiyle bu yazıyı iletmeyi reddetmiştir. Mahkeme oybirliğiyle başvuru sahibinin haberleşme hakkına yapılan müdahalenin "hukuka uygun" olmadığından bahisle olayda 8. madde ihlalinin mevcut olduğuna karar vermiştir. Başvuru sahibine masraf ve harcamalar için 1.000 € ödenmesine hükmedilmiştir.

10. Madde İhlalleri (İfade Özgürlüğü)

Birçok davada kararlar, bu davaların konusunu oluşturan kitap, oyun ve makalelerde "ayrılıkçı propaganda" yapıldığı veya bu kitap, oyun ve makalelerin saldırgan olduğu yönünde çıkmıştır. Mahkeme çoğunlukla bu yayınların "düşmanca söylem" içermediğine ve "demokratik bir toplumda" bunların yasaklanmasının ve bunlara el konulmasının gerekli olmayacağına karar vermiştir.

Ulusoy vd. Davası (34797/03; 03.05.2007)

On iki kişiden oluşan başvuru sahipleri "Teatra Jiyananü" (Yeni Yaşam Tiyatrosu) adlı tiyatro topluluğu oyucularıdır. Aralık 1999'da Ankara Valiliği Ankara'da bir Kürt oyunu sergilemek isteyen tiyatro topluluğuna oyunu sergilemeleri için izin vermemiştir. Mahkeme, oyunun sergilenmesi için izin verilmemesinin nedenini kamu düzenine karşı olası bir tehdit gerekçesine dayandıran ulusal mahkemenin bu gerekçesine katılmamıştır. Dolayısıyla, uyuşmazlığa konu olan müdahalenin "demokratik toplum gerekleriyle" bağdaşmadığına karar vermiş ve her bir başvuru sahibine manevî tazminat olarak 1.000 € ve masraf ve harcamalar için de hepsine toplam 2.000 € ödeneceğine hükmetmiştir.

Artun ve Güvener Davası (75510/01; 26.06.2007)

Milliyet Gazetesi'nde gazetecilik ve editörlük yapan şahıslar Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanına hakaretten suçlu bulunmuş ve hapis cezasına mahkûm edilmiştir. İçerisinde suç unsuru bulunan makaleler, yetkilileri ve özellikle de Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i, on bin kişinin öldüğü 17 Ağustos Depremi öncesinde ve depremden sonra gerekli hiçbir önlemi almamakla suçlamıştır. Mahkeme oybirliğiyle başvuru sahiplerine verilen mahkûmiyet hükmü için hiçbir dayanak olmadığına ve bu sebeple Madde 10'un ihlal edilmiş olduğuna karar vermiştir. Mahkeme başvuru sahiplerine uğradıkları manevî zararların karşılığını oluşturmak üzere toplam 6.000 € manevî tazminat ödeneceğine hükmetmiştir.

Çetin ve Şakar Davası (57103/00; 20.09.2007)

Söz konusu tarihte Şakar, İnsan Hakları Derneği'nin Diyarbakır Şubesi Başkanı olarak görev yapmaktaydı. Çetin ise derneğin icra kurulu üyesiydi. Şahıslar 1997 yılında derneğin yayınladığı ve Şakar'ın yazdığı, Türkiye'nin güneydoğusundaki insan hakları ihlallerini eleştiren ve Kürt sorunda barışçı bir çözümü savunan bir makale nedeniyle ayrılıkçı propaganda yapmakla suçlanmışlardır. Eylül 1999'da başvuru sahiplerine üç yıl hapis cezası verilmiştir. Mahkeme Türk makamlarının Türkiye'nin güneydoğusunda yaşanan durumla ilgili olarak halkın çeşitli kaynaklardan haber alma hakkına yeteri kadar dikkat etmediğine işaret etmiştir. Bunun yanında başvuru sahipleri hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün, onların faaliyetlerinin kısmen yasaklanması ve eleştiri yapma özgürlüklerinin sınırlanması anlamında olduğuna dikkat çekmiştir. Mahkeme oybirliğiyle 10. maddenin ihlal edilmiş olduğuna ve başvuru sahiplerinin her birine manevî zararlar için 1.000 € ve masraf ve harcamalar için de toplam 1.500 € verileceğine hükmetmiştir.

Asan (28582/02; 27.11.2007) ve Nur Radyo Televizyon Yayıncılığı A.Ş. Davaları (6587/03)

Her iki davada da AİHM, Madde 10'un ihlal edilmiş olduğuna karar vermiştir. İlk dava mahkemenin gözünde hiçbir politik mesaj içermemesine ve henüz ikinci baskısını yapmasına karşın "Ortodoks Hıristiyanlığı yeniden tanıtmakla" suçlanan bir kitabın toplatılması ile ilgilidir. Ocak 2002'de devlet güvenlik mahkemesi *Pontos Kültürü* adlı kitabın toplatılmasına karar vermiştir. Ağustos 2003'te başvuru sahibi şahıs beraat etmiş ve toplatılma kararı iptal edilmiştir.

İkinci dava Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından bir radyonun yayınının 8 Kasım 1999 tarihinden başlayacak şekilde 180 gün boyunca durdurulması ile ilgilidir. Başvuru sahibi şirket, 1999 yılında İzmit'te gerçekleşen depremin nedenlerini dini gerekçeler ileri sürerek açıklayan ve dinî bir topluluk olan Mir Cemaati'ne bir temsilcisinin yorumlarını yayınlamıştır. Bu temsilci söz konusu depremi "Allah düşmanları"na karşı onların "ölümlerine" karar veren "Allah'tan gelen bir uyarı" olarak tanımlamıştır. "Ancak her ne kadar yorumlar şok edici ve saldırgan olsa da şiddeti kışkırtan ve Mir Cemaati'nin üyesi olmayan insanlara karşı nefreti körükleyen yorumlar değildir". Sonuç olarak yayını engelleme kararı orantısız olarak nitelendirilmiştir.

Asan Davası'nda Mahkeme 1.500 € manevî tazminat ödenmesine karar verirken; radyo şirketi ile ilgili olarak "kendinden menkul bir ihlal bulgusunun, devam eden manevî zararların hakkaniyete uygun bir biçimde tazmin edilmesi için yeterli olduğuna" karar vermiştir.

11. Madde İhlalleri (Dernek Kurma ve Toplantı Özgürlüğü)

Satılmış vd. Davası (42 başvuru sahibi) (74611/01; 17.07.2007)

Başvuru sahipleri, sendika eylemine katılmaları nedeniyle idarî makamlara, sebep oldukları zararlar için tazminat ödemelerine ilişkin olarak Türk mahkemelerince verilen kararın, dernek kurma ve toplantı özgürlüklerini ve çalışma şartlarını ihlal ettiği şikâyetinde bulunmuştur. Mart 1998 ve Şubat 1999'da Yapı-Yol Sen adlı sendikanın üyeleri olan başvuru sahipleri iş yavaşlatma eyleminin bir parçası olarak İstanbul Boğaziçi Köprüsü'nde bulunan çalışma yerlerini terk etmişlerdir. Mahkeme protestoya sendika tarafından karar verildiğini ve ilgili makamların protestoyla ilgili önceden bilgilendirildiğini saptamıştır. Mahkeme, hükümeti, çalışanların haklarını diğer (barışçı)

yollarla savunup savunamayacağına ilişkin olarak sendikaya herhangi bir açıklama yapmamış olması nedeniyle, başvuru sahiplerinin toplantı özgürlüklerini kullandıklarına ve başvuru sahiplerine toplam 33.615 € ve masraf ve harcamalar için de 5.000 € ödenmesine karar vermiştir.

Demokratik Kitle Partisi (DKP) ve Elçi Davası (51290/99; 03.05.2007)

26 Şubat 1999'da Anayasa Mahkemesi DKP'yi kapatma kararı vermiştir. "Özellikle, partinin programında Türkiye sınırları içerisinde yaşayan azınlıkların varlığının ulusal kültür, bir ırka veya dile mensup olma gibi farklılıklar üzerine kurulmuş olduğunun iddia edildiğine dikkat çekmiştir. Mahkeme DKP'nin ulusun bütünlüğünü yok etme amacı taşıdığına işaret etmiştir". AİHM, "DKP programında yer alan ihtilafli bölümün Türkiye'deki Kürt sorununu tahlil ettiği ve hükümetin ayrılıkçı faaliyetlerle mücadelede takındığı tavrı eleştirdiğini belirtmiştir". Zira DKP, "politik çıkarlar için kuvvet kullanımını mazur göstermemektedir" ve "Türkiye'deki demokratik rejimi yıkabilecek herhangi bir görüşü savunmamaktadır". "Feshedilmesi herhangi bir acil toplumsal ihtiyacı karşılamamakta ve böylece demokratik toplum gereklerine uymamaktadır." Mahkeme oybirliğiyle Madde 11'in ihlal edilmiş olduğuna ve başvuru sahiplerine 15.000 € maddî ve manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de 1.000 € ödeneceğine hükmetmiştir. Ne var ki başvuru sahipleri aslında 593.000 \$ tazminat istemiştir.

Balçık ve diğ. Davası (7 başvuru sahibi) (025/02; 29.11.2007)

Başvuru sahipleri 5 Ağustos 2000'de İstanbul'da 39 kişi ile beraber F Tipi cezaevlerini protesto etmek için basına bir bildiriye bulunmuşlardır. İddia göre, polis coplar ve göz yaşartıcı bomba ile grubu dağıtmıştır. Başvuru sahipleri yakalanmış ve içerinden iki tanesi hastaneye kaldırılmıştır. Bir tıbbî rapor, çok sayıda yara olduğunu tespit etmiştir. Ağustos 2000'de "önceden izin almadan yasadışı bir gösteride buldukları" için başvuru sahipleri aleyhine dava açılmıştır. Ceza mahkemesinin başvuru sahiplerinin sadece anayasal haklarını kullandıklarına karar vermesi nedeniyle soruşturma Eylül 2005 sona ermiştir. AİHM, yaptığı değerlendirmede "özellikle, yetkililerin gösteriyi sona erdirmeye konusundaki sabırsızlıklarına dikkat çekmiş" ve "barışçı bir toplantıya karşı tahammül gösterilmediğine" işaret etmiştir. Mahkeme oybirliğiyle tüm başvuru sahipleri ile ilgili olarak Madde 11'in ihlal edilmiş olduğuna ve bunun yanı sıra iki başvuru sahibi ile ilgili olarak da Madde 3'ün ihlal edildiğine (insanlık dışı ve kötü muamele) karar vermiştir. Bulgular Madde 11'in uygulanması için yeterli kabul edilmiş ve kötü muameleye maruz kalan başvuru sahiplerinden her ikisine de 3.000 € ödenmesine hükmedilmiştir. Diğer başvuru sahiplerinin Madde 3'e ilişkin iddiaları tıbbî rapor veya diğer delil eksiklikleri nedeniyle ispatlanamamıştır.

13. Madde İhlalleri (Etkili Başvuru Hakkı)

Bu metinde yer alan önceki davalar zaten Madde 13 ile ilgiliydi. Söz konusu madde, başvuru sahipleri kendileri aleyhine verilen mahkûmiyet kararlarına karşı koyacak yollara veya AİHS uyarınca şikâyetleri ile ilgili olarak haklarına sahip çıkma konusunda etkili araçlara sahip olmadıklarında ihlal edilmektedir. Bazen bu gibi olaylara usul ihlallerini inceleyen diğer madde hükümleri uygulanmaktadır.

Aksakal Davası (37850/97; 15.02.2007)

Aksakal Diyarbakır'ın bir köyünde yaşamaktadır. Devlet güvenlik güçlerinin 1995'te kendisini zorla evinden tahliye ettiğini ve mülkünü yıktığını iddia etmiştir. Dahası ulusal makamlar bu şikâyetlerle ilgili etkili bir soruşturma yürütmemiştir. Başvuru sahibi iddiasını, Kürt olması nedeniyle ayrımcılığa uğradığı ve yıkımın resmî politikanın bir parçası olduğu gerekçeleriyle 14. Madde (Ayrımcılık Yasası) de dâhil birçok maddeye dayandırmıştır. Mahkeme, 13. madde hariç diğer maddelerin ihlal edildiği iddialarının asılsız olduğuna ve başvuru sahibine manevî tazminat olarak 4.000 € ve masraf ve harcamalar için de 3.000 € ödenmesine karar vermiştir.

Ünlü (31918/02; 06.03.2007); Soysal vd. (54461/00; 15.02.2007); Kızılkaya (50690/99; 20.11.2007) ve Ürküt (50290/99; 20.11.2007) Davaları

Tüm bu davalarda başvuru sahipleri sendika üyesi olmaları ve sendikal faaliyetleri [Eğitim-Sen/Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası; Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (S.E.S.); Ulaşım Sendikası] nedeniyle sürgün edilmiştir. Başvuru sahipleri 11. madde (Dernek Kurma ve Toplantı Özgürlüğü) de dâhil olmak üzere birçok maddeye dayanmışlardır. Bütün davalarda, mahkeme anılan maddenin ihlal edilmediğine karar vermiş ve söz konusu tarihte yürürlükte olan mevzuatın nakiller konusunda olağanüstü bölge yöneticilerine geniş yetki sağladığını belirtmiştir. Bununla beraber mahkeme, tüm kararlarında başvuru sahiplerine nakletme kararına karşı mücadele edebilmek için etkili araçlar sağlanmadığından bahisle 13. maddenin ihlal edilmiş olduğunu saptamıştır. Başvuru sahiplerine toplam olarak 3.000 € manevî tazminat ve masraf ve harcamalar için de 3.000 € ödeneceğine hükmedilmiştir.

1 Nolu Protokol, Madde 1 İhlalleri (Mülkiyetin Korunması)

2007'de Mahkeme 1 Nolu Protokol, Madde 1'in (P1-1) 58 kere ihlal edildiğini saptamıştır. Davaların çoğu hukuka aykırı olarak kamulaştırma, yetersiz tazminat verilmesi ve bu konularla ilgili olarak iç hukukta verilen hükümlerin icra edilmemesi ile ilgilidir. Mülkiyet ihlali mahkeme tarafından daha yüksek miktarda tazminata hükmedilen maddî varlıklar ile ilgilidir. 2007 yılında mahkeme bu tür davalarda maddî tazminat olarak yaklaşık 4.900.000 € tazminata hükmetmiştir.

Fener Rum Lisesi Vakfı Davası (34478/97; 09.01.2007)

Başvuru sahibi vakıf İstanbul Fener'de Rum Orta Okulu olarak eğitim hizmeti sağlamak amacıyla Osmanlı İmparatorluğu döneminde kurulmuştur. Söz konusu vakıf, dinî azınlıklara kamu hizmeti veren vakıflara koruma sağlayan 1923 tarihli Lozan Antlaşması hükümlerine dayanmakta ve bu hükümler ile uyum içerisinde bulunmaktadır. 1996 yılında vakfın, 1995 yılında kendisine hediye olarak verilen bazı mülkleri üzerindeki mülkiyet hakkını kullanması Hazine ve Türk mahkemeleri tarafından tapu sicilinden silinmek suretiyle engellenmiştir. Mahkeme P1-1'in ihlal edildiğini saptamıştır. "38 ve 44 yıl boyunca başvuru sahibi vakıf yetkili maliki olarak mülklerini kullanmış, malvarlığı ile ilgili vadesi gelmiş çeşitli vergileri ödemiştir. Bu sebeple mallarını kullanma hakkına yönelik müdahale hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamaktadır". Mahkeme Türkiye'nin ihtilafı mülkü geri vermesine ve 890.000 € manevî tazminat ödemesine hükmetmiştir. Masraf ve harcamalar için de 20.000 € ödenmesi kararlaştırılmıştır.

1 Nolu Protokol, Madde 2 (Eğitim Hakkı)

Hasan ve Eylem Zengin Davası (1448/04; 09.10.2007)

Hasan Zengin ve ailesi "Türkiye'deki en yaygın inançlardan biri olan" Alevîlik inancına mensuptur. Hasan Zengin, 2001 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve idarî mahkemelerden kızının zorunlu Din Kültürü Ve Ahlâk Bilgisi derslerinden muaf tutulmasını talep etmiştir. Tüm talepleri son olarak 5 Ağustos 2003 yılında verilen bir karar ile reddedilmiştir. AİHM, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Din Kültürü Ve Ahlâk Bilgisi derslerinde takip ettiği ilkeleri ve başvuru sahibi tarafından sunulan ders kitabını incelemiş ve Alevî inancına yeterince itibar gösterilmemiş olması nedeniyle müfredatın dengeli olmadığına karar vermiştir. 1990 yılından itibaren çatışma yaratacağı düşünüldüğünden, Hıristiyan ve Yahudi çocukların bu derslerden muaf tutulmuşlardır. Mahkeme oybirliğiyle 1 Nolu Protokol Madde 2'nin ihlal edildiğine ve dahası muafiyet usulünün uygun yollarla yapılmadığına ve okul yönetimine dinlerini ve felsefî inançlarını açıklayan ailelerle ilgili yeterli koruma sağlanmadığına karar vermiştir. Mahkeme başvuru sahiplerine masraf ve harcamalar için 3.726,80 € ödeneceğine hükmetmiştir. Ayrıca kendinden menkul bir ihlal bulgusunun, devam eden manevî zararların hakkaniyete uygun bir biçimde tazmin edilmesi için yeterli olduğuna karar vermiş ve Türk eğitim sisteminin ve iç hukuk kurallarının 1 Nolu Protokol, Madde 2 ile uyumlu olması gerektiği cevabını vermiştir.

Zorunlu din dersleriyle ilgili tartışmalar, yetkililerin Aleviliği tanımaktan kaçınmaları sebebiyle devam edecek gibi gözükmektedir.¹³

1 No'lu Protokol, Madde 3 İhlalleri (Serbest Seçim Hakkı)

Fazilet Partisi Üyeleri (FP)

2007 yılında AİHM 1 No'lu Protokol, Madde 3'ün (P1-3) ihlal edildiğini saptayan üç karar vermiştir. 5 Nisan ve 29 Kasım 2007'de eski FP üyeleri Kavakçı, Silay ve Ilıcak'ın (başvuru numaraları 71907/01; 8691/02; 15394/02) ve Sobacı'nın (26733/02) haklarının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 22 Haziran 2001'de Fazilet Partisini kapatması üzerinde başvuru sahipleri beş yıl süreyle her hangi bir siyasi partide kurucu üye, olağan üye, başkan veya denetçi olmaktan men edilmiştir. Ilıcak ve Sobacı ayrıca parlamentodan çıkarılmıştır. Mahkeme, başvuru sahiplerine uygulanan cezaları ağır bulmuş ve cezaların orantılı olmadığına karar vermiştir. Manevî tazminata hükmedilmemiştir. Mahkeme ihlal bulgusunun hakkaniyete uygun şekilde tazmin için yeterli olduğuna ancak masraf ve harcamaların tazmin edilmesi gerektiğine hükmedilmiştir.

Yumak ve Sadak Davası (10226/03; 30.01.2007) – DEHAP

Bu davada Mahkeme 5'e karşı 2 oyla 1 No'lu Protokol, Madde 3'ün (P1-3) ihlal edildiğine karar vermiştir. Dava, 3 Ağustos 2007'de Büyük Kurula havale edilmiştir ve bu dava ile ilgili yeni bir karar verilmektedir.

Başvuru sahipleri 3 Kasım 2002 seçimlerinde DEHAP'ın (Demokratik Halk Partisi) Şırnak İli milletvekili adaylarıdır. DEHAP, Şırnak'ta toplam % 45.95 oy almış olmasına rağmen, ülke genelinde % 10 barajını geçememiştir. Böylece % 10 barajı nedeniyle Şırnak'a tahsis edilen üç sandalyeden hiç biri DEHAP'a verilmemiştir. Başvuru sahipleri milletvekili seçimlerinde % 10 barajının uygulanmasının yasama organı seçimlerinde halkın fikrini özgürce beyan etmesine yönelik bir müdahale olduğunu iddia etmiştir.

Mahkeme % 10 barajının yasama organının parçalı olmasını engellediğini kabul etmiş ve Türk halkının en uygun seçim sistemini tayin edeceğini onaylamıştır. Söz konusu davada Mahkeme, barajın seçimlerden önce bilindiğini ve bu nedenle başvuru sahiplerinin sonuçları öngörebileceğini belirtmiştir. Bununla beraber, % 10 barajının Türkiye'de "3 Kasım 2002 seçimlerinden sonra, en azından 1946'da çok partili hayata geçişle beraber temsili meclisin oluşturulmasından sonra ortaya atıldığına dikkat çekmiştir. Daha somut bir ifadeyle seçmenlerin % 45.3'ü (yaklaşık 14.5 milyon seçmen) parlamentoda temsil edilmemektedir." Mahkeme tarafından, Avrupa Konseyi'ndeki tüm üye devletlerin seçim sistemleri arasında "%10 barajı ile Türkiye'nin en yüksek baraj uygulamasına sahip ülke olduğu" ifade edilmiştir.

¹³ Cf. Bianet, 11.03.2008, "Compulsory Religious Education is Hypocritical Violation of Rights"; <http://www.bianet.org/english/kategori/english/105486/compulsory-religious-education-is-hypocritical-violation-of-rights>

EK: 2
2007'de AİHM'nin Türkiye ile İlgili Kararları
(Maddelere Göre)
Hazırlayan: Marko Perels

No.	Tarih	Başvuru No.	Başvuran	İhlal edilen maddeler	Tazminat (EUR)			Notlar
					Maddî Tazminat	Manevî Tazminat	Masraf ve Harcamalar	
1	15.02.2007	57049/00	Yüksel Erdoğan ve diğerleri	2		iddia sunulmadı		"Müessif" öldürücü güç kullanımı, incelemede eksiklik.
2	20.02.2007	46748/99	Salgın	2		12.500,00	3.057,00	askere alma sırasında ölüm-İntihar mı, cinayet mi belli değil. Araştırmada eksiklik.
3	27.02.2007	56760/00	Akınpar/ Altun	2;3		40.000,00	3.930,00	Başvurunun parçalanmış akrabalarını görmek zorunda kalması, 3. Madde
4	26.04.2007	[75527/01]	Üçak ve diğerleri. (4)	2; 13		18.000,00	1.000,00	Akrabası kayboldu.
5	10.05.2007	37410/97	Kamil Uzun	2		20.000,00	5.000,00	Bombalama sırasında annesi yaşamını yitirdi, 1997; soruşturma beklemede.
6	05.06.2007	63758/00	Anık ve diğerleri. (12)	2	76.500,00	65.500,00	5.000,00	2 köy korucusu ordu menupları tarafından öldürüldü, 1999.
7	12.06.2007	75632/01	Ekrem (6)	2		16.000,00	3.600,00	PKK ile çatışmada otobüs şoförü öldürüldü; inceleme yetersiz.
8	26.06.2007	39436/98	Canan	2;3	60.000,00	20.000,00	3.000,00	Güvenlik güçleri öldürdü iddiası.
9	19.07.2007	40074/98	Feyzi Yıldırım	2		15.000,00		Polis tarafından dövülme sonucu ölüm?
10	11.09.2007	51967/99	Teren Aksal	2; 3		45.000,00	5.000,00	1980'de AİHM'nin Türkiye üzerinde yargı yetkisi yoktu (28.01.1987'den beri var). Bu tarihten sonra dava üzerinde incelemede eksiklik
11	02.10.2007	47544/99	Sara Kaya ve diğerleri. (5)	2		10.000,00		Kemikleri bulundu; kayıp.
12	02.10.2007	39541/98	Dölek	no 2; no 13		hiçbir ihlal ispatlanmadı		Kasıtlı adam öldürme iddiası, iç hukuk yolları yeterli.
13	29.11.2007	16275/02	Gülsenoğlu	2		15.000,00	3.000,00	Polis tarafında başından vuruldu.
14	29.11.2007	57171/00	Hazırca et.al. (8)	3		10.000,00		Sadece 2 başvurunun kötü muameleyi ispatlayan adli raporları mevcut.
15	16.01.2007	62312/00	Veli Tosun	3; 13; 5 §3		15.000,00	2.000,00	"Varsayılan azmettirenlere fiilî cezasızlık".
16	30.01.2007	029/02	Kazım Gündoğan	3		5.000,00	1.500,00	3. maddenin kendi başına ihlali reddedildi "mantıklı şüphenin ötesinde" (falaka).
17	15.02.2007	43854/98	Soylu	no 3; 8;13; P1-1				Delil yetersizliği.
18	20.02.2007	45906/99	Zeynep Özcan	3		10.000,00	3.500,00	Hizmetçi; polise dava ancak cezasızlık var.
19	20.02.2007	39464/98	Ölmez (2)	3; 13		50.000,00	3.000,00	Kötü muamele; iç hukuk yolları yetersiz.
20	20.02.2007	39452/98	Gürü Toprak	no 3				Yetersiz delil.
21	06.03.2007	27473/02	Yağız	3	1.000,00	1.000,00	1.000,00	Doktor tarafından kelepçelendi-küçük düşürüldü.
22	06.03.2007	73333/01	Çiloğlu	no 3				F Tipine karşı gösteride göz yaşartıcı gaza maruz kalma.

No.	Tarih	Başvuru No.	Başvuran	İhlal edilen maddeler	Tazminat (EUR)			Notlar
					Maddî Tazminat	Manevî Tazminat	Masraf ve Harcamalar	
23	12.04.2007	68694/01	Güven ve diğerleri. (12)	3		96.000,00	500,00	Buca Cezaevi'nde kötü muamele.
24	12.04.2007	33168/03	Uslu	3; 13		10.000,00	1.000,00	Hükümet tarafından yaralanmalar için mantıklı açıklama yapılmadı.
25	12.04.2007	46286/99	Hacı Özen	3; 5 §3; 6 §§1,3(c)		15.000,00	1.800,00	1998 Şırnak, gözaltında "insanlık dışı muamele".
26	26.04.2007	39449/98	Çiftçi	3; 5 §§3,4		15.000,00	3.000,00	Polis gözaltında işkence 1997.
27	03.05.2007	32581/96	Koçak	3		13.560,00	2.000,00	İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde işkence gördü.
28	03.05.2007	19735/02	Atıcı	3; 5 §3		10.000,00	1.500,00	Kanıtlanmamış, "mantıklı şüphenin ötesinde".
29	10.05.2007	2778/02	Yıldırım	3	5.000,00	5.000,00	5.000,00	Ağır şekilde yaralandı ve hapse atıldı.
30	31.05.2007	12101/03	Durmuş Kurt ve diğerleri. (3)	3; 13		45.000,00	2.500,00	İstanbul TMS işkence yöntemleri; cezasızlık.
31	05.06.2007	34738/04	Yeşil/ Sevim	3; 13		60.000,00	5.000,00	İstanbul TMS işkence; cezasızlık; süre.
32	05.06.2007	17721/02; 38419/02	Yılmaz/ Yıldız	3; 6 §§1,3(c)				Yıldırma ve işkence.
34	12.06.2007	18207/03	Nevruz Koç	3; 13		10.000,00	1.500,00	HADEP üyesine saldırı; azmettirenler için "fiili cezasızlık".
35	14.06.2007	39825/98	Mücahit/ Rıdvan Karataş	no 3; no 13				Kanıt yok.
36	26.06.2007	29100/03	Timur	3		2.000,00	500,00	İşkence ispatlanmadı, ancak yetersiz araştırma.
37	24.07.2007	36672/97	Kurnaz ve diğerleri	3		10.000,00	3.000,00	Ayaklanmada cezaevi otoritelerince "aşırı güç".
38	24.07.2007	56365/00	Cafer Kurt	3		10.000,00	1.000,00	Yoğun işkence.
39	24.07.2007	19028/02	Fazil Ahmer Tamer ve diğerleri.	3		170.000,00	5.000,00	"Filistin askısı"; zaman aşımı; "kesin cezasızlık".
40	31.07.2007	68351/01	Diri	3		15.000,00	2.500,00	F Tipinde ayaklanma, falaka, cezasızlık üzerine inceleme yok.
41	31.07.2007	56003/00	Aşan et.al. (12)	3; 5 §§3,4,5		113.000,00	5.000,00	Farklı maddeler; PKK'ya yardım iddiası; gözaltında işkence
42	20.09.2007	31553/02	Onay	3		5.000,00		Kötü muamele.
43	25.09.2007	7928/02	Şahin	3		5.000,00	1.500,00	DHKP-C üyesi olmakla suçlanıyor; İstanbul TMS 1996.
44	02.10.2007	40516/98	Çalışkan	3; 13		7.000,00	3.000,00	Polis karakolunda kötü muamele; iç hukuk yolları yetersiz..
45	20.11.2007	40803/02	Karabulut	3		6.000,00	500,00	Devlet yaralanmalardan sorumlu; faillere fiili cezasızlık.
46	20.11.2007	77092/01	Necdet Bulut	3		5.000,00		16 yaşında, tutuklanırken dizinden vuruldu.
47	29.11.2007	025/02	Balçık et.al. (7)	3; 11		6.000,00		F Tipi cezaevlerine karşı gösteriler "vahşice dağıtıldı".
48	04.12.2007	13903/02	Özgür/ Camlı	3		3.000,00	1.500,00	Sincan Cezaevi'nde kötü muamele?
49	11.12.2007	71795/01	K.Ö.	3		geçerli iddia yok		Tecavüz? "yetersiz delil", ancak incelemede eksiklik.
50	13.12.2007	14166/02	Eser Ceylan	3		5.000,00		Polis tarafından kötü muamele.
51	16.01.2007	77191/01	Avcı (Cabat) ve diğerleri	5 §§ 3,5		5.000,00	1.000,00	Gözaltı süresi, tazminat yok.
52	16.01.2007	27561/02	Solmaz	5 §3; 6 §1		10.000,00	2.500,00	6 yıl süren tutukluluk; 12 yıl süren yargılama işlemleri.
53	23.01.2007	[3921/02]	Çetinkaya/Çağlayan	5 §§ 3,4,5		2.000,00	1.500,00	Uzun yargılama süreci; tazminat yok.

No.	Tarih	Başvuru No.	Başvuran	İhlal edilen maddeler	Tazminat (EUR)			Notlar
					Maddî Tazminat	Manevî Tazminat	Masraf ve Harcamalar	
54	30.01.2007	45977/99	Çobanoğlu/Budak	5 §3; 6 §1		iddia sunulmadı		Adil yargılama hakkının ve yargılama süresinde ihlal.
55	15.02.2007	6663/02	Balık	5 §§1(c), 5		4.500,00		20 gün gözaltı, iç hukuk yolları yetersiz.
56	15.02.2007	11468/02	Karatay ve diğerleri .	5 §§3,4		5.000,00	1.500,00	7-12 ay süren tutukluluk hali.
57	20.02.2007	56497/00	Özçelik	5 §§3,4		1.500,00	1.500,00	6 gün gözaltı, iç hukuk yolları yetersiz.
58	20.02.2007	11838/02	Veske	5 §§3,4		2.000,00		6 gün gözaltısı; iç hukuk yolları yetersiz.
59	20.02.2007	30911/04	Remzi Aydın	5 §3; 6 §1		6.000,00	1.000,00	7 yıllık tutukluluk hali.
60	20.02.2007	12439/03	Yurt	5 §3; 6 §1		10.000,00		9 yıllık tutukluluk.
61	06.03.2007	1854/02	Alay	5 §1(c); 4		2.500,00	700,00	Uzun tutukluluk hali.
62	06.03.2007	11339/03	Yakışan	5 §3; 6 §1		12.000,00	1.500,00	Tutukluluk süresi; 13 yıldır süren yargılama-hâlâ devam ediyor.
63	27.03.2007	57963/00	Ahmet Duyum	5 §3; 6 §1		1.000,00	1.000,00	Uzun tutukluluk; 4 yıldır süren yargılama.
64	12.04.2007	38128/02	Tangün ve diğerleri . (11)	5 §1		6.000,00	1.000,00	Yasadışı örgüt üyeliği ve hemen hâkim önüne çıkarılmama.
65	03.05.2007	50091/99	Soysal	5 §§ 3,4	bulgular yeterli bulundu		2.500,00	Moldova'da yakalandı, PKK üyeliği; kötü muamele iddiası için yeterli kanıt yok.
66	03.05.2007	76106/01	Baz et.al. (6)	5 §3		15.000,00	1.000,00	10 gün polis gözaltısı.
67	03.05.2007	74321/01	Koştı et.al. (3)	5 §3		9.000,00	1.000,00	2 yıl 7 ay süren tutukluluk hali; işlem uygun bulundu.
68	03.05.2007	17765/02	Dursun	5 §3; 6 §1		12.000,00	1.000,00	11 yıldır süren dava.
69	03.05.2007	7328/03; 32420/03; 13723/02; 50086/99	Kapar/ Kaçar/ Kavak/ Tanrıku ve diğerleri . (9)	5; 6 §1		25.000,00	45.000,00	Uzun gözaltı süresi; yasadışı örgüte üyelik.
73	22.05.2007	47297/99	Bülbül	5 §§3,4		1.500,00		Askerî hakim; 3 yıl süren tutukluluk; sona erdi.
74	05.06.2007	43256/04	Bağrıyanık	5 §§3,4		15.000,00	1.000,00	3. maddenin ihlali yok;açlık grevi-cezaevi insanlık dışı bulunmadı, sürede haklı.
75	12.06.2007	28150/03	Tamcan	5 §3; 6 §1		15.000,00	1.500,00	10 yıl tutukluluk; 14 yıllık yargılama süreci, dava hâlâ sonuçlanmadı.
76	14.06.2007	34623/03	Cahit Solmaz	5 §§3,5		10.000,00	2.000,00	16 yaşında tutuklandı; 6 yıl 5 ay tutukluluk hali; DHKP-C üyesi olmaktan şüpheli.
77	14.06.2007	8610/02	Özden	5 §3		9.000,00	1.000,00	11 yıl süren tutukluluk hali.
78	26.06.2007	69913/01; 21283/02; 12624/02;	Akkılıç/ Aslan/ İnal	5 §§ 3,4,5		9.000,00		Hizbullah üyeleri; uzun gözaltı.
81	26.06.2007	7940/05	Çarkçı	5 §3		iddia sunulmadı		1997'den beri tutuklu olarak bekletiliyor.
82	17.07.2007	[33412/02]	Zerey et.al. (6)	5 §§1(c),4,5		3.000,00		Hizbullah TMSH alkonulma süresi ve hukukdışılığı.
83	17.07.2007	18378/02	Hanbayat	5 §3; 6 §1		12.000,00	1.500,00	11 yıldan fazla süren yargılama, başvuran öldü.
84	19.07.2007	[7144/02; (8)]	Tuş et.al.	5 §3		5.000,00	1.000,00	4 gün polis gözaltısı.
85	19.07.2007	40991/98	Koçak	5 §3; 6 §1		7.000,00	1.000,00	7yıl tutukluluk hali; DGM tarafsız.
86	24.07.2007	48545/99; 47043/99	Mehmet Çelik/ Mehmet Yavuz	5 §3; 6 §1		7.900,00	1.000,00	PKK üyeliğinden suçlanıyor; 4yıl 5 ay tutukluluk hali.
88	20.09.2007	29315/02	Ete	5 §§1(c),4		3.500,00		yasadışı gözaltı, çok uzun OHAL

No.	Tarih	Başvuru No.	Başvuran	İhlal edilen maddeler	Tazminat (EUR)			Notlar
					Maddî Tazminat	Manevî Tazminat	Masraf ve Harcamalar	
89	20.09.2007	30245/02	Gürceğiz ve diğerleri. (4)	5 §§1(c),4,5		18.000,00		uzun polis gözaltısı
90	20.09.2007	23438/02; 9244/02	Muhamet Akyol/ Tandoğan	5 §§1,3; 6 §1		25.000,00	1.000,00	13 yıl süren yargılama.
92	02.10.2007	33746/02; 74408/01	Arı/ Şen/ Süer et.al. (10)	5 §3		20.000,00	1.000,00	9 yıl tutukluluk hali; 5 gün polis gözaltısı.
94	20.11.2007	[4218/02]	Yiğit et.al. (4)	5 §§3,4,5		9.000,00		Uzun polis gözaltısı; iç hukuk yollarının yetersizliği.
95	20.11.2007	6257/02	Güzel (Zeybek)	5 §3		3.300,00		5 yıl tutukluluk, beklemede olan dava.
96	20.11.2007	483/02	Algür ve diğerleri. (4)	5 §3; 6 §1		19.150,00		6 yıl süren tutukluluk hali, 8 yıl süren dava.
97	27.11.2007	61856/00	Yakut ve diğerleri. (3)	5 §§3,4		7.000,00		Polis gözaltı; PKK iddiası.
98	27.11.2007	41975/98	Çelepkulu	5 §3		2.500,00		Polis gözaltısının süresi, madde 3'ün ihlali bulunmadı.
99	29.11.2007	4489/02	Saraçoğlu et.al. (6)	5 §§3,4,5		11.100,00		Yargılama süresi uzunluğu ve yasadışılığı.
100	29.11.2007	1636/02	Tamamboğa/ Gül	5 §3; 6 §1; 13		12.000,00	850,00	Karar öncesi tutukluluk süresi.
101	11.12.2007	40593/04	Cengiz Polat	5 §§3,4; 6 §1		12.500,00	1.500,00	Uzun gözaltı, beklemede olan dava ve işlemler.
102	18.12.2007	74657/01	Erkan Soylu	5 §§3,4		2.000,00		Gözaltının uzunluğu.
103	03.05.2007	70830/01	Ern Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş.	6	3.000,00		1.000,00	İhbar yanlış yere gönderildi-işlem.
104	03.05.2007	11841/02; 31487/02	Özden	6		14.000,00		Yargılama süreci uzun.
106	15.02.2007	38414/02	Taner	6 §1		geçerli iddia yok		
107	31.07.2007	26896/02	Bayam	5 §3		4.000,00	1.000,00	5 yıl süren tutukluluk hali.
108	20.02.2007	24632/02	Ünsal	6 §§1, 3(c)	yeni dava açılması istendi			duruşmalara hiç davet edilmedi
109	26.04.2007	42104/02	K. Kahraman/A. Kahraman	6 §§1, 3(c)		4.000,00	1.000,00	Duruşmalara katılmadı.
110	06.02.2007	36487/02	Menteş	6 §§1, 3(d)	bulgular yeterli bulundu		1.500,00	DGM'de dosyalara ulaşamadı.
111	26.06.2007	71803/01	Kapan et.al. (3)	6 §§1,3(c)	bulgular yeterli bulundu		2.000,00	Suçlar hakkında bilgilendirilmedi.
112	Yıl 2007	99 karar	çeşitli başvuranlar	6 §1	6.160,00	354.580,00	56.650,00	Aralarında: "adil yargılanma hakkı" ihlali, "makul süre"; mahkemenin bağımsızlığı ve tarafsızlığı; DGM'de askerî hakimler; savcı görüşü tartışılmadı, iddianame sunulmadı.
212	20.02.2007	65715/01	Benli	6 §1, no 10	bulgular yeterli bulundu			Siyasî gazete editörleri ama terörist örgüt üyeliğinden tutuklandı.
213	26.04.2007	36391/02	Salduz	6 §1,3(c)	bulgular yeterli bulundu		1.000,00	Savcının görüşü tartışılmadı; avukat reddedildi.
214	23.01.2007	[22147/02]; 16229/03	Falakaoğlu/ Saygılı	6 §1; 10	2.000,00	2.000,00	2.000,00	Basın, <i>Yeni Evrensel</i> .
216	12.04.2007	[10037/03]	Demirel/ Ateş	6 §1; 10		2.000,00	1.000,00	<i>Yedinci Gündem</i> ; PKK açıklamaları "nefret söylemi içermiyor".
217	26.04.2007	29849/02	Çapan	6 §1; 10		2.000,00	1.000,00	<i>Özgür Bakış</i> , <i>Öcalan</i> ; "nefret söylemi içermiyor"
218	03.05.2007	58756/00	Kar et.al. (4)	6 §1; 10	20.000,00	20.000,00	4.000,00	DGM askerî hâkim + tiyatro oyunu yasaklanması "gereksiz".
219	05.06.2007	65344/01	Onaran	6 §1; 10	2,30	2.000,00	1.000,00	"İfade özgürlüğü" broşürü; askerî mahkeme.
220	31.07.2007	52709/99	Ziya Ulusoy	6 §1; 10		geçerli iddia yok		"Sivas Olayları" üzerine yayımlanan makale; "nefret söylemi içermiyor"; yasak demokraside gereksiz.

No.	Tarih	Başvuru No.	Başvuran	İhlal edilen maddeler	Tazminat (EUR)			Notlar
					Maddî Tazminat	Manevî Tazminat	Masraf ve Harcamalar	
221	20.09.2007	13021/02; 29848/02; 17445/02; 29847/02	Erdal Taş	6 Ş1; 10		2.000,00	1.500,00	Yeni Gündem gazetesi; PKK açıklamaları "nefret söylemi içermiyor".
225	20.09.2007	66400/01	Tapkan ve diğerleri (16)	6 Ş1; 10		1.000,00	1.000,00	Hapishaneden dilekçe gönderildi, hiç yayımlanmadı.
226	02.10.2007	53047/99	Birdal	6 Ş1; 10		5.000,00	2.000,00	Tartışmada "nefret söylemi içermiyor"; askerî hakim.
227	29.11.2007	31080/02	Demirel/ Ateş	6 Ş1; 10		2.000,00	1.000,00	Yedinci Gündem; PKK ile röportaj.
228	11.12.2007	18482/03	Karakoyun/ Turan	6 Ş1; 10	162,00	1.500,00	1.800,00	Geçici olarak kapatılan gazete.
229	13.12.2007	47520/99	Akin Birdal	6 Ş1; 10		5.000,00		1996'da gösteride konuşma; askerî hâkim.
230	10.05.2007	9613/03	Vurankaya	6 Ş1; 13		6.000,00	850,00	Ş yıl 6 ay süren dava.
231	24.07.2007	6749/03	Yıldız ve diğerleri (5)	6 Ş1; 13		3.000,00	500,00	Uzunluk, iç hukuk yolları yetersiz (akrabanın şiri).
232	02.10.2007	74507/01	Mahmut Aslan	6 Ş1; 13		9.500,00	500,00	Yasadışı örgüt üyeliği suçlaması; 11 yıl süren dava.
233	13.12.2007	2209/03	Özcan	6 Ş1; 13		1.000,00		Adil yargılama hakkı.
234	05.06.2007	17381/02	Lemke	6 Ş1; 8		3.000,00	850,00	Mayınlar kaldırılmadı, tehlikeli.
235	14.06.2007	10365/03	Hünkar Demirel	6 Ş1; no 10	bulgular yeterli bulundu		1.000,00	Savcı görüşü iletilmedi; madde=şiddeti kışkırtmak.
236	16.01.2007	31277/03	Kranta	6 Ş1; P1-1				
237	29.11.2007	66446/01	Göktaş	6 Ş1; P1-1		250,00		14 yaşında gözaltına alındı-öldü.
238	27.03.2007	32432/96	Talat Tunç	6 Ş3(c)	4.000,00	4.000,00	2.340,00	Avukat yok.
239	13.12.2007	70516/01	Dağtekin ve diğerleri	6Ş1	bulgular yeterli bulundu			Adil yargılama hakkının ihlali.
240	23.01.2007	73520/01	Kepenklıoğlu	8	bulgular yeterli bulundu		1.500,00	Avukat ile yazışma engellendi.
241	30.01.2007	77097/01	Ekinci/ Akalın	8		2.000,00	1.500,00	Avukat ile yazışma.
242	05.06.2007	39862/02	Koç	8 Ş2		1.000,00	1.000,00	Cezaevinde yazışma engellendi.
243	03.07.2007	9460/03	Tan	8			1.000,00	Radikal Gazetesi'ne hapishaneden mektup sansürlendi.
244	03.05.2007	10054/03	Emir	10	500,00	500,00	2.000,00	Müdahale için haklı gerekçe yok.
245	03.05.2007	34797/03	Ulusoy ve diğerleri (12)	10		12.000,00	2.000,00	Kürtçe oyun yasaklandı; "demokratik toplumda gereksiz".
246	10.05.2007	37685/02	Üstün	10		2.000,00	1.000,00	Yasaklanmış kitap; ayrımcı propaganda -"gereksiz".
247	14.06.2007	38323/02; 48098/99; 62677/00	Çolak/ Okçuoğlu/ Saygılı/ Seyman	10;13		3.000,00	2.250,00	HADEP yayını; Yeni Evrensel; Yeniden Özgür Gündem; yasaklandı "nefret söylemi içermiyor".
250	26.06.2007	75510/01	Artun/ Güvener	10		6.000,00		"Cumhurbaşkanına hakaret" yok; Milliyet Gazetesi.
251	24.07.2007	6586/05	Guzel	10	bulgular yeterli bulundu		5.000,00	Eski milletvekiline cumhurbaşkanını eleştirmekten dava açıldı. Ceza "demokratik toplumda gereksiz".
252	24.07.2007	75512/01	Demirel ve diğerleri (10)	10; 13		iddia sunulmadı		Yedinci Gün Gazetesi kapatıldı; "demokratik toplumda gereksiz".
253	20.09.2007	57103/00	Çetin/Şakar	10		2.000,00	1.500,00	Bildiri "ayrımcı propaganda" değil; İHD davası.
254	27.11.2007	28582/02; 6587/03	Asan/ Nur Radyo ve televizyon Yayıncılığı A.Ş.	10		1.500,00		Kitap toplanması. Ayrımcı propaganda değil, aşırı dinci görüş ama cezalandırılmamalı.
256	04.12.2007	11369/03	Özgür Radyo A.Ş.	10		5.000,00	5.200,00	Bir şarkıyı yayınlamaktan 1 yıl ceza; RTÜK, 2000.
257	27.03.2007	6615/03	Karaçay	11; 13	bulgular yeterli bulundu			Sendikaya bağlı öğretilmede disiplin cezası.

No.	Tarih	Başvuru No.	Başvuran	İhlal edilen maddeler	Tazminat (EUR)			Notlar
					Maddî Tazminat	Manevî Tazminat	Masraf ve Harcamalar	
258	03.05.2007	51290/99	Demokratik Kitle Partisi/ Elçi	11	7.500,00	7.500,00	1.000,00	Parti kapatma; Türklüğün bütünlüğü; siyasetten yasaklama.
259	17.07.2007	[74611/01]	Satılmış et.al. (42)	11	33.615,00	12.600,00	5.000,00	sendika engellendi "demokratik toplumda gereksiz"
260	29.11.2007	[32124/02]	Nurettin Aldemir ve diğerleri (8)	11		iddia sunulmadı		sendikarın gösterisine hukuk dışı müdahale, şiddet
261	15.02.2007	37850/97	Aksakal	13		4.000,00	3.000,00	
262	15.02.2007	[54461/00]	Soysal ve diğerleri	13		2.000,00	2.000,00	sendika, devlet tarafından hukuki sınırlama
263	06.03.2007	31918/02	Ünlü	13		500,00	1.000,00	sendika, yer değiştirme emrine muhalefet etme imkanı yok
264	20.11.2007	50690/99; 50290/99	Kizilkaya/ Ürküt	13		500,00		iç hukuk yolları yetersiz; sendika ayrımcılığı karar yok
266	26.06.2007	[50147/99]	Yedikule Surp Pırgıç Ermeni Hastanesi Vakfı	(P1-1)	dostane çözüm : mülkün geri verilmesi + 15000			Ermeni vakfına ayrımcılık.
267	09.01.2007	34478/97	Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı	P1-1	890.000,00		20.000,00	Rum Ortodoks Vakfı.
268	Yıl 2007	50 judgments	çeşitli başvurular	P1-1	3.731.164,00	4.500,00	80.830,00	Malvarlığı üzerine çeşitli davalar; yetersiz tazminat.
317	27.03.2007	45628/99	Apostolidi ve diğerleri . (5)	P1-1; 6 Ş1				İstanbul'da Rumların malvarlığı, 10 yıl süren yargılama.
318	03.05.2007	[74069/01]	Çiçek/Öztemel + 6 dava	P1-1; 6 Ş1	52.800,00		8.500,00	hala Türk yargısı ihlali kabul ediliyor ama tazminat ödenmiyor, ilerlemede başarısızlık
319	24.05.2007	6045/03	Miçooğulları	P1-1; 6 Ş1	30.000,00	900,00	500,00	tazminat;uzunluk
320	05.06.2007	[28152/02]	Demirhan/ Görsav/ Çelik	P1-1; 6 Ş1	9.500,00		1.500,00	Ödenmeyen tazminat.
321	26.06.2007	25321/02	Ülger	P1-1; 6 Ş1	10.000,00	1.000,00	1.500,00	mahkeme ücretleri; karar uygulanmadı
322	08.10.2007	1448/04	Zengin (2)	P1-2	bulgular yeterli bulundu		3.726,80	Aleviler, din kültürü ve ahlâk derslerine katılmaya zorlandı.
323	05.04.2007	71907/01; 8691/02; 15394/02	Kavakçı/Sılay/İlcak	P1-3	bulgular yeterli bulundu		12.000,00	FP milletvekilleri; yaptırımlar adil değil.
326	29.11.2007	26733/02	Sobacı	P1-3	bulgular yeterli bulundu			Fazilet Partisi, milletvekiliğinin düşürülmesi adil değil.
327	30.01.2007	10226/03	Yumak/ Sadak	no P1-3				DEHAP 10% - 5 e 2 oyla - üst mahkemeye sevk edildi
328	12.04.2007	52644/99	Bedir et.al. (4)	reddedildi		hala yerli çare		evlerini terk etmeye zorlandılar ve mülk tahrib edildi.
329	23.01.2007	39224/98	Çardakçı ve diğerleri		dostane çözüm 20000			
330	03.05.2007	40533/98	Yalım		silindi/ dostane çözüm 3500			4 yıl 6 ay tutukluluk hali.
331	22.05.2007	47738/99	Oya Ataman			silindi " artık geçerli değil"		
					toplam maddî t.	toplam manevî t.	toplam harcama	
					4.942.903,30	1.893.840,00	419.933,80	y=yıl - a=ay - g=gün

[...] bir yargı kararı ile ilgili birden fazla başvuru nosu olduğunu gösterir.

EK: 3

Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik: Durdurma-Kimlik Sorma-Arama- Parmak İzi Alınması-Silah Kullanma*

Kerem ALTIPARMAK, Ahmet Murat AYTAÇ,
Onur KARAHANOGULLARI, Türkan HANÇER, Devrim AYDIN

Giriş

Güvenlik, günümüz Türkiye'sinde siyasetin temel belirleyici güdüsü haline gelmiştir. Toplumsal hayatın her alanında güvenlik talebi tüm diğer insani güdülerin üstüne çıkmakta ve diğer talepleri kendine tabi kılmaktadır. Üst sınıfların, kent hayatına hâkim olan güvensizlik yüzünden "güvenli sitelere" toplandığını müşahede ediyoruz. Yine birçok insanın "güvenli seyahat"ten yana tercih kullandığını, şehirlerarası (veya şehir içi?) yolculuklarda güvenlik talebinin ön plana çıktığını görüyoruz. Güvenlik istemini kıskırtan bir tehlike algısı yaşamın her yanına sirayet etmiş durumda ve siyaseten en çok ciddiye alınan talebi de bu teşkil ediyor. Her alanda etkili olan ve sonuç yaratan bu güvenlik istemi, sadece bir alanda hükmünü icra edememektedir: Sosyal-ekonomik hayat. İş ve güvencesinden zenginliklerin paylaşılmasına kadar her türlü sosyal sorun alanı, güvenlik ilkesi yerine etkinlik ilkesinin kontrolü altına bırakılmış durumda.

Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nda (PVSK) yapılan değişikliklerin denk düştüğü konjonktürde, toplumsal ve siyasi hayata özgü konuların hukuksal açıdan düzenlenme biçimlerinde yukarıda belirttiğimiz gelişmelerin etkisi varlığını tüm ağırlığıyla hissettirmeye başladı. Yasanın toplumsaldan kopukluğu, uzun zamandan beridir yasama süreçlerindeki hâkim eğilimi temsil etmektedir. Yasanın, sosyal sorunların yarattığı bölünme hatlarına güç yığmış geniş kitlelerin oluşturduğu bir denge durumunun ifadesi olduğu anlayışı, Türk hukuk tarihinde hiçbir zaman başat olmakla birlikte, toplumsal mücadelelerin verili durumuna bağlı olarak kendini hissettirebilen bir eğilimdi.

Günümüzde toplumsal hayata özgü meselelerin hukuksal açıdan düzenlenme biçiminde en çok dikkat çeken noktayı suçla mücadele konusunda meydana gelen güvenlik eksenli zihniyet değişikliği temsil etmektedir. Adi asayiş vakalarından geniş toplumsal olaylara, toplumsal şiddet olaylarından namus davalarına kadar birçok konu güvenlik ilkesinin egemenliğinde bambaşka bir görünüm kazanmaya başlamıştır. Başka koşullarda toplumdaki gelir dengesizliklerinin bir ürünü olarak kabul edilen hırsızlık, artık basit bir güvenlik meselesi veya devletin ilan ettiği "genel affın" öngörülebilir sonuçlarından biri gibi kabul edilmektedir. Kapkaç, elektrik ve su kaçakçılığı gibi suçlar bile toplumsaldan koparılmakta, mevcut siyasal düzenden hoşnutsuz kesimlerin devlet güvenliği aleyhine giriştiği eylemler gibi ele alınmaktadır. Geniş yığınların hızla yoksullaştığı bir sosyal çözülme momentinde, bir çeşit öz saygıyı onarma eylemi olarak kabul edilmesi gereken namus cinayetleri bile etnikleştirilmekte ve Kürt yurttaşların siyasi farklılık iddiaları ve talepleriyle ilişkilendirilerek güvenlik meselesine dönüştürülmektedir.

Ödenmemiş elektrik faturalarından küçük çocukların tiner kullanmasına kadar her türlü sosyal sorunun, kaynaklandığı sosyal arka plandan yalıtılarak güvenlik havuzuna akıtıldığı böyle bir zihniyet dönüşümünün yasa yapma biçimlerinin etkilememesi düşünülemez. İçinde bulunulan

* *Hukuk ve Adalet Dergisi* 2007 Yılı, Yıl. 4, Sayı 1, s. 117-140.

aşamada yasa yapma sürecine, egemenlik aygıtının konunun “uzmanlarıyla”, yani çağımızın “hukuk mühendisleriyle” istişare halinde gerçekleştirdiği tek yanlı bir irade beyanı gözüyle bakılmaktadır. AB’ye uyum yasalarından PVSK’ye kadar, içinden geçtiğimiz ve “içimizden geçen” yasalastırma süreçlerinin hepsi, yasa yapma etkinliğinin teknik bir görüş açısından depolitize edilmesiyle karakterize edilmektedir. Yasaların, bu gözden uzak “hukuk şantiyelerinde” inşa edilmesinin en dikkat çekici sonuçlarından birini, yasanın diline hâkim olması beklenen açıklık ve kendiliğinden anlaşılabilirliğin yerini muğlâklığa ve çok anlamlılığa bırakması olmaktadır. Bu muğlâklık, insanda yasayı uygulaması beklenen aktörlerin eylem alanlarının genişletilmesi için benimlenen bilinçli bir stratejiymiş izlenimi oluşturmuyor.

Bu noktada, PVSK ile gündeme gelen güvenlik ve yönetim ilişkisi sorununun daha iyi anlaşılabilmesi açısından bir ayırım yapmayı özellikle gerekli görüyoruz. Hobbes’tan, bu yana, güvenlik kavramının Leviathan’ın doğasıyla kopmaz bir şekilde bağlı olduğu kabul görmektedir. Her modern egemenlik aygıtı, gözle görünür kurumsal ve yasal çerçevesinin arkasında bulunan karanlık bir alanın, bir başka deyişle paralel bir iktidar odağının varlığı sayesinde işler. Temel amacı devletin esenliği ve güvenliğini sağlamak olan bu bölge, hiçbir yazılı hukuk ilkesiyle bağlı olamayan siyasi aktörlerin eylemleri, ilişkileri ve bunlara yön veren dünya görüşlerinin toplamından oluşmaktadır. Modern liberal demokrasilerde gündelik siyasi hayatın vazgeçilmez bir parçası ve komplike siyasi eylemlere bir açıklama geliştirebilme açısından doğal bir referans noktası olarak işlev gören bu “hikmet-i hükümet” alanın hukuk devletinin çerçevesine alınması, her zaman için özgürlük ve eşitlik mücadelesinin de vazgeçilmez bir parçasını oluşturmuştur. Bu aşamada, hukuksal denetim, yönetsel aygıtın gayrimeşru şiddet kullanma potansiyelinin, halk egemenliğinin denetimi altına alınmasını sağlayacak bir aleniyetin sağlanması amacını gütmektedir. Böyle bir denetim mümkün değilse de, oluşturulan hukuki basıncın söz konusu karanlık alanın etkinlik düzeyini sınırlandıracağına inanılmaktadır.

PVSK’nin uygulanmaya konduğu referans çerçevesi, hukuk dışı bir alandan kişilerin hak ve özgürlüklerine yönelmiş bir tehlikeyi değil, bizzat hukukun içinden hukukun askıya alınmasıyla ilgili yeni bir sorun alanını tanımlamaktadır. Hukukun PVSK aracılığıyla askıya alınması iddiasını temellendiren iki dayanak bulunmaktadır: 1) PVSK’nin normlar hiyerarşisine aykırı olması, 2) PVSK’nin hukuk devletini tanımlayan “temel norma” aykırı olması.

İlk olarak, yasa yapma mantığına hâkim olan öncelikli bir ilke gereği, her yasa koyma edimi yasalar hiyerarşisi dediğimiz bir hukuki silsilenin mantığıyla çelişmemek durumundadır. Buna göre, yasalar anayasaya, tüzük ve yönetmelikler yasaya aykırı olamazlar. Herhangi bir hukuki düzenleme kendinin düzenleme iddiasında olduğu alanın üstündeki düzeylerle ilgili hukuki düzenlemelerle çelişme içinde olamaz. PVSK, bu açıdan, hem Anayasa’nın hem de Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinin koyduğu normlarla çelişki içindedir. İkinci olarak, hukuk devletini tanımlayan esas norm, yönetim aygıtının yasalar yoluyla işlemesi değil de, yasalara hâkim olduğuna inanılan adalet ve özgürlük gibi ilkelerle tanımlanmış üstün bir hukuk idealine bağlılıksa, PVSK’nin bu temel norm ile bir çelişki içinde olduğunu gönül rahatlığıyla söyleyebiliyoruz. Burada önemli olan yan, söz konusu hukuk idealinin gerçekten de bir hukuk düzeni yaratmanın tek ölçütü olup olmayacağı değil, kendini bir hukuk devleti olarak tanımlayan bir yasalar ve kurumlar bütünü, kendi iddiasıyla belirgin bir çatışma içine girmiş olduğunu görebilmektir.

Hukukun yine hukuksal araçlar kullanarak askıya alınması, bizi siyaset teorisindeki geleneksel tartışma konularından birine, “yasalar tarafından yönetim”den “insanlar tarafından yönetime” doğru götüren, güvenlik ilkesinin kendini siyasal alanda gerçekleştirme biçimlerinden biri olarak kabul edilebilir. Özellikle, kolluk güçlerinin takdirine ve deneyimleriyle oluşturdukları tehdit algısına PVSK’de fazlasıyla “güven” duyuluyor olması bunun temel bir işaret olarak ele alınmalıdır.

Hukukçuların güvenlik kavramı ekseninde yerine getirdiği yeni rol, kolluk güçlerinin yeni dönemde yerine getireceği rolün de kısmi bir açıklamasını içermektedir. Meşrulaştırıcı ilkesi güvenlik olan PVSK ile birlikte gündeme gelen şey, hukukçuları öne çıkaran toplumsal dinamiklerin sonuçlarına benzer bir şekilde, kamu görevlilerinin bir kısmının imtiyazlı bir iktidar kullanma yetkisine

kavuşturulmuş olmasıdır. Türkiye küresel süreçlerle bütünleşirken yerleşik yönetsel aygıtın içinde güç kaybına uğrayan kesimlerin neredeyse hepsi, ulusal birlik ve bütünlükten toplumsal düzen ve asayişe kadar uzanan sorun alanında kendi mesleki etkinlikleriyle ilgili bir güvenlik açığı saptamaya başladılar. Bu açık, yönetsel aygıt içindeki sektörlerin kendi mesleki etkinliklerini verimli bir şekilde icra edilmesinin önünde engel oluşturduğu iddia edilen hantal hukuk mantığıyla ilişkili bir şekilde tartışılmaya başlandı. İşte PVSK'deki değişiklik, esas olarak, suç ve terörle mücadeledeki açık gerekçesiyle, polisin böyle bir imtiyazlı güç kullanımına mezun kılınmasının aracı olarak ortaya çıktı. PVSK aracılığıyla, egemenlik aygıtının yurttaşlarla doğrudan temasa geçtiği bu temel polisiye faaliyet düzeyi, sonuçları yasal bir çerçevede değerlendirilecek bir kamu görevi olmaktan çıkarılmış gibi duruyor. Artık esas ölçü, kolluk güçlerinin sunduğu güvenlik hizmetinin etkinliği ve görevi yerine getiren meslek grubunun uzmanlık bilgileridir. Kısacası güvenliğin sağlandığı bu temel düzey, yasa aracılığıyla yasal denetim dışında tutulan bir yönetsel tasarruf haline gelmektedir. Güvenliğin ne olduğu ve ne zaman güvenliğin sağlanmış olduğuna ilişkin kriterler, yine bu güvenlik etkinliğini icra eden idari gücün mesleki deneyim ve birikimlerinden kaynaklanan kriterlerdir; bir başka deyişle, güvenliğin yasal çerçevesi hem ölçülen hem de ölçen aynı olduğu bir döngüsellğe dayandırılmıştır.

Fakat hiçbir hukuki-siyasi uygulamanın sonucu, bizzat bu sürecin muhatabı olan insanların uygulamalara nasıl tepki vereceğinden bağımsız olarak değerlendirilemez. PVSK "mukayeseli hukuku" kendine kaynak gösterdiği oranda, Türkiye'de özgürlük adına konuşanların temel bir muhalefet stratejisi olarak benimsedikleri uluslararası standartlara dayalı eleştirisinin etkisini azaltmaktadır. Zaten tek dayanağı ABD ve AB'deki terör karşıtı hukuki düzenlemeler olan böyle bir yasayı, uluslararası gelişmelerin gerisinde kalmamak veya "Kopenhag kriterlerini Ankara kriterleri yapmak." gibi ölçütlerle geriletebilmek mümkün gibi gözüküyor. Bu yüzden, sonraki gelişmeler egemenlik aygıtının iç gerilimleri ve ihtiyaçlarının ne yönde gelişeceği kadar, bu yeni hukuki durumun yaratacağı uygulamalara geniş yığınların nasıl tepki vereceğine bağlı olacaktır. Egemenlik aygıtı içindeki kesimlerin tanımladığı güvenlik açığı, hukukun ve siyasi süreçlerin sosyalizasyonunu eşitlik ve özgürlük açığına dayalı olarak talep edecek insanların direnciyle karşılaşmadığı sürece, bu gidişin tersine döneceğini düşünmek için pek fazla neden varmış gibi gözüküyor.

DURDURMA, KİMLİK SORMA VE ARAMA

5681 Sayılı Kanununun 1. maddesinin Değerlendirilmesi

Madde Metni

"Durdurma ve kimlik sorma

Madde 4/A- (Ek: 2/6/2007-5681/1 md.)

Polis, kişileri ve araçları;

- a) Bir suç veya kabahatin işlenmesini önlemek,
- b) Suç işlendikten sonra kaçan faillerin yakalanmasını sağlamak, işlenen suç veya kabahatlerin faillerinin kimliklerini tespit etmek,
- c) Hakkında yakalama emri ya da zorla getirme kararı verilmiş olan kişileri tespit etmek,
- ç) Kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek, amacıyla durdurabilir.

Durdurma yetkisinin kullanılabilmesi için polisin tecrübesine ve içinde bulunulan durumdan edindiği izlenime dayanan makul bir sebebin bulunması gerekir. Süreklilik arz edecek, fiilî durum ve keyfilik oluşturacak şekilde durdurma işlemi yapılamaz. Polis, durdurduğu kişiye durdurma sebebini bildirir ve durdurma sebebine ilişkin sorular sorabilir; kimliğini veya bulundurulması gerekli diğer belgelerin ibraz edilmesini isteyebilir.

Durdurma süresi, durdurma sebebine esas teşkil eden işlemin gerçekleştirilmesi için zorunlu olan süreden fazla olamaz.

Durdurma sebebinin ortadan kalkması halinde kişilerin ve araçların ayrılmasına izin verilir.

Polis, durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah veya tehlike oluşturan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı halinde, kendisine veya başkalarına zarar verilmesini önlemek amacıyla yönelik gerekli tedbirleri alabilir. Ancak bu amaçla kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.

Bu Kanun ve diğer kanunların verdiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında, polis tarafından gerekli işlemler için durdurulan kişiler ve araçlarla ilgili hükümler saklıdır.

Polis, görevini yerine getirirken, kendisinin polis olduğunu belirleyen belgeyi gösterdikten sonra, kişilere kimliğini sorabilir. Bu kişilere kimliğini ispatlamaları hususunda gerekli kolaylık gösterilir.

Belgesinin bulunmaması, açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla ya da sair surette kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılincaya kadar gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usûlü bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

Kimliğinin tespiti amacıyla tutulan kişiye, kimliği tespit edildikten sonra ve talepte bulunması halinde, bu amaçla tutulduğuna ve tutulma süresine dair bir belge verilir. Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir.

Nüfusa kayıtlı olmadığı için kimliği tespit edilemeyen kişilerin nüfusa kayıtlarının temini için gerekli işlemler yapıldıktan sonra, 5 inci maddeye göre fotoğraf ve parmak izi tespit edilerek kayda alınır.

Kimliği tespit edilemeyen kişinin yabancı olduğunun anlaşılması halinde, 5682 sayılı Pasaport Kanunu ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.”

Durdurma ve Kimlik Sorma

Temel hak ve özgürlükleri düzenleyen kuralların hangi hak ve özgürlükleri etkilediklerini saptamak önemlidir. 2001 değişiklikleri ile kademeli sınırlandırma rejimini kabul etmiş olan 1982 Anayasası açısından bu sınıflandırma çok daha önemli hale gelmektedir. Durdurma ve kimlik sorma, önleyici bir tedbir olarak olayın özelliğine göre birçok hakkı etkileyebilir. Örneğin bir toplantıya katılmayı engellemek için kasıtlı olarak durdurma önlemine başvurulması ve durdurulan kişinin toplantı süresi boyunca serbest bırakılmaması toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına müdahale olarak değerlendirilebilir.

Ancak durdurma ve kimlik sorma tedbiri, bazı temel hak ve özgürlüklerle, uygulandığı olayın özelliklerinden bağımsız olarak, her bir uygulamada ilişki içine girer. Örneğin, akşam evine gitmekte olan bir kişinin durdurulup kimliğinin sorulması halinde de, okula giden bir öğrencinin durdurulmasında da kişinin özgürce hareket etmesi sınırlandırılmaktadır. Bu kişilere yönelik sınırlandırmanın hukuka uygun olup olmadığı, yukarıda verilen toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı örneğinden bağımsız olarak, kanunun genel düzenlenişine bakılarak saptanabilir. Bu nedenle, burada yapılacak inceleme durdurma ve kimlik sormanın genel rejimine ilişkin olacaktır.

Durdurma

Türk anayasal sisteminde durdurma diye bağımsız bir kavram yoktur. Durdurma ancak Anayasa’da öngörülen başka meşru müdahale yöntemlerinin bir aracı olabilir. Örneğin bir kişiyi aramak veya yakalamak için önce durdurmak gerekir. Ancak, arama veya yakalama yetkisi bulunmayan yerde durdurma yetkisi de ortadan kalkar. Bir başka deyişle, arama ve yakalama önlemlerinden bağımsız bir durdurma kavramına Türk anayasal sistemi içinde yer bulmak mümkün değildir. Bazı yazarların ve daha vahimi yasa koyucunun bu konuda ısrarla mukayeseli hukuka atıfta bulunmasının da hiçbir anlamı yoktur. Türk anayasal sisteminde yeri olmayan bir kurumun başka hukuk sistemlerindeki mevcudiyetine bakarak meşrulaştırılması mümkün değildir.

Aslında bu yaklaşım kanunun tamamına içkin bir yaklaşımdır. Teklif gerekçesinde, “Avrupa ve diğer gelişmiş dünya ülkelerindeki uygulamalar”, “Mukayeseli hukukta yer alan düzenlemeler gereği”, “Mukayeseli hukukta da ifade edildiği gibi”¹ ifadeler yer almakta ama Anayasa ve uluslararası insan hakları sözleşmelerinden hiç söz edilmemektedir.² Buradaki mantığı kabul etmek mümkün değilse de, anlamak kolaydır: Amerikalı, Alman, İngiliz yapıyorsa biz de yaparız ve yaparken de ne Anayasa’yı ne de uluslararası antlaşmaları dikkate almaya gerek yoktur.

Oysa, mukayeseli hukukun bir temel hakkın sınırlandırılması açısından hiçbir değeri yoktur. Türkiye’de uygulanacak hukukun, Anayasa’ya ve Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerine aykırı olmaması gerekir. Aşağıda açıklanacağı üzere, mukayeseli hukuka uygun olduğu ifade edilen düzenlemeler, Türk hukuk düzeninde üstün norm niteliğinde olan bu iki kaynağa aykırıdır. Bu çarpık mantığı daha da kabul edilemez kılan nokta, getirilen değişikliğin yepyeni bir hukuk alanı yaratarak anayasal düzeni tümünden değiştirmesidir. PYSK değişikliği, geçtiğimiz yaz yapılan Terörle Mücadele Yasası değişiklikleri³ ile birlikte düşünüldüğünde, olağan bir olağanüstü hal yaratmanın hukuksal bir aracı olarak görülmektedir. Teklife göre, bu aracın kaynağı mukayeseli hukuktur.

Durdurma Yeni bir Kurumdur

Durdurma, kolluk kuvvetlerinin (idarenin) kamu düzeninin sağlanması amacıyla yerine getirecekleri faaliyette (kollukta) kullanabilecekleri, kişiyi özgürlüğünden (Any. m.19) mahrum bırakan yeni bir araçtır. Durdurma yetkisi ile kolluk amirleri değil, kolluk görevlileri, yani herhangi bir polis, kişiyi özgürlüğünden mahrum bırakma yetkisi kazanmaktadır.

Anayasada “kişi hürriyeti ve güvenliği” 19. maddede düzenlenmiştir.

Bu madde, yaşam hakkı ve angarya yasağından sonra gelmekte, en temel (kurucu nitelikte) insan haklardan birini düzenlemekte ve evrensel bir hukuk kurumuna yer vermektedir: Özgürlüğünden mahrum bırakılan kişinin hâkim güvencesinden yararlanmasını, kendisini özgürlüğünden mahrum eden idare ile baş başa ve onun keyfine kalmamasını öngören habeas corpus kurumu.

Anayasanın kişi özgürlüğü ve güvenliğini düzenleyen 19. maddesindeki özgürlük kavramı genel bir kişi özgürlüğü anlamına gelmemektedir. Temel kişi özgürlüğü Anayasa’nın 12. maddesinde düzenlenmiştir. 19. maddede söz konusu edilen konu, kişinin keyfi bir şekilde özgürlüğünden yoksun tutulmaması güvencesidir.⁴ Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesi, bu kavramı daha geniş anlamaktadır. Buna göre, “Anayasanın 19. maddesinde ifadesini bulan kişi özgürlüğü kavramı, kişiye dilediği gibi karar verip hareket edebilme olanağı sağlayan kurumlaşmamış özgürlükler alanını kapsamaktadır.”⁵ Anayasa Mahkemesine göre “Bir kimsenin, başkasına zarar vermeden; istediği hareketi yapabilmesi, istediği gibi dolaşabilmesi yemesi, içmesi, eğlenmesi de şüphesiz “kişi hürriyeti” kavramının içerisinde yer almaktadır.”⁶

Anayasa Mahkemesi’nin bu nitelmesi çok önemlidir, çünkü kişi özgürlüğü “kişiye dilediği gibi karar verip hareket edebilme olanağı sağlayan kurumlaşmamış özgürlük” olarak tanımlandığında, durdurmanın bu özgürlüğe müdahale anlamına geldiğine şüphe kalmamaktadır. Bu durumda, bu sınırlandırmanın Anayasa’nın 19. ve genel sınırlama rejimini düzenleyen 13. maddesine göre yapılması gerektiği de açıktır.

19. madde, kişi hürriyeti ve güvenliğine ilişkin sınırlama araçlarını ve güvencelerini tek tek belirlemiştir. Bunun dışında, yasa ile yeni güvenceler getirilebilse bile yeni bir sınırlama aracı yaratmak mümkün değildir. Maddede açıkça “...halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz”

¹ Sivas Milletvekili Selami Uzun ve 3 Milletvekilinin; Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Genel Gerekçe, Dönem: 22 Yasama Yılı: 5, S. Sayısı: 1437.

² Kanun teklifi hükümet tarafından hazırlanan bir taslaktan belli maddelerin alınması ile hazırlanmıştır. Elimizdeki metinden kanun tasarısının da aynı mantıkla hazırlandığı sonucunu çıkarmak mümkündür.

³ 5532 Sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. RG. 18.07.2006, S. 26232.

⁴ Bülent Tanör/Necmi Yüzbaşıoğlu (2004), Türk Anayasa Hukuku, (Beta, 6. Baskı: İstanbul), s. 151.

⁵ Anayasa Mahkemesi’nin 26.11.1986 tarih ve E. 1985/8, K. 1986/27 K. sayılı Kararı.

⁶ Anayasa Mahkemesi’nin 20.9.1966 E. 1963/156, K. 1966/34, RG: 8.5.1967/12592.

denilmiş, bu haller ayrıntılı, teknik bir ifadeyle kazuistik denilebilecek biçimde sayılmıştır. Maddedeki hürriyetten mahrum bırakmayı mümkün haller şu şekilde sıralanabilir:

1. Mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi
2. bir mahkeme kararının veya kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya tutuklanması;
 - a. Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir.
 - b. Hâkim kararı olmadan yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir; bunun şartlarını kanun gösterir.
3. bir küçüğün gözetim altında ıslahı veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi;
4. toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede tedavi, eğitim veya ıslahı için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi;
5. usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren, ya da hakkında sınır dışı etme yahut geri verme kararı verilen bir kişinin yakalanması veya tutuklanması; halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz.

Görüldüğü gibi maddede, alkol tutkunlarının tedavisi için hürriyetinden mahrum bırakılmaları veya küçüklerin ıslahı bile açıkça düzenlenmişken, genel kolluk kuvvetlerine verilen “tecrübesine ve içinde bulunulan durumdan edindiği izlenime dayanan makul bir sebebe dayanarak” yapabileceği önleyici “durdurma” haline hiç değinilmemiştir. Anayasada kişi özgürlüğüne kolluk müdahalesinin türü özel olarak düzenlenmiştir. Bunlar içinde durdurma bulunmamaktadır.

Kişi Özgürlüğünün Önleyici Tedbirle Sınırlandırılması

PVSK’de öngörülen önlemler ceza muhakemesi tedbiri değil, önleme tedbiridir. 19. madde önleme tedbiri olarak kişi özgürlüğünü sınırlandırmaya çok sınırlı bir şekilde cevaz vermektedir. Kanun koyucunun bu konuda dayanak olarak alabileceği tek hüküm “kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya tutuklanması”dır.

Bu ifade son derece açıktır. Yasa bir yükümlülük öngörecektir, bunun yerine getirilmemesi halinde yaptırım olarak kişi özgürlüğünün sınırlandırılmasına gidilecektir. “Yasa tarafından öngörülen herhangi bir yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamak üzere” diyen AİHS’nin 5. maddesi bu konuyu daha açık bir şekilde ortaya koymaktadır.⁷ AİHM de bu kuralın uygulanabilmesi için yerine getirilmeyen bir yükümlülük olması gerektiğini, bir kişiyi cezalandırma amaçlı olarak bu hükme başvurulamayacağını belirtmektedir.⁸ Hâlbuki, durdurmada yasanın öngördüğü bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi söz konusu değildir. Kişi, yasaya uyup durmuştur ama yasadaki belirsizlik nedeniyle bu durdurma yakalamaya dönüşecektir. Yani ilgili kişi yasanın öngördüğü ödevi yerine getirmesine rağmen özgürlüğünden yoksun kalacaktır.

Kanuna getirilen kurallar bütün olarak okuduğunda, yukarıda açıklanan müdahaleyi Anayasaya uygun kılmak bir yana ihlali daha derinleştirdikleri gözlemlenmektedir. İlk olarak, madde 4/a’nın 9. fıkrasına göre “Kimliğinin tespiti amacıyla tutulan kişiye, kimliği tespit edildikten sonra ve talepte bulunması halinde, bu amaçla tutulduğuna ve tutulma süresine dair bir belge verilir.” Buradan çıkan sonuç şudur: kimlik sorulmadığı sürece tutulan kişiye dair hiçbir kayıt tutulması, hatta kişi istese bile durdurulduğuna, ne kadar süre ile durdurulduğuna, hangi nedenle durdurul-

⁷ Kişi özgürlüğüne ilişkin istisna hükümlerinin dar yorumlanması gerektiği açıktır. Giulia Manzoni/İtalya, 1.7. 1997, RJD 1997-IV, s. 1191, para. 25)

⁸ Vasileva/Danimarka, Başvuru no. 52792/99, 25 Eylül 2003, para. 36; McVeigh ve Diğerleri/Birleşik Krallık, no. 8022/77, 8025/77, 8027/77, Kom. Kar., 18.3. 1981, DR 25, para. 172.

duğuna ilişkin belge verilmesi gerekmemektedir. Kimlik tespit edilen hallerde ise ancak talep üzerine belge verilecektir. Her ne kadar bu belgede tutulma süresinin belirtilmesi gerekteyse de, belgenin verilmesinin isteğe bağlanması, birçok durumda işlemlerin kayıtsız yapılabilmesini mümkün kılmaktadır.

Değişik maddenin bir diğer fıkrasına göre polis “tecrübesine ve içinde bulunulan durumdan edindiği izlenime dayanan makul bir sebebe” dayanarak durdurma önlemine başvurabilecektir. Bu kavramın da İngiliz hukukundan alındığı anlaşılmaktadır. Ortak hukuk sisteminden çok uzun bir geçmişe sahip olan makul şüphe kavramı, durdurma önleminde muğlak kaldığı için eleştirilmiştir.⁹ Dahası, Lawrence soruşturması¹⁰ sonrasında tutulmaya başlanan istatistikler, bu önlemin belirli etnik kökenden gelenlere çok daha yoğun bir şekilde uygulandığını göstermiştir.¹¹ Benzer bir standardın uygulandığı ABD’de, bu önlemin anayasal güvenceleri ihlal ettiği tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar, bu ihlallerin büyük bir kısmının yargı önüne de götürülemediğini ortaya koymaktadır.¹² Bu kavrama yabancı olan Türk polis hukukunda netliğin nasıl sağlanabileceği noktası tamamen tartışmaya açıktır. Kanun bu konuda istatistik tutulmasına öngörmediğine göre¹³, benzer bir sonucun ortaya çıkarılması Türkiye’de zordur. Ancak,

tedbire belli bölgelerde diğerlerinden çok daha fazla başvurulacağını tahmin etmek hiç de güç değildir.

Mevcut haliyle kanunda durdurma olarak sunulan düzenleme, aslında her türlü yargı ve hatta savcı denetiminden mahrum bırakılmış bir fiili ve keyfi yakalama önlemidir.

Yargıç Güvencesi Bulunmaması

Devletin kişi özgürlüğüne müdahalesi için yargıcın devrede olması gerekir. 19.maddede bu, yakalama ve tutuklama için açık biçimde öngörülmektedir. Hatta, yakalama için hakim güvencesine istisna getirilmiş ancak bu istisna da sınırlanmıştır (Hâkim kararı olmadan yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir; bunun şartlarını kanun gösterir.). Durdurmada hakim, savcı veya en minimum olabilecek, hatta pratik sınır bile sayılamayabilecek mülki amir izni koşulu bile kaldırılmıştır. Durdurmada, idareye (kolluk yetkisi kullanan görevlilere), araya hakim ya da savcı kararı girmeden kişiyi özgürlükten mahrum etme yetkisi verilmektedir. Herhangi bir kolluk görevlisi, Anayasanın 19.maddesinin koruduğu düşünülen kişi hürriyeti ve güvenliğini sınırlayabilecektir.

Muhtemel tehlikenin tek ölçütü, maddede düzenlendiği üzere “polis tecrübesine ve içinde bulunulan durumdan edindiği izlenimi”dir. Böylece, kolluk görevlisi (polis memuru), kendi takdiri ile önleyici kolluktan, bastırıcı (adli) kolluğa dönüşmektedir. Ancak suç şüphelisi ve suç delillerine müdahale imkânı ve görevine sahip olan ve bu nedenle de yargıç kararıyla veya savcı emriyle çalışan adli kolluğun temel güvenceleri bulunmamaktadır. Kolluk güçleri, amiriyle memuruyla, savcısız – hâkimsiz bir adli kolluk örgütüne dönüşmektedir. Bu durum Anayasanın 19.maddesinde yer alan temel güvencelere aykırıdır. Ayrıca, daha genel bir değerlendirme ile egemenin yani günümüzde devletin ve idarenin, kişi özgürlüklerine yönelik keyfi müdahalesine karşı bulunan en iyi çözümün, içinde yargıç güvencesi barındıran adli kolluk sisteminin hiç sayılmasıdır.

⁹ David Feldman (2002), *Civil Liberties and Human Rights in England and Wales*, (Oxford: OUP, 2. baskı), s. 316.

¹⁰ Sir William Macpherson of Cluny (1999), *The Stephen Lawrence Inquiry, Report of an Inquiry*, (Londra: HMSO)

¹¹ 1997-1998 istatistikleri siyah bir İngiliz vatandaşının, beyaz vatandaşa göre 5 kat daha fazla durdurulduğu göstermektedir. Home Office, *Statistics on Race and the Criminal Justice System* (London: Home Office, 1998); J. Miller, N. Bland ve P. Quinton, *The Impact of Stops and Searches on Crime and the Community*, Police Research Series Paper 127 (London: Home Office, 2000), s. 47-50. Ancak tersi bulgulara ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Bkz. örn. P.A.J. Waddington, Kevin Stenson ve David Don (2004), “In Proportion: Race and Police Stop and Search”, 44 *Brit. J. Criminol.* 889.

¹² Jeffrey Fagan (2003-2004), *Shocking the Conscience: Beyond the Routine Illegality of Police Searches*, 3 *Criminology & Pub. Pol’y* 309.

¹³ İngiltere’de bu konuda kayıt tutulması zorunlu hale getirilmiştir. Durdurulan kişi durdurulma halinde kaydın bir örneğini istemese bile 12 ay süreyle bu talepte bulunması mümkündür. Bununla birlikte, kayıt tutmamamın yaygın bir uygulama olduğu belirtilmektedir. Feldman, s. 319.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, Anayasa'da öngörülen usule uygun bir temel hak müdahalesinin aracı olmayan, bağımsız bir durdurma kavramının açıkça Anayasa'ya aykırı olacağı açıktır.

PVSK'de Öngörülen Durdurma AİHS Anlamında da Kişi Özgürlüğüne Müdahaledir

Yukarıda yapılan analize karşı ileri sürülebilecek en önemli itiraz, durdurmanın kişi özgürlüğüne müdahale niteliği taşımadığı, her durdurmanın otomatik olarak kişi özgürlüğünün ihlali olarak değerlendirilmemesi gerektiğidir. Yukarıda açıklandığı gibi, anayasa tarafından meşru başka bir müdahalenin aracı olan durdurma açısından zaten sorun yoktur. Tekrar etmek pahasına söyleyelim, anayasaya ve yasaya uygun bir arama gerçekleştirmek için gerçekleştirilen durdurmanın kişi özgürlüğüne müdahale olduğunu iddia etmeye elbette imkan yoktur. Burada söz konusu edilen başka bir tedbirin aracı olmayan sade durdurma yetkisidir.

AİHS hukuku bu tartışmaya ışık tutucu niteliktedir. Kişi özgürlüğü kavramı, AİHM tarafından yukarıda açıklandığı kadar geniş değerlendirilmemektedir. AİHM, kişi özgürlüğünden mahrum bırakılma kavramı (deprivation of liberty) ile kişi özgürlüğünün sınırlandırılması (restriction of liberty) kavramlarını farklı değerlendirmektedir. Mahkemeye göre, bir kişinin sadece hareket (seyahat) özgürlüğünün kısıtlanması kişi özgürlüğünden mahrum bırakılma anlamına gelmez. Bu nedenle, böyle bir durumda kişi özgürlüğüne değil, seyahat özgürlüğüne bir müdahale var olduğu kabul edilir. Bununla birlikte, Mahkemeye göre özgürlükten mahrumiyet ve özgürlüğün sınırlandırılması arasındaki fark sadece bir yoğunluk farkıdır, nitelik farkı değil.¹⁴ Bir başka deyişle ilk bakışta sadece bir sınırlandırma olarak görülen müdahale, çeşitli faktörlerin birleşmesiyle mahrumiyete dönüşebilir. Olayda özgürlükten mahrum bırakma mı, yoksa sınırlandırma mı olduğunu saptamak için sınırlandırmanın türü, süresi, etkileri ve uygulanma şeklinin neler olduğuna bakmak gerekir.¹⁵ Bu nedenle durdurma yetkisinin mutlaka seyahat özgürlüğüne müdahale olduğunu düşünmek doğru değildir, belli bir yoğunluğa ulaşması halinde kişi özgürlüğünü kısıtladığı da rahatlıkla ileri sürülebilir.

PVSK'de öngörülen durdurmanın Anayasa Mahkemesi'nin anladığı anlamda kişi özgürlüğüne müdahale olduğuna şüphe bulunmamaktadır. Bunun yanında, hükmün AİHS'nin kabul ettiği şekilde kişi özgürlüğünden mahrumiyet anlamına geldiği de ileri sürülebilir. Bir kere kanun "Durdurma süresi, durdurma sebebine esas teşkil eden işlemin gerçekleştirilmesi için zorunlu olan süreden fazla olamaz" demekte ama bu sürenin ne kadar olacağını belirtmemektedir. Örneğin, bir bomba ihbarı alan güvenlik güçleri bir kişiyi bomba imha edilene kadar 4 saat tutarlarsa, bu durdurma sebebine esas teşkil eden işlemin gerçekleştirilmesi için zorunlu süre kapsamında görülebilir. AİHS sisteminde daha kısa süreli tutmaların kişi özgürlüğüne müdahale olarak görüldüğü bilinmektedir.¹⁶ Durdurma için makul bir sürenin kanunda belirtilmemesi halinde, uzun süreli durdurma artık olayı bir koruma tedbiri olan yakalamaya dönüştürecek ve geçmişte yaşanan keyfi yakalamalar söz konusu olabilecektir.¹⁷ Kanımızca keyfi yakalama tedbirine dönüşme potansiyelinin varlığı, hükmün kişi özgürlüğüne müdahale niteliğine getirmekte ve bu nedenle hem Anayasa'nın hem de AİHS'nin ihlaline yol açmaktadır.

Kimlik sorma-Yakalama-Tutuklama

Aynı maddede düzenlenen kimlik bildirme hükmü de kişi özgürlüğünü kısıtlamayı mümkün hale getirmektedir. "Belgesinin bulunmaması, açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla ya da sair surette kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılncaya kadar gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usûlü bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır."

¹⁴ Guzzardi/İtalya, 6.11.1980, Series A no. 39, para. 92; Ashingdane/Birleşik Krallık, 28.5.1985, Series A no. 93, para. 41 15 H.M./İsviçre, Başvuru no. 39187/98, 26.2.2002, para. 42.

¹⁵ Bkz. örn. Murray/Birleşik Krallık, 28.10.1994, Series A no. 300-A. Başvurucu 2 saat 45 dakika içerisinde serbest bırakılmıştır.

¹⁶

¹⁷ Bknz: Feridun Yenisey (2004), İnsan Hakları Bağlamında Kişi Güvenliği, Ankara Barosu Hukuk Kurultayı - 2004, C. II, İnsan Hakları, (Ankara: Ankara Barosu Yay), s. 68.

Yasada öngörülen kimliği açıklayamama nedeniyle yakalama ve tutuklama önlemlerini de Anayasa'nın kişi özgürlüğü rejimi ile bağdaştırmak güçtür. Türk hukukunda tutuklama bir ceza muhakemesi tedbiridir. Anayasa'nın 19. maddesinin 2. fıkrası "Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir" demektir. Her ne kadar hükümde kanunda gösterilen diğer hallerden bahsedilmekteyse de, cümlenin nesnesi "suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler"dir. Hâlbuki PVSK, suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunanların değil, sadece kimliklerini gösteremeyenlerin tutuklanmasından söz etmektedir. Yine Anayasa, tutuklama için kaçma, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önleme düzeyinde (veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan) bir risk aramıştır. Kimlik gösterememeyi bu nitelikte görmek mümkün değildir.

Yasakoyucunun kimlik göstermeme nedeniyle gözaltı ve tutuklama halini, Anayasa'nın 19. maddesindeki "kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması ve tutuklanması" kuralına dayandırdığı düşünülebilir. Anayasanın verdiği bu yetkinin çok istisnai bir şekilde ve sınırları net bir şekilde çizilerek uygulanması gerekir. Oysa yasa kimlik göstermeme nedeniyle gözaltı ve tutuklama haline bir sınır koymamıştır. Aynı yetkinin hâlihazırda, Kabahatler Kanunu ile tüm kamu görevlilerine verilmiş olması¹⁸, keyfi gözaltıların uygulanmasını çok kolaylaştırmaktadır.

Maddeye göre "Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılincaya kadar gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. ... Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir." Bu kuralın mefhumu muhalifinden çıkarılacak sonuç, belirlenme yapılamazsa kişinin uzun süre gözaltında tutulabileceği, yıllarca tutuklu kalabileceğidir. Her ne kadar maddede "Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usûlü bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır" denilmekteyse de gözaltına ve tutuklamaya ilişkin bir süre sınırının koyulmadığı da ortadadır. CMK'nın sürelerle ilişkin kuralları usulden sayılsa bile sorun ortadan kalkmamaktadır. Örneğin CMK'nın tutukluluktaki süreye ilişkin 102. maddesini uygulayacak bir yargıcın kimliğini kanıtlayamayan kişiyi 3 yıla kadar tutuklu tutması mümkün müdür?

İnsan hakları hukuku, kişi özgürlüğünün ancak yasaya uygun olarak sınırlandırılmasına izin verir. Bunun anlamı sadece yasada öngörülen esas ve usuli kurallara uyulması değildir. Bu kurallar aynı zamanda keyfiliğe yol açmayacak şekilde kaleme alınmalıdır.¹⁹ Öngörülebilir nitelikte olmayan kurallarsa kaçınılmaz olarak keyfi uygulamalara yol açar. PVSK değişikliğinde bunu engelleyecek hiçbir fren mekanizması öngörülmemiştir.

Bu durumun Strazburg içtihat hukukuna aykırı olduğu çok açıktır. Komisyonun erken tarihli kararlarında kimlik gösterememe nedeniyle kişinin belirli bir süre gözaltına alınması Sözleşmeye uygun bulunmuştur. Ancak süreler çok kısadır. İhlal bulunmayan davalardan birinde, başvuruçunun polisin çalışmasını engellediği bir olayda, gözaltı 4 saat sürmüştür ve taraf Devlet Fransa'da o tarihte yürürlükte olan yasaya göre kimse kimlik tespiti için 6 saatten fazla gözaltında tutulamamaktadır. Komisyon, bu süre sınırını dikkate alarak söz konusu önlemi Sözleşme'ye uygun bulmuştur.²⁰ Komisyon'un daha eski tarihli bir kararı önleme amaçlı gözaltının daha uzun süreli

¹⁸ 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 13.03.2005, RG. 25772 Mükerrer Madde 40 - (1) Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermekten kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişiye, bu görevli tarafından elli Türk Lirası idari para cezası verilir.

(2) Açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılincaya kadar gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

¹⁹ Lukanov/Bulgaristan, 20.3.1997, RJD 1997-II, para. 41; Giulia Manzoni/İtalya, 1.7. 1997, RJD 1997-IV, para. 21; Epple/Almanya, 77909/01, 24.3.2005, para. 33

²⁰ B/ Fransa, no. 10179/82, Kom kar., 13.5.1987, DR 52, s. 126. 2,5 saatte uygun bulunduğu benzer bir vaka için bkz. Reyntjens/Belçika, no. 16810/90, Kom. Kar., 9.9.1992, DR 73, s. 136.

olmasına izin vermekle birlikte, bu karara ulaşılması nedenlerinin başında önlemin çok sınırlı bir alanda uygulanabilmesi gelmektedir. Ayrıca anılan kararda gözaltı sebebi, kimliği kanıtlayamama değil araştırmayı genişletmektir.²¹ Kaldı ki, AİHM'nin, yaşayan belge yorum metoduyla bu içtihadı takip etmediği açıktır. Gerçekten de yakın tarihli Vasileva kararında²², Mahkeme, başvuruçunun geçerli bir bileti olmadığı için tartıştığı biletçinin şikâyeti üzerine gelen polisler kimliğini göstermemesi nedeniyle 13,5 saat gözaltında tutulmasının ölçülü olmadığını tespit etmiştir. Yine K-F/Almanya vakasında, bir soruşturma sırasında kişinin kimliğini tespit amacıyla 12 saatten fazla gözaltında tutulamayacağına ilişkin ulusal kural sadece 45 dakika aşılmasına rağmen, Mahkeme 5. maddenin ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.²³ Epple vakasında da, idari bir emre uymaması nedeniyle gözaltına alınan başvuruçunun, yasal sürenin dolmasından önce, gözaltına alınmasından 19 saat sonra, serbest bırakılmasına rağmen AİHM bu süreyi orantısız bulmuştur.²⁴ Oysa PVSK, bir önleme tedbiri olarak öngörülen kimlik gösterememe halinde gözaltını, zorunlu kılan hatta tutuklama yolunu açan bir şekilde düzenlenmiştir. Bu önlemlerin ne kadar süreğinin önü de açıktır.

Aynı hükümde öngörülen yakalama zorunluluğu da Anayasa'ya aykırıdır. Hüküm kimliği bulunmayan kişi hakkında, "kimliği açık bir şekilde anlaşılmacaya kadar gözaltına alınır" demektedir. Oysa Anayasa'nın 19. maddesinin 2. fıkrası hâkim kararı olmadan yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir demektedir. Kişi özgürlüğünü sınırlandıran bir hükme otomatik olarak başvurulması kabul edilemez. Nitekim Türk ceza muhakemesi hukukunda gözaltı tedbiri ihtiyari olarak başvuruçunun bir tedbir olarak düzenlenmiştir. CMK m. 91'e göre "... yakalanan kişi, Cumhuriyet savcılığınca bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilir." 2. fıkraya göre ise "Gözaltına alma, bu tedbirin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediğini düşündürebilecek emarelerin varlığına bağlıdır." PVSK'da yapılan değişikliklerle CMK'daki ihtiyarilik kuralı değişmekte, suç işlendiğine dair emarelere gerek olmaksızın gözaltına alınma kararı verilmesi zorunlu hale gelmektedir. Bu durum ise haklı görünüş, ihtiyarilik kurallarına aykırıdır. Bir suç işlendikten sonra şüpheli bile daha geniş güvencelerden yararlanmaktayken henüz bir suçun işlenmediği bir durumda gözaltına almayı zorunlu kılmak söz konusu olamaz.

Maddenin bir bütün halinde Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlenen ölçülülük ilkesine aykırı olduğu açıktır. Demokratik bir toplumda bir yükümlülüğün yerine getirilmesi ile kişi özgürlüğünün korunması arasında makul bir denge kurulması gerektiği şüphesizdir.²⁵ Bu dengeyi gözetirken sürenin ne kadar olduğu çok önemlidir.²⁶ Oysa yasa değişikliği yukarıda belirttiği gibi süresiz hürriyet kısıtlamasını olanaklı kılmaktadır.

Açıklanan gerekçelerle, PVSK 4/a hükmü, bir yakalama ve gözaltı hükmüdür ve bu haliyle madde çok açık bir şekilde Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleriyle AİHS'nin 5. maddesini ihlal etmektedir.

Özel Hayatın Gizliliği: PVSK 4/a ve Arama

Durdurma ve kimlik sorma özel hayatı da etkileme potansiyeli taşımaktadır. PVSK değişikliklerine örnek olduğu anlaşılan İngiliz PACE (Police and Criminal Evidence Act) yasasında durdurma yetkisi "stop and search" (durdurma ve arama) olarak ifade edilmektedir. Bu çok daha gerçekçi bir tanımdır. Çünkü, bir kişiyi sadece durdurmak kamu düzenini bozucu hareketlerin önlenmesi ve takibinde pek bir anlam ifade etmez. Ayrıca yukarıda tanımlandığı gibi, Türk hukukunda arama ve yakalamadan bağımsız ayrı bir durdurma yetkisini mevcut Anayasa ışığında kabule imkân yoktur.

²¹ McVeigh ve Diğerleri/Birleşik Krallık, no. 8022/77, 8025/77, 8027/77, Kom. Kar., 18.3.1981, DR 25. Karar sadece ülkeye giriş sırasında makul şüphe üzerine araştırmayı genişletmek üzere başvuruçunun bir araçtır, herkese yönelik bir kimlik gösterme zorunluluğu değil.

²² Vasileva/Danimarka, Başvuru no. 52792/99, 25.9. 2003, para. 41.

²³ K-F/Almanya, 27.11. 1997, RJD 1997-VII, para.72.

²⁴ Epple/Almanya, 77909/01, 24. 3. 2005, para. 45.

²⁵ Nowicka/Polonya, no. 30218/96, 3.12. 2002, para. 61; B/ Fransa, no. 10179/82, Kom kar., 13.5. 1987, DR 52, s. 111; Reyntjens/Belçika, no. 16810/90, Kom. Kar., 9.9. 1992, DR 73, p. 136

²⁶ McVeigh ve Diğerleri/Birleşik Krallık, no. 8022/77, 8025/77, 8027/77, Kom. Kar., 18.3.1981, DR 25, s. 37-38 ve 42; Johansen/Norveç, no. 10600/83, Kom. Kar., 14.10.1985, DR 44, p. 162

Yeni hüküm uyarınca, her durdurmaya aramanın eşlik edeceğini tahmin etmek güç olmayacaktır. Nitekim PVSK'ya eklenen 4/A maddesine göre "Polis, durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah veya tehlike oluşturan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı halinde, kendisine veya başkalarına zarar verilmesini önlemek amacıyla yönelik gerekli tedbirleri alabilir" derken, diğer önlemler yanında aramayı da mümkün kılmıştır. Maddede arama tabirine açık yer verilmemesi olsa olsa, verilen yetkinin Anayasa'ya aykırılığının açıkça saptanmasına imkân vermeme amaçlı olarak nitelenebilir. Bu durumda, değişikliğin özel hayatın gizliliğine de müdahale niteliğinde olduğuna şüphe bulunmamak gerekir.

Anayasa'nın 20. maddesi "usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz" demektir. Bu hükmün sadece adli aramalara yönelik olduğuna ilişkin iddia Anayasa Mahkemesi tarafından reddedilmiştir.²⁷ O halde arama için ya hâkim kararı ya da yetkili merciin yazılı emri gereklidir. Oysa PVSK'nın 4/a hükmü uyarınca tüm polis memurları daha sonra hâkim kararına da tabi olmaksızın arama yapabilecekler ve bu aramayı da yine son derece muğlak "yeterli şüphe"ye dayanarak yapacaklardır. Anayasa'da bir değişiklik yapılmadığı sürece bu yönde bir önlemin alınamayacağı açıktır. Madde hükmünün tümü gibi bu kural da açıkça, Anayasa ve AİHS'ye aykırı bir şekilde kaleme alınmıştır.

PARMAK İZİ ALINMASI: 5681 Sayılı Kanununun 2. maddesinin Değerlendirilmesi

Madde Metni

Parmak izi ve fotoğrafların kayda alınması

Madde 5- (Değişik: 2/6/2007-5681/2 md.)

"Polis;

- a) Gönüllü,
 - b) Her çeşit silah ruhsatı, sürücü belgesi, pasaport veya pasaport yerine geçen belge almak için başvuruda bulunan,
 - c) Başta polis olmak üzere, genel veya özel kolluk görevlisi ya da özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilen,
 - ç) Türk vatandaşlığına başvuruda bulunan,
 - d) Sığınma talebinde bulunan veya gerekli görülmesi halinde, ülkeye giriş yapan sair yabancı,
 - e) Gözaltına alınan,
- kişilerin parmak izini alır.

Birinci fıkraya göre alınan parmak izi, ait olduğu kişinin kimlik bilgileri ile birlikte, ne zaman ve kim tarafından alındığı belirtilmek suretiyle, bu amaca özgü sisteme kaydedilerek saklanır. Ancak, parmak izinin hangi sebeple alındığı sisteme kaydedilmez.

Olay yerinden elde edilen ve kime ait olduğu henüz tespit edilemeyen parmak izleri, kime ait olduğu tespit edilinceye kadar, ilgili soruşturma dosya numarası ile birlikte sisteme kaydedilir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 81 inci maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 21 inci maddesi hükümlerine göre alınan parmak izleri de bu sisteme kaydedilir.

(a) bendi hariç birinci fıkra ile dördüncü fıkra kapsamına giren kişilerin ayrıca fotoğrafları alınarak, ikinci fıkrada belirlenen esaslara uygun olarak parmak izi ile birlikte sisteme kaydedilir.

²⁷ 27 E. 2003/29, K. 2006/24, k.t. 22.2.2006, R:G: 27.6.2006.

Bu sistemde yer alan bilgiler, kimlik tespiti, suçun önlenmesi veya yürütülmekte olan soruşturma ve kovuşturma kapsamında maddî gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla mahkeme, hâkim, Cumhuriyet savcısı ve kolluk tarafından kullanılabilir.

Kolluk birimleri, kimlik tespiti yapmak ya da olay yerinden alınan parmak izini karşılaştırmak amacıyla doğrudan bu sistemle bağlantı kurabilir.

Sistemde kayıtlı bilgilerin hangi kamu görevlisi tarafından ve ne amaçla kullanıldığının denetlenebilmesine imkân tanıyan bir güvenlik sistemi kurulur.

Sistemde yer alan kayıtlar gizlidir; altıncı ve yedinci fıkralarda belirlenen amaçlar dışında kullanılamaz.

Sisteme kayıtlı olan parmak izi ve fotoğraflar, kişinin ölümünden itibaren on yıl ve her halde kayıt tarihinden itibaren seksen yıl geçtikten sonra sistemden silinir.

Parmak izi ile fotoğrafların sistemde kaydedilmesi ve saklanması ile bu kayıtlardan yararlanmaya ilişkin diğer esas ve usûller, İçişleri Bakanlığı tarafından Adalet Bakanlığının görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

Değerlendirme

PVSK'nin 5. maddesini değiştiren 5681 Sayılı Kanunun 2. maddesi, tüm dünyada son dönemde yaygınlaşan meşru bir sebepten hareketle hazırlanmıştır. Bu anlayışa göre, suçla mücadelede mademki suçludan delile değil delilden suçluya gidilecektir, o zaman mücadelede teknolojinin kullanılmasından daha doğal bir şey olamaz. Nitekim, 5681 sayılı Kanun'un gerekçesi de amacın olarak polisin suç öncesi alanda yeni ve çağdaş yetkilere olan ihtiyacını karşılamak olduğunu açıklamaktadır.²⁸

Bu talebin sonucu olarak teknolojik araçların kullanıma artmakta, çoğunlukla da bu kullanımı frenleyecek hukuksal araçlar gözardı edilmektedir. Çeşitli ülkelerde, teknoloji yoluyla delile ulaşmanın ceza muhakemesini kolaylaştırdığına dair istatistikler bulunmaktadır. Ancak bu veriler, teknolojinin her halükarda kullanılabilmesi anlamına gelmez.

Kişisel verilerin depolanmasına ilişkin kurallar, temel hakların sınırlandırılmasına ilişkin rejimden bağımsız olarak işletilemez.²⁹ Tam tersine, teknolojinin kullanıldığı alanlarda, temel haklar rejimini daha titiz bir şekilde uygulamak gerekir, çünkü teknoloji kullanarak delile ulaşmanın genel özelliği, bu önlemlerden ilgilinin haberinin olmamasıdır. Gerek polis hukukunda, gerekse ceza muhakemesi hukukunda bu yöntemlerin sıklıkla kullanılmasının bir nedeni de budur.³⁰ Bu alanda getirilecek kuralların uygulama alanının ve idareye bırakılacak takdir yetkisinin çok sınırlı olması gerekir.³¹ Parmak izi uygulamasında da kişinin parmak izi bir kez alındıktan sonra, hangi amaçlarla kullanıldığının ilgilisi tarafından bilinmesi mümkün değildir. 80 yıllık bir saklama süresinde bu riskin daha da artacağı şüphesizdir.

Polisin bir kişinin özel hayatına ait bilgileri bir şekilde depolamasının özel hayatına müdahale anlamına geldiğine bir şüphe bulunmamaktadır.³² Avrupa Konseyi'nin, Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunmasına İlişkin 108 Nolu Sözleşmesi'nin³³ 2.

²⁸ Sivas Milletvekili Selami Uzun ve 3 Milletvekilinin; Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Genel Gereke, Dönem: 22 Yasama Yılı: 5, S. Sayısı: 1437.

²⁹ “Demokratik hukuk devletinde, güdülen amaç ne olursa olsun, özgürlük kısıtlamalarının bu rejimlere özgü olmayan yöntemlerle yapılmaması” gerekir. E. 1985/8, K. 1986/27, k.t. 26.11.1986.

³⁰ Bu nedenledir ki, bu önlemlere başvurulması demokrasi açısından mutlak bir zorunluluk olmalıdır. Klas ve Diğerleri/Almanya, 6.9. 1978, Series A no. 28, para. 42

³¹ Segerstedt-Wiberg ve Diğerleri/İsveç, 62332/00, 6.6.2006, para. 76.

³² Leander/İsveç, Series A no. 116, para. 48, Hewitt ve Harman/Birleşik Krallık (1992) 14 EHRR 657; Rotaru/Romanya. 28341/95, 4.5.2000, para. 43; Amann/İsviçre, no. 27798/95, ECHR 2000-II, para. 65; Segerstedt-Wiberg ve Diğerleri/İsveç, 62332/00, 6.6.2006, para. 72.

³³ Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, CETS No.: 108. 1.10.1985 tarihinde yürürlüğe giren Sözleşmeyi Türkiye henüz onaylamamıştır.

maddesi, kişisel veriyi belirli veya belirlenebilir bir kişiye ait tüm bilgiler şeklinde tanımlamaktadır.³⁴ AİHM'e göre, bu bilgileri kullanılmaksızın muhafaza edilmesi bile özel hayata müdahale niteliğindedir.³⁵ Anayasa Mahkemesi'nin ayrıca konuyu, kişi özgürlüğünü düzenleyen 19. madde ile ilişkilendirdiği görülmektedir.³⁶

Kişisel veri niteliğinde olan parmak izi için de aynı durumun geçerli olduğuna şüphe yoktur. Aslında bu saptama mevcut anayasal rejim açısından her türlü kişisel veri toplanması ve muhafazasını Anayasa'ya aykırı hale getirmektedir. 2001 değişikliği sonrasında kademeli sınırlandırma rejimine geçen Anayasa'da temel haklar sadece ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak sınırlandırılabilir. Özel hayatın gizliliğine ilişkin 20. madde ise kişisel verilerin toplanması ve saklanmasına ilişkin hiçbir sebebe yer vermemektedir. Bu nedenle Anayasada bir değişiklik yapılmadan kişisel verileri elde edip saklamak hiçbir şekilde mümkün değildir. Ancak yukarıda belirtildiği üzere, yasanın hazırlanması sırasında bu yönde bir inceleme yapılmadığı için anayasa aykırılığın saptanması da mümkün olmamıştır.

Bununla birlikte, 5681 sayılı yasanın 2. maddesi, anılan Anayasa değişikliği olmasaydı da Anayasa ve AİHS'ye aykırı olacaktı. Kişisel verilerin polisiye amaçlarla toplanıp saklanmasını açıklamak için kullanılan genel gerekçeler kamu düzeni, kamu güvenliğidir. Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, çok erken tarihli bir kararında, geçmiş ceza davalarına ilişkin fotoğraf ve parmak izinin saklanması yoluyla kamu güvenliğinin güvenceye alınacağını kabul etmiştir.³⁷ Ancak veri toplamanın hukuka uygunluğunu tespit için iki temel sorunun sorulması gerekir:

Kişisel veri, toplanma sebebi ortadan kalkınca muhafaza edilmeye devam edilmekte midir?

Konuyla ilgili Strazburg içtihadı sınırlıdır. Bununla birlikte, bugüne kadar oluşan bu sınırlı içtihat PVSK değişikliklerinin bir değerlendirmesini sunmaya yeter düzeydedir. Avrupa İnsan Hakları Komisyonu tarafından karara bağlanan, ilgililerin fotoğraf ve parmak izlerinin alınması ve depolanmasına ilişkin iki önemli vaka vardır. McVeigh, O'Neill ve Evans vakasında, Komisyon, başvurucuların gözaltına alınmaları nedeniyle fotoğraf ve parmak izlerinin alınmasının meşru olduğunu saptadıktan sonra, bu kişilerin salınlmaları sonrasında da bu kayıtların tutulmasının meşru olup olmadığı konusunun daha ayrıntılı değerlendirilmesi gerektiği ve kovuşturmanın sonucunda ilgililer beraat ettiyse kayıtların tutulması için özel şartların bulunması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.³⁸ Friedl/Avusturya raporu bu ilkeyi teyit etmektedir.³⁹ Bir başka deyişle, her ne kadar ceza kovuşturması sırasında suçların önlenmesi veya kamu düzeninin sağlanması amacıyla parmak izi alınabilirse de, bu kayıtların soruşturmanın sona ermesinden sonra saklı tutulması belli şartların varlığına bağlıdır. AİHM önünde esastan karara bağlanmış, konuya ilişkin karar bulunmamaktadır. Bununla birlikte, yakın tarihli bir kabul edilebilirlik kararı Mahkeme'nin konuyu ciddiye aldığını göstermektedir. S. ve Michael Marper/Birleşik Krallık vakasında⁴⁰, başvurucular hakkında takipsizlik kararı verilmesine rağmen, soruşturmanın başında alınan DNA ve parmak izi örnekleri yok edilmemiştir. Konuyu inceleyen Lordlar Kamarası, kişisel verilerin saklanmasının özel hayata müdahale niteliğinde olmadığını, müdahale olduğu varsayılabilirse bile bunun çok hafif bir müdahale sayılması gerektiğini ileri sürmüştür.⁴¹ AİHM, başvuruları ciddi göreyerek kabul edilebilir bulmuş, sorunun Lordlar Kamarası kararında görüldüğü kadar basit görülemeyeceğinin sinyallerini ver-

³⁴ Türkiye Sözleşmeye taraf olmamakla birlikte, AİHM'nin kişisel verilere ilişkin davalarda 108 nolu Sözleşmeye yaptığı atıf düşünüldüğünde, bu standartların AİHS'nin 8. maddesinin de bir gereği haline geldiğini söylemek mümkündür. Bkz. Örn. Amann/İsviçre, no. 27798/95, ECHR 2000-II, para. 65; Rotaru/Romanya. 28341/95, 4.5.2000, para. 43.

³⁵ Elde edilen verilerin kullanılmamasına rağmen müdahalenin var olduğuna ilişkin bkz. Amann/İsviçre, no. 27798/95, ECHR 2000-II, para. 69; Kopp/İsviçre, 25.3. 1998, ECHR 1998-II, para. 53; Rotaru/Romanya. 28341/95, 4.5.2000, para. 46.

³⁶ E. 1985/8, K. 1986/27, 26.11.1986. Kanımızca, konuyla doğrudan ilgili hak özel hayatın gizliliğidir.

³⁷ X/Almanya, Başvuru no. 1306/61

³⁸ 25 DR 15, para. 227-231.

³⁹ Friedl/Avusturya, 15225/89, 19.5.1994, para. 66 (Kom. Rap.)

⁴⁰ S. ve Michael Marper/Birleşik Krallık, 30562/04 ve 30566/04, 16.1.2007.

⁴¹ Regina v. Chief Constable of South Yorkshire Police (Respondent) ex parte LS (by his mother and litigation friend JB) (FC) (Appellant) Regina v. Chief Constable of South Yorkshire Police (Respondent) ex parte Marper (FC)(Appellant) Consolidated Appeals, [2004] UKHL 39.

miştir. Mahkemenin bu karara ulaşırken, aşağıda değinilecek Bakanlar Komitesi'nin Polis Sektöründe Kişisel Verilerin Kullanılmasını düzenleyen R(87)15 sayılı Tavsiye Kararına yollama yapması ayrıca önemlidir.

PVSK değişikliğinde de, parmak izi sürekli olarak tutulduğundan istisna kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışılmalıdır. Ancak, kamu düzeninin sağlanması ve suçların önlenmesi için parmak izi almanın, parmak izini bir ömür boyu saklamaya yeterli olmadığı açıktır. Kayıtların saklanabilmesi ek şartların varlığı aranmalıdır. Bu nokta bizi ikinci temel soruya götürmektedir.

Kişisel verinin toplanması, ceza kovuşturması veya belirli bir suç türüyle mücadele nedeniyle mi, yoksa genel bir önlem olarak mı uygulanmaktadır?

Yukarıda özetlenen vakaların tümünde parmak izi, fotoğraf veya DNA örneği bir kovuşturma kapsamında elde edilmiştir. Zaten aksini düşünmek mümkün değildir, çünkü özel hayatın gizliliği ancak 8. maddenin 2. fıkrasında sayılan meşru sebeplerden birinin varlığı halinde sınırlandırılabilir. Komisyona göre de bu kayıtların takipsizlik sonrasında saklanmasını ancak özel şartların varlığı halinde mümkündür. Örneğin, Komisyona göre, ilgili hakkında ceza davası açılmıyorsa ve hakkında makul bir şüphe de yoksa örgütlü terörizmle mücadele kayıtların saklanması için bir gerekçe olabilir.⁴² Her ne kadar bu açıklamanın da Sözleşmeye uygun olmadığı ileri sürülebilirse de, en azından herkesin parmak izini almaya müsaade etmediği açıktır.

108 Nolu Sözleşme de bu doğrultudadır. Sözleşme'nin 5. maddesine göre kişisel veriler açıkça belirlenmiş meşru amaçlar için tutulabilir. (b bendi) Bu bilgiler, verilerin toplanması gerekçesiyle ilgili olmalı; amaca göre aşırı nitelikte olmamalıdır. (c bendi). Nihayet, bilgiler tutulma amacı için gerekli olandan daha uzun süre tutulmamalıdır. R(87)15 sayılı Tavsiye Kararına göre de; ana ilke, polisin kişisel veriyi, gerçek bir tehlike veya belli bir suçun kovuşturulması nedeniyle toplamasıdır. (İlke 2.1) Bunun istisnası kural haline gelemez.

Oysa 5681 sayılı Yasaya göre hemen herkesin parmak izi alınacak ve sisteme kaydedilecektir. Bu önleme başvurmamın sebebi parmak izi alınan kişinin suç işlemesi, hakkında ceza soruşturması yürütülmesi vs. değildir. Nitekim isteğe bağlı olarak parmak izi verilebilmesinin düzenlenmiş olması da bunu göstermektedir. Değişiklikle getirilen parmak izi depolama kurumunun Komisyon'un anladığı şekilde sınırlı bir uygulama olmadığı da açıktır. Bir başka deyişle, getirilen sistem, ulaşılmak istenen amaçla (kamu düzeni), feda edilen yarar (özel hayatın gizliliği hakkı) arasındaki dengeyi hiçbir şekilde gözetmemiştir. Bu öylesine ilginç bir uygulamadır ki, CMK uyarınca kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz süresinin dolması, itirazın reddi, beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilip kesinleşmesi hâllerinde parmak izi kayıtları Cumhuriyet savcısının huzurunda derhâl yok edilirken, pasaport başvurusunda bulunan kişinin parmak izi 80 sene muhafaza edilecektir. Oysa bir temel hakka müdahale, müdahale nedeni ortadan kalktığı durumda sona erdirilmelidir.⁴³ Mevcut düzenleme, bunu imkânsız kıldığı için, hakkın özüne dokunmakta ve açıkça ölçsüz bir müdahale niteliğini taşımaktadır.

Gönüllü parmak izi

5681 sayılı yasa, her çeşit silah ruhsatı, sürücü belgesi, pasaport veya pasaport yerine geçen belge almak için başvuruda bulunanların parmak izini almayı yeterli görmemiş, sistemi fiili bir işleme sistemine çevirmek için gönüllü kişilerin parmak izinin de alınacağını belirtmiştir. Bu hüküm uygulamada zorunlu parmak izine dönüşmeyeceğinin hiçbir garantisi yoktur. Gönüllü olarak parmak izi vermek, "iyi vatandaş - kötü vatandaş" ayrımına yol açabileceği gibi kamu hizmetinden yararlananlardan bağış alınmasının bir süre sonra hizmetten yararlanabilmenin temel koşulu haline gelmesi yani "zorunlu bağış"a dönüşmesinde olduğu gibi "zorunlu parmak izi" alınmasına

⁴² 42 McVeigh, O'Neill ve Evans/Birleşik Krallık, para. 229-231.

⁴³ 43 Mahkeme, uzun süredir tutulan ve milli güvenlik gibi tutulmaya başlandığındaki gerekçelerin artık geçerlilik taşımadığı verilerin özel hayatın gizliliğine ölçsüz bir müdahale niteliğinde olduğuna karar vermiştir. Segerstedt-Wiberg ve Diğerleri/İsveç, 62332/00, 6.6.2006, para. 90.

yol açabilecektir. Kanunda sayılmasa bile belli kamusal hizmetlerden faydalanmaya giden ya da belli kamu binalarına giren kişilerin “gönüllü” olarak parmak izi vermemeleri halinde hizmetten yararlandırılmama ya da binaya sokulmama veya genel olarak yararlanmanın geciktirilmesi veya zorlaştırılması (“bağış yapmazsan, adli sicil kaydını almak için on beş gün beklersin” uygulamasında olduğu gibi) riski söz konusu olacaktır.

Dahası düzenleme yerleşik yargı kararlarını hiçe saymaktadır. Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliğinin, hâkim kararı olmaksızın “rıza ile arama”yı mümkün kılan hükmünün yürütmesini iki kez⁴⁴ durduran Danıştay⁴⁵, özel hayatın gizliliğinin “vazgeçilmez” ve “devredilmez” niteliğini belirterek bu hakkın sınırlama usulleri içinde “kişinin rızası”na yer verilmediğini vurgulamıştır.

Aynı kuralı farklı düzenlemelerle iki kez getiren idare, bu kez benzer bir hükmü yasaya koymak suretiyle Anayasa’nın, temel hakların ve hürriyetlerin devredilmezliği ve vazgeçilmezliğini vurgulayan 12. maddesini bir kez daha ihlal etmektedir.

SİLAH KULLANMA: 5681 Sayılı Kanunun 4. Maddesinin Değerlendirilmesi

A. Madde Metni

Polis;

- Meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında,
- Bedenî kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde,
- Hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde,

silah kullanmaya yetkilidir.

Polis, yedinci fıkranın (c) bendi kapsamında silah kullanmadan önce kişiye duyabileceği şekilde “dur” çağrısında bulunur. Kişinin bu çağrıya uymayarak kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ateş edilebilir. Buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde silahla ateş edilebilir.

Polis, direnişi kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisini kullanırken, kendisine karşı silahla saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılabilecek ölçüde duraksamadan silahla ateş edebilir.”

Değerlendirme

Bu bölümde sözü edilen silah, açıkça ifade edilmemekle birlikte ateşli silahtır. Çünkü diğer araçlar maddenin önceki bölümünde maddî güç olarak tanımlanmıştır. Ayrıca yukarıda alıntılanan bölümde de önce silah daha sonra ateş etme kavramları kullanılmaktadır. Yasakoyucu çok açık bir şekilde, özde değişiklik yapmaksızın ifade değişiklikleriyle daha önce verilmiş Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı düzenlemeler getirmektedir.

Anayasa’nın 17. maddesinin 4. fıkrası “Meşrû müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır” diyerek polisin hangi durumlarda öldürücü güç kullanabileceğini tanımlamaktadır. Buradaki tanım, AİHS’deki “kuvvete başvurmanın kesin

⁴⁴ Aynı hüküm hem mülga Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği’nin 9. maddesinde hem de yürürlükte bulunan Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği’nin 8. maddesinde düzenlenmiştir.

⁴⁵ Danıştay 10. Daire, E. 2003/3396; Danıştay 10. Daire, E. 2005/6392, k. t. 19.1.2006.

zorunluluk haline gelmesi"nden⁴⁶ daha kolay başvurulabilir bir istisna getirir gibi gözükmekle birlikte, Anayasa'nın bütünsel yorumu böyle bir anlayışa müsaade etmemektedir. Anayasa'nın tümüne ve özellikle temel hakların sınırlandırması rejimine hâkim olan ölçülülük ilkesi (md. 13), yaşam hakkına müdahalenin de ancak kesin zorunluluk bulunması halinde mümkün olmasını gerekli kılar. Anayasa Mahkemesi'nin içtihadı da bu yöndedir.

Gerçekten de 4178 sayılı Yasayla 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'na eklenen Ek 2. Maddeye ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı bu konuda tereddüde yer bırakmayacak derecede açıktır. Anılan hükümde "Terör örgütlerine karşı icra edilecek operasyonlarda teslim ol emrine itaat edilmeyerek silah kullanmaya teşebbüs edilmesi halinde kolluk kuvveti görevlileri, failleri etkisiz kılmak amacıyla doğruca ve duraksamadan hedefe karşı ateşli silah kullanmaya yetkilidirler" denmiş⁴⁷ ve Anayasa Mahkemesi bu hükmü, 6. 1. 1999 günlü kararıyla iptal etmiştir.⁴⁸

Anılan kararında, Mahkeme şu ifadelere yer vermiştir:

"Bu maddeyle güvence altına alınan yaşama hakkını korumak için devlet her türlü önlemi almak yükümlülüğündedir. Yasa ile ancak zorunlu durumlarda silah kullanma yetkisi verilebilir. Silah kullanmaya yetki verilebilmesi için son fıkrada sayılan durumlarda **yetkililerin silah kullanma dışında başka olanaklarının bulunmaması gerekir.**

Kuralda faillerin sadece "silah" kullanmaya teşebbüslerinden söz edilirken kolluk kuvveti görevlilerinin hedefe karşı "ateşli silah" kullanmalarından söz edilmiş; böylece faillerin kullanmaya teşebbüs ettikleri silahın ateşli silah olup olmadığına bakılmaksızın ve başka türlü etkisiz hale getirilmeleri olanağı gözetilmeksizin küçük bir müdahale ile önlenebilecek olaylarda dahi görevlilere ateşli silahlar kullanma yetkisi verilmiştir.

Buna göre, dava konusu kuraldaki teslim ol emrine uyulmaması ve silâh kullanmaya teşebbüs edilmesi, görevlilerin her zaman doğruca ve duraksamadan hedefe karşı ateşli silâh kullanmalarını zorunlu kılacak nitelikte bir durum değildir. Kimi olaylarda faillerin, can güvenliğini daha az tehlikeye sokan yöntemlerle de etkisiz hale getirilmeleri olanaklı olabilir. Olayların özelliğine göre, bu yöntemlere başvurulmaksızın doğruca ve duraksamadan hedefe karşı "ateşli silâh" kullanılması yaşama hakkının zedelenmesi sonucunu doğurur." (abç)

Yukarıda açıklandığı gibi, 5681 sayılı yasada polisin kullanacağı silah, açıkça belirtilmemekle birlikte ateşli silah, saldırganın kullanacağı silah ise her türlü araçtır. Yani, bu hükmeye dayanarak polis, kendisine sopa, pankart, taş vs. ile mukavemet eden kişilere silahlı saldırıya uğradığı gerekçesiyle "duraksamadan ateş ederek" cevap verecektir. Bunun, Anayasa Mahkemesi içtihadına ve aşağıda açıklanan uluslararası insan hakları ölçütlerine aykırı olduğu açıktır.

İşin ilginç yanı, 4178 sayılı yasayı yapanlar, bu aracın sadece terörde mücadele etmede gerekli olduğunu düşünmüş, "Terör örgütlerine karşı mücadele veren personelin 211 sayılı İç Hizmet Kanunu ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda öngörülen genel nitelikteki koşullu ve sınırlı silah kullanma yetkisine sahip bulunmasının büyük bir zaafiyete sebebiyet verebileceği"ni ileri sürmüşlerdir⁴⁹. 5681 nolu yasayı yapanlar ise bu olağanüstü yetkilerin her türlü polis operasyonunda kullanılmasında bir beis görmemektedir. Bir başka deyişle 1999 yılında olağan duruma bir istisna getiren ve bu haliyle iptal edilen öldürücü silah kullanma yetkisi, 2007 yılında olağan bir yetkiye dönüştürülmüştür.

⁴⁶ AİHS'nin 2. maddesinde kullanılan "kesin zorunluluk" kavramının diğer maddelerde kullanılan "demokratik bir toplumda zorunluluk" kavramında daha katı bir ölçüt olduğuna ilişkin olarak bkz. McCann ve Diğerleri/Birleşik Krallık, 27.9.1995, Series A no. 324, para. 149; Andronicou ve Constantinou/Kıbrıs, 9.10.1997, para. 171.

⁴⁷ Ne var ki, bu karara aykırı bir şekilde ilgili madde, 29.6.2006 gün ve 5532 sayılı yasanın 16. maddesiyle yeniden düzenlenmiştir: "Terör örgütlerine karşı icra edilecek operasyonlarda "teslim ol" emrine itaat edilmemesi veya silah kullanmaya teşebbüs edilmesi halinde kolluk görevlileri, tehlikeyi etkisiz kılacak ölçü ve orantıda, doğrudan ve duraksamadan hedefe karşı silah kullanmaya yetkilidirler." Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer 5532 sayılı yasanın kimi hükümlerini Anayasa Mahkemesi'ne götürmüşse de bu hükümler arasında Ek 2. madde yoktur.

⁴⁸ E. 1996/68, K. 1999/1, k.t.6.1.1999.

⁴⁹ Aynı yerde.

İlgili hükümde polisin silah kullanmasını kolaylaştıran tek kural bu değildir. Polis ayrıca “bedenî kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direniş kırma amacıyla ve kırarak ölçüde” de silah kullanabilecektir. Dikkat edilirse burada direniş gösterenlerin silah vs. kullanmasına da gerek yoktur. Sadece dirençlerinin yüksek olması, polisin silah kullanması için yeterlidir. Kalabalık bir gösteri grubuyla karşılaşan polis, grubu tazyikli su veya gazla dağıtmadığı durumda, kendisine zarar verecek bir durum olmasa bile silah kullanabilecektir. Böyle bir anlayış bir hukuk devletinde kabule imkân yoktur.

Ateşli silah kullanılmasına ilişkin en önemli standart olan BM Kanun Adamlarının Zor ve Silah Kullanmalarına dair Temel İlkeler, bu düzenlemenin uluslararası hukuka aykırı olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır:

“9. Kanun adamları kendilerinin ve başkalarının öldürülmesine veya ağır bir biçimde yaralanmalarına yönelik yakın bir tehlikeye karşı müdafaa halleri ile yaşama karşı ciddi tehdit içeren ağır nitelikte özel suçların işlenmesini önlemek, bu tür bir tehlike gösteren veya emirlere direnen bir kimseyi yakalamak veya böyle bir kimsenin kaçmasını önlemek amacı dışında ve bu amaçları gerçekleştirmek için daha hafif yöntemler yetersiz kalmadıkça başkalarına karşı silah kullanamazlar. Her halükarda, sadece yaşamı korumak için kesinlikle kaçınılmaz olduğu zaman kasten öldürücü silah kullanılabilir.”⁵⁰

Görüldüğü gibi İlkeler, polisin sadece kendisine ve başkalarına yönelik yakın yaşamsal bir tehlike halinde silaha başvurabileceğini düzenlemektedir. İçtihat hukuku da bu yöndedir. Güleç davasında, jandarmanın bir gösteriyi dağıtmak üzere kullandığı silahlı güç AİHM tarafından orantısız bulunmuştur. Oysa 5681 yasa ortada hiçbir tehdit yokken dahi silah kullanmaya cevaz vermekte, maddenin varlığı yaşam hakkı açısından potansiyel ihlal niteliğini taşımaktadır.

Türkiye’de polisin orantısız güç kullanmasına ilişkin endişeler yersiz değildir, gerçekçidir. İç hukukta, kanıtlanması çok zor olan bu iddiaların bir kısmı AİHM’e götürülmüş ve Mahkeme çok sayıda davada öldürücü gücün orantısız olarak kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Örneğin, Oğur davasında maktulün, uyarı yapılmadan, 5681 sayılı yasanın deyimiyile “doğrudan” vurulduğunu saptayan AİHM, Sözleşme’nin 2. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.⁵¹ Gül vakasında polis, arama için gittiği evde kapıya 50-55 kez ateş etmiş, bir kişinin ölümüne sebep olarak evdekilerin yaşam hakkını ihlal etmiştir.⁵² Polis operasyonlarda, ateşli silaha başvurmadan önce daha sınırlı araçlar kullanmamakla eleştirilmektedir. Hamiyet Kaplan ve Diğerleri davasında, polisin bir evde sıkıştırdığı iki şüpheliyi, ateşli silah kullanarak yakalamaya çalışması, bu iki kişi dışında evde bulunan iki çocuğun ölümüne yol açmış; AİHM, polisin operasyonda ateşli silah dışındaki araçları hiç kullanmaması nedeniyle Sözleşmenin 2. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.⁵³ Bu örnekler çoğaltılabilir. Kaymaz vakası sorunun güncelliğini koruduğunun tipik bir örneğidir.

Dahası yaşam hakkı ihlallerinin ciddi bir araştırmaya konu olmadığı ve mağdurların haklarına ulaşmada sıkıntı çektikleri rapor edilmektedir. Yüzlerce vakada⁵⁴, yaşama hakkı ihlali iddialarının yetersiz ve etkisiz soruşturmaya konu olmuştur. AİHM, 90lı yıllarda bu durumun sistematik bir hale geldiğini saptamıştır.⁵⁵ Hatırlandığında, polisin silaha başvurmadan önce diğer önlemlere başvurup başvurmadığının da birçok olayda tespitinin mümkün olmayacağını tahmin etmek güç olmayacaktır.

⁵⁰ Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials. 27 Ağustos - 7 Eylül 1990 tarihleri arasında Havana’da toplanan Suçların Önlenmesi ve Suçluların Islahı üzerine Sekizinci Birleşmiş Milletler Konferansı tarafından kabul edilen metnin Osman Doğru tarafından yapılan Türkçe çevirisine <<http://aihm.anadolu.edu.tr/>> adresinden ulaşılabilir.

⁵¹ Oğur/Türkiye, 21594/93, 20.5.1999.

⁵² Gül/Türkiye, 22676/93, 14.12.2000.

⁵³ Hamiyet Kaplan ve Diğerleri/Türkiye, 36749/97, 13.9.2005, para. 51.

⁵⁴ AİHM, sadece 2005 yılında, 2. ve 3. maddelere ilişkin 32 davada etkili soruşturma yapılmadığı gerekçesiyle ihlal kararı vermiştir.

⁵⁵ Akkoç/Türkiye, 22947-48/93, 10.10.2000, para. 89.

SONUÇ

PVSK değişiklikleri, sadece hukuki düzenlemelere bakıldığında, liberal demokratların coşku ile karşıladıkları AB Uyum Yasaları ile oluşturulan eğiliminin tersine dönmeye başladığının açık örneklerinden biri. Bu hukuki düzenlemelerin uygulama sonuçlarının ne yoğunlukta ortaya çıkabileceği, düzenin içinde bulunduğu tedirginlik derecesi ile belirlenecek. Ancak açık olan nokta, bu düzenlemenin toplumsal hayatın her alanında güvenlik talebinin tüm diğer insani güdülerin üstüne çıktığı ve diğer talepleri kendine tabi kıldığı bir dönemde yapıldığı. Bu açıdan değerlendirildiğinde, değişikliklerin Terörle Mücadele Kanunu değişiklikleri ile birlikte; yapılan eleştirilerin "Polis elini soğutmayın" denilerek karşılandığı, ev baskınları, yargısız infazlar, keyfi gözaltılar, sistematik tutuklamalar dönemine doğru atılan ilk adımlar olması olasılığı hiç de yabana atılacak bir ihtimal değil. Daha iyimser bir ihtimalle; güvenlik arzumuzla kabullendiğimiz küçük dozlarda ama sürekli artırılan halkın günlük yaşamında özümseyeceği olağan baskı durumuna ilerlenecek.

Elimizdeki kanun değişikliğinin, yeni bir dönemin kapısını açtığını açtır.

Bunun anlamı yönetsel politikada yönelim değişiklidir. Güvenlik örgütü (bürokrasisi), İçişleri Bakanlığı genelgeler, tebliğler çıkarmasına gerek kalmadan bu değişikliği anlamıştır. Avrupa Birliği hayali ve baskısı ile soğumaya başlayan ellerinin korkması için pek de bir neden olmadığını, gerek hükümet yetkililerinin açıklamalarından ve kapkaç ve soygun kâbusu karşısında demir yumruk düzeninin hayalleri kuran medya kanaat önderlerinin haberlerinden sinyal almaktadırlar.

Bu değişiklikler ve "şiddetle düzen sağlama alanı"nda yaşanan son gelişmeler Ankara Kriterlerinin hayata geçirildiğini göstermektedir. Ne var ki bu kriterler sadece Ankara'nın değil aynı zamanda Londra'nın, Washington'undur. Nihayetinde düzenleme, hukuk mühendislerinin mukayeseli hukuku esas alarak hazırladıkları bir metindir, Anayasayı ve evrensel insanlık mirasının ölçütlerini değil.

Kapitalizmin yeniden düzenlenmesinin ve bunun yolunu açan veya bunu kolaylaştıran siyasi kararların yarattığı ve kapkaçlar, soygunlar, namus cinayetleri, bireysel-toplumsal cinnetler vb. şeklinde görünen toplumsal yıkımın getirdiği tedirginliğin ve Kürt sorununa çözüm bulma arayışlarının dışarıya kaydırılması olasılığının yarattığı toplumu sıkı denetim altında tutma ihtiyacının, güvenlik arayışının ve dolayısıyla PVSK değişikliğinin güdüleyicileri olduğu söylenebilir. Bu güdüleyiciler, toplumda yaratılan ve yerli malı 11 Eylül'lerle beslenen korkudan kurtulma ihtiyacına da denk düşmüş ama özgürlük idealleriyle de bir o kadar çelişmiştir. Bu çelişki öylesine yoğun ki, yukarıda ayrıntısıyla incelendiği gibi yasanın her maddesi birkaç açıdan Anayasa'ya ve evrensel standartlara standartlara aykırıdır. Yüzyılların birikimi olan bu değerleri yaygın bir güvenlik saplantısına feda etmenin sıkıntısını en çok da güvenlik mühendislerinin tehditleriyle kendilerine özgürlüklerini feda etmeleri seçeneği dayatılanların çekeceğine şüphe yoktur.

EK: 4

İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun

Kanun No: 5651

Kabul Tarihi : 04/05/2007

Resmi Gazete Tarihi : 23/05/2007

Resmi Gazete Sayısı : 26530

Amaç ve kapsam

Madde 1 - (1) Bu Kanunun amaç ve kapsamı; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Tanımlar

Madde 2 - (1) Bu Kanunun uygulamasında;

- a) Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığını,
- b) Başkanlık: Kurum bünyesinde bulunan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığını,
- c) Başkan: Telekomünikasyon İletişim Başkanı,
- ç) Bilgi: Verilerin anlam kazanmış biçimini,
- d) Erişim: Bir internet ortamına bağlanarak kullanım olanağı kazanılmasını,
- e) Erişim sağlayıcı: Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişileri,
- f) İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,
- g) İnternet ortamı: Haberleşme ile kişisel veya kurumsal bilgisayar sistemleri dışında kalan ve kamuya açık olan internet üzerinde oluşturulan ortamı,
- ğ) İnternet ortamında yapılan yayın: İnternet ortamında yer alan ve içeriğine belirsiz sayıda kişilerin ulaşabileceği verileri,
- h) İzleme: İnternet ortamındaki verilere etki etmeksizin bilgi ve verilerin takip edilmesini,
- ı) Kurum: Telekomünikasyon Kurumunu,
- i) Toplu kullanım sağlayıcı: Kişilere belli bir yerde ve belli bir süre internet ortamı kullanım olanağı sağlayanı,
- j) Trafik bilgisi: İnternet ortamında gerçekleştirilen her türlü erişime ilişkin olarak taraflar, zaman, süre, yararlanılan hizmetin türü, aktarılan veri miktarı ve bağlantı noktaları gibi değerleri,
- k) Veri: Bilgisayar tarafından üzerinde işlem yapılabilen her türlü değeri,

l) Yayın: İnternet ortamında yapılan yayını,

m) Yer sağlayıcı: Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişileri,

ifade eder.

Bilgilendirme yükümlülüğü

Madde 3 - (1) İçerik, yer ve erişim sağlayıcıları, yönetmelikle belirlenen esas ve usuller çerçevesinde tanıtıcı bilgilerini kendilerine ait internet ortamında kullanıcıların ulaşabileceği şekilde ve güncel olarak bulundurmaya yükümlüdür.

(2) Yukarıdaki fıkrada belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen içerik, yer veya erişim sağlayıcısına Başkanlık tarafından ikibin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

İçerik sağlayıcının sorumluluğu

Madde 4 - (1) İçerik sağlayıcı, internet ortamında kullanıma sunduğu her türlü içerikten sorumludur.

(2) İçerik sağlayıcı, bağlantı sağladığı başkasına ait içerikten sorumlu değildir. Ancak, sunuş biçiminden, bağlantı sağladığı içeriği benimsediği ve kullanıcının söz konusu içeriğe ulaşmasını amaçladığı açıkça belli ise genel hükümlere göre sorumludur.

Yer sağlayıcının yükümlülükleri

Madde 5 - (1) Yer sağlayıcı, yer sağladığı içeriği kontrol etmek veya hukuka aykırı bir faaliyetin söz konusu olup olmadığını araştırmakla yükümlü değildir.

(2) Yer sağlayıcı, yer sağladığı hukuka aykırı içerikten, ceza sorumluluğu ile ilgili hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddelerine göre haberdar edilmesi halinde ve teknik olarak imkan bulunduğu ölçüde hukuka aykırı içeriği yayından kaldırmakla yükümlüdür.

Erişim sağlayıcının yükümlülükleri

Madde 6 - (1) Erişim sağlayıcı;

a) Herhangi bir kullanıcısının yayınladığı hukuka aykırı içerikten, bu Kanun hükümlerine uygun olarak haberdar edilmesi halinde ve teknik olarak engelleme imkanı bulunduğu ölçüde erişimi engellemekle,

b) Sağladığı hizmetlere ilişkin, yönetmelikte belirtilen trafik bilgilerini altı aydan az ve iki yıldan fazla olmamak üzere yönetmelikte belirlenecek süre kadar saklamakla ve bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü ve gizliliğini sağlamakla,

c) Faaliyetine son vereceği tarihten en az üç ay önce durumu Kuruma, içerik sağlayıcılarına ve müşterilerine bildirmek ve trafik bilgilerine ilişkin kayıtları yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak Kuruma teslim etmekle,

yükümlüdür.

(2) Erişim sağlayıcı, kendisi aracılığıyla erişilen bilgilerin içeriklerinin hukuka aykırı olup olmadıklarını ve sorumluluğu gerektirip gerektirmediğini kontrol etmekle yükümlü değildir.

(3) Birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde yer alan yükümlülüklerden birini yerine getirmeyen erişim sağlayıcısına Başkanlık tarafından onbin Yeni Türk Lirasından ellibin Yeni Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

Toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülükleri

Madde 7 - (1) Ticari amaçla toplu kullanım sağlayıcılar, mahalli mülki amirden izin belgesi almakla yükümlüdür. İzne ilişkin bilgiler otuz gün içinde mahalli mülki amir tarafından Kuruma bildirilir.

Bunların denetimi mahalli mülki amirler tarafından yapılır. İzin belgesinin verilmesine ve denetime ilişkin esas ve usuller, yönetmelikle düzenlenir.

(2) Ticari amaçla olup olmadığına bakılmaksızın bütün toplu kullanım sağlayıcılar, konusu suç oluşturan içeriklere erişimi önleyici tedbirleri almakla yükümlüdür.

(3) Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüğe aykırı hareket eden kişiye mahalli mülki amir tarafından üçbin Yeni Türk Lirasından onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

Erişimin engellenmesi kararı ve yerine getirilmesi

Madde 8 - (1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlara ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilir:

a) 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

- 1) İntihara yönlendirme (madde 84),
- 2) Çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra),
- 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190),
- 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194),
- 5) Müstehcenlik (madde 226),
- 6) Fuhuş (madde 227),
- 7) Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama (madde 228),

suçları.

b) 25/07/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

(2) Erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hakim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hakim onayına sunar ve hakim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır. Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesine ilişkin karara 04/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(3) Hakim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının birer örneği, gereği yapılmak üzere Başkanlığa gönderilir.

(4) İçeriği birinci fıkrada belirtilen suçları oluşturan yayınlara içerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunması halinde veya içerik veya yer sağlayıcısı yurt içinde bulunsun da, içeriği birinci fıkranın (a) bendinin (2) ve (5) numaralı alt bentlerinde yazılı suçları oluşturan yayınlara ilişkin olarak erişimin engellenmesi kararı re'sen Başkanlık tarafından verilir. Bu karar, erişim sağlayıcısına bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.

(5) Erişimin engellenmesi kararının gereği, derhal ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren yirmidört saat içinde yerine getirilir.

(6) Başkanlık tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, Başkanlık tarafından, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(7) Soruşturma sonucunda kovuşturmayla yer olmadığı kararı verilmesi halinde, erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda Cumhuriyet savcısı, kovuşturmayla yer olmadığı kararının bir örneğini Başkanlığa gönderir.

(8) Kovuşturma evresinde beraat kararı verilmesi halinde, erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda mahkemece beraat kararının bir örneği Başkanlığa gönderilir.

(9) Konusu birinci fıkrada sayılan suçları oluşturan içeriğin yayından çıkarılması halinde; erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından kaldırılır.

(10) Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(11) İdari tedbir olarak verilen erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi halinde, Başkanlık tarafından erişim sağlayıcısına, onbin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. İdari para cezasının verildiği andan itibaren yirmidört saat içinde kararın yerine getirilmemesi halinde ise Başkanlığın talebi üzerine Kurum tarafından yetkilendirmenin iptaline karar verilebilir.

(12) Bu Kanunda tanımlanan kabahatler dolayısıyla Başkanlık veya Kurum tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin kararlara karşı, 06/01/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir.

İçeriğin yayından çıkarılması ve cevap hakkı

Madde 9 - (1) İçerik nedeniyle hakları ihlal edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması halinde yer sağlayıcısına başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcı kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki gün içinde, talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmediği takdirde reddedilmiş sayılır.

(2) Talebin reddedilmiş sayılması halinde, kişi onbeş gün içinde yerleşim yeri sulh ceza mahkemesine başvurarak, içeriğin yayından çıkarılmasına ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabın bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hakimi bu talebi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Sulh ceza hakiminin kararına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.

(3) Sulh ceza hakiminin kesinleşen kararının, birinci fıkraya göre yapılan başvuruyu yerine getirmeyen içerik veya yer sağlayıcısına tebliğinden itibaren iki gün içinde içerik yayından çıkarılarak hazırlanan cevabın yayımlanmasına başlanır.

(4) Sulh ceza hakiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İçerik veya yer sağlayıcının tüzel kişi olması halinde, bu fıkra hükmü yayın sorumlusu hakkında uygulanır.

İdari yapı ve görevler

Madde 10 - (1) Kanunla verilen görevler, Kurum bünyesinde bulunan Başkanlıkça yerine getirilir.

(2) Bu Kanunla ekli listedeki kadrolar ihdas edilerek Başkanlığın hizmetlerinde kullanılmak üzere 05/04/1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanununa ekli (II) sayılı listeye eklenmiştir. Başkanlık bünyesindeki iletişim uzmanlarına, Kurumda çalışan Telekomünikasyon Uzmanlarına uygulanan mali, sosyal hak ve yardımlara ilişkin hükümler uygulanır. İletişim Uzmanı olarak Başkanlığa atanan personelin hakları saklı kalmak kaydıyla, kariyer sistemi, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(3) Başkanlığa Kanunla verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama işleri hariç, 04/01/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale

Kanunu ile 05/01/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın Kurum bütçesinden karşılanır.

(4) Kanunlarla verilen diğer yetki ve görevleri saklı kalmak kaydıyla, Başkanlığın bu Kanun kapsamındaki görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Bakanlık, kolluk kuvvetleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile içerik, yer ve erişim sağlayıcılar ve ilgili sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyon oluşturarak internet ortamında yapılan ve bu Kanun kapsamına giren suçları oluşturan içeriğe sahip faaliyet ve yayınları önlemeye yönelik çalışmalar yapmak, bu amaçla, gerektiğinde, her türlü giderleri yönetmelikle belirlenecek esas ve usuller dahilinde Kurumca karşılanacak çalışma kurulları oluşturmak.
- b) İnternet ortamında yapılan yayınların içeriklerini izleyerek, bu Kanun kapsamına giren suçların işlendiğinin tespiti halinde, bu yayınlara erişimin engellenmesine yönelik olarak bu Kanunda öngörülen gerekli tedbirleri almak.
- c) İnternet ortamında yapılan yayınların içeriklerinin izlenmesinin hangi seviye, zaman ve şekilde yapılacağını belirlemek.
- ç) Kurum tarafından işletmecilerin yetkilendirilmeleri ile mülki idare amirlerince ticari amaçlı toplu kullanım sağlayıcılara verilecek izin belgelerinde filtreleme ve bloke etmede kullanılacak sistemlere ve yapılacak düzenlemelere yönelik esas ve usulleri belirlemek.
- d) İnternet ortamındaki yayınların izlenmesi suretiyle bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçların işlenmesini önlemek için izleme ve bilgi ihbar merkezi dahil, gerekli her türlü teknik altyapıyı kurmak veya kurdurmak, bu altyapıyı işletmek veya işletilmesini sağlamak.
- e) İnternet ortamında herkese açık çeşitli servislerde yapılacak filtreleme, perdeleme ve izleme esaslarına göre donanım üretilmesi veya yazılım yapılmasına ilişkin asgari kriterleri belirlemek.
- f) Bilişim ve internet alanındaki uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.
- g) Bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçların, internet ortamında işlenmesini konu alan her türlü temsili görüntü, yazı veya sesleri içeren ürünlerin tanıtımı, ülkeye sokulması, bulundurulması, kiraya verilmesi veya satışının önlenmesini teminen yetkili ve görevli kolluk kuvvetleri ile soruşturma mercilerine, teknik imkanları dahilinde gereken her türlü yardımda bulunmak ve koordinasyonu sağlamak.

(5) Başkanlık; Bakanlık tarafından 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi uyarınca, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, çocuk, kadın ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığı ile Kurum ve ihtiyaç duyulan diğer bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları ile internet servis sağlayıcıları ve ilgili sivil toplum kuruluşları arasından seçilecek bir temsilcinin katılımı suretiyle teşkil edilecek İnternet Kurulu ile gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlar; bu Kurulca izleme, filtreleme ve engelleme yapılacak içeriği haiz yayınların tespiti ve benzeri konularda yapılacak öneriler ile ilgili gerekli her türlü tedbir veya kararları alır.

Yönetmelikler

Madde 11 - (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşleri alınarak Başbakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir. Bu yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde çıkarılır.

(2) Yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra etmek isteyen kişilere, telekomünikasyon yoluyla iletişim konusunda yetkilendirme belgesi olup olmadığına bakılmaksızın, yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra etmesi amacıyla yetkilendirme belgesi verilmesine ilişkin esas ve usuller, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş ay içinde çıkarılır.

İlgili kanunlarda yapılan değişiklikler

Madde 12 - (1) 04/02/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun 2 nci maddesinin (f) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu idari para cezalarına ilişkin kararlara karşı, 06/01/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir."

(2) 04/07/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun ek 7 nci maddesinin onuncu fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "belirtilen" ibaresinden sonra gelmek üzere "telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişime ilişkin" ibaresi eklenmiş, ikinci cümlesi "Oluşturulan bu Başkanlık bir başkan ile daire başkanlıklarından oluşur." şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 05/04/1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanununun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kurulca belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde, 04/01/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinde belirtilen doğrudan temin usulüyle serbest avukatlar veya avukatlık ortaklıklarıyla avukat sözleşmeleri akdedilebilir."

(4) 01/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi "04/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 135 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (14) numaralı alt bendi kapsamında yapılacak dinlemeler de bu merkez üzerinden yapılır." şeklinde değiştirilmiş; dördüncü fıkrasında yer alan "Ancak" ibaresinden sonra gelmek üzere "casusluk faaliyetlerinin tespiti ve" ibaresi eklenmiş; altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde geçen "Bu madde" ibaresi "Bu fıkra" olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 1 - (1) Başkanlığın kuruluştaki hizmet binasının yapımı, ceza ve ihalelerden yasaklama işleri hariç, Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın Kurum bütçesinden karşılanır.

(2) Halen faaliyet icra eden ticari amaçla toplu kullanım sağlayıcılar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde 7 nci maddeye göre alınması gereken izin belgesini temin etmekle yükümlüdürler.

(3) Halen yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra eden kişilere, Kurum tarafından, telekomünikasyon yoluyla iletişim konusunda yetkilendirme belgesi olup olmadığına bakılmaksızın, yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra etmesi amacıyla bir yetkilendirme belgesi düzenlenir.

Yürürlük

Madde 13 - (1) Bu Kanunun;

a) 3 üncü ve 8 inci maddeleri, yayımı tarihinden altı ay sonra,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14 - (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK: 5

Genelge No: 45/1

**Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi,
Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler**

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B:03.0.CTE.0.00.00.04 /

22/01/2007

Konu : Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi,
Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler.

GENELGE

No : 45/1

13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun gereğince, ceza infaz kurumlarının türlerine göre tahsisi ile hükümlü ve tutukluların nakil işlemleri, ortak etkinlikler, güvenlik, diğer işlemler ve dışarıdan sağlanan hizmetlerle ilgili usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla bu Genelge hazırlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Ceza İnfaz Kurumlarının Türlerine Göre Tahsisi

CEZA İNFAZ KURUMU TÜRLERİ

Ceza infaz kurumlarının türleri aşağıda gösterilmiştir. Ekli listelerde yer almayan ancak bu Genelgenin yayımından sonra hizmete açılan, kapatılan veya listede yer değiştirilme ihtiyacı görülen ceza infaz kurumlarının hangi listede yer alacağı Genel Müdürlükçe belirlenecektir.

A-Kapalı Ceza İnfaz Kurumları :

- (1) Ekli 1 sayılı listenin;
 - a) (A) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü adli suçlardan yetişkin erkek ve genç erkek tutuklulara,
 - b) (B) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, adli suçlardan, yetişkin erkek ve genç erkek hükümlü, hükümlü ve tutuklulara,
 - c) (C) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının birer bölümü, adli suçlardan yetişkin ve genç erkek tutuklular ile koşullu salıverilmesine 5 yıldan az süre kalan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere ve toplam cezası 7 yıl 6 aydan az olan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere,

- d) (D) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, adli suçlardan yetişkin erkek ve genç erkek tutuklular ile "Nakiller ve Nakillerde Uygulanacak Esaslar " başlığı altındaki 2 nolu alt başlığın 3(a) bendinde sayılan suçlardan hüküm alıp, ilk gözlemleri sonunda koşullu salıverilmelerine 1 yıldan az süre kalan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlüler ile bu suçlardan mahkemelerce verilen toplam cezaları 1 yıl 6 aydan az olan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere; "Nakiller ve Nakillerde Uygulanacak Esaslar " başlığı altındaki 2 nolu alt başlığın 3 (b) bendinde sayılan suçlardan hüküm alıp, ilk gözlemleri sonunda koşullu salıverilmelerine 2 yıl 6 aydan az süre kalan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlüler ile toplam cezası 3 yıl 9 ay dan az olan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere,
- e) (E) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü adli suçlardan, yabancı uyruklu yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere,
- f) (F) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, hükümlü ve tutuklu olup, akıl hastalığı dışında ruhsal rahatsızlığı olan yetişkin erkek ve genç erkeklere,
- g) 5275 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinde belirtilen suçlardan ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlardan hükümlüler için;
- 1- (G) bölümünün (a) kısmında belirtilen ceza infaz kurumlarının bir bölümü, 3419 sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanun ve Değişiklikleri ile 4959 sayılı Toplum Kazandırma Yasası ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 221 inci maddesinden yararlanarak koşullu salıverilmelerine 3 yıldan az süre kalan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere,
- 2- (G) bölümünün (b) kısmında sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilen yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülerden, koşullu salıverilmelerine 1 yıl 6 aydan az süre kalanlara,
- 3- (G) bölümünün (b) kısmında sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, örgütlü suçlardan, yetişkin erkek ve genç erkek hükümlü olup, koşullu salıverilmelerine 1 yıldan az süre kalanlara,

tahsis edilmiştir.

B-Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları :

- (1) Ekli 2 sayılı listenin;
- a) (A) bölümünde sayılan ceza infaz kurumları, 5275 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi gereğince bu kurumlarda barındırılması zorunlu olan, yetişkin erkek ve genç erkek hükümlü ve tutuklulara,
- b) (B) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, 5275 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi gereğince bu kurumlarda barındırılması zorunlu olan, yetişkin erkek ve genç erkek hükümlü ve tutuklulara,

tahsis edilmiştir.

C- Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları :

- (1) Ekli 3 sayılı listenin,
- a) (A) bölümünde sayılan ceza infaz kurumları sadece adli suçlardan, yetişkin kadın ve genç bayan hükümlü ve tutuklulara,
- b) (B) bölümünde belirtilen ceza infaz kurumlarının bir bölümü, adli suçlardan, yetişkin kadın ve genç bayan hükümlü ve tutuklulara,

- c) (C) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının birer bölümü, adli suçlardan tutuklu yetişkin kadın ve genç bayanlar ile 5275 Kanununun 9 uncu maddesi gereğince bu kurumlarda barındırılması zorunlu olan, yetişkin kadın ve genç bayan tutuklulara,
- d) (D) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, 5275 sayılı Kanununun 9 maddesi gereğince bu kurumlarda barındırılması zorunlu olan, yetişkin kadın ve genç bayan hükümlü ve tutuklulara,
- e) (E) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, hükümlü ve tutuklu olup, akıl hastalığı dışında ruhsal rahatsızlığı olan yetişkin kadın ve genç bayanlara,
- f) (F) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, adli suçlardan hükümlü, yabancı uyruklu yetişkin kadın ve genç bayanlara,

tahsis edilmiştir.

D- Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumları :

- (1) Ekli 4 sayılı listenin;
 - a) (A) bölümünde sayılan ceza infaz kurumları erkek çocuk hükümlü ve tutuklulara,
 - b) (B) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü kız ve erkek çocuk hükümlü ve tutuklulara,
 - c) (C) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, İstanbul ili sınırları içerisindeki çocuk mahkemelerinde yargılanan erkek çocuk tutuklulara,
 - d) (D) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, İstanbul ili sınırları içerisindeki çocuk mahkemelerinde yargılanan kız çocuk tutuklulara,
 - e) (E) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, İzmir Çocuk Mahkemelerinde yargılanan erkek ve kız çocuk tutuklulara,
 - f) (F) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, hükümlü ve tutuklu olup, akıl hastalığı dışında ruhsal rahatsızlığı olan erkek ve kız çocuklara,
 - g) (G) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarının bir bölümü, adli suçlardan hükümlü, yabancı uyruklu erkek ve kız çocuklara,

tahsis edilmiştir.

E- Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları :

- (1) Müstakil "Gençlik Ceza İnfaz Kurumları" kuruluncaya kadar, kapalı, yüksek güvenlikli kapalı, kadın kapalı ve açık ceza infaz kurumlarının birer bölümü, genelgede açıklandığı şekilde hükümlü ve tutuklu genç erkekler ile genç bayanlara tahsis edilmiştir.

F- Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri :

- (1) Müstakil gözlem ve sınıflandırma merkezleri kuruluncaya kadar, açık ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevleri dışında kalan tüm ceza infaz kurumlarının bir bölümü gözlem ve sınıflandırma merkezi olarak tahsis edilmiştir.

G - Açık Ceza İnfaz Kurumları :

- (1) Ekli 5 sayılı listenin;
 - a) (A) bölümünde sayılan ceza infaz kurumları, yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere,
 - b) (B) bölümünde sayılan ceza infaz kurumları, yetişkin kadın ve genç bayan hükümlülere,
- tahsis edilmiştir.

H- Çocuk Eğitimevleri :

- (1) Ekli 6 sayılı listenin;
- a) (A) bölümünde sayılan ceza infaz kurumları erkek çocuk hükümlülere,
- b) (B) bölümünde sayılan ceza infaz kurumları erkek ve kız çocuk hükümlülere, tahsis edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM**Hükümlü ve Tutukluların Nakil İşlemleri****NAKİLLER VE NAKİLLERDE UYGULANACAK USUL VE ESASLAR**

- (1) Hükümlü ve tutukluların, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakilleri yapılabilecektir.
- (2) Hükümlü ve tutuklular nakilden önce aranacak ve kurum hekimine, yoksa diğer bir resmî hekime muayene ettirilecektir. Muayene sonucu yola çıkarılmayacağı anlaşılanların, kurumun en üst amirince derhâl resmî bir sağlık kuruluşuna sevkleri sağlanarak, biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekimin imzaladığı ve hastane başhekiminin onayladığı resmî rapor ile mazeretinin belgelenmesi hâlinde nakil, mazeret ortadan kalkıncaya kadar geri bırakılacak ve durum Bakanlığa bildirilecektir.

1- Adli Suçlardan Tutuklulara Tahsis Edilen Ceza İnfaz Kurumlarında Bulunanların Nakilleri:

- (1) Ekli (1) sayılı listenin (A) bölümünde gösterilen ceza infaz kurumlarında bulunan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlü ve hükümlülüklerin diğer ceza infaz kurumlarına dağıtımları Bakanlıkça yapılacaktır.

Bu nedenle;

- a) Belirtilen ceza infaz kurumlarında bulunan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere;
- 1- Türk Ceza Kanunu'nun 102, 103, 142, 148, 149, 188, 190, 220, 292, 294, 296, 297, 328, 335, 336, 337 inci maddelerinden ve 1 Haziran 2005 tarihinden önce işlenen suçlardan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 298, 299, 304, 307/a, 313, 403, 404, 414, 416/1, 418/1, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 22/3, Askerî Ceza Kanunu'nun 56/1-D maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanunu'nun 133/1 maddesine muhâlefet suçundan hükümlü olup koşullu salıverilmelerine 1 yıldan az süre kalanların,
- 2- Birinci fıkranın (a/1) bendinde belirtilen suçlardan hükümlü olup koşullu salıverilmelerine 1 yıldan fazla süre kalanların,
- 3- Birinci fıkranın (a/1) bendinde belirtilenler dışında kalan suçlardan hükümlü olup koşullu salıverilmelerine 2 yıl 6 aydan az süre kalanların,
- 4- Birinci fıkranın (a/1) bendinde belirtilenler dışında kalan suçlardan hükümlü olup koşullu salıverilmelerine 2 yıl 6 aydan fazla süre kalanların,
- 5- Koşullu salıverilme kararı geri alınanların,
- b) Belirtilen ceza infaz kurumlarında bulunan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülere;
- 1- Türk Ceza Kanunu'nun 102, 103, 142, 148, 149, 188, 190, 220, 292, 294, 296, 297, 328, 335, 336, 337'nci maddelerinden ve 1 Haziran 2005 tarihinden önce işlenen suçlardan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 298, 299, 304, 307/a, 313, 403, 404, 414, 416/1, 418/1, 491, 492, 493, 494, 495,

- 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 22/3, Askerî Ceza Kanunu'nun 56/1-D maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanunu'nun 133/1 maddesine muhâlefet suçundan hükümlü olup mahkemelerce verilen toplam cezaları 1 yıl 6 aydan az olanların,
- 2- Birinci fıkranın (b/1) bendinde belirtilen suçlardan hükümlü olup mahkemelerce verilen toplam cezaları 1 yıl 6 aydan fazla olanların,
- 3- Birinci fıkranın (b/1) bendinde belirtilenler dışında kalan suçlardan hükümlü olup mahkemelerce verilen toplam cezaları 3 yıl 9 aydan fazla olanların,
- 4- Birinci fıkranın (b/1) bendinde belirtilenler dışında kalan suçlardan hükümlü olup mahkemelerce verilen toplam cezaları 3 yıl 9 aydan az olanların,
- mahkeme kararları ceza infaz kurumuna ulaştığı andan başlayarak, en geç 7 gün içinde, ayrı ayrı düzenlenecek listeler, Bakanlığa faks ile bildirilecektir.
- (2) Ekli (3) sayılı listenin (C) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarında kalan yetişkin kadın ve genç bayan hükümlü ve hükümlülerin diğer ceza infaz kurumlarına dağıtımları da Bakanlıkça yapılacağından, bu kurumlarda kalan hükümlü ve hükümlülerin mahkeme kararları ceza infaz kurumuna ulaştığı andan başlayarak, en geç 7 gün içinde düzenlenecek listeler, Bakanlığa faks ile bildirilecektir.
- (3) Ekli (1) sayılı listenin (A) bölümünde ve ekli (3) sayılı listenin (C) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarında bulunan ve açık ceza infaz kurumlarına ayrılmayı hak eden hükümlülere, öncelikle açık ceza infaz kurumuna gitmek isteyip istemedikleri sorulacak, istemedikleri takdirde listelere dahil edileceklerdir. İstemeyenlerin dilekçeleri alınarak dosyalarında muhafaza edilecek ve açık kuruma gitmeyi istemedikleri hususunda toplu dağıtım bilgi formunun "Düşünceler" bölümüne not düşülecektir.
- (4) Sevk emri verilen hükümlü ve hükümlülerden, nakillerinde sağlık nedeniyle sakınca görülenler varsa haklarında "Nakiller ve Nakillerde Uygulanacak Esaslar " başlığı altındaki (2) nci fıkrası gereğince işlem yapılacaktır.
- (5) Buldukları yer mahkemelerinde tutuklu olarak yargılamaları devam eden hükümlüler ve hükümlüler ile toplam cezaları 1 ay ve daha az olanlar listelere dahil edilmeyeceklerdir.
- (6) Kapalı ceza infaz kurumlarına nakillerine ilişkin emir kuruma ulaştığı anda koşullu salıverilmelerine 1 ay ve daha az süre kalmış olan hükümlülerin nakilleri yapılmayacaktır.
- (7) Başka kurumlara nakilleri uygun görülen hükümlü ve hükümlülerden, nakil emrinde belirtilen kurumlara sevkleri sağlananlar ile herhangi bir nedenle gönderilemeyenlerin adı soyadı, suçu, ceza miktarı, nakil emrinin tarih ve sayısı, jandarmaya bildirildiği tarih, sevk edilenlerin sevk tarihi, edilmeyenlerin gönderilmeme nedenini açıkça belirtir liste düzenlenerek her ayın son haftası Bakanlığa faks ile gönderilecektir.
- (8) Bakanlığa gönderilecek listelerde Genelgedeki örnek " Toplu Dağıtım Bilgi Formu" kullanılacak ve form eksiksiz doldurulacaktır.

2- Adli Suçlardan Hükümlü ve Tutuklulara Tahsis Edilen Ceza İnfaz Kurumlarından Nakiller:

- 1) Ekli (1) sayılı listenin (C) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarında bulunan ve mahkemelerce verilen toplam cezaları 7 yıl 6 aydan fazla olan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlüler ile koşullu salıverilmelerine 5 yıldan fazla süre olan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülerin konumlarına uygun ceza infaz kurumlarına nakilleri için Bakanlıktan talepte bulunulacaktır.
- 2) Aşağıda sayılan,
- a) Türk Ceza Kanunu'nun 102, 103, 142, 148, 149, 188, 190, 220, 292, 294, 296, 297, 328, 335, 336, 337'nci maddelerinden ve 1 Haziran 2005 tarihinden önce işlenen suçlardan 765 sayılı Türk Ce-

- za Kanunu'nun 298, 299, 304, 307/a, 313, 403, 404, 414, 416/1, 418/1, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 22/3, Askerî Ceza Kanunu'nun 56/1-D maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanunu'nun 133/1 maddesine muhâlefet suçundan mahkemelerce verilen toplam cezaları 1 yıl 6 aydan fazla olan hükümlülükler ile koşullu salıverilmelerine tarihlerine 1 yıldan fazla süre olan hükümlülüklerin,
- b) Yukarıda belirtilenler dışında kalan suçlardan mahkemelerce verilen toplam cezaları 3 yıl 9 aydan fazla olan hükümlülükler ile koşullu salıverilme tarihlerine 2 yıl 6 aydan fazla süre olan hükümlülüklerin,
- cezalarının infazına ekli (1) sayılı listenin (B) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarında devam olunacaktır.
- 3) Aşağıda sayılan,
- a) Türk Ceza Kanunu'nun 102, 103, 142, 148, 149, 188, 190, 220, 292, 294, 296, 297, 328, 335, 336, 337 inci maddelerinden ve 1 Haziran 2005 tarihinden önce işlenen suçlardan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 298, 299, 304, 307/a, 313, 403, 404, 414, 416/1, 418/1, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 22/3, Askerî Ceza Kanunu'nun 56/1-D maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanunu'nun 133/1 maddesine muhâlefet suçundan mahkemelerce verilen toplam cezaları 1 yıl 6 aydan az olan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülükler ile bu suçlardan hüküm alıp ilk gözlemleri sonunda koşullu salıverilmelerine 1 yıldan az süre kalan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülüklerin,
- b) Yukarıda belirtilenler dışında kalan suçlardan mahkemelerce verilen toplam cezaları 3 yıl 9 aydan az olan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülükler ile ilk gözlemleri sonunda koşullu salıverilme tarihlerine 2 yıl 6 aydan az süre kalan yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülüklerin,
- ekli (1) sayılı listenin (D) bölümünde belirtilen ceza infaz kurumlarına nakilleri yapılabilecektir.
- 4) Yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülüklerden, haklarında ikinci defa tekerrür hükümleri uygulananlar, haklarında iyi hâl kararı verilse bile 5275 sayılı Kanununun 44 üncü maddesinde sayılan eylemlerinden dolayı iki kez hücreye koyma cezası alanlar, koşullu salıverilme kararının geri alınması nedeniyle, kalan cezası infaz edilmekte olanlar, eğitimevleri hariç kapalı ve açık ceza infaz kurumlarından firar edenler, koşullu salıverilme tarihlerine 1 yıldan az süre kalmadıkça ekli (1) sayılı listenin (D) bölümünde belirtilen ceza infaz kurumlarına nakilleri yapılmayacaktır.
- 5) Bağlı ilçesi bulunmayan ağır ceza merkezlerindeki ceza infaz kurumları hükümlü ve tutuklu mevcudunu nazara alarak, bu durumdaki yetişkin erkek ve genç erkek hükümlülüklerin nakledilecekleri ceza infaz kurumlarının tespiti için, infaz durumlarını belirtir listeleri Bakanlığa gönderilecektir.
- 6) Bağlı ceza infaz kurumlarına gönderilme işlemi, mahallî imkânlar ve ceza infaz kurumu vasıtası kullanılmak suretiyle yapılacak, mümkün olduğu ölçüde ödenek sarfindan kaçınılacaktır.
- 3- Adli Suçlardan Hükümlü, Hükümlü ve Tutuklu Olan Yabancı Uyrukluların Nakilleri :**
- (1) Yabancı uyruklu hükümlü, hükümlü ve tutuklular müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında barındırılmayacak ve Cumhuriyet başsavcılıklarınca bağlı buldukları ağır ceza merkezi kapalı ceza infaz kurumlarına resen gönderilecektir.
- (2) Yabancı uyruklu erkek hükümlü ve hükümlülükler, ekli 1 sayılı listenin (E) bölümünde, kadın hükümlü ve hükümlülükler ekli 3 sayılı listenin (F) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarından birisine resen veya talepleri dikkate alınarak Bakanlıkça nakledilecektir.

- (3) Ekli 1 sayılı listenin (E) ile ekli 3 sayılı listenin (F) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarında barındırılan ve devamlı surette tedavi görmesi veya kontrol altında bulundurulması gereken bir hastalığı olan ve tedavilerinin bu kurumların bulunduğu yerde yapılamayacağı, biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekimin imzaladığı ve hastane başhekimin onayladığı resmî rapor ile anlaşılan hükümlü ve tutuklular, Bakanlıkça diğer ceza infaz kurumlarına nakledilebilecektir.
- (4) Yabancı uyruklu hükümlü ve tutuklular güvenlik ve disiplin nedeniyle de diğer ceza infaz kurumlarına Bakanlıkça nakledilebilecektir.

4- 5275 sayılı Kanununun 9 uncu Maddesinde Belirtilenler ile 3713 sayılı Kanuna Muhalefet Suçlarından Hükümlü ve Tutukluların Nakilleri :

- (1) (3) sayılı listenin (C) bölümünde belirtilen ceza infaz kurumlarında bulunan ve 5275 sayılı Kanunun 9'uncu maddesi uyarınca yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılması gereken hükümlü veya hükümözlülerin diğer ceza infaz kurumlarına dağıtımları Bakanlıkça yapılacaktır.

Bu nedenle;

- a) Anılan hükümlü ve hükümözlülerin, hükümlü ve tutuklu bilgi formu en geç yedi gün içinde Bakanlığa faks ile gönderilecektir.
- b) Nakil emri verilen hükümlü ve hükümözlülerden ceza infaz kurumu hekiminin raporuyla nakillerinde sakınca görülenler derhâl resmî bir sağlık kurumuna sevk edilerek durumları başhekimin imzası dışında en az iki uzman hekimin imzaladığı raporla tespit edilerek sağlık durumları sevke uygun hâle geldiğinde derhâl nakilleri yapılacaktır.
- c) Buldukları yer mahkemelerinde tutuklu olarak yargılamaları devam eden hükümlü ve hükümözlüler listelere dahil edilmeyecektir.

- (2) Yüksek güvenlikli kapalı veya bir bölümü yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan,

- a) Hükümlü ve hükümözlülerden, 3419 sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanun ve değişiklikleri ile 4959 sayılı Toplum Kazandırma Yasası ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 221 inci maddesinden yararlananlar ile toplam cezalarının 1/3 ünü bu kurumlarda iyi hâlli olarak infaz eden ve örgütlerinden ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenler diğer ceza infaz kurumlarına, bu vasıfta olmayan ve toplam cezalarının 1/3 ünü bu kurumlarda iyi hâlli olarak infaz edenler ise (2) sayılı listenin (B) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarına,
- b) Tutuklulardan, örgütlerinden ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenler, yargılandıkları Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250 nci maddesince yetkili ağır ceza mahkemesinin yargı alanı içerisinde bulunan (2) sayılı listenin (A) ve (B) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarına,

nakledilebilir.

- (3) Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve hükümözlülerden;

- a) 3419 sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanun ve değişiklikleri ile 4959 sayılı Toplum Kazandırma Yasası ve 5237 sayılı ve Türk Ceza Kanunu'nun 221 inci maddesinden yararlananlardan koşullu salıverilmesine 3 yıldan az süre kalanlar ile örgütlerinden ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilen ve toplam cezalarının 1/3 ünü bu kurumlarda iyi hâlli olarak infaz edenlerden koşullu salıverilmesine 1 yıl 6 aydan az süre kalanlar, talepleri hâlinde, ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılığınca bağlı müdürü bulunmayan kapalı ceza infaz kurumlarına nakledilecektir.

- b) (a) bendinde belirtilenler dışında kalanlardan, toplam cezalarının 1/3 ünün iyi hâlli olarak infaz eden ve koşullu salıverilmesine 1 yıldan az süre kalanlar, talepleri hâlinde, ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılıklarınca, ekli (1) sayılı listenin (G) bölümünde karşılarında gösterilen, kapasitesi müsait müdürü bulunmayan kapalı ceza infaz kurumlarına nakledilecektir.
- c) (a) bendinde belirtilen hükümlü ve hükümözlüler, talepleri hâlinde ve yol masraflarını karşılamaları koşuluyla, ekli (1) sayılı listenin (G) bölümünde belirtilen müdürü bulunmayan ceza infaz kurumları ile ağır ceza merkezi veya diğer müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarından birine, (b) bendinde belirtilen hükümlü ve hükümözlüler, ekli (1) sayılı listenin (G) bölümünde gösterilen müdürü bulunmayan ceza infaz kurumları ile diğer ağır ceza merkezi ceza infaz kurumlarına Bakanlıkça nakledilebilecektir.
- (4) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan müebbet hapis cezasına hükümlüler, koşullu salıverilme tarihlerine 3 yıl ve daha az süre kalmadıkça, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilen hükümlüler ise, geriye kalan toplam cezalarının 1/3 ünü iyi hâlli olarak infaz etmedikçe diğer kapalı ceza infaz kurumlarına nakledilemez.
- (5) Yüksek güvenlikli veya bir bölümü yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılması gerekli olup da diğer ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu, hükümlü ve hükümözlülerin gönderilecekleri ceza infaz kurumunun belirlenerek nakledilmeleri için "hükümlü ve tutuklu bilgi formu" düzenlenerek Bakanlıktan izin istenecektir.
- (6) Müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarına veya adlî suçlardan hükümlülere tahsis edilen ceza infaz kurumlarına gönderilen hükümlülerin, ayrıca para cezasından çevrilme hapis cezaları var ise; her iki ceza ayrı ayrı infaz edilecek ve iki cezanın toplam süresi gerekçe gösterilerek hükümlülerin geldikleri ceza infaz kurumlarına iadeleri talep edilmeyecektir.
- (7) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve hükümözlülerin, diğer ceza infaz kurumlarına nakilleri için alınacak idare ve gözlem kurulu kararında; hükümlünün örgütten ayrılıp ayrılmadığı ve naklini istediği ceza infaz kurumuna nakledilmesinde herhangi bir sakıncanın bulunup bulunmadığı açıkça belirtilecektir.
- (8) Ekli (2) sayılı listede belirtilen ceza infaz kurumlarında sağlık sorunu nedeni ile barındırılması mümkün olmayan hükümlü, hükümözlü ve tutuklular Bakanlıkça geçici veya daimî olarak diğer ceza infaz kurumlarına nakledilebilecektir.

5- Çocuk Hükümlülerin Nakilleri :

- (1) Çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında veya kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılmış bölümlerinde kalan çocuk tutuklulardan, hükümlü konumuna geçen ve cezalarının infazına başladığında 18 yaşını doldurmamış olanlardan, ekli (7) sayılı listenin (A) bölümünde bulunanlar Ankara Çocuk Eğitimevine, (B) bölümünde bulunanlar Elazığ Çocuk Eğitimevine, (C) bölümünde bulunanlar İzmir Çocuk Eğitimevine, ayrıca hangi bölgede olursa olsun çocuk kız hükümlüler İzmir Çocuk Eğitimevine Bakanlıktan izin alınmaksızın, ilgili Cumhuriyet başsavcılığı tarafından resen gönderilecektir.
- (2) Çocuk kapalı ceza infaz kurumunda veya kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılmış bölümlerinde kalan çocuk hükümlülerden odaya kapatma cezası alanlar ile çocuk eğitimevlerinde kalmaktayken, kapalı ceza infaz kurumuna iade cezası alanlar, bu disiplin cezaları kaldırılmadıkça çocuk eğitimevlerine nakledilmeyecek, cezalarının infazına barındırıldıkları ceza infaz kurumunda devam olunacaktır.
- (3) Çocuk eğitimevlerinde buldukları sırada, haklarında yapılan disiplin soruşturması neticesinde kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilen çocuk hükümlülerden,

- 1- İzmir Çocuk Eğitimevinde barındırılanlar; Bergama Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun çocuklara ayrılan bölümüne,
 - 2- Ankara Çocuk Eğitimevinde barındırılanlar; Ankara Çocuk ve Gençlik kapalı Ceza İnfaz Kurumunun çocuklara ayrılan bölümüne,
 - 3- Elazığ Çocuk Eğitimevinde barındırılanlar; Elazığ Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun çocuklara ayrılan bölümüne,
Bakanlıktan izin alınmaksızın, Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından resen nakledilecektir.
 - (4) Çocuk eğitimevlerinde barındırılmakta iken 18 yaşını dolduran ve kurum içinde veya dışında herhangi bir eğitim ve öğretim programına devam etmeyen çocuk hükümlüler koşullarını taşıyorsa öncelikle açık ceza infaz kurumlarına, aksi takdirde konumlarına uygun diğer kapalı ceza infaz kurumlarına talepleri de dikkate alınarak resen Bakanlıkça nakledilecektir.
 - (5) Çocuk eğitimevlerinde barındırılan çocuk hükümlüler, istekleri dikkate alınarak ve Bakanlıkça uygun bulunması hâlinde, diğer çocuk eğitimevlerine nakledilebilecektir.
 - (6) Çocuk hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumlarından çocuk eğitimevlerine veya çocuk eğitimevleri arası nakilleri kurum görevlilerinin nezaretinde yapılacaktır.
 - (7) 4 sayılı listenin (a) bölümünde bulunan çocuk kapalı ceza infaz kurumlarındaki tutuklu çocukların 18 yaşını doldurması hâlinde ağır ceza Cumhuriyet başsavcılığınca resen kapalı ceza infaz kurumuna alınır.
- 6 - Hükümlülerin Kendi İstekleri ile Nakilleri :
- (1) Hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için;
 - a) Gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermemeleri,
 - b) Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmeleri,
 - c) Koşullu salıverilmelerine beş aydan az süre (dilekçe tarihi itibarıyla) kalmamış olması,
 - d) İyi hâl göstermeleri, disiplin cezası almamış veya kaldırılmış olması,
 - e) İstekte bulunulan kurumda yer bulunması, kapsama gücü ve sınıfının uygun olması ve sadece tutuklulara tahsis edilmiş (tutukevi) olmaması,
 - f) Mahkûmiyet sürelerine uygun hükümlülerin barındırıldığı bir kurum olması,
 - g) Daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması,
 - h) Talep ettikleri ceza infaz kurumunda güvenlik riski oluşturmaması,
 - i) Disiplin nedeniyle ayrıldıkları kurumlar hariç, talep ettikleri kurumlarda daha önce kalmış iseler, Bakanlıkça değerlendirilmek üzere bu yer idare ve gözlem kurulunun taleple ilgili görüşünün alınmış olması,
 gerekir.
 - (2) 1 inci fıkranın (e), (h), (i) bentlerinde belirtilenler dışında kalan koşullara uymayan nakil istemlerine ait dilekçeler, gereksiz yazışmaları önlemek amacıyla, Cumhuriyet başsavcılıklarınca değerlendirilerek uygun görülmediği takdirde reddedilecek ve ret kararı gerekçesi ile birlikte kendilerine tebliğ edilecektir.
 - (3) Bu hükümlüler nakledildikleri kurumlarda, eğitim öğretim veya hastalık nedeniyle nakil hariç, bir yıl kalmak zorundadır. Çocuklar bakımından bu süre altı ay olarak uygulanacaktır.

Ancak; salıverilme tarihleri itibariyle, cezalarını diğer ceza infaz kurumlarında çekmeye hak kazanan hükümlüler için bu süre dikkate alınmayacak ayrıca 1 inci fıkranın (c) bendindeki koşul aranmayacaktır.

- (4) Başka bir ceza infaz kurumuna nakledilmeleri için açlık grevi ya da ölüm orucu eylemi yapan hükümlü ve tutukluların nakil talepleri eylemlerine devam ettikleri sürece karşılanmayacaktır.

7- Disiplin Nedeniyle Nakil :

- (1) Hükümlü veya tutuklunun, hücreye koyma cezasını gerektiren eylemlerde bulunması hâlinde kurum yönetiminin hakkında disiplin işlemi yapılacak ve kurum en üst amirinin istemi üzerine Bakanlıkça başka kurumlara nakledilebilecek ve disiplin cezaları yeni kurumlarda çektirilecektir.
- (2) Bu hükümlü ve tutuklular nakledildikleri kurumlarda, mahkeme kararı, kurum güvenliği, can güvenliği veya hastalık sebepleriyle nakil hariç altı ay kalacaklardır.

8- Zorunlu Nedenlerle Nakil :

- (1) Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlü ve tutuklular, yargı çevresi dışında Bakanlıkça belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilecektir.
- (2) Can güvenliği nedeniyle naklin yapılabilmesi için, ceza infaz kurumunda alınacak tedbirler ile sorunun çözülememiş olması ve konunun doğruluk derecesinin ayrıntılı şekilde incelenerek, naklin zorunlu olduğunun idare ve gözlem kurulu tarafından gerekçeli karara bağlanmış olması gerekmektedir.
- (3) Ağır ceza mahkemesinde yargılanmaları nedeniyle müdürü bulunan ceza infaz kurumlarında kalan ve alacakları ceza miktarı itibariyle müdürü bulunmayan kurumda barındırılmaları uygun olan tutuklular, can güvenliği nedeniyle, Bakanlıkça bu ceza infaz kurumlarına nakledilebilecektir.

9- Hastalık Nedeniyle Nakil :

- (1) Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü veya tutuklu, bulunduğu yer veya en yakın tam teşekküllü Devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koşuşuna yatırılacaktır.
- (2) Bu hastanelere gönderilen hükümlü ve tutukluların başka yerlerdeki hastanelere sevki, sağlık kurulu raporuyla; acil ve yaşamsal tehlikesi bulunması hâlinde ise, varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilip, başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleştirilemediği, hastaya nerede ve ne tür bir tedavinin uygulanması gerektiğini açıkça belirten bir raporla mümkün olacaktır. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koşuşu bulunan Devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilecektir.
- (3) Hükümlü veya tutuklunun bu hastanelerde kontrol ve tedavisinin devam edip etmeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi gerekli olup; aksi hâlde hükümlü veya tutuklu ait olduğu kuruma iade edilecektir.
- (4) Hükümlü veya tutuklular, acil hâller dışında özel sağlık kuruluşlarında tedavi edilemeyecek; acil hâllerin varlığı hâlinde Bakanlığa bilgi verilecektir.
- (5) Hükümlü veya tutuklunun sağlık nedeniyle başka kuruma naklinin kurum idaresince talep edilmesi veya hükümlü ve tutuklunun kendi talebi hâlinde, sağlık nedenleriyle bulunduğu kurumda kalmasının uygun olmadığı, kurum hekiminin önerisi ve en üst amirinin isteği üzerine

alınacak sağlık kurulu raporuyla belirlendiği takdirde, başka kurumlara nakilleri yapılabilecektir.

- (6) Hükümlü veya tutuklunun sağlık sorunlarından dolayı, tedavi edilmek üzere acil olarak, aynı yerdeki bir sağlık kuruluşuna nakli gerektiğinde, cezai tabibinin kurumda olması durumunda tabip raporuyla, bulunmaması durumunda o an kurumda bulunan en üst yetkilinin yazılı izniyle derhâl nakledilmesi sağlanacaktır. Gönderildiği sağlık kuruluşundan, hükümlünün acil olarak başka bir sağlık kuruluşuna nakli uygun bulunduğu ikinci fıkrada

hükmü uygulanacak, bu konuda Bakanlıktan izin alınmayacaktır. Ancak; yapılan işlem en seri haberleşme araçlarıyla Bakanlığa bildirilecektir.

- (7) Hükümlü ve tutukluların hastaneye sevkleri sırasında azami çabukluğun sağlanması için gerekli önlemler alınacaktır.
- (8) Diş rahatsızlıkları nedeniyle, il veya ilçe dışı sağlık kuruluşlarına sevk için izin istenmeden önce, hükümlü ve tutuklulara önerilen tedavinin yakın il veya müdürü bulunan ceza infaz kurumlarının dış ünitelerinde yapılıp yapılamayacağı araştırılacak, önerilen tedavinin bu kurumlarda yapılabileceğinin anlaşılması durumunda, bu ceza infaz kurumuna sevki hususunda rapor düzenlenecektir.
- (9) Analarının yanında kalmakta olan çocukların sağlık nedeniyle kurum dışına sevk edilmesi hâlinde, doktor raporunda anasının kendisine refakati zorunlu görülümüşse refakat edebilecektir.
- (10) Hükümlü ve tutuklular sevk edilmeden önce önerilen tedavinin gönderilecekleri hastanede yapılıp yapılamayacağı araştırılacaktır. Ameliyat, tetkik veya kontrolü yaptırılmak üzere sevki gerekenler için randevu alınacak, uzun süreli veya yatarak tedavi göreceği durumda, sevkten önce hükümlü koğuşunda yer olup olmadığı tespit edilecektir.
- (11) İl veya ilçe dışındaki bir sağlık kuruluşuna sevk edilen hükümlü ve tutukluların, tetkik ve tedavilerinin aynı gün bitmesi veya ileri bir tarihe randevu verilmesi hâlinde, aynı güvenlik kuvvetleriyle geldikleri ceza infaz kurumuna iadeleri sağlanacaktır. Yatarak tedavilerine karar verilmesi hâlinde ise, hükümlü ve tutuklunun evrakı, o yer ceza infaz kurumu kayıtlarına geçirilmesi için ilgili Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilecektir.
- (12) Mahkemelerce, fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilerek yüksek güvenlikli sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınmasına karar verilenlerin sevkleri Cumhuriyet başsavcılıklarınca resen yapılacaktır.
- (13) Mahkeme ya da Cumhuriyet başsavcılığı kararı gereğince veya Anayasa'nın 104 üncü maddesinin (b) bendinde belirtilen cezasının hafifletilmesi veya kaldırılması talepleri üzerine rapor veya gözlem altına alınmaları için Adli Tıp Kurumu, ruh sağlığı hastaneleri ve resmî sağlık kuruluşlarına gönderilecek hükümlü ve tutukluların sevkleri için Bakanlıktan izin istenmeyecektir.
- a) Cumhuriyet başsavcılığı, sevkten önce ilgili sağlık kurumu ile temas kurarak randevu alacaktır. Ayrıca; istenen belgelerin ne olduğunu tespit ederek, belgelerle birlikte randevu tarih ve saatinde hazır bulunacak şekilde o yer Cumhuriyet başsavcılığına sevkini yapacaktır. Teslim alan Cumhuriyet başsavcılığı sağlık kurumundaki işlemleri tamamen bitirdikten sonra hükümlü veya tutukluyu geldiği kuruma iade edecektir.
- b) Adli Tıp Kurumu Başkanlığına gönderilerek rapor aldırılması gereken, ancak; sağlığının yolculuğa elverişli olmaması nedeniyle sevki yapılamayan hükümlü ve tutuklular, Cumhuriyet başsavcılıklarınca Adli Tıp Kurumu Başkanlığına bildirilecektir. Bu durumda hükümlü veya tu-

tuklunun muayenesi Adli Tıp Kurumu Başkanlığınca görevlendirilen heyet marifetiyle bulunduğu mahâlde yaptırılacaktır.

10- Suç ve Yargılama Yeri Nedeniyle Nakil :

- (1) Tutuklular, öncelikle yargılandıkları mahkemenin bulunduğu yerdeki kapalı ceza infaz kurumlarında veya mahkemenin yargı çevresi içindeki kapalı ceza infaz kurumlarında, kapalı ceza infaz kurumu bulunmuyor ise suçları itibariyle konumlarına uygun en yakın kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılacaktır.
- (2) Tutuklulardan, yargılandıkları mahkemenin yargı çevresi dışındaki kapalı ceza infaz kurumunda bulunanlar Cumhuriyet başsavcılığınca Bakanlıktan izin alınmaksızın yargılandıkları yer mahkemesinin bulunduğu kapalı ceza infaz kurumuna resen sevk edilecektir. Ancak; bazı yer mahkemelerinin yargı alanı çevresinde ceza infaz kurumu bulunmaması veya kapatılmış olması nedeniyle, tutuklunun yargılandığı yer Cumhuriyet başsavcılığı ile temasa geçilip, gönderileceği kurumun tespit edilmesinden sonra sevk gerçekleştirilecektir.
- (3) Birden fazla suçtan değişik yer mahkemelerinde yargılanan veya başka suçtan hükümlü veya hükümözlü olanların, suç ve yargılama yeri nedeniyle nakilleri için Bakanlıktan izin istenecektir.
- (4) Yargılandığı yer kapalı ceza infaz kurumundan disiplin, güvenlik, asayiş ve sağlık nedenleriyle başka kapalı ceza infaz kurumuna nakledilenlerin, suç ve yargılama yeri nedeniyle geldikleri kurumlara tekrar nakilleri için Bakanlıktan izin istenecektir.
- (5) Tutuklulara tahsis edilen kapalı ceza infaz kurumları ile kalabalık kapalı ceza infaz kurumlarından yapılan toplu sevkler nedeniyle veya ekli (1) sayılı listenin (C) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarından ceza süreleri itibariyle resen başka kurumlara nakledilen hükümözlülerin suç ve yargılama yeri itibariyle geldikleri kuruma nakilleri için Bakanlıktan izin istenmeyecektir.
- (6) Beşinci fıkrada belirtilen nedenlerle nakledilen hükümözlülerden kendi istekleri üzerine başka ceza infaz kurumlarına nakilleri yapılanların, suç ve yargılama yeri nedeniyle ilk nakledildikleri kuruma nakilleri için Bakanlıktan izin istenmeyecektir.
- (7) Ekli (1) sayılı listenin (B) ve (D) bölümlerinde sayılan ceza infaz kurumlarında kalmakta iken kendi istekleri üzerine başka ceza infaz kurumlarına nakilleri yapılan hükümözlülerin, suç ve yargılama yeri nedeniyle ilk geldikleri kuruma tekrar nakilleri için Bakanlıktan izin istenmeyecektir.
- (8) Haklarındaki soruşturma evrakı veya dava dosyasının görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilerek yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına veya mahkemelere gönderilmesi hâlinde tutuklular yargılanacakları mahkemeden duruşmaları için müzekkere gelinceye kadar buldukları kapalı ceza infaz kurumunda barındırılacaktır. Ancak; ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçlardan tutuklu olup, müdürü bulunmayan kapalı ceza infaz kurumunda bulunanlar derhâl bağlı ağır ceza merkezi kapalı ceza infaz kurumuna nakledilecektir.
- (9) Çocuk tutuklular müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında barındırılmayacak, derhal bağlı oldukları ağır ceza merkezi kapalı ceza infaz kurumuna nakledilecek ve duruşmalarına bu kurumlardan gidip gelmeleri sağlanacaktır.
- (10) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılmaları gerekli olan tutukluların suç ve yargılama yeri nedeniyle nakilleri için Bakanlıktan izin istenecektir. Ancak; Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250 nci maddesince yetkili ağır ceza mahkemelerince yargılanan ve yargı çevresi içinde bulunan ceza infaz kurumlarındaki tutukluların nakilleri, Bakanlıkça yetki verilen Cumhuriyet başsavcılıklarının koordinatörlüğünde yapılacaktır.

- (11) Herhangi bir nedenle başka ceza infaz kurumlarına nakledilen hükümlü ve tutuklular ile hükümlü olup başka suçtan yargılamaları devam edenlerin nakledildikleri kurum, nakleden kurum tarafından mahkemelerine de bildirilecektir.
- (12) Yapılacak nakle esas olmak üzere, hükümlü veya tutukluların duruşmaya istendiklerine ilişkin mahkeme müzekkereleri, ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarınca, hükümlü veya tutuklunun buldukları yer Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilecektir. Hükümlü veya tutuklu başka kuruma nakledilmiş ise müzekkere mahkemesine iade edilmeyerek, nakledildikleri kuruma gönderilecek, ayrıca; mahkemesi de bilgilendirilecektir.

11- Eğitim ve Öğretim Nedeniyle Nakil :

- (1) Hükümlüler, eğitim ve öğretim nedeniyle;
 - a) Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmeleri,
 - b) Eğitimini sürdürdüğüne dair eğitim kurumundan belge ibraz etmeleri,
 - c) Talep edilen kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması,
 - d) Tutuklulara tahsis edilmiş olmaması,
 - e) Daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması,
 - f) Talep ettikleri ceza infaz kurumunda güvenlik riski oluşturmaması,
 koşuluyla, süreli veya daimi olarak Bakanlıkça başka bir ceza infaz kurumuna nakledilebilecektir.
- (2) Milli Eğitim Bakanlığına veya Yüksek Öğretim Kurumuna bağlı okullara kayıtlı olan hükümlü ve tutukluların yıl sonu, ara ve bütünlüme gibi okullarında yapılan sınavlarına; kapalı ceza infaz kurumlarında kalanların dış koruma görevlileri, açık ceza infaz kurumu ve çocuk eğitimevi hükümlüleri ile bu kurumlarda kalmaktayken sınava katılmak amacıyla kapalı ceza infaz kurumlarına nakledilenlerin iç güvenlik görevlileri nezaretinde katılmaları sağlanacaktır.

12- Ceza İnfaz Kurumlarının İç Hizmetlerinde Çalıştırılacak Hükümlülerin Nakilleri :

- (1) Buldukları kapalı ceza infaz kurumunda iyi hâlli oldukları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilen hükümlüler, istekleri hâlinde, kurum iç hizmetlerinde çalıştırılmak üzere yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarına Bakanlıkça nakledilebilecektir.

13- Nakillerde Alınacak Tedbirler :

- (1) Hükümlü veya tutuklunun kuruma veya başka bir yere götürülüp getirilmesi sırasında, mümkün olduğunca halk tarafından az görülmesi sağlanacak, her hangi bir biçimde aşağılanmaktan, merak uyandırmaktan ve reklam olmaktan koruyacak uygun tedbirler alınacaktır.
- (2) Hükümlü veya tutuklular, havalandırma ve ışık durumu yetersiz araçlarla, eziyet verici veya onur kırıcı şekilde nakledilemeyecektir. Nakil sırasında alınacak tedbirler, firarı önleyici ve yukarıdaki fıkrada yazılı engelleri gerçekleştirici sınırları aşmayacaktır.
- (3) Açık ceza infaz kurumları ve eğitimevleri arasındaki nakiller ile kapalı ceza infaz kurumlarından açık ceza infaz kurumlarına ve çocuk eğitimevlerine nakiller yeterli sayıda infaz kuruma memuru nezaretinde yapılacaktır. Kapalı ceza infaz kurumlarına nakiller ise dış güvenlik görevlilerince yerine getirilecektir.
- (4) Nakil sırasında hükümlü veya tutukluların iase ve zorunlu ihtiyaçları giderilecektir.

14- Nakillerle İlgili Ortak Hükümler :

- (1) Sadece tutuklulara tahsis edilen ceza infaz kurumlarından veya kalabalık ceza infaz kurumlarından toplu sevk yapılarak gönderilenler ile ekli (1) sayılı listenin (C) bölümünde sayılan ceza infaz kurumlarından ceza süresi nedeniyle nakledilenler ve diğer ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülere talepleri hâlinde, konumlarına uygun bir ceza infaz kurumuna nakledilebilecektir.
- (2) Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar idare ve gözlem kurulunun kararı ve Bakanlık onayı ile yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarına gönderilebilecektir.
- (3) Ağır ceza Cumhuriyet başsavcılıkları, merkez ve bağlı ceza infaz kurumlarının birinden diğerine nakil olmak isteyen hükümlü ve hükümlülere taleplerini, kapasitesi, sınıfına uygun bulunması, mevcudu, asayiş durumu, güvenlik, aileye olan yakınlığı ve sosyal çevre gibi hususları göz önüne alarak, bu genelgede belirtilen esaslar dahilinde, takdir ederek sonuçlandıracak, bu tür talepleri Bakanlığa göndermeyecektir. Ancak; hükümlülerin diğer ceza infaz kurumlarına nakil talepleri Bakanlık tarafından değerlendirilecektir.
- (4) Ağır ceza Cumhuriyet başsavcılıkları, talepleri olmasa dahi, hükümlü ve tutukluların disiplin, ceza süresi, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim ve kapasite gibi nedenlerle, ağır ceza veya bağlı müdürü bulunan ya da bulunmayan ceza infaz kurumlarından birine nakillerine resen karar verecektir.
- (5) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlüler, yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları veya bir bölümü yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları dışında kalan ceza infaz kurumlarına nakledilmeyecektir.
- (6) Ceza infaz kurumu bulunmayan yerlerde, kolluk kuvvetlerince yakalanarak adli makamlara getirilen hükümlüler ile mahkemelerce tutuklananların, en yakın ceza infaz kurumlarına yapılacak sevk işlemi, hükümlü ve tutukluyu yakalayarak adli makamlara teslim eden kolluk kuvvetlerinin bağlı olduğu birim tarafından yerine getirilecektir.
- (7) Ceza infaz kurumlarına yapılan sevklerde:
 - a) Müdürü bulunan ceza infaz kurumlarına yapılan sevklerde; görevli jandarma yetkilileri tarafından doğrudan kurum müdürlüklerine getirilen hükümlü ve tutuklular, o an için kurumda bulunan en üst amir tarafından,
 - b) Müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında ise, ilgili Cumhuriyet başsavcılığının havalesi ile kurum en üst amiri tarafından, teslim alınacaktır.
 - c) Müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında, teslim sırasında Cumhuriyet savcısı bulunmuyor ise, teslim alma işlemi kurum en üst amiri tarafından gerçekleştirilecek ve durum Cumhuriyet başsavcılığına bildirilecektir.
- (8) Başka ceza infaz kurumlarından nakledilen hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarına kabulleri sırasında, teslim eden kolluk kuvvetlerinden rapor aldırılması için talepte bulunulmayacak, hükümlü veya tutuklu, o anda görevli kurum amiri tarafından teslim alınacak, tıbbi muayene ile rapor aldırılma işlemleri ilgili Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla kurum idaresi tarafından yapılacaktır.
- (9) Acil ve zorunlu hâller dışında nakledilecek hükümlü ve tutuklularla ilgili bilgiler sevkten en az iki gün önce sorumlu kolluk kuvvetine bildirilecektir.

- (10) Genelgede belirtilen ceza süreleri veya suç vasfı nedeniyle, buldukları ceza infaz kurumlarında barındırılmaları mümkün olmayan hükümlü, hükümlü ve tutukluların, konumlarına uygun ceza infaz kurumlarına nakilleri için, " hükümlü tutuklu bilgi formu " da eklenerek Bakanlıktan nakil talebinde bulunulacaktır. Ancak; bağlı müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında kalamayacak olan hükümlü ve hükümlü, Cumhuriyet savcılıklarınca resen kendi ağır ceza merkezine bağlı müdürü bulunan ceza infaz kurumlarına nakledilecektir.
- (11) Hükümlü ve tutukluların nakil işlemleriyle ilgili tüm yazışmalara, kurum idaresi tarafından düzenlenen ve onaylanan Genelge ekindeki örnek " hükümlü ve tutuklu bilgi formu " eklenecektir.
- (12) 5275 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi gereğince yüksek güvenlikli veya bir bölümü yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumunda barındırılması gerekli olanlar hariç, 14/01/2005 tarihli ve 2-3 ile 3-4 sayılı genelgeler uyarınca nakli yapılan veya bu genelgeler hükümleri gereğince buldukları ceza infaz kurumlarında kalmayı hak eden hükümlü, hükümlü ve tutukluların muhafazasına aynı ceza infaz kurumlarında devam olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortak Etkinlikler

ORTAK ETKİNLİKLER

- (1) Hükümlü ve tutuklular işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar. Bu faaliyetler yüksek güvenlikli kurumlar ile diğer kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde yürütülür. Programların süresi ve katılacak hükümlü tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik koşulları ve kurumun olanakları dikkate alınarak idare ve gözlem kurulunca belirlenir. İyileştirme programlarının amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden bu uygulamaya son verilebilir veya gerekli değişiklikler yapılabilir.
- (2) 13/12/2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 102/1 maddesi ile Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkındaki R (87) 3 sayılı Tavsiye Kararına Ek 70.1 maddesi ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında Rec (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararına Ek 7'nci maddesinde ifade edildiği üzere hükümlü ve tutukluların topluma uyum sağlama çabalarının desteklenmesi için özellikle aileleri, kişiler ve sosyal kuruluşlarla olan ilişkilerinin korunması ve geliştirilmesi ile eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinde kuruma yardımcı olmak üzere mümkün olduğunca toplumsal kuruluşlardan ve sosyal hizmet servislerinden yardım alınır.
- (3) Ortak etkinliklere katılacak hükümlü ve tutukluların gruplandırılması, programların amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden uygulamaya son verilmesi veya gerekli değişikliklerin yapılması hususlarında idare ve gözlem kurulunca karar alınır.
- (4) Kurumda kapalı ve açık spor alanı, çok amaçlı salon, kreş, kütüphane, çalışma atölyelerinden biri veya bir kaç bulunmadığı takdirde eğitim, spor, sosyal ve kültürel faaliyetler ile çalışma, mevcut olan alanlarda yaptırılır. Bu alanlardan hiç birinin bulunmaması durumunda, kurumun olanakları ölçüsünde uygun yerlerde bu çalışmalar için yer hazırlanır. Bu süre zarfında

- kendi oda ve koşulları kullanılabilir.
- (5) Psiko sosyal yardım servisi ve eğitim servisi birlikte her hükümlü ve tutuklunun ilgi ve yeteneklerini de dikkate alarak hangi programlara katılmasının uygun olacağına ilişkin bir rapor hazırlar ve yedi gün içinde kurum müdürüne verir. Kurum müdürü, raporu idare ve gözlem kuruluna sunarak, kişinin hangi programlara katılması gerektiğini karar altına aldırır ve karar zorunlu bir neden olmadıkça, idare tarafından 3 gün içinde uygulamaya konulur.
 - (6) Ceza infaz kurumunda arama, denetleme, ziyaret ve benzeri özel durumlarda günlük uygulama programı ertelenebilir. Deprem, yangın gibi olağanüstü durumlar ile açlık grevi, ölüm orucu, firar, ayaklanma gibi acil durumlarda idare ve gözlem kurulu programı kısa veya uzun süreli olarak durdurabilir.
 - (7) Hükümlü veya tutuklu, faaliyet veya uygulama programının değiştirilmesini isteyebilir. İstek, idare ve gözlem kurulunca değerlendirilerek karara bağlanır.
 - (8) Programları hazırlayan servisler, gerekli gördüğü hâllerde, programın değiştirilmesi veya süreli olarak durdurulması hakkında bir değerlendirme raporu düzenleyerek derhâl kurum müdürüne sunar. Kurum müdürü en geç 7 gün içinde raporu idare ve gözlem kuruluna intikal ettirerek, programın sürdürülmesi, değiştirilmesi veya süreli olarak durdurulması hakkında bir karar verilmesini ister. Programın değiştirilmesi veya süreli olarak durdurulması hakkında bir karar verilmesi hâlinde, yeni bir uygulama programı hazırlanır. İlgililer bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurabilir.
 - (9) Programlara katılım hususunda alınan kararlar, hükümlü hakkında alınacak iyi hâl kararlarında değerlendirmeye alınır.
 - (10) Programlara katılım konusunda sürekli isteksiz davrananlar veya mazeretsiz olarak üç defadan fazla faaliyetlere katılmayanlar hakkında, idare ve gözlem kurulunca programların iptali yönünde karar verilebilir.
 - (11) Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlülerin sadece kendisiyle aynı ünitelerde kalan hükümlülerle birlikte, sınırlı olarak bu programlara katılmasına izin verilebilir.
 - (12) Tehlikeli hâlde olduğu saptanan hükümlü ve tutuklular, bu programlara on kişiyi aşacak gruplar hâlinde katılamaz.
 - (13) Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir. Bu faaliyet hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır.
 - (14) Hücreye koyma cezası alan hükümlü ve tutuklular, bu cezaları infaz edildikten sonra, diğer disiplin cezalarını alanlar ise cezalarının infaz koşulu aranmaksızın bu faaliyetlere katılır. Aynı hükümlü veya tutuklu birden çok programa katılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Güvenlik

GÜVENLİK

- (1) Ceza infaz kurumlarında meydana gelen öldürme, intihar, ayaklanma ve firar gibi Bakanlığın anında bilgilendirilmesini gerektiren güvenliği bozucu önemli olaylar, telefon veya faks ile

derhâl Bakanlığa bildirilecektir.

- (2) Türk Ceza Kanununun 297 nci maddesinin birinci fıkrasında sayılan, silah, uyuşturucu veya uyarıcı madde veya elektronik haberleşme aracı ile aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince belirlenen;
 - a) Silahtan sayılmayan ancak, saldırı ve savunmada kullanılabilir her türlü eşyanın,
 - b) Elektronik haberleşme araçlarına ait sim kartı, batarya, şarj cihazının,
 - c) Firar kolaylaştırıcı her türlü delici, kesici alet ve diğer malzemenin,
 - d) Alkol içeren her türlü içeceğin,
 - e) Kumar oynanmasına olanak sağlayan eşya ve malzemenin,
 - f) Kurum revirinde kullanılanlar hariç her türlü kırmızı ve yeşil reçeteye verilen ilaçların,
 - g) Kurum idaresince incelenmek üzere alınanlar hariç, mahkemelerce yasaklanmış veya kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve görüntü içeren malzemenin,
 - h) Bakanlıkça görüntü ve ses almalarına izin verilen kişi, kurum ve kuruluşların yanlarında getirdikleri ile kurum idaresince kullanılmak üzere alınanlar hariç, ses ve görüntü almaya yarayan teyp, kamera, fotoğraf makinesi gibi araçların,
 - i) Hükümlü ve tutukluların eğitim, fikir ve sanat çalışmaları için Bakanlıkça izin verilenler ile kurum idaresince kullanılmak üzere alınanlar hariç, bilgisayar, DVD, VCD ve benzeri araçların,

görevliler dahil hiç kimse tarafından kuruma sokulmasına izin verilmeyecektir.
- (3) Ceza infaz kurumlarının girişlerindeki arama noktalarına, şahısların rahatlıkla görüp okuyabilecekleri şekilde ikinci fıkrada belirtilen eşya ve malzemelerin belirtildiği uyarı levhaları konulacaktır. Arama ve kontrol işlemi başlamadan öncede şahıslara konuyla ilgili sözlü uyarıda bulunulacaktır. Yasak madde bulunması hâlinde, tespit tutanağında “ şahıslara gerekli uyarıların yapıldığı ” hususu da belirtilecektir.
- (4) Ceza infaz kurumlarında yapılan aramalarda kuruma sokulması ve bulundurulması yasak madde ve eşya ele geçirildiğinde, gerekli işlemler başlatılacak ve durum yazılı olarak Bakanlığa bildirilecektir.
- (5) Firar etme riski yüksek olan hükümlü ve tutukluların kolluk kuvvetlerine tesliminden önce durumları hakkında görevliler bilgilendirilecektir.
- (6) Can güvenliği tehlike altında bulunan veya intihar riski olan hükümlü ve tutuklular yakın takibe alınarak, kaldıkları bölümdeki güvenlik önlemleri arttırılacak, özellikle intihara meyilli olan kişilerin sürekli gözetim altında bulundurulması ve bireysel terapiye tabi tutulması sağlanacaktır.
- (7) Yanlış tahliyelerin önlenmesi için, mesai saatleri içerisinde, hükümlü veya tutukluyu tanıyan gözetim servisi personeli ile infaz katibi tarafından, mesai saatleri dışında ise kurumda bulunan en üst amir ile hükümlü veya tutukluyu tanıyan gözetim servisi personelinden oluşan heyet tarafından, kişinin kimliğinin kontrol edildiğinin ve teşhisinin yapıldığının bir tutanakla saptanmasından sonra tahliye işlemi yapılacaktır.
- (8) a) Kurum idaresi; isyan, firar, yangın, doğal afet ve benzeri kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek olaylara ilişkin kurumun fiziki yapısı, mevcudu ve kapasitesi gibi unsurları değer-

- lendirerek dış güvenlik ve kolluk kuvvetleri temsilcileriyle birlikte “olağanüstü hâl plânları” hazırlayarak Cumhuriyet başsavcılığına onaylatacaktır.
- b) Kurum en üst amiri, Cumhuriyet başsavcısına bilgi vermek suretiyle önceden hazırlanan olağanüstü hâl plânlarına göre yılda en az iki kez olmak üzere uygun gördüğü zamanlarda diğer kamu görevlilerinin katılımıyla olağanüstü hâl tatbikatı yaptıracaktır.
- c) Yapılacak tatbikata ilişkin tutanak ve belgeler Bakanlık yetkililerinin, adalet müfettişlerinin ve Bakanlık kontrolörlerinin inceleme ve denetimlerine her zaman hazır olacak şekilde kurumdaki özel kartonunda saklanacaktır.
- d) Hazırlanan olağanüstü hâl plânları ve yapılan tatbikatlara dair tutanak ve belgeler Bakanlığa gönderilmeyecektir.
- (9) Meydana gelmesi muhtemel olayları önceden saptayıp, gerekli tedbirleri alabilmek için, kurum içinde veya dışındaki istihbarat çalışmalarına önem verilecek ve elde edilecek bilgi ve belgeler mahallî istihbarat ve kolluk birimleriyle değerlendirilecek, gereken tedbirler alınacak ve diğer ceza infaz kurumlarını ilgilendiren hususların tespiti hâlinde Bakanlık bilgilendirilecektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğer İşlemler

DİĞER İŞLEMLER

- (1) 5275 sayılı Kanununun 21 nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince; tanıya yönelik olarak hükümlü ve tutukluların parmak ve avuç izlerinin alınması, fotoğraflarının çekilmesi, kan grupları, vücutlarının dış özellikleri ile ölçülerinin belirlenmesi ve bu bilgilerin infaz dosyalarında veya elektronik ortamda saklanması gerektiğinden;
- a) Ceza infaz kurumunun kapasitesi ve imkânları göz önüne alınarak belirlenecek olan makul bir sürede ve dış güvenlik ile kolluk kuvvetleriyle işbirliği yapılarak eğitilecek personel aracılığıyla, kurumlarda bulunan tüm hükümlü ve tutukluların parmak ve avuç izleri ile kan grupları, vücutlarının dış özellikleri ve ölçüleri belirlenecektir.
- b) Kan gruplarının belirlenmesi işlemi öncelikle kurum imkânlarıyla, yetersiz kalması hâlinde bu amaçla teşkilatlanmış diğer kurum imkânlarından yararlanılarak tespit edilecektir.
- c) Hükümlü ve tutukluların kabulü sırasında bu işlemler eksiksiz olarak yerine getirilecektir.
- d) Hükümlülerin parmak ve avuç izleri ile kan grupları, vücutlarının dış özellikleri ve ölçüleri Gözlem ve Sınıflandırma Formu'nun ilgili kısmına alınacak, aynı Form'un bu bölümü tutuklular için de kullanılacak, tutukluların yargılandıkları davadan beraat etmeleri hâlinde söz konusu kısım tutanakla imha edilecektir.
- e) Hükümlü ve tutukluların fotoğraflarının çekilmesindeki uygulama dijital fotoğraf makinesi kullanılmak suretiyle yerine getirilecektir.
- f) Parmak ve avuç içi izi alma işleminde kullanılacak olan özel mürekkep ve ıstampa, Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları harcama tertibinden (Ekonomik kod 03-2) karşılanacaktır.
- (2) Ceza infaz kurumlarının bulunduğu yargı alanı içindeki mahkemeler veya Cumhuriyet başsavcılıklarınca yapılacak keşiflerde, hükümlü veya tutuklunun keşif mahalline götürülmesi için Bakanlıktan izin istenmeyecektir. Bu işlem mahallî Cumhuriyet başsavcılıklarınca yapılacaktır.

- (3) Hükümlü ve tutukluların istek ve şikayetlerini ilgili mercilere ulaştırabilmesi için kurumun uygun yerlerine şikayet kutuları konulacaktır. Kutular sorumlu infaz koruma başmemuru tarafından açılarak dilekçeler veya zarflar incelenmeksizin kurum en üst amirine iletilecektir.
- (4) Hükümlü ve tutukluların, infaz hâkimlikleri ile yetkili ve resmî kurumlara yaptıkları başvurularla ilgili dilekçeler, vakit geçirilmeksizin ve ivedilikle ilgili makamlara gönderilecektir.
- (5) Hükümlü ve tutuklular tarafından Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla resmî makam ve kişilere gönderilecek dilekçelerden posta ücreti alınmayacaktır. Ancak; bu dilekçeleri doğrudan göndermek istediklerinde posta ücretleri kendileri tarafından karşılanacaktır.
- (6) Hükümlü veya tutukluların, buldukları ceza infaz kurumundaki diğer kişilere yazdıkları mektuplar posta aracılığıyla gönderilmeyecektir. Bunlar mektup okuma komisyonu tarafından incelenerek sonucuna göre işlem yapılacaktır.
- (7) Çok zorunlu bir durum olmadıkça, hükümlü ve tutukluların yanlarında kalan çocuklarını duruşmalara götürmelerine izin verilmeyecektir. Ceza infaz kurumu bünyesinde kreş varsa burada, yoksa sosyal hizmetler çocuk esirgeme kurumu müdürlüğüne bağlı kreş veya çocuk yuvalarında ya da psiko-sosyal yardım sevisinin gözetiminde kurumda uygun ortamda kalmaları sağlanacaktır. Ana sütüyle beslenen veya bakıma muhtaç çok küçük yaşta çocuğu olan tutukluların duruşmalarının sabah saatlerine alınması için ilgili mahkemeler ve duruşma bitiminde derhâl ceza infaz kurumuna dönmeleri için dış güvenlik görevlileri nezdinde gerekli girişimlerde bulunulacaktır.
- (8) Hükümlü ve tutuklular; kendi oda veya koğuşunda beraber kaldıkları arkadaşlarıyla veya açık görüş günlerinde ziyarete gelen yakınlarıyla, idarece belirlenen yerlerde ve bedelleri kendileri tarafından karşılanmak koşuluyla fotoğraf çektirebilecektir. Fotoğraf çekimi, müdürü ve fotoğrafçılık işkolu bulunan ceza infaz kurumlarında sadece fotoğrafçılık işkolunca yerine getirilecek, dışarıdan fotoğrafçı temini yoluna gidilmeyecektir. Müdürü bulunmayan kurumlardaki fotoğraf çekimleri dışarıdan temin edilen fotoğrafçı tarafından gerçekleştirilecektir.
- (9) Kan bağışi ile ilgili talepler, hükümlü ve tutukluların rızası alınmak koşuluyla Bakanlıktan görüş alınmaksızın, kurum en üst amirinin izni ile karşılanacaktır. Kan alma işlemi gerekli önlemler alınarak ceza infaz kurumunda gerçekleştirilecektir. Açık ceza infaz kurumu hükümlülerinden kan alma işlemleri sağlık kuruluşlarında da yerine getirilebilir.
- (10) Hükümlü ve tutukluların bireysel veya toplu olarak organ bağışi yapma talebinde bulunmaları hâlinde, gerekli işlemler Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından yapılacaktır.
- (11) Avukatlar; bu mesleğin icrası çerçevesinde, bir yıldan fazla süreyle hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerle vekâletname olmaksızın en çok üç kez görüştürülecektir. Avukatların, bu görüşmelerden sonra aynı hükümlüyle yeniden görüşebilmesi için, hükümlünün vasisi tarafından hükümlüyü temsille yetkilendirildiğini gösteren vekâletnamenin ibrazı istenecektir.

ALTINCI BÖLÜM

Dışarıdan Temin Edilen Hizmetler ve Kaldırılan Genelgeler

DIŞARIDAN TEMİN EDİLEN HİZMETLER

- (1) Kurumun kendi imkanlarıyla yerine getirilemeyen dış hekim, berber, elektrikçi,

tesisatçı gibi kişiler tarafından verilen hizmetler, güvenlik bakımından tehlike yaratmayacak şekilde gerekli tedbirler alınarak, kurum idaresi tarafından dışarıdan getirtilecek kişiler eliyle yaptırılabilir.

KALDIRILAN GENELGELER

(1) Ceza infaz kurumlarının türlerine göre tahsisi ile hükümlü ve tutukluların nakil işlemleri, ortak etkinlikler, güvenlik, diğer işlemler ve dışarıdan sağlanan hizmetlerle ilgili usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla çıkarılan 22/01/2007 tarihli ve 45/1 sayılı Genelge yürürlüğe girdiğinden, 01/01/2006 tarihli ve 45 no'lu Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgi edinilmesini, Genelgenin; yargı çevrenizdeki Cumhuriyet başsavcılıkları ile Cumhuriyet savcılarında ve ceza infaz kurumu müdürlüklerine bildirilmesini, oda ve koşullara asılmak suretiyle hükümlü ve tutuklulara duyurulmasını, gereğinin yerine getirilip getirilmediğinin izlenerek ve denetlenerek aksine davranışlar hakkında kanuni işlem yapılmasını, bilgileri bakımından da infaz hâkimlikleri ile izleme kurullarına gönderilmesini önemle rica ederim.

Cemil ÇİÇEK

BAKAN

EKLERİ

EK: 6

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu

Kanun No : 4681

Kabul Tarihi : 14/06/2001

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 21/06/2001

Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 24439

AMAÇ VE KAPSAM

Madde 1 - Bu Kanunun amacı, yürürlükteki mevzuat ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler çerçevesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor haline getirerek yetkili ve ilgili mercilere sunmak üzere, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kurulmasına, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Bu Kanunda tekil veya çoğul olarak geçen "izleme kurulu" terimi, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarını ifade eder.

Askeri ceza infaz kurumları ve tutukevlerine ilişkin hükümler saklıdır.

İZLEME KURULLARININ KURULUŞU

Madde 2 - Bulunduğu yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi olan her adli yargı adalet komisyonunca bir izleme kurulu kurulur.

(Değişik fıkra: 20/11/2007-5712 S.K./1.mad) İzleme kurulu, başkanla birlikte beş asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Asıl üyelerden en az birinin kadınlardan seçilmesi zorunludur. Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

İzleme kurulunun yetki alanı, adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu yargı çevresi ile sınırlıdır.

Yargı çevresinde müdürlük teşkilatı olan birden çok ceza infaz kurumu ve tutukevi bulunması halinde buna uygun sayıda izleme kurulu kurulabilir. Bu durumda her izleme kurulunun yetki alanı, adli yargı adalet komisyonunca belirlenir.

İzleme kuruluna çalışmaları için ilgili adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu binada bir yer ayrılır. İzleme kurulunun sekretarya hizmetleri, aynı adli yargı adalet komisyonunun bürosu tarafından yürütülür.

İZLEME KURULU ÜYELERİNDE ARANACAK NİTELİKLER

Madde 3 - İzleme kurullarına başkan ve üye seçilebilmek için 14/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda öngörülen genel şartlara ek olarak aşağıdaki nitelikler aranır:

1. Otuzbeş yaşını doldurmuş olmak.

2. Tıp, eczacılık, hukuk, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmetler, eğitim bilimleri ve benzeri alanlarda en az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak ve mesleği ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarında ya da özel sektörde en az on yıl çalışmış bulunmak.
3. Kişisel nitelikleri ile çevresinde dürüst, güvenilir ve ahlaklı olarak tanınmış olmak.
4. Herhangi bir siyasi partinin merkez, il veya ilçe teşkilatlarında görevli bulunmamak.

İZLEME KURULLARINA SEÇİLEMEYECEK OLANLAR

Madde 4 - Aşağıda yazılı kişiler, izleme kurulu başkan ve üyeliğine seçilemez:

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili ihale, alım, satım ve benzeri hukuki ilişkilere taraf olanlar.
2. Görev yapacakları ceza infaz kurumları veya tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklulardan birisinin işlediği suçtan kendileri veya ikinci derece dahil hısımları zarar görenler.
3. Görev yapacakları ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki hükümlü ve tutuklulardan biri ile aralarında evlilik, vesayet veya ikinci derece dahil hısımlık ilişkisi bulunanlar.

İZLEME KURULU ÜYELERİNİN SEÇİMİ VE ANDIÇMESİ

Madde 5 - İzleme kurullarının üyeleri, 3 ve 4 üncü maddelerde yazılı şartlara durumları uygun olan kişilerden resen veya o yerdeki ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ya da o yerin en büyük mülki amirinin yardımıyla belirlenecek olanlar ile doğrudan başvuranlar arasından adli yargı adalet komisyonunca oybirliğiyle seçilirler.

Üyeler, göreve başlamadan önce adli yargı adalet komisyonunun önünde aşağıdaki şekilde andiçerler:

"Üstlendiğim görevi Anayasa ve kanunlar gereğince tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlıkla yürüteceğime namusum ve şerefim üzerine andiçerim."

Andiçme tutanağı dosyalarında saklanır.

İZLEME KURULLARININ GÖREV VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Madde 6 - İzleme kurullarının görevleri şunlardır:

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki infaz ve ıslah uygulamalarına ilişkin işlem ve faaliyetleri yerinde görmek, incelemek, yönetici ve görevlilerden bilgi almak, hükümlü ve tutukluları dinlemek.
2. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde infaz ve ıslah, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmek.
3. (Değişik bent: 20/11/2007-5712 S.K./2.mad) Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili tespitlerini ve aldıkları bilgileri değerlendirerek en az dört ayda bir rapor düzenlemek, raporun bir örneğini Adalet Bakanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına, izleme kurulunun bulunduğu yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığına ve görev alanına giren bir şikâyet konusu bulunduğu takdirde infaz hâkimliğine göndermek.
4. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

İzleme kurulu üyeleri, görevleri sırasında edindikleri bilgileri ve düzenlenen raporları yetkili mercilerin izni olmaksızın açıklayamazlar.

(Ek fıkra: 20/11/2007-5712 S.K./2.mad) Adalet Bakanlığı, cezaevi güvenliğine ilişkin hususlar müstesna olmak üzere, her yıl bir önceki yıla ait izleme kurullarınca düzenlenen raporların sayısını, konularını, yerine getirilen ve getirilmeyen önerileri ve gerekçelerini bir rapor ile kamuoyuna açıklar.

İZLEME KURULLARININ ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ

Madde 7 - Her izleme kurulu, kendisini seçen adli yargı adalet komisyonu başkanının çağrısı üzerine ve onun başkanlığında yapacağı ilk toplantısında üyeleri arasından iki yıl için bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer. Süresi dolanlar, bu görevlere yeniden seçilebilirler.

İzleme kurulları, en az üç * ayda bir olağan olarak toplanır. Başkan, izleme kurulunu gerektiğinde resen veya üye tamsayısının salt çoğunluğunun görüşülecek konuyu da belirten yazılı istemi üzerine olağanüstü toplantıya çağırır.

(Değişik fıkra: 20/11/2007-5712 S.K./3.mad) İzleme kurulu, asıl üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır. Salt çoğunluğun sağlanamaması hâlinde kıdem sırasına göre yedek üyeler toplantıya katılır. Raporlar, katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kabul edilir.

Çalışmalar yürütülürken ceza infaz kurumu veya tutukevinin güvenliğini etkileyebilecek konularda kurum idaresine bilgi verilir.

İzleme kurulu, ilgili olduğu ceza infaz kurumu veya tutukevini en az iki ayda bir olmak üzere, gerekli gördüğü her zaman ziyaret edebilir. Bu ziyarete katılanların sayısı üçüncü fıkrada öngörülen toplantı yeter sayısından az olamaz.

İzleme kurullarının çalışma esas ve usulleri ile yapacakları ziyaretlerin şekli ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikte gösterilir.

İZLEME KURULU ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ

Madde 8 - Aşağıdaki hallerde izleme kurulu üyelerinin görevine adli yargı adalet komisyonunca son verilir:

1. İzleme kurulu üyeliğine seçilme şartlarını sonradan kaybetmek.
2. İzinsiz veya haklı bir mazereti olmaksızın bir yıl içinde iki toplantıya katılmamak.
3. Hastalık veya diğer bir nedenle görevini yapmakta acze düşmek.
4. İzleme kurulu üyeliğiyle bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunmak.

Görevine son verilenler, bir daha izleme kurulunda görev alamazlar.

Herhangi bir nedenle boşalan üyeliklere, en geç iki ay içinde aynı usulle yeni üye seçilir.

İZLEME KURULU ÜYELERİNE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR VE KURUL ÜYELERİNİN CEZAI SORUMLULUĞU

Madde 9 - İzleme kurulunun görevi ile ilgili olarak kurul üyelerine karşı işlenen suçlar hakkında Devlet memurlarına karşı işlenen suçlara, kurul üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında Devlet memurlarının işledikleri suçlara ilişkin hükümler uygulanır.

İzleme kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı soruşturma izni, adli yargı adalet komisyonu başkanınca verilir.

MALİ HÜKÜMLER

Madde 10 - İzleme kurulu başkan ve üyelerine her toplantı için 2000 gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur ücreti

ödenir. Ancak, bir ayda en çok iki toplantı için ödeme yapılabilir. Bakanlar Kurulu, yukarıda belirtilen gösterge rakamını iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

İzleme kurulu üyelerine ayrıca 10/02/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre birinci derece Devlet memurlarına ödenen miktarda harcırah ödenir.

İzleme kurullarının görevleriyle ilgili her türlü harcamaları, Adalet Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır.

GEÇİCİ MADDELER

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde adli yargı adalet komisyonlarınınca izleme kurulları oluşturulur.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunda öngörülen yönetmelik, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Adalet Bakanlığınca hazırlanır ve Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konur.

YÜRÜRLÜK VE YÜRÜTME

Madde 11 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 12 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK: 7

İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu 2006-2007 Raporu

I. RAPORA İLİŞKİN BİLGİLER

A. RAPORUN DÖNEMİ ve KAPSAMI

Hazırlanan bu rapor, 1 Kasım 2006–31 Ekim 2007 tarihleri arasındaki bir yıllık süreçte Bağımsız İzleme Grubuna ya da bileşenlerine yapılan başvurular üzerinden tespit edilen ihlal ve değerlendirmeleri kapsamaktadır.

B. RAPORLAMA ESASLARI

Verilerin raporda değerlendirilmesi sırasında, BİG Kuruluş ve Faaliyet Esasları uyarınca¹ başvuruculara ait kişisel bilgiler, başvuru konularına ilişkin ayırt edici bilgiler, başvuruların yapıldığı tarih ve tutuldukları cezaevleri başvurucuların güvenliklerinin sağlanması bakımından gizli tutulmuştur. Başvuruculara ve başvuru konularına ilişkin ayrıntılı bilgiler BİG arşivlerinde korunmaktadır.

Bazı ayırt edici bilgiler ise adli mekanizmalara yansımış olması nedeniyle bu raporda kullanılmamıştır.

Grubun “gizlilik” esası gereğince raporlarda başvurucuların kişisel bilgileri ve isimleri yerine, başvuru tarihine göre verilen dosya numaraları kullanılmaktadır. Başvurularda birden fazla ihlal tespit edilmiş olması durumunda, aynı başvuruya ilişkin her bir farklı ihlal iddiası ilgili bölümlerde ayrıca değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, rapor içinde bazı başvurulara birden fazla kez atıf yapılmıştır.

C. RAPORLAMA SİSTEMATİĞİ

Başvurular, yakınma konularına göre;

- mahpuslara uygulanan muamele,
- koruma tedbirleri,
- maddi koşullar,
- yönetim ve faaliyetler,
- tıbbi bakıma erişim

başlıkları altında aktararak değerlendirilmiştir.

Ortak etkinliklerden yaralanma hakkı ve koşullarını düzenleyen Adalet Bakanlığı'nın 45/1 sayılı Genelgesi ve uygulamasına dair yakınma ve tespitler ise konunun önemi ve güncelliği nedeniyle, tüm bu başlıklar dışında ayrıca değerlendirme konusu yapılmıştır.

¹ BİG kuruluş ve faaliyet esaslarına göre; “Bağımsız İzleme Grubunun edindiği bilgi ve belgeler gizlidir. Kamuoyuna açıklanamaz. Bu bilgilerin resmi bir makam tarafından istenmesi halinde, hakkında bilgi istenenin yararı ve açık onayı dikkate alınır. İlgilinın açık onayı ya da yararının bulunması halinde, Grup bilginin verilmesine karar verebilir.”

Cezaevlerinin denetimine ilişkin başlık ise bu konuda bir başvuru iletilmemiş olduğu için “Gruba ulaşan yakınma konuları” başlığı altında değil, “denetim” başlığı altında değerlendirilmiştir.

D. BAŞVURULAR

Grubumuza, Kasım 2006–Ekim 2007 tarihleri arasında İzmir’de bulunan cezaevlerine ilişkin olarak 40 başvuru tarafından toplam 32 başvuru yapılmıştır.²

Bu başvuruların büyük bir çoğunluğu İzmir 1 ve 2 No’lu F Tipi Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlüler tarafından yapılmıştır.

Başvurulardan ikisi, yine bu cezaevlerine ilişkin olmakla birlikte, yakınıcılar tutuklu/hükümlü yakınlarıdır.

Urla Kapalı Cezaevi’nden ulaşan dört başvuru, yakınma konularının aynı olması nedeniyle tek bir dosyada değerlendirilmiştir.

Başvuruların cezaevlerine, BİG bileşeni kurumlara ve ulaşma şekline göre dağılımları şöyledir:

Cezaevlerine göre başvurular;

İzmir 1 No’lu F Tipi Cezaevi	: 17
İzmir 2 No’lu F Tipi Cezaevi	: 19
Urla Kapalı Cezaevi	: 4

Grup bileşenlerine gelen başvurular;

İHD İzmir Şubesi	: 20
ÇHD İzmir Şubesi	: 20

Ulaşma şekline göre başvurular;

Mektup yoluyla	: 19
Avukat aracılığıyla	: 11
Faks yoluyla	: 7
Demokratik Kitle Örgütleri aracılığıyla	: 1
Yakınlar aracılığıyla	: 2

II. GRUBA ULAŞAN YAKINMA KONULARI

A. ADALET BAKANLIĞI TARAFINDAN YAYINLANAN 45/1 NUMARALI GENELGE VE UYGULAMASI

1. Arka plan bilgisi

F Tipi cezaevlerinin inşasına, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun (TMK) 16.maddesi dayanak gösterilerek başlanmıştır. 16.madde, TMK kapsamına giren suçlar ile çıkar amaçlı suç örgütü faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan tutuklu ve hükümlü bulunanların cezalarının bir ve üç kişilik barınma yerlerinden oluşan, diğer tutuklu-hükümlülerle irtibatın yasaklandığı cezaevlerinde çektirileceği esasını benimsemekte idi.

Daha önce Diyarbakır Cezaevinde ve Kartal E Tipi Cezaevinde örnekleri görülen bir ve üç kişilik tutmanın, bir cezaevi modeli olarak yaygın bir şekilde infaz sistemine dâhil edilmesi F tipi cezaevleriyle olmuştur. Tek kişi ve dar grup izolasyonu olarak kabul edilen bu sistem, sonraki yıllarda D tipi ve L tipi cezaevlerinin yapımı ile genişletilmiştir.

İzolasyon sistemine geçiş sürecinde konunun uzmanı meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin, tutuklu-hükümlülerin ve kamuoyunun karşı çıkışı nedeniyle TMK 16. maddede

² BİG’e kurulduğu 2003 yılından bu raporun hazırlandığı tarihe kadar 139 başvuru yapılmıştır. 109’dan 140 numaralı başvurulara kadar, 32 başvuru 2006–2007 dönemi yıllık raporunda değerlendirme konusu yapılmıştır.

05.05.2001 tarihinde bir değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklik uyarınca F tipi cezaevlerinde tutulanların, belirli amaç ve koşullarla oluşturulacak "iyileştirme programları"na katılması ve bir araya gelmelerinin bu yolla sağlanmasına yönelik kısmi iyileştirmeler yapılmıştır.

01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 9.maddesi, TMK'nın 16.maddesindeki paralel bir biçimde düzenlemeyle örtüşen bir düzenleme ile yüksek güvenlikli kapalı infaz kurumları tanımlanmıştır. İnfaz Yasası'nın 9.maddesinin pratikte nasıl uygulanacağına ilişkin düzenlenen 45 sayılı Genelge 01.01.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Genelgenin 1.maddesi "Ortak Etkinlikler" başlığını taşımaktadır ve bu madde 05.05.2001 tarihinde TMK'nın 16.maddesine eklenen 2.fıkranın birebir aynısıdır.

16.maddede değişiklik yapılırken, dönemin Adalet Bakanı "bu değişiklikte tecridin olumsuz etkilerinin ortadan kalkacağı, tutuklu ve hükümlülerin bir araya gelmesi sağlanarak izolasyonun azaltılacağı" açıklamış idi. Pratikte de bir ve üç kişilik barınma yerlerinden oluşan yüksek güvenlikli cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin biraraya gelmesine, diyalog ve insani ilişki kurmasına imkân sağlayan tek aracın ortak etkinlikler olduğu görülmektedir.

Ancak yapılan düzenlemeler tecrit koşullarını ortadan kaldırmak bir yana, tecridin kapsamlı ve çok yaygın olarak uygulanmasının yasal kılıfını oluşturmuştur.

2. 45/1 sayılı Genelge

Konuyla ilgili olarak Adalet Bakanlığı tarafından 22 Ocak 2007 tarihinde (yukarıda söz edilen yoğun kamuoyu baskısı sonucu olarak) 45/1 sayılı ve "Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler" konulu, 45 No'lu Genelgenin bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına yönelik bir Genelge çıkarılmıştır. Söz konusu Genelge her ne kadar köklü yenilikler getirmese de, kamuoyunda "resmi otorite tarafından tecridin insan üzerindeki etkisini hafifletmeye yönelik atılmış olumlu bir adım" olarak nitelendirilmiştir.

45/1 sayılı Genelge, esasında Bakanlığın 1 Ocak 2006 tarihli ve 45 sayılı Genelgesinin "ortak etkinlikler" başlıklı bölüm altındaki düzenlemenin kısmen değiştirilmiş halinden ibarettir.

"Ortak etkinlikler" başlığı altında;

- "Eğitim, spor, meslek kazandırma, çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetler" gibi etkinliklere idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenecek olan "iyileştirme programları" çerçevesinde katılım koşulu yeni Genelgede de aynen korunmaktadır.
- Genelgenin hem eski, hem de yeni halinde, iyileştirme programlarından ayrı olarak, sohbet amacı ile bir araya gelme hakkı düzenlenmiştir. Eski Genelgede (45 sayılı) hükümlü ve tutukluların "10 kişiyi aşmayacak gruplar halinde ve haftada 5 saati aşmamak üzere" sohbet amacı ile bir araya getirilebileceği düzenlenmişken, 45/1 sayılı yeni Genelge ile bu süre "10 saat" olarak belirlenmiştir.
- 45/1 sayılı Genelgenin "ortak etkinlikler" başlıklı bölümünün 14(son) maddesinde; "Hücreye koyma cezası alan hükümlü ve tutuklular, bu cezaları infaz edildikten sonra, diğer disiplin cezalarını alanlar ise cezalarının infaz koşulu aranmaksızın bu faaliyetlere katılır. Aynı hükümlü veya tutuklu birden çok programa katılabilir." düzenlemesi yer almaktadır.³

Ancak, tecridin etkisini sınırlı dahi olsa azaltmaya yönelik olarak mevzuatta yapılan bu değişikliğin, yürürlük tarihinin üzerinden yaklaşık 11 ay geçmesine rağmen yetkililerce hayata geçirilmediği, Genelgenin ilgili hükümlerinin cezaevlerinde tam olarak uygulanmadığı görülmektedir.

Grubumuza ulaşan yakınmalarda mahpuslar, haftada 10 saate çıkarılan "sohbet amacıyla bir araya getirilme" haklarından tam olarak faydalanamadıklarını ve diğer faaliyetlerin ise bazılarının sınırlı olarak uygulandığını ifade etmektedirler. Gelen yakınmalardan her iki F tipi cezaev-

³ Eski (45 sayılı) Genelgenin "ortak etkinlikler" başlıklı bölümünün 4. maddesinde yer alan bu düzenleme, 45/1 sayılı yeni Genelgede madde numarası değiştirilerek bölüm sonuna alınmıştır.

vindeki idari uygulamanın farklılık gösterdiği; hatta aynı cezaevinde tutulan mahpusların dahi ortak alanlardan eşit derecede faydalanamadıkları anlaşılmaktadır.

Başvurularda aktarılan bilgilere göre;

- Ortak etkinliklerden faydalanma süresi haftada toplam 8 saati geçmemekte, mahpuslar 2 saat sohbet, 2 saat atölye ve 2 saat de spor hakkından faydalanabilmektedir.⁴
- Ancak bazı mahpuslar sadece sohbet ve spor hakkını kullanabildiklerini söylerken,⁵ bazıları ise bu haklardan daha az sürelerle faydalandıklarını⁶ ifade etmektedirler.
- Genelgenin tam olarak hayata geçirilmesi için idareye yapılan başvuruların ise, “cezaevinin fiziki yapısının elverişsizliği” ve “personel yetersizliği” gerekçesi ile reddedildiği belirtilmektedir.⁷
- Yine Genelgede yer alan açık düzenlemeye rağmen; mahpusların disiplin cezalarının infazı sırasında da ortak alanlardan faydalanmadığı görülmektedir.⁸
- Cezaevinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış hükümlülerin diğer tutuklu ve hükümlülerle birlikte ortak mekânlara çıkarılmadıkları belirtilmektedir. Bulunduğu cezaevinde tek ağırlaştırılmış müebbet hapis hükümlüsü olduğunu söyleyen başvurucu, bu nedenle ortak kullanım alanlarından faydalandırılmadığını ifade etmektedir.⁹

Adalet Bakanlığının 45/1 sayılı Genelgesi tüm ceza ve tutukevlerine yönelik düzenlemeler içermektedir. Grubumuza ulaşan başvurular incelendiğinde ise Genelgenin uygulanmasına ilişkin yakınmaların tamamının F tipi cezaevlerinden geldiği görülmektedir. Genelgede “ortak etkinlikler” başlığı altında yer alan düzenlemeler tutuklu ve hükümlülerin birbiri ile son derece sınırlı da olsa ilişki kurabilmesine imkân sağlamaktadır. Bu nedenle tecride dayalı infaz modelinin uygulandığı yüksek güvenlikli cezaevlerinde Genelgenin uygulanması diğer cezaevlerine oranla daha önemli hale gelmektedir.

Gerek Kırıklar F Tipi Cezaevinden BİG’e ve gerekse diğer F Tipi cezaevlerinden başkaca insan hakları örgütlerine ulaşan yakınmalar Genelgenin uygulanmasındaki sorunların halen devam ettiğini göstermektedir. Nitekim İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi’nin kamuoyuna açıkladığı 2007/İlk 6 Aylık Cezaevi İhlal Raporu’nda da söz konusu Genelgenin uygulanmasına dair yakınmalara yer verilmiş ve uygulamaya ilişkin endişeler dile getirilmiştir.¹⁰

“Özellikle F tipi cezaevlerinin açılması ile gündeme gelen tecrit sorununun Adalet Bakanlığının yayınladığı Genelge ile nispeten hafifletileceğine dair beklentilerimiz cezaevlerinden gelen mektuplardaki şikâyetler göz önüne alındığında boşa çıkmıştır. Avukat Behiç Aşçı ve arkadaşlarının ölüm orucuna son vermesini sağlayan Adalet Bakanlığının Genelgesi’nin hala tam anlamıyla uygulanmaması bir endişe kaynağıdır.”

Cezaevlerinden Grubumuza yansıyan yakınmalar, basından ve diğer insan hakları örgütlerinden edinilen bilgilere dayanarak, Çağdaş Hukukçular Derneği İzmir Şubesi tarafından 45/1 sayılı Genelgenin uygulanmasına ilişkin bilgi almak amacı ile Adalet Bakanlığı’na da bir başvuru yapılmıştır.

Bu başvuruda, 45/1 sayılı Genelgenin “ortak etkinlikler” başlığı altında yer alan düzenlemelerin uygulamaya başlanıp başlanmadığı; yer, kapasite durumu ve tahsis edilen mekân sayısı;

⁴ BİG – 132 No’lu başvuru

⁵ BİG – 119 ve 124 No’lu başvurular

⁶ BİG – 133 ve 134 No’lu başvurular

⁷ BİG – 120 ve 132 No’lu başvurular

⁸ BİG – 118, 119, 123, 125 No’lu başvurular

⁹ BİG – 131 No’lu başvuru

¹⁰ Raporda Bursa, Metris, Konya, Vezirköprü Kapalı Cezaevleri ve Edirne, Bolu, Tekirdağ F Tipi Cezaevlerinden mektup yoluyla 47 başvuru ile mahpus yakınları tarafından 9 başvuru yapıldığı bilgisi yer almaktadır.

düzenlemede yer alan haklardan faydalanan tutuklu ve hükümlü sayısı ve varsa idare tarafından getirilen sınırlandırmalar sorulmuştur.¹¹

Adalet Bakanlığı tarafından verilen yanıt özetle;

“Genelgenin yayımlandığı tarihten itibaren tüm ceza infaz kurumlarında uygulanmaya başlandığı,

Tahsis edilen mekân ve tutuklu-hükümlü sayılarının her ceza infaz kurumunda farklılık gösterdiği,

Aynı grupta bulundurulmayan hükümlü ve tutukluların bir araya getirilmeme sebeplerinin; mahkûmların kendi istekleri, kurumun güvenliği, birbirleriyle olan hasımlık durumları ve kurum psiko-sosyal yardım servisinin ilgililer hakkındaki değerlendirmeleri olduğu,

Genelgede hükümlü ve tutuklulara tanınan sohbet süresinin mutlak anlamda 10 saat olarak anlaşılamayacağı,

Ceza infaz kurumlarının iç işleyişine yönelik olarak yoğun bir faaliyet ve iş akışının bulunması, bütün bu işlemler için yeterli sayıda personelin görevlendirilmesi zorunluluğu, acil ve zorunlu işlerin varlığı nedeniyle bütün hükümlü ve tutukluların her hafta mutlaka 10 saat süreyle sohbet imkânından yararlanmalarının güç olduğu,

Hükümlü ve tutukluların tredmana tabi tutulmalarının ceza infaz kurumunun takdirine kalmış bir konu olmayıp yasal bir zorunluluk olduğu,

Hükümlü ve tutukluların söz konusu haklardan yararlanmasının önündeki engelin disiplin cezaları olduğu, ancak disiplin cezalarına karşı hükümlü ve tutukluların 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu gereğince infaz hâkimliğine ve ağır ceza mahkemesine başvurma hakkının mevcut olduğu”

şeklinde dir.¹²

Çağdaş Hukukçular Derneği İzmir Şubesi, Adalet Bakanlığı'na yapmış olduğu ve yukarıda belirtilen başvuruya aynı içerikteki bir dilekçeyle, İzmir özelindeki uygulama ve sorunlar hakkında bilgi almak üzere İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurmuştur.¹³

Ancak bu başvuruya verilen yanıt, “Genelgenin hükümlü ve tutuklulara tebliğine gerek olmadığı, ancak gereğinin yerine getirildiği” ifadesinden ibarettir. Başsavcılıktan ayrıntılı olarak bilgi istenmiş ise de taleplerin tümü Bilgi Edinme Hakkı Yasası'nın “istenecek bilgi veya belgenin niteliği”, “gizli bilgileri ayırarak bilgi veya belge verme” ve “kurum içi düzenlemeler” başlıklı maddeleri¹⁴ gerekçe gösterilerek reddedilmiştir.¹⁵

Aynı doğrultuda Bağımsız İzleme Grubu Sekreteryası tarafından, Adalet Bakanlığı 45/1 sayılı Genelgesinin İzmir ili sınırları içerisindeki uygulamasına dair bilgi almak amacı ile İzmir

¹¹ 11.04.2007 tarihli ve 2007/204 (C) sayılı yazı.

¹² 29.05.2007 tarihli ve 45381 sayılı yanıt.

¹³ Grubumuz bileşenlerinden ÇHD İzmir Şubesi'nce yapılan başvuru 2007/203 (C) sayı ve 04.04.2007 tarihli dir.

¹⁴ 4982 sayılı **Bilgi Edinme Hakkı Kanunu**, kişi ve kurumların bilgi edinme haklarını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektedir.

Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gerekçe olarak gösterilen Yasa'nın ilgili maddeleri ise şöyledir:

Madde 7/2; “Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.”

Madde 9; “İstenen bilgi veya belgelerde, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve bunlar birbirlerinden ayrılabilirse, söz konusu bilgi veya belge, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler çıkarıldıktan sonra başvuranın bilgisine sunulur. Ayırma gerekçesi yazılı olarak başvuruya bildirilir.”

Madde 25; “Kurum ve kuruluşların, kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgeler bilgi edinme hakkının kapsamı dışındadır. Ancak söz konusu düzenlemelerden etkilenen kurum çalışanlarının bilgi edinme hakkı saklıdır.”

¹⁵ Yanıt, İzmir Cumhuriyet Başsavcı Vekili Emin Atik tarafından 24 Nisan 2007 tarihinde e-posta yolu ile iletilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuruda bulunulmuştur.¹⁶ Genelgenin diğer illerdeki uygulaması ise Adalet Bakanlığı'na sorulmuştur.¹⁷

Başvurular üzerine her iki makam tarafından verilen yanıtta; "Bilgi Edinme Hakkı Yasası kapsamında tüzel kişilerin bilgi edinme başvurularının yetki belgesini içeren bir dilekçeyle yapılması gerektiği, dilekçemiz ekinde yetki belgesi olmadığından başvurumuzun işleme konulmadığı" belirtilmiştir.¹⁸

3. 45/1 sayılı Genelge ve uygulamasına ilişkin değerlendirme

"Ortak etkinlikler" genel başlığı altında düzenlenen iyileştirme programlarına katılma ve sohbet hakkının uygulanmasına ilişkin ciddi sorunlar yaşanmasına karşın, konuyla ilgili olarak yapılan bilgi edinme başvurularının cevaplanmasında Bilgi Edinme Hakkı Yasası da ihlal edilerek ayrıntılı bilgi verilmekten kaçınılmış olması kaygı vericidir.

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi 11 No'lu genel raporunda da yüksek güvenlikli cezaevleri rejimine dikkat çekmiş ve ortak etkinliklerin önemine vurgu yapmıştır;

"...Özellikle yüksek risk oluşturan tutuklular, ağır gözetim durumlarını telafi edecek şekilde, gözetim birimlerinin sınırları içinde nispeten rahat bir programa tabi olmalıdır. Birimdeki diğer tutuklularla biraraya gelebilmeli ve kendilerine faaliyetler konusunda farklı seçenekler sunulmalıdır. Yüksek güvenlik birimlerinde iyi bir iç ortam yaratmak için özel çaba gösterilmelidir. Amaç, personel ve tutuklular arasında olumlu ilişkiler yaratmak olmalıdır. Bu hem birimde kalanların insanca muamele görmesine, hem de etkili kontrol ve emniyetin ve personel güvenliğinin sağlanmasına yarayacaktır.

*Yüksek güvenlik biriminde tatminkâr bir faaliyet programının bulunması en az normal bölümdeki kadar, hatta daha önemlidir. Böyle bir birimin fanus gibi ortamında yaşamının bir tutuklunun psikolojisi üzerinde yaratacağı olumsuz etkiyi azaltmada bunun önemi büyüktür. Faaliyetler mümkün olduğu kadar çeşitli olmalıdır (eğitim, spor, mesleki değeri olan işler, vs.). Özellikle iş faaliyetleri konusunda, güvenlikle ilgili hususlar nedeniyle normal cezaevi birimlerinde bulunan birçok tür işin burada mümkün olmayaacağı açıktır. Ancak bu tutukluların sadece monoton işler yapabileceği anlamına gelmemelidir. ..."*¹⁹

45/1 sayılı Genelge "iyileştirme programlarına katılma" ve "sohbet amacı ile bir araya gelme"yi ayrı ayrı düzenlemektedir. İnfaz Kanunu ve Genelge birlikte değerlendirildiğinde, iyileştirme programlarına katılım bir hak olmaktan çok zorunluluk/yükümlülük olarak kabul edilmektedir.

İnfaz Kanunu'nun, "Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programlarına uyma"yı düzenleyen 26. maddesi "Hükümlülerin Yükümlülükleri" başlığı altında yer almaktadır. İyileştirme programlarının amacı ise 73. maddede gösterilmiştir. Maddenin ilgili kısmı şöyledir;

"... toplumun hukuka uygun hareket eden ve üretken bir üyesi olarak yaşamını sürdürmesini sağlayacak ve bireysel ihtiyaçlarına uygun bir biçimde iyileştirme programları uygulanır."

Bu anlamda, iyileştirme programlarını bir yükümlülük olarak düzenleyen infaz sistemine ve günlük yaşamdaki uygulamalarına hâkim olan "iyileştirme" anlayışı, ideal ve itaat eden insan yaratma amacı çerçevesinde şekillenmiştir. Mahpusun kişilik özelliklerini, kişisel tercih ve özgün yanlarını göz ardı etmekte, aynılaştırma ve standartlaştırmayı hedeflemektedir. Hapishane rejimi, hapishane hayatı ile dışarıdaki özgür yaşam arasındaki farkı azaltmanın yollarını aramaktadır.

Genelgede yer alan "sohbet amacıyla bir araya gelme" ise 45/1 sayılı Genelgede açıkça belirtilmediği gibi "isteğe" bağlıdır. Ayrıca sohbet etmek, kişinin sonraki yaşamına hazırlanmasından

¹⁶ C.Başsavcılığı'na gönderilen 19.10.2007 tarihli bilgi edinme başvurusu.

¹⁷ Adalet Bakanlığı'na gönderilen 19.10.2007 tarihli bilgi edinme başvurusu.

¹⁸ İzmir C. Başsavcılığı'nın 15.11.2007 tarih, 07/35 BEB sayılı ve Adalet Bakanlığı'nın 14.11.2007 tarih, 2007/4887 sayılı yazıları.

¹⁹ 11 No'lu Genel Rapor, [CPT/Inf (2001) 16], para.32

çok, cezaevi yaşamı sırasında sosyal ve insani ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar. Hem sağladığı yarar, hem de isteğe bağlı oluşu nedeniyle iyileştirme programlarına katılımdan ayrı ve bir hak olarak kabulü gerekir.

Bu nedenle de 10 saate kadar kullanılabilen “sohbet hakkı” ile “iyileştirme programlarında geçen süreler”in birbirine karıştırılmaması gerekir.

Gelen yakınmaları bu ön bilgi kapsamında değerlendirdiğimizde;

- İzmir 1 ve 2 No’lu F Tipi Cezaevlerinin her ikisinde de sohbet amacı ile bir araya gelmenin iyileştirme programı kapsamındaki ortak etkinliklerinden sayıldığı görülmektedir. 10 saatlik süre, her türlü etkinlik dâhil edilerek hesaplanmaktadır. Bu da “sohbet hakkı” süresinin kısalmasına neden olmaktadır.
- İnfaz Yasası ve 45/1 sayılı Genelge, “iyileştirme programları kapsamındaki etkinliklerin süresi” yönünden herhangi bir süre sınırlaması öngörmemektedir.

Programlara katılım konusundaki sınırlama, tutuklu-hükümlülerin sayısı yönündendir ve yalnızca yüksek güvenli cezaevlerinde kalanlar ile tehlikeli kategorisine girenler için azami sayı on olarak belirlenmiştir.

- Yine, mahpusların ortak etkinlik olarak belirlenmiş olan spor, atölye çalışması, kütüphane gibi farklı programlardan ancak bazılarında katılabilmeleri ve etkinliklerde geçirdikleri sürenin farklı oluşu “eşit muamele” ilkesinin göz ardı edildiğini göstermektedir.
- 45/1 sayılı Genelgenin “Ortak Etkinlikler” başlığı altındaki 11. maddesinde, “ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanların” “aynı üniteliklerle” bir araya getirilebileceği düzenlenmektedir. Ancak bu maddenin uygulamada dar yorumlandığı anlaşılmakta ve “aynı ünitelikler” ifadesi, diğer ağırlaştırılmış müebbet cezası alanlar olarak yorumlanmaktadır.

Bunun sonucunda, F Tipi Cezaevinde kalan tek ağırlaştırılmış müebbet cezası hükümlüsü başvuru²⁰ pratikte, mutlak olarak ortak etkinliklere katılmaktan men edilmiş olmaktadır.

Oysa aynı üniteye kalan herhangi bir tutuklu-hükümlü ile görüştürülmesinin önünde Genelgeden doğan bir engel bulunmamaktadır.

- Başvurucuların yakınmaları ve Bakanlığın yazılı cevapları uyarınca Genelgenin gereği gibi uygulanamama gerekçesi “mekân ve personel yetersizliği” dir.

Genelgede, ortak etkinliklerin yapılması sırasında kullanılacak mekânlar sayılmakta ve “...Bu alanlardan hiç birinin bulunmaması durumunda, kurumun olanakları ölçüsünde uygun yerlerde bu çalışmalar için yer hazırlanır. Bu süre içerisinde kendi oda ve koşulları kullanılabilir.” denilmektedir.²¹

Aynı maddenin, 2 yıl önce (01.01.2006) çıkarılan 45 sayılı Genelgede de yer aldığı gözönünde bulundurulduğunda, Bakanlığın bu geçen süre içinde mekân ve personel temini konusunda gerekli işlemlerden kaçındığı ve bunu bir mazeret olarak kullandığı görülmektedir.

Oysa 45/1 sayılı Genelgenin, “haftada 10 saatlik sohbet süresi” bir minimum olarak alınmalı ve uygulanmalıdır. Genelgenin çıkarılması sürecinde dönemin Adalet Bakanının da belirttiği üzere, sohbet süresinin 20 saate çıkarılması mümkündür.²² Bu sürenin artırılması yolları araştırılmalı ve uygulamaya geçirilmelidir. Ayrıca var olan programların dışında mahpusların serbestçe bir araya gelmelerini sağlayacak faaliyetlere olanak sağlanması gerekmektedir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, “ayırma ilkesi” uyarınca, “müebbet hapis ve uzun dönemli hapis cezasına çarptırılmış mahpusların, sadece almış oldukları ceza temelinde bir ayırmaya tabi tutulmamasının” dikkate alınması gerektiğini belirtmektedir.²³

²⁰ BİG – 131 No’lu başvuru

²¹ “Ortak Etkinlikler” başlıklı bölüm, m.4

²² Radikal Gazetesi, 23.01.2007, “Ölüm Orucunu Bitiren Adım Atıldı”

²³ Council of Europe Committee of Ministers, Recommendation Rec(2003)23 of the Committee of Ministers to member states on the management by prison administrations of life sentence and other long-term prisoners; Adopted by the Committee of Ministers on 9 October 2003 at the 855th meeting of the Ministers' Deputies

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi 2005 yılı Aralık ayında, farklı illerde üç F tipi cezaevini ziyaret etmiş ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılan mahpusların diğerleriyle görüşebilme olanaklarını da incelemiştir. Diğer mahpuslarla kontak kurmalarına izin verilen tek zamanın açık havada egzersiz yaptıkları zaman olduğunu fakat bu durumda da mahpusun, diğer mahpusla aynı havalandırmaya bakan pencereden konulabildiğini saptamıştır. Bununla birlikte, Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevinde kalan ve tek ağırlaştırılmış müebbet hapis mahkûmunun diğer mahpuslarla bağlantı kurmasına hiçbir biçimde izin verilmemektedir. Cezaevi Müdürü (1 No'lu cezaevi müdüründen farklı olarak) yasayı, ancak aynı cezayı almış bir başka hükümlü ile bağlantı kurmasına izin verdiği yönünde anlamaktadır.²⁴ (49.paragraf)

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi devamla;

“ İzolasyon rejimi, ilgili kişiye son derece zarar verici sonuçlar doğuran bir adımdır ve belli koşullarda insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleye neden olabilir. Komite, böylesi bir rejim uygulamasının verilen cezanın türüne otomatik olarak bağlı olarak değil, bireysel risk değerlendirmesi temeline dayalı olması gerektiği görüşündedir. Bu duruş, aynı zamanda Bakanlar Komitesi'nin, müebbet hapis ve uzun dönemli hapis cezalarına ilişkin Rec(2003) 23 sayılı tavsiye kararıyla desteklenmektedir.” (50.paragraf)

Bu bağlamda Komite, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin Uygulanmasına Dair Kanun'un 25.maddesinin;

“c) Risk ve güvenlik gerekleri ile iyileştirme ve eğitim çalışmalarında gösterdiği gayret ve iyi hâlê göre; hükümlünün, açık havaya çıkma ve spor yapma süresi uzatılabileceği gibi kendisi ile aynı ünite de kalan hükümlülerle temasta bulunmasına sınırlı olarak izin verilebilir.

d) Hükümlü, yaşadığı yerin olanak verdiği ve idare kurulunun uygun göreceği bir sanat veya meslek etkinliğini yürütebilir.”

düzenlemesini yapan bentlerinin uygulanması için her türlü olanağın kullanılmasını tavsiye etmektedir.

Ancak bunun da ötesinde Komite, 25.maddenin altında yatan felsefeye dikkat çekmektedir. Bu bağlamda izolasyon rejiminin uygulanmasının cezaevi yetkililerinin inisiyatifinde olmaması ve her zaman ilgili mahpusa ilişkin risk değerlendirmesi temeline olması, dahası bu rejimin mümkün olan en kısa zaman için uygulanması ve verilen bu kararın düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi gerekmektedir.(51.paragraf)

B. MAHPUSLARA UYGULANAN MUAMELE

1. İşkence – onur kırıcı ve keyfi muamele:

Grubumuza ulaşan başvurulardan altısı bu başlık altında incelenmiştir. Yakınmaların;

- üçü ağırlaştırılmış tecrit ve pozisyon işkencesine (süngerli oda ve domuz bağı uygulaması),
- ikisi ise mahpus yakınlarının cezaevi ziyaretleri sırasında yaşadıkları hak ihlallerine ilişkindir.

a. Ağırlaştırılmış tecrit ve pozisyon işkencesi

Grubumuzun 2005–2006 yıllık raporunda da yer alan “süngerli oda ve domuz bağı” uygulamasına ilişkin yakınmalar, bu dönemde de devam etmiştir.

Başvurulardaki anlatımlara göre kişiler izole edilmiş özel bir odaya kapatılarak ağırlaştırılmış tecride maruz bırakılmakta ve burada kendilerine pozisyon işkencesi (domuz bağı) uygulanmaktadır.

²⁴ Report to the Turkish Government on the visit to Turkey carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 7 to 14 December 2005., [CPT/Inf (2006) 30] 49.paragraf

Mahpusların anlatımlarına göre “süngerli oda”;

- 8-10 m2 büyüklüğünde ve tüm duvarları süngerle kaplıdır. İçinde bir adet tuvalet taşı bulunmaktadır.

- Odaların tavanında havalandırma borularının üzerine kameralar yerleştirilmiştir.

Anlatımlara göre mahpuslar bu hücrelere tek başlarına konulmakta ve “domuz bağı” uygulanmaktadır.

Mahpusların anlatımlarına göre “domuz bağı”;

- ayaklar ve eller arkadan birbirine ayrı ayrı bağlanmakta

- daha sonra da el ve ayaklar vücudun arkasından tekrar bağlanmaktadır.

- Kişinin, kendi doğal gereksinimlerini karşılaması da dâhil olmak üzere hareket kabiliyetini sınırlamakta,

- ciddi acı ve ızdırap vermektedir.

(BİG 2005-2006 Raporundan)

BİG’e biri 2006 yılında ve ikisi 2007 yılında olmak üzere İzmir 1 ve 2 numaralı F tipi cezaevlerinden toplam üç başvuru yapılmıştır:

Başvurucu (başvuru no.111) F tipi cezaevinde tutukludur.²⁵

Başvurucu cezaevinde yaşadığı sorunları, tıbbi bakım ve muayene hakkından faydalanmadığını ve maruz kaldığı hak ihlallerini kendisiyle görüşen avukata aktarmıştır.²⁶

Üç gün sonra kendisi ile görüşme yapan ailesine başvuru, “avukat ile görüşme yapmasının hemen ardından onur kırıcı muameleye ve işkenceye maruz kaldığını, gardiyanlar tarafından defalarca üzerindeki giysileri çıkarıp giyinmeye zorlandığını, dövüldüğünü ve elleri bağlanarak ‘süngerli oda’ diye tabir edilen odaya konulduğunu, bu odada elleri bağlanarak tutulduğunu” anlatmıştır.

Ertesi gün başvuru ile görüşmek için cezaevine giden avukatların, “kişinin hükümlü olduğu ve 5275 sayılı Yasaya göre, vekâleti bulunmayan avukatla üç kez görüşme hakkının da dolduğu”²⁷ gerekçe gösterilerek cezaevi idaresi tarafından görüşme yapması engellenmiştir.²⁸

Avukatların, başvurunun sağlık durumu hakkında bilgi alabilmek amacı ile diğer mahpuslarla görüşme talepleri de idare tarafından aynı gerekçeler öne sürülerek reddedilmiş, avukatların vermek istedikleri dilekçeler de alınmamıştır.²⁹

- 128 no ile kayıtlı başvuru da Kırıklar F Tipi Cezaevinde hükümlüdür.

Başvurucu, “arkadaşına küfür ettiği” gerekçesi ile yirmiyeye yakın infaz koruma memurunun odasına gelerek ellerini arkadan kelepçelediklerini ve “süngerli oda”ya götürüldüğünü ifade etmiştir.

Süngerli odaya konulduğunda üzerinde sadece şort bulunduğunu belirten başvuru, yerde kan izleri gördüğünü, odanın çok pis koktuğunu ve tuvaletin çok kirli görüldüğünü de aktarmıştır.

²⁵ Başvurucu daha sonra yüksek güvenlikli bir başka cezaevine nakledilmiştir.

²⁶ Cezaevinde başvuru ile görüşme sırasında avukatlar tarafından bir tutanak tutulmuştur. (BİG çalışma esasları uyarınca tutanak tarihi belirtilmemiştir.)

²⁷ Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun madde 59/1’e göre; “Hükümlü, avukatlık mesleğinin icrası çerçevesinde avukatları ile vekâletnamesi olmaksızın en çok üç kez görüşme hakkına sahiptir.

²⁸ Olay sonrası avukatlar tarafından tutulan tutanak BİG arşivlerinde saklanmaktadır.

²⁹ Avukatlar, olaya ilişkin olarak C. Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunmuşlardır. Ayrıca başvurunun yaşamından endişe edilmesi ve işkencenin devam etme riskinin yüksek olması nedeniyle Adalet Bakanlığı’na ve Uluslararası Af Örgütü’ne başvuruda bulunmuşlardır. Ayrıca, İnfaz Hâkimliği’ne yapılan şikâyet sonucunda “görevsizlik” kararı verilmiş, karara karşı yapılan itiraz da reddedilmiştir.

Bununla birlikte başvuru, maruz kaldığı uygulama nedeniyle sorumlulardan şikâyetçi olmak istemediğini beyan etmiştir.³⁰

- 139 numaraya kayıtlı başvuru Kırıklar F Tipi Cezaevinde hükümlüdür.

- "Bağlama aracı olarak kullanılan bant kavramının aynı şekilde Cezaevi Müdürü ... tarafından bant tanımlaması ile örtüştüğü,
- Cezaevi Müdürü ... 'un belirttiği şekilde kullanılan ve terzihanede dikildiği söylenen bağlama aracının başvuru-
rular tarafından da aynı şekilde ifade edildiği ve terzihanede dikildiğini belirttikleri,... "

(İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Cezaevi ve Gözaltı İzleme Grubu'nun 02/0107 nolu Raporundan alıntı)

Başvuru, değişik tarihlerde ve yaklaşık 10 kez süngerli odaya kapatıldığını belirtmiştir.

Bir kez bir hafta, bir diğerinde 10 gün boyunca burada tutulduğunu ifade etmiştir.

İki ayak bileğine ve iki el bileğine kelepçe takıldıktan sonra vücudunun arkasından el ve ayaklarının birbirine bez ile bağlandığını, duyduğu acı nedeni ile bayıldığını söylemiştir.

Başvuru maruz kaldığı uygulama nedeniyle önce sorumlular hakkında şikâyetçi olduğunu, ancak cezaevi müdürünün kendisiyle konuşmasının ardından şikâyetinden vazgeçtiğini beyan etmiştir.³¹

b. "Kelepçe", "duruşmaya götürülmeme", "ani müdahale"

138/1 ve 138/2 numaraya kayıtlı başvurular F tipi cezaevinde tutukludur.

Yargılandıkları davanın duruşmasına götürülmeleri aşamasında bindirildikleri ring aracında, görevli askerler tarafından birbirlerine kelepçelenmek istenmişlerdir. Başvurular, kelepçelenmeye itiraz etmemiş ancak birbirlerine değil, ayrı ayrı kelepçelenmelerini talep etmişlerdir. Ancak, başvurular taleplerinin görevli uzman çavuşlar ve astsubay tarafından reddedildiğini beyan etmişlerdir.

Başvuruların beyanlarına göre, birbirlerine kelepçelenmenin nakil sırasında yarattığı sorunlar nedeniyle taleplerinde ısrarcı olmuşlarsa da bu ısrarları duruşmaya götürülmeme ile sonuçlanmıştır.

Cezaevine geri getirilen başvurular müdürle görüşmek istediklerini, bir süre sonra müdürle görüştürmek için hücrelerinden çıkarıldıklarını ancak "ani müdahale odası" denilen bir yere götürüldükleri beyan etmişlerdir. Başvurular savunma haklarının kısıtlandığını ve duruşmaya gitmek istediklerini söyleyince ikinci müdürün kendilerine kızıp bağırduğunu, taleplerinde ısrarcı olmaları üzerine önce başgardıyanın daha sonra da "ani müdahale ekibi"nde yer alan yaklaşık 20-30 gardıyanın üzerlerine saldırarak tekme ve yumruklarla dövmeğe başladıklarını aktarmışlardır.

Kaldıkları hücreye götürülürken de görevlilerin vurmaya devam ettiklerini, boğazlarını sıkarak yerde sürüklediklerini beyan etmişlerdir. Başvurular, maruz kaldıkları işkence ve kötü muamele nedeniyle vücutlarının çeşitli yerlerinde ekimoz, şişlik ve şiddetli ağrı meydana geldiğini söylemektedir.³²

c. "Görüşmenin engellenmesi" ve "keyfi muamele"

Başvurusu 114 numara ile kayıtlanmış olan başvuru bir mahpus yakınıdır ve İzmir dışında ikamet etmektedir.

Başvurusunda belirttiği tarihte F tipi cezaevinde bulunan yakını ile görüşmek istediğini, ancak cezaevi dış koruma görevlisi nöbetçi komutan tarafından görüşmesinin engellendiğini ifade etmiştir.

Anlatımına göre, kendisine görüşmenin engellenmesi konusunda gerekçe gösterilmemiş ve bu nedenle görevlilerle tartışma yaşamıştır. Daha sonra cezaevi dış korumasında görevli jandar-

³⁰ Cezaevinde avukatlar tarafından düzenlenen görüşme tutanağı BİG arşivinde saklanmaktadır.

³¹ Vazgeçme beyanı avukatlar tarafından kayıt altına alınmıştır.

³² Başvurular, işkenceye maruz kaldıkları ve savunma haklarının engellendiği iddiası ile suç duyurusunda bulunmuşlardır. Savcılıkça yürütülen soruşturma sonucunda görevliler hakkında takipsizlik kararı verilmiş, karara itiraz edilmiştir. (İzmir C. Başsavcılığı 2007/32234 K. sayılı takipsizlik kararı)

malar tarafından F Tipi Cezaevi'nin yakınında bulunan Buca İlçe Jandarma Komutanlığı'na götürülen başvuru, burada küfür ve hakarete maruz kaldığını, yaklaşık iki saat süre ile tutulduktan sonra serbest bırakıldığını söylemektedir.

d. "Hakaret-tehdit"

Başvuruları 140 numara ile kayıt altına alınan başvuru sahipleri de mahpus yakınlarıdır.

Başvurular, cezaevinde bulunan yakını için idareye para yatırırken, bu işlem sırasında gerekli olmayan sorulara neredeyse her hafta muhatap olduklarını, örneğin eğitim durumlarının sorulduğunu belirtmişlerdir. Başvuru konusu olay günü, yaptıkları işlemle bağlantısı olmayan sorulara itiraz etmeleri üzerine, gerek para yatırma işiyle sorumlu olan infaz koruma memuru gerekse de orada bulunan jandarma uzman çavuş tarafından hakaret ve tehdide uğradıklarını beyan etmişlerdir.

Anlatımlara göre, uğradıkları muamele üzerine kurum müdürü ile şikâyet amacıyla görüşmek istemişler ancak bu talepleri görevliler tarafından kabul edilmemiştir.³³

1. Kısıtlama araçları:

Kısıtlama araçlarının, sevkler sırasında ring araçlarında ve mahpusların hastanelerde kaldıkları süreçlerde insan onuru ile bağdaşmayacak biçimde kullanıldığına dair yakınmalar da Grubumuza ulaşmıştır. Başvurularda belirtilen yakınmalar aşağıda özetlenmiştir;

- 111 numara ile kayıtlı başvuru, cezaevinde tıbbi bakıma erişim hakkının engellendiği düşüncesi ile hap içerik intihara teşebbüs etmiştir. Başvuru, acil müdahale ve tedavi amacıyla önce Buca Seyfi Demirsoy Devlet Hastanesi ve ardından İzmir Atatürk Eğitim-Araştırma Hastanesi'nin acil servis bölümlerine sevk edilmiştir. Ancak başvuru, her iki hastanede de tedavi sırasında el ve ayakların kelepçelendiğinden, ayağından yatağa zincirle bağlandıktan yakınmıştır,
- 113 numarada kayıtlı başvuru, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde muayenesinin kelepçesi çözülmeden yapıldığını bildirmiştir,
- 134 numarada kayıtlı olan başvuru ise yeni bir uygulamadan yakınmıştır; Hastane mahkûm koşullarına alınan hastalar "güvenlik" gerekçesi ile kendilerine refakat eden yakınlarıyla birlikte odalara kilitlenmekte, anahtar kendilerine ya da infaz koruma görevlisine verilmemekte, tuvalet vb. temel ihtiyaçları gidermek için dahi önce jandarmaya haber verilmekte ve kapı, dışarıdan gelen jandarma tarafından açılmaktadır,
- Başvurusu 136 numara ile kayıtlı olan başvuru da kısıtlama araçlarının keyfi uygulamasından yakınmıştır.

Başvurucunun sağ koluna ameliyat ile platin takılmış ve kolu alçıya alınmış olmasına rağmen alçılı kolunu askıda tutması için herhangi bir sabitleme aracı (boyun bağı vb.) verilmemiştir. Bu nedenle sağ kolunu desteklemek üzere diğer kolunu kullanması gerekmiştir.

Başvuru, hastaneye sevki sırasında bu gerçekliğe rağmen kendisine kelepçe takılmak istendiğini, bu durumda dengesini sağlayamayacağını ve herhangi bir sarsıntıda ameliyatlı olan kolunu koruyamayacağını söylemesine rağmen görevlilerin kelepçe takmakta ısrar ettiklerini, kabul etmemesi nedeniyle de hastaneye götürülmediği ve kolundaki alçının çıkarılmadığını belirtmiştir.

2. Mahpuslara uygulanan muameleyle ilişkin değerlendirme

BİG bileşenlerinden **ÇHD İzmir Şubesinde** "süngerli oda", "ani müdahale" konularında Adalet Bakanlığı'na bir dilekçe gönderilerek uygulamanın dayanağı, kaç kişiye, kaç kez, hangi sürelerle ve ne sebeple uygulandığı, uygulamaya neden olan fiil nedeniyle ayrıca disiplin cezası verilip verilmediği, özel hücreye koyma konusunda doktor raporu alınıp alınmadığı sorulmuştur.³⁴

³³ Başvuruların maruz kaldıkları muamelelere ilişkin hukuksal girişimler avukatları tarafından yapılmaktadır.

³⁴ 29.08.2006 tarihli başvuruya Grubun 2005-2006 yıllık raporunda yer verilmiş, ancak Adalet Bakanlığı'nun cevap yazısı geç gönderildiğinden aynı raporda yanıt yer alamamıştır.

Adalet Bakanlığı tarafından verilen yanıtta; uygulamanın dayanağının Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un "yönetim tarafından alınabilecek tedbirler" kenar başlıklı 49. maddesi olduğu belirtilmiştir. Yine aynı yazıda;

*"Söz konusu maddenin uygulanmasına yönelik olmak üzere; sayıları çok az olan bazı kapalı ceza infaz kurumlarında etrafları süngerle kaplı ve herhangi bir olumsuzlukta müdahale edilmek üzere kamera ile takip edilen, Gözlem Odası olarak isimlendirilen odalar düzenlenmiş olup, kendisine, çevresine veya kuruma zarar veren ve bu nedenle müşahade altında tutulması gerektiği doktor raporu ile tespit edilen hükümlü ve tutuklular kısa bir süre için buralarda tutulmaya başlanmıştır."*³⁵

Durumları doktor raporu ile tespit edilen hükümlü ve tutuklular, kendilerine veya etrafa zarar verme hali ortadan kalkıncaya kadar tutulmakta, saldırganlık durumu sona erenler buradan çıkarılmaktadır. Bu tedbirler çoğunlukla uyuşturucu krizi, kendine veya başkalarına zarar verme gibi ender durumlarda başvurulan bir tedbirdir.

5275 sayılı Kanununun 49/2. maddesine göre ortada bir disiplin işlemi olmasa bile kurumun düzenini ve kişilerin güvenliklerinin ciddi tehlikeyle karşı karşıya kalması halinde, asayiş ve düzeni sağlamak için Kanunda açıkça belirtilmeyen tedbirleri alma konusunda Kurum idaresi yetkilidir. Alınacak bu tedbirlerin uygulanması disiplin cezasının verilmesine engel de değildir.

Gözlem Odasına alınmadan önce ve alındıktan sonra hükümlü ve tutukluların doktor raporu mutlaka alınmaktadır. Ayrıca, odada tutuldukları süre boyunca da sağlık durumları Kurum tabipliği tarafından yakından takip edilmektedir."

denilmiştir.³⁶

İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Cezaevi ve Gözaltı İzleme Grubu tarafından İzmir 2 No'lu F Tipi Cezaevine "izleme" ziyareti yapıldığı sırada görüştükları cezaevi hekimi, "müşahede/gözlem odası"na konulan mahpusların sağlık durumlarına ilişkin;

"Daha çok oraya götürme sırasında problem olursa gittiğini, kameradan zaman zaman kontrol edebildiğini; ellerde bazen morluk, şişlik oluşabildiğini, bu yüzden morluk oluştu mu diye kontrol etmek için gidebildiğini; sıkıntı olduğunda, çağrılırsa gittiğini; memurların da dikkat ettiğini, bir durum gelişirse kendine haber verdiklerini"

belirtmiştir.³⁷

Gerek süngerli oda tabir edilen gözlem odasında, gerek sevk araçlarında ve gerekse hastanede, kısıtlama araçları uygulamasının bir prosedüre tabi olması gereklidir. Avrupa Cezaevi Kuralları bu gereklilikleri şöyle tanımlamaktadır;

60.6 Kısıtlama araçları hiçbir zaman cezalandırma amacıyla kullanılmamalıdır.

68.1. Zincir ve demir kullanılması yasaklanmalıdır.

68.2. Kelepçe, deli gömleği ve diğer kısıtlama araçları ancak aşağıdaki koşullarda kullanılabilir:

a. Gerekli olduğu durumlarda, nakil sırasında kaçmayı önleyecek bir tedbir olarak, bu durumda tutuklunun adli ya da idari bir merci önüne çıkarıldığı an, bu yetkililer aksine karar vermedikçe, çıkarılır,

³⁵ İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Cezaevi ve Gözaltı İzleme Grubu tarafından İzmir 2 nolu F Tipi Cezaevi ziyaretine ilişkin hazırlanan raporunda, kendisiyle görüşme yapılan cezaevi hekimi, gözlem odasına kapatılan mahpuslara bağ uygulamasına ilişkin şu bilgileri vermektedir; "Zarar veriyorsa, yırtıyorsa bağlanabiliyor", "F1'de el-ayaklardan kelepçe uygulanıyor; burada deri kemerle bağlanabiliyor, koli bandı ile bağlanıyor; hem eller hem ayaklar bağlanabiliyor." (TC İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu, Cezaevi ve Gözaltı Birimleri İzleme Grubu, İzmir Kırıklar 2 No'lu F Tipi Kesinleşmiş Tespit Raporu, Rapor no:02/0107)

³⁶ 14.12.2006 tarihli ve 90647 sayılı cevap yazısı.

³⁷ İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Raporu, s.17

b. Kullanılan bütün diğer yollar tutuklunun kendisine ya da başkalarına ya da mala ciddi zarar vermesini önlemeye yetmediği zaman müdürün emri üzerine, bu durumda müdür hemen doktorun görüşünü alarak durumu bir raporla üst makama bildirir.

68.3 Kısıtlama araçları kesinlikle gerekli olandan daha uzun süre kullanılmamalıdır.

68.4 Kısıtlama araçlarının kullanım biçimleri iç hukukta belirtilmelidir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, kısıtlama araçlarının ve bunların kullanımının dikkatli bir biçimde kayıt altına alınmasını ve bu raporların daha sonra başvuru kaynağı olarak kullanılmasını öngörmektedir.³⁸

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi de 2 No'lu genel raporunda kısıtlama araçlarına ilişkin standardı ortaya koymaktadır;

“Fiziksel kısıtlama araçlarının kullanımının gerekli olduğu ender durumlarda ilgili mahpus sürekli ve uygun bir biçimde gözlem altında tutulmalıdır. Bununla birlikte kısıtlama araçları mümkün olan en kısa sürede çıkarılmalıdır; bu gereçler kesinlikle ceza olarak kullanılmamalı veya kullanım süresi uzatılmamalıdır. Son olarak, mahpuslara karşı her türlü güç kullanımı kayıt altına alınmalıdır.”³⁹

Uluslararası standartlarla belirlenmiş bu gerekliliklerin yerine getirilmemiş olması durumunda ise, başvurucuların yakınmalarının da ötesinde, kişilerin işkence ve kötü muamele gördüklerine ilişkin ciddi şüphe duyulmasına neden olmaktadır.

Nitekim İzmir İl İnsan Hakları Kurulu raporunda da belirtildiği üzere ziyaret edilen cezaevinde süngerli odaya ilişkin herhangi bir ayrı defter ve kayıt tutulmamaktadır.⁴⁰ Bu uygulamanın yanı sıra bu doğrultuda herhangi bir yasal düzenleme de mevcut değildir ve kısıtlama araçlarının uygulanmasına dair herhangi bir önlem ve kontrol mekanizması oluşturulmamıştır. Tüm bunlar uluslararası standartlarla ciddi biçimde çelişmekte ve işkence ve kötü muamele uygulamaları için uygun bir zemin yaratmaktadır.

Oysaki kişiyi özgürlüğünden yoksun bırakan yetkililerin, aynı zamanda temel hakların korunması ve insan onuru ile bağdaşmayacak muamelede bulunulmamasına ilişkin temel bir yükümlülükleri bulunmaktadır.

Bu temel yükümlülük, BM Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 10. maddesinde açık bir şekilde düzenlenmiştir:

“Özgürlüğünden yoksun bırakılmış kişiler insani muamele ve insanın doğuştan kazandığı insan onuruna saygılı davranış görme hakkına sahiptir.”

Yine BM Mahpusların Islahı İçin Temel Prensiplerin 1. maddesi;

“Bütün mahpuslara doğuştan sahip oldukları insanlık onurunun ve değerinin gerektirdiği saygıyla muamele yapılır.” demektedir.

İşkence ve kötü muamelenin diğer biçimleri ise, uluslararası hukukta ve iç hukukumuzda mutlak bir şekilde yasaklanmıştır. İşkenceyi meşrulaştırmanın hiçbir yasal zemini olamayacağı gibi; bu yasağın savaş, olağanüstü hal gibi durumlar da dâhil olmak üzere hiçbir istisnası yoktur.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m. 3;

“Hiç kimse, işkenceye ya da insanlık dışı yahut aşağılayıcı muameleyle ya da cezaya tabi tutulmayacaktır.”

³⁸ Human Rights and Prisons, A Manual on Human Rights Training for Prison Officials, United Nations High Commissioner of Human Rights, Professional Training Series, No. 11, sayfa 38

³⁹ 2 No'lu Genel Rapor, [CPT/Inf (92) 3], 53.paragraf

⁴⁰ İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu raporu, s.36

İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi m.2;

"2. Sözleşmeye Taraf Devlet, yetkisi altındaki ülkelerde işkence olaylarını önlemek için etkili kanuni, idari, adli veya başka tedbirleri alacaktır."

Herhangi bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için Prensipler Bütünü (TUHAK) Kural 6;

"Her hangi bir biçimde tutulan veya hapsedilen bir kimse, işkenceye veya zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya maruz bırakılamaz."

'Zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya ceza' deyimini, tutulmuş veya hapsedilmiş bir kimseyi geçici veya sürekli olarak her hangi bir doğal duyumunu kullanmaktan veya bulunduğu yer ve zamanın farkında olmaktan yoksun bırakma da dâhil, fiziksel veya ruhsal bütün istismar edilme hallerine karşı mümkün olan en geniş ölçüde koruyacak bir biçimde yorumlanır."

Hiç bir durum, işkenceyi veya diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezayı haklı göstermek için ileri sürülemez."

Ancak, tüm bu düzenlemelere rağmen işkence suçu işlenmeye devam edilmekte; özellikle cezaevleri gibi, mahpusların özgürlüklerinden uzun sürelerle yoksun bırakıldıkları alanlarda ise mahpuslar bu suçlar karşısında daha fazla savunmasız durumda kalmaktadırlar. Cezaevlerinin dışarı ile bağlantısının kopuk olması, çoğu zaman işlenen suçtan çok geç haberdar olunmasına neden olmaktadır. Bu durum ise işkencenin tespitini ve delillerin sağlıklı bir şekilde toplanabilmesini neredeyse olanaksız kılmaktadır.

Yine, mağdurun, işkenceye maruz kaldığı mekânda tutulmaya devam edilmesi ve failleri ile sürekli karşı karşıya olması da hak arama ve şikâyetçi olma iradesini olumsuz anlamda etkileyebilmektedir. Bu anlamda Gruba ulaşan işkence yakınmalarının ikisinde mağdurların şikâyetçi olmaması ya da daha sonra şikâyetçi olmaktan vazgeçmesi dikkate değerdir.

İşkence suçunun yanı sıra, mahpuslara uygulanan muamele ve kısıtlama araçlarının hukuka aykırı bir şekilde kullanılmasının bizzat işkence olarak değerlendirilebileceği gözden kaçırılmamalıdır. Mahpusların İslahı İçin Asgari Standart Kuralları'nda (Kural 33) "kelepçe, zincir, demir ve dar gömlek gibi kısıtlama araçlarının, cezalandırma vasıtası olarak kullanılmayacağı" düzenlemesi yer almaktadır.

Yine aynı madde; "zincir ve demir" in kısıtlama için kullanılmayacağını belirtmektedir. Raporumuzun "kısıtlama araçları" başlıklı bölümünde aktardığımız yakınmaların ise, genel olarak bu düzenlemeye aykırı ve insan onuru ile bağdaşmayacak şekilde kullanıldığı görülmektedir.

C. KORUMA TEDBİRLERİ

1. Disiplin soruşturmaları

a. Yakınmalar

- Gruba ulaşan ve 124 numaraya kaydedilen başvuruda başvuru F tipi cezaevinde hükümlü olarak kalmaktadır.

Anlatımlarına göre, kaldığı birime sabah sayımı sırasında gelen bir infaz koruma görevlisi kendisine rencide edici tutum ve davranışlarda bulunmuş, bunun üzerine kendisi de memur hakkında savcılığa şikâyet dilekçesi vermiştir.

Görevli infaz koruma memuru da aynı olayda başvurucunun kendisine tehdit ve hakaret ettiği gerekçesiyle şikâyetçi olmuştur.

Her iki başvuruyla ilgili olarak savcılıkça yürütülen soruşturma sonucunda başvurucu ve infaz koruma görevlisi hakkında ayrı ayrı takipsizlik kararı verilmiştir.

Bununla birlikte, belirtilen olay nedeniyle başvuru hakkında cezaevi idaresi tarafından bir tutanak tutulmuş ve bu tutanağa dayanarak hakkında “iki ay süre ile kurumun kültürel ve sportif faaliyetlerinden yoksun bırakma” cezası verilmiştir.

Karara karşı yapılan başvuru tarafından yapılan şikâyet ve itiraz ise olumsuz sonuçlanmıştır.

- 135 numaraya kayıtlı başvuruda, başvuru yan hücredeki bir mahpusun intihar etmesini engelleyici girişimde bulunmasına karşın kendisine disiplin cezası verildiğinden yakınmıştır.

İntihar girişiminde bulunan mahpus (başvuru no 128), bir hafta kadar süreyle “süngerli oda”da tutulduğunu ve kötü muamele gördüğünü, “yaşadıklarını hak etmediğini düşündüğünü ve intihar etmek istediğini”, havalandırma boşluğundan not kâğıtları atmak suretiyle başvurucuya iletmiştir.

Başvuru derhal infaz koruma memurlarını durumdan haberdar etmiş ve böylelikle mahpusun kendisini ipe asması son anda engellenebilmiştir.

Olay sonrasında ise cezaevi idaresi tarafından başvuru hakkında disiplin soruşturması başlatılmış ve “bahçe havalandırmasından attığı notlarda kurum görevlilerine hakaretlerde bulunduğu” ve intihara teşebbüs eden mahpusu “suç teşkil edecek davranış ve eylemlere yönlendirdiği” gerekçesi ile “bir ay süreyle katılmakta olduğu tüm etkinliklerden yoksun bırakma” cezası verilmiştir.

Verilen karar İnfaz Hâkimliğince de onaylanmıştır.

Gruba ulaşan diğer başvurulardaki anlatımlara göre;

- Yakını ile telefonda anadili olan Kürtçe konuştuğu gerekçesi ile,⁴¹
- Bolu F Tipi Cezaevi’nden nakil ile gelen bir mahpusun, Bolu F Tipi Cezaevi kantininden satın alarak yanında getirdiği yapııştırıcının, kantinde satılan mallardan olmaması ve bulundurulmasının yasak olması gerekçe gösterilerek,⁴²
- Adalet Bakanlığı’na hitaben yazılan ve “demokratik talepleri içeren” dilekçe nedeniyle,⁴³
- Toplu halde slogan atmak, süresiz açlık grevinde bulunmak suçlaması ile,⁴⁴
- Talepleri yerine getirilinceye kadar kurum revirinde ve hastanelerde sunulan sağlık hizmetinden faydalanmak istemediklerini bildirerek olumsuz davranışa yönelik gruplaştıkları gerekçesi ile,⁴⁵

disiplin cezaları verildiği ifade edilmektedir.

b. Disiplin soruşturmalarına ilişkin değerlendirme

Başvurucuların anlatımları genel olarak değerlendirildiğinde; disiplin yaptırımına gerekçe olan eylemler ve verilen cezaların idarenin takdirine göre belirlendiği, bu nedenle de mahpusların neredeyse her eylem ve davranışının disiplin suçu sayılabildiği görülmektedir. Verilen disiplin cezalarına karşı yapılan şikâyet ve itirazlardan da bir sonuç alınamamaktadır.

Disiplin cezalarının verilisindeki bu keyfiyet, ceza hukukunun temel ilkelerinden olan “kanunsuz suç ve ceza olmaz” ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Ayrıca verilen disiplin cezaları ile birlikte açık görüş yasağı da uygulandığından, bu durum aynı eylem nedeniyle kişi hakkında iki ayrı yaptırım sonucunu doğurmaktadır. Bu ise yine ceza hukukunun “aynı suç nedeni ile iki kez yargılanmama” ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

⁴¹ BİG – 112 No’lu başvuru

⁴² BİG – 113 No’lu başvuru

⁴³ BİG – 119 ve 133 No’lu başvuru

⁴⁴ BİG – 119 ve 125 No’lu başvuru

⁴⁵ BİG – 121 ve 124 No’lu başvuru

i. "Aynı suç nedeni ile iki kez yargılanmama" ilkesine aykırılık

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yasa'nın 38.maddesi, disiplin cezalarını şöyle sıralamaktadır; kınama, bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma, ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama, ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma, hücreye koyma.

Tutuklu ve Hükümlülerin Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmeliğin 14.maddesi uyarınca;

"... Kınama cezası dışında disiplin cezası almış ve bu cezası kaldırılmamış hükümlü ve tutuklular açık görüşten faydalanamaz. ..."

Yönetmeliğin bu maddesinden anlaşılacağı üzere, Yasanın 38.maddesinde altı başlıkta sayılan disiplin cezalarının beşi, açık görüş hakkından yararlanamama ile de sonuçlanmaktadır.

Açıktır ki Yönetmeliğin 14.maddesi, Ceza Muhakemesi Yasası'nın "Aynı fiil nedeniyle, aynı sanık için önceden verilmiş bir hüküm veya açılmış bir dava varsa davanın reddine karar verilir." hükmünü düzenleyen 223/7.maddesine aykırıdır.

Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 63'te de "Bir mahpus aynı eylem ya da davranıştan ötürü iki kez cezalandırılmayacağı" düzenlenmiştir.

ii. "Kanunsuz suç ve ceza olmaz" ilkesine aykırılık

Disiplin cezalarının hangi durumlarda verileceğine; disiplin suçu oluşturacak davranışlar ile hangi yaptırımın uygulanacağı ilişkin düzenlemeler Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin Hakkındaki Yasa'nın 37-46.maddelerinde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Buna karşın aynı Yasa'nın 48/1.maddesi idareye çok geniş bir takdir yetkisi tanımaktadır. Bu maddeye göre;

"37 ilâ 46 ncı maddelerde yer alan eylemlerin tanımına uymayan ve kanunda tanımları yapılmamış olan eylemler, nitelik ve ağırlıkları bakımından bunlara benzediklerinde, aynı maddelerdeki disiplin cezaları ile karşılanırlar."

Başka bir deyişle, yetkililerin hoşuna gitmeyen herhangi bir davranış ya da eylem nedeniyle, Yasada tanımlanmamış olsa da disiplin yaptırımı ile karşı karşıya kalılabilmektedir.

Oysaki Yasanın bu maddesi, suçlar ve cezalara ilişkin genel esasları belirleyen ve kıyas yasağını düzenleyen TCK m.2(3) hükümleriyle ciddi bir çelişki içindedir;

"Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz."

Keyfiliğe neden olabilecek İnfaz Yasası'nın 48/1.maddesinin yanı sıra Yönetmeliğin, yukarıda belirtilen 14.maddesi de kendi içinde ve yasada belirtilenlerden ayrı olarak bir yaptırım düzenlemesi nedeniyle Anayasa'nın 38/3.maddesinde yer alan;

"Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur."

hükmüne de açıkça aykırıdır.

Gerek Yasa'nın 48.maddesi ve gerekse Yönetmeliğin 14.maddesi ayrıca;

- Anayasa'nın 38/1.maddesinin;

"Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez."

- TCK m.2'nin;

"(1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolünamaz."

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.“

hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Yine, Yönetmeliğin 14.maddesi ile yasada yer almayan bir cezai yaptırım idari işlemle düzenlenmiştir.

Bu madde, kınama cezası dışında disiplin cezası alan tutuklu ve hükümlülerin, ceza kaldırılınca kadar açık görüş hakkından da faydalanamaması sonucunu doğurmaktadır.

Oysa disipline konu davranışlar ve yaptırımlarının yer aldığı İnfaz Yasası incelendiğinde, ne 42.madde ile düzenlenen “haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama” ve ne de 43.madde ile düzenlenen “ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma” hükümlerinde “disiplin cezası almış olmak”, “açık görüşten yasaklanmanın” bir gerekçesi olarak belirtilmediği görülmektedir.

Bu anlamda söz konusu düzenleme bir yandan “aynı suç nedeniyle iki kez yargılanmama” ilkesine aykırı olduğu gibi, diğer yandan Anayasa’nın 38/1 ve TCK’nın 2. maddeleri ile güvence altına alınan “kanunsuz suç ve ceza olmaz” prensibinin açık ihlali niteliğindedir.

TUHAK, İlke 30/1’de düzenlenen “kanunsuz suç ve ceza olmaz” ilkesi gereğince;

“Tutulan veya hapsedilen kimselerin tutuldukları veya hapislikleri süresince disiplin suçu oluşturan davranışlarının türleri, uygulanabilecek olan disiplin cezasının tanımı ve süresi ile bu tür cezaları verebilecek olan yetkili makamlar, kanunda veya kanuna dayanan düzenlemelerde belirtilir ve usulüne göre yayımlanır.

Hiçbir mahpus yasada ve tüzükte öngörülmeyen bir ceza ile cezalandırılmaz.”

Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi m.15, Asgari Standart Kurallar, Kural 29, AIHS m.7 de aynı doğrultuda düzenlemeler yapmaktadır.

2. Başvuru ve şikâyet hakkı

a. Yakınmalar

Gruba iletilen yakınmalarda mahpusların, başvuru ve şikâyet haklarının kullanımında sorunlar yaşadıkları saptanmıştır. Başvurularda;

- Cezaevi idaresi tarafından başvurucu ile görüştürülmeyen avukatların yazdıkları dilekçenin idare tarafından alınmayarak dilekçe hakkının engellendiği,⁴⁶
- Resmi kurumlara yazılan dilekçelere yanıt verilmediği,⁴⁷
- Nakil talebine ilişkin yazılan dilekçelerin idarece muhatap kurumlara gönderilmeyerek dilekçe hakkının engellendiği,⁴⁸
- Disiplin cezalarına karşı yapılan şikâyet ve itirazlardan bir sonuç alınamadığı,⁴⁹ yakınmaları iletilmiştir.

b. Başvuru ve şikâyet hakkına ilişkin değerlendirme

Anayasa’nın 74. maddesinde “dilekçe hakkı” düzenlenmiştir. Maddeye göre;

“Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

⁴⁶ BİG – 111 No’lu başvuru

⁴⁷ BİG – 121 No’lu başvuru

⁴⁸ BİG – 130 No’lu başvuru

⁴⁹ BİG – 124 No’lu başvuru

Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.”

Dilekçe hakkının engellendiği yolundaki yakınmaların ise Anayasa ile güvence altına alınmış bu hakkın ihlali niteliğinde olduğu görülmektedir.

Ayrıca TCK'nin 121. maddesi, yetkili makam tarafından bir dilekçenin hukuksal neden olmaksızın kabul edilmemesini suç olarak düzenlenmekte ve sorumlular hakkında cezai yaptırım öngörmektedir.⁵⁰

Yine devletlerin şikâyet ve başvuruları etkin bir şekilde soruşturma yükümlülüğü bulunmaktadır. Resmi otorite için bir yükümlülüğü tanımlayan bu kavram, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 8. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 13. maddesi uyarınca aynı zamanda kişilere bir hak olarak tanınmaktadır.⁵¹

Mahpusların İslahı İçin Asgari Standart Kurallar'da yer alan düzenlemeye göre de;

Kural 36.3. “Bütün mahpusların, talep ve şikâyetlerinin içeriği sansüre tabi tutulmadan gerekli şekliyle hapisane merkez idaresine, yargısal makamlara ve yetkili kılınmış diğer makamlara bu talep ve şikâyetlerini bildirmelerine izin verilir.”

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi de 2 No'lu Genel Raporunda aynı konuya değinmektedir;⁵²

“Etkin şikâyet ve denetim prosedürleri, cezaevlerinde kötü muameleye karşı temel önlemlerdir. Mahkûmların cezaevi sisteminin içinde ve dışında, ilgili makamlarla gizli görüşme olasılığı dâhil, başvurabilecekleri şikâyet kanalları olmalıdır.”

İç hukukta, şikâyet ve başvuruları incelemek üzere iki temel mekanizma mevcuttur. Bunlardan biri 4675 sayılı Yasa ile kurulan infaz hâkimlikleridir. Yasanın 1. maddesi infaz hâkimliklerinin kurulma amacını; “ceza ve infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek” olarak açıklamaktadır.

Yasanın 4/1. maddesine göre; “hükümlü ve tutuklulara yönelik işlem ve faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak” infaz hâkimliklerinin görevleri arasındadır.

Bir diğer iç hukuk mekanizması ise Cumhuriyet savcıları tarafından yürütülen adli soruşturmalardır. Ceza Muhakemeleri Yasası'nın 160. maddesine göre; bir suçun işlendiğini öğrenen cumhuriyet savcısı derhal maddi gerçeği araştırmakla, suça ilişkin delilleri toplayarak muhafaza altına almakla yükümlüdür.

“ Tutulan veya hapsedilen bir kimse veya avukatı, kendisine yapılan muamele hakkında ve özellikle maruz kaldığı işkence veya diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muameleler konusunda, tutma yeri veya hapishaneden sorumlu makama ve daha yüksek bir makama ve gerekirse denetleme ve hukuki çözüm getirme yetkisine sahip makama şikâyette ve talepte bulunma hakkına sahiptir.”

TUHAK, Kural 33/1

Hiç şüphesiz bu iç hukuk düzenlemelerinin uygulamada işlerlik kazanabilmesi ancak uluslararası metinlere uygun şekilde etkili bir araştırma ve inceleme yapılması ile mümkün olabilir.

⁵⁰ TCK m. 121 - Kişinin belli bir hakkı kullanmak için yetkili kamu makamlarına verdiği dilekçenin hukuki bir neden olmaksızın kabul edilmemesi halinde, fail hakkında altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

⁵¹ İnsan Hakları Evrensel Bildirisi madde 8; “Herkes anayasa veya kanunların kendisine tanıdığı temel haklarını ihlal eden fiillere karşı yetkili ulusal yargı yerleri önünde hak aramak için etkili bir hukuki yola başvurma hakkına sahiptir.” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 13; “Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kişiler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir.”

⁵² 2 Nolu Genel rapor, para.54

Aksi takdirde, adli mercilerin idarenin her türlü hukuka aykırı eylem ve işlemini onama makamı haline dönüşmesi riski mevcuttur.

Bu durum kişilerin adalete olan güven duygusunu zedeleyeceği gibi, fiilen işlevsiz hale gelmesi nedeniyle şikâyet hakkının kullanılmaması sonucunu da doğurabilir.

D. MADDİ KOŞULLAR

Bu başlık altında Grubumuza yapılan başvurular “yiyecek, kantin ve ısınma” ile ilişkilidir.

a. Yakınmalar

Bağımsız İzleme Grubu’na;

- Cezaevinde çıkarılan yemeklerin 5275 sayılı İnfaz Yasası m.72’de düzenlenen “hükümlünün beslenmesi” başlıklı düzenleme ile bağdaşmadığı, mahpusların ihtiyacını karşılamaktan uzak nitelik ve nicelikte olduğu,⁵³
- Yemeklerin çok kalitesiz (yağsız, tuzsuz ve kuru), besin ve kalori değerlerinin düşük olduğu,⁵⁴
- Sağlık sorunları olan mahpuslara tek tip diyet yemeği verildiği, özel diyet yemeği uygulamasının olmadığı,⁵⁵
- Çıkarılan yemeklerin kalitesiz ve ihtiyacı karşılamaması nedeniyle sürekli olarak kantinden ek yiyecekler almak zorunda kalındığı,⁵⁶
- Kantin fiyatlarının pahalılığı,⁵⁷
- Kış mevsiminde mevcut sistemin mahpusların ısınma ihtiyacını karşılamaktan uzak olduğu, kaloriferlerin birkaç saatle sınırlı olarak yakıldığı, kalorifer peteklerinin çok küçük olduğu ve yeterli derecede ısınmadıkları,⁵⁸

yakınmaları iletilmiştir.

b. Maddi koşullara ilişkin değerlendirme

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun’un “hükümlünün beslenmesi” başlıklı 72. maddesine göre;

Asgari Standart Kurallar
Kural 20. (1) “Kurum idaresi tarafından her mahpusa sağlık ve kuvvet için yeterli ölçüde besin değerine sahip olan, iyi hazırlanan ve uygun saatlerde servisi yapılan yemek verilir.”
Ayrıca bkz; Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 21.1-21.6

“(1) Hükümlüye Adalet ve Sağlık bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına göre, sağlıklı ve güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dinî ve kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verilir ve içme suyu sağlanır.

(2) Hükümlü, kendisine verilen günlük besin ve ihtiyaç maddeleri dışındaki ihtiyaçlarını kurum kantininden sağlayabilir. Kantini bulunmayan kurumlarda, bu maddeler, idarenin izin ve kontrolü altında dışarıdan sağlanabilir.

⁵³ BİG – 109 No’lu başvuru

⁵⁴ BİG – 134 No’lu başvuru

⁵⁵ BİG – 116 No’lu başvuru

⁵⁶ BİG – 131 No’lu başvuru

⁵⁷ BİG – 131 ve 133 No’lu başvurular

⁵⁸ BİG – 109 No’lu başvuru

(3) *Hasta hükümlüye, kurum hekiminin belirleyeceği besinler verilir.*"

Ancak Grubumuza ulaşan bu yakınmalarda, mahpuslara verilen yemeklerin belirtilen düzenlemeye uygun nicelik ve niteliğe sahip olmadığı görülmektedir.

Kantin fiyatlarının pahalı olduğu yönündeki yakınmalar da, özellikle ekonomik durumu iyi olmayan mahpusların kendi imkânları ile beslenmelerini olanaksız kılmaktadır.

5275 sayılı Yasa'nın 63. maddesinde de **tutuklu ve hükümlülerin barındırılmasına** ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Maddenin 4.fıkrasına göre;

"Oda ve kısımlarda iklim koşulları göz önüne alınarak yeterli yer ışık, ısınma, havalandırma ve hijyen sağlanır."

Oysa ısınma konusunda iletilen yakınmalar, cezaevi fiziki koşullarının ve idari uygulamanın mevcut yasal düzenlemeye uygun olmadığını göstermektedir. Nitekim Türk Tabipleri Birliği tarafından 28 Aralık 2006 tarihinde Tekirdağ F Tipi Cezaevine yaptıkları ziyarete ilişkin hazırlanan "F Tipi Cezaevlerine İlişkin Rapor"unda da bu durum tespit edilmekte ve "... Güneş ışığının sağlanmasında yetersizliğin olduğu bu mekânlara çok küçük radyatörler yerleştirilmiştir. Bu durum kış aylarında ısınma sorunu yaratacaktır." saptaması yapılmaktadır.⁵⁹

Ayrıca, İzmir İl İnsan Hakları Kurulunca düzenlenen raporda da cezaevi ziyaretini gerçekleştiren heyet "Cezaevinin soğuk olduğu, her iki izleme faaliyetinde ekibin bizzat tanık olduğu bir gerçeklik olarak ortaya çıktığını" tespit etmiştir.⁶⁰

TTB raporundaki yer alan ve İzmir 2 Nolu F Tipi Cezaevi ziyaretini gerçekleştiren heyetin saptamalar ve başvuru sahiplerinin yakınmaları, gerek mahpusların tutuldukları birimlerin yapısının ve gerekse uygulamada herhangi bir önlem alınmamış olmasının hem iç hukuk düzenlemeleriyle ve hem de Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 18.1'le açık çelişki içinde olduğunu ortaya koymaktadır;

"Mahpusların barındıkları yerler ve özellikle yatakhaneler insan onuruna saygılı ve mümkün olduğu ölçüde mahremiyetin sağlandığı yerler olmalı ve sağlık ve hijyen gereklilikleri, iklimsel değişimlerin ve özellikle kişi başına düşen alan, içerideki m³ hava, ışıklandırma, ısıtma ve havalandırmaya gereken önem verilerek yerine getirilmelidir."

E. YÖNETİM VE FAALİYETLER

1. Aile ve arkadaşlarla temas:

Ceza İnfaz Tüzüğü 6 Nisan 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Tüzükle birlikte, daha önce yakınlarıyla telefonda anadilleri olan Kürtçe ile konuşabilen mahpuslara Türkçe konuşma zorunluluğu getirilmiştir.

F tipi cezaevlerinde Kürt mahpusların sayıca fazla oluşu ve kendi dilleri ile konuşma haklarının engellenmesi nedeniyle, bu başlık altında yer alan yakınmaların büyük bir çoğunluğunu anadilde görüşme/haberleşme hakkının ihlali niteliğindeki başvurular oluşturmaktadır.

a. Anadilde görüşme/haberleşme

i. Yakınmalar

Tüzük'ün yürürlüğe girmesi ile birlikte Grup bileşenlerinden ÇHD İzmir Şubesi ve İHD İzmir Şubesi'ne mahpuslar tarafından çok sayıda başvuru yapılmıştır.

Söz konusu düzenlemeye ilişkin yakınmalarda özetle:

- 5275 sayılı İnfaz Yasasında bu yönde bir kısıtlama olmadığı halde, anadilde görüşme hakkının Tüzükle kısıtlandığı; Türkçe bilmeyen yakınlar hakkında savcılık-kolluk tarafından yürütülen araştırma/soruşturmanın onur kırıcı nitelikte olduğu,^{61,62}

⁵⁹ http://www.ttb.org.tr/eweb/rapor/f_tipi.html;

http://www.ttb.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=465&Itemid=2 (son erişim; 12.12.2007)

⁶⁰ İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Raporu, s.29

- İki yaşındaki Türkçe bilmeyen yeğenine telefonda sadece Kürtçe “merhaba” diyen başvuru hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı ve “bir ay süre ile sportif ve kültürel haklardan men” cezası verildiği,⁶³
- Telefonda Kürtçe konuşulması durumunda, görüşmenin idarece kesildiği ve haftada 10 dakika olan telefonla görüşme hakkının o hafta içinde bir daha kullanılmadığı,⁶⁴
- Cezaevi idaresi tarafından yaygın bir şekilde uygulanan disiplin cezaları nedeniyle telefonla görüşme hakkı fiilen çok az kullanılabilirken, getirilen yeni düzenlemenin (Ceza İnfaz Tüzüğü) Kürt olan mahpusların aileleri ve yakınları ile görüşmelerini neredeyse imkânsız hale getirdiği,⁶⁵
- Tamamı kayıt altına alınan görüşmeler üzerinde denetimin farklı yöntemlerle yapılması mümkün iken, “güvenlik” gerekçesi ile hem cezaevindeki mahpusların ve hem de ailelerinin mağdur edildiği,⁶⁶
- Konuştuğu ana dili ile kendisini ifade etmesinin, ailesi ile konuşmasının engellendiği,⁶⁷
- Başvurucunun arkadaşına yazdığı Kürtçe mektubun cezaevi idaresi tarafından gönderilmediği,⁶⁸

ifade edilmektedir.

Başvurucuların Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazdıkları dilekçelere verilen yanıtta Tüzük'ün 88/2-p maddesi gerekçe gösterilerek; “Kurum idaresinin hükümlü ve tutukluların Türkçe bilmeyen yakınlarının mahallerinde yapacağı araştırma sonuçlanıncaya kadar geçecek olan sürede haftalık telefon görüşmelerinin Türkçe yapılması gerektiğinden, cezaevi idaresinin uygulamasında yasa, tüzük ve yönetmeliklere aykırılık tespit edilmediği” belirtilmiştir.⁶⁹

Yine İHD İzmir Şubesi tarafından konu hakkında Adalet Bakanlığı'na yapılan çok sayıdaki başvurunun tamamına; “Türkçe bilmediği iddia olunan, hükümlü tutuklu yakınları hakkında kolluk marifeti ile araştırma yapıldığı, bunların Türkçe bilmediklerinin tespiti halinde, başka bir dille görüşmelerine izin verildiği, ancak Kurum kayıtlarının incelemesinden ve başvuru beyanından, Kurum idaresine bu konuda herhangi bir dilekçe vermedikleri ve bu sebeple haftalık telefon görüşmelerinde Türkçe harici bir dil konuşmalarına izin verilmediği” yanıtı verilmiştir.⁷⁰

ii. Anadilde görüşmeye ilişkin değerlendirme

Grup bileşenlerinden İHD İzmir Şubesi tarafından, tutuklu ve hükümlülerin telefonda Kürtçe konuşmalarına izin verilmediği yönündeki yakınmalar nedeniyle Adalet Bakanlığı'na yapılan başvuruya⁷¹;

“Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 88/p hükmü gereğince işlem yapıldığı,

Bu madde uyarınca Türkçe bilmediği iddia olunan, hükümlü tutuklu yakınları hakkında kolluk marifetiyle araştırma yapıldığı, bunların Türkçe bilmediklerinin tespiti halinde, başka bir dille görüşmelerine izin verildiği, ancak kurum kayıtlarının incelenmesinden

⁶¹ BİG – 109 No'lu başvuru

⁶² İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Raporu, s.4; “... bu soruşturmanın yasal olmadığını ve bu soruşturma sürecinde yakınlarının taciz edildiğini ...”

⁶³ BİG – 112 No'lu başvuru

⁶⁴ BİG – 113, 132 ve 133 No'lu başvurular

⁶⁵ BİG – 120 ve 123 No'lu başvurular

⁶⁶ BİG – 122 No'lu başvuru

⁶⁷ BİG – 125 No'lu başvuru

⁶⁸ BİG – 113 No'lu başvuru

⁶⁹ 26.10.2006 tarih ve 2006/8777 sayılı yanıt

⁷⁰ 20.08.2007 tarih ve 71726 sayılı yanıt

⁷¹ 21.06.2007 tarihli ve 2007/30 sayılı başvuru.

ilgili kişilerin kurum idaresine herhangi bir dilekçe vermediği ve bu sebeple haftalık telefon görüşmelerinde Türkçe harici bir dil konuşmalarına izin verilmediği,

Adı geçen hükümlülerin şikâyete konu ettiği işlem ve uygulamaların mevzuata uygun olduğu, kurum idaresi tarafından tüm hükümlü ve tutuklulara eşit uygulama yapıldığı,

şeklinde yanıt verilmiştir.⁷²

Ceza İnfaz Tüzüğü'nün, "telefonla görüşme hakkı" başlıklı 88. maddesinin 2-p fıkrası;

"Telefon görüşmeleri Türkçe yapılır. Ancak, hükümlünün Türkçe bilmemesi veya görüşeceğini bildirdiği yakınının mahallinde yaptırılacak araştırma ile Türkçe bilmediğinin tespit edilmesi hâlinde, konuşmanın yapılmasına izin verilir ve konuşma kayda alınır. Kayıtların incelenmesi sonucu, konuşmanın suç teşkil etme ihtimali olan faaliyetler için kullanıldığına anlaşılması durumunda, bir daha hükümlünün aynı yakını ile Türkçeden başka bir dille konuşmasına izin verilmez" şeklindedir.

Bu düzenleme ile mahpusun, yakınları ile ana dilinde görüşme yapabilmesi, ancak kendisinin ya da yakınının Türkçe bilmemesi ve yapılacak araştırmada bu dili bilmediklerinin tespit edilmesi şartına bağlanmıştır.

Aslında, İnfaz Yasası'nın 66. maddesinde telefon görüşmelerinin cezaevi idaresi tarafından dinleneceği ve kayıt altına alınacağı hükmü yer almakta, bu hüküm ise görüşmelerin suç teşkil etmesi durumunda cezaevi idaresine durumun tespiti ve şüpheliler hakkında işlem yapma olanağı tanımaktadır. Aynı hükme Tüzükte de yer verilmiştir.

Söz konusu düzenleme mahpusların kendi ana dilleri ile görüşebilmelerini "hak" olmaktan çıkarmakta, ancak zorunlu durumlarda tanınan bir istisna haline getirmektedir. Bu düzenleme ile mahpuslara yakınları ile resmi dilde konuşma zorunluluğu getirilmiş olmaktadır.⁷³

Yine, mahpusların ya da yakınlarının Türkçe bilmediklerinin tespiti için yapılacak araştırmanın nasıl ve hangi kriterlere göre yapılacağı da belirsizdir. Kaldı ki, bir suç işlediği şüphesi ya da kararı ile cezaevlerinde tutulan mahpuslar kendi filleriyle doğrudan bağlantılı bir yaptırım ile karşı karşıya iken bu suçla doğrudan bağlantılı olmayan aile fertleri ya da diğer yakınlar "suçların ve cezaların şahsiliği" ilkesine aykırı biçimde bir soruşturmaya tabi tutulmaktadır.

TUHAK Kural.37 ve Avrupa Cezaevleri Kuralları, Kural.24.1; tutulanların aileleri yakın arkadaşları ve kurumlardan kişiler ve bu kurumların temsilcileri ile iletişim kurma hakkını tanımış bulunmaktadır.

Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi m.27 uyarınca;

Etnik, dinsel veya dilsel azınlıkların bulunduğu bir Devlette, böyle bir azınlığa mensup bulunan kişiler grubun diğer üyeleri ile birlikte toplu olarak kendi kültürel haklarını kullanma, kendi dinlerinin gereği ibadeti etme ve uygulama veya kendi dillerini kullanma hakları engellenmez.

Avrupa Cezaevi Kurallarının "etnik ya da dinsel azınlıklar" başlıklı 38.1 No'lu Kuralında da da Devletlere, konuyla ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması yükümlülüğü getirilmiştir.

38.1 "Etnik ya da dinsel azınlıklara mensup mahpusların gereksinimlerin karşılanması için özel düzenlemeler yapılmalıdır."

Özellikle Temmuz 1992 Helsinki Kararları uyarınca çalışmalar yürüten Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği tarafından yayınlanan ve ulusal azınlıklar yanında diğer tüm azınlıklara da

⁷² 20.08.2007 tarihli ve 71726 sayılı yanıt.

⁷³ İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Raporu; İzleme ziyareti sırasında 2 Nolu F Tipi Cezaevi Müdürü " Karşıdaki kişinin Türkçe bilmemesi durumunda, önceden bildirmek şartı ile başka bir dilde konuşabildiği, Kürtçe, Lazca, Çerkezce gibi dillerin de yabancı dil statüsünde olduğunu" belirtmiştir.

uygulanabilir olan Ulusal Azınlıkların Dil haklarına İlişkin Oslo Tavsiyeleri⁷⁴ “özgürlükten mahrumiyet” başlıklı 21.maddesi;

“...yetkililer, hukukun öngördüğü sınırlamalar dâhilinde, mümkün olan her yerde, tutulanların hem sözlü olarak hem de kişisel yazışmalarında kendi dillerinde iletişim kurmalarını sağlayacak tedbirler alacaklardır.”

hükmünü içermektedir.

Gerek Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi m.27, gerek Asgari Standart Kurallar m.37 ve gerekse Avrupa Cezaevi Kuralları Kural.24.1 ve Kural 38.1 bu bağlamda ele alındığında; ifade hakkının kişinin kendi dilini özel ve kamusal yaşamda kullanma hakkını da içereceğini, bu anlamda gerek yasa gerekse idari pratiğin hukuka aykırı olduğunu göstermektedir.

b. Diğer başvurular

i. Yakınmalar

- 114 numara ile kayıtlı başvurucunun anlatımlarına göre; olay tarihinde yakını ile görüşme yapabilmek için İzmir’e gelmiş, cezaevi dış koruma görevlisi olan nöbetçi asker kendisini cezaevine almıştır. İçeride görüş yapabilmek için kayıt yapılırken nöbetçi komutanın büyük bir telaşla yanına gelerek “kendisini nizamiyeden içeri kimin aldığı, dışarı çıkması gerektiği,” şeklinde sözler sarf ettiğini beyan etmiştir. Başvurucu, aynı nöbetçi komutanın kendisine “o hafta görüş yaptırmayacaklarını ve senede birkaç defa bu tarz uygulamanın yapılabildiğini” söyleyerek yakını ile görüşme yapmasını engellediğini ifade etmektedir. Anlatıma göre nöbetçi komutan, görüşmenin engellenmesi konusunda herhangi bir gerekçe göstermemiştir.

Aile ve arkadaşlarla temas başlığı altında değerlendirilebilecek diğer yakınmalar ise;

- Yakınlar tarafından havale yoluyla gönderilen paraların çok geç ulaştığı ve idare tarafından kendilerine haber verilmediği ya da geç haber verildiği,⁷⁵

- Yakınların ziyaretleri sırasında sıklıkla görüşme sürelerinin kısaltıldığı,⁷⁶

şeklinde.

ii. Diğer başvurulara ilişkin değerlendirme

Mahpusların, aile ve yakınlarıyla ana dilde bağlantı kurabilmenin yanı sıra onlarla görüşmeleri de güvence altına alınmış durumdadır. Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi, 2 No’lu Genel Raporunda da belirtildiği gibi;

“Mahkûmların dış dünyayla temaslarını makul düzeyde devam ettirmesi de çok önemlidir. Her şeyden önce mahkûmlara aileleriyle veya yakın arkadaşlarıyla ilişkilerini devam ettirebilme imkânı verilmelidir. Buradaki temel prensip, dış dünyayla temasın desteklenmesi olmalıdır; bu tür temasın sınırlanması sadece kayda değer güvenlik endişeleri veya kaynak kısıtlılığı nedenlerine dayandırılabilir.

Komite bu bağlamda, ailesi uzakta yaşayan (bu nedenle düzenli ziyaret imkânı olmayan) mahkûmlar için ziyaret veya telefon teması kurallarının uygulanması konusunda esnekliğe gerek olduğunun altını çizer. Örneğin bu tür mahkûmların ziyaret süresini biriktirebilmesine ve/veya aileleriyle telefonla temas kurabilmek için daha iyi imkânlara sahip olmasına izin verilebilir.”⁷⁷

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi 2 No’lu Genel Raporunda belirttiği görüşünü 2005 yılı Aralık ayında Türkiye’ye yaptığı ziyaret üzerine 2006 yılında yayınladığı raporunda da yinelemiştir. Raporun 22. paragrafında ele aldığı üzere;⁷⁸

⁷⁴ www.osce.org/documents/hcnm/1998/02/2930_tr.pdf (son erişim; 12.12.2007)

⁷⁵ BİG – 115 No’lu başvuru

⁷⁶ BİG – 140 No’lu başvuru

⁷⁷ 2 No’lu Genel Rapor, 51.paragraf

⁷⁸ Bkz. 31 nolu dipnot, 22 nolu paragraf

“Aile bağlarının kopmaması için özel çaba gösterilmelidir. Bu bağlamda:

- Mahpuslar, mümkün olduğu ölçüde ailelerinin ya da yakın akrabalarının bulunduğu yerlerin yakınında bulunan cezaevlerine yerleştirmelidir;
- Mektuplaşmalar, telefon görüşmeleri ve ziyaretlerin mümkün olan en fazla sıklıkta ve bir mahremiyet içinde yapılmasına izin verilmelidir. Eğer bu düzenleme güven ya da güvenliği tehlikeye düşürüyorsa ya da bir risk değerlendirmesiyle doğrulanmışsa bu görüşmeler malkul güvenlik önlemleriyle birlikte, örneğin; yazışmaların izlenmesi ve ziyaret öncesi ve sonrası aramalar gibi, yapılabilir.”

2. Dış dünyayla temas

a. Yakınmalar

BİG'e ulaşan başvurularda **avukat ve resmi kurumdan** gelen mektupların idare tarafından açılıp denetlendikten sonra kendilerine teslim edildiği⁷⁹, yine mahpuslar tarafından gönderilecek mektupların da denetlenebilmesi için idareye açık bir şekilde verilmesinin istendiği⁸⁰ yolunda yakınmalar mevcuttur.

Yine, raporumuzun “ağırlaştırılmış tecrit ve pozisyon işkencesi” başlığı altında değerlendirilen başvuruda, işkence duyumu alan avukatların cezaevinde başvurucu ile görüşmek istedikleri ancak görüşme izni verilmediği belirtilmektedir.⁸¹

b. Dış dünyayla temasa ilişkin değerlendirme

5275 sayılı İnfaz Yasası'nın 68/4. maddesinde, resmi makamlara ve avukata yazılan mektup, faks ve telgrafların denetime tabi tutulamayacağı düzenlenmesi yer almaktadır.

TUHAK Prensip 18/3'te ise;

“Kanunda veya kanuna dayanan bir düzenlemede belirtilen istisnai hallerde güvenliği ve düzeni korumak için yargısal veya başka bir makam tarafından kısıtlamanın zorunlu olduğuna karar verilmemiş, tutulan veya hapsedilen bir kimsenin hemen avukatı tarafından ziyaret edilebilme, hiç bir sansüre tabi olmaksızın tam bir gizlilik içinde görüşebilme ve iletişim kurabilme hakkını kullanması geciktirilemez veya kısıtlanamaz.”

denilmektedir.

Yine Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 23.4 uyarınca da;

Mahpuslar ile hukuksal danışmanları arasındaki hukuksal konulardaki danışma ve yazışmalar da dâhil olmak üzere her türlü iletişim gizlidir.

Dış dünya ile temas başlığı altında değerlendirilen, avukat ve resmi kurumlarla yazışmaların denetlenmesi ve avukat ile görüşme hakkının engellenmesi niteliğindeki yakınmalar yukarıda belirtilen iç hukuk ve uluslararası mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

3. Diğer yönetsel faaliyetler

a. Yakınmalar

Yönetsel faaliyetler başlığı altında değerlendirilebilecek **diğer başvurular** ise **aramalara ilişkindir**:

- Urla Kapalı Cezaevi'nde tutulan başvuru sahipleri⁸², yakınmalarında aylık rutin aramalar sırasında koşu alanın köpek eşliğinde arandığını; bu durumun kendilerini huzursuz ettiğini, üzerlerinde baskı oluşturduğunu ve ayrıca sağlık açısından olumsuzluk yarattığını ifade etmişlerdir.

⁷⁹ BİG – 109 ve 115 No'lu başvurular

⁸⁰ BİG – 110 No'lu başvuru

⁸¹ Ayrıntı için bkz. B.Mahpuslara Uygulanan Muamale başlığı altında 1.a.Ağırlaştırılmış Tecrit ve Pozisyon İşkencesi

⁸² BİG – 117 No'lu başvuru

Grubumuz bileşenlerinden İHD İzmir Şubesi'nin konuya ilişkin olarak Urla Kapalı Cezaevi'ne yaptığı başvuruya; "aylık rutin aramalarda köpek kullanılmadığı, yalnızca bir kez alınan duyum üzerine Urla C. Başsavcılığının da görüşü alınarak eğitilmiş köpeklerle arama yapıldığı" yanıtı verilmiştir.

Ayrıca aynı yanıtta "arama sırasında gerekli güvenlik önlemlerinin alındığı ve aramanın insan hakları çerçevesinde yapıldığı" belirtilmiştir.⁸³

- İzmir'in bir ilçesinde oturan başvurucular⁸⁴, yakınlarını düzenli olarak ziyaret ettiklerini, ziyaretler sırasında sıklıkla görüşme sürelerinin kısaltıldığını, usulsüz arama ve muamelelere maruz kaldıklarını belirtmektedirler.

b. Diğer yönetsel faaliyetlere ilişkin değerlendirme

BİG'e, aramalar konusunda yukarıda belirtilen iki başvuru dışında başka başvuru yapılmamış olmakla birlikte bu konuda Avrupa Cezaevi Kuralları'nda çizilen çerçeveyi aktarmakta yarar vardır;

54.2 *Aramaların yapılmasının gerekli olduğu durumlar ve bunların nasıl gerçekleştirileceği iç hukukta tanımlanmalıdır.*

54.3 *Bu aramaları yapacak personel, herhangi bir kaçma ya da bir kaçışı gizleme girişimini fark etme ve önlemenin yanı sıra aramaya maruz kalan kişilerin onurlarına ve kişisel eşyalarına saygı göstermek üzere eğitilmelidir.*

54.4 *Aramaya maruz kalan kişiler arama prosedürlerinin kendisi ile de aşığılanmamalıdır.*

F. TIBBİ BAKIMA ERİŞİM

1. Yakınmalar

Diğer dönemlerde olduğu gibi Kasım 2006–Ekim 2007 tarihleri arasında da mahpuslar sağlık problemlerine ilişkin olarak çok sayıda yakınmada bulunmuşlardır. Genel olarak F tipi cezaevinin fiziksel yapısının ve maddi koşulların sağlık sorunlarını tetiklediğini ya da var olan rahatsızlıkları artırdığını⁸⁵ ifade eden yakınmacılar, cezaevinde ve sevk edildikleri hastanelerde de tıbbi bakıma erişim hakkından yeterince faydalanamamaktan şikâyetçidirler.

Başvurularda;

- Cezaevi hekimi tarafından muayene taleplerinin görevli personel tarafından geciktirildiği,⁸⁶
- Cezaevi hekimi tarafından yapılan muayenenin yetersiz ve üstünkörü olduğu, çoğu zaman muayene edilmeden geri gönderildiği,⁸⁷
- Hafta içi mesai saati sonrasında ve hafta sonlarında, muayene ve tedavi taleplerinin "doktor olmadığı" gerekçesi ile reddedildiği,⁸⁸
- Cezaevi hekimi tarafından başvurucunun boyun, bel fıtığı ve bacaklarında oluşan şişliklerin tedavisi için masaj aleti kullanması gerektiğini belirten bir reçete yazıldığı, ancak dışarıdan

⁸³ Urla Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü'nün 22.05.2007 tarih ve 2007/538 sayılı yanıtı.

⁸⁴ BİG – 140 No'lu başvuru

⁸⁵ **Örneğin;** Ağırlaştırılmış müebbet hapis hükümlüsü olan **başvurucu**, cezasının infazı için toplam 8 m²'lik bir hücrede tek başına tutulmaya başlandıktan sonra "hipertansiyon" rahatsızlığının oluştuğunu; hastanede kendisini muayene eden dâhiliye uzmanının "cezaevi koşullarının sağlığını olumsuz yönde etkilediğini, ancak bu tespiti rapora yazamayacağını" söylediğini ifade etmiştir (BİG – 131 No'lu başvuru).

Yine F tipi cezaevinde tutulan **bir başvuru**, izolasyonun insan ruh dünyası üzerinde ciddi yıpranmalar yarattığını ve strese bağlı olarak baş gösteren mide rahatsızlığının daha çok arttığını ifade etmektedir (BİG – 116 No'lu başvuru).

Bir diğer başvuru ise; diyabet hastası olduğunu ve "cezaevinin güç şartları" nedeniyle sağlığını korumakta zorluk çektiğini söylemektedir (BİG – 126 No'lu başvuru).

⁸⁶ BİG – 110 No'lu başvuru

⁸⁷ BİG – 110 No'lu başvuru

⁸⁸ BİG – 111 ve 137 No'lu başvurular

tedarik edilen masaj aletinin “reçetede ki prosedür eksikliği” gerekçesiyle cezaevine kabulünde gecikme yaşandığı,⁸⁹

- Mahpuslar hastaneye sevk edildiklerinde, muayene öncesinde cezaevi görevlisinin hekim ile görüştüğü, mahpusun hangi suçlama ile cezaevinde tutulduğu ve hastalığı hakkında bilgi verdiği, hekimin hastaya karşı tavrının ise verilen bilgi neticesinde değişebildiği,⁹⁰
- Hastanede muayenenin cezaevi görevlisi yanında ve bazen mahpusun kelepçesi çözülmeden yapıldığı,⁹¹
- Hastanede mahpusların sağlık sorunları ile yeterince ilgilenilmediği, yapılan muayenenin genellikle baştan savma olduğu, hastaların zaman zaman hiç muayene edilmeden dahi geri gönderilebildikleri,⁹²
- Bir başvuruçunun çenesinde ve damağında kırıklar olduğu ve doktorlar tarafından acil olarak ameliyat edilmesi gerektiği söylendiği halde, sevk edildiği hastanenin plastik cerrahi servisindeki hekimin kendisi her seferinde tartıştığı ve “ameliyat etmeyeceğini” söylediği,⁹³
- Bir diğer başvuruçunun hastanede ameliyat olduktan sonra, mahkûm koğuşunda hukuka aykırı uygulamalar nedeniyle görevli astsubayla tartıştığı için başhekime “sağlık durumu iyidir” şeklinde rapor verildiği, bunun üzerine başhekimin talimatı ile kolundaki serum sökülerek apar topar cezaevine gönderildiği,⁹⁴

şeklinde yakınmalar iletilmiştir.

2. Tıbbi bakıma erişime ilişkin değerlendirme

Gruba ulaşan yakınmalarda, mahpusların tıbbi bakıma erişim hakkının engellendiği, hekim tarafından gerekli muayenenin yapılmadığı, insan onuruna aykırı muamelelere maruz kaldıkları belirtilmektedir.

Türk Tabipleri Birliği'nin önceki bölümlerde de değinilen raporunda cezaevi yapısı ve infaz rejimine ilişkin saptamalar, yakınmalara kaynaklık eden noktalara değinmesi bakımından dikkat çekicidir;⁹⁵

“İzolasyon ünitelerindeki hükümlülerin sağlık hakkından yararlanma durumları açık değildir. Gerek hekime ulaşabilirlik gerekse ikinci basamak sağlık hizmetlerinden yararlanmada yaşanan sorunların bu cezaevlerinde daha ağır seyredebileceği izlenimi oluşmuştur.”

“Bu meslek gruplarının, müdür, savcı vb. idari personel odalarının bulunduğu binada istihdam edilmeleri fonksiyonel bir varlık gösteremeyeceklerini düşündürmektedir.

Ayrıca hekim-hasta ilişkisinde etik ve mesleki şartların oluşturulabilmesi için revirin idari bina dışında bulunması gerekmektedir.

F Tipi Cezaevleri projesinde kişinin sağlığının korunup geliştirilmesi ilkesi yok sayılmaktadır. Tam aksine kişinin yalnızlaştırılması, kimliksizleştirilmesi, beden ve belleğin esir alınması hedeflenmektedir. Proje en temel insani değerleri yok saymaktadır.”

Mahpusların fiziksel ve ruhsal sağlıkları, özgürlüklerinden yoksun bırakılmaları nedeniyle kendi olanakları ile tıbbi bakıma erişim hakkından yoksun olmaları ve cezaevi koşullarının mahpusun sağlığı üzerinde olumsuz anlamdaki olası etkileri nedeniyle özellikle önemlidir. Bu nedenle resmi kurum ve yetkililer, mahpusların yeterli düzeyde sağlıklı yaşam koşullarına ve

⁸⁹ BİG – 127 No’lu başvuru

⁹⁰ BİG – 113 No’lu başvuru

⁹¹ BİG – 111 ve 113 No’lu başvurular

⁹² BİG – 111,113, 137 No’lu başvurular

⁹³ BİG – 129 No’lu başvuru

⁹⁴ BİG – 134 No’lu başvuru

⁹⁵ Bkz. Dipnot 67

tıbbi bakıma erişimini sağlamakla yükümlüdürler. Uluslararası standartlar, cezaevinde sağlanan tıbbi bakım hizmetinin, cezaevi dışındaki olanaklarla eşit olması gerektiğini belirtmektedir.

Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi'ne göre; "Cezaevlerine gelişlerinde hükümlülere, sağlık bakım hizmetinin varlığı ve işleyişi hakkında bilgi veren ve hijyenle ilgili temel önlemleri hatırlatan bir kitapçık veya broşür verilmesi faydalı olacaktır".⁹⁶ Komite, ayrıca "Tutukluların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişim haklarının bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir." demektedir.⁹⁷

Asgari Standart Kurallar,22;

"(1) Her kurumda, psikiyatriden de anlayan en az bir nitelikli sağlık görevlisi hizmet verir. Kurumdaki sağlık hizmetleri, toplumun veya ulusun genel sağlık yönetimiyle yakın ilişki içinde düzenlenir. Kurumdaki sağlık hizmetleri, psikiyatrik vakalarda teşhisi ve gerektiğinde ruh sağlığındaki normal dışı olan halleri tedavi etmeye imkân verecek şekilde düzenlenir.

(2) Durumu özel bir tedaviyi gerektiren mahpuslar, uzman kurumlara veya sivil hastanelere sevk edilirler. Hastane hizmetlerinin kurum içinde verilmesi halinde, bu kurumların araçları, donanımları ve ilaç stoklarının hasta mahpusların tıbbi bakım ve tedavilerini karşılayabilecek uygunlukta olur ve buralarda bu işe uygun eğitim görmüş görevliler bulunur."

Söz konusu düzenlemeler ışığında; resmi yetkililer tüm mahpusların tıbbi bakıma erişimini sağlama, gereksiz ve keyfi olarak gecikmelerin yaşanmasını önleme yükümlülüğü bulunmaktadır. Mahpusların muayene koşullarının insan onuruna saygılı bir şekilde olması gerekir.

Muayenenin tıbbi etik ilkeler ve İstanbul Protokolü⁹⁸ uyarınca mahremiyete uygun şekilde, yalnız ya da en azından başkalarının duymayacağı bir ortamda yapılması gerekir. Muayeneler standart adli muayene formu kullanılarak kapsamlı biçimde yapılmalıdır.

III. DENETİM

Kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldıkları yerler işkence ve kötü muamele riskinin de yüksek olduğu mekânlardır. İşkence ve kötü muamele sadece bu amaçla uygulanan fillerin varlığını ifade etmemektedir; cezaevinin maddi koşulları, cezaevi rejimi, sağlık hizmetlerindeki yetersizlik de kötü muamele sonucunu doğuran ağırlıkta olabilir. Bu nedenle, bu raporun önceki aşamalarında değinilen ya da başvuru yapılmadığı için ele alınmayan başkaca konular da işkence ve kötü muamelemlerin önlenmesi çerçevesinde, düzenli bir denetime tabi olmalıdır.

Tutulanların işkence ve kötü muamele görme risklerinin azaltılması ve ortadan kaldırılması için hem iç ve hem de dış denetim olmak üzere çift yönlü bir denetim mekanizması oluşturulması öngörülmektedir.

Ülkemizde de, cezaevlerinin denetimi bakımından bu çift yönlü denetim -teorik olarak- kabul görmektedir ve ilgili mekanizmalar yasa ve yönetmeliklerle düzenlenmiş durumdadır.

- İç denetim: Savcılıklar

Cezaevlerinde iç denetim gerçekleştirilmesi gereken mekanizmalardan biri cumhuriyet başsavcılıklarıdır. 5275 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile hüküm altına alınan düzenleme uyarınca cezaların infazının izlenmesi ve denetlenmesi yetkisi cumhuriyet başsavcılarına aittir. Bu idari yetki başsavcı tarafından gerçekleştirilebileceği gibi, başsavcının görevlendireceği bir savcı tarafından da kullanılabilir.

⁹⁶ 3 No'lu Genel Rapor, [CPT/Inf (93) 12], 33. paragraf

⁹⁷ 3 No'lu Genel Rapor, 34. Paragraf

⁹⁸ İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu (İstanbul Protokolü)

Benzer içerikteki bir düzenleme de Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 4/4. maddesinde yer almaktadır. Bu düzenlemeye göre;

“Mahkeme kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı ceza ve güvenlik tedbirine ilişkin hükmü Cumhuriyet başsavcılığına gönderir. Kesinleşen mahkûmiyet kararlarının infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir.

a) Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısı; kurumun mevzuata göre yönetilmesini ve infaz hizmetlerinin temel insan haklarına uygun olarak yerine getirilmesini ister ve denetler. Görüş ve önerilerini denetleme defterine yazar, gerekli gördüğü durumlarda Bakanlığa bilgi verir.

b) Kurumda çalışan tüm görevliler Cumhuriyet başsavcısının veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısının istediği her türlü bilgiyi vermekle yükümlüdür.”

Uygulamada, başsavcı tarafından görevlendirilen bir savcı, başsavcı adına cezaevlerini denetleme yetkisini kullanmaktadır. Diğer yandan aynı savcı, cezaevinde yaşanan bir hak ihlali adli mekanizmaya yansıdığı anda, suç soruşturmasına ilişkin işlemleri de başsavcı adına yürütmektedir.

Adli soruşturma ve idari denetim yetkisinin aynı savcı üzerinde birleştirilmesi, yaşanan hak ihlalleri ve failler hakkında tarafsız bir soruşturma yürütülmesini objektif açıdan imkânsız kılmaktadır. Çünkü suç soruşturmasını yürütecek savcı, denetim yükümlülüğünün bulunması nedeniyle aynı zamanda suçun failidir.

- Yargısal denetim: İnfaz Hâkimlikleri

Cezaevlerinin iç denetimine ilişkin kurulu bulunan adli mekanizma infaz hâkimlikleridir.

Ülkemizde F tipi cezaevlerinin hayata geçirilmesi ile paralel olarak çıkarılan İnfaz Hâkimliği Yasası; mahpuslar hakkında yapılan işlem ve faaliyetler ile başvuru ve şikâyetlerin incelenmesi görevini İnfaz Hâkimliklerine vermiştir.

2001 yılında çıkarılan Yasa'nın 1.maddesi, hâkimliklerin amacını şöyle tanımlanmaktadır; “ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek...”

Yasanın “şikâyet üzerine verilecek kararlar” başlıklı 6.maddesi ile “gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında resen araştırma yapabileceği” hüküm altına alınmıştır.

Suç soruşturmasında yargıcın bizzat olay yerine giderek delilleri toplamasına ilişkin düzenlemeler Ceza Muhakemesi Yasası'nın 83, 84, 169 ve 181.maddelerinde yer almaktadır.

İnfaz hâkimlikleri gerek bir suç soruşturmasına ilişkin yetkileri ve gerekse kuruluş yasının hedeflediği amaç bağlamında, kendi yetki alanları içinde bulunan cezaevlerinin denetiminden sorumlu yargı birimleridir.

Buna karşın, kurulduğundan bu yana infaz yargıçlıkları, kuruluş amaçlarına uygun bir biçimde, etkin olarak işlememektedir. İzmir İl İnsan Hakları Kurulu'nun önceki bölümlerde değinilen raporunda, ziyareti gerçekleştiren heyetin, bir mahpusun dosyasını görme şansı buldukları ve kendisine verilen tüm disiplin cezalarının infaz hâkimliğinde onaylanmış olduğunu saptadıkları belirtilmektedir.⁹⁹ İnfaz hâkimliklerinin işlevlerini yerine getirmediğine ilişkin bir saptama da Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından yapılmıştır; Komite, 2005 yılında Türkiye'ye yaptığı ziyarette; “İzmir'deki infaz hâkiminin Buca cezaevine hiç gitmediğini, Gaziantep infaz hâkiminin ise nadiren cezaevine gittiğini” kayıt altına almıştır.¹⁰⁰

⁹⁹ İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Raporu, s.22

¹⁰⁰ Report to the Turkish Government on the visit to Turkey carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 16 to 29 March 2004, CPT/Inf (2005) 18, para. 97.

Aynı raporda Komite, infaz hâkimlerinin, kendi sorumluluk alanları içinde olan cezaevlerini ziyaret etmelerinin önemine dikkat çekmekte ve bunun, mahpusların şikâyetleri hakkında karar verirken kendisine bir çerçeve sağlayacağını belirtmektedir.

Avrupa Cezaevi Kuralları

9. Bütün cezaevleri hükümet yetkililerince ve bağımsız izleme yoluyla düzenli olarak denetlenmelidir.

Hükümet tarafından denetim

92. Cezaevleri, ulusal ve uluslararası hukuka ve bu kurallara ilişkin düzenlemelerin gereklerine uygun yönetilip yönetilmediklerini değerlendirmek üzere hükümet yetkililerince düzenli olarak denetlenir.

Bağımsız izleme

93.1. Cezaevi koşulları ve mahpuslara uygulanan muamele bağımsız bir ya da birden fazla izleme kurulu tarafından denetlenmelidir ve bunların raporları kamuoyuna açık olmalıdır.

93.2. Bağımsız izleme kurul/larının, cezaevlerini yasal olarak ziyaret etmeye yetkili uluslararası yapılarla işbirliği yapması teşvik edilmelidir.

- Dış denetim:

Alıkonulma yerlerinin ve dolayısıyla cezaevlerinin, idareden bağımsız mekanizmalarca izlenmesi işkence ve kötü muamelenin önlenmesinde en önemli araçlardan birisi olarak tanımlanmaktadır.

Alıkonulma koşulları, esas itibarıyla kişilerin alıkonulduğu yerlere yapılacak **habersiz ziyaretler** yoluyla izlenir. Alıkonulma yerlerine ziyaret, alıkonulma koşullarının, gelecekte sorunların ortaya çıkmasını önleme amacıyla düzenli ziyaret edilmesinin yanı sıra, özel iddiaların doğrulanması ve bireysel başvuruların araştırılması için de gerçekleştirilebilir.

Birleşmiş Milletler sistemi içinde bu amaca yönelik olarak bir mekanizma geliştirilmiş ve İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşmesine Ek bir Protokol hazırlanmıştır. Seçmeli Protokol olarak anılan bu metin, Sözleşmenin taraf devletler tarafından uygulanmasını, alıkonulma yerlerinin izlenmesi yoluyla etkin biçimde sağlamak üzere hazırlanmıştır. Seçmeli Protokol, BM Genel Kurulu tarafından Aralık 2002'de kabul edilmiştir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşmesi'ne Ek Seçmeli Protokolü 16 Eylül 2005'de imzalamış ancak henüz onaylamamıştır.

"Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi, her bir cezaevi kurumunda, mahkûmların şikâyetlerini dinleme (ve gerekirse bu konuda harekete geçme) ve kurumun tesislerini denetleme yetkisine sahip bağımsız bir makam (örneğin Denetçiler Kurulu veya denetçi hâkim) tarafından düzenli aralıklara ziyaret yapılmasına özellikle önem vermektedir. Bu tür makamlar, cezaevi yönetimi ile belirli bir mahkûm veya genel olarak mahkûmlar arasında ortaya çıkabilecek görüş farklılıklarını azaltmak konusunda da önemli bir rol oynayabilir."

(2 nolu Genel Rapor, 54.paragraf)

Protokol, bir yandan imzacı devletlere habersiz ziyaretler yapma yetkisine sahip uluslararası bir alt komitenin kurulmasını, öte yandan imzacı devletlerin, alıkonulma yerlerine habersiz ziyaretler yapmak üzere hedefi, görev alanı, bağımsızlığı, üyelerinin seçimi ve bağımsızlıkları, yetkileri iç hukukta anayasal ya da yasal olarak belirlenmiş ulusal önleme mekanizmalarının kurulmasını öngörmektedir.

Protokolün onaylanması konusunda Hükümetin gösterdiği bir irade yok ise de bağımsız izleme mekanizmalarına ilişkin tartışmalardan, mevcut İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları ile Cezaevi İzleme Kurullarını Seçmeli Protokolde öngörülen yapıya ikame etme eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır.

Cezaevi izleme kurulları, "... yürürlükteki mevzuat ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler çerçevesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor haline getirerek yetkili ve ilgili mercilere sunmak üzere...", 2001 yılında oluşturulmuştur.¹⁰¹

Kurulların dayanağını oluşturan Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu'nun 2. maddesi, bulunduğu yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi olan her adli yargı adalet komisyonunca bir izleme kurulu oluşturulacağını öngörmektedir. Türkiye'de 130 adli yargı adalet komisyonu ve dolayısıyla aynı sayıda izleme kurulu bulunmaktadır.

İnsan hakları kurulları 2000 yılında bir Yönetmelikle kurulmuştur¹⁰² ve şu anda Türkiye'de 931 il ve ilçe insan hakları kurulu bulunmaktadır.¹⁰³

Bu kurulların amaçları ve görev alanları son derece geniştir. Cezaevlerine ilişkin görevleri açıkça tanımlanmış olmamakla birlikte Yönetmeliğin "araştırma ve izleme" başlığı altında düzenlenen 12(f) maddesi son derece kapsayıcıdır; "kurullar insan hakları uygulamalarını yerinde görmek amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlara ziyaretler gerçekleştirebilir".

Alıkonulma yerlerinin ve dolayısıyla cezaevlerinin bağımsız mekanizmalar tarafından denetlenmesi, işkence ve kötü muamele riskinin ortadan kaldırılması için bir gereksinim olmakla birlikte ne Cezaevi İzleme Kurulları ve ne de İnsan Hakları Kurulları, Seçmeli Protokol ile öngörülen "bağımsız bir mekanizma" olma özelliğini taşımamaktadır.

Bağımsızlık, idare tarafından yönetmeliklerle müdahale edilmemesinin yanı sıra üyelerinin idare tarafından atanmamasının, görev süresinin, görevin ne şekilde sona ereceğinin, göreve ilişkin güvencelerinin, yetki ve sorumlulukların yasal olarak tanımlanmış olmasının yanı sıra mali bağımsızlığı da içermektedir.

Buna karşın Cezaevi İzleme Kurulları Adli Yargı Adalet Komisyonlarınca kurulmakta, üyeleri Adalet Komisyonu Başkanınca belirlenmekte, raporlarının yayınlanıp yayınlanmayacağı da Adalet Bakanlığının inisiyatifine bırakılmaktadır. Yine, kurulların personelin gereksinimlerinin yanı sıra diğer her türlü mali gereksinim de Bakanlıkça karşılanmaktadır. Cezaevi izleme kurullarının, cezaevlerine habersiz ziyaretler yapmaları mümkün görünse de cezaevine ulaşım için C.Başsavcılıklarının olanakları kullanılmakta ve dolayısıyla cezaevlerinin denetiminden sorumlu savcılıklar ziyaretlerden haberdar olmaktadır. Ancak kurulların yaptıkları ziyaretlerin yöntem, biçim ve nitelikleri konusunda, raporlarına ilişkin gizlilik nedeniyle, herhangi bir bilgi yoktur.

İnsan Hakları Kurulları, Adalet Bakanlığı değil valilikler bünyesinde çalışmaktadır. Üyelerin seçiminde Valilikler inisiyatif sahibidir. Kurullar bir Yönetmelikle kuruldukları için yasaları ve dolayısıyla da bütçeleri ve personelleri yoktur. Bu gereksinimler, olanaklar elverdiği ölçüde, valilikler ya da kaymakamlıklarca çözülmektedir. Kurulların düzenli ziyaretler yapmasının önünde herhangi bir engel olmamakla birlikte bugüne kadar hiçbir ziyaret gerçekleştirmeyen çok sayıda kurul vardır.¹⁰⁴

Bağımsızlık, herhangi bir izleme mekanizması için en temel prensiptir. Buna karşın, var olan mekanizmaların hiçbiri işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konusunda etkin mücadele etmeye muktedir olacak bağımsızlık ölçütlerine sahip değildir. Denetim mekanizmaları, gücünü ve saygınlığını "bağımsızlık" ve "tarafsızlık" ilkelerinden alır ki ne Cezaevi İzleme Kurulları ve ne de İl İnsan Hakları Kurulları bu nitelikleri taşımaktadır.

Bu nedenle Seçmeli Protokol'ün bir an önce onaylanması ve düzenli ziyaret sistemine dayanan bağımsız bir izleme mekanizması oluşturulması gerekmektedir.

¹⁰¹ 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu, (R.G. 21.6.2001, S. 24439) m.1

¹⁰² İnsan Hakları Kurullarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik, R.G. 02.11.2000, S. 24218. Bu Yönetmelik yerini 23.11.2003 tarihinde yürürlüğe giren yeni yönetmeliğe bırakmıştır. (R.G. 23.11.2003, Sayı. 25298)

¹⁰³ http://www.insanhaklari.gov.tr/ililcekurullari/ililcekurul_index.htm

¹⁰⁴ İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) Bilgilendirme Çalışması, *Türkiye: Polis ve Jandarma Karakollarının Bağımsız Denetimine Doğru İlk Adımlar*, Mart 2006, s.8

IV. SONUÇ

Bağımsız İzleme Grubuna 2006-2007 döneminde yapılan ve önceki bölümlerde aktarılan başvurular esasında iki gruba ayrılmaktadır: fiziki koşullara (ısınma ve yiyecekler) ve cezaevi rejimine (aktiviteler, mahpuslara uygulanan muamele, kısıtlama araçları, disiplin, mahpusların kendi aralarındaki ve dış dünyayla temasları, tıbbi bakım) ilişkin yakınmalar.

Yakınmalar, gerek cezaevine gidilerek yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler, gerek önceki yıllarda BİG'e yapılan başvuruların ve gerekse meslek odaları ile diğer kurumların hazırladıkları raporlarla birlikte değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirmeden elde edilen bazı sonuçlar bulunmaktadır;

- Başvurucular, Bağımsız İzleme Grubuna genellikle "son çare" olarak başvurmaktadır.
- BİG'e yapılan başvurular öncesinde, cezaevi yetkilileri ya da diğer ilgililere yapılan başvurular sonuçsuz kalmıştır.
- Cezaevi yetkilileri ya da diğer ilgililerin yürüttükleri soruşturmalar etkin değildir.
- Gerek ileri sürülen iddialar ve gerekse etkin bir soruşturmanın olmayışı tekil olayları değil, sürekliliği olan ve hatta sistemli uygulamaları işaret etmektedir.
- Cezaevi idaresinin uygulamalarının yanı sıra F tipi cezaevlerine ilişkin infaz rejiminin kendisi de mahpusların işkenceye varan muamele biçimlerine maruz kalmaları sonucunu doğurmaktadır.
- Adalet Bakanlığı, C.Başsavcılığı ve cezaevi görevlileri, kaynağını uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve anayasadan alan yasal düzenlemelere aykırı işlemler ve uygulamalar yapmaktadır.
- Yasal düzenlemelere aykırı işlemler, kişilere ve kurumlara göre değişen, keyfiyete ve hak ihlallerine varan uygulamalara neden olmaktadır. Bu durum, gerek mahpuslarda gerek ailelerinde ve gerekse mahpusların avukatlarında cezaevi sistemine ilişkin ciddi güvensizlikler oluşturmaktadır.
- Bir bütün olarak bu saptamalar, hapis cezalarının infazında özgürlüğünden yoksun bırakılmanın kendi başına yeterli bir ceza olduğu gerçeğinin göz ardı edildiği ve gerek cezaevinin fiziksel koşulları ve gerekse uygulanan rejimin, çekilmekte olan cezanın şiddetini daha da arttırdığını göstermektedir.
- Mahpusluğun bu "ağırlaştırılmış" koşullarını etkin biçimde denetleyecek bir mekanizma bulunmamaktadır.

V. ÖNERİLER

- Tek kişilik izolasyon ya da üç kişilik küçük grup tecridine ilişkin rejimler mahpusların fiziksel- psikolojik-sosyal bütünlüklerini bozmaktadır. Bu nedenle tecride dayalı infaz rejimi, uygulayanların inisiyatifine bırakılamaz ve kaldırılmalıdır.
- Cezaevinin fiziki yapısı, maddi koşulları ve uygulanan muameleler bir bütün olarak insan onuruna yakışır nitelikte olmalıdır.
- Cezaevindeki yaşam koşullarının, cezaevi dışındaki yaşam koşulları ile mümkün olduğunca uyumlu olmasına özen gösterilmelidir.
- Adalet Bakanlığı 45/1 sayılı Genelgesi'nin özellikle F tipi cezaevlerinde hayata geçirilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca, tecridin insan üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılabilmesi için mevzuatta belirtilen programların dışında da mahpusların bir araya gelmeleri sağlanmalı ve faaliyetler konusunda kendilerine farklı seçenekler sunulmalıdır.
- Mahpusların, cezaevinden çıktıktan sonra toplumla uyumlu bir yaşam sürdürebilmesi için mesleki hünere ve yeteneklerini geliştirmesine yönelik uygun ortamlar oluşturulmalıdır.

- Mahpuslar tarafından “süngerli oda” olarak adlandırılan “gözlem odaları”nın hukuka aykırı şekilde kullanımı engellenmelidir. Bu amaçla, mevzuattaki boşluk giderilerek idareye tanınan geniş takdir hakkı sınırlandırılmalıdır. Mahpuslara işkenceye varacak düzeyde muamelede bulunan yetkililer hakkında etkili bir soruşturma yürütülerek sorumluların cezalandırılması sağlanmalıdır.
- Uluslararası standartlar ile yasaklanan zincir, demir gibi kısıtlama araçlarının kullanılması önlenmeli, kısıtlama araçları cezalandırma amacıyla kullanılmamalıdır.
- Özellikle işkence iddialarında olmak üzere, mahpusların muayeneleri İstanbul Protokolü uyarınca standart adli muayene formu kullanılarak kapsamlı biçimde yapılmalıdır.
- Mahpusların muayeneleri mahremiyete uygun şekilde, yalnız ya da en azından kimsenin duyamayacağı bir ortamda yapılmalıdır. Bu ortamın sağlanamadığı durumlarda, muayene sırasında bulunan kişilerin kimlik bilgileri rapora mutlaka yazılmalıdır.
- Cezaevi hekimi ve tıbbi personelinin İstanbul Protokolü eğitimi almaları sağlanmalıdır.
- Cezaevinde sağlanan tıbbi bakım hizmeti, cezaevi dışındaki olanaklarla eşit hale getirilmelidir.
- Mahpusların yeterli düzeyde sağlıklı yaşam koşullarına ve tıbbi bakıma erişimi sağlanmalı; sağlık hizmetleri ve mahpusların hekimle görüşme talepleri gereksiz gecikme olmaksızın karşılanmalıdır.
- Disiplin suç ve cezalarında, yasal düzenlemeler ve pratikten kaynaklanan açık hukuka aykırılıklar giderilmelidir.
- Başvuru ve şikâyetlerin herhangi bir kısıtlama olmaksızın ve derhal gerekli mercilere ulaştırılması sağlanmalıdır.
- Adli ve idari mekanizmalar, yapılan başvuru ve şikâyetlerle ilgili etkin soruşturma yürütmelidirler.
- Avukatlarla görüşmenin ve yazışmaların mahremiyeti sağlanmalıdır.
- Resmi kurumlar ve avukatlarla yapılan yazışmaların denetime tabi tutulması engellenmelidir.
- Aile ve dış dünya aile temas hakkı engellenmemeli, mahpusun yararı gözetilerek dışarı ile ilişkilerinin güçlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Mahpusların anadilde görüşme ve yazışma hakları güvence altına alınmalı, mevzuat ve uygulamasından kaynaklanan engellemeler kaldırılmalıdır.
- Mekân ve üst aramaları sırasında, aramaya maruz kalan kişilerin onur kırıcı muamelede bulunulmamasına özen gösterilmelidir. Arama prosedürünün bizzat kendisi de aşağılayıcı olmamalıdır.
- Yemekler, yeterli ölçüde besin değerine sahip ve makul çeşitlilikte olmalıdır. Sağlık sorunu olan mahpuslara hekim kontrolünde özel diyet yemeği verilmelidir.
- Kantinde satılan ürünler yeterli çeşitlilikte ve fiyatlar cezaevi dışındaki ürünlerle eşit düzeyde olmalıdır.
- Cezaevi rejimi, fiziki koşullar ve uygulanan muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetim sağlanmalıdır.
- İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'ne uygun şekilde, “bağımsız” ulusal denetim mekanizmalarının oluşturulması sağlanmalıdır.

EK: 8

Ankara Tabip Odası Sincan Cezaevi Ziyareti Değerlendirme Raporu

Toplumsal yapının bir parçası olan cezaevleri, toplum ve insan sağlığı ile ilgili kamusal yükümlülükleri bulunan tabip odalarının görev ve ilgi alanları içinde yer almaktadır. Ankara Tabip Odası'na, cezaevlerinden sağlık alanında yaşanan sorunlar ile ilgili gerek tutuklu ve hükümlülerden gerek ise aile ve avukatlardan çok sayıda şikâyet başvurusu yapılmaktadır. Diğer yandan, kamuoyunun bildiği üzere Adalet Bakanlığı'nca 22 Ocak 2007 tarihinde, 45/1 sayılı genelgenin yayınlanması üzerine, F tipi cezaevlerindeki tecridi protesto amacıyla yapılan ölüm oruçlarına ara verilmiş ve üst meslek örgütümüz TTB ve bazı demokratik kitle örgütleri genelgenin uygulanması noktasında sürecin takipçisi olacağını açıklamışlardır.

Bu kapsamda, Tabip Odamız tarafından, Adalet Bakanlığı'na, 19 Kasım 2007 tarihinde Sincan Cezaevini ziyaret etmek için başvuru yapılmış ve verilen izin doğrultusunda odamıza kayıtlı hekimlerden oluşan bir heyet ile Sincan Cezaevi ziyaret edilmiştir. Sincan Cezaevi kampüsünün tümünü ziyaret etmek isteğimize rağmen F1 ve L1 cezaevleri için izin verilmemiştir. Tabip Odamıza yapılan şikâyet başvurularının büyük kısmının F1'den geldiğini göz önüne alırsak ziyaret amaçlarımızdan birinin gerçekleşmesine olanak olmamıştır.

Gözlem ve değerlendirmeler

Ziyaret başlangıcında, F2 Cezaevi Müdürü ve diğer yetkililer ile yapılan görüşmede, Tabip Odası olarak ziyaret konusunda genel yaklaşımımız ve ilkelerimiz ifade edilmiştir. Bu çerçevede, düzenli, kurumsal ve bağlı olduğumuz evrensel meslek ilkeleri temelinde bir ilişki isteğimiz kendilerine aktarılmıştır. Cezaevi yöneticileri tarafından da, ziyaretlerin sürdürülmesinin yararlı olacağı ifade edilmiştir.

Cezaevinin dolaşılması sırasında, heyetin belli bölümlerde kalan tutuklu ve hükümlüler ile görüştürülmesi üzerine, Tabip Odası heyetinin, cezaevi yönetimi tarafından önceden bir seçim-belirleme olmaksızın, tutuklu ve hükümlüler ile, cezaevi yönetiminden kimsenin bulunmadığı, mahremiyete uygun bir ortamda görüşme talebine cezaevi yetkililerince, "Adalet Bakanlığı'nın bu konuda talimatı olmadığı" gerekçesi ile izin verilmemiştir. Bunun üzerine cezaevi yetkililerine, görüşmeleri ancak belirttiğimiz koşullarda gerçekleştirilmiş sayacağımız iletilmiş ve bu nedenle, daha sonra tutuklu ve hükümlüler ile görüşme talebinde bulunulmamıştır. Bu kapsamda F2 ve Kadın cezaevlerinde sınırlı bir ziyaret gerçekleştirilmiştir.

45/1 sayılı genelgenin algılanması ve uygulanması noktasında, Sincan Cezaevi kampüsünde farklı cezaevlerinde farklı uygulamalar olduğu dikkati çekmiştir. F2 cezaevinde haftada 10 saat sohbet hakkının ortak faaliyetlerden bağımsız olduğu belirtilmiş, ancak 10 saatlik sohbetin uygulanmadığı ifade edilmiştir. Buna teknik olanakların (personel ve mekân yetersizliği) imkân vermediği belirtilerek, hükümlülerin çoğunun zaten bu yönde bir talebinin olmadığı, bunun uygulanması durumunda diğer sosyal etkinliklere fırsat kalamayacağı öne sürülmüştür. Ziyaret süresince görüşülen infaz koruma memurları ise, genelgenin haftada 2,5- 3 saat olarak uygulandığını belirtmişlerdir. Kadın cezaevi idarecileri tarafından ise, genelgede belirtilen 10 saatlik ortak alanlarda sohbet olanağının, sadece sohbet için olmadığı, diğer ortak etkinlikleri de içerdiği ve böyle uygulandığı belirtilmiştir. Kadın cezaevinde sohbet hakkını kullanmak isteyen tutuklu ve hükümlü sayısının

azlığına rağmen, öne sürülen “mekân ve personel kısıtlılığının”, neden kaynaklandığı sorusu ise cezaevi yönetimi tarafından yanıtlanmamıştır. Yetkililer tarafından, özetle sosyal ortamlar açısından genelge öncesi duruma göre pratik olarak farklı bir uygulama olmadığı ifade edilmiştir.

Tarafımızdan gezilen F2 cezaevinin, özellikle heyet ziyaretleri için hazırlanmış ve düzenlenmiş olduğu izlenimi edinilmiştir. Cezaevi yetkilileri tarafından, sosyal etkinlikler yapıldığı ifade edilmekle birlikte heyetimize gösterilen çiçek, resim, eliş, bilgisayar vs. etkinliklerinin yapıldığı söylenen atölyelerin olağan dışı düzenli ve temiz olmasına karşın, odada uzun süredir etkinlik yapılmadığını düşündüren ağır bir koku bulunduğu ve çiçek vb. malzemelerin tozlu olduğu gözlenmiştir. Yine, ziyaretin hafta içi, Pazartesi günü 10.00–12.00 saatleri arasında olmasına rağmen bir atölyedeki 3 kişi dışında gösterilen bölümlerde tutuklu ve hükümlüler ile karşılaşmamıştır.

Kadın Cezaevi’nde 12 kişinin bir arada olduğu ve tek kişilik odaların bulunduğu bölümlerin ortak bir avluya açıldığı gözlenmiş ve bir sosyalleşme olanağı olduğu izlenimi edinilmiştir. Kadın cezaevinde, tek ve üç kişilik bölümlerde kalan tutuklu ve hükümlüler ile görüşme isteği ise, Cezaevi idaresince “Adalet Bakanlığı’nın izni olmadığı” gerekçesi ile kabul edilmemiştir.

F2 ve Kadın Cezaevi revirlerinde yaptığımız incelemede revirlerin fiziki şartlarının yeterli olduğu ancak başta hekim sayısı olmak üzere sağlık personeli sayısının yetersiz olduğu gözlenmiştir. Cezaevlerine, haftada 2 gün ve Bakanlık tarafından geçici olarak görevlendirilen hekimlerin geldiği bildirilmiştir. Yataklı serviste 10 adet yatak mevcut olmasına karşın uzun süredir kullanılmadığı, (tuvalette kuş pisliği, lavaboların tozlu olması), yine revirde çok sayıda tekerlekli sandalye ve sedye olmasına karşın bunların da kullanılmadığı izlenimi edinilmiştir. Psikiyatrik görüşmelerin, psikoloğun talebiyle, infaz memurunun eşliğinde yapıldığı görülmüştür.

İçme suyunun kantinden temin ediliyor olması temiz suya ulaşım ile ilgili sıkıntı doğurabileceğini düşündürmüştür.

Cezaevinin değişik bölümlerinin gezilmesi sırasında karşılaşılan tutuklu ve hükümlüler ile, heyetimizin görüşme koşullarının karşılanmadığının kendilerine belirtilmesine karşın kendi talepleri üzerine yapılan konuşmalarda ise, tutuklu ve hükümlüler tarafından;

- genelgede belirtilen sohbet hakkının, haftada 1,5-2 saat olarak uygulandığı,
- 4 yıldır F tipi cezaevinde kaldığını belirten bir hükümlü tarafından, “sistemin tecrite dayandığı, görme bozukluğu, duyma bozukluğu, algı, dikkat güçlüğü çektiği”,
- disiplin cezası alanların sosyal etkinliklerden yararlanamadıkları,
- açık görüşlerde tuvalet olanağının olmadığı,
- 6-7 ay ya da 3-4 aydır herhangi bir kurs yapılmadığı belirtilmiştir.

SONUÇ

Tabip Odamız bir halk sağlığı alanı olarak değerlendirdiği cezaevleri ile kurumsal, ilkel ve sürekli bir ilişki sürdürülmesi düşüncesindedir. Bu çerçevede, Adalet Bakanlığı’nın ziyaret isteğimizi kabul etmesi, tarafımızca olumlu bir ilk adım olarak değerlendirilmiş ve ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ancak Sincan kampüsü içindeki bazı cezaevlerine giriş izni verilmemesi ve mahkûmlarla uygun bir ortamda görüşme yapılamaması nedeniyle ziyaretimiz sınırlı ölçüde gerçekleşmiştir. Mahkûmlarla sağlıklı bir diyalog kurulamadığı için tarafımızca mahkûm ziyareti gerçekleştirilmiş sayılmamaktadır. Birçok konuda, tutuklu ve hükümlülerin görüşü alınmamış, dolayısı ile cezaevi yönetimi tarafından verilen bilgiler teyit edilememiştir. Değerlendirmelerimiz, gezilen bölümlerdeki gözlemlere, cezaevi görevlilerinin beyanları ve kısmen görüşülen mahkûmlar ile yapılan kısa görüşmelere dayanmaktadır.

Tek ve üç kişilik ünitelerde günlük yaşam alanı olarak tasarlanan bölümde kalan alan, insan beden ve ruh sağlığı açısından son derece yetersiz olup, bedensel ruhsal sosyal bir tecride yol açmaktadır.

Belirttiğimiz üzere 45/1 sayılı genelgenin uygulanmadığını ve ortak yaşam alanlarının kullanımında ciddi sıkıntılar olduğunu düşünmekteyiz. Bunun yanı sıra genelge ile ilgili uygulamaların, aynı kampüs içinde bile farklılıklar göstermesi ciddi bir sorun oluşturmaktadır.

Cezaevinde başta personel olmak üzere eksiklikler olduğu ve bunun sağlık ve diğer hizmetlere yansıdığı görülmektedir. Acil sağlık sorunları olduğunda ya da olağanüstü hallerde özellikle tek kişilik ünitelerde kalan mahkûmların acil sorunlarını görevlilere iletmeleri ile ilgili problemler olduğu Odamıza yapılan başvurulardan da anlaşılmaktadır. Yine cezaevinde, mevcut durumda olduğu şekli ile sadece hastaların yakınmalar çerçevesinde ve belirli gün ve saatlerde tedavi hizmeti değil, cezaevinin genel ortamını ve sorunlarını bilen, 24 saat koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmeti verecek kadrolu hekim ve yardımcı sağlık görevlileri gerekmektedir. Sağlık hizmetlerinin sunumunda meslek etik ilkelerine uygun ortamların oluşturulması ise bir zorunluluktur.

İnsan hakları ve demokratik kurallara uygun sosyal bir yapı için, meslek örgütlerinin eleştiri ve önerilerinin dikkate alınması vazgeçilmez bir gerekliliktir. Yapılan tek bir ziyaret ile, var olan sorunlara yönelik tam bir değerlendirme yapmak mümkün olmasa da, kurumsal olarak bu ziyaretlerin devam etmesinin ve sonuçların birlikte değerlendirilmesinin fayda sağlayacağı ortadadır. Bu noktada, Tabip Odası olarak, cezaevleri ile kurumsal, ilkeli ve düzenli bir ilişki geliştirilmesinin yararlı olacağını düşünmekteyiz.

ANKARA TABİP ODASI YÖNETİM KURULU

420 Boş sayfa

EK: 9

Çağdaş Hukukçular Derneği İstanbul Şubesi'nin 19 Aralık Operasyonlarına İlişkin, 18 Aralık 2007 Tarihli Basın Açıklaması:

BASINA VE KAMUOYUNA

19-22 ARALIK 2000 CEZAEVLERİ OPERASYONLARININ 7. YILINDA ORTAYA ÇIKAN PEK ÇOK BİLGİ VE BELGE OPERASYONLARIN NASIL İCRA EDİLDİĞİNE VE GERÇEKTE NELER YAŞANDIĞINA İŞARET ETMEKTEDİR

19-22 Aralık 2000 tarihleri arasında ülke çapındaki 20 ayrı cezaevine yapılan operasyonla 30 tutuklu ve hükümlü ile 2 asker hayatını kaybetmiş, onlarca tutuklu ve hükümlü ağır yaralanmıştı. Gerçekleştirilen operasyonlar sonrasında siyasî mahpuslar F-Tipi Cezaevlerine sevk edilmişlerdi. Böylece 19 Aralık 2000 tarihi, F-Tipi Cezaevlerinin de fiilen uygulamaya geçtiği tarih olmuştu.

Operasyonlar sonrasında yürütülen savcılık soruşturmaları sonucunda operasyonların gerçekleştiği bazı cezaevlerine ilişkin olarak yargılama süreçleri başlatılmıştı.

İstanbul Bayrampaşa Cezaevi'ndeki Operasyona İlişkin;

- Eyüp 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde tutukluların devlet malına zarar vermek iddiası ile yargılandıkları 2001/189 esas sayılı,

- Eyüp 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde operasyon sonrasında F-Tipi cezaevlerine sevk esnasında tutuklu ve hükümlülere kötü muamelede buldukları gerekçesiyle, sevklerde görevli jandarma görevlilerinin yargılandıkları 2001/934 esas sayılı,

- Operasyonda meydana gelen ölüm ve yaralanma olayları ile ilgili olarak operasyonda görevli jandarma birlikleri hakkında yürütülen Eyüp Cumhuriyet Savcılığı'nın 2000/21030 soruşturma nolu dosyalarındaki yargılama ve soruşturmalar halen devam etmektedir.

İstanbul Ümraniye E Tipi Cezaevindeki Operasyona İlişkin;

- Üsküdar 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde cezaevinde meydana gelen ölüm ve yaralanma olayları ile ilgili olarak operasyonda görevli jandarma birliklerinin yargılandıkları 2004/175 esas sayılı,

- Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde cezaevinde meydana gelen ölüm ve yaralanma olayları ile ilgili olarak tutuklu ve hükümlülerin yargılandıkları 2001/245 esas sayılı dosyalarındaki yargılamalar halen devam etmektedir.

Çanakkale E Tipi Cezaevi'ndeki Operasyona İlişkin;

- Operasyona katılmış olan jandarma birlikleri ile tutukluların; cezaevinde meydana gelen ölüm ve yaralanma olayları ile ilgili olarak birlikte yargılandıkları dava halen devam etmektedir.

Bursa Cezaevi'ndeki Operasyona İlişkin;

- Bursa 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde tutuklu ve hükümlülerin isyan ve kendi arkadaşlarını intihara teşvik ettikleri iddiası ile yargılandıkları davada yargılama sonunda tüm tutuklu ve hükümlüler beraat etmişlerdir.

Çankırı Cezaevi'ndeki Operasyona İlişkin;

- Çankırı 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde tutukluların devlet malına zarar vermek iddiası ile yargılandıkları 2002/353 esas sayılı dosya kapsamındaki yargılama da halen devam etmektedir.

19-22 Aralık 2000 Operasyonu tek bir merkezden yönetilmiş, aylar öncesinden hazırlanılarak gerçekleştirilmiş bir operasyondur. Operasyon baştan sona Silahlı Kuvvetler tarafından icra edilmiştir. Emniyet birimleri, 19 Aralık Operasyonlarında cezaevlerinin uzağında ikincil görevler almıştır. Operasyonlarda; ülkenin farklı şehir ve bölgelerinde bulunan jandarma birliklerinin görev alması, aynı anda cezaevlerine girilmesi, sayısız bomba ve mühimmat kullanılması, Bayrampaşa, Ümraniye ve Çanakkale Cezaevlerinde hava desteği (3 adet Skorsky helikopter) alınması, cezaevlerinin duvarlarının kırılarak girilmesi operasyonların askerî niteliğini göstermektedir. Bu anlamıyla gerçekleştirilen operasyonlara "Askerî Harekât" demek daha doğru olacaktır.

19-22 Aralık 2000 Cezaevleri operasyonları Silahlı Kuvvetlerin en tepesinden planlanıp, organize edilmiştir. Operasyonun talimatı GENELKURMAY BAŞKANLIĞININ ilgili Harekât Emri ile verilmiştir. (Ek-1) Operasyonun en üst düzey komutanı, dönemin Jandarma Harekât Başkanı Tümgeneral Osman ÖZBEK'tir. Operasyonların merkezi olan İstanbul ayağında; İstanbul Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral E. Engin HOŞ, J. Kd. Albay H. İbrahim TÜYSÜZ, J. Kd. Albay Mehmet AY üst düzey komutada görev almışlardır. Operasyon hakkında tüm bilgilere sahip bu kişilere herhangi bir soruşturma açılması bir yana, yargı organları bu üst düzey askerî görevlilerin ifadelerine dahi başvurmayı uygun görmemiştir.

19 Aralık Operasyonları özellikle Bayrampaşa, Ümraniye ve Çanakkale Cezaevlerinde çok daha kapsamlı icra edilmiştir. Bu üç cezaevindeki operasyonların şiddeti ve içeriği, operasyonların genel perspektifine damgasını vurmuştur. Ölüm ve yaralanmaların bu üç cezaevinde yoğunlaşması da operasyonlar sonrasındaki tüm dikkatleri bu cezaevlerine yöneltmiştir. Bu üç cezaevinde operasyonların ne şekilde icra edilmiş olduğunun ortaya çıkması, 19-22 Aralık 2000 Cezaevleri Operasyonlarının bir bütün olarak deşifre edilmiş olduğu anlamına gelecektir.

Operasyonlarda hangi jandarma birliğinin hangi görevi ifa edeceği harekât emrinde açıkça belirtilmiştir. Operasyondan önce harekât emrine bağlı olarak ilgili askerî birimlere gönderilen yazılarda, jandarma birliklerinin temelde üç ayrı göreve göre ayrıldığı anlaşılmaktadır (Ek-2). Buna göre operasyonlarda fiili müdahalede, ihtiyatta ve sevk işlemlerinde görev alacak birlikler birbirinden farklıdır. Operasyonların merkezini oluşturan Bayrampaşa ve Ümraniye Cezaevlerindeki fiili müdahale birlikleri, Ankara Jandarma Özel Asayiş Komando Birliği ve Elazığ Jandarma Komando Taburudur.

Bayrampaşa ve Ümraniye Cezaevlerindeki operasyonlarda müdahale grubu (Ankara Jandarma Özel Asayiş Komando Birliği ve Elazığ Jandarma Komando Taburu) dışındaki diğer jandarma birlikleri ihtiyat ve sevk işlemlerinde görev almışlardır. Bu birlikler harekât planı gereği, müdahalede görevli birlikler gelene kadar cezaevinin içinde ihtiyat görevini ifa etmişlerdir. Operasyon günü Ümraniye Cezaevi Koruma Bölük Komutanı olan Yüzbaşı Uğur PAMUKÇU, Jandarma Genel Komutanlığınca yapılan ön soruşturma dosyasına verdiği ifadede bu duruma işaret ediyordu. "(...) 20 Aralık günü E Blokun diğer bloklardan tecrit görevim bitti ve yerimi ELAZIĞ Jandarma Komando Taburuna devrettim. O andan itibaren cezaevi dışına çıkarak dış emniyeti aldım. (...) bizden sonra yerimize ANKARA'dan gelen kuvvetler girdi". (Ümraniye Jandarma Koruma Bölüğünde Görevli Yzb. Uğur PAMUKÇU, Operasyonla İlgili Jandarma Genel Komutanlığınca Yapılan Ön Soruşturma Kapsamında Verdiği İfade'den)

Fiili müdahalede görevli her iki birlik de bu operasyonlar için eğitilmiştir. Özellikle Ankara Jandarma Özel Asayiş Komando Birliği, Jandarma Genel Komutanlığı'nın gözbebeğidir. Bu birlik cezaevi ve arama-kurtarma operasyonlarında uzmandır. Diğer jandarma birliklerinden ayrılan en önemli niteliği, birliğin tüm askerlerinin muvazzaf asker olmalarıdır. Birliğin kadrosunda er ve

erbaş bulunmamaktadır. En rütbesiz asker uzman çavuştur. Bu birlik, profesyonel askerlerden oluşmaktadır.

Ankara Jandarma Özel Asayiş Komando Birliği fiili müdahale grubu olmasına karşın bugüne kadar 19 Aralık Operasyonu ile ilgili hiçbir soruşturma ve kovuşturmayla konu edilmemiştir. Denilebilir ki bu birlik, ilgili kurumlar ve yargılama makamları tarafından özellikle korunmaktadır. Bu birlik niteliği ve konumu gereği devletin ilgili kurumları tarafından deşifre edilmemek istenmektedir.

Ankara Jandarma Özel Asayiş Komando Birliği'nin deşifre edilmek istenmemesi, operasyon sırasında Bayrampaşa Cezaevi Koruma Bölüğü'nde görevli, Yüzbaşı Zeki BİNGÖL tarafından yazılmış kitapta da açıkça belirtilmişti. " (...) hazırlanan dosyalarla askerî kartal araba ile jandarma genel komutanlığına gidildi. Görüşmede Ankara Özel Harekât Komutanı Albay B.E. de vardı. Ben operasyona katılanların isim listelerini vermem diyordu. Başta sizin adınız geçmeyecek kayıtlarda demişlerdi diye söyleniyordu. (...) dosyalar bu şekilde savcılıklara gönderildi. Ama operasyonun sıcak çatışma bölümünde olan birliklerin isimleri bildirilmemişti. Çok garipti operasyona katılan birliklerin isimleri savcılardan gizleniyordu. (...) yani hiç kimse adının operasyon evraklarında geçmesini istemiyordu" (Zeki BİNGÖL, *Bayrampaşa Cezaevi Gerçeği*, Togan Yayıncılık, s. 172-173).

Ankara Güvercinlik'te konuşlanmış olan Ankara Jandarma Özel Asayiş Komando Birliği, kullandığı teçhizat ile de özel bir birliktir. Bu birliğe çeşitli kereler, görevli cumhuriyet savcılıklarınca operasyonlara katıldıkları konusunda elde bulunan deliller çerçevesinde yazılar gönderilmiştir. Ancak gelen cevabî yazılarda, 19-22 Aralık 2000 Cezaevi operasyonlarına bu birlikten iştirak edilmesine dair bilgi bulunmadığı belirtilerek her defasında olumsuz yanıt verilmiştir.

Oysa Silahlı Kuvvetler tarafından çıkarılan *Savunma ve Havacılık* isimli derginin 2003 yılı içindeki 100. sayısında, Ankara Jandarma Özel Asayiş Komando Birliği hakkında geniş bilgi veriliyor ve hatta bu tanıtım yazısında birliğin "Hayata Dönüş" operasyonlarına katıldığı kendi komutanları tarafından belirtiliyordu (Ek-3). Anılan birliğin 19 Aralık 2000 günü komutanı olan kişi, Jandarma Albay Burhan ERGİN'dir. Burhan ERGİN'in operasyonların ne şekilde icra edildiğine ve neler yaşandığına dair kapsamlı bilgiye sahip olduğu aşikârdır. Kendisi halen Edirne İl Jandarma Komutanlığı'nda, komutan olarak görevlidir. Ancak ne gariptir ki soruşturma makamları, Burhan ERGİN'e halen ulaşamadılar ve tanık sıfatı ile dahi ifadesi alınmadı.

Albay Burhan ERGİN ile ilgili olarak operasyonun Bayrampaşa Cezaevi ayağını araştıran Eyüp Cumhuriyet Savcılığı'na Eylül 2003'te gelen bir dilekçe son derece önemlidir. Ali ER isimli kişinin gönderdiği bu ihbar niteliğindeki dilekçede çok ilginç iddialara yer veriliyordu. "(...) Hayata Dönüş Operasyonu'nu bizzat kendisi yönetti. Bütün cezaevinde ölüm olaylarının baş faili ve emirleri (ölüm) veren kendisidir. Ölüm emrini Albay Burhan ERGİN vermiştir. (...) bu sadist katil Albay, Binbaşı Cumhuriyet BURCU'nun da intiharına sebep olmuştur. Kendisi halen bu olayla ilgili olarak askerî mahkemede yargılanmaktadır"(Ek-4). İhbar dilekçesinde belirtilen intihar olayının da dönemin gazetelerinde yer aldığı görüyoruz (Ek-5).

Bayrampaşa ve Ümraniye Cezaevlerindeki operasyonlarda fiilî müdahale gruplarından diğeri olan Elazığ Jandarma Komando Taburu tüm askerî personeli ile birlikte operasyondan birkaç gün önce gizlilik içersinde Elazığ'dan kargo uçakları ile İstanbul Sabiha Gökçen Havaalanı'na getirilmişti. Komando Taburu, havaalanından doğrudan sivil araçlarla Kâğıthane'deki Hasdal Kışlası'na (Sakarya Kışlası) götürülerek burada konuşlandırıldı. Hasdal Kışlası'nda birkaç gün boyunca son rötuş ve çalışmaların ardından operasyon sabahı Elazığ Komando Taburu ikiye bölündü. Bir birlik Bayrampaşa Cezaevi'ne giderken, diğer birlik Ümraniye Cezaevi'ne gitti. Bayrampaşa Cezaevi'ndeki operasyon 14 saatte bitince, Bayrampaşa Cezaevi'ndeki müdahale birlikleri buradan Ümraniye Cezaevi'ne geçtiler. Böylece tüm operasyon birlikleri Ümraniye Cezaevi'nde birleşmiş oldular.

Bu husus Elazığ Jandarma Komando Taburu askerleri tarafından, operasyonla ilgili olarak Jandarma Genel Komutanlığı'nca yürütülen ön soruşturmaya verdikleri ifadelerle yansımıştır. "(...) uçakla İstanbul Hasdal Kışlası'na gittik. Oradan 1. ve 3. Bölükler Bayrampaşa Kapalı Cezaevi'ne, benim görev yaptığım 2. Bölük, Ümraniye Cezaevi'ne gitti. (...) Bayrampaşa Cezaevi'ne Jandarma Arama Kurtarma (JAK) ekipleri geldiler", "(...) Elazığ Jandarma Komando Tabur Komutanlığı emrinde bizi İstanbul iline götürdüler. (...) Sakarya Kışlası'na götürdüler", "bizi İstanbul'a havayolu ile götürdüler. Sabiha Gökçen Havaalanı'ndan alınıp Sakarya Kışlası'na götürüldük", "(...) İstanbul İli'nde taburu ikiye ayırdılar. Benim bulunduğum grup Ümraniye Cezaevi'ne gitti" (Ek-6).

Elazığ Jandarma Taburu askerleri için de hâlihazırda bugüne kadar açılmış bir yargılama bulunmamaktadır. Bu tabur da, Ankara Jandarma Özel Asayiş Komando Birliği gibi devletin ilgili kurumları tarafından deşifre edilmek istenmemektedir.

19 Aralık Operasyonları ile ilgili olarak en çok gündeme gelen konulardan biri de Ümraniye Cezaevi'nde, operasyon sırasında bir uzman çavuşun da hayatını kaybetmiş olmasıydı. Jandarma Uzman Çavuş Nurettin KURT'un ölümü hakkında resmî açıklamalar, tutukluların kendisini öldürdüğü yönündeydi. Dönemin İçişleri Bakanı Sadettin TANTAN Nurettin KURT'un cenazesinde uzman çavuşun eşine, kocasının terörist tutuklular tarafından öldürüldüğünü söyleyerek, kanının yerde kalmayacağını belirtiyordu.

Oysa tutuklular operasyondan sonra ısrarla, ölüm olayının diğer askerlerin açtığı ateş sonucunda olduğunu söylemişlerdi. Bu gerçek, ancak 16 Ekim 2002 tarihli Adli Tıp Raporu sonucunda ortaya çıkabilmişti (Ek-7). İlerleyen süreçte; Üsküdar 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde operasyon sırasındaki ölüm ve yaralanmalarla ilgili olarak yargılanan askerler verdikleri ifadelerde Uzman Çavuş Nurettin KURT'un askerlerin açtığı ateşle öldüğünü ifade ediyorlardı. Operasyon sırasında Ümraniye Koruma Bölük Komutanı olan Yüzbaşı Uğur PAMUKÇU Üsküdar 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne vermiş olduğu sorgusunda Uzman Çavuş Nurettin KURT'un askerlerin açtığı ateş sonucunda öldüğünü açık ve net bir şekilde ifade etti (Ek-8).

Sonuç olarak adına "Hayata Dönüş" denilen 19-22 Aralık 2000 Cezaevleri Operasyonları, "hayata döndüren" değil "hayata son veren" operasyonlar olmuştur. Operasyonların görünürdeki gerekçesi, ölüm oruçlarının kritik noktaya gelmesine bağlanmıştır. Resmî açıklamalar da bu kapsamda olmuştur. Ancak operasyonlardan hemen sonra anlaşılmıştır ki; asıl amaç siyasî tutuklu ve hükümlülerin, yapımı biten F-Tipi cezaevlerine sevk edilmesidir. 19 Aralık Operasyonları, Devletin siyasî tutuklulara yönelik hiç değişmeyen cezaevleri politikasının bir sonucudur.

19 Aralık Operasyonları 7. yılına girmiş olmasına karşın, operasyonlarda öldürülen ve sakat kalan insanlar adına adalet tecelli etmemiştir. Operasyonlar sonrasında açılan yargılamaların hemen hepsi tutuklu ve hükümlüleri sanık sandalyesine oturtmuştur. Askerlere açılan davalar da ise, operasyonlarda ihtiyat görevinde yer almış askerler yargılanmaktadır.

Operasyonlarda üst düzey komutada bulunan generallerin kimler olduğu bilinmektedir. Keza müdahale grubunda yer alan jandarma birliklerinin de hangileri olduğu bilinmektedir. Halen bu kişilere soruşturma dahi açılmaması, 19 Aralık Operasyonlarının gerçek yüzünü ortaya koymaktadır. Operasyonlardaki ölüm ve yaralama olaylarının gerçek faileri yargılanıp, fiillerine uyan ceza maddeleri ile cezalandırılmadıkları sürece adalet tecelli etmeyecektir.